

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

N O. 00020

DI VERK FUN YITSHAK LEYBUSH PERETS

Isaac Leib Peretz

Permanent preservation of this book was made possible by

Rima Ogrin

in memory of

Freida & Boris Berkowitz

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

די וועرك פון יצחק לייבוש פרץ. צוועלהט בענד.
צווואמעגעגעשטעלט אונטער דער רעדאקטיאן פון
דזוד פינסלי

נײַגטער באנד

ארוויסגעגעבען פון פאָרלאָג „אִידיש“, ניו-יַּאַרְק.
תר"פ — 1920

י. ג. פרץ

דראמאטישע זערק

אָרוֹיְסְגָּעָבָעָן פֿוֹן פֿאָרְלָאָג „אִידְיִיש“, נַיו-יַּאֲרָק.

**Copyright 1920 by
JEWISH BOOK AGENCY**

דראמאטישע זוערכ

שווועסטער

אַוְינֶגְקָטָעָר

פָּעָרֶזֶן אַנְעָן :

מִרְל — אָן אלמנת מײַט קִינְדָּעָר נָאָר אֲ שׁוֹחָט.
אַכְּרָה סְל — אַיְתָר זָוָהָן — אֲ חַדְרַיְאַינְגָּעָל.
נְחַמְּה |
אַיְהָרָע שְׂוּעַטָּעָר ; דִּינְסְפָּרְטִיּוֹדְלָעָן.
לְאַח |
זְרַח — אֲ שְׁנֵי דָּעַרְגָּזְעָל.
מְשַׁח' לְעָ — אֲ פָעַלְדָּשְׁעַרְ-יוֹנָגָן.
אֲ לְאַמְפָעָן - צִינְדָּעָה.

אָן אַפְגָעַלְעַגְעַנְעַר וּוַיְנְקָעֵל אִין שְׁטָאַדְטִישָׁעַן סְקוּוּרֶר. רַעֲכַטְסַ —
אָלַמְטָעַרְעַן ; לִינְקָט — צְוֹוִישָׁעַן בּוּיְמָלְעַר — אָגָּרְטָעַן-בָּאַגְּנָק.

אָחָרְבָּטָט-אָוּעָנֶט. גַּרְוּוַשׂ פּוֹן שְׁפָאַצְיְרָעֶר פּוֹן טִיפְעָן
סְקוּוּרֶר. וּוּרְעַנְדַּד דָּעַר הַאַנְגְּדוֹלָגָה קְוֻמָּעַן מַאֲנְכָעַ, דָּאַס מַעְהָרְסַטְשַׁ
פְּאַרְעַנְדְּיוֹזִין פּוֹן טִיפְעַרְעַן בְּאַלְיוֹיכְטָעַן סְקוּוּרֶר צּוֹם שְׁוֹנְקָלְעַרְעַן
וּוַיְנְקָעֵל צּוֹ ; זַעַתְעַן אִיתָם פְּאַרְנוּמוּעַן אָוֹן צְיִהָעַן זַיְד, באָ
דְּוּיְרָעַנְהָן, צְרוּרִיק. דָּעַר לְאַמְפָעַן-צִינְדָעֶר קְוֻמְשַׁטְשַׁטְפְּוּרְעַן
סְקוּוּרֶר, וּוֹאוּ דֵי לְאַמְטָעַרְעַן בְּרַעְנָעַן שְׂוִוִין, מִיטַּט אָ לְיִוְטָעֶר,
צּוֹם לְאַמְטָעַרְעַן אִין וּוַיְנְקָעֵל צּוֹ, קְרִיבְטַמְטַ אַרְוּוִת, צִינְדָט אִיתָם
אָן. פּוֹן לִינְקָט קְוֻמְשַׁטְשַׁטְפְּוּרְעַן מִיטַּט דֵי רְלָ, פְּאַרְפְּרָוְמַטְשַׁטְשַׁטְפְּוּרְעַן —
זָאָרְגָּמָן, וּוֹ עַמְצָעַן אַוְיסְטָקְוּקְעַנְדִּיגָה; הַיְנְטָעָר אַיְהָר צְעַגְעַרְעַנְדָה,
מִיטַּט גְּרוּוֹס חַשְׁקָה אַנְמְלָוְיְפָעָן, דֵי מַוְטָעָר זָאָל נָגָר לְאַזְעָן —
אַבְרָהָם/ל.

לְאָמַפְעַעַן צִיְנָדָר (גַּעַחַת אַרְאָפְשַׁטְשַׁטְפְּוּרְעַן לְיִוְטָעֶר, לְעַגְמַת זַיְד
צְוֹזָעַמָּן, בָּאַמְעָרְקַט פּוֹן דְּעַרְוּוֹיְטָעַנְסַ מִירְלָעַן, בָּרוּמְטַ אַרְוִוְסְגַּעַנְדְּרִיגָה).
קְוֻמָּעַן זַיְד שְׂוִוִין צְוֹזָעַמָּעַן דֵי — שְׁוֹעַסְטָמָר... שְׁלַעַפְטַמְטַ נָאָר סְאַנְגָעַלְעַן
מִיטַּט... מִיטַּט דָעַר צִוְיטַמְטַ וּוּטַט זַיְדַטְשַׁטְפְּוּרְעַן... טְפָוִי...
(אָפְמִיט דָעַר לְיִוְטָעֶר).

מִיטַּט לְ (וּוֹאָסְחָטַזְשַׁטְפְּוּרְעַן זַיְד מַעְהָר גַּעַשְׁטוּסְעַן, וּוֹי גַּעַחְעָרְטַמְטַ).
סְמוּיָל זָאָלְעַם הַיְנְטָעָר שְׁטָעַהָן, רְבָוָנוּ דְּלַלְמָאָ בָּוּלִיה !
אָבְדָהָס ' לְ (נִישְׁטַט פְּאַרְשְׁטַחְעַנְדִּיגָה, פְּאַרְוּוָאָס דֵי מַוְטָעָר
שְׁיַלְשַׁלְטַמְטַ). מַאְמָע ? ! (אַוְינְגָעַהְאַלְשָׁעַן צְוָלְעַב „כְּבָוָה אַמ.“). דָעַר טָאַ
טָע, זְכָרְנוּ לְבָרְכָה, הַאֲטַפְיְוִינְטַ גַּעַחְאָטַ, אָז מַעַן שְׁיַלְטַמְטַ... (שְׁטַעַלְטַ
זַיְד אָפְבָיו אָלְבָוּמְעַל, צְוּפְטַ, פְּאַר אַוְמְגָעְדָוְלַד, מַוְיטַיְן נָגָעַל דֵי קָאָרָעַ.

זו דער מוטעה, ווואט חאט אויהם נוישט געגענטפערט איזן געוועצט זיך אויהם
דער באנק, — שמאָלענדיג). מאַמע! — לאַמִיד אַהֲרֹן, מאַמע!
מֵיְרֶךְ (אַלְעָז אַינְגַּוְונְעָם אַוְיסְקוּקְעַנְדִּיגְ). וּזְוּעַלְעָן באַלְד
קְוּמָעָן, — דֵי מְוֻמָעָס... אַוְתוֹ הַרְגָעָן קְוּמָעָן... אַזְן זְוּעַלְעָן עַפְעָס
ברַעֲנָגָעָן... ווּסְטָט דִיר דֵי נְשָׁמָה דַרְכְאַפְעָן, נְחַת מִינְסָס...
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ. כִּבְין גַּאֲרַנִּישָׂט אַזְוֵי הַוְנָגָרִים, מאַמע!
בָּאַמָּת — נִיּוּן...

מֵיְרֶךְ. אַסְכָד הַיְנִיט אַיְזָן מַוְיל גַּעַחַט! בְּחַאַב דָּאַר קִיּוֹן
גְּרָאַשְׁעָן נִישְׁט פָּאַרְדִּינְט; לְעַקְבָּעָר וּזְוּלָעָן יְיִוּ בְּרַעֲנָגָעָן.
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ. ווּסְטָט אַרְיִינְגַּעַמָּן פָּאַר פָּעַרְלָעָן...
מֵיְרֶךְ. אַזְן רְבִינְגַּעַלְט אַבְּיִסְטָעָל...
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ. פָּעַרְלָעָן גַּעַת בָּאַרוּעָס... פָּזָן בְּרַכְהָזָן פָּאַלְטָט
דָּאַס קְלִיּוּדָעָל אַרְאָפָ...
מֵיְרֶךְ. סְגַעַת צָו וּוּינְטָעָר... סִיּוּ וּוּסִיּוּ — זִיצְעָן אַיְזָן
בָּעַט... שְׁבָרְדְּלָמוֹד אַיְזָן בִּילְיכָּעָר...
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ (בִּימְעָר, מַעַהַר פָּאַר זְוִיד). פָּזָן אַזָּאַן גַּעַלְטָט...
מֵיְרֶךְ ווּאַסְמָ אַזְוִינְסָ? ווּאַסְמָ האַסְטָט דַו גַּעַזְגָּטָט? (או
אַבְּרָהָם' פָּאַרְשְׁוּוּיִיגְ). מִינְסָט, חַסְדוֹלָם, זְוִי גַּנְבָּעָנָן בֵּי דֵי
בָּעַלְהָבִית' טָעַס? פָּאַרְדִּינָן בֵּיָם אַיְינְקוּפְּהָעָן? חַלְילָה — זְוִי קְרִידָה
גַּעַן מַתְנוֹת: קְוּמָעָן סְוחָרִים — לְעַצְמָגְעַלְטָט... אַזְן... — שְׁכִירָות... אַ
חוֹן!... אַזְן יְאָה! דֵי מְוֻמָעָס נְחַמָה האַט גַּעַתְעָרָט, דַו הַוּסְט, וּוּלְזָן
מִיטָּדָר אַרְיִינְגַּעַהוּ צָום רְוּפָא...
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ. בְּיוּלְזָן נִישְׁט!

מֵיְרֶךְ. נַאֲרָעָלָעָן, צָו דָעַר חַוְילְגָעָר תּוֹרָה הקְדוּשָׁה דָאַרְוָה
מַעַן האַבָּעָן כָּתָה, מַזְוַיְמָן גַּעַזְגָּט זְיִוִין...
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ. אַזְן גַּאט וּוּט וּזְוּלָעָן, בְּזַאַל גַּעַזְגָּט זְיִוִין, האַטָּ
עָר בְּעַסְעָרָע שְׁלָחָהִים...
מֵיְרֶךְ. נַאֲרָעָלָעָן, דָעַר רְוּפָא אַלְיָוִן — אַיְזָן אַגְּנָץ בְּשַׁרְעָר
אַיְדָן...

אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ. נִוְשְׁט אִיהָם מִיּוֹן אִיד...
מֵיְרֶךְ. דָעַר יוֹנָג זְוִינְגָר? — ווּאַסְמָ גַּעַתְעָר דִיר אַזְן...
דָעַר יוֹנָג?
אַבְרָהָם מֵיְרֶךְ (פָּאַרְשְׁוּוּיְגַעַנְדִּיגְ, צְוָהָוּסְטָזִידְ).
מֵיְרֶךְ (צְוָאַיְלָעַנְדִּיגְ). פְּינְסְטָעָר אַיְזָן מִיר, דַו הַוּסְט דָאַר

טאַלען רעכט... נא, נא דיר, נא, מײַן שאַלכעל —

אָבר הָמֶן? ג. בְּיוֹוֵיל נִישְׁתָּה... דִּיר אַיז אַוִיד קָאלַט...
מִיר? (געעהנדיג צו אַברהָם/לען). נִין, נִין! אַנְגַּסְטָעַן

שְׁלַאֲגַעַן אַוִיד מִיר... (וּקְעַלְתָּ אַיִּתָּם אַרְוֹם; לְאַתָּ באַוְוִיזַּת זִיךְ פָּוֹן
גַּעֲסָעַל). אָט גַּעַת שְׁוִין דַּי מָוּמָעַ לְאַהַ, מָעַן וּוּטַן זִיךְ נָאָר אַפְּנַיְתָן
שְׁמוּעַעַן אַוִיד מַאֲרְגַּעַן... וּוּיסְטַן, וּוּאַסְטַן מַאֲרְגַּעַן אַיז, תְּכִשֵּׁיט מִיְּדַיְתָן
נָעַר?

אָבר הָמֶן? ג. בְּיוֹוֵים, דַּעַם טַאַטְעַן זְכַרְנוּ לְבָרְכָהָסֶט יַאֲחָרָה
צִוְּיטָן...

מִיר? וּוּלְמִיר גַּעַהַן... אַוִיד? קָבָר וּוּלְזַן מִיר גַּעַהַן...

אָבר הָמֶן? (אַרוֹוּסְפָּלָאַגְּעַנְדִּיג). זַיְוִ אַוִיד?

מִיר? (מִיטַּחַרְץ). גַּעַהַן, גַּעַהַן מִיר פָּוֹן דְּאוּגַעַן אַוְוּקָעַן...
מִין בַּיּוֹן הָאָרֶץ וּוּלְאַיךְ צַו דִּיר אַוְיסְטָאָזְעַן... שְׁוִין גַּעַהַרְטָן לְשָׂוָן
הָרָע... (רוֹפֵשׁ נָאָךְ אַברָהָם/לען, וּוּאַסְטַן מַרְאָגַט זִיךְ אַפְּ). זָאָל פָּעָרָל
אַנְלַעַגְעַן אַפְּיָעַר... צְוַעַטְעַלְעַן וּוּאַסְטַר אַוִיד קָארְטָאָפְּלַעַם...
אָבר הָמֶן? (זַיְדָאַפְּשְׁטָעַלְעַנְדִּיג). הָאַסְטָן דָּאָרָן נִישְׁתָּה פָּאָרָן
דִּינְתָּן, מָאַמְעָן!

מִיר? נִשְׁתָּה דִּיןְזַן זַאָר!

אָבר הָמֶן? אַוִיד וּוּלְנִשְׁתָּה עַסְעַן!!!

(פָּאַרְשָׁוּוֹנוֹנְדָט).

הָמֶן (וּוּאַסְטַן חָאַט דָּאָס לְעַצְעַט גַּעַהַרְטָן אַוִן גַּעַזְעַהַן, הָאַט, באַ-
אוּמְרוּהַוְוִינְגַּט, אַיְוְנְגַעַהַאַלְטָעַן דַּי טְרִיטַן; אַיז לְאַנְגַּזְעַם צְוַעַקְוּמָעַן, אַוִן
אַפְּגַעַשְׁטָעַט זִיךְ בַּיִּדְעָר בָּאָנְקָן. אַז מִירָל דְּרַעַתָּה זִיךְ צַו אַיְהָר אַוִיסְטָן
וּוּאַסְטַן אַיז עַר עַם אַנְטָלְאָבָעַן). — אַברָהָם?!

מִיר? (אַיְוְנְגַעַהַאַלְטָעַן). קָאלַט גַּעַוְאָרְגַּעַן... הוֹסְטָן... (אַרוּסְטָן
פָּלְאַצְעַנְדִּיגַן) אַזְנָעַן שְׁעַנְהָנָע וְאַבְעָן גַּעַהַן עַרְתָּן... פָּוֹן אַיְדָן
בַּיִּידְעָן!

הָמֶן (פִּינְסְטָעַר אַוִן שְׁטָרָעַגְגָן). פָּוֹן דִּיןְזַן מִירָל?
מִיר? פָּוֹן חָבְרִים! אַיז חָדְרָן! — חָבְרִים —
פָּוֹן דִּין מִאַסְטַן דָּעַר בּוּמָאָוֵל קוּמָט אַוִידָן וּוּאַסְטַן עַד
אַרוּסְטָן...

הָמֶן (גַּאַלְגָּעַן-חַוּמָאָר). סְגַעַפְּעַלְתָּן זַיְדָר שְׁדוֹד נִשְׁתָּה?

מִיר? (גַּיְפְּשָׁוֹג). שְׁוִין גַּעַוְעָן רַאַשְ׀יַׁפְּרָקִים?!

(זוי מנטשען זיך מיט דיאויגען)

ל א ה (חאלט נישט אויס, הויבט און ארויסצונגטען זאכען פון קענשענען). נא, האסטט'ז וואקס...

ט י ר ל (עשוואס געריהרט). געדענטט צו קויפען.

ל א ה (齊יחט מיט דיאקסלען). אויסגעלאזט ה א נ י ג, געלביבען זו א קס ! ...

מ י ר ל (זיעצט זיך). בּנְעָם נִשְׁתַּת קִין וּוְאַקְס !

ל א ה (מיט הארכ). משונעת ! האסטט א נ ש מ ה - ליכט ?

מ י ר ל. בעסער נ י ש. מאירדר — גע'גנְבָּעַטְס !

ל א ה. אויז נישט... (לעגת ארויס, איז מירל שטעלט נישט אויס דיא האנט, צום געמען, דיא אנדערע זאכען פון מצש אויף דער באנק ארויסף האפטשיג אוייסרכענענדיג). אביסעל טוי איז צוקער... פאר אברההム-לען א לעקבעל, אביסעל געלט פארץ מלמה... (שטעלט אויס דיא האנט מיט זילבער-געלד; איז מירל צעהלט פארדעכטיג דאס געלט אויס דיא איתר האנט, פארענטפערט זיך). דער חתן... פארץ אועו-קפאהדרן א דיזונע געלאות... געקומען באקוקען דיא געשוואלענע מoid מיט דיא קללבערוינע אויגען...).

מ י ר ל (אייבערחא-קענדייג). לאח !

ל א ה. וואס אויז ? ועניג געהארעוועט ?

מ י ר ל. איזו-פיעל ?

ל א ה. שלאנגע !

מ י ר ל (געמענדיג דאס געלט). אווי, ווען נישט אברההム-ל !

ל א ה. מרעדט... מרעדט מיט דיא פים... אופן'ז הארכ... אוויך !

דער נשמה... איז אלע טראטען.

מ י ר ל. חבר דיר נישט מיט פעלדשער-יונגען ! ...

ל א ה. דיבינע פרומאקסעס זעננע בעסער ! — — ווילסט וויר סען ? ווילסט ! הער, — עצפ דיזן שוועסטערט בלחוט ! ... (טיש שטיינגענדער אוייפרעונג איזו היציגען אטטעם). געהארעוועט בין שפערט ביינאכט... מיט אמאל איז אפען הויז געווא-קערען... א חתנו געקומען... געסטט... כיבור... מ'פאלט פון דיא פים... טוי איז קאוש, איז פארבייסען, איז דאס איזו יונעט... "ס'שאדט נישט", זאגט זיך, ד'אלטער מכשפה, "ס'זעם זיין תנאים, וועסט דו פארדיינען"... לווית, כאט, טרא�... טראנגן זאל מען זיך אויל דער מטה, רבונו של עולם,

שווועטער

9

נאָר אָז עַמ ! די רְשִׁיעִים אֵין גִּיהֲנוּם הַאֲבָעָן אוֹרֶאָמָּל דָּתָה... גַּעַד
לוֹבוֹכֶת אֵין גַּאַטָּה... דָּרְיוִי אַזְוִינְגֶּר... כְּקִיּוּכֶל מִיד קְוִים אֵין קִיד
אַרְיוֹן... פָּאֵל אַוְּפָּז בְּעַטָּה... נִישְׁתָּא אָוִיסְגָּעָלְאָשָׁעָן סְלָעַמְפָעֶל אָפִילּוּ...
מִיּוֹן כְּפָרָה, זָאַל זַי מִיר אָפְשָׁלְאָגָעָן סְבִּיסְעֶל נָאָפְטָה... זְחָאַט מִיר
גַּעַז אַגְּטָה די מְכַשְּׁפָה... בְּאַל דָּ אֵין דָּרְפָּרְיָה... סְמוּלָּי
זָאַל אַיְהָר הַיְנְטָעָן שְׂטָעָהָן, רְבָוָנוּ דָּלְמָא כּוּלִיתָה... נָאָר גַּאֲרְנִישָׁטָה...
כְּפָאֵל אַוְּפָּז בְּעַטָּה, אֵין אַנְטוֹה, קְוִים די בְּלֹזְקָעָ אַרְאָפָּגָעָוָאָרָפָּעָן אָז
די שִׁיךְ... בְּלִיגָּ, וּי אַגְּלָם, מִיט אָפָעָנָע אַוְינָגָעָן לִיגָּ אִיךְ... כְּחָעָר
— פָּוּ שְׁטוּב אָרוּסָשְׁלָאנְטָן : הַאַלְכְּ-פִּיעָר, פִּיעָר, הַאַלְכְּ-פִּינְגָּןָה...
קוּים כְּדִידְמָעָל אֵין — רְאַיְוּ דָּא !

מֵי דָּלָה דָּעַר חַתּוֹ ?

לְאָה. נָאָר אַזְוִינְגֶּל הַעוֹזָה זָאַל עַר הַאֲבָעָן ? נְעַנוּג, רְהָאָט
מִיר גַּאַג צַע טָעָנָה... פָּוּ אָוְנְטָעָר דָּעַר גַּעַשְׁוֹאָלְעָנָעָר בְּלָהָס
פְּלִיאַצְעָ אַפְּרִיךְ... פָּוּ אָוְנְטָעָר די בְּרָעְמָעָן די צְזָקְרָאָכְעָנָעָן... אֵין
בְּזַעַם אַרְיוֹן... די הַיְסָע שְׁלָוּחָן חַיְמָעָן גַּעַשְׁקָטָה... בְּיַיְמָה
לְעַצְטְּגָנָעָטָה די הַאֲנָט גַּעַדְרִיקָטָה... דְּרִיכָעָן זָאַל עַס אַיְהָם אֵין הַאֲרָץ,
רְבָוָנוּ שְׁלָוָלָם... עַר אַלְיָוּן אַיְוּנָמָעָן — רְיָיָאָקְעָלָעָה !
מֵי דָּלָה וּוֹאָס הָאָט עַר גַּעַוּאָלָט !

לְאָה. כָּא—כָּא ! וּוֹאָס וּוֹיָל מְאַנְטְּפָאָרְשָׁוִין ? בְּכָאָפֶט
מִיר אַוְּתָה... קַאְצָעָנָע אַוְיָגָעָן... אַבְּרָעְנָדְרִינָעָר אָטָעָמָה... די פָּאוֹת
קְרִיבָעָן מִיר אַוְּפָּז הַאֲרָץ אַרְום, וּי די וּוֹרָיָם... (פּוֹיוֹזָע), נָאָר
אֵין אַיְהָם הַאֲב אִיךְ מִיר סְהָאָרָץ גַּעַקְיָהָלָט ! אֵין אַיְינְפָּאָהָרְדָהָוִי
מִוִּינְטָע ! אַלְעָ פִּינְפָּה פִּינְגָּעָר !

(נְחָמָה אָזָה קְוָמָעָן אָז גַּעַרְעָמָט פָּוּ שְׁיַעַרְעָן סְקוּעָר.)

מֵי דָּלָה (אַנְכָאָפָעָנְדִוָג לְאָה'ן בְּיַי אַהֲנָט). שְׁוּוּיִיְיָ...
נְחָמָה גַּעַתָּה ! — אָזָה, זְעָה מִיט וּוּעַמְעַז...
זְעָה, וּי אַלְיָוּן...
נְחָמָה (אַפְּלָאָזְעָנְדִוָג זְרָחָתָס אָרוּסָם). מַאְד אַיְבָרָה...
זְרָחָת. אָי ! די צְנוּעָה...

נְחָמָה. סְאַיְזָן מִיּוֹן שְׁווּעַטָּר, זְרָחָה ! — וּוֹנְגָט אָזָן נְעַבָּעָל
זְאַלְסָטָט דָו וּוֹרָעָן ! (אָז זְרָחָה וּוֹי, פָּאָרְזָן אַזְוּקְגָּהָן, קְוִישָׁעָן). וּוֹעַסְט
צִיְּתָה הַאֲבָעָן. נְאַשְׁעָר ! — כְּבָעוּל דִּירָ רְוָפָעָן... (אָז זְרָחָה פָּאָרְשָׁוּוֹינָט,
זְקוּמְעַנְהָוִג צַו די שְׁווּעַטָּהוּ). וּוֹאָזָן אַבְרָהָם ?

๖ א. ח. (אתו פארט). געווונג... אַוּעָקְנָגְנָגְנָגְן...

נ' ח' מ' ח' (מייט א' זוימענדליך אויף מילען). און איתר
אטסט נישט צו ענטפערען! (בצמתקט דעם בלוייטען האלו; געד-
רייחרט). און וואו ס'שאלעכעל, מירל? פֿאַרְזֵעַט?

๖ א. ח. אַוִינְגָנָהִילֶט אַברָהָם/לְעִזָּה...

נ' ח' מ' ח' (מכלומר'שט צו לאת'ן גאנר מירל זאל חערען). זאלסט
חריען, ווי מיאו בעלהבית לוייבט אברהם/... איז טאג אַרְיוֹן! —
בויים ווארמעס... כ'זיז איזן קיד... איזן פוטער שמעלייך איד מיך!
„אַברָהָם/ איז אָזֶלְזָוּי... אַזְפְּטָדִי הַיְלִינָגָעָתָה, ווי אַשְׁוֹאָם...
עמ', אַשְׁאָה, אלע בִּינְדְּלָעָד וְאַלְסָט אַיד אַיהֲם אַוִינְגָנְקָוּשָׁת...
ט' י. ר. ג. האסט וועמען צו קושען... ער, ברוך השם, וויל
ニישט...)

נ' ח' מ. ח. ר'וועט עטלער ווערען, ווועט ער בעמער ווערען!

ט' י. ר. ג. אַהֲלְצָעָרְנָעָ צָוְנָג זָאַלְסָט דָו בָּאָקוּמָן, רְבָנוּ שְׁלָ
עוֹלָם! —

๖ א. ח. ס'הויבט זיך שוין איז! —

נ' ח' מ. ח. שווייג בעמער, גְּבָאִיטָה!

ט' י. ר. ג. און איז אַיד ווועל שוויינָען, ווועט דִי וועעלט
אוֹ יְדָ שְׁוֹוִיְגָעָן?

๖ א. ח. (מעתר צו זיך). מיאו כפרא דִי וועעלט...

ט' י. ר. ג. און גאטם, — גאטם, ברוד הוּא, ווועט אַוִיד שְׁוֹוִיְגָעָן?

נ' ח' מ. ח. כ'האָב דִיר שוין אַיְנָמָל גְּזָעָגָט, מִירְלָ: שְׁטָלָ
דוֹךְ נִשְׁטָט צְוִוְישָׁעָן מִיר אָזֶן גַּאטָם... כ'וּעָלָ מִיר אַילְזָן מִיאוֹן שְׁטָעַטָּעָל
בָּאַשְׁטָעָה...

๖ א. ח. נְחָמָה!

ט' י. ר. ג. רְבָנוּ שְׁלָעוֹלָם, ווּאַס פֿאַר אַלְשָׁוּן!

נ' ח' מ. ח. און האט גאט צו מיר טענות, האָב אַיד צו אַיהֲם

אוֹ יְדָ טְעָנוֹת... און אוֹיפָא אַיְן טְעָנה טְוִוְוָנָט תְּרוֹצִים...

ט' י. ר. ג. הַעָר, ווי זַי רְעַדְתָ! הַעָר, ווי זַי רְעַדְתָ!

נ' ח' מ. ח. (אַרְוִוְיסְלָעְגָעְנְדִיגְגָג עַבְרָכְמָשׁ זַאֲכָעָן פָּוָן טְאַשׁ). עט!
— גַּא, גַּעַם בעטער...

ט' י. ר. ג. זעה, זעה, ווי דִי האָנט צִיטְעָרָט אַיהֲר... כְּשַׁטְעָר
דאָךְ אַיהֲר דִי שְׁמָהָ מִיטְזָן שְׁוֹטְעָרְיְוִינְגָג...

נַחַםְתָה. אֲבָעֵר גָּאָר "לְאָ"! אָוֹ מִתְאָפָּדָעַ! בְּפֶרֶג
נַאֲדָר דִיר אַסְדָ! — — עַי, זְרָחָ! — — אַוְיָף דִי פְּלִינְגָלְ פָוָ
וּוִינְטָ! (זְרָחָ קָוָמְטָ צָוָ). כְּבִין אַשְׁהָנָעַ מָוִיָּה, — זְרָחָ?
זְרָחָ. וּוִי דָעַר טָאגָן.
נַחַםְתָה. פָּאָרְלִיּוּבָטָ?
זְרָחָ. אַיְבָעֵר דִי אַוְיָרָעָן!
נַחַםְתָה. שְׁטָאָרָקָ?
זְרָחָ. וּוִי סְגִיהָנוּמָ!
נַחַםְתָה. אָוֹ — — וּוּעַן שְׁטָעַלְטָ מָעָן אַחְוָה?
זְרָחָ. כָּאָטָשָ מָאָרְגָעָן! — — זָאָלָ נָאָר זִיּוֹן אַרְבָּיוֹטָ...
נַחַםְתָה. כָּאָפָטָ דִיר דָעַר וּוּאָטָעָנָמָאָכָעָר מִיטָן' מְסָדָר קְדוֹשָׁיָן
צָוָזָעָמָעָן... קָוָם, זְרָחָ!

(גָּהָעָן צָוָם טִיפְעָרָעָן סְקוּוּעָרָ)

מֵיְרָן (שְׁרִיוּת אַיְחָר נַאֲדָר). הַצּוֹפָה!
נַחַםְתָה (זַיְדָ אַפְּשָׁתָעָלְנָדָיגָ). וּוּיְמָטָדָו, וּוּאָסָם, מִירָל! פָּאָגָן
מִירָ, מַאֲדָר מִירָ חַתּוֹנָה... עַפְעָן סְקִנְיָפָעָל: נָדוֹן, חַתּוֹנָהָהָזָאות...
מַלְבָשִׂים — — האָסָטָ? קָאנְסָטָ? נִיּוֹן? — — — שְׁוּוֹיָונָטָ
מָעָן!

(רָאַשָּׁ אָפָ, מִירָל נָעַמָט גַּעַשְׂוִינָדָ צָוָזָעָמָעָן דָּאָסָ אַרְוִוְגָעָ)

לְעַגְמָעָ אַוְיָף דָעַר בָּאנְקָ, וּוּיְלָ גַּעַהָןָ.)

לְאָה. לְאָזָן מִירָ נִישָׁטָ אַיְבָעֵר אַלְיָוָן...
מֵיְרָן (שְׁטָרָעָנָ). אַחֲרִים גַּעַהָ!
לְאָה. אָהָיִם וּוּאָלָט אִידָנָעָנָעָן...
מֵיְרָן. אַ מעַנְשָ גַּהְתָ נִישָט גַּרְאָד אַחֲרִים... נָאָר וּוּאוֹ
סְאִיזָ באַשְׁעָרָטָ...
לְאָה (כָּאָפָשָ זַיְ אָזָן בִּיְ דָעַר חָאנָט). סְאִיזָ דָאָרָט קִינְיָנָר
נִישָׁטָא! — — גַּעַפְאָחָרָעָן בָּאלְיָוָטָעָן דָעַם חָתָן צַוְ דָעַר בָּאָהָן... אָוֹ
דָאָסָ קִירְלָעְמָטָעָל רַוְיכָעָרָט... שָׁאָטָעָן מָאָנָצָעָן אַרוֹם אַוְיָף דִי אַפָּיָ
גַּעַשְ׀יוֹלְקָעָן וּוּעָנָט... אָוֹ דִי שְׁטוֹיָסָ פָוָן בְּוּידָעָם קוֹקָעָן אַפְּרָר פָוָן
אָוֹנְטָעָרָן' בָעַט... כְּהָאָבָ אָזְוִי מָוָרָא...
מֵיְרָן. האָבָ בעַסְעָרָ מָוָרָא פָאָר גַּאֲטָ! פָאָר כְּטָ
דָעַר פָאָר דִי זִינְדָ!

ל א. ת. מירל... זוי האט עם א מענש קיון פונם רחמנות
ニישט...

מ י. ר. ל. (וועיגער). אונ דר, אויף ד י. ר. א. ל. י. ז.
האסט רחמנות? אונ אויף נחמה? — האסטו? דו טראונקסט זיך,
שלעפסט דו זי מיט...

ל א. ת. ב'זיה נישט קיינעם... איטליךער האט זיין ווילען,
זיין שכט, אונ זיין אינגענעט חשבון מיט נאמט... אונ איד טראונק זיך
נאר נישט!

מ י. ר. ל. אודראי, א שפאמ! מען איז זיך דאך מקנא אונ
דיך... מען בענטשט זיך דאך מיט דיך! — — שדכנים קלאפען דאך
דיך אפּ דיך שוועל! — — אונ וואס ווועט זיין דער סוף, לאח?

ל א. ת. צומ סוף איז נאר וויאט... ב'זוייס? אונ אפּשר
ニישט... אונ וואס זאל זי זיך דער סוף?

מ י. ר. ל. אונ וואס ביסט'עס איזו ווים, זוי דיך וואנט? אונ
וואס פֿאָר א זויטע פֿלעקען האסט'עס אויפֿן פֿנים? אונ וואס
באטיטען דיך געשוואלענע ברעמען? אונ דיך בלאנגעבלויע רעדנער
אָרְוֹם ד'אוינען! אונ דאס פֿיבּער איז זיין? אונ וואס זענען עס דיך
איזו אינגעפאָלען דיך באקען? —

ל א. ת. וואס? ב'דארוף נאר שיינען, זוי דיך זו... ב'ארכויט
וועניג, ב'הארעוען נישט?

מ י. ר. ל. פֿאָרעד נישט דיך ציון! — — הארעוען הארעע
וועסטדו שווין לאנג אונ פֿריהער האסט דו דאך געליהט, זוי א
רוו... געשפּוּט, זוי א פֿוֹגַען...

ל א. ת. ווען פֿרִיךְ ער?
מ י. ר. ל. אידער דיך פֿעלדער-יוונג האט דיך פֿאָרְאָזֶט!
ל א. ת. דאס וויסטדו אוד... אונ אין דעם בין איד אויך
שולידיג?

מ י. ר. ל. ווער דען? איד!
ל א. ת. מירל!... איזו ק א. ז. נישט זיין... איזו ט א. ר
ニישט זיין... א. תְּלִין זיין פֿאָר אָן א. י. ג. ג. ע. ש. שׂוּעַסְטָעָר,
הייסט נאמט א. ל. ז. ז. נישט... זעהסט. מען האט אונ מיר ג. ע.
פֿעַל ש. ט. א. נְזָלוּ אֵין פֿעַל אָיז מיך באפֿאָלען, אַרְיִינְגְּנַעַשְׁטָעָקָט
א. מעסער איז הָרָאָז; בְּלוּט רִינְט... בִּיסְטְּ דָאָך א. שׂוּעַסְטָעָר...

שווועטער

18

(או מירל, וואס האט מורה, זו זאל נישט זויינז ווערטען, דערעה זיך פון
אייחר אפ, זיך אויפהויבנדיג). עט! אז עם איז איזו, זאל זיין
איזו! (געשט אין דער ריכטונג צום לאנטער).

(מירל דרעטה זיך אוייס באזונגעט, זויל זו שוין צורייך רופען,
לאה קומט דערווויל אין לייכטשריף אריין
אונטערן לאנטער).

מ י ר ל (פון פלוצלונגער שרעק באפאלען). ל—אה!
ל א ה (שטעטלט זיך אפ, קוקט זיך אום). וואס!
מ י ר ל. אהער, קומ! אהער!
ל א. ת. שדיי נישט איזו, מען הערט דאָד...
מ י ר ל. וועה מיר, וועה מיינע יאַהֲר! צו ד ע מ איז
עם געקמען! (או לאה שלעט זיך צו אייחר צו, ווי א גשלאלֶז
גענער ההונט). קומ נישט אין מיינע דלא אמות אריין...
אנו מארגנען צום קבר — נישט דו, נישט זי... (ווארפט אלען
ארוייס פון שירץ). נא! נא! נא!

(לויפט אפ רעכטן, ל א ה פאלט אויף דער באָך, ציהט
זיך צוזטען).

מ ש ה (קומט אן פיעפנדיג א ליעדעל. קוקט זיך אום).
א... עבעם א סחרה אויף דער באָך...
(געשט געהנטער צו, דערקענט ווער עם איז, זויל זיך צורייך
ציהען אויף די געגעל).

ל א. ת. אנטליופ נישט.
מ ש. ת. ב'אייל מיר... אַרְוִוִּסְנוּלְאַפְּעָן קויפען פַּאֲפִירָאַסְעָן...
ל א. ת. פַּאֲפִירָאַסְעָן קווקען זיך פון מאַרְיַנְאַרְקָע אַרְוִיס...
מ ש. ת. זעהנט, ווי דער קאמפ איז פַּאֲרְדְּרָעָה...
ל א. ת. קומ נאָר צו געהנטער...
מ ש. ה (טוט עם נישט גערן). אַבְּעַרְגָּעַלְאֹזֶט אַנְגְּזִוִּיפְּטָע
געסט...
ל א. ת. ב'וועל דיך לאָנג נישט האַלְטָען...
מ ש. ה. נאָר, ב'בעט דיך, נישט געוידעלט... זע'mir בידע
ニישט איזוינע פרומע נשות...).

ל א. ת. ניין... נאָר אַ בשורה וויל אִיד דֵיר אַנוֹאנְגעַן!
מְשַׁחַת (גָּאַלְגָּעַנְדְּחוּמָאָר). ווּרְסֶט אַ בְּלָה? מָוְלְ-טוּב דֵיר!
ל א. ה. דָאָס נִישְׁטָם... נאָר אַ מָזְלְ-טוּב קוּמֶט מִיר, דֵיר
אוֹ יְדַ... נִאְטַהַט מִיד גַּעֲבעַנְשְׁטַט...
מְשַׁחַת. דָאָס אַיְזַן גְּרָאָר מִין בָּרוֹכָה... אָוִיב כְּהָאָב קִיּוֹן טֻוּת
נִישְׁטָם...

ל א. ה. ניין... האָסְטַה קִיּוֹן טֻוּת נִישְׁטָם... ווּאָסַןְסָטוּ
דְּעָרְצָו?

מְשַׁחַת (זְעַצֵּת זֵיה, פָּאַרְזָרְגַּט). ווּוִיסְטַה ווּאָסַן, לְהָה? —
כְּהָאָב אַ באַקָּאַנְטָעַן דָאַקְטָאָר!

ל א. ה. אָוָן נִאָר!

מְשַׁחַת. כְּבוּעַל דֵיר בְּרַעֲנְגָעַן פְּרָאַשְׁקָעַם!

ל א. ה. אָוָן נִאָר!

מְשַׁחַת. ווּאָסַן דָעַן, לְהָה? צְוַיִּי מִתְּהִים גַּעַזְנוּ נִישְׁטַט טָאַנְצָעַן...
ל א. ה. נו, גַּעַז, אוֹדוֹ ווּוִיסְטַה שְׂוִין... גַּעַז! — (מִיטַּשְׁטִוְיגַעְנְדָעַן עַקְעַל). אָוָן דָאָס הָאָב אִיד לְיעַב גַּעַזְהָאָט, דָאָס! (בְּאַזְמָעַם, אָז עַר שְׁטָעַחַת נָאָז, אַוְישְׁרוּוַינְדִּיגַּ). גַּעַז!

(מְשַׁחַת פָּאַרְשָׁוְינוֹנְדַט; עַס קוּמוּן אָז נְחַמְתָה אָוָן זְרַחַת.)

נְחַמְתָה. ווּאָסַן האָסְטַה עַס גַּשְׁרִינְגָעַן, לְהָה? (בְּאַטְרָאַכְטַה זֵיה).

דָעַר פָּעַלְדְּשָׁעַרְ-יוֹנָג אַיְזַן דָאַ גַּעַוּעַן! — גַּעַוּעַן! — עַר הָאָט דֵיר

עַפְעַם גַּעַוְאנְט?

ל א. ה. אִיד הָאָב אַ יְהָמַת גַּעַוְאנְט!

נְחַמְתָה (שְׁלַעַכְתַּ פָּאַרְשָׁעַהעַנְדִּיגַּ). רַעַכְתַּ אַזְוִי! — כְּגַעַז
איַנְקְוִיפָעַן, אַיְזַן דָעַרְפָּרִיהַ, שְׁטָעַחַת עַר דָאָרְטַה מִיטַּדָּעַר גַּעַלְעַר
מוֹיָד... קוּוַעַטְשָׁטַה אַיְהָרַ דֵיר הָאָנָט, זְהָאָט דָאָר אַ לְאַפְעַ, ווּי אַ בָּעַר...

ל א. ה. מִין דָאָגָה.

נְחַמְתָה. אַזְוִי?

זְרַחַת. אַגְּלַד פָוּן אַ מוֹיָד.

נְחַמְתָה. ווּאָס בְּרוּמְסַט דֵו דָאָרְטַה, זְרַחַת!

זְרַחַת. כְּזָאגַן, אַ שְׁאַרְלְאַטָּאָזַן אַיְזַן עַר, דָעַר פָּעַלְדְּשָׁעַרְ-יוֹנָג...

ל א. ה. אָוָן דֵו, זְרַחַת?

זְרַחַת. אִיד? ווּאָס אִיד?

ל א. ה. ווּעַ שְׁטָעַלְסָטוּ אַ חְוֹפָה?

זְרַחַת. זָאָל נִאָר זֵיה אַרְבִּיּוּט...

שווועםטער

15

ל א. ה. און איידער ס'וועט זיין....

ז ר. ת. ווי נחמה וויל....

ל א. ה. ווועט איהר העלפען וועלען, און דערנאָד... וואָס
וועט זיין דערנאָד?

נ ח. מ. ה. אַיד זאג, ברור השם יומן יומ — אויף מאָרגען זאל
נאָט זאָרגען....

ל א. ה. נאָט וויל, יעדער זאל פֿאָר זיך זאָרגען!
נ ח. מ. ה. וואָס פֿאָר אַ לשונ, לאָה? באַהאלט די תחנות
אויף מאָרגען....

ל א. ה. וואָס מאָרגען?

נ ח. מ. ה. אווף שוחט'ס קבר...

ל א. ה. מ'געהט נישט מאָרגען!

נ ח. מ. ה. וואָס אַיז וויטער? און פֿאָרוֹאָס וויל זי נישט.
ל א. ה. זי זאגט, מיר פֿאָרשׂוועבען דעם קבר...

נ ח. מ. ה. (אָפְשֶׁרִינְגֶּנדִיג). אַיד האָב נאָד קיַין שלעכטם
ニישט געטאוֹן, לאָה!

ל א. ה. ווועטטו טוֹן... אַונְזָעָר ווועג געהט משופע אַראָפְּ...
משופע אַראָפְּ...

(דר לאמפֿען-צינְדרָעָר, וואָס האָט שווֵין געלאָשען אַיבְּערָאָל

אוֹן סְקוּוּרָה, לְשֻׁשָׁת דָּא אָוִים דעם לעצְשָׁעָן לאָטָמָס. עַם וווערט
פֿינְסְטָעָר).

(ל אַגְּגָזָאִים פֿאָרָחָאָגָר)

א פרידמאָרגען.

(איינגעאַקטען).

פֶּעַרְזָאָגָעָן :

ט ג ש ה — איבער זיבציג, ליידט אויף די פום; איזון פום
שליפט ער נאך. רעדט מיט זיך אַלְילוֹין, ווי אַשׁוֹין
לאנג אַוִינְגָאַמְפָּר מענש.

ח י י מ — זיון זוחן, אַחֲנְדָּלָעָר מיט אַלְטוֹוָאָרָג; אַיעָחָר
עַמְלִיכָּע אָוָן פִּיעָרְצִיג.

ש ר ה — חַיְימָס ווַיְוִיבָּ, אֵין זַעַלְבָּעָן עַלְשָׂעָר. חַזְנְדָּלָלָה
מיט אַוִוְבָּס.

ר ב ק ה — זַיִעָר טַאַכְתָּעָר, אַגְּרָאַשְׁעָן מַיְוָדָל. אַיעָחָר
אַכְטְּצָעָהָן—נַיְוַנְצָעָהָן.

ל א ה — אַיְתָר אַינְגָּעָר שַׁוְעַטְטָעָר פַּוְצָעָהָן—זַעֲכָעָהָן
יעָחָר; בְּלוֹטָאָרָעָם. גַּוִּיסְטִוָּג נַוְשָׁת אַנְטוּוּיְקָעָלָה. אַ
בְּלָאָסָע שַׁעַנְחָהָיִיט מִיט שַׁטְאָרָע אַוְגָעָן.

י ע נ ק ע ל ע — אַקְינְד אָוָן ווַיְגָ.

אַ שְׁאַבְּעָר — אָוָן פַּעֲנְטָמָעָה.

אוֹן אַרְעֵמָע שָׁטוּב, — אַיִן הַיְנָטָרֶגֶת: צְוּוֹי בַּעֲמָעָן, פָּאָר
איּוֹנָעָם פָּוּן דִּי בַּעֲמָעָן צְוַקָּאַפָּעָנָט — אַ קִּינְדָּרְיוֹיג צְוַיְשָׁעָן דִּי
בַּעֲמָעָן, אַוְנְטָעָר אַזְּלָטָעָן, עַרְטָרְעוֹיזְזִי צְוַלְאַצָּעָן שְׂפִיגְעָלָעּ—
אַ שְׁטוּל מִיטְזָא בַּעֲקָעָן וְאַסְפָּעָרָן שְׁטוּל. — רַע כְּסָס, פָּוּן פַּאֲדָרְעָרָן
אוֹן אַ קוּבָּאַל אַוְנְטָעָרָן שְׁטוּל. — אַ קִּאמְטוֹךְ אַוְיָף דַּעַם אַנְלָעָהָן
גַּרְונָט גַּעֲרַעַכְעָנָט: אַ טָּרָר, קַוְיָעָמְזָאַוְוָעָן, אַ קַּעַטְמָעָל מִיטְזָא
קוּלְילָעָן; אַ גַּעַלְעָגָעָר אַוְיָף אַ קִּאמְעָעָן מִיטְצְוַגְעַשְׁעַלְעָט שְׁטוּל
לָעָן. לִי נְקָס: אַ פַּעַנְשָׁעָר הַעֲכָר — אַ בַּעַט צְוַקָּאָר
פָּעָנָס, אוֹן פָּוּן דָּעָר שְׁטוּכְיָיזִיט מִיטְזָא אַלְטָה הַישְׁפָּאָנוֹנִישׁ
וּוֹעַנְטָעָל פַּאֲרַשְׁטָעָל. בִּים בַּעַט — אַ קְלָיָן טְוִישָׁעָל; דָּרוֹיָף
אַ קְלָיָן נַפְאַטְלָעַמְפָעָל. הַעֲכָר — אַ שְׁעַנְקָעָל. אַיִן מִיטְשָׁטוּב,
אוֹנְטָעָר אַ פַּאֲגָרְיוֹנָטָעָן, מַעַשְׁעָנָעָם הַעֲגָלָל-לִיּוֹכְטָעָר — אַ טִּישׁ.
דָּרוֹיָף: אַ טְּלִיתְתָּוְתְּלִיְזִזְקָאָק, אַ גַּעַהְעַרְטָאַרְבָּעָא. דַּגְּל. אַיִן
וּוֹינְקָעָל — זַעַק, קָרְבָּעַלְעָרָעָן, אַיִן מִיטְאַזְבָּוָמְטָעָן אַ בּוּוּם אוֹן גַּרְגָּטָן.

גָּנְגָן תְּמִימָה

ר ר א ז ל א (שלפַען אֵין בעט, פָאַר וּוְעַלְבָעַן עַם שְׁמַעְתָּא
דִי וּוְיגַג. ש ר ה האַט אֶן אוֹרְאַפְגָּלְאַצְטָעַן האַנְמָן, וּאַסְמָהַט עַרְשָׁת נִישְׁתָּא
לְאַנְגָּג גַּעֲשָׁקְעַלְטָדִי וּוְיגַג; דִי וּוְיגַג בְּאוּוֹנְטָזִיךְ נַאֲךְ צַעֲחַר לְאַנְגּוֹזָם.)
ח י מ (ליַגְט אֵין צְוּוֹיְטָעַן בעט; שְׁלַאַפְט אָוּמְרוֹתִיגַג, קְרֻעְבִּי-
צַעֲנְדִּיגַג.)
ר ב ק (ליַגְט אַוְיְפַן קְאַסְטָעַן-גַּעֲלַעֲגָר; דִי תְּאַר אָרְאַפְגָּלְאַצְטָעַן
אוּפְלָאַכְשָׁעַן.)

מ נ ש ה (שווין אַנְגָעָתָן ; זוֹצֵט אֲוִיפָן בְּעַשׂ פָּאָרָן טִישָׁעַל ;
זָהָגֶת עַפְעַם זָהָר שְׁתִילָן מִית אַטְרוּוּירְוִיגָעָן נְגָנוּ פָּוָן אַסְדוֹר אַרְוִוִים).)

(עם חוויבש אָן גְּרוּיָעָן דָּעַר פְּרִיחָמָרְגָּעָן.)

מ נ ש ה (דָּעַרְפִּיחָלְעָנְדִיגָּד אַטְסָגְרָעָן גְּרוּיָעָן פָּוָן טָאגָן, קְוִשָּׁת דָּטָט
פְּלָרוּלִי, פָּאָרָטְמָכָם עַם ; שְׁטָעַחַת זָהָר לְאַנְגָּזָם אֲוִיתָה, אַוְיסְגָּלוּיְבָנְדִיגָּזִיךְ
די פָּאָרְזָעָסְעָנָן אַקְסָעָל, אָוָן קוּקָט, אַנְחָהָלְשָׁעָנְדִיגָּזִיךְ אָן אַגְּלָהָחָן פָּוָן בעַט,
טִישׁ מִידָּע אָוְגָעָן אַיְן פָּעָנְטָשָׁעָר אַיְיָוִן) : הָאַסְטָט מִירָן נָאָרָן אַפְּרָז
גָּעָנְבָּעָן דָּאָס פְּקָדוֹן... אַיְךְ דָּאָס דִּיר אָוָן דִּינָן לִיעְבָּעָן נָאָמָעָן!
(פִּוִּישׁ אָבְלָאָסָעָן שְׁמִיְיכָלָל) דָּאָרְפָּסָט מִיד דָּאָנוּתִינְגָּהָבָעָן, וָאָס?
— נָאָרָן אָשְׁמוּקָעָל חָזָות פָּוָן אַלְטָעָן מְנַשָּׁה, נָאָרָן אָקָפִיטָעָל
תְּחִלִּים (קוּרְצָעָן פְּוּיוּעָן) — אַיְרָעָלָעָר פָּעָהָלָט דִּיר, וָאָס? (מִוִּישׁ אָ
גִּישָׁשׁ פָּאָרְשָׁטָעָהָנְדִיגָּעָן גָּאָר אָוְנְגָּטָעָנְגָּעָן בְּלִיק צָוָם חִוְמָעָל צָו) הָא!
אוֹ דָו הַיִּסְטָן! (שְׁלָעָפָט זָהָר שְׁזָבָט אָוָן מִיטָּגָרָוִים מִיהָ דָאָס וּוּעַנְטָעָל
אַיְן דָעַר רִיכְטָוָגָג צָוָם קְוִוָּעָן צָו, בְּלִיְיכָת דָרְמָרִיט אַיְן מִיטָּשָׁבָב, קוּדָ
קְעִינְדִּיגָּב אֲוִיתָהָרָתָן) אַרְאָפְּגָעָלָאָזָטָן דִּי הַאַנְטָמָה... הוֹוִיט אָוָן בִּיְזָן... אָוָן
אַרְעָרָעָן... אָוָן סְוִוְּגָעָל רִיחָרָט זָיְדָן נָאָרָן... נִשְׁתָּוּזָוּ שְׁלָאָפָט זָיְדָן אֲוִיסָן,
נִשְׁתָּוּזָוּ זִי דָעָרָעָטָט... (מִוִּישׁ אָבְלָאָסָעָן פָּעָנְטָשָׁעָר) אָוָן דָו הַיִּסְטָן,
בִּיאָל אַיְהָר דָעַם לְעַצְמָנוּ בִּיסְעָן פָּוָן מוֹיָל אַרְוִיסָנְעָמָעָן... מִילָּא...
מוֹהָסָתָם וּוּוִיסָטָן דָו בְּעַסְעָר... (נִעְמָט זָיְדָן צָוָם וּוּעַנְטָעָל, לְאֹזֶט עַס רָאַשָּׁ
אָפָּה... אַט רִיחָרָט דָעַר זָיְדָן! דָעַר נְזָלָן! (אַיְילָט צָו צָו דָעַר וּוּגָג, שָׁאָר
קְעַלְתָּוּ זָיְדָן)... אָ... אָ... (גַּעַשׁ שְׁמִיְיכָעָלִיגָּב צְוִיקָת צָוָם וּוּעַנְטָעָל) בַּעֲקָד
לְעַד, וּוּ דִי עַפְּעַלְעַד! אָוָן עַס מַאֲכָת מִיטָּדִי לִיְפָלָעָר, סְפָרָעָסְרָל!
די בְּרוּסָט חַלְמָט זָיְדָן אַיְהָם... כְּיוֹן בֵּין אַוִינָג... כְּיוֹן בֵּין אַוִינָג...
(מִוִּישׁ אָבְלָאָסָעָן צָוָם פָּעָנְטָשָׁעָר). וּוּלְסָטָם אַפְּשָׁר, בִּיאָל נָאָרָן אֲוִיסָן
נָחָת דָעַרְלָעָבָעָן? עֲבָרִי לְעַרְנוּן?... מַהְיכָא תְּחִתִּי — (שְׁרוּוּירָג).
נָאָרָן אַפְּפִיהָרָעָן אַיְן חַדְרָא אַרְיוֹן וּוּלָל אַיְךְ אַיְהָם שָׁוָין נִשְׁתָּמָ... (זִיפְצָט),
נִשְׁתָּא קְיֻוּן פָּוִים... (רוּקֶת עַשְׂוָאָס הַאַסְטָמְוִיגָּעָר דָאָס וּוּעַנְטָעָל צָוָם קְוִוָּעָן
צָו).

רְכָבָה (בְּאַוּעַגְתָּו זִיךְ אָוְמָרוֹתָה אַיְן שְׁלָאָקָה).

מ נ ש ה (בָּאַמְעָרָקָט עַם, לְאֹזֶט פְּלָוְצָלָגָג אָפָּהָוּנְמָעָל). וּוּי
סְפָאָרָפָט זָיְדָן! מִיְוָנָעָן, עֲלֵיהֶה הַשְּׁלָוָם, אֲוִיסָן' אַוִינָג... (זִיפְצָעָנְדִּיגָּג)
הַיְּוָם בְּלִוָּט, קָאָכְעָנְדִּיגָּב בְּלִוָּט... אָוָן — חַלְמָוֹת... נָאָרָן וּוּוִיסָט, וָאָס
פָּאָר אָחַלְמוֹת... (פְּוּיוּעָן). אָגְנָצָעָן טָאגָן גַּעַת עַס אַרְוָם —

גארנישט... ביאנאכט — חלומות (פונן זברון איזויס). "שווינזעל, וואס וארפנט דו זיך איזו?" (מוּט א נאכגעמאכטער פרויינדשטימע פון שלאָף אַרוֹס). "אייד? — אייד — וואס פאלט דיר איזו?" (נאָך אַ קְוָדָצָר פּוֹיוּעַ, מיט אַיְגָעָנֶר שְׂטִימָעַ). אָנוֹ כְּלוּמָּרְשָׁט צָדַרְיך אַיְינְגָעָשָׂאָפָעָן... אָנוֹ וואָרְפָּטְיך זִיךְאַלְבָּק אַרְאָפְּ דֵי קָאַלְדְּרָעַ... אַיְן שְׁטוּב אַ קְעַלְטָמַן... אַיְהָר אַיְזָן הַיִּם... הַיִּם בְּלֹוּט... (פּוֹיוּעַ... רַוְּפַט). רְבָּקָה! (די שְׁטִימָעַ האָט אַיְהָם אַבְּעָר נִישְׁתָּאַגְּגָעָבָעָן). בֵּין צָוָּעָר פָּאַרְלָאָגָן דֵי פְּלָאַמְּעַנְּדִינָּעַ האָרָר... אַדוּטָּעַר טִיר, אָנוֹ אַזְּוִי מוֹזַן דֵי נִשְׁמָה אַיְיךְ... מִינְיָנַן, עַלְיהָ הַשְׁלָומָן, אַוְיסְּן אַוְיגַן, אַוְיסְּן אַוְיגַן! (רַוְּפַט עַטּוֹאָס הַעֲכָרָה). רַבְּקָה! (גַּעַתְּ צָוָּעָר, רַיְהָרָעָנְדִּיגָּרְבָּקָה'ן בֵּין דָּעַרְיךָן). רַבְּקָה'לְעַ!

רְבָּקָה (זַוְעַקְשׁ זָהָר, עַטּוֹאָס אַוְרָהָיָג). דָוּ, זִידָעַ, וואָס?

מֵנְשָׁה. שְׁפָרִינְג אַיבָּעָר אַיְזָן מֵיָּוָן בְּעַט אַרְיָוִן...
רְבָּקָה (גַּעַנְצָעָנְדִּיגָּה). וואָס בִּיסְטָט דוֹ אַזְּוִי פְּרִיה אַוְיפָּנְגָן שְׁטָאנְגָן, זִידָעַ?

מֵנְשָׁה. האָסְטָט שְׁוִין פָּאַרְגָּנוּמָן! זַוְיָן גַּעַתְּהָעָן פְּרִיה אַוְוָעָק... דָעַר טָאָטָעָה האָט דָאָד נַעֲכָבָט עַפְּבָעָס אַמְּצִיאָה, אָנוֹ האָט נִישְׁתָּאַגְּגָעָבָעָן, מַזְוָן עַר זִיךְאַבְּעָן גַּעַלְטָמַן... אָנוֹ דֵי מַאְמָעָה האָט אַיְנָאָגָן צְוַיְּפָעָן פָּאָר דָעַר מַאְדָּאָם פִּימְסָעָהָאָלָּאָ... אַוְיָפַת תְּנָאָים.

רְבָּקָה (גַּעַנְצָט). אַחָא — מַאְנִי וּוּרְטָט אַכְּלָה — (כְּפָאָט אַרְזָיךְ דֵי קָאַלְדְּרָעַ, שְׁפָרִינְג אַיבָּעָר אַיְזָן מֵנְשָׁה'/ס בעט אַרְיָוִן).
מֵנְשָׁה. אַבְּרָעָן! מִינְיָנַן, עַלְיהָ הַשְׁלָומָן, אַוְיסְּן אַוְיגַן, אַוְיסְּן אַוְיגַן! (גַּעַתְּ צָוָּעָר, פָּאַרְרִיכָּט אַיְהָר דֵי קִישְׁעָן אַוְנְשָׁעָרָן קָאָפַת).

רְבָּקָה (קוֹיִם עַטּוֹאָס אַוְרָהָיָג). זִידָעַ, דָעַר חַתְּן חַיְּסָט גַּאֲלָדְשָׁטִיּוֹן?

מֵנְשָׁה. גַּאֲלָדְשָׁטִיּוֹן — דָעַם תְּבוֹאָה סְחוּרָס זָהָן — (פּוֹיוּעַ). שלאָף, רַבְּקָה'לְעַג, כְּזָוּעַל מַאְכָבָעָן טִוָּי — (רַוְּפַט אַיְבָּעָר דָאָט וּוּנְשָׁעָל צָוָם קְוִוְעָן צָוָם, אַזְוִי, אַזְוִי טִוְילָט אַיְהָם אַפְּ פּוֹן הַגְּמָעָרָה-גְּרוֹנָט). גַּעַמְתָּ אַרְוֹסָט פּוֹן אַ קְאַסְטָהָעָן בְּיָמָן קְוִוְעָן עַשְׁלִיכָּעָט קִיחְנָעָלָה, צְוַנְגִּישָׁצָה זַוְיָן זַעַתְּרָה דִין, לְעַגְתָּ זַוְיָן קְוִנְצִיגָּה אַוְיסְּן אַוְיָפַן קְוִיְּמָעָן, שִׁוְתָּאַרְוּפָה דָרָאָבָעָן קְוִילָעָן, צִינְדָּקָה אַוְנְגָּה, שְׁטָעָלָט צָוָם טְשִׁוְינִיק מִיטָּה-סְעָרָה, פָּאַרְגְּרִיתָשׁ טִוָּי).

רְבָּקָה (שְׁטִיל). זִידָעַ, וּוּחִיסְטָט דָעַר חַתְּן? — אַוְיסְּן נִאָמָעָן, מֵיָן אַיְיךְ. (פָּאַרְשָׁוּוֹיְגָט, אוֹ מַנְשָׁה חַרְשָׁת נִישְׁתָּאָמָעָן).

ש ה ה (היבש אויף דעת קאָפּ, בְּמִיחַת זֶה אַרְבֵּעַצְוָקְרִיכְעַן) צום צוועיינען בעט). ער שלאלפט נאָר, ברור השם... (כיטערלייך). או אַמעַנְשׁ הַאֲטָם אַרוֹהִינְגַּן קאָפּ... מהויכא תיתִי... ח. י. מ. (עפָּעַנְשׁ דַּי אָוָגַעַן), זָגַט שְׁפִילָל, "מוֹדָה אַנְיִי") ש ר ה (אַפְּוֹוָאַרְטָעַנְדִּיגּ בְּיוֹ עַנְדִּיגּ בְּרַבָּה). אָוָן וְאָוָן נָעַטְטַה דָּו נָעַמְעַן נָעַלְטַה, חַכְמַמְּ מִינְעַר ? !

ח. י. מ. בְּיוּעַל גַּעַחַן צָוּם סְקָלָאַרְנִיקּ... ש ר. ת. ער זָאָל דַּיר דַּי נְשָׂמָה אַרְוִיסְצִיהָעַן ?

ח. י. מ. וּוּעַל אַיְדַּי אָפְּשָׁר עַרְגַּעַץ כָּאַפְּעַן... ש ר. ת. מִיד לְיד ? ... אַוְוָה וּוּפְיַעַל פְּרַאַצְעַנְטַה ? (פְּוִיזְעַן) שׁוֹאָה, זַיְוַת מָוחָל, רַוקְטַמְּרַט צָו סְיֻעַנְטַעַל... מ נ ש ה (טוט עט).

ש ר. ת. שְׁוֹעָר, דָעַם פִּיםְסֻעַנְהָאַלְצָס מְחוֹתָן קָעַנְתָמְ אַיְחָר ? מ נ ש. ת. גַּאֲלַדְשְׁטִינוּן ? (זַיְפְּצַעְנְדִּיגּ). אָז בְּהָאָבְפִּים גַּעַד הַאֲטָם, פְּלַעַג אַיְדַפְּאַרְדִּינְגַן בְּיוֹ אַיְהָם אַקְרַבְעַל (גַּעַחַט צָרוּקְ צָוּם קְוִימְעַן).

ש ר. ת. (זַיְדַוְוָעַר, פָּוּן הַיְנְטְרָעַן וּוּעַנְטַעַל). צְוּוֵי טְוִיזְעַנְטַמְּ גַּטְמַ ער נְדוֹן... פִּיםְסֻעַנְהָאַלְצָס גַּטְמַ אַודָאִי.

מ נ ש. ת. אַודָאִי... פָּוּן בְּלָהָס צְדַקְמַטְמַעְהָרָה...

ש ר. ת. (אַרְוִיפְּקָוְמְעַנְדִּיגּ). אָוָן וְאָסָם אַיְזַגְּלַדְשְׁטִינוֹן ? וּוּלְאָנְגַג אַיְזַן, אָז רְאַיְזַן אַבְּאַהֲלַפְּעַר גַּעַוּוֹן ? ... אָז פִּיםְסֻעַנְהָאַלְצָס ? ... פָּוּן דָעַם לְוִוְונַט שְׁוֹין גַּאֲרַנְיִישַׁט צָו רַעַדְעַן... אַבְּעַר, אָז מַעַן טָוּט דַי הַאֲנָט אַיְזַן קָאַלְטַ וּוּאַסְעַר אַרְיִין, הַעֲלַפְטַמְטַ גַּטְמַ ! (מִיט אַבְּלַיקְ צָו אַיְוּמְסַבְּעַן בעט). אָז דָאָסְמַ... בְּזָאָל נִישְׁטַ וּנְגִינְגַעַן מִיט דַי רַעַד....

מ נ ש. ת. אַלְעַז וּוּנְדַרְטַ וִיד אָז זַיְוַן לְיַעַבְעַן נָאַמְעַן...

ר ב. ק. ת. מַאְמַעַ, וּוּיְהִיסְטַ דַעַר יְוָנְגַעַר גַּאֲלַדְשְׁטִינוֹן ?

ש ר. ה (קָעַרְתַמְט זֶה צָו אַיְהָר אַוְם פְּאַרְבְּלַפְט אַוְיַף דַעַר פְּרַאַגְעַן).

ו עַנְקַע 6 (רִיחַרְתַמְט זֶה אַיְזַן וּוּגַג).

ש ר. ה (פְּאַרְגְּעַסְט אָז רַבְּקָהַן, לְוַוְפְט צָו זֶה דַעַר וּוּגַג, גַּעַבְעַנְדִּיגּ צָו זַוְיְגַעַן ; האַסְטִוִיגּ). צִיהָ, צִיהָ, גַּוְלָן מִינְעַר — תְּכַשִּׁיט מִינְעַר — בְּזָאָל שְׁוֹין זַוְכָה זַיְוַן צָו הַעֲרָעַן דַיְוַן בְּרַכְתַא אַיְבָעַר דַעַר מִילְד ! (דַעַרְטַמְנְעַנְדִּיגּ זֶה, צָו רַבְּקָהַן). וְאָסָם האַסְטַט עַם גַּעַפְרַעַנְט, רַבְּקָה ? — זֶה שלאלפט שְׁוֹין.

ח י י מ (קומט אַרְוֹות פָּונְ חִינְטֶרְעָן זְוַעֲנַטָּל, אַגְּגַעַטָּן). צו שורה?). און דז האסט נישט עפֿעַס געלט? מ נ ש. ת. (גיטט אָן צוּווֵי גָּלָאוּ טַיּוּ). ש ר ה (אויפְּשַׁטְּהַעַנְדִּיגּ פָּונְ זְוַיָּגּ, אַוְיסְגָּלִילְיכְּבָנְדִּיגּ זָרְ דִּי אַקְּסָל, און גַּעַנְדִּיגּ פָּונְ אַלְטַעַנְסָתָה אַגְּלָאָטָה). פָּונְ וְוָאנְעָן? ח י י מ (מייט עַטוֹּאָס מַעֲרֻמּוֹת). נישט גַּעֲקָנָט גַּעַמָּן פְּאָרָאוֹים בֵּי דַעַר פִּיכְסַעְנָהָלְץ? ש ר ה (חַאַסְטָיִגּ, זְוַעַנְדִּיגּ דַעַם טַיּוּ). הַלְוָאי, זְוָאל בַּאַלְרָד דערנָאָר בַּאַצְּאָהָלָעָן... זְוַעַט שְׁלַעַפְּעָן אַהֲלָבּ יְאָהָה. (פּוֹיוֹעַ). אָזָן וְוָאסְ פָּאָר אַמְּצִיאָה האָסְטָטָס עַס גַּעַקְיִיפְּטָט, לְאַמְּידָ נָאָר הַעֲרָעָן? ח י י מ. אַ שְׁלוֹטְרָאָק — כְּמַעַט נָאָר נִי — דָרְיוּ פָּאָר פְּלָוָר דערעָן. אַ סְּאָמְעָטָן דְּקָעָל — אַשְׁגָּרוֹן, גָּאָר פְּרִישָׁן, אַ פִּידָּעָל — דָאָס קְעַסְטָל אַלְיָוִן אַיּוֹן וְוָעַרְתָּם אַחֲוָן... מַאֲכָאָנוּ! עַטְלִיכּעַ טַאֲלִיעָס קָאָרְטָעָן — מִיטּ קְרִיּוֹד, אַ קָּאָרְטָעָן-בָּרְשָׁטָעָל — אַ נִּירְיוֹלְבָּרָעָן הַעֲנָטָל, אַוְויִם פְּעַלְצָעָל — (מוֹטְלִיוֹדִיגּ), גַּעַמּוֹת עַמְּיָץ אַוְועָדָק קָוְמָעָן בֵּי דַעַר פְּרִיצָה... טְרָעָרָעָן אַיִן דְּאָוִינָעָן הָאָטָם זַי גַּעַחְאָטָט... (קְוֹמָטָט, גַּעַהְעָנָדִיגּ אַיְבָּעָר דַעַר שְׁטוֹבָן, נָאָהָנָט צַוְּ רַבְּכָתָה). ר ב ק ה (אוֹמְרוֹחִיגּ). טָאָטָעָן, זַי זְעוּט אָוִים דַעַר יְוָנְגָעָר גַּאֲלְדָשָׁיוֹן?

ח י י מ (עַמְּפָעָרָט). וְוָאסְ אַמְּיִידָה אָטָם אַיִן זַי... מַוְּ דִּיךְ בַּעַר שְׁעָר אָז... זָאָגּ בְּרַכָּה אָזָן גַּעַה צַוְּ דַעַר נַעַתְמָאָרִין... ש ר ה (פְּאָרְעָנְדִּיגּ זָיךְ בֵּי דִי קְעָרָבָן, וְוָאסְ זַי בִּינְדָט צְוֹזָמָעָן). זַי זְעוּט הַיְוָנָט נִשְׁתַּחַת גַּעַהָז... בְּזַעַל זַי שְׁפָעַטָּר דָּאָרְפָּעָן צַוְּ דַעַר שְׁטָמָעָל... לְאָז זַי נָאָר לְיִגְעָן. — אָזָן וְוִיפְּיִעָל האָסְטָט דַוְּ דִּיךְ באָז דַגְגָעָן?

ח י י מ (גַּעַמְעָנְדִּיגּ דִי טָאָרְבָּעָן, אַרְיוֹנְלְעָנְגָעָנְדִּיגּ אַ שְׁטִיקָ בְּרוּוּת אָזָן אַ צְּבָעָלָן, וְוָאסְ עַר גַּעַמְטָט פָּונְ שְׁעַנְקָעָל אַרְוֹסָן). בְּחַאָבּ דַאָרְ דִּיךְ גַּעַזְאָנָט זַעַקָּס דְּבוּל אָזָן דָרְיוּ אָזָן צְוֹאָנְצִיגּ גַּרְאָשָׁעָן... ש ר ה. אָפְּשָׂר טְאָקָעָן אַמְּצִיאָה —

ח י י מ. אַיִן לְאָחָלְעָס זְכוֹת... ש ר ה אָזָן מַנְשָׁה (קְוֹקָעָן אִיתָם אָזָן פְּאָרְנוֹאָוְנְדָעָרט). ח י י מ (מְאָטְיוֹוְרָעְנְדִּיגּ). אַיךְ דִּינָגּ זַי אַזְוִי מִיטּ דַעַר אַלְטָעָר פְּרִיצָה... זַי לְאָזָטָט נִשְׁתַּחַת אַפְּ... פְּלָוְצְלָוְגָּן גַּיבָּ אַיךְ אַ מְרָאָכָט: רְבוּנוּ שֶׁל עֲלָמָן, לְאַמְּידָ עַפְּעַס פָּאָרְדִּינָעָן פָּזָן לְאָחָלְעָס וְוָעָגָעָן...

ש ד' הז (פאנשטט מיט די חענט). רבונו של עולם, כ'חאָב דאָר
נאָר פֿאָרגנֿעסּען צו פֿרְעָנוּן... שׂוּוֹרֶר, דער דֿאָקְטָאָר פֿוֹן דֿער חַבְרָה
איָז גַּעֲוָעָן?...
מִנְגַּשְׁתָּה, גַּעֲוָעָן... (זַיפְּצָפְּ), גַּעֲהַיִסְׁעָן שְׁלָאָפְּעָן אָסְּרָ, עַסְּעָן
אָסְּרָ, אָבִיסְּעָל וּוּיוֹן...
(פּוֹיוֹעַ).

ח י ז מ (וּוֹאָסְּטָהָשָׁט עַטְוֹנוֹסְּטָ אָוּמְרוֹחָיגָ אַפְּגַּעַזְּזָאָרָטָה). וּוּי אַירָּ
נִיבָּדָם אָטְרָאָכְטָ, וּוּרְעָטָזְ, דֿי אַלְטָעָ פֿרְיזָה וּוּידָ, וּוּי אָפְּטָעָר—
לְאָזָטָזְ וּזְ אָפְּ צַעְהַנְּעַרְלָעָטָ, דֿערְאָדָר גַּילְעַנְנוּוֹיְ... אָזָן נִיטָזְ זְרָדָ
פֿלְוְצְלָוְנְגָן אָדְרָעָה אָוִים צוֹ דֿערְ וּוּאָנְטָ, אָזָן שְׁטָעָלָטָ מִירְ הַינְּטָעָן
אָרוּסְ אָרוּסְ דֿיְהָאָנְטָן: נִיבָשָׂוִין, אִידָ, נִיבָ!... דֿיְהָאָנְטָהָאָט אִיחָרָ
גַּעֲצִיטָעָרָטָם, הַאָבָא אַירָ אִיחָרָ גַּעֲנָבָעָן אַדְרוֹיָּ... (הַעֲנָגָט זְרָקָ דֿיְ טָאָרָבָעָ
אַיְבָעָרָדָיְ אַקְסָעָלָ, מִיטָ אָוּמְרוֹתִיגָעָרָ חַנִּיטָה). מִיןָן אַיךְ טָאָקָעָ, אָזָן
לְאָהָלָעָ אַיְזָן אָשְׁוֹטָפְּ צוֹ דֿערְ קְנִיתָ.

ש ר ה (קוֹקְשָׁ אִיכְם אָזָן מִיטָהָשָׁדָ).

ח י י מ. אָזָן זְוִי זְאָלָטָאָקָעָ זְיַוִין אָזָן אַמְתָעָרָ שְׁוֹטָפְּ... זְיַיְהָאָטָ
דְּאָרָ אִיחָרָעָ פֿאָרָ גַּרְאָשָׁעָןְ...

ש ר ח (שְׁפְּרִינְגָטָ אָוִיףָ, וּוּי גַּעֲבִיסָעָן). אָ! צוֹ דֿעָם הַאָסְפָןְ
גַּעֲצִילָטָ? דֿעָם אָרוּמָאָן קִינְדָסְ פֿאָרָ גַּרְאָשָׁעָן, וּוּאָסְ זְיַיְלָוְבָטָ זְיַרָ
אוֹ פֿוֹן שְׁלִיחָותָ? אָזְוִי? מִיטָן אָרוּמָעָן קִינְדָסְ גַּעֲזָוָן, מִיטָן אָרוּדָ
מַעַן קִינְדָסְ נְשָׁמָה וּוּלְסָטָ דֿוֹ הַאָנְדָלָעָן...

ח י י מ (מַאְכָלָט אָזְוֹעָקָ מִיטָהָרָהָאָנְטָן, גַּעֲמָטָ זְיַךְ צְוָם אָרוּסְגָּהָן...).

ר ב ק ה (וּוֹאָסְ אַיְזָן אִינְגְּשָׁלָאָפְּעָן, וּוּעָקָטָ זְיַךְ אָוּמְרוֹחָיגָ, צוֹ
מַנְשָׁהָן, וּוֹאָסְ קְוָמָטָ אִיחָרָ אָוִים אָסְ גַּעֲהַגְּסָטָעָן). זְיַידָעָ, וּוּאָסְ שְׁרִוִיטָ
אָזְוִי דֿיְמַאְמָעָ?

מִנְגַּשְׁתָּה (אָפְּרוּפְּעַנְדִּיגָ חַיְסָן). גַּעֲהַיִסְׁעָן, גַּעֲהַ... זְיַדָּרָ
אָשְׁוֹטָפְּ אַיְזָן גַּאֲסָם... אָ גַּרְעָסְ עָרָ קְרִישָׁאָלָעָ גַּעֲמָעָן צְוּוֵי פִּידָ
גַּעֲלָעָרָ... שְׁלִינְגָן נִישְׁטָ אַיְזָן דֿיְ וּוּלְטָ...

ר ב ק ה. מַאְמָעָ, דֿערְ יְוָנְגָעָרָ גַּאֲלָדְשָׁטִיָּן טָרָאָנָט גַּאֲלָדְעָנָעָ
בְּרִילָעָן?

ש ר.ה. וואס זי האט איז זינען ! שלאה ! שפערטער וועל איז
שיקען נאך דיר. (אָפַט מֵיט דַי קָרְבָּלָעַד.)

(פּוֹזָעַג)

ר. ב. ק. ה. וואו וואוינט גַּאלְדְּשָׁטִין ?
מ. נ. ש. ח. (מעכאניש). אויף אונזער נאמ, איז גרויסען הויז.
ר. ב. ק. ה. ער טראנט גַּאלְדְּעָנָן בְּרִילְעַן !
מ. נ. ש. ח. מַזְהָבָתָם... אָז אִיךְ פְּלָעָן אַרְיִינְקָמָעָן צָום פָּאָטָעָר,
אייז ער אַקְרָצְיוֹכְטָיג אַינְגָּעָל גַּעֲוָעָן... הַיְוִינְט טְרָאָנְט ער אַודָּאִי
ברִילְעַן, אָז, מַזְהָבָתָם, גַּאלְדְּעָנָן...

ר. ב. ס. ה. אייז גרויסען הויז וואוינט ער ? אָז רויטען ?
מ. נ. ש. ח. זַיְוִידָעַן... קָעְנוּן וואס פְּרָעָנְט דַו ?
ר. ב. ק. ה. זַיְוִידָעַן, זַעַח נָאָר (נעט אַרְוִים מֵיט צִוְּשָׂרִיגָעַן הענֶן
אַפְּאַטָּגָרְטָפִיעַ פָּוּן בּוּזָעַם). דָּאָס האָב אִיךְ גַּעֲפָנוּן נַעֲכָטָעַן אָז
גַּאֲס...

מ. נ. ש. ח. (נעט, באַטְרָאָכֶט). דָּאָס אִיז ער דָאָר, דָעַר יְוָנָגָעָר
גַּאלְדְּשָׁטִין... (אָוּמְרוֹתִיג). גַּעֲפָנוּן אָז גַּאֲס ?
ר. ב. ק. ה. (עַנְפָּעָרֶת נִוְשָׁת, דָרְעַת זַיְדָק אַוְתָס צָו דָעַר וּוְאָנְט, נָאָך
אַ וּוּיְוָלָעַ הַעֲרָזָת זַיְדָק אַיְהָר פְּאַרְשָׁטִיקָט גַּעֲוָוִיָּן).
מ. נ. ש. ח. רְבָּנוּ שְׁלַׁ עֲולָם — וואס אִיז דָאָס ? וואס אִיז
מייט דָר ? רְבָּקָה, רְבָּקָה ? — זְעַנְפָּעָרֶת נִשְׁמָת... ווי זַי צִיְדָה
טְרָעָט... סְאִיז דָר נִשְׁמָת גַּט ? סְשָׁפָּאָרֶט דָר בַּיּוּם הַאֲרָצָה... רְבָּקָה ?
לָע, רְבָּקָה ?... גַּעֲבָעַן דָר טַי ? רְבָּנוּ שְׁלַׁ עֲולָם, ווי זַי צִיְדָה, ווי
בְּלָאָס זַי אִיז... בְּגַעַת עַמְּצָעָן אַרְיִינְרָפָעָן... אַ רְוָפָא... וועמען
סְאִיז... (רוּפְט). לָאָח, לָאָח —

ל. א. ח. (וּוְעַקְטַז זַיְדָק) וואס, זַיְדָק ?
מ. נ. ש. ח. רְבָּקָה אִיז אַוְעַקְגַּעַפְאָלָעָן... גַּעַת צָו אַיְהָר, בְּגַעַת
עַמְּצָעָן רְוָפָעָן. (געט אַרְוּס.)

ל. א. ח. (בְּאַפְּט אַוְיָף זַיְדָק דַי קָלְדְּרָעָן גַּעַת אַיְבָּעָר צָו רְבָּקָה ?)
אַיְבָּעָר ? וועג פְּאַרְגָּעָסֶט זַי זַי, הַוִּיבָּט אָן עַפְעָם שְׁטוּל צָו זַיְגָעָן ; פָּאָרָה
געסֶט דָעַם נְגָזָן, שְׁטָעָלֶת זַיְדָק אָפַט, ווֹיל זַיְדָק עַפְעָם דָעַרְמָאָגָעָן. פָּאַרְלָעָגָט דַי
דָעַרְתָז זַיְדָק, טְאַפְט מֵיט דָעַרְתָז, זַוְכָט, נעט עַנְדְּלִיךְ אַרְוּס אַ זַּילְבָּעָרְגָעָט

רובעל, שמויובלט דאצו — א שפיגעלע ! דערמאנט זיך עשוואס — געהט געהגעט צום בעט צו). רבקה, זעהסט ? (וועויזט איהר ס'ערבעל) רבקה — רבקה, ביסט געשטארכען ? עפנען די אוינגען, רבקה, א'ניט ווועט מען דייך הייסען באנראכען, רבקה....

ר ב ק ה. מען האט מיד שווין... באנראכען....

ש א ח (אַפּוּוּרְעָנְדִּי זִיךְ פָּוּן שְׁרַעַק). שקר ! אין דער חיים ביסט דז... אין בעט !... באנראכען באנראכען מען אין דר'ערד... און וויאט, וויאט פון דאנגען (בארוחיגט און פֿאַרטְּרָאַכְּט זִיךְ). דערמאנט זיך אַנְיכְּסֶם רָוְבֵּל), זעהסט ? און וויאט ווערד ס'האָט מיר געגעבען ? אַוְוְיָהָה... עפָּעָם אַפְּרָעְמָדָעָר יונגעַרְמָאָן... אַיְזָן אַגְּלָאנְצְּעָנְדִּיְגָּעָן צִילְיָנְדָעָר... אַיְזָן גַּאֲסְטִיחָוִי שְׁמַעַחַת עָר... הערטט, רבקה, כ'עה פֿאַרְבִּי, דערזעהט עָר מִיד פָּוּן פֿעַנְסְטָעָר... ווינקט צו מִיר, געה אַיך אַרְיוֹן... ניט עָר מִיר אַרְבוֹל אָוֹן אַקְוּש... קָוָם מַאֲרַגְעָן, זָאָגָט עָר, וועל אַיך דִּיר גַּעֲבָעָן צְוּוֵי... רְעוּט, זָאָגָט עָר, מיט מִיר פַּאֲחָרָעָן אַוְיָה אַשְׁיָּה, אַזְּאָלָעָ טָאג, זָאָגָט עָר גַּעֲבָעָן אַקְרָבָעָל... וויאט, וויאט... ווועט מען באחרען... רְאָט גַּעֲפָרָעָט, צי ב'האָב נִישְׁטָא שְׁוּעָסְטָעָר... זָאָגָט אַיך : יְאָ... צִי זִי אַזְּהָהָנָע... (פּוֹזָע, האָלָט אַיְזָן פֿאַרְגָּעָסְעָן זִיךְ). פְּלוֹצָלָונְג — ווּאָס מִינְט עָר דערמאיט, רבקה ? ווּאָס ווּיל עָר, רְנָקָה ? (רְיוֹסְט זִיךְ). — רְבָקָה ! —

אַ שְׁ אַ בְּ עַ רְ (אַיְזָן גָּם, אַרְיוֹינְקָוְעָנְדִּי דּוֹרְכְּן פֿעַנְסְטָעָר, פֿאַרְשָׁעָנְדִּי אַזְּנָפְרָעָה, רְוַפְט הַיְּלָכְעָדָה). האָנְדָעָל, האָנְדָעָל...

שאומפאניער.

(איינטראקטיבי)

פָּעָרֶזֶן אַנְצָעָן :

גַּרְוָנָע — אָן אַלְמַנְתָּה נָאָר אַסּוֹפֵר, אַקְלִיְינָע, מָאָגָעָרָע, גַּעֲרוּוּעָז
אִידְעָנָע.

מָרִים — אַפְּאַרְזָעָסְעָנָע, פָּוָן אַיְאָחָר עַטְלִיבָע צָוָאָנָצִיג.
גְּרוֹנָעָם
דְּרִיוִי
טְעַכְּתָעָר
סֻעָּרָע — אָן עַגְוָנָה פָּוָן אַיְאָחָר צָוָאָנָצִיג
חַדְס — אַגְּהַתְּאָרְיוֹן-מִידָּעָל ; אַיְאָחָר זַעַכְעָה-זִיבָּעָצָעָה.
דְּבָוָרָה — אַחֲוִיכָע, שְׁוּוּעָרָע אִידְעָנָע, אָחָן בְּרַעְמָעָן.

און ארעמע קעלער-שטוב. די אויסטאגאנגעס-שטיר און חינטער-גרונט. דער רעכטער ווינקעל איזה הינטער א שפאנישען ווענטעל. איז עס ווערט אוווקהערוקט, זעהט מען א צוּר רודערט בעט. אין לינקען ווינקעל — א בערגעל קאָרְטַּאָפֶּעֶל און א הויפען ציבעלעס. ביִי דער ואָנְטַּרְעַטְמָן — צוּוֹי בעטען. לינקט — א שראָנק צוּוַשְׁעָן צוּוֹי הויבע קליענע פענטשטערלעך און גאט אַרוֹף. אין מיט שטוב — אַטְּוִישׁ, בענקלעך.

פֿאָרְהַאָגָן

מְרַדְּיֵם (ז'יצְטַבְּיָם טַוְישׁ, מִיטְּןְפְּנִים צְוֹשְׁוִיעָרְ, אַנְגָּעָה שפְּאָרְטַּדְעָם קָאָפְּ אַוְיָף דַּיְהַעַטְ, גַּעֲנַעַטְ פָּאָרְוִוִּיסְטַּמְּ).
גְּרַוְנָעָ (קָוְמַטְ אַרְיוֹןְ, שְׁנַעַל אַרְבִּיוֹתְעַנְדִּיגְ אַזְּאָקְ). בַּיְיַ זַיְוִיחַבְּות צַוְּמַעְנָעָן! וְוַיְפַזְּ אַסְמָאַלְעָן! (הַעֲזַעַתְ מְרִימָןְ). מִיטְרַחְמָנוֹתְ). עַס טַוְתְ דַיְרַ דַעַרְ קָאָפְ וְוַעַהְ? (ז'יצְטַבְּיָם אַפְ, נִישְׁתְ בְּאַקְוָרְ מְעַנְדָהָגְ קַיְוָן עַנְפָעָרְ, גַעַתְ צַוְיָרְ אַרוֹם טַוְישׁ, קָוְמַטְ אַוְיָםְ מְרִימָן פַוְן אַזְיָוִתְ, שְׁאַקְעַלְטַ מְוִיטְן קָאָפְ פָאָרְ צְיָרְ).
מְרַדְּיֵם (הַאָרְטַּהְ). נִיןְן. (הַחוּבְטַ זַיְ אַוְיָף, גַעַתְ הַיְנַטְעָרְ דַעַר פָאָרְחָאנְגְ אַרְוַנְטָעְרְ).
גְּרַוְנָעָ (קָוְמַטְ אַיְחָרְ אַ וְוַיְוַילְעָנָאָרְ, הַעֲרַתְ זַיְ אַיְיָן צַוְ דַעַר טַיְרְ). אַ, סְעוּרָלְ מִיטְןְ נַאֲפָטְמָן. (גַעַתְ צַוְיָרְ לְאַמְפְ, מַאֲכָתְ צַוְרַעַכְטַ).
דְבַוְרָה (קָוְמַטְ אַרְיוֹןְ מִיטְ אַ קִיְישָׁעָלְ). גְוִיטְן אַוְעַנְטַ!

גְּרַוְנָעָ (עַנְטוֹוִישַׁטְ). דַוְ נַאֲרָ... סְקָאַצְעָלְ קָוְמָטְ!
דְבַוְרָה (שְׁטַעַלְתְ דַאַס קִיְישָׁעָלְ אַוְיָף דַעַרְ עַרְ, רַעַכְתְ בַיְיַ דַעַר

שייר. איראניש). אַ שענער "ס'קאצעל קומט" ... זאָלען דיר בע-
סערע בשורות אַנגגעזנט וווערעו! (קומט אַ פֿאָר טרייט נעהגעער,
שטעטלט זיך אָפֶן, קוּקענדיג אָויפֶן גִּרונען, מיט פֿאָרוֹוואָרֶף אָוּן מִיטְלִוֵּיד).
גרונע!
(פּוֹזַע).

גָּדוֹןָעַ (אַיבְּעָרְוּעְלְטִיגְשׁ דִּי אָוְמְרוֹהָ). פּוֹן דָּאָרֶפֶת קְוֻמְטַט
דוֹ? (אַ בְּלֵיכְ צָוֵם קִיּוּשָׁלֶל).

דְּבָרְךָ תְּ. אַיִינְגְּעָקְוִיפְּטַט...

גָּדוֹןָעַ. אַפְּגָעָטָאָטָעַ זִיךְ אָפְּרוֹהָעָן... מַהְיכָא תִּתְיִ, זַעַזְעַן!
זִיךְ!

דְּבָרְךָ תְּ. בְּקָאוּן באַשְׁטָעָהן! (גַּעֲחַת צָוֵם טּוֹשׁ, שְׁפָרָט
אָן דִּי הָעָנֶט, קִיְּין אָוִיגְ פּוֹן גִּרְוּנָן נִישְׁתָּאָרְאָפְּלָאָזְעָנְדִּיגְ, מִיטְ מִיעָפָעַן
שְׁפָרָאָפְּנְדָּגָעַן עַנְכָּטָה). וּוִיסְטָם, וּוּרָה, עַלְיוֹן הַשְּׁלוּם, דִּיְוָן אָיוֹן
גַּעֲוָעָן, גִּרְוּנָעַ?

גָּדוֹןָעַ (פֿאָרְבְּלִוְפֶּט, עַפְּנָעַט דָּאָס מּוֹיל, גַּעֲפִינְט נִישְׁתָּוּשׁ וּוּאָס צָוֵם
זַעַגְעָן, לְאָוֹט אָפֶן דָּעַר רַעֲבָנָעָרְהָאָנֶט דָּעַם זָק, פֿאָרְלִוְרֶת דָּאָס שְׁפִיזְעָל).
דְּבָרְךָ תְּ (נִישְׁתָּאָפְּוֹרְתָּעָנְדִּיגְ אָוִיפֶן עַנְפְּפָעָר). אַ אִיד אָ
לְמָדוֹן, גִּרְוּנָעַ, אָנוּ עַהְרְלִיבְּכָר אִיד, אָ סּוֹפֶר! (פּוֹזַע). פְּלָעָנֶט פֿאָרֶט
יעַדְעָר שָׂוְרָה פּוֹן דָּעַר הַיְּלִינְגָּר תּוֹרָה טְבִילָה גַּעַהָן.

גָּדוֹןָעַ (פֿאָרְבְּיְסָעָן). שְׁקָר... אַ פֿאָרֶט אָיוֹן וּאָרֶט —
אַמְתָּה!

דְּבָרְךָ תְּ (שְׁתְּרָעָנֶג). זַיְן זְכוֹת זָאָל אָוֹנוּ בְּוַיְשְׁטָעָהָן, גִּרְוּנָעַ
גָּדוֹןָעַ (חוּוִיל). עַר אִיזְנִי שְׁטָמְבָּאָנָעַן!

דְּבָרְךָ תְּ. וּוֹיְלָה בְּיִסְטָם זִינְדרָג, גִּרְוּנָעַ!
גָּדוֹןָעַ (שְׁפְּרִינְגָּט אַונְטָעָר, וּוּ פּוֹן אַ שְׁלָאָגָג גַּעֲבִיסָעָן). אָוֹרְךָ
דְּבָרְךָ תְּ. דָו אָ סּוֹפֶרֶס אָנוּ אַלְמָנָה אָנוּ אַזָּא כְּשִׁין סּוֹפֶרֶס,

פִּיהָרְסְט אַנְדָּעָרְשָׁ — דִּי קִינְדָּעָר!
גָּדוֹןָעַ (מִיטְ אַ חָנְטָבָאָוּגָנָג צָוֵם פֿאָרְחָאָנֶג). שְׁוּוֹיְגָן!

דְּבָרְךָ תְּ. זַי אִיזְנִי דָּאָרֶט נִישְׁטָמְדָא!
גָּדוֹןָעַ. מְרִימָלְ לִינְגָט — דָעַר קָאָפֶט טּוֹט אַיְהָר וּוָה —
רָעַד — שְׁטִילָעָר!

דְּבָרְךָ תְּ. (גַּעֲחַת נִעהָגָעָר צָוֵם פֿאָדְעָרְגָּרְוָן צָוֵם). אַ מִידָּעָל
הִיְתָם מַעַן... כְּזַוְּאַלְטָמָדְיָעָן וּוּ אַ שְׁלִיְעָן צְוִירָסָעָן!

גַּדְוָנָעַ, צִיה נִישְׁתַּדְיוֹ אֶדְעָרָעַן! רַעַד צַוְּדַעַר זָהָר...
 דְּבָוְרָה (בִּיטָּר). וּוֹאָס אַיְלָסְטַ'ר אֲזוּזְצָוָם נְחָתָ?...
 גַּדְוָנָעַ, צִיה נִישְׁתַּדְיוֹ נְשָׁמָה אַרְוִים, זָגָן אַירָן!
 דְּבָוְרָה (זַעַמֵּת זַיְדָשׂ וּוֹרָא אַוְיפָּא בְּעַקְעָל). אַזְוָן דָּאָרָף בֵּין
 אַירָן גַּעַנְגַּנְגָן. פָּאַרְבִּינְגַּעַנְגַּעַנְגָן דָּאָס גַּעַרְטָעַל מִיטַּדְעַר רַעַטְמָאָר
 רַאַצְיָעַ, וּוֹאוֹ דַי מַזְוִיק שְׁפִילְטָה... הַעַר אַירָן זַי? מַזְוִיק פַּעַחַלְטָ מַירָן!
 כְּקוֹם מַירָן אַפְּיָלוֹ נִישְׁתַּדְיוֹם... וּוֹעֵר מַירָן גַּעַרְטָעַל... סְזַזְאַקְסָטָ מַירָן
 אַמְוִיד אַיזָּנְגָן גַּרְוִיעָן צַפְּפָ אַרְיוֹן. פָּוֹן מִינְעָן עַמְקִים וּוּעַטְקִין נְדוֹן
 נִישְׁתַּדְיוֹן... גַּעה אַירָן... נִישְׁתַּדְיוֹ אַרְיוֹגָן זַעַחָן, נִישְׁתַּדְיוֹ אַוְיעָרָעַן
 הַעַרְעָן... פְּלַזְלָונָג — אַגְּלַעַכְטָעַר! בְּקוֹק מַירָן אַוְם, דָּרְזָוָה/ה...
 סְעַרְעַל (אַרְיִינְגְּקֻמוּנְדָּרָג). אַטְמָאַמְעָשִׁי, נַאֲפָטָ! (וּוְיַלְגָּעַתְנוֹן
 הַיְנְטָעַר דַּעַם פָּאַרְהָאָנָג).
 גַּדְוָנָעַ (זַעַמֵּת דְּרוֹיְיסְטָ). מַרְמִים הַאֲטָט זַיְדָגְלָעַטְן.
 דָּעַר קַאְפָטָמוֹט אַיְהָרָן זַוְּהָה...
 סְעַרְעַל (פָּאַרְהָאָלָט זַיְר). וּוֹעַסְטָ קָאַכְעָן, מַאֲמָעָשִׁי, קָאַרְטָאַפְּעָל?
 דְּבָוְרָה. אַזְוָן מַירָן קַוְמָטָן נִישְׁתַּדְיוֹן גַּטְמָן אַוְעָנָטָ?
 גַּדְוָנָעַ (גַּלְיוֹכְצִוְּתָה). קָאַרְטָאַפְּעָל!
 סְעַרְעַל (נַעַמְטָן מַאְפָט קָאַרְטָאַפְּעָל מִיטַּדְעַל אַמְעָסָר צָוָם שַׁוְּלָעָן
 אַזְוָן גַּעַתְהָן צַוְּדַעַר מִירָן).
 גַּדְוָנָעַ. סְאַיְזָן קוֹיְהָלָן, טַעַרְעָל!
 סְעַרְעַל (נִישְׁתַּדְיוֹעַנְדָּה, אַפְּ).
 (שַׁוְּעָרָעַ פְּוִיזָעָ).

גַּדְוָנָעַ. אַזְוָן וּוֹאָס הַאֲסָטָן דַּו דָּרְזָוָה, לְבָוָה?
 דְּבָוְרָה. הַלְּוָאָוָי וּוֹאַלְטָעָן עַם מִינְעָן אַוְיָגָן נִישְׁתַּדְיוֹעָן!
 יַאֲגָט נַאֲדָר אַקְאַפְּעָלְיוֹשָׁ אַעֲנוֹעָה... פָּוֹן רַעַטְמָאַרְאַצְיָעָ... אַיְבָּרָדָר
 לְעַנְגָּפָן צִוְּיָם... זַי קַנְאָקָט צַוקְעָרָקָעָס אַזְוָן לְאַכְטָן, סְקַלְיְוָדָל
 שַׁוְּעָבָטָן, עַר — נַאֲדָר... יַאֲגָט עַר זַי, כַּאֲפָט זַי אַחֲרֵפָן בְּלַעַטָּר
 אַזְוָן שְׁמַיְמָט אַיְחָם, אַזְוָן פְּנִים אַרְיוֹן... אַזְוָן לְאַכְטָן... אַזְוָן לְאַכְטָן!

גֶּרְוָנָעַ (אייראניש). האסת דיר צועקוקט?
דֶּבֶרְתָּה. בְּהָאָבָּדָם לְאַכְעָן דֻּרְעָקָעָט!

(פּוֹזָעַ)

גֶּרְוָנָעַ. הָרְמֵלָה!
דֶּבֶרְתָּה. דָו הָאָסְטָטָן גַּעֲוָוָסְטָן!
גֶּרְוָנָעַ. נִיּוֹ...
דֶּבֶרְתָּה. נִישְׁטָטָן? אָוֹן דָו... הָאָסְטָטָן גַּעֲוָוָגָעָן?
גֶּרְוָנָעַ. יָא!
דֶּבֶרְתָּה. גַּרְוָנָעַ!
גֶּרְוָנָעַ (שְׂטָעַלְתָּא אָוֹעָקָדָסָט לְעַמְפָּלָא אַוְיְפָן טְוִישׁ. שְׁנוּיְדָעָנָה רָוחָה). שְׁוֹוִינָג אַצְינָרָדָה, אָוֹן הָעָרָה, וְאָסָט אַיְדָה וְעַל דִּיר דְּרָעָרָה צְעַהְלָעָן (אַנְכָאַפְּעַנְדָּה דְּבוֹרָה'ן בְּיוֹם אַרְבָּעָה, נּוֹתָה, זָאַל זִיךְרָעָן). אַלְיאָזָה וְעַל אַיְדָה דִּיר דְּרָעָצְעַהָלָעָן, אַיְינָן גַּאֲטָמָה אַיְמָל וְעַט אַוְנוֹ חָרְעָן!

דֶּבֶרְתָּה (זַעַצְשָׁזָה זִיךְרָעָן).
גֶּרְוָנָעַ. אָזְ מִיְּן מָאוֹ אִיּוֹ גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן —
דֶּבֶרְתָּה. וּוּ אַזְוִי רְעַדְתָּם דָו עַפְעָם, גַּרְוָנָעַ?
גֶּרְוָנָעַ. וּוּ אַזְוִי זָאַל אַיְדָה רְעַדְתָּו?
דֶּבֶרְתָּה. אָחָזָוּ "זְכָרְבָּה"? אָוֹן נְפָטָר גַּעֲוָאָרָעָן וְאַנְטָמָעָן?

גֶּרְוָנָעַ. אַלְיאָזָה אַיְונָם. נְפָטָר גַּעֲוָאָרָעָן צִי גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן; בְּאַנְגָּרָאַבָּעָן הָאָטָט מַעַן אֵיכָה...

דֶּבֶרְתָּה. צַו קְבָּר אַבָּות גַּעַקְוָמָעָן...
גֶּרְוָנָעַ. זָאַל זַיְוָן; צַו קְבָּר אַבָּות... נַאֲרַמְּדָה הָאָט עַר
אַיְבָּרְגָּעָלָאָזָט מִיטָּדְרִיָּה תְּוָמִים — טְעַכְּטָעָה...
דֶּבֶרְתָּה. נַעֲבָעָה. אָוֹעַקְגָּעָנָאָגָעָנוּ אָחָזָה אַקְדִּישָׁ פָּוּ דָעָר
וּוּלְטָמָ...
גֶּרְוָנָעַ. דְּרִיָּה טְעַכְּטָעָה. דִי עַלְטָסְטָעָ...

דֶּבֶרְתָּה (מִיטָּא בְּלוֹק צַו דָעָם פָּאַרְחָאָנָג). מְרִים — —
גֶּרְוָנָעַ. אַלְטָט גַּעֲוָעָן נִינְצָחָה יְאָהָר...
דֶּבֶרְתָּה. בַּיִּלְיָוָעָן אִיּוֹ אַזְוִינָס אַכְלָה...
גֶּרְוָנָעַ. בַּיִּלְיָוָעָן אִיּוֹ קִיּוֹן בְּרוּתָה נִישְׁטָגָעָוָעָן; פָוּ לְעַקְעָד
עַסְעָן נִישְׁטָט צַו רְעַדְתָּו...
עַסְעָן נִישְׁטָט צַו רְעַדְתָּו...

ד ב ו ר. זוי איזו רעדטט דו עפעם היינט, גראונע?
ג ר ו נ. ע. נישט איד רעד, די צרות רעדען... דאס שענסטט
מיידעל איז שטאדט געווען...
ד ב ו ר. ה. היינט אויך... קיון עיזהרע!

ג ר ו נ. ע. היינט איז זי זוייערט ליאמענע — א גרויער
צאָפּ! נאָר דאמאלט האָט זי געלוויכט, זוי די זוּ... אַיד בין דאמאלט
דעַם פרומען סופֿרָס אלמנַה געווען, אַיד האָב זי, זוי אַז אָוִינַ אַין
קָאָפּ געהוּת... אַיד האָב געוואָסַט, אוֹ היינטיגע צוּיטען... עַם דראָהעַן
זַיְד אַרְום קָלְעַזְמָעַר, שְׁנֵי דְּרֻעַלְעַד, אַזְוִי דִּיְתְּשָׁלָעַד אָנוֹ אַלְטָע
בְּחָוּרִים... בִּיתְחַמְּדָרְשָׁןְקָעַם אַפְּלִיו פְּלָעַגְנָעַן זַיְד דְּרֻהְעַן בִּים
פָּעַנְסְּטָעַר... נַאֲר אַוּוֹף וְאַס אַיְזָעַמָּעַ? אַכְּלָהְמִירְעַל, האָב
איָיד געוואָסַט, דָּאָרָף זַיְוִן וְזַיְאָשְׁפְּינְגָּל... אַזְוִי אַיד האָב מִינְיס
באָוּזַעַן. עַם אַזְוִי אַוּוֹף אַיְהָר קִיּוֹן הוֵיד נִישְׁתָּפְּאַלְעַן! גַּהְיַת
הָאָב אַיד זי, גַּהְיַת, קִיּוֹן אַוְגַּן נִשְׁתָּפְּאַלְעַן, קִיּוֹן טְרִיט
פָּזָן שְׁטוּב אַהֲנוּ מִיר נִשְׁתָּפְּאַלְעַן, אַזְוִי אַלְעַז מַסְּרָר גַּזְוָאנְט... קָוַך
נִשְׁתָּפְּאַלְעַן אַהֲרָר, קָוַךְ נִשְׁתָּפְּאַלְעַן אַהֲרָר, דָּאָ שְׁטָעַל דִּיד נִשְׁתָּפְּאַלְעַן, דָּאָ מַעַךְ דִּיד
נִשְׁתָּפְּאַלְעַן... קָוַךְ נִשְׁתָּפְּאַלְעַן, זַיְיַהְעַלְעַד פְּלִיחָהעַן...
ד ב ו ר. זַעַהַר וּוּאוֹוּ...
(פּוֹזָע)

(מרם אַזְוִי סְעַרְעַל באָוּזַעַן זַיְה, פָּנָן גְּרוּנָע אַזְוִי דְּבוֹרָה נִשְׁתָּפְּאַלְעַן
בָּאַמְּפָאַנְיֶעֶר, אַזְוִי טְרִיט, זַעַהַר, אַזְוִי דִּי לְעַצְעַז אַזְוִי נַאֲר דָּא
אַזְוִי צִיהָעַן זַיְד שְׁטָיל צְרוּיקָה)

ג ר ו נ. ע. (בִּיטְמְרָלִיךְ). וְאַוְיל זַיְיַה דִּיד וּוּלְטָן! אַבְּעַר זַיְיַה
זַעַהַט זַי אָסִים! אַזְוִי אַמְּתָה עַהְלַיְיךְ מִיְּדָעַל, נַאֲר וּקְסָם אַזְוִי דְּרִיסְמִינְג
בָּאַשְׁרִיבָעַנְעַז יַאֲהָר! דָּאָר, די בְּיַוְנָעַר צַוְּעַהְלָעַן, אַגְּרִינְצָלְעַטָּע
חוּוִיט, זַיְיַה פָּאַרְמָעַט צַוְּתְּפִילְיָן. אַוְינָעַן פָּאַרְלָאַשְׁעַנָּע, דָּאָס פְּנִים
זַוְּעַר, אַהֲנוּ אַשְׁמִיכְבָּעַל — אַיְכִינְג פָּאַרְבִּיטָעַנְעַן לְיַוְעַן... גַּאנְזַי אַפְּטַ
בְּרַעַנְעַן דָּאָר אַוּוֹף די פָּאַרְלָאַשְׁעַנָּע אַוְינָעַן; דָּאָס בְּרַעַנְט דָּאַמְּאַלְטָ
אַזְוִי זַיְיַה אַשְׁנָהָה, אַהֲמָה, זַיְיַה גִּיהָנָם... אַזְוִי וּוּוּיסְטָן דָּו צַוְּוּעַמָּן?
זַיְיַה פָּאַרְשִׁילְטָן די בְּיַוְנָעַר?
ד ב ו ר. ה. וּוּעַמָּן?

ג ר ו נ ע. מיר! מיר — איהר איגענער מאמען!

ס ע ר ע ל (קומט צפוי פון היינטער דעם פאראנהג, קוקט מיט האט צו דער פארכיזטער מושער. געהט ארווים.)

ג ר ו נ ע. האטט געווען?

ד ב ו ר ת. אבער — פאראוואם?

ג ר ו נ ע. זי אליאין וויס אפער נישט פאראוואם, נאר איד וויס! איד האב מיד געשטעט צווישען איהר און דער וועלטן, צווישען איהר און דער זו! איד האב אהיה, זי ואל איד דיר עס זאגען? קיון ווארעמקייט און קיון ליכט צום לייב נישט צונען לאזט... גאנצע נעצט האב איד דער בער געלערט, בייז איד בין עס דערגעאנגען, אויף קלאר דערגעאנגען! זי מז מיך פינט האבען... יעדעס קעמעל פון איהר לייב האט מיר פינט!

ד ב ו ר ת. וואס רעדסט דו?

ג ר ו נ ע. וואס דו הערטט! די שווועטער האט זי אודאי פינט, שענער זענען זי און איינגען. (כapps שוווער דעם אטען.)

ד ב ו ר ת. רבונו של עולם!

ג ר ו נ ע (הייזעריג). די איינגעער, טערלען, האב איד שווין אין דער חיים נישט געהאלטערן... איד האב זי אפגעגעבען פאר א דינסטט...

ד ב ו ר ת. איד האב טאקט געשריען געוואלט, מעשים געטאן... א סופר'ס א טאקטער פאר א דינסטט...

ג ר ו נ ע. איד האב געוואלט כאטש איהר חתונה מאמען. זאָל זי כאטש אכטימעל נדו האבען... פון מײַנע קאַרטאָפֿעל און ציבער לאמ, מיט וועלכע איד האנדער, קאָן מען קיון נדו נישט אויפֿ קליבען... און זי האב איד אויר געהיט... נישט איזן בעלהבּית האט אויף איהר און אויג געווארפֿען... נישט איזן בעלהבּת/יש קינד האט זיך געוואלט פון איהר א שפֿילעכּעל מאמען...

ד ב ו ר ת. ימח שם זבורם!

ג ר ו נ ע. בין איד דאָר אבער א מאמע! א געטרייע מאמע געוווען! די פִּים האב איד מיר אפֿגעהאקט! צעהן מאָל איזן טאג בייז איהר איזן קיד געווען, געווינט, גע'חלשט, מוסר גזאָנט...

ד ב ו ר ת. שטראָפֿען מוֹזְמָן, איד שטראָפֿ מײַנע איד...

ג ר ו נ ע. גאנצע נעצט בייז איד נישט געללאָפֿען; דעם קויהישר געליווינט און אנדרער הייליגע ספרים אויף עבריתיטיש,

שאמפאניער

11

אוֹן צוּמָאַרְנָעָנֶס אִיהָר אַלְצָ אַיבָּעַדְעַצְּהַלְטָ... אוֹן נַאֲר אַיִינָנֶס
צָוְגָעַלְעַטָּ, גַּאֲטָ וְאֶל עַם מִיר מַוחֵל זַיְזַיְן...

ד ב ו ר ה. מַוחֵל זַיְזַי ?

ג ר ו נ ע. פָּאָר דָּעַם לְגַעַנוּ ! פָּוּן דָּרְיוִ שְׁדוֹם הָאָב אַיְדָן גַּעַנְתָּ
מַאֲכָת צָעָהּ... פָּוּן אַשְׁמַיָּן — קָאַסְטָרוּ ! מִוּט פִּיּוּר הָאָב אַיְדָן גַּעַנְתָּ
שִׁיט ! אוֹן אַשְׁוֹאָר קִינְדָּאַיְזָעַם גַּעַוְועַן : אַשְׁוֹאָר כְּשָׂרְ קִינְדָּה, עַם
הָאָט זַיְד גַּעַלְאָזָט פִּיהָרָעַן !... דָּעַר טָאַטָּע אַוִּיסְמָן אַוְיגָן — בְּלָאָס אַחְוָה
אַבְּיָסָעַל בְּלָוָט, אוֹן אַזְוָנָעַ גַּוְטָע, פִּיכְטָע אַוְיגָעַן — נַאֲר שָׁעַנְעַר
אַיְזָעַ גַּעַוְועַן...

ד ב ו ר ה. דָו רַעַדְסָט, רַחְמָנָא לְצָלָן, פָּוּן אִיהָר, וְוִי פָּוּן
טוּמְטָעַן !

ג ר ו נ ע. אוֹן דָו מִינְסָט, וְזַיְעַבְטָ ? אַיְדָן דִּיר : וְזַיְעַבְטָ
נִישְׁתָ ? זַיְהָאָט אַנְגָעַזְמָעַלְטָ נְדוֹן, אוֹן אַיְדָן הָאָב אִיהָר אַמְאָן גַּעַנְתָּ
גַּעַבְעַן ! זַיְהָאָט נִעְבָּדְ גַּעַוְוִינְט, אוֹן זַיְוִיל אַיִתְמָן נִישְׁתָ
אַיְזָעַן צַוְּגָאָב, צַוְּפָרָאָסְטָ פָּאָר אִיהָר, בְּפָרָט מִיטָּדְרִיסְטָן רַוְבָּל נְדוֹן ! אַיְדָן הָאָב גַּעַנְתָּ
קִיְיָן דִּינְסְטָמְיוֹדָעָלָ, בְּפָרָט מִיטָּדְרִיסְטָן רַוְבָּל נְדוֹן ! אַשְׁנִידְעָרְ
דָּאַנְקָטָן גַּאֲטָן, וּוּעָרָעָס אַיְזָעָן ! — אַשְׁנִידְעָרְיָוָנָן אַיְזָעָן אַשְׁנִידְעָרְ
זַיְוָנָן ! נָוָה, הָאָט עַר מִיטָּדְרִיסְטָן אִיהָר אַיְהָר גַּעַלְאָבָט, צָוְגָעַנוּמָעָן דָּאָסָט
גַּלְעַלְט, מִיטָּזָעָן דָּעַשְׁטָבָיסָעָלְטָן כְּחָאָן אַיְזָעָן אַוְוָעָךְ... נִשְׁקָעָט אַוְנוֹ בְּלוֹוָן
הָאָט עַר וְזַיְמָר אַפְּגָעַשְׁטָעַלְטָן, נַאֲר — מִיטָּא לְזָנְגָעַהָלָעָר ! זַיְ
שְׁפִיטָט מִיטָּבָלָוָט !... אַשְׁאַטְמָעָן אַיְזָעָן עַס שְׁוֹזָן, נִשְׁתָּקִיָּן מְעַנְשָׁ...
עַס טְוִילָעָט זַיְד צַוְּמָר, וְוִי אַקְלָיְוָן קִינְדָּה, עַס לְעַגְטָן זַיְד, וְוִי אַלְעַדְעַ
מַעַלְעַן ! אוֹן גַּאנְצָעָן נַעַכְתָּן וּוּיְוַינְטָן עַס... אוֹן וּוּיְסָטָן דָו, אַוְיָפָן וּוּעַמְעַן
זַי וּוּיְוַינְטָן ?

ד ב ו ר ה. אַוִּיפָּסְמָאן, יְמָחָ שְׁמוֹ ?

ג ר ו נ ע. נִיְיָן, דְּבוֹרָה. אַוְיָפָן מִיר וּוּיְוַינְטָן זַי ! (גַּעַחַת צַוְּ
צָוָם קְוִיְמָעָן, מַאֲכָת אַיְבָעָר דָעַר גַּעַנְגָעָר צִוְיָהָן פִּיּוּר אַזְן עַס נִישְׁתָ
מַאֲכָעָן). אַיְדָן הָאָב זַי אַוְמְנְלִיקְלִיךְ גַּעַמְאָכָט, (בְּלָאָזָט). אַהֲרָע
טְרָעָרָעָן פָּאַלְעָן מִיר אַוִּיפָּסְמָאן הָאָרָץ, וְוִי קָאַכְבָּרְדָּג בְּלָיִי — זַי סְמָעָן
מִיר דִי טְרָעָרָעָן... (בְּלָיִכְתָּ שְׁטָוָלָ, קְוִים כְּאַפְעַנְדִּיגָן דָעַם אַטְמָעָם).

ד ב ו ר ה. הַכְּלָל ?

ג ר ו נ ע. הַכְּלָל ? (בְּלָאָזָט הָאַסְטָטִיגָן). הַכְּלָל, הָאָב אַיְדָן מִיר
גַּעַזְאָנָט : גַּעַנְגָן ! זַאֲלָמִין דָרְיוּטָעָט טְאַכְטָעָר שְׁווֹן לְעַבְעַן ! לְעַבְעַן
זַאֲלָזִי וְוִי זַי וּוּיל ! זַי פָּאַרְדִּינְטָ מִיטָּדְרִיסְטָן, זָעַכְעָחוֹ שְׁעה

איו טאג ארכיביט זי, קווים טורךען ברויט פארדיינט זי... זי וויל צו-
קערקעם אויך, זאל זי עסעה ! זי וויל לאבען, שטוףען, קושען זיר —
זאל זי ! הערטט, דבורה — זאל זי ! איד קאָן איהר קיין זיסע
זאכען נישט געבען, קיין מאָן אודאי נישט ! אַ ציטראַן פון איהר
מאכען, וויל איד נישט ! לונגנעו-פעהלער געבען — נישט. נישט !
זאל שויין איין טאכטער מיד נישט האסטען. אויף מיר נישט זויר
גען ! (כלאות).

ד ב ו ר ה (שרויט דערשראָקען). אַבער גִּרְנוּן, ווֹאָס ווּלְעָן
זאָנָעָן לִוְתָּן ?

גֶּרְוָנָע. זאָלָעָן לֵוִיט פֿרִיהָעָר אַוִּיפָּאָרְעָמָעָ וְתוּמָיָסָרְחָמָונָת
הָאָבָעָן, נִשְׁתְּאַרְבִּיוּתָעָן מִיטָּזִי, וְוּסְמַט אַיְזָלָעָן אָמוּסָט ; זָאָרָ
לְעָן מְעַנְשָׁעָן הָאָבָעָן הָעֲרָצָעָר פָּוּן מְעַנְשָׁעָן אָנוֹ נִשְׁתְּאַהֲלָטָעָן אָרְעָמָעָ
לֵוִיט צַו אַוִּיסְדָּרְיקָעָן וְוִי לִימָנָעָן ...

ד ב ו ר ה. אָנוֹ נָאָט ? נָאָט בְּרוּךְ הוּא !

גֶּרְוָנָע (חויבט זיך אַוִּיפָּה, שְׁרוּיט, גְּלוּיך זַי ווּאָלָט ווּלְעָן).
גָּאט זָאָל אַיְן הַיְמָלָעָל הָעָרָעָן). הָאָט נָאָט גַּעַזְאָלָט פֿרִיהָעָר יְעַנְעָן פֿאָרָ
זָאָרגָעָן ! ... (אַ שְׁוּועָרָעָ שְׁטִילְקִיּוֹת, בְּיוֹדָע וּוּבָעָר אַטְמָעָמָעָן שְׁוֹעָן.
בְּיוֹדָע שְׁטַעַחָעָן זַיְךְ אַקְעָגָעָן מִיט בְּלִיעָן אַיְן דֵי אַוִּיגָעָן).

ד ב ו ר ה (שרויט). גְּרוּנָע ! נָאָט — נָאָט ווּעָט שְׁטַרְאָפָעָן !
גֶּרְוָנָע. נִשְׁתְּאַמְּדָה, נִשְׁתְּאַמְּדָה, מִין זִיסְעָר ! נָאָט אַיאָ
עַחֲלִיד. עָר ווּעָט עַמְּיָאָן דְּרָעָרָעָן ! עַמְּיָאָן דְּרָעָרָעָן !

(אַ שְׁטִימָעָ הַיְנָטָעָר דָּעָר טָרָ : שְׁרוּילְאָלָאָ טְרוּיְילְאָלָאָ).

גֶּרְוָנָע. מִין פּוֹגָעָל, מִין זִיסְעָר פּוֹגָעָל ! מִין זִינְגָעָן-
דִּינְגָעָן !

הַ דְּ סָ (פָּאָלָא אַרְיוֹן לְוֻסְטִיגָן, עַטוֹּואָס פֿאָרְדְּרָעָתָה). טְרָאָלָאָ
לָא ! אָ, דְבָוָרָה גְּבָאִ'טָּעָ... דְבָוָרָה דֵי זָאָגָעָרָן, דְבָוָרָה דֵי טְוָקָעָרָן —
כָּאַדְכָּאָ-כָּאָ !

דְּ בְּ וְ רְ הָ (זְוּגָעָהָעָנִיגָּה צַו הַדְּסָ'זָ). שְׁטוּיכָן, דַו חַזְופָה, (פָּאָלָאָ
צְוֹרִיךְ) מַעַן פִּיהָלָט דָאָד פָוּן דִיר — בְּרָאָנָפָעָן פִּיהָלָט מַעַן דָאָד.

גֶּרְוָנָע (רוֹקֶט זַיְךְ פֿאָרְצִיטָעָרָט צַו צָוָם טְוִישָׁ). בָּאָפָט זַיְךְ אָנוֹ
בְּיָום טְיִשְׁנָשָׁט צַו פָּאָלָעָן).

הַ דְּ סָ. שְׁקוֹר ! בְּרָאָנָפָעָן הָאָט דִוְיָן טָאָכְטָעָר מִיט אַיהָר
קְבָצָנִיְשָׁעָן וְאָלָד גַּעַטְרָוָנָקָעָן ! דָאָס הָאָלָט זַי בִּי בְּרָאָנָפָעָן ...

דְּ בְּ וְ רְ הָ. שְׁוּוִינְקָט, חַזְופָת...

ה ד.ס. ניון... זי מירינקט בראנפנע!... א פאניע איז ער. א
רובאשכען מראגנט ער... א האלן, ווי א קעלער! (לאכט שטייל).
ד ב ו ר.ה. דער'הרג'ען געה איד זין. (כוויגט זיך צום קויד
שעל, כאפֿש עס, פֿאַרְשִׁיט די, "טַחֲוָה", קלוייבט צוועמען גערוועז).
ג ר ו ג.ע. נישט דאס האב איד געמיינט... נישט איזוי וויאט
(מייט פֿאַרְוּוֹאַרוֹף אַרוֹיף). נישט קיין רהמנות געהאט... געשטראפט,
אוון איזוי הארט, איזוי הארט...
ה ד.ס. (וואס חאט איבער דער צויט געלאכט אַחַן אַ קּוֹל, גְּלוּכּ-
גִּלְּטִיבּ).
שאמט — פֿא — ני — ער!

ה א ד ה א ג ג

אַמְּלָאֵל אִין גַּעֲוֹעַן אֶ מְלָךְ.

(קָאַמְּלָאֵל)

פָּעָרֶזֶת נָעַן :

לְיִזְעָר — אֵגְעֹוֹזְעַנְעָר בָּאַמִּיטָּלְטָעָר קָאַמִּיסְיָאנְגָּעָר ;
וַעֲצָט אֵגְוִירָת פָּוָן אֵשְׁוָסְטָהָרְדָּוָוָרְשָׁטָאָט
פָּוָן צְוּוֹיִיִּדְרוֹיִיִּמְאַשְׁיְגָעָן. עַרְשָׁת נִישְׁתָּחַת
לְאַגְּגָג גַּעֲקָוְמָעָן פָּוָן דָּעָרִ פְּרָאָוְוִינְקִ, עַשְׂוָאָס
גְּרוֹוְילִיךְ. תְּנוּעוֹת פָּוָן אֵמִיחָסְדָּגְעָן בְּנָרְ
תּוֹרָה.

טְרִיְנָע — זְיוֹן וּזְיוֹבָב, עַשְׂוָאָס יְוָנְגָעָר, וּוּלְטִישָׁעָר,
לְיִידְעָנָה.

חָנָה — זְיוֹעָר טָאַכְטָעָר. אֵמִידָעָלִ פָּוָן אֵיאָהָר
זְעַבְצָעָהָן—זְיַבְצָעָהָן. עַשְׂוָאָס פָּאַרְצְוִיְגָעָן,
לְיִוּבְמַזְיָוָג.

יְוָסָל — אָן אַרְבִּיוֹטָעָר, פָּוָן לְיִזְעָרָם שְׁטָאָדָט.
גְּבָרִיאָל — אֵגְגָעָרְמָאָן פָּוָן קְלוֹזִי. עַרְשָׁתְדוֹאָס אַרְיִינְ-
גְּעַזְוָגָעָן אָוָן דָּעָרִ אַרְבִּיוֹטָעָרְדָּבָּאָוְעָגָנוּמָן.
אַיְן עַרְשָׁתָעָן אַקְטָמָן נָאָךְ לְאַגְּגָג גַּעֲקָלִידָט.

אַרְבִּיְיִטְעָר — אַיְן לְיִזְעָרָם וּוּאַרְשָׁטָאָט.
זְאַקְעָן — אַרְבִּיְיִטְעָרִיְן.
אֵשְׁפִּיְיָוִן — קְרָעָמְעָרִיְן.

אַרְטָה אָוָן צִוְּוֹת : בְּיִ לְוֹזָעָר אָוָן וּוּאַרְשָׁטָאָט, וּוּאַרְשָׁוִי, 1905.

עַרְשָׁתְּ עַרְאָקָט.

דער ווארשטאט. — טירען : רעכטס — אין וואויז-צימער
אריין ; לינקס — צום פארצימער. די טיר פון פַּאֲדָעֶרְהַוִּוֹ
אייז פַּאֲרָזְהַן מיט אַ גָּלָאָק.
אַ העֲרָבָּסְטָּמָּאָגָּן ; מִוְתָּאָגְּדָּשְׁטוֹנְדָּעָן.

דער ווארשטאט — לעער. גלאָק פון פַּאֲרָצִיםָעָר.
וּסְלָקְטָמָעָן (אריין).

לֵיִזְעָר (באויזיט זיך אויף דער שׂוּעָל פון וואויז-צימער.
נאָך אַ בלְיך צום וואָנטְזִוְיגְּעָר). דוֹ, יוֹסְלָן ? באָלָּד, נָאָר אַפְּבָעָנְשָׁעָן...
גְּרִיזְט דִּיד דָּעָרְוַוְיל צָו. (צִחְשָׁת זיך צָוְרִיק).
וּסְלָן (זַעַצְתָ זיך צום וואָרטְשָׁטָט. לאָזֶט אַרְאָפֶט דָעַם קָאָפֶט
די הענט).
חַנְחָ (פָּוּן צִימָעָר, האָלָב זִינְגְּעַנְדִּיגָּ).
אַמְּאָל אַיז גַּעַוּעַן אַ מְלָךְ,
(שְׁוִין אוֹיפֶט דָעַר שׂוּעָל)

הַאָטָט עַר גַּעַהָאָט אַ מְלָכָה...
(איין צִימָעָר צָו יוֹסְלָעָן). וּוֹאָס אַיז (נַעֲמַנְטָר צַוקְמוּנְדִּיגָּ) אַ שִּׁיחָ
מִוְתָּזְוִירְמִילְךָ אַיז דִּיר אָונְטָעְרָגְעָנְגָעָן ? (אוּוּקְעַנְמְעַנְדִּיגָּ אַיהם די
הַאנְטָ פָּוּן קָאָפֶט ; מִוְתְּלִיְדִּיגָּ). גַּעַהָאָט אַ שְׁלַעַכְתָּעָן בְּרִיף פָּוּן דָעַו
הַיּוֹם ? — די מַאְמָע דָאָרָפֶט גַּלְּט ?
וּסְלָן (ברָוָגְזְדִּיגָּ). נִיּוֹן...
חַנְחָ אַ סְוּר ? — — אַיְהָר קָאָנְטָ מִיר נִישְׁטָ וְאַנְעָן ?
וּסְלָן. “אַיְהָר” ? !

ח נ. ה. אzo — סודות...
 י ו ס 5. וואו ווערט מען עס יעדען נאכמייטאג פארפאלאן?

— — טאג אוייפ טאג אוייפ א פאר שעה...
 ח נ. ה (מייט א טרוויריגען שמייבעל). איד ש פ א צ י ר...

י ו ס 5 (ניישט גלויביג). טאג אוייפ טאג?
 ח נ. ה (זונגעזט זיך האלב אפ). אzo דער דאקטאָר הייסט...
 י ו ס 5 (אויפשטעהענדייג). ביסטן, חלייה, נישט געזונט?

ח נ. ה. עה.
 י ו ס 5 (צונגענדיג). ס'א סוד? — — (אין איתר
 פְּרִיחַעֲדִיגַען טָאָן). אַיְהָרּ קָעֵנְתָּ מִירּ נִישְׁמָןּ וְאַגְּנָעָןּ?
 ח נ. ה (לאזט אַרְאָפּ דֵי בְּרֻעְמָעָן). בְּלִיעָרָעָן מִידּ אַרְבִּיְתָעָן
 אַויְיפּ אּ וְאַקְעַן־מַאְשִׁין — — (זעהר שטייל) בַּיְ אָנוּן אַיזּ נִישְׁמָןּ גַּוְתָּן...
 ס'גאנצע צירונג פְּאַרְזּוּעַצְטָן...
 י ו ס 5. אָוֹן דָּאָס אַיזּ אָסֶוד? דַּי שְׂוֹאַלְבָעָן אַויְיפּ זְדָאָךְ...

זינגען דערפּוֹן...
 ח נ. ה. דער טאטָע ווּלְ, ס'זָּאָל זְיוּן בְּסָודּ. ס'קָּאָן שָׁאַטָּעָן
 צוּם רְעִשְׁתָּעַל קְרֻעְדִּים... אָוֹן עַר שְׁעַמְתּ זִיךְ. וְוּוִיסְטּ דָאָךְ, וְוּרְעַר
 אַיזּ פָּוּן דָּעַר הַיִּם...
 י ו ס 5 (זיפְּצָט אָפּ). אַ שְׁעַהּן בְּסָעַל גַּעַלְתּ גַּעַרְעַנְגָּט אָוּן
 גַּעַרְפְּרָטּ. (פְּוּזְעָ).
 ח נ. ה (שְׁלָמְיוֹשּׁ). אָוּן ס'א חַסְרוֹן צָו אּ שְׁדוֹד אַוְיד — —

זָאנְטּ דָּעַר טָאַטָּע...
 י ו ס 5 (גְּעַרְיִיצְטּ). אָוּן "אִי הַ רְּ" וְוָאָסּ זָאנְטּ — ?
 ח נ. ה. "אַיְהָרּ" — — בְּצָוּוֹיִסּ ? — — (גַּעַתְּ צוּם פְּאַרְצִיּ
 מְעָרָ, קְעָרָתּ זִיךְ אָוּטּ). נָאָר גַּעַדְעַנְקָטּ. יוּסְלּ, ס'דָאָרָפּ קִיְוָנָעָר נִישְׁטָ
 וְוּיסְעָן, וְוּיְ עַס זְעַחַט אָוּסּ בַּיְ אָוּנְזּ... קְנִיּוֹפּ דֵי בָּאָקְ...
 5 י י ז ע ר (קוֹמֶת אַויְיפּ דָעַר שְׁוּעָל, בְּלִיבְטּ פְּאַרְדוֹצְטּ).
 ח נ. ה. אַדְרִיעַ!

י ו ס 5. בְּזָוּעָל בְּאַנְגְּלִיּוֹטָעָן. — (בִּינְדּוּ רַאֲשָׁ אָפּ).
 5 י י ז ע ר (פָּוּן גָּלְאָקּ גַּעַוְעַקְטּ, רַוְפְּטּ). טְרִיאַנְעָ, טְרִיאַנְעָ!
 טְרִיאַנְעָ (בָּאוּוֹיּוֹטּ זִיךְ פָּוּן שְׁטוּבּ, וְוּשְׁעַנְדִּיגּ דֵי נַאֲסָעָ
 חַעַנְטּ אָן אַ שְׁוִירָן). וְוָאָסּ אַיזּ דָאּ?
 5 י י ז ע ר. רְאַיּוֹן זִי גַּעַגְגָּעָן בְּאַנְגְּלִיּוֹטָעָן!
 טְרִיאַנְעָ. וְוּמְעָן? —

אמאל איז געווין א מלך

7

ל' י' ז ע. דיוון טעכטערל.

טרויינע. ווער?

ל' י' ז ע. דער שלעפער!

טרויינע (באַרוּחָהיגט). דיוון יומל?

ל' י' ז ע. מײַנער? — בײַ מיר איז דער היים וואָלט ער

מיר קיון שטיוועל נישט געפֿוצָם...

טרויינע. נו, נו. אָסְטָר ווערט דיוון יהום — ס' איז וואָרָ

שי... געמענט זיך צונגעעהנָן, (מייט אַ בלִיך אַיבָּערַן לעערן וואָרָשָׁד

שאָט). זעה נאר בעטער, דיווע שפֿיזער! וויפֿיעַל איז שוין דער

זיגנער?

ל' י' ז ע ר (גאנַך אַ בלִיך צום זייגער). אָז מען טאָר נישט

ערדען אַ וואָרט... באָלֵד וואָרפְט מען דעם גַּט פָּאָר די פִּים —

בֵּין שְׁכָנִים ש טְרֵיְקְטְּ מַעַן שְׁוֹין — —

(גלאָק).

טרויינע. רעד גנישט אַזְוֵי הוּא. — —

ערשטער אַרבִּיְתָּעֶר (קומַש אַרְיוֹן). גַּאט הָעַלְאָ!

ל' י' ז ע ר. וואָס אַזְוֵי שְׁפָעַט פָּוּ מִיטָּאָג?

טרויינע. ר' אַיז דאָר נאר היינט נישט געווין! וויסט

ニישט?

ערשטער אַרבִּיְתָּעֶר. ס' קינַד אַיז מיר אַזְוּקָנָעַ

פָּאָלָעָן!

טרויינע (מיטַלְיוֹהָג דערשראָקָעַן). וואָס אַיז?

ל' י' ז ע ר (גַּוְשָׁט גַּלוּבִּיג). ס' קינַד —

ערשטער אַרבִּיְתָּעֶר אַרבִּיְתָּעֶר. בְּ'וּוֹיָס? דער חַבְרָה

דאָקְטָאָר זָאנַט דָּעַן עַפְּעַט? פָּאָלַט אַרְיוֹן... ווּאָרְפְּט זִיךְ... גַּיט אַ

געַשְׂרִי "צָוָנָג"! — כָּאָפְטָר אַס פָּאַרְצָאָפְּעַלְטָע קִינַד בַּיִּ דָעַר

נוֹרְגָּהָט — אַ טָּאָפּ בְּיֻם דָפְקָן, ס' קִינַד צָוְרִיָּסָט זִיךְ... אָוָן ווּיל שְׁוֹין

שְׁרִיבָּעָן... כְּלִי כְּתִיבָּה — זָאנַט ער — חַוְּרָשָׁעָן... (עַנְדָּרָת דָעַם

טָאָן). הַיִּז הָאָט עַמְּ... — זַיְעַ אַיךְ דָעָרְבִּי.

ל' י' ז ע ר. אָוָן ס' יוּוִיכְ?

טרויינע. ר' אַיז דאָר לא עַלְיכָם, אָז אלְמָן... אַזְוֵי

קָאָזָט ער עַמְּ בַּיִּ אַשְׁכָּנָה...

ער שט ער ארביטר. ב' בין געכומען בעטעה אפֿאָר נראשען — —
טרויינע (זיך אַפּוּעַנְדָּעַנְדִּיגַּג צוֹ לַיּוֹזֶעֶר). געטראָפָעַן
ס' אַרְטַּמְּ... געה, נאָפֵעַ ערְגַּעַץ! (זום אַרְבִּיטְרַ). אַבעַר, חסְדִּישְׁלָם,
קַיּוֹן סְכַנָּה נִישְׁטַ ?
(גלאָק).

חַנְחַ (אַרְיוֹינְגָּלְעַנְדִּיגַּג). טאמען, מאָמען, עפָעַם אַפְּרַעְמַדְרָעַר
וַיְנַגְּעַרְמָאָן שְׁמַעְתָּם אַוְיֵפְּן הַוַּיַּת, סּוֹדְעַט זִיךְרַיְתְּרַ אַרְבִּיטְרַ,
רַעֲדַת זַיְיַ עַפָּעַם אָנוֹ.

(אַוְמַרוּהִינְגַּע בָּאוּעָנְגָּגַג).

לַיּוֹזֶעֶר. אָנוֹ יוֹסֵל'עַן, וַאֲוֹ האָסְטַ ? דַוְאַיבְּעַרְגַּעַלְאָזְטַ ?
חַנְחַ (פַּאְרְדִּיסְלִיר). זַיְיַ הַאָבָעַן אִיהָם צְנוּגְרַוְפָּעַן... (צַו
דַעַר מַוְשָׁעַר). מאָמען, עפָעַם אַיִן אַכְּלַאְטָעַל, אַזְוִינַע מָאוֹס'עַ הַעוֹוֹתַ.
אוֹזִי קַאְמִישׁ — אַבעַר אַקְול האָטַע אָנוֹ — אוֹיגְעַן! — —

(גלאָק).

עַס קוֹטָעַן גַּבְּרִיָּאָל, חַיְנְשַׁעַר אִיהָם יְוָסָל אָנוֹ אַנְדְּרָעַר
אַרְבִּיטְרַ.
חַנְחַ (צְוַופְּסַדְעַר בַּיַּיְדַעַר שִׁירַץ). זַהַמְּט — דַּאַם
איַז עַר!
גַּבְּרִיָּאָל (טַרְעַט פָּאָר). גַּוְטַ מַאְרְגַּעַן!
לַיּוֹזֶעֶר (מיּוֹט פַּאְרְמַאְסְקִוְרַטְרַ גַּלְיוּכִילְטִוְגִּיקִיט). גַּוְטַ
מַאְרְגַּעַן. גַּוְטַ יַאֲזָהָר. וּוְאַסְ וּוְלַ אַיְדַ ? ...
גַּבְּרִיָּאָל. אַיהָר זַעַנְתָ עַס, בַּעֲלִיחְבִּיתַ ? אַיהָר הַיִּסְטַ
דַּאַכְטַ זִיךְרַ, רַב...
חַנְחַ (אַוְנְטְּרַזְּאַגְּנְדִּיגַּג). רַיְ לַיּוֹזֶעֶר...

לַיּוֹזֶעֶר. אַיְדַ ? ...
גַּבְּרִיָּאָל. בַּיַּן אַיְדַ אַיְדַ ? גַּעֲכּוֹמָעַן מַודְיעַזְוַן, רַב — —
לַיּוֹזֶעֶר. "רַב לַיּוֹזֶעֶר" ... אַז וּוְאַס ?
גַּבְּרִיָּאָל. אַז מַעַן שְׁטוּרְיִיקְטַ בַּיַּיְ אַיְדַ ! ...

אַמְּאָל אִיז גָּעוּעַן אַ מְּלָך

טְרֵיִינָעַ (פָּאַלְט אַוּפְּן בָּעֶנְקָעַל). נַאֲך דָּאָס הָאָט גַּעַד
פָּעַהְלָט !

לְיִזְעָר. אֹוֹ — פָּאָר — וּוֹאָם — ?

עַרְשַׁת עַד אַרְבָּיִיט עַר. מַיְוִין קִינְדָּס מַול !
גְּבָרִיאָל. עַס וּוֹנְדָּס זַיְד אֶבְּעָר אָזְאִיד ! וּוֹילְט אַיהֲר
אַרְבָּיִיט, מַזְוָת אַיהֲר גַּעֲבָעַן צַוְּעַלְפָר אַרְבָּאַצְעָנָט הָוָסְפָּה אָזְאָן אַזְאָרְד
כִּיּוֹטְסְ-טָאָג פָּוּן נִיְּן שָׁעה.

לְיִזְעָר. אַירְבָּיִיט וּעֲכָצָעָהָן, אַכְּמָצָעָהָן, צַוְּוָאנְצָיָג —
וּוֹ אַמְּאָל ...

טְרֵיִינָעַ (גְּלוּבְּצִיוֹתִיג). הָוָסְפָּה !

עַרְשַׁת עַד אַרְבָּיִיט עַר. פָּאַרְמָאַלְעָן מַיְוִין פִּינְדָּר !
גְּבָרִיאָל. אַזְוִי מוֹזְזִוְן !

לְיִזְעָר (קָאַלְט מִיט גַּמְּפָכְטָר אִירְאָנִיעָ). אַוּפְּן וּוּמְעָם
בָּאַפְּעָהָל ?

גְּבָרִיאָל. צָק !

(פָּוּזְעָ).

חַנְחַ (צַו דָּעַר מַוְטָּעַר). הָעַרְסָט אַ קְוָל ?
לְיִזְעָר (דָּעֶרְשָׁלָאָגָעָן). נַאֲכָזָגָעָנִירָוִיג). צַוְּעַלְפָר אַרְבָּאַצְעָנָט
הָוָסְפָּה ... נִיְּן שָׁעה אַרְבָּיִיט אַטָּאָג ...

גְּבָרִיאָל (חָאַרט). אֹוֹ אַשְׁטוֹנְדָּע נַאֲך אַוּפְּן מִיטָּאָג !
טְרֵיִינָעַ (צַו דִּי אַרְבָּיִיטָר). אֶבְּעָר אַיהֲר וּוִיט דָּאָר אַיְדָר
דָּעַן ... בְּנֵי רְחוּמָנִים ... אָזְאִירְהָטָהָט דָּאָר שְׁכָל — — (גַּעַת צַו צַו
אַטְוּשָׁעַל, עֲפָעַנְתָּ בִּיכְעָר). נַאֲטָמָ, זַעַתָּה ! בָּאַקְוּטָדָי חַשְׁבָּנוֹת ! צַו

בְּלִוְיָבָט אָזְאָן נַאֲר בְּרוּיטָצָו דָּעַר זַעַט ...
לְיִזְעָר (צַו זַיְד). אַיך נָעַם מִיד נִשְׁתַּמְתָּ קִיְּן שָׁעה אַוּפְּן
מִיטָּאָג ...

גְּבָרִיאָל (פָּאַרְמָאַכְּטָדָי בִּיכְעָר). מַעַן דָּאָרָף נִישְׁתָּמָת, (גַּעַד
בִּיטְעָרִישָׁ), אַזְוִי מוֹזְזִוְן !

לְיִזְעָר (מַעֲכָנִישָׁ נַאֲכָזָגָעָנִירָוִיג). אַזְוִי מוֹזְזִוְן !
עַרְשַׁת עַד אַרְבָּיִיט עַר. נִיְּן אָזְאָן דָּרְיוּסִיגָּן גְּרָאָד
חַיְץ ...

טְרֵיִינָעַ. אֶבְּעָר מַעַן כֹּוֹ דָּאָר אָזְאָן אַוּפְּן בָּאַרְעָכָנָעָן !

ל י ז ע ר. עם געתה כסדר: פאנגראמען... באנקראטען... שטרייקען...

טרויינע. אבער וויפיעל דארח אונז בעלביבען! ס'איון דאר אונזער ריזיקע. אונזער ס'חוּרַתְהָ נברויין. ווער בעט אייה, אויף אונזער חשבוֹן ריזיקירען? און — אייער סחרה? דאס האט איהה, אפניט, אפנישנידען און אקס, מיט איערען הענט...

טרויינע (באהשלט ראש די הענטה הינטער זיך). גבריאל (שמייכעלט). און אייהר האט געגאָרבּט... צוּשְׁנִיטְעָן...

טרויינע. אבער אינס טרוּמָעַנטָעָן, מאשייד נא... איזויפיעל בלואט. נברויין (געטט אַהֲמָרְלָל פּוֹן טִישׁ). האַלְאָן אַיְזָעָן... איהר האט עס אוייסגענראָבען די הרודע און העמָאָכָט איזען און דאס אַיְזָעָן געט מידט? — חע? און אַיְזָעָן און זאָלְדָה האט איהר אוייסגעַה אַקְטָט... און צוּר בויים און זאָלְדָה האט איהר אוייסגעַה אַקְטָט? זעט, צוּשְׁנִיטְעָן... און דאס הענטט לאַגְעָט? אייהר באַהֲלָט שוֹן ווּוּטָר די הענטלעָע, מַאְדָּאָם? (אויפֿשְׁעָהָעָנִי דיג). אבער, גענונג... דריינע צוּצִית אַוִיפּ אַישְׁוב גִּיטְמָעָן אַיְיד!

— (זיך אומְקוּעַנדִיג). ווֹאָס האט פּוֹן אַיְהָם קִיְּ�ן אַוְיג נִישְׁטָאָרָאָפְּגָעָלָאָזָט, חנָה (ווֹאָס האט פּוֹן אַיְהָם קִיְּ�ן אַוְיג נִישְׁטָאָרָאָפְּגָעָלָאָזָט). דִּינְסְטָאָג...

נברויין (שטרוּפְט זיך מיט אַקְרָצָעָן בליך). היינט וווערט נישט גערעבענט; איזן: מיטוֹואָד, דָּאנְגָּרְשָׁטָאָג, פְּרִיטָאָג... נו (ווענדט זיך צוּטרויינען). זונטאג אין דער פרעה קומט מען צוּ אַיְיד נאָך תְּשׁוּבָה —

ערשטער אַרְבִּיטְעָר (כָּפְטָאָג) גְּרִיאָלְעָן בֵּין דער האנט). אבער מײַן קִינְד... נברויין (זעהר ווּוִיך). כ'חָאָב אַזְּדָר אַוְוִיב אַיְן קִינְד, חבר! (צוּ די אַרְבִּיוּטָר). קומט!
טרויינע (צוּ זיך גַּעֲקוּמָעָן). אבער ווי האט מען עם קִיְּ�ן פּוֹנֶק רַחֲמָנוֹת נִישְׁטָאָר!

נברויין (זיך אַרְבִּיוּטָר). אַיְן רַחֲמָים בְּרוּין...

אמאל איז געווין א מלך

11

ס'א מלחמה, מאדרם ! דער פראָלעטאריאט מיטן ? קאָפּוּתאַל ! קומט,
חברים !
ט ר י י נ ע (פֿאָרְשְׁטָעַלְגְּדִיגְּ דָעַם וּוּגְ). אֶבְּעָר גַּעֲדָעַנְקָט
אוֹ נָאָט...
צָוְוִיְּטָעַר אֶרְבִּיְּטָעַר (אָנוֹ אַ זְוִוִּיטְ). כָּאַ-כָּאַכָּאָ,
פָּוּ נָאָט דָּרְדָּט זֵי גָּאָר...
טְרִזְוִינְעָר. קָאנְסָט נָעָהָנוּ ? נָעָה אָנוּ אַוִּיךְ טָאָרְבָּעָם...
טְרִזְוִינְעָר (צָוּ לִיוּזְרָן'). מְשֻׁונָּעָ ? (צָוּ גְּבָרְיָאלְן'). אֶבְּעָר
מִיר זָעָנָן דָּאָר אַוִּיךְ לְעַבְּעַדְינָן מְעַנְשָׁעָן... מִיר דָּאָרְפָּעָן דָּאָר אַוִּיךְ
לְעַבְּעָן ? !
גְּבָרִיְּאָלְגָּ. אַוִּיךְ פְּרַעְמָדָע חַשְׁבָּנוֹת טָאָר מָעַן נִישְׁטָלְעָ
בָּעָן... אַיְבָּרְעַינָּן זְוִיט אַיְהָרְ ! (צָוּ דִּי אַרְכּוּיְשָׁעָר). מְאָרְשָׁ !
(אֶרְבִּיְּטָעַר אַפְּ ; דָעַר עַרְשְׁטָעַר צַעְגָּרְעָנְדָר ; וּוֹסְלָט
אוֹ אַרְאָפְּגָעָלָאָזָטָעָן קָאָפְּ).
טְרִזְוִינְעָר (פְּאָלָט אַוִּיפְּן בְּעַנְקָעָל ; פְּזִוְוּעָ. וּוֹיְגָעְנְדִּיגְּ). גָּעָ
הָעָרָת, טְרוּיָנָע ? אַיְבָּרְעַיְגָע מְעַנְשָׁעָן זָעָנָע מִיר !

(פֿאָרְחָאנְגְּ).

צְוֹוִיּוֹת עַד אָקָט.

די פֿעַנְעָן פֿוֹן ערְשֶׁפֿאָן אָקָט. אַינְגַּאנְגָּן אֵין גַּעַהַמְּאָשָׁין.
וּוְעַנְגָּס חֲוֹרָת, אַ וּוְינְטָעַרְמְאָגָן.

טְרִיוֹנָע (ארבייט אליאון ביי דער געה-מאשין). עם געהט
אייחר שווער צו, זיפצענְדִּיג, אַומְבָּאוֹאָוְסְטִּיג. אַמְּאָל אֵין גַּעַוּן אַ
מְלָד... (כָּפְּשׂוֹזְה). מְשֻׁגָּע גַּעַוְאָרוּן... (זַי וּוּרְעָםְטַז זַיְךְ דַּי הַעֲנָט
אוּנְגָּע אֵין דַּעַר צְוֹוִיּוֹטָר).

(גָּלָאָק).

די שְׁפִּיוֹן-קְרָעָמְעָרְיָן (אַרְיִינְקָוְמְעָנְדִּיג, פֿינְסְפּֿעָרְדִּיג). גַּטְמָאָרְגָּעָן...
טְרִיוֹנָע (אַוְמְרָחִיג). גַּטְמָאָרְגָּעָן, גַּטְמָאָרְגָּעָן — זַעַט
אייחר. די שְׁפִּיוֹן-קְרָעָמְעָרְיָן. שְׁטָעַהָעָנְדִּיג קָאָן אִיד אַוְיד
אָפְּנָעָמָן אַחְוָב. טְרִיוֹנָע (אַפְּגָעְפְּלָעָן). כְּהָאָב נִישְׁתְּ... (שְׁפָאָרְתַּן חָעַט
קָאָפְּ אַוְיָף דַּי הַעֲנָט). די שְׁפִּיוֹן-קְרָעָמְעָרְיָן. די אַוְיִרְנְגָּלָעָר בָּאַהְאָלָט
אייחר? —
טְרִיוֹנָע (לָאָוֹט אַרְאָפְּ דַי הַעֲנָט). די אוּוִירָעָן האָב אִיד
טִיר גַּעַוְאָרְעָמָט... סְאַיְוֹן קָאָלְטָן...
די שְׁפִּיוֹן-קְרָעָמְעָרְיָן. אייחר האָט טִיר נִישְׁתְּ
וְאָמָס פָּאָרָאִיבָּעָל צַו הַאָבָעָן...
טְרִיוֹנָע. חַסְיוֹשָׁלָום. פָּאָרְקָעָרְטָן...
די שְׁפִּיוֹן-קְרָעָמְעָרְיָן. נָא, אַ גַּטְמָעָן טָאָג... אייחר

אמאל איז געווען א מלך

13

דארכט עפער ? — — ב'וועל איז שיקען ! וואס מאכען אייערע פים ? ...
ט ר י י נ ע (פארשטייל זיך דאס פנים). נו, נו, גאט איז
א פאטער. —
(גלאק.)

ט ר י י נ ע (וואוישט זיך דיא טרערען אויס ; געטע זיך חאס-
שיג צו דער ארכיביט).
(קומט אריין ; זעפע זיך מיד).

ט ר י י נ ע. דעם נלאק ואאלט מען באדריכט אראפערמען —
ט ר י י נ ע. חברה-לייט דערעהן זיך ארטם... הימען, מאמעער
קומט עמייז ארכיביטען... און אוניגען האט עס — —
ט ר י י נ ע. אויסגעונגערט — — זוי איז נישט בער
סעד — —

ט ר י י נ ע ר (אויפגערגנט). האב נאך רחמנות ! אראפנער
ווארפער דעם על פון גאטם, פון מלבות — מאכען חרוב א וועלט —
ט ר י י נ ע. גבריאל איז דאס געווען —
ט ר י י נ ע ר (דערשיילקען). וואס האט ער געווואלט ? — —
ט ר י י נ ע. ב'וועים נישט... גערעדט... איבערגעבעטען...
ר'האט רחמנות. נאך מען מ ו ז. זאנט ער. אלע מוז מען אנ-
דריש מאכען. אלע מוזען זיין זאט —
ט ר י י נ ע ר. זוי, זוי וועלען איבער מאכען. —
עם הארץים, שקצים —

ט ר י י נ ע. געפערעט איזוף חנה ? ...
ט ר י י נ ע ר. ער ? — —
ט ר י י נ ע. ס'אייז איזוף איהר א רחמנות, זאנט ער...
(נאכטראכטגענדיגע פיזען)

ט ר י י נ ע ר. געווען איזוף דער אסיפה — —
ט ר י י נ ע (אומורוחיג). וועגען לאקסויט ?
ט ר י י נ ע ר. דער ראש וראשו — עוזר ? — —
ט ר י י נ ע. אונזער געוועגענער שותה ?
ט ר י י נ ע ר. דער גאנכ ! —
ט ר י י נ ע. ברלות האט ער אונז געשטעילט...
(נאכטראכטגענדיגע פיזען)

ל י י ז ע. ר. נאך איז טיר, גיט ער מיד אַ מעסט אָפּ פון
קָאָפּ בְּיוֹ פִּיסְט... אַ בעטְלָעֶר צוֹ מֵיר אַיִן שְׁטוּב אַרְיוֹנָגָעָקוּמָעָן, הַיּוֹנָט
גַּעֲפָעַלְטָם נִישְׁטָמָן מֵין "חָולְד"...

ט ר י י נ ע (נאך לאנגגען אַפּוֹאַרטָּעָן). נו? —
ל י י ז ע. ר. "צַי כְּהָאָבּ הַוּנְדָרֶטּ דַּוְבָּל אַיְוֹנְצָוּלָעָגָעָן" —
אַזְוּעַגְעַנְגַּעַנְגַּעַן...

ט ר י י נ ע (נאך פּוֹיְזָע). גְּלִיכְבָּר — —

(פּוֹיְזָע. לִיּוֹזָר בְּאַטְרָאָכָט זַי פָּאַרְדָּעַכְטִיגָּט.)

ט ר י י נ ע. וּוַיִּסְטּ וּוְאָסּ. — סְאַפְּיָלוֹ נִשְׁטָמָן גְּלִיכְיד... נַאֲך
אָז מְעָמוֹז...)

ל י י ז ע. ר. וּוְאָסּ?

ט ר י י נ ע. פָּאַרְזָעָצָעָן חַנָּהָסּ פָּאַלְיָסָע...

ל י י ז ע. ר. שְׂוִוִּין צָעהּוּ חַדְשִׁים נִשְׁטָמָן גַּעַצְאָהָלָט... אַפְּגָעָן.
פָּאַלְעָן.

(פּוֹיְזָע.)

ט ר י י נ ע. דַי שְׁפִּיּוֹזְיךְ רַעֲמָרְיוֹן אַיִן גַּעַוּעַן...
ל י י ז ע. ר. כְּהָאָבּ זַי גַּעַטְרָאָפָעָן אַיִן פָּעַדְעָרְהָוִז... יֵא,
כְּהָאָבּ נַאֲךְ פָּאַרְגָּעָסָעָן... אַ העֲוָה! בְּזֹאַל מִיטּ אַיִיחָרּ צְרוּקָנָהָן
אַיִן קָרְעָמָלּ אַרְיוֹן, וּוּטּ זַי מֵיר מִיטָּגָעָבָעָן אַזְקָעָלָעּ מַעַלְלָה —
(גַּעַרְיוֹצָט) קְרָאנָק אַפְּצָוּטָרָאָגָעָן! ? — צִיטָעָן!

(פּוֹיְנִילְכָּעּ פּוֹיְזָע.)

ט ר י י נ ע. מַעַן וּוּטּ מַזְוָעָן פָּאַרְדִּינָגָעָן דַי צְוּוֹיְטָעּ שְׁטוּב
— יוֹסֵל וּוֹלֵזּ זַי גַּעַמְעָן —

ל י י ז ע. ר. מַשְׁגַּעַן בִּיסְטָו?

(גַּלְאָק.)

ט ר י י נ ע. חַנָּהָסּ קָלְוָנָג — גַּעַנְגַּעַנְגַּעַן נַאֲךְ דַעַר גַּעַהְמָאָשָׁין.

(חַרְעָנוּ זַיְד אַיִין. חַנָּהָסּ קָמָט אַרְיוֹן אַחַן עַפְעָם.)

ל י י ז ע. ר. וּוְאָוָא אַיִן דַי מַאְשָׁין? —
לְאַנְהָה. גַּעַטְרָאָפָעָן זַיְד מִיטּ יוֹסֵל'עָן — — (טְרָאָצִיג). יוֹסֵל

אַמְּאָל אֵין גַּעֲוֹעַן אַ מְּלָך

15

וויל נישט. כייזל אַרְבִּיּוֹתָן... אַ שָׁאָד מִינְיָן פִּינְגֶּר, זָאנְטָ ער...
הַעֲנְטָלְעָה, וְוִי אַ בָּתְּמִלְכָה, זָאנְטָ ער...

לְיַיְזָעָר. חַנָּה!

חַנָּה. טָאַמְעָר וּוּאַלְפָטָן שְׂוִין, טָאַמְעָר, אַוּוּקְעַלְעַטְדָּן דִּיְוִין
פּוֹסְטָעָן יְהָסָם? — — (זו דער מוטער). ער ווועט, זָאנְטָ ער, אַרְטָ
בִּיּוּטָעָן פָּאָר וּדָר, פָּאָר מִיר, פָּאָר אַיְיךְ — ער קָומְטָ באַלְדָ!

(לייזער אַטְמָעָט שְׂוּוּר פָּאָר אַוּמְקָרֻפְּטִיגְעָן צָרָן.)

טְרִיְינָע. מַעַן וּוּעַטְמָ דָעַן לְאַזְעָן?

חַנָּה. רְחַאַט אַ פָּאַרְטָעָל, זָאנְטָ ער —

לְיַיְזָעָר. נִישְׁתָּבִוי מִיר! נִישְׁתָּבִוי מִיר!

חַנָּה. גַּעַת אַיְיךְ אַוּוּקְעַפְתָּ פָּוּ דָעַר הַיּוֹם!

טְרִיְינָע. לייזער!

לְיַיְזָעָר. אַ וּוּלְטָן! אַזְוָן אָזְוָן פָּוּ גַּאַטְמָן, פָּוּ מְלָכָות —
פָּוּ טָאַמְעַדְמָעָם — הָא! אָפְשָׁר וּוּעַט זְוִיד דָי וּוּלְטָן אַלְיוֹן פִּיהָרָעָן...

כְּיוֹוִים? (וּוּאַקְעָלָט זְוִיד אַזְוָעָק אַיְין צְוּוּיְתָעָן צְיִמְעָר אַרְיוֹן.)

טְרִיְינָע (או חַנָּה'ז). קִינְדָה, נִישְׁתָּבִוי מִיט אַמְּאָל!

חַנָּה. אָזְדוּלְדָר פְּלָאַצְטָ —

(טרִיְינָע אַרְבִּיוֹתָן).

חַנָּה (גַּעַת אַבְּדָר דָעַר שְׁטוּב, בְּרוּמְעַנְדִּוָג).
אַמְּאָל אֵין גַּעֲוֹעַן...

הַאַטָּ ער נַעֲהָאָט אַ מְּלָכָה —

הַאַטָּ ער מְלָכָה נִישְׁתָּבִוי נַעֲהָאָט וּוּאָסְטָן צְוָעָן, הַאַטָּ ער אַיְהָר אַ
טְשָׁאַמְעָט גַּעֲקוֹיפְתָ — (נַעֲמָט אַרְיוֹס אַ טְשָׁאַמְעָט, וּוּל אַיְונְבָּיְסָעָן).
מַאַמְעָט, וּוּלְסָט אַ שְׁטִיקָעָל?

טְרִיְינָע. נִיְזָן, טָאַכְטָעָר... עַם גַּעֲזָנְטָעָרְהִיּוֹת... מִיּוֹן מַאַ
גַּעַן פָּאַרְדִּיּוֹת נִישְׁתָּבִוי אַזְוָינָס — (אַרְבִּיוֹת שְׁגַלְעָר).

חַנָּה (אַקְבָּז אַוּיְפָטָעָן). בִּיסְטָ שְׂוִין לְאַנְגָן נִישְׁתָּבִוי גַּעֲוֹעַן
בִּיּוֹם דָאַקְטָאָר, מַאַמְעָט? —

(גָּלָאָק. לייזער בְּאוּוּיּוֹזְט זְוִיד אַוִיְף דָעַר שְׁוּוּל, צִוְחָץ זְוִיד
רָאַשָּׁ אָוּן אַוּמְבָאַמְרָקָט צּוּרִיק, דָעַרְעוּהַעַנְדִּיג יוֹסְלְעָן.)

לְיַיְזָעָר (אַרְיוֹינְקָוְמָעְנְדִּוָג). גַּוְתָּ מְאַרְגָּנָעָן, טְרִיְינָע —

ט ר י י נ ע. גוֹט יַאֲהָר...

(חנה ווינקט איהם צו מות)

יְוָסֶל. אָיוֹ דָּאָם פָּאָר אֵי יִד, טְרוֹיְנָעַ? פָּאָר אַיְיעַר
גַּעֲזָוְנָט? —
טְרִיִּינָע. וּוֹאָס זָאָל מַעַן טָוָן... לִיְיָזָעָר' זָעָצָעַן צוֹ דָעַר אַרְבִּיט?

(פוייזע.)

יְוָסֶל. חָנָה וְאַגְּמָת, אַיְהָר וְוַיְלָט פָּאָרְדִּינְגָּעָן דִּי שְׁטוּב. —
טְרִיִּינָע. מַעַן וּוּעַט מַוּזָּעָן —
יְוָסֶל. גַּוְטַזִּי מִיר —

(טרוינע ווינויזט שטומ שיט דער האנט צו דער שטוב,
וועאו דער מאן איז.)

חָנָה. זָעָה, מַאְמָע, ס'זָאָל זַיְן אָן עַק... גַּעַנְגַּנְגַּעַרְט...
אָז יוֹסֶל וְאַגְּמָת, אָז עָר וְוּעַט קָאנָעָן אַרְבִּיטָעָן... אָז רְהָאָט אַפָּאָרְדָּעָן...
טָעָל...

טְרִיִּינָע (זיפצט אַפְּ). בְּוּעָל אַיְבָּעָרְעָדָעָן!

(געחת אין צוּוִיְתָעָן צִימָעָר אַרְיָין.)

יְוָסֶל. חָנָה?...

חָנָה. וּוֹאָס?

יְוָסֶל (זעט זיך צו איהר). ס'הָאָרְצַן זָאָגָט מִיר,
ס'וּוּעַט גּוֹט זַיְן... ס'מוֹז גּוֹט זַיְן... דָו וּוּסְטָט בַּיְמָר
די האנט אַיְן קָאָלָט וּוּאָסְטָר אַרְיָין נִישְׁתָּטָן... וּוּאָז אַיְזָעָל וּוּעָל
אַיְךְ אַרְבִּיטָעָן... וּוּעָלָעָן מִיר צַוְאָמָעָן עַסְעָן... נַאֲכָל' עַסְעָן לְאָגָג
לְאָגָג צַוְאָמָעָן זַיְצָעָן... הָאָלָטָעָן זָוָה בַּי דִי העָנָט... אָזוּז — (טָטָט
עַס). וּוּיְוָטָר קָאָלְטָעָה העָנָט?...

חָנָה (חויבט אוֹיפְּצָט צו איהם די אוֹיגָעָן). בְּזָוִוִּים?... (מייט
טָרָעָעָן). אַיְךְ האָבָדָאָר דָּיר גַּעַזְאָגָט, בְּקָאָן נִישְׁטָט...
יְוָסֶל. נָו... נָו... ס'וּוּעַט גּוֹט זַיְן! וּוּסְטָט זַעַחַן... וּוּסְטָט
מִיר שָׂוִין לְיַעַב הָאָבָעָן! וּוּסְטָט! אַיְךְ וּוּעָל דָּיר זַיְן אָזָוִי גַּעַד
טְרִיִּי... אָיוֹ דָעַר פְּרִיהָה... פָּאָרְטָאָג נָאָר... וּוּעָל אַיְךְ אַוְיפְּשָׁטָעָהָן...).

אמאל איז געוען א מלך

17

שטייג, אויך די געגעל, בזאיל מײַן אונז/לע נישט וועלען... ב'יעעל
אייזר אָפְּפֶזֶען דִּישֵּׁד, די קְלִיּוֹדָר, מאכען טוי, ברענגן געבעט —
טְשָׁאַסְטָהָעַם... דָּרְנוֹנָאָר — אָז אַלְץ ווּעַט זִין פָּאַרְטָהָג, וּוּלְאַיְך
צְוֹנוּחָהָן אָוֹהָה די גַּעֲגָל צָוָם בָּעַט — אָזָן... (וּוְיל זִי קוּשָׁעָן, חַנָּה בּוּגֶש
זִיד אַפְּ).

טְרִיְּנָהָן עַ (בָּאוּרְיוֹזָם זִיךְ אָוִיפָּת דָּעַר שְׂוּעָל, גְּלוּיךְ זִי חַאַט גָּאָרָה
ニישט באָמְרָקְט; פִּינְגְּשָׁעָר). קָעַנְטָמְדָּךְ אָרְיוֹנָצְיָהָעָן!
יְוָסְטָהָעַטָּשׁ דָּעַרְפְּרָעָהָט). אָזָן... אָזָן...

טְרִיְּנָהָן עַ. מִיטָּזְעָרְדָּאָיִיטָה... דָּרְנוֹוְיל זָאנְגָּעָר, אָז אָהָן
גַּאנְטָ אָהָן מְלֻכּוֹת, אָזָן אָזָן אָמְטָעָן —
חַנָּה. מְאַלְעָאָוָאָט אָרְדָּעָט!

(טְרִיְּנָהָן זְעַמָּזְעָזְעָר צָו דָּעַר מְאַשְׁיָּוָן).

יְוָסְטָהָעַטָּשׁ נָהָר, זָאנְטָ מְרוּמְלָאָטָוב, טְרִיְּנָהָן...

טְרִיְּנָהָן עַ (נָּאָךְ פּוֹזָעָע). זָאָל אַיְיךְ וַיַּוְיַּט מְוּלָּה...
יְוָסְטָהָעַטָּשׁ אָזָן דָּזָן חַנָּה? מְזָלְטָבָה אָזָן זָה, וּוּאָסָה? —
וּוְיִ דָּאָם שְׁמִוּכָּלָטָה... וּוּאָסָפָר אָפְּלָעְמָלָעָד אִין דִי אַיְוָגָנָעָם!
הָעָר! מְזָלִיטָבָה! מְזָלִיטָבָה אָזָן, קָוָם, כָּלָה, טָאנְצָעָן.
(צִיכְשָׁזָה זִי אִין מִיטָּשְׁטוּב אָרְיוֹן, וּוְיל זִי דּוֹקָאָ גַּעַמְעָן מְאַנְצָעָן).

לְיְוָסְטָהָעַטָּשׁ (קָוָמָת אָרְיוֹן). טָאנְצָט, טָאנְצָט! אָוִוָּת אַהֲפְּקָרְדָּה
וּוְעַלְתָּ טָאנְצָט מָעָן; יִאָ צִוְּיָת, נִיְשָׁטְצִוְּיָת —
יְוָסְטָהָעַטָּשׁ (אָפְּלָאוּנְדָּהָגָה חַנָּה/). רְיִיּוֹנָר!

טְרִיְּנָהָן עַ. לְיִוּנָר!
חַנָּה. דָּעַר טָאנְטָע וּוְיל פְּרָהָעָר אָוְרָאָוָה תְּנָאָוָים — (לְאַכְטָה —
דָּאָס לְאַכְעָן בְּלִיּוּבָת אָהָן אָפְּקָלָאָגָן).

יְוָסְטָהָעַטָּשׁ (עָרְגָּט). נָהָר, נִישְׁטָמָת קִיּוֹן צִוְּיָת צָו פְּאַרְלִירָעָן...
מְחוֹתָנָת/טָע אָוּוּסָה! דָּאָס אָזָן מִירָטָה!

טְרִיְּנָהָן עַ (אוֹפְּשָׁתְּהָעָנְדוֹג). מָעָן ווּעַט דִּידָן לְאַזְעָן?
יְוָסְטָהָעַטָּשׁ. וּוְיִ הִיּוּסָט, בְּבָוָן דָּאָר אָזָן אַיְיָדָעָם! בְּאַרְבָּיוֹת דָּאָר
אָוִיפָּמִיְּרָה... (אַרְבָּיוֹת אָ וּוּוּילָע). זָאנְטָמָנָאָר יָאָ, רְיִיּוֹנָר!

זָאנְטָמָנָאָר — יָאָ — אַיְיךְ וּוְיל אַיּוֹנָר בְּרָכָה...

לְיְוָסְטָהָעַטָּשׁ. זָאָל זִין יָאָ!

(יְוָסְטָ אַרְבָּיוֹת רַאֲשָׁעָר).

ט ר ז י נ ע. געבענשטע הענט !
 י ו ט ג. ר' לייער, שבת בשבת וועל איד געהן מיט איז
 אייז שולכעל, לערנען תורה !
 ח נ ה. אדרער — מיט מיר שפֿאצִירען.

(גלאק.)

ג ב ר י א ל (קורין געקלויידעם, אריינטאלענדיג מיט א ברוינינג).
 שטראיק-בריעבר !

(ראש. פֿאַרְהָאנְגֶּג.)

(עם חערת זיך א שאם.)

דְּרִימָעַר אַקְמָה.

(דיזעלבָּע וואָרְשַׁטָּאַפְּשַׁטְּבוֹב. גַּאֲךְ אַפְּגַּעַקְוּמַעַנְעָר. אַוִּיפְּזָן אַרְשָׁט
פּוֹן אַנְעַהַ-מְאַשְׁיָּו — אַזְּקַעַן-מְאַשְׁיָּו. אַקְיַנְד אַיְן ווַיְגַעַל.)

(חנה אַרְבִּיוֹת בֵּוי דָּעַר מְאַשְׁיָּו; יוֹסֵל לִיגְט אַיְן בַּעַט מִיט אַבְּגַּנְדָּא
דאַישַׁוּרְשָׁעָן פּוֹטָן.
לְיַיְזָעַר (וּוְאַס הַאַט אַפְּגַּעַדְאוּוֹנְט, לְעַגְט צַוְּזַמְעָן טַלִּית
וּוְאַיְלוֹן, פְּרַעַגְעַנְדִּיגְ חַנְהָן מִיטָּן בְּלִיק, צַי זַי הַאַט נִישְׁתַּחַט עַפְעָס אַיְן
מוֹיְל אַרְיִינְגְּנוֹנְגַּעַמְעָן — נִישְׁתַּחַט בְּאַקְוּמַעַנְדִּיגְ קִיְּזָן עַנְטַפְּרָע, רַעֲזַגְנִירָט).
כְּווֹעֵל גַּעַזְוֹ צַוְּדָעַר מַאְמָעָן אַיְן שְׁפִיטָאָל אַדְיָוָן!
חַנְהָה. אַדְרָבָּא...
לְיַיְזָעַר (נַאֲךְ אַפְּוַיְוּ). האַסְטָט גַּאֲרַנִּישָׂט אַיבְּעַרְצָוּבְּיָי
סְעוֹן?
חַנְהָה. דָּעַרְוֹוַיְלָ נִישְׁתַּחַט... בְּצַוְּעַל עַנְדִּיגְעָן... אַזְּוִי אַקְעַגְעָן פָּאָרָּ
נַאֲכָטָן... דָּאַט צַוְּעַלְפְּטָעָן... וּוּעַלְדָּ אָפְשָׁר קְרִיגְעָן גַּעַלְתָּ... בְּרַעְנָג
דְּ וּעְפָעָם... פּוֹן גַּאַס!...
לְיַיְזָעַר (בְּוּוִיס? באַרגְּ... בעַטְעַל אַוִּיס... גַּנְבָּעָ... אַזְּ עַר
לִיגְט אַיבְּעַרְאָנָאנָן!...
לְיַיְזָעַר (אַפְּ, צַוְּזַמְעָנְגַּעַשְׁרָוְמַפְעָן).
חַנְהָה. עַ—חַע! אַמְתָּה, יוֹסֵל? ! „בְּצַוְּעַל דִּיר נִשְׁתַּחַט לְאַזְעָן אַרְ
בִּיטְעָן... נִשְׁתַּחַט פָּאָר דִּינְעָן הַעַנְטַלְעָד“, צַוְּצַיְזַיְצָיו — יְעַדְעָם פִּינְ
גַּעַרְלָ... פְּרִיצְיִשְׁעָ פִּינְגְּעַרְלְעָד... פְּרִיצְיִשְׁעָ הַעַנְטַלְעָד... אַזְעָן נִשְׁתַּחַט
אוּינְגְּנְבִּוְיְגָעָן זָלְסָטָן דַּו זִיכְעָן... אַירְדָּ וּוּעָל אַידְ אַרְבִּיְטָעָן... בַּתְּ-מַלְכָה...
וּוּסְטָן זַיְן מִיּוֹן מַלְכָה... וּוּ אַזְעָל וּוּעָל אַידְ אַרְבִּיְטָעָן... פּוֹן
אַלְעָם גַּוְתָּעָן וּוּעָל אַידְ דִּיר אַחְיָים בְּרַעְנָגָן. —

יָוָסֶל (פינשטייר). ס'קינדר ווינט...
 חַנְתָּה אַיִּיף דִּיר ווַיֵּינְטָם... כְּהַאֲבָא אַיִּהָם דָּעַן ווְאַסְמָעַן!

יָוָסֶל. רֹוק צַוְּזֹוְגָּעַל צַוְּמָרָן!
 חַנְתָּה (כְּבוֹיְגַּט זִיךְ מִיטָּדָעָר בְּרוֹסְטָ אַיְבָּעָרָן ווַיְגָעָל). צַאָפָּן,
 צַאָפָּן, אָזְס' אַיְזָן נִשְׁטָמָן! (לוֹפְּטָן צַוְּדָעָם שְׂרוֹאָנָק, גַּעֲפִינְטָן אַשְׁטִיקָעָל
 בְּרוֹאַיִת, צַוְּקִיַּת עַם, לְעַנְתָּה עַם אַרְיָין אַיְזָן אַשְׁמָאָטְקָעָלָן, שְׁטוֹפָטָה דָעָם קִינְדָּן
 אַיְזָן מַוְילָן אַרְיָין). נָאָגָן, נָאָגָן, בָּן מַלְךָן! אַמְחִיה! אַמְחִיה! — (צַוְּ
 יְוָסְלָעָן) נָאָגָן, אָזְס' דָו ווַיְלָמְטָן! (רוֹקְטָ אַיִּהָם צַוְּדִי ווַיְגָעָן, גַּעֲחַת צְרוּיקָן
 צַוְּדָעָר אַרְבָּיוֹת).

יָוָסֶל (רִיחָרָעָנְדוֹיגָן דָאָס ווַיְגָעָל, זַוְנְגָטָן זַעַחַר טְרוּיְעָרִיגָן).

אָוְנְטָעָר יְעַנְקָלָם ווַיְגָעָלָעָן.
 שְׁטוֹעָהָת אַיְלָדָעָן צַיְגָעָלָעָן;
 ס'צַיְגָעָלָעָן אַיְזָן גַּעֲפָאָהָרָעָן האַנְדָּלָעָן
 רָאָזְשִׁינְקָעָם מִיטָּמָאָנְדָּלָעָן,
 רָאָזְשִׁינְקָעָם מִיטָּפִינְגָּעָן...).

(זַאָקָעָן-אַרְבָּיוֹתָרִינְם קוֹמָעָן חַאָכְטִיגָּן אַרְיָין).

עַד שַׁטְּעָן. גַּבְרִיאָל הָאָט אָנוֹן גַּעַוְיִיסָּעָן אַהֲרָר גַּעַחַן... עַד
 ווּעַט קוֹמָעָן מִיטָּעַפְעָם נִיְעָטָן...).

יָוָסֶל. מִיּוֹן מַלְאָדְחָמוֹת — צַוְּ מִיר אַיְזָן שְׁטוֹב אַרְיָין!
 עַד שַׁטְּעָן. עַר הָאָט גַּעַטָּאָן זַוְּוַיְשִׁיחָות! צ. ק.!
 צַוְּוַיְיִטְעָן. אָזְס' רַחָאָט אַיְיךְ גַּעַנְגָּעָן גַּעַשְׁאָנְעָוָעָט; גַּעַד
 קָאנְטָן — אַיְזָן חָאָרָץ אַרְיָין!
 דְּרִיְטָעָן. אָוְדָאָן, ווְדָעָן!
 יָוָסֶל (בִּיטְחָר). בְּבִינוֹ דָאָד שְׂוִין חָתוֹן — שְׁוֹתָף גַּעַוְאָרָעָן —
 פְּיַעַטְעָן. גַּעַדְאָרְפָּטָן פְּרִיחָרָר אַנְזָאָגָעָן.
 עַר שַׁטְּעָן. גַּעַמְעָן עַרְלְוִוְבְּנִישָׁן...).

(ס'קִינְדָּן צְאוּוֹיִינְשָׁן זִיךְ; אַרְבָּיוֹתָרִינְם לוֹיְפָעָן צַוְּאָס ווַיְגָעָל).

עַר שַׁטְּעָן. אָוְיָן, אַזְזָא שְׁעַחַן קִינְדָּן!
 צַוְּוַיְיִטְעָן. אַגְּלָדָעָן קִינְדָּן — נָאָר אַזְזָא בְּלִיּוֹד...
 דְּרִיְטָעָן. ווְיָעָם צִיהָת מִיטָּמָאָנְדָּלָעָן!...)

ער שטע. ווי די בעקלעד בלואזען זיך און פאלען אפ...
(זו חנה'). איהר זוינט עס נישט?

ח נ ה (ארבייטענידג). ב'חאָב נישט....

ער שטע. איהר האט נישט א פלאשעלע?

ח נ ה. נישט א קיין מילך —
די ארבײַט ער רינס (קוקען זיך איבער, וואָרְפֿעָן צו-
זאָמָעָן א פֿאָר גֿרֶשְׁעָן; צו חנה'). טזעט איזיך נישט פֿאָזְדּוֹרִיטָן?
ח נ ה. דער טאטע איז אַרוֹיְגָנָגָנָגָן בעטלען... אַפְּשָׂר
גֿנְבָּעָן...)

(ערשטע אָפּ מִיטֵּן גֿעלְטָן)

צָוּוִיִּטְעָן. אַמְּאָל אֹזָא עֲוֹשֵׂר גַּעֲוָעָן...

דרײַט ע. און אַבעְלְצְדָּקָה...
פֿיעַר טע. נו, נו, צְרָקָה, אַפְּלָאַסְטָעָר אָוּוֹף אַהֲלָצָרְנָעָם

פּוֹס...

(פֿוֹזְעָן).

צָוּוִיִּטְעָן. ר'חאָט אונז באַשְׁטָעָט אַוִוָּת עַלְקָ, אַצְיָּינָד אַיִּזְוָה
דרײַ אַזְיָּינָעָר... מִיר האָבָעָן גַּעֲמִינָט, אַזְוִיד האָבָעָן זיך פֿאָרְשָׁפָעָל
טִינְגָּט — (זו חנה') נישט גַּעֲוָעָן דָּא נְבָרְיאָל?

ח נ ה (ארבייטענידג). נִין...

גֿבְּרִיאַל (קומַט אַרְיוֹן). גַּוְתָּ מַאְרְגָּעָן... גַּוְתָּ מַאְרְגָּעָן,
יְוָסָל! — עַנְטְּפָעָרְטָמָט נִישְׁטָה? אַיִּזְוִיד בֵּין דַּוְרָ קִין שָׁוָּאָן
נִישְׁטָה... גַּוְתָּ מַאְרְגָּעָן, חָנָה... (צָוָם עַלְמָן) זַוְּיָּט נִישְׁטָה בַּיּוֹן, וּוָאַסְטָה
בְּחָאָב מִיד פֿאָרְשָׁפָעְטִיםָן, (מייט גֿאַלְיוֹגָן הוֹמָאָר). דַּעַר רַב האָט מִיד
פֿאָרְהָאַלְעָן —

אַרְבְּיִיטְעָן רַיְזָן. דַּעַר רַב?

גֿבְּרִיאַל. מִיטְצְוַיְוִי דִּינִים.

אַרְבְּיִיטְעָן רַיְזָן. רב—דִּינִים?

גֿבְּרִיאַל. אַוְן אַסְפָּר!

אַל ע. אַסְפָּר?

גֿבְּרִיאַל. בְּחָאָב גַּעֲגָט סְזַוִּיב —

ח נ ה (שְׁפָרִינְגָּט אַוִוָּת). וּוֹאָם?

אַרְבְּיִיטְעָן רַיְזָן. גַּעֲגָט?

ח נ ה (געחש לאנגזום געהנשער צו).

ג ב ר י א. ג. איזינגענטלייד האט זי מ י ד גע'גט. זויט
כ'האָב מיר איבערגעטלֵידט, האט זי אויעַ מיר אָן אָומְחָן געווארַ
פֿעַן... האט זיך אַנְגַּעַהֲוִיבָּעַן אַלְעַבְּעַן!... אַצְינֶד, אַדְרָעַ אַיד —
זָאנֶט זי — אַדְרָעַ צ. ק. ... ווּסְטַ פֿאַרְפָּאַלְעַן וּוּרְעַן, זָאנֶט זי, עַרְ
גַּעַז אַיְזָן אַפְּאַזְאַמְּטַם, אוֹוְהַ קַּאַטְאַרְגָּעַן. קַיְיָן עַגְגָה בְּלִיְבָּעַן וּוּיל זי
ニישט!....

ח נ ה. זענט אַיהֲרַ פֿרְיוֹ?

ע ר ש ט ע. אָוּן דִּי קִינְדָּרָע?

ג ב ר י א. ג. האָב אַיד גַּעַזְאַלְטַן גַּעַמְעַן נַאֲכָ'ן גַּט. בְּקֻומְ אַחַיִם
— כ'האָב מַיךְ פֿאַרְשְׁפָּעַטְינְט, גַּעַמְוּט אַרְיִינְגָּעַה אַיְזָן צ. ק. — אַ
לְעַרְיוֹגָעַ שְׁטוֹבָ... ז'חָאַט אַרְיִינְגָּעַן גַּנְבָּעַט דִּי קִינְדָּרָע... אַמְתָּה, מַיְתָּ
דִּי עַטְלִיבָּעַן, אַוְשְׁטִיְינְטַן גַּעַזְאַנְט, בְּלִיְמָן... (פֿוּזַע). גַּלְיוֹיכָעַ! —
וְהָאָט עַלְטָעַרְעַן בּוּרְשְׁוּיְם... בּוּיטְעַלְמָאַכְעָרָן... וְאַלְעַן זַוְיַּעַן שְׁפִוְיָה
זען!

ע ר ש ט ע. עַס מַוְתָּדַר גַּאֲרָנוּשַׂט וּוּהָ?... נִישְׁטַ בְּאַנְגָּן?

(חָנָה חַוִּיבָּתְדִּי אַוְיָגָעַן אַוְיָת, וּוּרְאַשְׁ אַוְרְהָהִיג אַוְיָף עַנְטָפָעַר.)

ג ב ר י א. ג. בְּיוֹוִים? וּוּרְהָאָט צִוְּיַט דְּעַרְצָו? — מַלְחָמָה,
(כַּמְעַרְקָת חָנָהָס אַוְיָגָעַן). דַּאֲכָט זַיךְ — נַיְיָן! נָוָם, אַצְינֶד צַו
דָּעַר זָאָר...)

(אַרְבִּיּוּטְעָרִינְס רִינְגְּלָעַן אִיחָם אַרְוּם.)

ג ב ר י א. ג. אַיהֲרַ אַלְעַ — שְׁטְרִיקְטַ!

(אַיְינְדָּרוֹק; נִישְׁטַ וּוּלְעַנְהָגַג טְרַעַטְעַן אַלְעַ עַטְוֹאַס צְרוּיקַק.)

א י י נ ע. וּוּי הַיִּסְטָ?

ג ב ר י א. ג. נִישְׁטַ מַעְהָר אַרְבִּיּוּטַן אַוְיָפְזַ שְׁטִיקַ! נִישְׁטַ
אַפְּרַעַכְעַנְעַן קַיְיָן פְּחַת! פְּרוּעַן-אַרְבִּיּוּט וּוּרְטַ בְּאַלְוִינְט גַּלְיוֹיד מַיטַּ
מַעְנָעַר-אַרְבִּיּוּט! —

א ג ע. בְּרַאֲוֹא! בְּרַאֲוֹא! חָוָא!

ג ב ר י א. ג. אַזְוִי הַיִּסְטָ צ. ק.!

א ג ע. עַס זַאל גַּעַשְׁעַהָעַן!

ג ב ר י א. ג. אָוּן אַצְינֶד, שְׁוּעַמְטָעַר, פְּרַאֲלַעַטְאַרְיָאַט-שְׁוּעַמְטָעַר

טער, אין גאָס אַריין! עס ווועט זיין אַ דעםאנסטראָצְיעַ! אַ גָּרָאַנְּ
דייעוע דעםאנסטראָצְיעַ... אַלְעַ פֿאָרטִיּוּן מֵיטַּדַּיַּה פֿעהַנְּעַר אַיבָּעָר
די גָּאָסָעַן! זָאָלָעַן די בּוֹרוֹזְשִׁוּן זָעָהָן אַזְּנִיטְעָרָעָן! דִּי מְחַנָּה זָאָר
לְעַן זָיו זָעָהָן; די מְחַנָּה, וּאָסָנָתָה אַזְּפַּזְזִוִּין! אַזְּפַּזְזִוִּין וּוּלְקָטַן!
אוֹפֶּזֶן זָיעָר שְׁעַנְּדִילְבָּעָר, פֿאָרוֹזְנִינְגְּטָעָר, פֿאָרְבְּלוֹטְיְגָטָעָר וּוּלְקָטַן!
וּסְמָלְכַּה... גָּהָתָה... גָּהָתָה... קָאָזְקָעַן וּוּלְעַעַן אַיְיךְ אַרְיִינְשְׁמִינִיְּ
טָעַן שְׁכָל אַין די לְיִוְבָּעָר אַריין... מֵיטַּדַּיַּה בּוֹלְיְעָלָעָד...
גְּבָרִי אַזְּבָּרְיִיךְ-כּוּרְעָבָר! (זוֹ די אַרְבִּיּוּתְעִינְסִים) וּוּרְעַר
ס'הָאָט מְוֹרָא פֿאָרִין טָוִיט — וּוּמְעַטָּן סְלָעַבָּעַן אַין טִיעָרָעָר פֿאָרִין
פֿרְאָלְעַטְאָרִישָׁעַן זָיג, וּוּרְעַר עַס וּוּלְקָעַבָּעַן בּוֹלְיְבָעַן אַין שְׁמָאָר, אַין
אָוְנְטְּעַדְּרִיךְוֹנָג, וּוּרְעַר עַס וּוּלְקָעַבָּעַן, זָיו אַזְּפַּזְזִוִּין מִיסְטַן, נָאָר
גְּעַנְּדִינְגַּ בּוֹיְנָה, וּאָסָנָתָה בּוֹרוֹזְשִׁוּן וּוּאָרְפָּעָן צְוַי — — —
אַ דְּבָרִי טְעַנְּסָה. מִיר גָּהָעָן! מִיר גָּהָעָן!
גְּבָרִי אַזְּבָּרְיִיךְ (דְּעַרְמָאָט זָיג). יָאָה... אַזְּבָּרְיִיךְ...
חֲנָה. וּוּאָרְטַּה! (בְּאָפְעַנְדִּיגְג דַּעַם מַאֲנָס שְׂטָאָק). עַר וּוּרְעַר סִידְ
וּוּסִידְיִי וּוּגָעַן סְקִינְדַּר! (רִוִוְסְטַן אַיהם אַרְאָאָס די רְוִיטָעָשָׁל פָּוּן די
פִּיסְטַּ), אוֹפֶּזֶן זָיעָר צְוִינְדָּעָן...)

(אַלְעַ פֿאָוִיסְטַּר יְוָסְלָעַן ۴۸)

וּסְמָלְכַּה אַמְּאָל אַיז גְּעַוְוָעַן אַ מלְךָ.
הָאָט עַר גָּהָהָט אַ מלְכָה —
הָאָבָעַן זָיו גָּהָהָט אַזְּבָּרְיִיךְ
הָאָט גְּעַוְאָקְסָעַן דְּאָרְטַּה אַזְּזִוִּין! — — —

(צְוָאוּוִינְטַן זָיג. פֿאָרְהָאָגָן)

אֲבִים עַל נְאָטוֹר־גַּעֲשִׁיכְטָע.

(א סצעניע).

פָּעָרֶן אַנְעָן :
לְעֵהֶר עָרָן אֹנוֹ שִׁילָּעָר.

לְעֵהֶר עָרָן (אינטימיטען פָּרָטְרָאָג). אלֹא, לְעֵבֶט דָּעָר מַוְילָה וְאוֹרָף אָנוֹנְטָעָר דָּעָר עָרָד. זַיְנָעַ נָאָהָנְטָעַ קְרוּבִים, וּוְמִיר האָבָעָן גְּזֻועָהָן, לְעֵבֶט אַוְיָהָר דָּעָר עָרָד, אָטְעָמָעַן פָּרָאנָק אָ�ן פְּרָויָ אָיָן דָּעָר לוֹפְטָה, עָר לְעֵבֶט זַיְנָן גְּעוּהָנְגָלִיךְ לְעֵבֶט אָ�ן שְׁעָר עָרָד. טִוְילָה מַאֲגָה, — טְרָעָפָעַן טְרָעָפָט זַיְדָה עָס אַמְּאָל זְמוּרָצִיָּה בִּיְנָאָכָת, — פָּאָרְבָּעָנְקָטָה עָר זַיְדָה צָוָם פְּרָיוּעָן לְעֵבֶט אַוְיָהָר, אָ�ן עָרָ קְוָמָט אָרוֹיָס שְׁפָאָצִירָעָן. בִּיְמָאָג זַיְנָעַן דִּי זַיְנָמָט, טָוָט עָרָ עַס נִישָׁתָּה. עַס זְעַחַט אָכְבָּר אָוִוָּס, אָ�ן אַפְּלָוָה דָּאָס שְׁוָאָכָּבָה לְיכָתָפָן לְבָנָה אָ�ן שְׁטָעָרָעָן בִּיְנָאָכָת שְׁמַעַקָּת אִיהָם שְׁוַיָּן אַוְיָהָר נִשְׁתָּגָט, וְאוֹרָיָס זַיְנָן שְׁבָאָצָּרָה אַוְיָהָר דָּעָר עָרָד דּוֹוָעָרָט נִשְׁתָּגָט, אָ�ן אָפְשָׁר הָאָטָה עָר אַוְיָהָר דָּעָר שְׁוֹאָנָיָס אַסְכָּד אָ�ן עָר אָנְטָלוֹפְטָפָט פָּאָר זַיָּן, אָ�ן בָּאָהָאָלָט זַיְדָה צְוִירָה אָ�ן דָּעָר פִּינְסְטָעָרְנִישָׁה...).

שִׁילָּעָר. וְוָאוֹ, אַיְנָגְנָטְלִיךְ, גַּעֲפִינְטָה עָר זַיְדָה ?
לְעֵהֶר עָרָן. בַּיְ אָ�ן — אַכְמָעָוָם. עָר בָּאָוָאָיָנָט לְאָנָן קָעָם, פָּעָלְדָעָר, וְוָעָלְדָעָר, נָאָטְרָלִיךְ — נִשְׁתָּפָן אַוְיָבָעָן. אַוְיָבָעָן לְעֵבֶט אָנְדָרָעָר, עָר לְעֵבֶט אַוְנְטָר דִּי לְאָנְקָעָם, אָוְנְטָר דִּי פָּעָלְדָעָר אָ�ן וְוָעָלְדָעָר... פָּאָר אָנוּיָט, אָ�ן עָר בָּאָנְגָעָנָט אָנוֹנְטָעָר דָּעָר עָרָא וְוָאָסָעָר, אָ�ן אַפְּלָוָה אַוְיָהָר דָּעָר עָרָד, אָ�ן עָר לְאָוָות זַיְדָה אָרוֹיָס אָ�ן אַזְמוּרָנָאָכָת שְׁפָאָצִירָעָן — שְׁוֹוִימָט עָה. אָ�ן מַעַן דָּאָרָת, קָאָ�ן עָר שְׁוֹוִימָעָן אַוְיָד... פָּוָן אַוְיָבָעָה אָ�ן עָר נָאָר "קִיְּנוּ מְעֻשָּׂה נִשְׁתָּמָ" — אָהָוָה אַחָלָה, קִיְּלָעְכְּרִינְגְּלָעְנְגָלִיךְ; גְּרוּסָע, בְּרוּיָטָע פִּים צָוָם נְרָאָבָעָן אָ�ן דָּעָר עָרָד. טְרָאָגָעָן טְרָאָגָט עָר זַיְדָה פִּין:

א קורץ-עריג זיידען פעלצעל, א נאזו האט ער אויר א פיניינע : דער
פיהילט אלץ פון דערויזטען, אויר א גוט אוייער : הערט, וואס ארומ
טוט זיך. אוון א ק י נ ס מ ל ע ר איז ער : גראבנט אוימטערליש
פיניינע קאנאלען אונטער דער ער : א ואוונונג איז א פעסונג צר
זאמען ! דערפֿאָר האט ער זעהר שעהנע אוינגען. שוואָרטען,
דינגען, נאָר קליינע ווי מאָזַעֲרְנֶלֶעֶר. אוון ער קאָן זוי שטענדיג
אָרְיִינְצְּהָעָן צְרוּק אָזֶן, אָז זוי וועשן אַינְגְּנָעָן בָּאַרְשְׁוֹאַונְדָּע
איין דעם פִּין בעַלְבַּתְּיְשָׁעָן פֻּלְצָעָל. אָ צִימְטָהָן האט מען דער
רִיבְעָר גַּמְיִינְמָן, אָז ער האט נאָר קִין אַוְינְגָּן נִישְׁתָּה ! אָז ער זעהט
נִישְׁתָּה ; עַם האט זיך אַיבָּעָר אוֹיסְגָּוּזָעָן, אָז דָּאָס אָז פָּאָלְשָׁה ... אָז ער
בָּאַחְאַלְטָהָן נאָר דֵי אַוְינְגָּן, ווֹיְלְכַּלְזְׂמָן ער לעכְטָן אַונְטָעָר דער ער.
קָאָן ער זוי נִישְׁתָּה בָּאַנוּצָעָן ... אַונְטָעָר דער ער אָז נַאֲמִירְלִיךְ פִּינְסָ
טָעָר ... אָז אָפְּשָׁר לְאַזְּטָה ער זיך דערְבָּעָר אַפְּטָמָאָל אַרוֹסִים אַוְיפָּ
אַשְׁפָּצְיָר אַיבָּעָר דער ער, ער זאָל קָאָן בָּאַטְשָׁה אַוְיפָּ אַוְוַילְעָד
אוֹינְגָּן בָּאַנוּצָעָן ! אַנְטָם ער זוי אַינְגְּנָעָן פָּאַרְלִידְרָעָן !

שְׁלֹעַתּוֹ אֶזְרָחִים

ל ח ר ע ר. עם איז שווין אזוא געועץ איז דער נאטור!
דאס געועץ זאנט: אליע, וואס ניצט נישט, וואס ארכיביט נישט,
געעת פארלוירען, ווערט פארנויכטטע; אליע וואס ליעט, מז אָר-
ביביטען, און אויב עס ארכיביט, ווערט עס געשפיויט. די וואראמע
חוית מיט רוייטען בלוט (און צו זוי געהערט דער מויילוואָרַף אָוִיד)
האבען א הארין, וואס שפינז אלע גלידער מיט בלוט, עם שאָגנט
אָרְזֵין דאס בלוט איז אלע ווינקעלעדר, איז אלע קעמערעלעך פון גוּך
אוון דערנעחרט זוי דערמיט. איז מען וויל, צום ביישפֿיל, פרוי
ווערטען פון אָוָרְצָעָל אָוִיפַֿן לִיבָּן, בִּינְדָּתְן מען אַיִם שטארק אָרוֹם
מיט אָדִינְעָם זִיְדָּעָנָם פָּאָדָעָם; אָוִוָּת אָזָא אָפָּן הַקְּטָמָת מען אַיִם
אָכְבָּר דעם צופְּלָס פון בלוט, ווערט ער נישט געשפיויט, אָוִיס-
נישט לְעָבָן. אָוִיס גַּעֲנָהָנָגָרָט, ווערט ער אַיִינְגַּעַשְׂרָמְפָּעָן, אָוִיס-
גַּעַדְאָרָט, שטארקט ער און פָּאָלֶט אָרוֹפָּן, ווֹי אַגְּשַׁטְּמָרְבָּעָן בְּלָאָט
פָּוּן בּוּיָם. דאס הארץ זאנט טאָקִי: «אָכְלָתָכְם כְּךָ עֲבוּרָתָכְם!»
דאס הייסט: אָזָוּ ווֹי אַיהֲר עַסְט, אָזָוּ מוֹזָט אַיהֲר אָרְבִּיטָעָן!
אוֹן, ווּוּרְקַלְיךְ, אַגְּלָדָן, וואס ארכיביט נישט — פָּאָרְגָּעָת. עַס
טרעט, אָזָוּ מַזָּוָּן קְרָאנְקָעָן וַיַּדְרְוַיְהָגָן אָוִיסְהַיְוָלָעָן.
הַאָנָטָן, אָדָרָע אָפָּס, ווֹי אַלְעָן וַיַּדְרְוַיְהָגָן אָוִיסְהַיְוָלָעָן. די פָּאָרָ

אכיבסעל נאטור-געשיכטע

5

בונדענע האנט אודער דער פום ארביזיטען נישט און באזעגען זיך נישט א צייט. און דערנאר, איז מען נעטט אראפ די בינרע. זעהט מען זיך אוטונדרט, פיעל מאונערער, ווי די צוועיטע האנט אדרע דער צוועטער פום...

ש י ג ע. ר. און ביומ מ?

ל ע. ח ר. ר. ביומ מאיד איז אoid דאסזעלכע. מענשען, וואס מען האלט לאנג פארשפארט אליאין איז דער פינסטער, פארט לירען דעם מענשלילען פארשטאנד. די פעהיגקייט זיך דענקען... דאסזעלבלע איז אויר מיט אונגען. מאסעו באשעפענישען, וואס לעבען שווין לאנג איז דער פינסטער אונטער דער ערַה, האבען שווין נאר קיין צייבען פון אונגען נישט... די אבדער האבען שווין געמווט נאר אינגעאנגען און ליכט פארגעטען. עם חלומט זיך שווין נישט פון ליכט; זיך בענקען שווין נישט דערצע...

ש י ג ע. ר. און די, וואס פארגעטען נישט און בענקען?
ל ע. ח ר. ר. די טווען זיך אן עצה. דער מווילווארף קאפט זיך פון צייט איז איז אוף דער ליכטינגר שווין... די זיך וואלט איהם שווין וועה געמאן, באגניגט ער זיך מיט לבנה און שטערען... אנדערע — —

ש י ג ע. ר. וואס טווען אנדערע?

ל ע. ח ר. ר. טיף איז וואסער איז אoid פינסטער. דורך די ערשטער עטלכען קלאנפטער זעהט זיך נאר א נוינלייבער שיין, א ציך טעריגער, צוואווארפער, וואס טיפער איז אליז פינסטער איז פינסטער. און די יומין זענען טift, זעהר טift. איז דעם דיבָּט טשען ים האט מען געטונגן טיפער ערטער ביז פינט הונדרט מען טער, איז מיטעלענדישען ים — — ביז פיער טווענט צוויי הונט ערסטער, איז אטלאאנטישען אקטען האט מען אויסגעאטטען טיפערניישען ביז זיבען מזיזענט, און איז שטיילען אקעאן — ביז אקט טזיזענט און דרייצעהן מעטער... מען זאל אהיז אריינלאזען א הַ מאלאאיישען באיזה, וואלט ער קוים ארייטגעשטארט מיטין שפין... ווי פינסטער מז דארט זיז איזטן גראט! און דאר ליעבען דארט פארשיידענע אומגעהייטער באשעפענישען, ווי צומ בישפל, דער פאפוניאדייש, און זיך זעהן!

ש י ג ע. ר. ווי איזו?

ל ע. ח ר. ר. זיך שאפען זיך זיער איז גען ליכט.

וואו אזווי לויוכט א גליהיזווארעם אוין דער פינסטער? ער ניט פון זיך ארויס ליכט, אוון יענע פיש האבען אזוינע אוינגען, וואס שטראז-
לען פון זיך לויוכט ארויס, אוון זעהען ביומ איגענען לויוכט...

ש יְהִי רָךְ אֶלְעָם?

לְעַמּוֹד עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשׂוֹת
פָּרָגָנָם אֲלֵיכֶם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשׂוֹת
פָּרָגָנָם אֲלֵיכֶם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשׂוֹת —

עולם הבא.

(ג) סצננו.

שגעטליכער אָוווענט. אַין דערמיט שטוב אַ געדליך טישעל
צּוֹ דָעֵר וּוּעֲטְשָׁעָרָעַ. רַעֲבָטָס אָן אַוִיסְגָּעָלָאַשְׁעָנָדָר קְוִימָעַן.
לוֹינְקָטָן צְוּוֹי בְּעַטְעָן. פָּוֹן פֶּאָרָעָנָט. אַין דָעֵר שִׁיפָּה בַּיִּדְיָ
פָּעַנְסְּטָעָה, אַ וּאֲרַשְׁטָאָט מִיטָּלִים פָּוֹן אַ טָּאָקָעָה. אַ טָּוָגָ
קָעַל בְּרַעַנְדִּיגָּעָר לְאַטְמָ אַוְבָּרָעָן טִישָׁ.

פָּעַרְזָאַנְעָן :

גְּבָרִיאַל אָנוֹ סְעַרְעַל — אַ יְוָנָגָ פֶּאָרְפָּאָלָק.

סְעַרְעַל (זֹצֶשׁ בַּיּוֹם טֹשֶׁ אָזְן דְּרוֹמָעָלָט, אַנְגָּעָשְׁפָּאָרָת מִוּתְ'ן
קָאָפָ אַוְיָף דַי הָעַטָּט. וּוּעַקְטָ זִיךְ, הָעַרְעַנְזָוָג גְּבָרִיאָלָט טְרוּוֹת).
גְּבָרִיאַל (קוֹמֶט אַרְיוֹן). גְּוֹתָעָן אָוּוֹעָנָט
סְעַרְעַל אַזְוִי שְׁפָעָטָן (גְּעַנְעַצְטָן). וּוֹאָסָהָאָט דַי דִּיד
אַזְוִי פָּאָרוֹזְוִוָּטָט? (צִיהָה זִיךְ אָוֹוֹטָט). דַי וּוּעַטְשָׁעָרָעַ שְׁמָעָהָט שְׁוֹיָן
אָוֹנְטָעָרָץ קִישְׁעָן. (גְּעַנְעַצְטָן). וּוֹאָשָׁדָה.
גְּבָרִיאַל (אוֹפְּאָזְוֹן-אָקָעָה עַחַעַדְיוֹן). עַט, טָעַרְעָל, יָא וּוּעָ
טָשְׁעָרָעַ, נִשְׁטָמָט וּוּעַטְשָׁעָרָעַ! נָא, אַ תְּכִלָּתָה!
סְעַרְעַל (וּוֹאָסָהָאָט גְּעַוּוֹאָלָשָׁן צְוֹנְגָהָן גְּמַעַן פָּוֹן אָוֹנְטָעָרָץ
קִישְׁעָן דַי וּוּעַטְשָׁעָרָעַ, שְׁמָעָלָט זִיךְ אָפָּאָרְוֹוָאָנוֹנְדָעָרָט). וּוֹאָסָהָאָט
דוֹת, גְּבָרִיאַל?
גְּבָרִיאַל. מַעַן עַסְטָמָט וּוּעַטְשָׁעָרָעַ... אַנְבִּיסְעָן... מַעַן לְעַבְטָט...
נַאֲרָ וּי אַזְוִי לְעַבְטָט מַעַן? וּי אַ מְוּלִיזְוָאָרָה אַיְן דָעֵר עַרְדָּ! זַיִ
וּוּיְסָעָן, דַי בִּיתְהָהָמוֹרְשָׁילְיוֹת! אָז מַעַן קוֹמֶט אַיְן סְפָרִים אַרְיוֹן,
וּוּיְסָט מַעַן! אַלְעַז שְׁמָעָהָט דָאָרָעָן, אַלְעַז! אַטְהָאָב אַיְדָה הַיִּינְטָ
צְוִוְישָׁעָן מַנְחָה אָז מַעְרִיבָן, בַּיִּם אַוְיָוָעָן וִיצְעַנְדִּין, אָוֹנְטָעָרָגָ

הערת, ווי זוי רעדען, וואט זאל איך דיר זאגען? קראעלעך אווועך צוושטעלען!

ס ע ר ע ๕ (געחט צו איהם צו געהנטער). ב'חאָב דיר טאָקע הײַנט געמאָכט קראעלעך! פּוֹן נאָכְטִינְעָן פְּלִישִׁ... האָסְטּ נִשְׁתּ גַּעֲגָעָן.

ג ב ר י א ๖ (מייט אַ פָּאָרוֹאוֹרֶךְ). אַ אַידְעָנָע בְּלִיבְּטָ אַ אַיד דְּעָנָע! פָּאָרְגָּנָעָס אַ רְגָּעָ אָזְעָס... דַּו זַאֲלָסְטּ הַעֲרָעָן דְּעָם וַיְכוֹחָ!

ס ע ר ע ๖. וּוְעָגָעָן וָאָסְ?

ג ב ר י א ๖. נִשְׁתּ וּוְעָגָעָן וּוְיִצְחָקְ אַדְעָרְ קָאָרָן, וּוְיַאֲנוֹנוּרָעָ בעַלְיִבְּתִּים בֵּי דָעָרְ מַוְרְחִיזְוָאנְטּ...

ס ע ר ע ๖. וּוְעָגָעָן מַחְמָה?

ג ב ר י א ๖. נַאֲרָעָלָעָ... וּוְעָגָעָן עַוְלָמְ חַבָּא!

ס ע ר ע ๖ (וואַוְיל וּוְיִטְהָרְ צַוְּגָהָן צָוְם בְּעַשְׁ). וּוְעָסְטּ דָעָרְ

צַחְלָעָן בֵּי וּוְטְשָׁעָרָעָ...

ג ב ר י א ๖ (נִישְׁתּ צַוְּרִידָעָן). וּוְאָרָטּ אַ וַיְיִלְעָ! אַיךְ זָאָן דִּיר, מַוְיל אָזְן אַוְיָעָרָעָן אַוְיִפְצָוְשָׁטְעָלָעָן. בְּעַרְעָלָעְ מַלְמָד, דָאָסְ קְלִיְינְ — טְשִׁינְעָן, דָאָסְ דָאָרָעְ... דָאָכְטּ זָדְ, אַ פְּלִינְ. אָזְן אָזְן דְּעָדָט — פְּלִאָמָט אִיהם אַ פִּיעָרְ אַיְזָן דִּי אַוְיָעָן... אָזְן נַאָרְ אַיְינָעָרְ, עַפְעָם אַ חְמִידְ, דָאָכְטּ זָדְ, אַ פְּרָעָמָדָעְ. רַעֲדָעָן זָיְן! זָאָגָט בְּעַרְעָלָעְ פְּשָׁוְטְ...

— עַר אַיְזָן דָאָרְ אַ דְּרָדְקָעְרְ מַלְמָד — זָאָגָט עַר, וּוְיַיְדָר אַיְזָן טְיוֹתְשִׁיחָמָשְׁ שְׁטָעהָטָן... אַיךְ הַעֲרָ דָאָרְ! בָּאָשָׁר בְּכָן, מַעַן וּוְעַט עַסְעָן אָזְן טְרִינְקָעָן, נִישְׁתּ אַזְזִי וּוְדָאָ; בְּעַסְעָרְ! אָזְן וּוְיִיסְטּ בְּעַסְעָרְ! דַּו וּוְיִסְטּ דָאָרְ: שְׂוֹרְדָּבָר... עַסְעָמָהָט, זָאָגָט עַר טְאָקָעָ אַיְן מַוְיל. הַיְּינְטּ — וּוְיַיְן! אַלְטָעָרְ וּוְיַיְן, עַר הַאָטְמָן עַפְעָם אַוְיִסְטְּרָעָלִישְׁ אַנְדָּגָעָן, בְּקָאָן נִישְׁתּ נַאֲכָזָעָן, נַאָרְ מַשְׁתָּתְ יְמִי בְּרָאָשִׁיתְ, זָאָגָט גְּרוּפָעָן, בְּקָאָן נִישְׁתּ נַאֲכָזָעָן, נַאָרְ מַשְׁתָּתְ יְמִי בְּרָאָשִׁיתְ, זָאָגָט עַר, אָזְן עַר, לְיִכְתְּגָן וּוְעַט זָיְן אַיְזָן אַלְעָן וּוְיִנְהָלָעָרְ. פּוֹן דָעָרְ שְׁבִינָה אַ שְׁיַׁן, אַ מִין אַפְּנָלָאָנָן אָזְן אַיְן דְּעָם אַפְּנָלָאָנָן, פָּאָרָה שְׁטָעהָט דַּו מִירְ (הַאָלְכָ זְוִינְגָנִיגְ). וּוְעָלָעָן זָיְעָן דַּי צְדִיקִים מִיטּ נַאֲלָדָעָנָעָ קְרוּיָנָעָן אַוְיַׁף דַּי קָעָפְ אָזְן קוּוּלָעָן, אָזְן הַנָּאהָה אַבָּעָן, מִמְשּׁ שְׁמַעְלָצָעָן זָיְדְ פָּאָרְ תְּנָנָגְ!

ס ע ר ע ๖. מַעַן זָאָל נַאָרְ זָוְהָבְ זָיְן, רְבּוּנוּ שְׁלָ עַלְמָ!

(טְרוּוּיְינִיגְ). בְּחָאָבּ נַאָרְ אַפְּלִוְ דַּי רְ מאַיְרְכְּבָעְלְ-נַסְ-פְּוּשָׁקָעְ נִשְׁתּ

פּוֹלְ... שְׁוֹן אַחֲרָבְ יָאָחָר, אָזְן זָהָנָגְ!

ג ב ר י א ๖. הַעֲרָ אַבְעָרְ נַאָרְ וּוְיִטְהָרְ! דָעָרְ חַסִּידְ זָאָגָט

אנדריש : עס וועט זיך וויטער פיהרען, זאנט ער, פונקט ווי דא ! נאר פארשטעהסט דו מיר, אחזו דאגות, אחזו ענמת נפש, אחזו א פיעצל צער ! פארשטעהסט ? א וועטל, ווי דע וועטל, נאר אחזו אלען שלעכטן. כידומה למלש : נעהם, זאנט ער, א בעלענלה, א שמיינער, פון וואס האט איז א מענש הנאה ? פון גוטע פערד, פון א גוטען וואויל-יונגערישען קנאק מיט דער בעיטש. זאנט דער רבונו של עלם : מהיכא תית ? און אויב ער פאהרט נישט אין שבת ארין, איז נישט עובר אויף צערבעלייחים, נארט נישט אפ מיט דע צעטלאן. שלעפט נישט ארוים פון רבינס מוויל געהרט, און זיין רבינו הנט ער פון בעלשם ! הכל — פאהרט ער ! און שמירען דע רעדער דארף ער נישט... שמז זית גיסט זיך אויף זיין. אויף דע רעדער ! און זיין האט ער, ווי אויפֿן טיש... און אן בייטש, למשל, פון עלבנביין, א שטריקעל, למשל, פון זיך ! און עם קנאקט איז בער אלע שי' יולמאות... ממש עם דונערט ! און פערד, צוויי פאר, דריי פאר, פיער אויך... ווי אינעם קומט... „נאשפיין“ און איז דער ברויט... און פערד — לייבען, אדלער... עס פלייהט ! כהרא עין פון איזו עק וועלט צו דער צויזיטער, און צורייק...

ס ער ע. ג. און אויז שטנידינג ?

ג ב ד י א. ג. און ער האט הנאה דערפּו ! דאס הערטט דו דאר, איז זיין גידען ! און עם איז א יושר אויך ! וואס מען ווינשט זיך, זאנט ער, אויף דע ר וועלט, האט מען אויף י ע נ ע. ר, דער רבונו של עלם ניט נאר יעדרן באזונדר זיין תעונג... א בעט-לער, זאנט ער, ווינשט זיך גוטע בעליךיתם — האט ער ! שטעהן פאר איהם אפּען אלע טירען... מען באשיט מיט גראשען, ווי א כלוח מיט האפּען ! דאס איז שווין מיזן משל... און ער געהט און געהט... און אט למשל, צום בישפּיל : א כשר'ער מלמד. וואס ווינשט זיך אן עהרכען מלמד ? גוטע תלמידים ווינשט ער זיך, פליינקע קעפּעלע, עליום... און דער דאנדרשטאג זאל איהם נישט דערעמען... דע רבינץ זאל איהם נישט קראצען איז אויער : אויף שבת און אויף שבת ! האט ער עס, קנעט ער דארט בי סאמע-ראדע נבירות. האט ער דע בעסטע און שענטסטע תלמידים, מאקע גוטע שעפּעלע... פָאשעט ער זוי מיט תורה ! און עס וואקסען פון זוי למדנים ארוים, גרויטע למונים, רבינס, צרייקס גרויסע... יעדען

זונן לאוט עיר אודויים א נאונה, אונן דאס איזן זיון גאנדזן ! א פאר מאל אין יאהר קומען צו איהם זוינגע תלמידים צו גאנסט, דער רבר, יער נער רבר, דער צדיק, יער נער צדיק, שמעאלצט ער זיך טאקע איזן זיון, ואנצען זי איהם : דאס אליע האבען מיר פון אייר, רבבי ! וואס ?

סער עלי (טרויירונג). דאס איזן נישט פאר אונן געדאכטן. גבריאן גאנדר האט ער נאדר וועגען אידין. עם איזן געווען ערנצען איזן א צעהלט האט ער נאדר וועגען אידין. האט ער געפֿסְקָעַנט שאלות, איזן ער אבער א גוטער געווען, א בריליאנט, איזן אהוב ישראל. "בשר" פלאונט ער ענטט פערען מיט א שמחה. ביי, "טרפה" האט ער כמעט געווינט, ער האט געוואסטן, וואס עם היסט אירישער שאדרען, וויו שוער ער קומט עפעם איזו ! אפיילו ביי איזן ערדרערען טעפעל פלאונט ער ווינגען ! בפרט א הוו אויפֿשֶׁ שבת ; ווער שמומעט — פֿשְׁחַדְיִנְגּוּם בילדים... האט ער טאקע גאנציגטערט, איזן ער האט געווען אוריינקומען מיט א שאלה ! טאמער, חס ושלום, וועט מזווען זיון מרף ! איזן טאג אונן נאקט האט ער גאנט געבעטען, נישט וועגען עשריות, נישט וועגען פרנסה אפיילו, נאך זיון ליעבער נאמען זאָל איהם באשערען סאמע בשערען שלאלות ! איזן זיון ליעבער נאמען האט אויסגעהרט זיון גבעטען. זיצט ער דראט איזן פֿסְקָעַט שאלות, איזן קוועלט : וואס א שאלה עם קומט, איזן אליע בשר... בשר איזן בשר ! איזן דרי שמחה זיינע איזן גרויס איזן לשער ! נאך יעדער שאלה געהט ער זיך א טענצעל איבער ער שטובי... זי נט ער פאר גרויס תענגג... ווי א פוינגעלאן זינגעט ער !

סער עלי (האלב דערשראָקען). זוויסט, גבריאן, עפעם א מון עולם הדמיון ? !

גברייאן. אַבְּיַ גּוֹט ! זָאָל זַיּוֹן אָוּן עַולְמַן הַדְּמִיּוֹן, אָוּן אָז אָיד, זָאָגֵט עָר, אָיזָן אַבְּלַצְּדָקָה, אַמְּכַנְּיסְ-אוֹרָח... אָ אִיד, וואס גויט נישט, אַבְּיַ אַפְּצָקוּמָעַן אָוּן נִישְׁט מִיט בְּזַיּוֹן, נאָר טַאָקָע מִיט אָ אַידְיוֹשְׁ הָאָרֶץ, מיט אָ גּוֹט אָוִיג, ער האט נַחַת דָּרְפָּן, וואס ער נִימָּט... אָזָא אִיד — זָאָגֵט ער — זִיצְט אַוְיפֿשֶׁ יעַנְגּוּר וּוּלְט אָז אָ גְּרוּזְמָעַר שָׁטוּב, אַסְּאָלְיָעַ מִיט אַפְּעָנָעַ טִירָעַן אָיזָן אליע פִּירַע זַיְטָעַן... אָוִיפֿגְּעַפְּרָאָלָט ! אָוּן אַגְּאָנִי יָאָהָר אָיזָן בַּיִ אַיְהָם פּוֹרִים... צַי חֲנוֹכָה ! אָוּן אָ גַּעֲרַעַטְעַר מִישְׁ מִיט אַלְעָרְלִי שְׂמִירָאָרְלָעַן, חַלוֹת מִיט זָאָר

פערען, פיש און פלייש, און פליימען... הײַנט משקה! און ער זיצט בֵּי אָפָעָן וְעַקְעָר גַּלְעָט אָנוֹ טִילְטַט, סָאָמָע נְאַלְדָּעָנָע מְטָבָעוֹת טִילְטַט עֶד אָנוֹ רְופָט: עַסְטַט, רְבוֹתִים, עַסְטַט אָנוֹ טְרִינְקַט! לְחִיּוֹם, לְחִיּוֹם! אָנוֹ נְעַמְתַּן גַּלְעָט! אָנוֹ דָּאַס מְוַיַּל וְעוֹרְטַא אַיִּהַט נִישְׁתַּמְדֵד פָּנוּ וּוַיְנִשְׁׁעוּוּן, אָנוֹ דִּי הָאָנָּט נִשְׁתַּמְדֵד אַפְּגָעָשָׂוֹאַכְּטַפְּנוּ טִילְעָן. עַס וּוְאַקְסָמָעַ אַיִּהַט זַי בְּחוֹת פְּאַרְפְּרִוּת, זַי בְּאַנְיִיעַן זַיְד אַיִּהַט פָּנוּ טָאג צַו טָאג... אָנוֹ אַרְעַמְּעַלְיָהַט קָוְמָעַן אָנוֹ גַּעֲהָעַן אָוּוּלַע, קָוְמָעַן אָנוֹ גַּעֲהָעַן... קָוְמָעַן קָוְמָעַן זַי, בְּאַסְטַן, אַוִיסְנוּעַמְּאַטְרַמְּעַ, אַוִיסְנוּעַמְּאַטְרַמְּעַ דָּאַרְטָעַ אָנוֹ פָּאָרְמְוַהְשָׁחָרְהַטָּע, אָנוֹ אַרְזָוִים גַּעֲהָעַן זַיְד פְּרֻעְהָלִיד אָנוֹ לְוַסְטִין, זִינְגְּעַנְדִּין אָנוֹ טָאנְגְּעַנְדִּין... אָנוֹ ער זַיְצַט אָנוֹ קָוְוָעַלְט אָנוֹ שָׁעַפְטַט נְחַת, אָנוֹ עַס וּוְאַסְטַט אַיִּהַט דָּרְפָּנוּ דָּאַס הָאָרַץ... וּוְאַס הָאַסְטַט דַּו זַיְד פָּאַרְטְּרַאַכְּט, טָעַרְעַל? ס ע ר ע ל. בְּזֹוִוִּים? בְּקָלְעָר: וּוַיְפִיעַל מַעַן דָּאַרְפָּה אַרְעַמְּעַ לְיוֹטַם, אַבעְלְ-הַבִּית וְאַלְחַבְּעַן נְזַעְדָּן? ג ב ר י א ל. אַיְדָעַן בְּלִיּוּבְט אַיְדָעַן! גַּב שָׁוִין בְּעַסְעַר וּוּטְשָׁעַר! (מְאַכְּט לִיבְטוּגְעַר דַּי לְאַמְּפַ).

פאר דען טיר.

א טונקעלע נאכט. אן אפיגעלגען שטיל געסעל. זי אויוק
א בנאנק אונטער א פינסטערען פענסטער. שטאלר פאָר זיך קוּר
קענדייג ע ר קומט צי, אומקוּקענדייג זיך, צי געהט
ニישט ווער.

ע ר (רייחרט איהָר זאָפַט דעם אַקסָּעָל אָן).
זיך אומקערענדיג צו איהם אַחֲן פֿאָרְבָּן. דָּו ?
ע ר (מייט אָבלִיך צוֹם פֿינְסְטְּעָרָן פֿעְנְסְטְּעָר). אַלְיאַן ?
זיך. דער טאטָטָע אַין קָבָר — די מאָמָע אַין תְּפִיסָה — אַלְיאַן.
ע ר. וואָס ווַיְתַעַר ?
זיך. האָט ערנְגָּעֵץ אָהוּ גַּעַכְּאָפְּט... אָברְיהָ דָּעָרוֹיָת. זיך האָט
אַבעָּר קִיּוֹן גְּלִיךְ נִישְׁטָם. גַּעַכְּאָפְּט.
ע ר. כְּהָאָב דָּאָר דִּיר גַּעַוּאָלָט גַּעַבָּע —
זיך (שְׁרָעָנָג). כְּוּעָל בַּיְּדָר נִישְׁטָם נִעְמָעָן — — (חַאַרְטָה).
גַּעַה אַהֲיוּם...
ע ר (גַּעַכְּעַט). טְרִיבָּס מִיד נִישְׁטָם...
זיך (נָאָר פּוֹיְזָע). כְּהָאָב דִּיְוָן מַאֲמָע גַּעַזְעָהָן.
ע ר (דַּעַשְׁרָאָקָעָנוּ). זיך ווַיְסַט עַפְּעַם ? — האָט דִּיר עַפְּעַם
גַּעַזְעָגָנט ?
זיך. זעהָר אָגָּטָע, דִּיְוָן מַאֲמָע ; סְטוּט אַיהָר זעהָר לְיָוָר,
וְואָס די אַלְטָע זִיכְּטָמ... אָוֹן פְּוַנְקָט אָצִינְג...
ע ר. וואָס אָצִינְג ?
זיך. ווּעָן מַעַן דָּאָרָה אַזְוִיפְּעָל אַיְינְקִוְפְּעָן צוֹ דִּיְוָן — חַתּוֹנָה...
אַזְוָי ווּזיך קוּיפְּט אַיְוָן, ווּעָט קוּינְעָר נִישְׁטָם... פָּעַט אָוֹן בַּיְּלָיָג, אָוֹן
פְּינְקְטָלְיוֹד...
ע ר (פְּאָרוּאוֹרָה). מְרוּם !

זיך. זיך ווּיל, כְּיָאָל פְּאָרְטְּרָעָטָעָן די מַאֲמָע... זיך ווּאַונְדָּרָט
זיך, פְּאָרוּאָס כְּיָוָל נִוְשָׁט עָרָל יְדָר פְּאָרְדִּינְעָן !

ע ר (וועי פְּרִיחָעָר, נאָר טִיפָּעָר). מְרִים!

ז. י. אֶזְוֵי הַיִם אַיד. (גַּאֲדָ פּוֹיוֹעָר). זַי האָט מִיד פָּאָרְבָּעָטָעַן
צַו דָּעַר אָרְעָמָעַר סְעוֹדָה... זַוּעַט מִיד וְעַצְעַן בָּאוֹנְדָּעָר...

ע ר (וּוֹוֵיל זַי אַנְכָּפָעַן בַּיְדָ דָּעַר הַאֲנָט, זַי בְּצָהָלָת זַי הַינְּטָר זַי).
לְאֹזֶן מִיד, גַּיבְּ מִיר דִּיןְ הַאֲנָט... לְאֹזֶן מִיד פָּאָרְדָּעַר מַאֲמָעַן אַיד

בָּעָרְבָּעָטָעַן... זַי קָעַן דִּיךְ נִישְׁתָּה, פָּאָרְשָׁטָעַתְּ דִּיךְ נִישְׁתָּה!
ז. י. לְאֹזֶן אָפֶן! (ער געהארטען). כְּבִין אַנְבָּטָעַס אַמְּכָטָעַר.

ז. י. זַי האָט רַעַכְתָּ!

ע. ר. דִּיןְ מַאֲמָעַן אַיזְ דִּיןְ אָומְגָלִיקָן.

ז. י. רַעַד נִישְׁתָּה! — זַי האָט אַלְזַי גַּעַטָּאָן, וּוֹאָס זַי האָט גַּעַד
קַאנְטָן... דָּעַר הַוְּנָגָעָר אַיזְ שְׂטָאָרְקָעָר גַּעַוּעָן... האָט זַי גַּעַבָּאָפָּט אַמְּאָל
עַפְּעַס... אַוְן דִּי יְתָהָמָה, אַוְן זַי אַלְיָוָן גַּעַבְּלִיבָּעָן, האָט חַזְן אַיְן
לַיְוִיטָעָנס אַוְיָגָעָן בָּאַקְוּמָעָן.

ע. ר. דָּעַרְמָאָנוֹ נִישְׁתָּה!

ז. י. גַּעַה אַהֲיָם, אֹוְבָּדוֹ וּוְיִלְסָט, כְּזָאָל פָּאָרְגָּעָטָעַן!... דָּוּ

דָּעְרַמְּאָנְסָט!...

ע. ר. נִיּוֹן... אַידְמִין עַמְּחַלְיִיךְ! אַידְהָאָבְדִיךְ לַיְעָב, אַזְוִי...

לַיְעָב...
לַיְעָב...

ז. י. אַוְן דָּעַם מַאֲמָעַן דִּינְגָעָם האָסְטוֹ פִּינְטָן? אַוְן דָּעַר גַּרוֹויַי
סְעוֹרָטָאָמָעָדָיָנָעָר, מִיטָּדָעָר וּוּוּסָעָר לְאַנְגָּעָר בָּאָרָד, אַוְן שְׁטָרְעָנָגָע
לְאַנְגָּעָר בָּרְעָמָעָן — וּוּעַט שְׂטָאָרְבָּעָן, הַעֲרָסָט? אַונְטָעָרְגָּעָהָאָקָט וּוּעַט
עַר וּוּעַרְעָן, וּוּי אַבְּוּם, אַוְן מַעַן וּוּעַטְן רַופָּעָן: “דָּעַר גַּנְבָּטָעָם נִשְׁתָּה
מְחוֹתָן”... אַוְן דִּי מַאֲמָעָדִינָעָן — זַי האָט מִיר קִיּוֹן שְׁלָעָכָטָם נִשְׁתָּה
גַּעַטָּאָן, — וּוּאַלְטָשָׁוִין קִיּוֹן אַיְינְגָּעָמָאָכָטָם פָּאָרְץָן שְׁפִיטָאָל נִשְׁתָּה
גַּעַפְּרָעְגָּעָלָט!... דִּי עַדְן וּוּאַלְטָז זַי גַּלְיָהָלָט! כְּזָאָל מִיד שְׁטָעָלָעָן
מִיטָּאַיְהָר בַּיְדָ דָעַר קְרָאָטָעָן שָׁוֹהָל — אַוְן דִּיןְ בָּלָה —

ע. ר. כְּחָאָבְקִיּוֹן בָּלָה נִשְׁתָּה! כְּזָוֵיל נִשְׁתָּה! עַס וּוּנְדָט זַיְדָן!

נַאֲרָא אַזְדָּר. זַאֲגָא וּוּאָרָט!

ז. י. כְּזָוֵיל נִשְׁתָּה זַאֲגָעָן! פָּאָרְוּוֹאָס זַאֲל זַי זַי אָוּסָוּוּיָנָעָן
די קְלָאָרָעָ אַוְיָגָעָן? פָּאָרְוּוֹאָס וְאַלְעָן אַיהָרָע בְּעַלְעָדָר פָּאָרְבָּיָהָט וּוּעַט
רַעַן? צְלוּיָעָב וּוֹאָס? פָּאָרְוּוֹאָס נַעַמָּעָן אַפָּאָרְצָעְלִיָּעָנָע שְׁעָהָנָע
זַאֲד — דִּי בְּלָאָסָע מִיטָּדָרְגָּע אַוְן פָּאָרְחָלָמָעָן אַוְיָגָעָן אַוְן
צְוִישָׁאָגָעָן? וּוּוּסָט, וּוֹאָס זַי טָוָט גַּנְצָעָן נַעַכְתָּן? אַיְדָן וּוּיְסָן!

אויד אמאָל דיין און עהראֵיך געווען! ... זי בענטט... זי שפֿינט
גאנצע נעכט....

ער. שפֿינט?

ז. שפֿינט... פּוֹן לְבָנָה-שְׂטוֹרָאַלְעַן; אָוֹן פּוֹן נְשָׁמָה-שְׂטוֹרָאַ
לְעַן... צוֹזָאמָעַן שְׁפֿינְט זַי... אָוֹן וּוַיְיסְטָו וּוְאָס? אַרְוָם אַיהֲרַ חַתָּן
אַ זְוַילְבָּרָעַן נְעַבָּל... אַיְן אַ זְוַילְבָּרָעַן נְעַבָּל זְעַחַט זַי דִּיר... פּוֹן
זְוַילְבָּרָעַן נְעַבָּל אַרוֹסָה הָעַרְתָּה זַי דיַן שְׂטָמָע... דַו קָאנְסָט עַס
נִישְׁטָ פְּאָרְשְׁטָעַהָן... צְרוּיָּים דָעַם נְעַבָּל נִישְׁטָ, וּוּסְטָ אַיהֲרַ דיַ נִשְׁמָה
צְרוּיָּעָן!

ער. אַיד פְּאָרְשְׁטָעַה דִּיר נִישְׁטָ, אַבָּעַר לְאֹנוֹ גַּעַמָּאַד... נִישְׁטָ
מיַן זָאָד... בְּזַוְיל דִּיךְ, דִּיךְ, דִּיךְ!

ז. צְוַילְעַב וּוְאָס? וּוְאָס וּוּסְטָ דַו האַבָּעַן בַּי מַוְיל, וּוְאָס
דוֹ אָוֹן אַנדְעָרָעַ האַבָּעַן פְּרִיחָעָר נִישְׁטָ גַּעַחַט... גַּעַחַט!

ער (געַחַט).

ז. דַאָס לְעַצְטָעַ בְּרָעַט — אַוּעַקְגַּעַשׂ וּוּאָמָעַן!

איו סקוועה

יְוָסֶל אֹוּ מִכְבָּה זִיכְרָן אַוִּיפָּא בְּנֵגָן אַין סְקוּוּעָר.

יְוָסֶל (או זַי האַט זַיְד פָּאַרְטְּרָאַכְט אָוּן שָׁוֹנוּיִיגַּט). האַסְטָן
שְׁוַיְן סְדוּדָתָן פָּאַרְמָזָר ?

מִלְבָחָר (וּוְעַקְשׁ זַיְד, אַפְּעַטְשָׁמָעַנְדִּיגַּ). שְׁרַעְלִיךְ...

יְוָסֶל. וּוְאַם, מְלָכָה ?

מִלְבָחָר. אַ פְּרַעְכָּרָעָר, בְּנַטְ-פְּרַעְמָדָעָר מָאָן.

יְוָסֶל (עַטְוָאָס סָאַרְקָאַסְטוּישָׁ). אַ סְוָחָר — אַ גַּעֲמָאַכְטָעָר
מעַנְשָׁ !

מִלְבָחָר (אוֹמְגַעְדְּלָדָיָג). אַלְצָ אַיְינָם. (וּוְ פְּרַיהָעָר). אֹוּ
אַזְוִי פְּלַוְצְלָנָגָן... עַפְעָם אַשְּׁפְּרוֹנָג אַיְן אַפְּגְּרוֹנָט אַרְיוֹן !

יְוָסֶל. האַסְטָן אַזְוִי גַּעֲוָאַלָּט.

מִלְבָחָר (אַזְקָט מִיטָּ דִּי אַקְסָלָעָן). גַּעֲוָאַלָּט ?

יְוָסֶל. גַּעֲזָאנָט יָאָ...

מִלְבָחָר. זָאָג נִיְּזָן ! — אָזָן אַלְטָע מִוְּדָ וּוּרָעָן... וּוּי עַם אַיְן
אַזְוִי שְׁוֹעָר, אַזְוִי שְׁוֹעָר...

יְוָסֶל. נִישְׁטָ אַזְוִי שְׁוֹעָר ! כְּבִין נַעֲכָתָעָן אַיְן טַעַטָּעָר
גַּעֲוָוָעָן.

מִלְבָחָר. וּוּלְסָט מִיךְ פָּאַרְדָּעָן.

יְוָסֶל. נִיְּזָן ! עַם גַּעֲהָר צַו דָּעָר זַאְר. שְׁטָעָל דִּיר פָּאַר :

עַם זִיצְטָ ערְגָעָץ אַיְן אַ שְׁטוּב אַ פְּרַילְיָעָן. אַיְינְגָעַנְטָלִיךְ זִיצְטָ זַי
נִישְׁטָן, זַי שְׁתָעָהָט, לִינוּט, מְאַנְצָט אַיבָּעָר דִּי שְׁטוּב, לְוִיפָּט צַו דִּי
פְּעַנְסָטָעָר, קָוְקָט אַרוּוִים, זִיצְטָ זַיְד צְרוּיָן, זַנְגָט עַפְעָם, בְּרוּמָט
עַפְעָם — פְּלַוְצְלָנָג עַפְעָנָט זַיְד דִּי טִיר — אַוִּיסְגַּעַוְוִוִּוִוָּן הַאַט זַי :

דָּוָרְד אָזָ אַירְטוּם, גַּעֲעַפְעָנָט הַאַט גַּעֲוָאַלָּט וּוּרָעָן אָזָ אַנְדָעָר טִיר,
אַוִּיפָּ דָּעָם זַעְלָבָעָן שְׁטָאָק. עָר קָוְקָט אַרְיוֹן, נִישְׁטָ אַנְגָּלָאַפְּט, בַּי
יעַנְעָר טִיר דָּאָרָפְּ עָר, קָעַנְטִיג, נִישְׁטָ אַנְקָלָאַפְּט — — אַוִּיפָּ דָּעָר
שְׁוּוּעָל „גּוֹט מַאֲרָגָעָן“ גַּעֲזָאנָט, זַי עַפְעָנָט סְמוּיל, אַיבָּעָרָאַשָּׁט,
דָּעַרְגָּאָר צְוָלָאַכְט זַי זַיְד, קָעַנְטִיג פָּאַרְשָׁטָאַנָּעָן — גּוֹט יָאָהָר, טְרִיד

ו. ל. פרץ

לערט זיך. באמערכט ער זיין אירטום, וויל זיך צורייכיזהען פון דער שווועל. עס איז איהם אבער א שאָר, ווינגערט זיך א קורצעז ווילע. קוקט איזהו איזן די אונגען אריין; די אונגען לאכען, פארמאכט ער חנטער זיך דיז טיר, רוקט זיך וואם אמאָל נעהנטער און נעהנטער, אויף די שפֿײַן פִּינְגֶּנֶר געהט ער, זיך ווערט עטוואָס בלְאַסְלִיר, דערדי שרעקט זיך אביסעל, דערנאָד — רוֹטְלִיר, עטוואָס פָּאַרְשָׁעָמֶט, פִּינְטְּעָלֶט מיט די אונגען, הוייבט אויף אַהֲנָמָט, עפָּעָנֶט ס'מוּיָּה, אַפְּזִוְּזָאָוְוִוְוָן. אַשְׁמִינְכָּעֵל אַרוּם מְוִילְכָּעֵל, אָוּן חֹזֶן גְּרִיבְּעָלָעֶךָ. נִיּוֹן, זַיְהַיְבָּעָן נִישְׁתָּמַט אָנוֹ אָפְּצִוְּשִׁוְּסִיםָּעָן... זַיְהַרְקָט זַיְד אַכְּיָסָעֵל הַינְּטָעָרְוּוֹיְלָעְכָּטָס אָפֶן. בְּרָעָנֶט, גְּעוּוֹס, ווּאָס ער ווּל, נַאֲרָמָעָן זַעַחַט נַאֲרָמָעָן, ווּיְלִפְּעָן רִיחָרָעָן זַד, קִיּוֹן שְׁטִימָעָן הַעֲרָטָמָעָן נִישְׁתָּמַט... אָוּן ער ווּל, זַעַחַט אָוּס, הַעֲרָעָן, רַוקְטָזְיךָ ווּל, נַאֲרָמָעָן זַעַחַט אַהֲנָמָט, טְרָעָפְטָזְיךָ אַוְיָזְיךָ פָּאַטְעָרְשָׁטָוָל, פָּאַלְטָמָן, אַלְזָי הַינְּטָעָרְוּוֹיְלָעְכָּטָס, אַיְזָן אַיְזָן אַרְיָזָן... ער אַיְזָן שְׁוִין בַּיְהָיָה, פָּלָאַצְטָמָזָן: פָּאַרְדָּאָן! עַפְּעָמָן צְוֹפִיעָל הַוִּידָּר, מַעַהַר ווּי די נַאֲהָנְטָקִיָּט מִיטְּזָן צִימָעָר פָּאַרְלָאַנְגָּעָן, זַי, פְּלוֹצָץ לְוָנָגָן, צְוָאָכָט זַיְד. ער בעט אָסָם פָּאַרְצִיוֹהָעָן, אָסָם גַּעַהָאָט, כָּאָפָט אָסָם קַוְּשָׁט אַיְזָה די אַהֲנָמָט, זַי לְאָכָט עַפְּעָמָן מַאֲדָעָן. רִיסְטָפֶט דַּאֲדָר די אַהֲנָמָט נִישְׁתָּמַט אָוּס. ער אַזְגָּט, רְחָאָט אָסָם גַּעַהָאָט, די טִיר פָּאַרְטוֹוִישָׂט, נַאֲרָגְעָלְבָּט אַיְזָן גַּאֲטָמָן... ער דָּאנְקָט זַיְזָן לְיַעַבָּעָן נַאֲמָעָן פָּאַרְזָן! טָעוֹת... נַעֲוָוִים — ער האַלְטָמָן נַאֲרָאַלְזָי די אַהֲנָמָט. זַי לְאָכָט נַאֲרָאַלְזָי — — — עַנְדָּע אָקָט — —

מ ۶ ב ۶ (געקרענְקָטָעָר פָּאַרְנוֹוֹרָף). יוֹסֶל!

י ۱ ס ۶. נַאֲט בָּאַהָאִיט, קִיּוֹן שְׁלָעְכָּטָס נִישְׁתָּמַט גַּעַהָעָהָעָן... טַאַז טַעַמָּאָמָע — אַנְגָּעָקָומָעָן. גַּעַשְׁקָט נַאֲרָחָופָה אָוּן קְלָזְעָמָר. גַּעַקְרָבָן אָוּיד דַּעַרְבָּן, אָוּסָלְעָל גַּעַוְנָגָעָן, אָוּן נִישְׁתָּמַט אַיְזָן דַּעַם גַּעַהָט עַמָּ...)

מ ۶ ב ۶ (אוּמְטָאָפְּשִׁישָׂט). נִישְׁתָּמַט אַיְזָן דַּעַם גַּעַהָט עַמָּ!

י ۱ ס ۶ נִיּוֹן — נַאֲרָמָן, ווּ גְּוֹט דָּאָס פְּרִיאְלִין הַאֲט גַּעַשְׁפִּילִין, אָפֶן פְּרָעָמְדָר מָאָן... אָוּוּלְדִּיְפְּרָעָמְדָר מָאָן, אָבְּלָוְטִיְפְּרָעָמְדָר...

מ ۶ ב ۶. אוּוּפֶיךָ די בְּרָעְטָעָר!

י ۱ ס ۶. דָּאָס לְעַבְּעָן אַיְזָן מַעַהָר? אָיִזְעָן! נַאֲרָמָעָן גַּעַמְאָכָט... אָוּסָלְעָל גַּעַרְעָנָט זַיְד... דּוּרְכְּגַעְשְׁפִּילִין... ווּוְילְסָטָט פְּרוּבְּכִירָעָן, מַלְכָה? ער קוּמָט מַאֲרָגָעָן...

אין מקווער

5

מ ל ב ה (זעהר פארבייטערט). צו דער חופה — א פארנו
מענער מענש... גלייד צום שליחוייף פארפאחיםערע...
י ו ס ל. א, בייז מארגען, — וועסטו קאנגען! נישט איזוי פיעל
פארבען, ווי יענק, פאר דאס מעהר אינטעליגגען... וועסט עם פון
מאכען....

מ ל ב ה (פארצאגט). וואס?

י ו ס ל. די ראליע שפילען — אין דער קאמעדיע!

מ ל ב ה (עטפערט). קאַ—מערד—יע!

י ו ס ל. ס'אי מעהר? ווילסט ווירקליך חתונה האבען?

מ ל ב ה (אויפשרוינגענדיג). פאריזען?

(פוווע.)

י ו ס ל (אומגעדרולחיג). אַלְץ אַיִינָס אַיְונָנְטָלִיך, אַ דְרָאָמָע
ווערט אויך געשטילט. זאנאָר אַ טְרָאָגָנְדִיעַ! פֿרוּבּוּר, מלכה!

מ ל ב ה. עט טומ וועה, יומס...

י ו ס ל. דאס לעבען אליאָן טומ וועה, מאך דיר נישט דערוים.
מ'ועל מיר עט דורךשפילען. קאמעדיאנטען! — נו! אַקְטִימִיאָרְעָן
טוושען זיך... נאָר נישט אַומְגָעָדְלָרִיך, נישט געביסען די לְיפּוּעַן.
אהוֹ פֿינְסְטְּרָעָר בְּלִיקְעָן... מען האָט דיר קלְאָרָעָגְעָבָעָן, מאך זיך
ニישט פֿינְסְטְּרָעָר... נאָרֵיש מְיֻודָּל, ס'אַ קָּמְעָדָעָן, נאָ, זעה, אָט פֿאָל
איך פֿאָר דָּר אוּפּ דִּי קְנִי... בִּיסְטָמָטָה — אַ מלְכָה, אַזָּא גְּרוּזָע
מלְכָה... אַזָּא מלְכָה? אַזָּט זיך אַזָּוִי לְיִכְתְּבָט נִישְׁטָנְעָמָן... אַיך שְׁפִּילָה
גוט? וואָס, ניוֹן? האָנְגָן נִיסְטָמָט זיך מִיר פּוֹן מְוּיל? וואָס, — נִישְׁטָמָט?
איך מאָר דָּר גְּרוּזָים — איך קְנִי פֿאָר דִּיר, ווי פֿאָר אַ מלְכָה, ווילסט,
מאָר אַיך דָּר חְיוּלִין, קְוֹשָׁ אַיך דִּיר זְיוּם פּוֹן קְלִיּוֹד —

מ ל ב ה (באָווענט). יוֹסָפָ!

י ו ס ל. פִּיוֹן! „וּסְפָּאַ“ אַיז שְׁעָנָר! דאס גַּעֲהָר צו דער
ראָלְעָן, פֿאָלְסְטָמָט אָזָן טָאָן אַרְיוֹן... נִובְדִּי האָנְטָן... (ער גַּעַמְשׂ זַי, באָ
קוּקְשַׂ דִּי פֿינְגָעָר). אַבְּיִסְעָל צַוְשְׁטָאָכָעָן, פּוֹן דָּר נַאֲדָעָן... קְוִישָׁעָן
לוֹוָונַט זיך... (קוּשְׁטַ זַי), ער האָט אוּפּ אַזָּוִי גַּעַטָּאָן... פֿרְיוּהָר
אוּפּ דָּר פֿלְאָכָעָר האָנְטָן, דָּרְגָּנָאָר דִּי פֿינְגָעָר. יַעֲרָעָן באָזְוְנְדָעָר
הָאָט ער גַּעַקְוּשָׁט... אַזָּוִי... נִאָר יַעֲנָע האָט גַּרְאָבָע העַנְטָן אָוֹן דִּיקָע
פֿינְגָעָר גַּעַהָאָט — נִאָר אַמְּאָל! (אוּפּהָוּבְּעָנְדִּיגָּה דַּעַם קָאָפּ). איך

שפיל גוט, מלבה? — זו העולפסט מיר אבער נישט. זענע חאָזט געהאלפערן, אויד מיטגעשפילט... יונעט איזו גראינער געוווען, נישט איזו האַלט מען דיאַ האַנט, איז ערײַזש קושט... זי דארף ציטערצען... עטווואָס ציטערען, מען וויל זי, מבלומדערש אַזְרִיקְזִיעָהָן...
מֵלְכָהּ הָהּ, יוֹסֶל!

יְוָסֶל, נאָר מַאֲדָּס שְׁפִילְנִישְׁטְּ צָו שְׁאַנדְרָעָן... נִישְׁט טְרָאָגְנִישְׁ... נִישְׁט דְּרָאָמָּטִישְׁ... אַטְלָעְגְּ מַוְרְבָּעְגְּ בְּעַסְרְבָּעְגְּ דִּיןְוְוִיכְכָּעְגְּ...
הָאַנט אַוְיְפְּזָן קָאָפְּ... פְּלָעְנִיסְטְּ דָּאָרְבָּעְסָמְבָּעְגְּ...
מֵלְכָהּ הָהּ (בִּיטְעָרְגָּה). אַמְּאָלָּה... קִינְדוּיוּזָן...

יְוָסֶל (לענְגָּז זִיךְרָהָן אַוְיְפְּזָן קָאָפְּ). אוֹיד גַּעַשְׁפִּילְטָן.
איַן חַבְּרָקִוְתְּ גַּעַשְׁפִּילְטָן, אַמְּאָלָּה אַיְן צִיְּבָעָן; אַ אַנְגָּעָל אַוְן דִּירָן
צַוְּלִיעָבָּה האַבָּאַד אַיְדָן צִיְּבָעָן גַּעַשְׁפִּילְטָן... וְאַוְן עַרְגָּעָץ אַוְן קָאָפְּלָעְגְּ...
אַבְּעָרְבָּעְסָמְבָּעְגְּ נִישְׁט אַזְוִי לְגַטְמָן אַהֲנָט אַוְיְפְּזָן קָאָפְּ...
צִי אַ פָּאָרְסָן... נִישְׁט קִיּוֹן טְוּוֹתָהָן דָּאָרְפָּעְגְּ לְגַעְגָּעָן... צַוְּאָוָאָרָךְ מַוְרְבָּעְגְּ
אַבְּיַסְעָל דִּי האָרָה... (טָוָט עַמְּפָר אַיְחָר). אַזְוִי... (זַי אַטְמִיכְעָלָה
בְּלָאָס אַוְן קָרְיוּזְעָלָט אַיְחָם אַלְיָוָן דִּי האָרָה). דַו קָאנְסָט!
אוֹן עַפְעָם פְּלִוְסְטִים אַרְוִיסְטִים פָּוּן דִּיןְוְאַהֲנָט אַיְן קָאָפְּ אַרְיוֹן... עַפְעָם
וּוְעָרָט דָּאָרְטָם קָלָאָרוּרָה... דִי קָנִיפְעָן אַוְן קָנוּלְעָן צַוְּעָמָעָן זִיךְרָהָן עַפְעָם...
מַוְרְבָּעְסָמְבָּעְגְּ, דִּיןְוְאַהֲרָן קָלָאָפְּטָן — אַדְרָעָרְמִינְסָן?

מֵלְכָהּ הָהּ, עַמְּקָלָאָפְּטָן...
יְוָסֶל (אוֹוְשְׁטָעָהָנְדִיגְגָּה). אַ, אוֹיד שְׁפִילְגָוט, אוֹיְפָה דִּערָן
סְצַעְנָעָן וּוְאַלְטָן אוֹיד גַּעַלְעָבָם, נִישְׁט גַּעַשְׁפִּילְטָן. דָּאָס בְּלָוְטָן פְּלוֹטִירָט
שְׂוִיָּה אַיְן דִּי אַדְעָרָעָן... דִי שְׁלִוְיְפָעָן קָלָאָפְעָן אַזְוִי... רִיחָרָה אַזְוִי... פִּיחָל
נָאָרְבָּעָן דָּאָס הַאֲרִיזָה... וּוְעָרָהָט דִּירָן דִּי שְׁאַלְעָטָן פָּוּן דִּי אַוְנָגָעָן פָּאָרָה
טְרִיבָּעָן, מְלָכָהּ, זְעוּה, וּוְיִזְוְיְלָאָנְצָעָן... אַזְוִי צִינְדָר — צִימְעָרָט שְׂוִיָּה
דִּי האַנט — פְּוֹנְקָטָן וּוְיִזְוְיְלָאָנְצָעָן... נִיזְוָן, כִּיּוּלְנִישְׁטָפָרְגְּלִיבָּקָעָן...
נָאָרְבָּעָן הַאֲטָם גַּעַחְאָט הַאֲרָאָפְנָעָלָאָזְטָעָן... שְׁפָעָטָעָר, עַמְּאָזָן אַ
פָּאָרָס נְעוּוּן — הַאֲטָם וִי דְּעָם צָאָפָּאָרְלִוְיְרָעָן. אַוְנָטָעָר דִּערְחוּפָה...
דָּאָס הַאֲטָם אַיְוָגָעָן אַוְן לְעַנְגָּעָרָעָן...

(צְוָלוֹאָזָט אַיְחָר דִּי חָרָה.)

מֵלְכָהּ הָהּ, יוֹסֶל, אוֹיְסָקְוּעָר!
יְוָסֶל (צְוָרָעְבָּטוּוֹיְזָעְנְדִיגְגָּה). אַזְוִי שְׁפִילְטָן, שְׁפִילְטָן מְעַן!
— אוֹיד וְעַז מַרְדָּקְלָעְבָּעָן דִּירָן — עַר הַאֲטָם אוֹיד אַזְוִי גַּעַטָּאָן... אוֹיד

עפעם א שטיקעל ל'ז'כטער געווען... א פולען מאש מיט מאኖסקרייפט טען געהאטם... פון מאסטען פאסט-טאטטטעמפעל אויפֿ דַי קאננווערטען, פון אלע רעדאקטיעס צוּרִיקְנָעֵשְׂקְטָמָן... האט איהר א געריכט געלעען — נאר דאמ וועל איך נישט טוֹן — מײַנע זענען צו אוייסגעלאַסטען... יונגער האט געהאט איזוינע אַנְגַּעֲשָׁוֹאַלְעָנָעַן, אַנְגַּעֲבָאַזְעָנָעַן : שטע רען... זונגען... זומער-פִּינְגְּלָעֶד אָזְזִי אַלְעָרְלִי פִּינְגְּלִי, אָזְן בָּלְדִּי מען, אָזְן רְזִוְוָן בָּאוֹזְנוֹדֶר — פָּאָר דַּי אָוִינְעָן האט איהר געשווינְד רעלטט... געהט ער — (שוט ווֹי ער באַשְׁרַיוֹבַט), נעמט ער איהר קעפְּלָעַן, לְעַנְתָּן זִיד אַוְיֵף אַקְסְּעָלָן... קַוְשָׁט זַי... זַהְרָה זַאֲכָט, פָּרִיד חָרָר דַּי הָאָרָר... דָּרְעָנָאָר דָּאָם אַוְיָרְלָעְפָּלָעַן, דָּרְעָנָאָר דַּי בָּקְלָעָר אָזְן דָּרְעָנָאָר — דַּי לִיפְעָן, דַּי קְרָעְלָעָנָעַן לִיפְעָן, נִישְׁטָן נַעֲקָאָנָט זִיד אַפְּרִיסְעָן... אָזְזִי, ווֹי מיט צוֹאָנָגָעָן צַוְּזִיד צַוְּגָעָרִיקָט, צַוְּגָעָן צַוְּגָעָן...

מ ๕ ב ח (אויסגערישען זִיד פָּוּן זִיּוֹן אָרָעָם, מיט בלוץ אַיְן דַּי אָוִינְעָן). בְּזַוְיל קִיּוֹן קָאַמְעָדְרִיעַ נִשְׁטָן, יוֹסֵל!

וּס ๕ (אויסגעשטאנען). מַזְזִין אָ — טְרָאָגְנָדְרִיעַ!

מ ๕ ב ה. זַאֲלָזִין!

וּס ๕. ווֹלְסָט ? — דָּרָר הַיְמָעָל שְׁפָאָלָט זִיךְ, מַלְכָה —

אַיְין ווֹאָרָט !

מ ๕ ב ה. בְּזַוְיל !

עֲדָנוֹתִים

(פְּאַרְשָׁבִיל)

א גערשטעל. איזן חינטערגרונט א זומעריוואוינונג. די לבנה באפריליסט זיך פון אונטער א וואלקען. א בלאסער זילבערנער שיין לענט זיך איבער דער סצענע.

ע. ר. די בלומען האבעו דיר דערשפירט. איזן גראיסען דייד מיט וואילגערד...

ז. י. (אייראניש). א...
ע. ר. איזן די לבנה... זי שווימט ארטויים פון אונטערן לוייבטען וואלקען — זי שווימט דיר אקענען...

ז. י. די לבנה איזן א נאר, האט נאר היינע געוואגט...
ע. ר. איזן יעדער נאר האט דאך זיון שבּל, איזן וויסט, וואס שעהן איזן גוט איזן. ווי איהרע שטראלען ציטערען איבער דיין צארט גזעיכט, שמיכלען ארום דיינע פויינע לייפען...

ז. י. בימט דיבטער געוואדרען!

ע. ר. דאס ווועט יעדערער בי דיר וווערען, איזן עס איז קיין דיבטונגן — איך האב דיך ליעב...

ז. י. (מיט א האנטבעוואויגונג צום הוויז). געת, זאג דער מאז מען מיינער; זי ווועט זיך פרעהן דערםיט. גאנצע נעכט שאָפְטן זו נישט; איך וואקס איהר איזן גרויען צאָפּ אַרְזִין... שטעחסט נאר?

ע. ר. איך האב מיד איז א מעשה? לע דערמאנט!

ז. י. אובי עס געהער צו דער זאָד, דערצעהָל...

ע. ר. עס איזן איזן גודערן געווען.

ז. י. איז אלטע געשיכטע —

ע. ר. „איזן בלוייבט אימער נײַ“, זאנט היינע... איזן עס איז געווען נאר איזודער מען האט אָדָם וָחוֹה — די ערישטער מענשלייבע פאָר — פון גודערן פֿאָרטֿרִיבֿעַן איזן די כּוּבִּים מיט די שאָרְפָּע שׂוּעְרְדָּעַן בְּיַם טּוּיְעַר גַּעֲשְׁטָעַלְתּ...

ז. י. זיי האבעו פון עפעל נישט געגעסעו און נישט געוואוסט,
וואם גוט און שלעכט איז ?

ע. ר. געגעסעו —

ז. י. און נאך נישט פארטורייבען ?

ע. ר. (שמויילענדיג). עס געהט בעבען דער פראצעט — און
אדם, נישט וויסענדינג פון קיין ביין, שפאציגרט רוחיג ארכום און די
אליעש פון גידערן און דערזעהט אַשעגןעם עפעל אויף אַ בוים —

ז. י. וויטער אַן עפעל !

ע. ר. און אויך אַשעגןער, אַ פֿאָרגֿלּוּסְטוֹנָגּ פֿאָרְדִּי אָוִינְגָּנוּן,
וּוִי דִּי בִּיבָּעֵל וּוְאָלָט גַּעֲזָאָטָן ; צָאָרָט גַּעֲרוּתְּעָלָט, וּוִי דִּעְרָ פֿרִישְׁעָר
מַאְרְגָּעָן... .

ז. י. געפעטלט ער איהם ?

ע. ר. געוויס. ער באקומט אַ פֿוֹלְ מִוְּלָ מִוְּט וּוְאָסְעָר אָוּן עַפְעָם
אַ מִין צְוִוִּיקָעָן אַיְן דִּעְרָ גַּעֲנָנָד פֿוֹן הָרָצִיךְ —

ז. י. האט ערן אַפְּגָּנְרִיסָּעָן ?

ע. ר. איין גַּוְיָה רִיסְטָמָעַ נִישְׁטָמָעַ ! ער האט געבעטן ! ער
האט זיך אַפְּגָּנְרִיסָּעָן בְּיַם בּוּיַם, פֿיַין גַּעֲרִיסָט אָוּן גַּעֲבָטָן :
בּוּיַם, גַּוְטָעָר בּוּיַם, שענָק מִיר דִּיְוָן עַפְעָל, אַיְיךְ וּוִיל אַיְחָם עַסְעָן !

ז. י. אָוּן דִּעְרָ בּוּיַם האט — אַפְּגָּנְרִיסָּעָן.

ע. ר. נִיְין. ער האט נאך אַבְּדִינָג גַּעֲשְׁטָלָט : אָדָם, האט
גענטפֿערְט דִּעְרָ בּוּיַם, דוֹ קָאנְסָט דַּעַם עַפְעָל האבען, נאך מִיט
מִיר צְוֹזָאמָעַן. דוֹ קָאנְסָט אַיְחָם עַסְעָן, נאך מִיר אויך צְוֹזָאמָעַן,
מִיךְ אִינְגָאנְצָעַן... דַּעַם עַפְעָל, דִּי בְּלָעָטָר, דִּי צְוֹוְיָנָעַן, דַּעַם שְׁטָאָטָם,
וְאַגְּאָר דִּי וְאַרְצָלְעָן אַונְטָעָר דִּעְרָ אָוּן מִיטָּן שְׁטוּבָא אויף דִּי
וְאַרְצָלְעָן !

ז. י. כָּאַ-כָּאַ-כָּאַ !

ע. ר. אָדָם האט אויך גַּעֲלָאָכְטָמָעַ. דִּעְרָ בּוּיַם דַּאֲרָ האט עַם
ערנסט גַּעֲמִינָמָעַ. נִישְׁטָמָעַ מִיט אַמְּאָל — האט ער אַיְחָם פֿאָרְדִּי
טִוְּיטְשָׁטָמָעַ, בְּיַסְטָמָעַ דוֹ מְחוּבָא מִיךְ אַוְיפֿצְיוּסָעַן, נאך מִיט דִּעְרָ צִוְּיטָמָעַ,
דוֹרְכְּיַן גַּאנְצָעַן לְעַבְעָן, מִיךְ עַסְעָן מִזְוְטָמָעַ דוֹ יְעַדְעָן טָאגָה, יְעַדְעָן שְׁטוּנָדָעַ,
יְעַדְעָן מִינָגָט, יְעַדְעָן סְעֻקוּנָדָעַ — אַהֲזָא אַוְיפֿהָעָר —

ז. י. אָוּן ער ?

ע. ר. ער האט שְׂוִין גַּעֲוָאָסָט, וּוְאָם גּוֹט אָוּן וּוְאָם שלעכט
איַן ! (פּוֹזָעַ).

ז. ג. איד האב מיד אויך דערמאנט איז א מעש'? ע...
ע. אויבעס געהער צו דער זאָה, דערצעעל...
ז. ג. נישט איז גזעדיין איזעס געווען, נאָר אויך איז עהנַ
ליךען פלאָז איז אַרוֹוואָלד! איזו נישט מיט אַדָּם הָרָאַשׁוֹן איזעס
געשעהן, נאָר מיט איז עהנַליכען צו אַדָּם הָרָאַשׁוֹן — מיט אַווְילַ
דען מענש. טאָטוֹאַירט איז ער געווען, אויפֿז' האָלוּ צִוְּן פָּאָרָה
שידענע חיות אַנְשֶׁטָּאָט פָּערְעָלָן, איזו אַוְוְפֿז' קָאָפּ — אַ קְרָיוֹן פָּנוּ
פארשידענע פָּעדְעָרָעָן... איז ער האַנט האָט ער אַ פִּוְילְעַנְבּוֹגָעָן
געטראנען. אַיִינְמַאָל חֵיבְטַע ער די אוֹיגָעָן אַוְוְפּ אַנוּ דָּרְזַעַתָּהָט, אַ
פּוֹינְגָּעָל רְדַעַלְט אַיבָּעָר זִוְּן קָאָפּ, אַפּוֹינְגָּל, אַפּוֹלְדָּעָר מִיט אַ
גָּאַלְדָּעָנָר פָּעדְעָר — אַ פָּאַרְגְּלוֹסְטוֹנָג צו די אוֹיגָעָן, אַ גָּאַלְדָּעָנָר
מָאַרְגָּ�ן-שְׁטָרָאָל... איזו די פָּעדְעָר איזו אַיהם גַּעֲפָעַלְעָן, ער האָט זִי
צַו זִוְּן פָּעדְרִקְרוֹן גַּעֲבָרוּכְט.

ע. ד. האָט ער'ס גַּעַשְׁסָעָן?

ז. ג. צו הוּא איז צו דָּרָשׁ אַיז ער פּוֹינְגָּעָל גַּעַפְּלוֹגָעָן, ער
זָאָל מיט ער פִּוְילְ דָּרְגְּרִיכְעָן...

ע. ב. האָט ער אַיהם אַפּוֹינְגָּל-פָּאָל גַּעַשְׁטָלַט?

ז. ג. נִיּוֹן, ער האָט גַּעַבְעָטָעָן: פּוֹינְגָּל, פּוֹינְגָּל, אַיד ברוֹיךְ דִּין
פָּעדְעָר... שְׁטָעַל דִּיךְ אַפּ אַיז וּוְעַל דִּיךְ שְׁוּסָעָן. דִּין קָעָרְפָּעָר
וּוְעַל אַיד נִישְׁטָבָאַנְצָעָן, נאָר דִּין פָּעדְעָר, דִּין שְׁטָרָאַלעָנְדִּינְגְּ גַּלְאָנִי
צִינְגָּעָ פָּעדְעָר —

ע. ר. נו? —

ז. ג. ער האָט נִישְׁטָבָאַנְצָעָן; דָּרָפְּגָעָל אַיז אַוְוְעָם —
(גַּעַחַטְ רַאַשׁ אַפּ.)

ע. ר. דָּאָם אַיז דָּאָם פְּרָאַבְּלָעָם...

א קברות נאכט.

(גערווען-שטייל.)

א בִּיתְדַּעַתָּנוּן וַיַּנְקֻלָּה. לִינְקָס אָוֹן אַיִן הַינְטַעֲרָגָוֹת —
דֵּעַר פְּלוּוֹת. בַּיּוֹם פְּלוּוֹת — צְוָאוֹאַרְפָּעָנֶעָן בְּוַיּוֹלְעָן. אַוְיָפָן
פְּלָאָן זַעֲנָעָן זַיִן צְוָאוֹאַרְפָּעָנֶעָן, שִׁיטְעָרָעָר. עַטְלִיכָּע אַרְעָמָע
מַכְבּוֹת. דֵּי רַעַשְׂתָּפָר רֵי שֵׁעָ קְבָּרִים, מִיטָּדְרָוּוֹלְיִגְעָ
בְּרַעַשְׂלָעָן. רַעַכְתָּס — דַּעַם קְבָּרְגָּס שַׁטָּוב. דָּרְבָּיו — דַּאַט
טוּמְעָן־שְׁטִיבָעָל. רַעַכְתָּעָר — אַ לְאַפְּטָשָׁע בַּיִן אַפְּגָעָנָעָם קְבָּרָ.
אַיִן וַיַּוְיַּטְעָרָעָן הַינְטַעֲרָגָוֹת — אַ שְׁלָאַפְּגָעָנִיגָּשׁ שְׁטַעַשְׁעָל.
אַוְאַלְקָעָן, וְאַטְמַצְּחָת זַיִךְ אַבְּיָעָר דֵּעַר לְבָנָה, פַּאַרְדָּקָט אַיְתָר
לְעַצְמָעָ שְׁמַאָלָעָ זַוִּים. דֵּעַר הַינְטַעֲרָגָוֹת זַיַּנְקָט אַיִן אַיִן
גַּבְעָל, גַּלְיְבָצְיוֹתִיגָּ לְעַשְׂתָּ זַיִךְ דַּאַס אַיְנָצִיגָּעָ פְּלָעָמָל אַיִן
פַּעַנְטָעָר פָּוּן קְבָּרְגָּס שְׁטִיבָעָל.

א וּוֹיִ בְּ עַ (מִיט פַּאַרְטִירִיקַעַנְטָעָן בְּלָוֶט אַוְיָה אַ בָּאָק, פָּאַלְטָ
אָרוֹים פָּוּן אַונְטָעָר בְּוַיּוֹלְעָר בַּיּוֹם פְּלוּוֹת, קְוָטָזִיךְ שְׁרָעָקִיגָּ אָוּם, הַעֲרָת
זַיִךְ אַיִן אַוְיָף אַלְעָ זַוִּיטָעָן, דַּעַרְשָׁפְּרִיט זַיִךְ אַלְיָוָן, אַשְׁטָעָמָט אַפְּ, לְוַיְטָפְּ
צַוְּ צַוְּ אַמְצָבָה, פָּאַלְטָפְּ אַיְתָר אַוְיָף דֵּעַר עַרְחָ, פַּאַרְשְׁטִיקָט רַוְפְּנְדִּיגָּ).
גַּעַשְׁלָאַגְּעָן ! (כַּאֲפָט אַרְוֹם זַיִ מְצָבָה), דַּאַס בֵּין אַזְּ, מַאְמָעָ... קְוִיטָ
אַרְוִיסְגַּעַזְגַּעַן דַּאַס וְאַרְטָט ! סְפַּהְאָט מִיד גַּעַשְׁטִיקָט. גַּעַוּוֹאַרְגָּעָן... גַּעַ
מִוְיָנָט, עַס וּוּטָ נִישְׁתָּ אַרְוֹים — כַּיּוּעָל שְׁטָאַרְבָּעָן אָוֹן נִישְׁתָּ זַאְ
גַּעַן... צִינְדָּ אַיִן גַּרְוִינְגָּרָעָר...
מַאְמָעָ, כַּבְּין דַּאַ שְׂוִין עַטְלִיכָּע שְׁעָה... פָּאַר לְיוֹטָעָן אַונְטָעָר
דֵּי בְּוַיּוֹלְעָר בְּאַהֲלָלְעָן, אַצְּינָד אַיִן פַּינְטָעָר אָוֹן שְׁטָיָל, אָוֹן
אַרְוִיסְגַּעַזְגַּעַן הַאָב אַיךְ שְׂוִין...
גַּעַשְׁלָאַגְּעָן, מַאְמָעָ, גַּעַשְׁלָאַגְּעָן !
וּוּעַמְנוּ ?

דִּיוֹן בְּתִ יְהִידָה, מַאְמָעָ, דִּיוֹן אַיִנְאַיְנָצִיגָּעָן, אַוְיָה וּוּעַלְכָעָר דַּו
הַאָסָט אַזְּוִי גַּעַהְוִיכָם, אַזְּוִי גַּעַבְּלָאַגְּעָן ! אַזְּוּפְּיָעָל אָוֹן אַלְיָ אַיְנָאַיָּ
נַעַם עַיְזָהָרָעָם אַפְּנַעַשְׁפְּרָאַכָּעָן ; אָוֹן אַזְּוִי זַיִד גַּעַשְׁרָאַפָּעָן פָּאַר דֵּעַר
פְּטִירָה, עַס זַאְל מִיר אַחְזָן דֵּיר קְיָוָן בַּיּוֹן, חַלְילָתָה, נִישְׁתָּ גַּעַשְׁעָהָעָן...

זועַד עַמְּחָאַט מֵיד — — גַּע — שְׁלֹא — נְפָשָׁו
וּעַר ?
— עַר !

ער, וואס דו האסט מיאן האנט פאל דער פטירה איז זיגער ארײַנְגָּעַלְעַנְט אוֹנוֹ גַּעַזְאַט : נַעַם זִי ... הַיְתָה זַי ... עַר, וואס האט דיר תשיית כָּפֶגֶע/גַּע/, גַּעַזְאַוְרַעַן ...

פאָרוֹאַס ? מַיְינְסְטַט, חַלְילָה, עַר האט מֵיד נִישְׁתַּחֲוֵד לִיעְבֵּד ? מַיְינְסְטַט, חַלְילָה, אַיְדָה פָּאָרְקָלָאָג אַיְהָם פָּאָרְדָּרָה ? — אַיְדָה וּוֹילָה, חַסְּדָוּם, זַאלְסָט עַרְגַּעַץ דָּאָרָט, חַלְילָה, דָּעַרְצָעַהָלָעַן —

פאָרְהַונְגָּעָר. מַאְמָע ! אַזְוֹן וּוֹילָה אַיְדָה אַבְּבָשָׂת נִישְׁתַּחֲוֵד וּוֹיְיִגְעַנְדָּה. אַבְּכָעָר אַיְדָה גַּעַוְאַלְטַט ! נַעַט אַיְזָה מַיְינְדָּה, אַיְדָה גַּעַוְאַלְטַט ... אַיְדָה אַבְּבָשָׂת נִישְׁתַּחֲוֵד ... כְּבָנָה אַזְוֵּי פָּאָרְשָׁטְיָה נְעָרָת גַּעַזְאַרְעָן, פָּאָרְגָּלוּוּוּעָר ! אַזְוֹן עַר זַאנְט : אַזְוֵּי בְּעַלְלָה, וואס דָּעַר מָאוֹ שְׁפִּיוֹת נִישְׁתַּחֲוֵד, שְׁרוּיטָה, שְׁילְטָה ! — אַזְוֹן אַשְׁוֹאָרָץ פִּיעָר צִינְדָּט זַיְד אַיְהָם אַיְזָה דִּי אַוְינְגָּעָן אַזְוֹן דָּוּזְעָסָט שְׁרוּעָיָן ! מַוּות וּוֹיְנְגָּעָן ! — אַיְדָה קָאָן נִישְׁתַּחֲוֵד ; עַר מַיְינְט — לְהַכְּבִּים ! אַיְדָה וּוֹילָה נִישְׁתַּחֲוֵד, מַיְינְט עַר ! — כָּאָפָט עַר מַיְיד אַזְוֵּי דִּי הַעַנְטָה אַזְוֵּי דָּרִיקָט, דִּי פִּינְגָּעָר מַיְינָעָן קְנָאָקָעָן, עַמְּכָאַט מֵיד בְּיַם הָאָרֶץ ... אַיְדָה קָאָן נִישְׁתַּחֲוֵד ...

אַיְדָה וּוֹילָה שְׁטָאָרָק וּוֹיְנְגָּעָן ; כְּבוּוּסָה, כְּמוֹ ! אַזְוֹן עַר דָּעָר וּהָטָה אַטְרָה, גַּעַתְּחָת אַיְהָם אַפְּ דָּאָס פָּאָרְבִּיטָרָטָה הָאָרֶץ, דָּאָס פָּאָרְשָׁטְיָה נְעָרָת — אַזְוֹן קָאָן נִישְׁתַּחֲוֵד. דִּי אַוְינְגָּעָן בְּרַעְנָעָן אַזְוֵּי טָרָה קָעָן, אַזְוֹן אַיְדָה קָאָן זַיְן פָּוּן צָאָרָנִיבָּרוּן פְּנִים, פָּוּן זַיְן עַר גְּלָאָטָע אַוְינְגָּעָן נִישְׁתַּחֲוֵד אַפְּרִיסָּעָן, אַזְוֹן עַר שְׁרוּיטָה : « זַי ! » « זַי ! » אַזְוֹן « זַי וּזְעָסָט ! » הַיְמָעָל אַזְוֹן עַר זַאל אַוְנְטָרָנְעָהוּ — דָּוּזְעָסָט ! מַוּות ! אַזְוֹן « זַי וּזְעָסָט ! » אַזְוֵּטָה אַזְוֵּט מַיְיד נִישְׁתַּחֲוֵד. אַיְדָה וּוֹילָה צְוָפָאָלָעָן צַו זַיְן הָאָרֶץ, לְאָזָט עַר נִישְׁתַּחֲוֵד. שְׁטוּסָט מַיְיד אַפְּ אַזְוֹן — דָּעַרְלָאָנָט מַיְיד אַיְזָה בָּאָק. — « זַיְן — שְׁרוּיטָה עַר, נִשְׁתַּחֲוֵד מַיְתָה זַיְן קָול ; מִיטָּה אַקְלָה פָּוּן אַחְיהָ אַזְוֵּדָר ! וּזְיָה, אַיְדָה צְוָרִים דִּיך ! אַזְוֵּי דָּעַרְלָאָנָט, אַזְוֵּי דָּעַרְלָאָנָט — בֵּין בְּלֹוט ...

אַזְוֹן וּזְיָה עַר האט מַיְינְדָּה בְּלֹוט דָּרְזָוְהָן, מַאְמָע, אַיְזָה עַר אַוְסָמָע זַיְד גַּעַזְאַרְעָן, אַזְוֵּלְדָּעָן אַזְוֵּגָּשָׁרָי גַּעַטָּאָן, בְּיַם קָאָס זַיְד אַנְגָּעָן כָּאָפָט אַזְוֵּי אַנְטָלָאָפָעָן ...

א קברות נאכט

5

ר'איו אנטלאפען, מאמעע... ער ווועט זיך א מעשה אנטואן,
מאמע! ער ווועט עס נישט אויסחהאלטען... שווין צוווי טאגן, איז איד
זוד איהם ארכום...

מאמע, איד געה פון דיאן קבר נישט אוזעט! — קומ איד
אהיים, איז די שטוב איז לעריג, הענג איד מיד, — הערטט, מאמע?
איד וועל דא לינען בי דיענע פיס...

מיר איז א זו י קאלט, איד בין א זו י מיד... איד
וועל דא אינשלאפען. איז דו, מאמע, צו חלום קומ! זאנדאן, וואו
ער איז... א נישט געה איד פון דער ווועטלט... אט, מאמע, שלאָז איז
איין, לאו מיד לאנג נישט וווארטען... ס'איין קאלט, איזו קאלט...
(געטט ארכום די מצבח, ציחת זיך ארים — שלאָפַט איזו.)

א יונג שפרינגעט ארייבער די צוים, ווארטפֿט ארכאָפֿ פון זיך די שטיוועל,
לויטט באָרוועס צו צום קברנ'ס פענטשערל, קלאָפֿט שטול און, איז א
ווילע ארכום קומט ארכום פאר דער טיר זעם קברנ'ס פאָכטער.)

ער יונג. נו?

דען קברנ'ס ט אַכְטָעָר. שוין...

ער יונג. שטאמק וועה געטאָן.

דען קברנ'ס ט אַכְטָעָר (פינסטער). נישט דיאן

וואָ!

ער יונג. ס'טאָטעל נישט געהערט — ?

דען קברנ'ס ט אַכְטָעָר. א מתרמאֹה געבעגענט;
נוושאים ערנצע אויַפִּין ווען געפונגען — א קבר גענראָפַען, געַ
שכורט — — ס'מת איין שטיבעל געלאָזט — אליאין איין בעט
איין — נישט געהערט — איד האָב די צוֹנֶג געבעסן, צוהאָקט
די גאנצע צוֹנֶג. — ערשות אצינדר אַפְּנַעֲשִׁינִיטען...

ער יונג. לְעַבְתָּ?

דען קברנ'ס ט אַכְטָעָר. או—הוּם...

ער יונג. ברענג ארכום!

דען קברנ'ס ט אַכְטָעָר. נאָך ווּאָם?

ער יונג. ווילסט, ער זאָל דיר דער'חרנ'ענען?

דען קברנ'ס ט אַכְטָעָר. מאָך אָז עַק מיט דיאן

וויב. — האָב חתונה! — —

ער יונג. איד שלָאנְג; זי וויל נישט — ליגט איבער-

אנאנְד — זי וויל נישט — —

דעם קברנ'ס טאכטער.טו מיט איהר, וואס דו ווילסט טו מיט מיין קינדר —
דער יונגן. ברענג ארויס! א נפל איז קוין מענטש נישט...
א מענטש סאנו מענטש מיט אמאלא... ברענג!
דעם קברנ'ס טאכטער (גענט אריון, ברענגט
ארויס דאס קוינד איגנעהילט). באקוק כאטש...
דער יונגן (דרעהז זיך אום). מאדרף נישט... איד
וועל שפערער אנדער ער עזה... נאך צויט... א לאפערע?
דעם קברנ'ס טאכטער (שער). לאבעידגען
הייט?
דער יונגן (פינסטער). נישט דיין זאָד — (דרעהז דיאַ
לאפערע אין-אפעגעם קבר, באפט זיך ארויס). געה פאָרויס — געה!
(שטעפֿט זיך, זיך געה, ער דערשטיקט סקינד, נאָגּוּנְהָעָנְדִּיגּ). ביהער
טראַט.

דעם קברנ'ס טאכטער. איד אoid!
(קוקען זיך אום, דרעהזען: דריינְגְּבָּיְם שפְּרִינְגְּעָן אַיְבָּרְן פְּלִוִּיט
זיך אַנְטְּלוֹפְּטָעָן שִׁיפְּעָר פָּאָר שְׁרָעָק. ער פָּאָרְלִוְּרֶת, לוֹוּפְּנְדִּיגּ),
דאָס פָּעָקָעֵל. דיאַגְּבָּיְם שְׁפְּרִינְגְּעָן פְּוֹן פְּלִוִּיט אַרְאָפּ),
ער שטער גַּנְבָּב (געפִּינְצָט דעם ווֹנְגָם שְׁטִיוּוּל, הַוִּיבְּט
אוֹףּ). אַפָּאָר שְׁטִיוּל? — דעם שְׁבָּרוּן קְבָּרְנְס אָודָאִי — צְרָר
נוֹזְקָומָעַן!
צְוּוֹיִיט ער גַּנְבָּב. שְׁטִילָעָר, עֲפָעָם ווַיְכִינְגָּרָעָם צְוֹמוֹן!
(קוקט זיך אום). צו ווֹלְבָעָן קְבָּר צְוָעוֹה? פָּעָטָם אַיְוֹפּ'ן חַלְבָּן אָוֹן...
אַדְרָעָל אַוּוֹחַ אַקְנִויַּט מָזוֹ מָעוֹ נָעָמָעָן פְּוֹן אַזְנְדִּיגּ...
דָּרִיט ער גַּנְבָּב. ווֹועָר אַיז נִישְׁט זִינְדִּינְגּ?
ער שטער גַּנְבָּב. קְיִינְעָר. אַיד ווֹאַלְטָה אָהָן אַטְעָם גַּעַד
גַּאנְגָּעָן... לוֹוּכְּטָעָט טְרִוְּט!
צְוּוֹיִיט ער גַּנְבָּב. אַלְטָעָטְוּת... שְׁלָאָפְּעָן נִישְׁט... הַעֲרָעָן
בָּאַלְ...
ער שטער גַּנְבָּב. אַיז בִּיק! דערנְאָך — "בּוֹרָא מָאוֹרִי
הָאָשׁ" — אַזְאָר...
דָּרִיט ער גַּנְבָּב. בעמָעָט מִיט אַלְיכְּט... גַּעַשְׁמָאַקְעָר, דו
זְהַסְטָט — יַעֲנָעָר נִישְׁט! — כְּקוֹק אָזְן לְאָר...

א קברות נאכט

7

צָוּוִיּוֹת עַר גָּבָּהּ גַּעֲפְּרוֹאוֹתָם?
דָּרִיטָעַר גָּבָּהּ אֶלְיוֹן נָאָר נִשְׁתָּה!... מְעַנְשָׁעָן זָאָנוּ...
בְּוּעַדְקָא זָאָנוּ... מֵקָוְתָּמָא אָנוּ מַלְאָכָטָמָא, מַגְעָמָטָמָא אָנוּ יְעַנְעַר שְׁלָאָפְּטָמָא...
עַרְשָׁתָעַר גָּבָּהּ (גַּעֲפְּינְתָּדָס פְּעַקְעָלָהּ, וּוֹאָס פְּעַקְעָלָהּ יְוָנָג הָאָשָׁאָפְּלָיוֹרָעָן). אָט נָאָר אַכְשָׁרְעָמְצִיאָה — אַגְּבָעָנְשָׁטָעָנְאָכָטָמָא.
(וּוְיְקָעַלְתָּאָוִיףָ). אַקְיָנְדָה!

צָוּוִיּוֹת עַר גָּבָּהּ גַּוְתָּהּ אֶרְדָּאִי אַמְּזָוָרְלָהָהָה...
דָּרִיטָעַר גָּבָּהּ אָנוּ אַבְּנָהָרָה... וּוֹאָס קָאָן זָיְוָן זָיְנָה
דִּינְעָר?
עַרְשָׁתָעַר גָּבָּהּ (כַּאֲטָרָאָכָט דָס קִינְדָה, בָּאַשְׁפָטָעָם). אַבְּעָר
וּוְעַנְגָּפְעַטְסָמָה...
צָוּוִיּוֹת עַר גָּבָּהּ גַּעֲנָגָזְיָוָן! בְּזָוִוִים, וּוֹאָוּעָפְעָם
לִינְגָט... אַמְּינְוֹת צִיְיטָה!

דָּרִיטָעַר (דֻּעְרָהָרָת עַפְעָם). טָס... טָרִיטָה.
צָוּוִיּוֹת עַר (דֻּעְרָזְעָחָת עַפְעָם). מְתִים גַּעַהָעָן...
עַרְשָׁתָעַר. נָאָר האַלְבָעָר נְאָכָטָמָא
(גַּחְעָן, מַיְטָן טַוְיְשָׁעָן קִינְחָא אַין חָאנְטָן, טַפְעָה, פָּאַרְשָׁוְיְנְדָעָן אַין טַוְפָה
קָעְלְקִיָּתָה). פָוָן גַּעַבְעָל קָוְמָעָן אָרוּוִיס דָרְיוִיָּתִים; קָוְקָעָן זָוָה
אָוּפְגָעְשָׁטָאָכָעָן?!

צָוּוִיּוֹת עַר מַתָּה. אָוִיסְטָר אָוָנָה, קִיְיָגָעָר נִשְׁתָּה
שְׁפָרִינְגָט אָרוּוִיס מַיְטָן' גַּרְאָבָעָן שְׁטָמְעָקָעָן...
עַרְשָׁתָעַר מַתָּה. מִיר אַמְּאָל אַבְּיָזָן אַיְבָעָרְגָעְבָרָאָכָעָן;
כְּהִינְקָדָר נָאָר!
עַרְשָׁתָעַר מַתָּה (פָּאַרְקָוְתָּפָן בַּיְתְּדָעָוָלָם אָרוּוִיס). עַמְּיָאָז
קָרִיכָט פָוָן דָרְיוּסָעָן אַוְיָפְזָן פְּלוּוּטָן אָרוּוִיאָה.
צָוּוִיּוֹת עַר מַתָּה. בִּיְוָאָכָט אָוִיףָ קָבָר אַבּוֹת?...
דָּרִיטָעַר מַתָּה. מְזוֹ דָאָרָט זְעוֹרָהָר נִשְׁתָּה גַּוְתָּהָה...
עַרְשָׁתָעַר מַתָּה. לְאַמְּיר זְעוֹחָן!
צָוּוִיּוֹת עַר מַתָּה. לְאַמְּיר הָעָרָעָן.
(צִיהָעָן זָוָה צְרוּקָה אַין גַּעַבְעָל אָרוּיָה.)

א יונגע ר מאן (זיטש שוין אויפֿן פַּלוֹיטַ, אִין אֵין
האנט — אַ שְׁטוּיקַ, אִין דָּעַר צְוּוֹיְטָעַר — אַ בְּרוּיטַ, עַר וּוְאַרְפַּשׁ עַס
אוּוָקַ). אָז זַי אֵין אָזֶעֶלֶת, דָּאָרָף מַעַן נִישְׁתַּמְתַּד קִיּוֹן בְּרוּיטַ... נִשְׁתַּמְתַּד גַּעַד
וּוְאַלְטַ וּוְיַיְנַעַן? וּוְעַסְטַ אָזֶן אַלְמַנְהַה וּוְעַרְעַן... וּוְעַסְטַ דָּו שַׂוִּין וּוְיַיְנַעַן.
(שְׁפִירְנְגַט אַרְאָפַט פָּוֹן פְּלוֹיטַ, לְאֹזֶת זַי צַו אַ בְּוּימָעַלַּ)

ד אַס וּוְיַיְבַּעַל (פָּוֹן אַמְּרַהִיגַעַן דְּרוּימָעַל אַרוּיסַטַּ).
מַאֲמַעַ! בְּאַרוֹזָאַס קְוַמְּסַטַּדַּו מִיר צַו חַלּוֹם נִשְׁתַּמְתַּד, מַאֲמַעַ? מִיר אֵין
קַאלְטַ... אָז אַיְדַ שְׁרַעַק זַיְדַ. גַּעַרְוִישַׁעַן וּוְעַקְעַן מִיד — מַאֲמַעַ —
ד עַר יְוָנָגַע רַמָּאַן (שְׁקַעְלַת מִיטַ אַשְׁתָּאמַדַּפַּן אַ בְּוּידַ
מעַלַּ). גַּוְטַ... וּוְעַט אַוִּיסְהַאֲלַטְעַן... שְׁוֹועַר, נַאֲדַ אַזְוִיפִיעַלַּ הַוְּנָגְעַרַת
טַעַג, מַוְ אַיְדַ נִשְׁתַּמְתַּד זַיְוַן... זְיכַרְעַ אַוִּיסְהַאֲלַטְעַן.
ד אַס וּוְיַיְבַּעַל. מַאֲמַעַ... עַמְּזַי רַעַדְתַּ... מַתִּים אַוְדָאַיַּ...
ד עַר יְוָנָגַע רַמָּאַן (פְּאַרוֹוְאַרְפְּנְדַרְגַּד עַם שְׁטוּיקַ אַרְומַ
אַ צְוּוֹיְגַ). וְדוּזַ זְאַגְעַן? נַאֲדַ וְוָסַם? סִיְוּזְיִיסַיַּן בְּיוֹדַעַ
פְּאַרְלְוִירַעַן... תְּקִיעַת כָּבָה — אָז נִשְׁתַּמְתַּד גַּעַהְלַטְעַן... גַּעַשְׁוֹאַוִירַעַן
מִיטַ בְּלַחְבּוּשָׁות אָזֶן פְּאַרְטַמַּדַּעַן גַּעַשְׁלַאֲגַעַן... אָז אַצְינַד הַעֲנָגַן אַיְדַ
מוּיד... אָז זַי אֵין נִשְׁתַּמְתַּד, דָּאָרָף מַעַן נִשְׁתַּמְתַּד... וּוְאַס פְּאַר אַ לְעַבְעַן?
וּוְאַס פְּאַר וְדוּזַ?

ד אַס וּוְיַיְבַּעַל. מַאֲמַעַ... זַיְוַן קוֹלַ, דְאַכְטַמַּזַּה, מַאֲמַעַ...
עַר וּזְכַטַּמַּזַּה! עַר! (שְׁפִירְנְגַט אַוִּיפַן, זְעַהַט, וְויַעַר יְוָנְגַעְמַעַן פְּאַרְדַּ...
לְעַגְטַ דָּעַם שְׁטוּיקַ אַרְומַ, שְׁרוּיַט אַוִּים זְוִילַדַ). מַעַנְדַעַלְעַ!...
(אוֹן פָּאַלְטַ; דָּאַט בְּיַוְלַדַ פָּוֹן יְוָנְגַעְמַעַן, וּוְאַס הַעֲגַגְתַּמַּזַּה זַיְהַ, וּוְעַרְתַּ צְרוֹנוֹגַעַן).
ק בְּרַן (שְׁבוֹרַ, מִשְׁאַלְגַּבְעַן שְׁטַעַקְעַן, אַרוֹיסְקְוּמוּנְדַרְגַּד פָּוֹן
שְׁטוּבַ). אַ גַּעַשְׁרִיַּן גַּעַהְלַטְעַן! לְאֹזֶעֶן נִשְׁתַּמְתַּד רֹהַעַן דַי מְתִים! נַיְן,
בְּיוֹ מִיר גַּעַהַט עַם נִשְׁתַּמְתַּד! אַיְדַ לְאֹזֶן נִשְׁתַּמְתַּד! אַיְן מִין מְלֻכַּה מַזְוַן
זַיְוַן שְׁטַיְלַ! (וּוְפַשְׁ אֵין חַשְׁקַ אַרְיַוְן). וּוְעַרְתַּמְתַּד גַּעַשְׁרִיַּן? (נַאֲדַ
פְּוִיזַע) דָּעַר מְתוּדְמַצְוָה? (הַאֲרַכְתַּצְוָם טְוִיטַעַן-שְׁטַיבַעַל). שְׁטַיְלַ?!
(גַּעַהַט אַרְיַוְן, קְוַמְתַ אַגְּדַ אַ וּוְיַלְעַ אַרוּיסַטַ). וְוי אַמְוַיַן! אַוִיפְנַעַן
דְעַקְטַ... — אַוְנְטַעַרְעַן לְיַיְלַעַר הַאֲטַ אַיְהַם אָזֶן עַכְבַּר אַ פִּינְגְּנַעַר פָּוֹן
פָּוֹס אַפְּגַעַבְיַסְעַן — עַר שְׁוִינְגַטְמַטַן... שְׁבַוְרַעַרְהַיִטַן, אַפְּנִים, גַּעַשְׁטַאַרְדַן
בְּעַן אָזֶן נַאֲדַ נִשְׁתַּמְתַּד אַוִּיסְגַּעַנְכְּטַעַרְטַמַן! (קִיקְטַ זַיְדַ אַסְטַ). וּוְעַרְתַּ
פְּאַרְטַ?
אַ קְרַא אַה (שְׁטַעַלְטַ זַיְדַ אַוִּיפַן דְעַכְעַל פָּוֹן קְבּוֹרַתִּשְׁטַיבַעַל).
קְרַא! קְרַא!

ק ב ר ? (הערצ'ארנט). ווועסט זיין שטייל, ממוור? ! נאך דו האסט מיר געפעהלט... (ווארפט דעם דראנג צו דער קראת, זי פליהא אווועק. דער דראנג ברעכט איזן דאס דעכעל).

ק ב ר ?. א שעהנע בפרה! אבי פטורה... וווער פארט האט גע-שריונען? באחאלטטען זיך אודראי! (געחת צורייק, דערזעטש פונגווי-טען דאס וויבעל) אהא! מיין מעכטערל אודראי... באשטעטלט זיך מיט עמייצען איזן איינגעשלאפען... א שאָר, וואָס ב'חאָב נישט דעם דראנג... אדרער פוייסטען — — (געהנטער קומענידיג). ניין — צו דין!... אנדערען טילען זיך אודיר... (רייחרט זו, צועגעטמען, טיטין פום). ע, דו. — שטעה אויך! — טויט? פארטראַיקענט בלוט אויף דער באָק? גע'חרג'עט? מ י ר אונטערבעוואָר-פֿעָן? איז... מיך פאקט מען נישט! מיר מאכט מען קיון בלבל נישט — פֿאָראָזָן איז אָפָעָן קְבָּר — דער מַתִּימְצֹה קָאוּן וְאָרְטָעָן — (ויל זי שלעפָעָן צומ קְבָּר צו).

ד א ס וו וו י ב ע. מאמען, עמיין שלעפָט מיר!
ק ב ר ?. שווייג! דו, מיט מיר מאכט מען קיון קונצען נישט!
טויט אויך טויט! איז קאנסט דו שרוייען, קאנסט דו געהן! שטעה,
מַשְׁיַּחַת, אויך איזן — אליוין צומ קְבָּר! — מארש!

(ס'ויבעל שפּרִוְנֶגֶט אויף — די לבנה שוויימט אַרוֹוִים פֿוֹן אָונְטְּעָרֵין
וְאַלְקָעָן אָזֶן בָּאַלְיִיכְתָּן דאס גאנגע פֿעָל, — דאס וויבעל מיטין קְבָּרָן,
דעם קְבָּרָן טָאַכְטָעָר מיטין זוּגָן, שְׂוִיפָעָר — די גְּנִיבָּם, ווֹי זַיְהָ קְרִיבָּעָן
אַרוֹוִיפָּן אוֹיפָּן פְּלוֹוִיט פֿוֹן הִינְשְׁעָרְגָּוָן. איזן מיט בית עלמין שטעהט
אַקְזָעָן, אויף אַשְׁטְּרִיךְ צוֹ אַמְּכָה צְוֻגָּעָבָן דָּעָן אַזְנִיכְתָּן קְיִיט גְּרָאָז גְּאַנְצָן
גָּלוּוּכְּגָּוְלְטָוָגָן).

וועגען קינדער.

(אין צוויי דראמאטישע בילדער.)

פָעָרָזָן עַן :

שְׁרָה — אֲקָרָאנְקָע אִין בָּעֵט.

מְאִיר — אַיִיחָר זָהָן, אֲוֹנְגָעָר שְׁנִוִּידָרְגָעָזָל.

מְרִים — זְיִיעָר קְרוּבָה,

שְׁנִיְידָעָרְדָעָז עַל עַל עַן.

אֲשְׁכָנָה — אֲפָרָומָע, אָרָעָם גַּעַלְיוֹידָעָשָׂע פָּרוּסָן
אֲוֹחָר פִּיעָרֶצִיג.

בְּיַתְּדִין שְׁמָשׁ.

(צְוִישָׁעַן עַרְשָׁטָעַן אָוֹן צְוִישָׁטָעַן בַּילָה גַּעַחַט פָּאַרְבָּוִי
אֲוֹחָר צָהָן.)

ערשתם בילה.

אין אַרְעָם צִימָעָר. רַעֲכַטֵּס אַטִּיר אַיִן קָאַרְיָדָר אַרְיוֹן.
ליינקֶם — אַפְעַנְסְטָעָר אַיִן גָּאַס אַרְיוֹן. אַיִן דָּעַר מִוְתָּעָלָ
וּוָאנְטָ אַפְּאַרְמָאַכְטָעָ טָיר, פָּאַרְהָאַגְגָּעָן מוּטָ שְׁנִיּוֹדָרְעָאַרְבָּוּיטָ.
ליינקֶם פָּזָן דָּעַר פָּאַרְמָאַכְטָעָר פָּוּרָ: אַגְּלָלְגָּעָר — אַשְׁנִיקָ
אַשְׁטוּרְיוּעָן קִישְׁעָן, אַקְּלָדְרָעָ אַלְצָ אַלְטָ, גַּעַצְעָרָעָטָ, נַאֲרָ
וּוֹיָס אַיְבָּעָרְגָּעָצְיָוָגָעָן. אַיִן מִוְתָּ שְׁטוּב — דָּעַר קָרָאַנְקָעָרָטָ
בָּעַטָּ. פָּאַרְזָן בָּעַטָּ, רַעֲכַטֵּס אַוְן אַרְוִיסְגָּרוּקָט — אַזָּן אַלְמָעָרָ
מִוְתָּ שְׁוֹאַרְצָעָ לְעַדְעָרָ בָּאַדְעַקְטָעָרָ פָּאַטְעָרְשָׁטָולָ, מִוְתָּ אַשְׁאָלָ
אַיְבָּעָרָ דָּעַר אַנְלָעָהָן, אַוְן — אַ וּוֹיָס קִישְׁעָן אַוְיָפָן גַּעַזְעָם.
פָּאַרְזָן בָּעַטָּ — אַטְוּשָׁעָלָ. דָּעַרְוִיפָּ — מַעַדְצִיּוֹן-פָּלָעַלְשָׁלָעָהָן, אַ
פָּאַרְטָעָרָ אַוְן דָּעַרְגָּלְיָוָבָעָן. נַעַמְטָעָרָ אַוְן אַיִן מִוְתָּ שְׁטוּבָ
אַזָּן אַרְבָּיְטִסְ-טִישָׁ, אַוְיָפָ אַיָּהָם רַעֲכַטֵּס — אַשְׁנִיּוֹדָרְיָשָׁעָ פָּוּסָ
גַּעַתְמָאַשָּׁוֹן, ליינקֶם אַהֲנָטְגָּעָה-מָאַשָּׁוֹן צַו וּוּשָׁ.
אַיְבָּעָרָ דָּעַר צִוְּתָ פָּזָן שְׁפִילָעָן הָעַרְתָּ זָרָ אַפְּטָ אַגְּרָוִישָׁ
דוֹרְכָן פָּעַנְסְטָעָרָ פָּזָן גָּאַס אַוְן דָּאַס קָרָעְכִּעָן פָּזָן דָּעַר
קָרָאַנְקָעָרָ אַיִן שְׁלָאָף.

(דָּעַר פָּאַרְהָאַגָּג גַּעַתְמָאַשָּׁוֹן אַוְיָפָ. דָּאַס שְׁפָאַנְיָוּשָׁ וּוּעַנְטָעָל אַיִן
אַפְּגָעְרוּקָטָ פָּזָן בָּעַטָּ.)

שְׁרָה (קָרְעַבְצָטָ, אַיְונְשָׁלָאַפְּעַנְדִּיגָּ),
מְרַיְּם (פָּאַרְעָטָ זָרָ בָּיּוּם בָּעַטָּ; גַּלְעָטָ דִּי קָרָאַנְקָעָ אַוְן שְׁלַעַטָּ
זַי אַיִן).
מְאַיְרָ (אַרְבָּיוֹתָ בָּיִוָּ דָּעַר פָּוּסְ-מָאַשָּׁוֹן. קָוָקָטָ מוּטָ בָּרָעַנְגָּדִיגָּ
אוּגָעָן אַוְיָפָ מָרִיםָן אַוְן אַיְהָרָعָ בָּאַוְעָגָגָגָעָן בָּיּוּם בָּעַטָּ).

מֶרְיִם (געחט אָפַע עַלְיכָע טְרִיט הַינְמָעָרוֹוַוַּלְעַכְתָּם, רַוקָּט צָו
דָּאָם שְׁפָנְגִּישׁוּ וּוּנְטָעַלְ).
מֶרְיִיר (כָּפָט צְוָרִיק דֵּי אַוְיגָעָן צָו דָעַר אַרְבִּיוֹט).
מֶרְיִם. גַּעֲלוּבָט אַיְזָן נָאָט — אַיְינְגַּעַשְׁלָאָפְעָן.
מֶרְיִיר (אוֹרָאָנוֹשׁ). גַּעֲלוּבָט זַיְן לְיעַבָּר נָאָמָעָן. (קוֹרְצָע
פּוּזְעַן) אַוְירַפְּ לְאָנְגָּן?
מֶרְיִם. דָּאָם גַּעֲרוּוַיְשׁ פָּוּן גָּאָס זָאָל זַיְן נִישְׁטָן וּוּשְׁקָעָנוּ...
מֶרְיִיר (בִּיטָּעָר). זָוֵד אָ בְּעַסְעָרָעָ דִּירָה!
מֶרְיִם (קוֹקָט אַוְיפְּ מָאִירַן מִיטְ רַחְמָנוֹת, וּעְצָת זָיךְ צָו דָעַר
אַרְבִּיוֹט), צָו וּוּעַלְכָרָז זַי בּוּגַשְׂ אַרְפָּאָפְעַדְעַם קָאָפְ).
מֶרְיִיר (חוּבִּישָׁת דֵּי אַוְיגָעָן אַוְיפְּ, קוֹקָט אַוְיפְּ אַיְהָר מִיטְ אָ גָעַד
מִישְׁטָעָן בְּלִיקְ פָּוּן לְיֻבְּשָׁאָפְט, בִּיטָּעָרָקְיָה אָונְ צָאָרָן).
מֶרְיִם (דיְרַפְּהַלְעַנְדִּיגְ זַיְן בְּלִיקְ, וּוּיְיךְ). האָסְטָעַפְעָם גַּעַד
וּוְאָלָט, מָאִירַן?
מֶרְיִיר (גַּעַשְׁוּוֹינָה צְוָרִיק אַרְפָּאָפְלָזְעַנְדִּיגְ דֵּי אַוְיגָעָן אָונְ הַאָסְטָ
שְׁיָגָעָר אַרְבִּיְתְּעַנְדִּיגְ). אַיְיךְ? — — גַּעַוְאָלָט? — אַיְן מִיְּן גַּאָל
וּוְיָלָעָן נִישְׁטָן — טָאָר מַעַן נִישְׁטָן וּוּעַלְעָן.
מֶרְיִם. עַט! (גַּעַמְתָּ זָיךְ צְוָרִיק צָו דָעַר אַרְבִּיוֹט).
מֶרְיִיר (בִּיטָּעָר אָונְ בִּיסְטָגְ). זָהָאָט זָיךְ בָּאַלְיוֹדִינְטָ, דֵּי
פְּרִיצָה! רַעַד מִיטְ אַיְהָר דָוְרָק אָזְיַדְעָן טִיבָּעָל! — — כְּחַאָבָן נִישְׁטָ
קִיְּין זַיְדָעָן טִיבָּעָל. (פּוּזְעַן)
שְׁרָה (וּוְיָ פָוּן שְׁלָאָפְ). מְרוּם לְעָב!
מֶרְיִם (הַעֲרָתָז זָיךְ אַיְזָן).
שְׁרָה (וּוְאַכְעַנְדוּגָעָר). מְרוּם לְעָב!
מֶרְיִם. בְּגָעָה, מְוּמָעָ. (געחט צָו, רַוקָּט אָפַע דָּאָם שְׁפָנְגִּישׁוּ
וּוּנְטָעַלְ). וּוְאָסְטָמָט דָוּ, מְמוּמָעָ?
שְׁרָה. אַבְּיָמָעָל וּוּאַסְעָר...
מֶרְיִם (דיְרַלְעַנְגָּט אַיְהָר צָוָן מוֹילָ).
שְׁרָה (וּוְיָ אַוְיסְבּוּגָעָן דָעַם קָאָפְ צָו דָעַר שְׁטוּב אָונְ קָאָפְ
גִּישְׁטָ).
מֶרְיִם (וּוְיָ אַיְהָר הַלְּפָעָן).
שְׁרָה (אַפְּוּוּעַרְעַנְ). נִיְּזָן... נִיְּזָן... סְטוּט וּוּתָה... סְטוּט
אַזְוּז וּוּתָה... (פּוּזְעַן). עָר אַיְזָן דָא?
מֶרְיִם. רַאְיָן דָא...

ש ר.ה. זויט דז ביסט געkomען. זויט ער אין דערהיימ !...
(חעכער). זאל דיר גאט באצ'אחלען דערפאר !

מ א.ר. וויבער קאנגען אונז גאט נישט ליעבען !
ש ר.ה. געה צו איהם, געה... (זאנט איהר עפעם זעהר שטיל).

מ ר.י.מ. (שוויזיגט אומורהייג פאַרשעמעט).
ש ר.ה. האנט עס געוואָסטען...
מ ר.י.מ. איך האב עס פאַרשטאנגען...
ש ר.ה. נו, געה... געה — צו דער מאשין... איך וועל
אפשר נאָד אַיְנְשֶׁלְאָפָעָן !

מ ר.י.מ. (טיעט אָפָעָן בעט, פאַרְרוֹקְט צוּרִיק דאס ווענצעל.
יעצעט זיך צוּרִיק. פּוֹזּוּז.)
מ א.ר. נאָד וואָס ביסט דז צו אונז געkomען. פֿרִיצָה ?
מ ר.י.מ. נישט צו דיר. די מומע האט געשריבען... פֿלְעַנְסָט
זיאַלְיוֹן לאָזָען... אַוּוֹפָט פֿאַרְאָמְלָנוֹגָעָן געה... דֵי בריף זענען דורך
גענצעט געווען פּוֹן טרעערן.

מ א.ר. און עס האט דיר געריהרט ?
מ ר.י.מ. נישט קיין דחמנות ?
מ א.ר. אַטְיְעַרְעַר בִּיסְעַן רְחַמְנָת — פֿאָר אָן אַרְעַמָּן.
אוּוּשָׂר — עס וווערט איהם וווערטם בַּיִם הָאָרֶץ, בְּאָפָט עַר אַרוּס
אַט קְרַבָּעַל אָוֹן קִיהְט זיך אָפָעָן. אָוֹן אַרְעַמָּן מָוֹזִיך אַוּעַגְנָעָבָעָן !
— אַינְגָּנָאָעָן !

מ ר.י.מ. מײַן גוּטָע ווַיְלָעַן.
מ א.ר. אָוֹן דָא בְּלִיְוַסְט דַו — לְאָנָג ?
מ ר.י.מ. (געסט). אַיך בְּלִיְבָן !
מ א.ר. בִּיסְט דז אַנְגָּר... אַמִידָעַל אַיז יוֹנָג, שְׁעוֹחַן...
מ ר.י.מ. (שמייכלענדיג דורך טרעערן). שְׁעוֹחַן אוּר, מאַיר ?
מ א.ר. (נישט אַכְטָעַנְדִיג). אָוֹן אַפְרַיעַר פֿוֹינְגָע —
איינְגָּעָן אַלְיוֹן — — —

מ ר.י.מ. בִּיסְט שְׁוִין אַמְאָל גְעוּעָן אַיְנָעָר אַלְיוֹן ?

מ א.ר. נִוּז...
מ ר.י.מ. זאל דיר גאט דערמִיט נישט שְׁטוֹרָאָפָעָן...
מ א.ר. וווען אַיך בִּין אַלְיוֹן — —
מ ר.י.מ. וואָס וואַלְסָטוּ גְעַטָּאָן ?
מ א.ר. אַוּוּק וואַלְטָט אַיך... אַוּוּק ?...

מֶרְיִם. פֹּוֹ דָּעַר קְרָאָנְקָעָר מַאֲמָעָן?

מֶרְיִם. "אַלְיוֹן" — הָאָב אֵיךְ גַּעֲזָנָת...

מֶרְיִם. אָזֶן פֹּוֹ מִיר?

מֶרְיִם. — דָו וּוֹלְסָט עַרְשָׁת דַי פְּלִינְגָּל צַוְּפָרִיט!

אַפְּרִיעָר פְּוִינְגָּל... מִזְטָ דִין שַׁחַנְקִיט... דַי וּוּלְט וּוֹלְסָט פָּאָר דִּיר

אַפְּעָן גַּעֲזָנָעָן...

מֶרְיִם (שְׁפָרִינְגְּשָׁט אַוִוָּת פָּאָרְצִיטָּעָט). וּוֹאָס וּוֹלְסָט דָו פֹּוֹ

מִיר, מָאִיר? וּוֹאָס פָּאָרְסָט דָו מִיר דָאָס בְּלָוֶט! (גַּעַת הַאֲסָטָה
אַיבָּעָד דָעַר שְׁטוּבָה) וּוֹי פְּיִינְטָן דָו הַאֲסָטָה מִיר!

מֶרְיִם. אִיר הָאָב אַלְעַד פְּיִינְטָן! פָּאָרְוָאָס דִיךְ נִישָׁת?

מֶרְיִם (שְׁטָעַלְתָּשְׁטָלְשָׁטְלָה). מִיר הַאֲסָטָה דָו בָּאוּנְרָעָה

פְּיִינְט!

מֶרְיִם. עַקְסְטָרָא!

מֶרְיִם. אָזֶן וּוֹיְסָט דָו פָּאָרְוָאָס, מָאִיר, דָו חַאֲסָט מִיד

פְּיִינְט?

מֶרְיִם. פָּאָרְוָאָס זָאָל אִיר דִיךְ הַאֲבָעָן לְיֻבָּע?

מֶרְיִם. דָוקָא פָּאָרְקָעָרְט! וּוֹיְל דָו הַאֲסָטָה מִיךְ לְיֻבָּע!

וּוֹיְל דָו לְיֻבָּטָה מִיךְ, הַאֲסָטָה דָו מִיךְ! הַאֲסָטָה מִיךְ פְּיִינְט, וּוֹי אַ

כְּרָאָנָק קִינְד הַאֲסָטָה פְּיִינְט זַיְן מַעֲדִיצָן... פֹּוֹ וּוּלְכָעָר עַס קָאָנוּ גַּעַת

גַּעַזְעָן וּוּרָעָן!

מֶרְיִם. אַיְזָן וּוּלְכָעָן רַאְמָאָן הַאֲסָטָה עַס גַּעַלְעָעָן?

מֶרְיִם. נִיְיָן, מָאִיר! אִיר וּזְהָה... פָאָר מִיךְ בָּאַחַאַלְטָסָט דָו

דִּיְוָנָע אַוְינְגָּן, אַדְרָעָר קְוָקָסָט מִיתָּהָס ; אָזֶן לָאָוֹ אִיר נָאָר דָעַם קָאָפָּה

צַו דָעַר אַרְבִּיטָה אַרְאָפָּה — שְׁוּעָבָט שְׁוִין נָאָזֶן אַנְדָרָעָר בְּלִיכְמָאָיִר

בְּעָר מִיּוֹן קָאָפָּה... גַּעַת אִיר נָאָר פֹּוֹ דִיךְ אָזֶן דָרְחָה מִיךְ אַוְיָס,

וּוְרָטָה דִין מַאֲשָׁין שְׁטִילָעָר. בְּלִוְיכְט וּוּשְׁטָעָה אָזֶן דִין בְּלִיכְמָרְעָן

מִיךְ דִי אַקְסָטָעָל —

מֶרְיִם. מְשָׁנוּגָן!

מֶרְיִם. דָעְרוּוֵיל נָאָר נִשְׁתָּה... נָאָר מָעָן קָאָנוּ, מָעָן קָאָנוּ מְשָׁנוּגָן

וּוְרָעָן — (זַעַט זַיְקָרְקָעָן צָוָם טִוָּשׁ, פָּאָרְבָּאָרְגָּט דָעַם קָאָפָּה אַיְזָן)

דוֹ הַעֲנָט, צִוְּתָעָרְטָה פֹּוֹ אַפְּרִישְׁטָוּקְשָׁעָן גַּעְוָוִיָּוִן).

מֶרְיִם (וּוְיִכְעַר). מְרִים!

מֶרְיִם (גַּעַטְמָת דַי חַעַט אַוּוּקָה). וּוֹאָס, מָאִיר?

מֶרְיִם (גַּעַרְיָהָת). דָו וּוֹיְנָסָט?

מ ר י מ (געענדייג). מאיר, האב רחמנות! — האב רחמנות אויף זיך אליאן, מעהר ווי אויף מיר... (שטעטלט זיך אויף, דראעת זיך ארים, אויסצאוואוישען די טרערען).

מ א י ר (שלאגט זיך אונווילע מיט דער דעת, נעטט ענדליך פון בוועט-טאטש ארים א פאטאגראפיע, דערלאנגט איהר). איז טאר נישטן, מרום!

מ ר י מ (נעטט די פאטאגראפיע מיט ציטערידיגע הענט — באך טראכט — פאלט צורייך אויפֿן בענקל — הי פאטאגראפיע פאלט איתר פון האנט ארים אויפֿן טיש, הייזעריג). א? זאט איז נידערטרעכט טיגן... האסט ליעב און אנדרער און האסט לארישויגען — —

מ א י ר (שטרען). עם איז קיין אנדרער, מרום... מײַן מאמע איז עס... מײַן מאמע, מיידעלווין — (פוייזע).

מ ר י מ (קומט לאנגזאם צו זיך — מיט טרערען פאָר פרײַד). דיזן מוטער... ווי שעהן... ווי געטליך שעהן —

מ א י ר. געוען! — מײַן טאטע איז אויך א שעהנער גען ווען... אויך א שנידער-געוועל, נאר — אנדרער צייטען, בטחוּ געהט... נאם פאָרלאָט נישטן... ווער עם שפייט אַזְעִימעל... און א חופה געשטעלט... צוֹווּי מתים...

מ ר י מ. און נישט גֶּלְיקִיד גֶּלְעַבְט —

מ א י ר. דלוֹת לאָזֵט נישט לְעַבְעַן — — פון זיבען בון אַיד איינער געלביבען — — פון די וויגען אַזְעִימעלראָגָען — אַיִינָס פון וואָסער אַרְוִיסְגַּעֲזִינָן! (וואּויזענדיג צו דער געטליךער שעהנקייט... און דאס איז געלביבען פון דער געטליךער שעהנקייט... (פוייזע). אַלע בעידיגער מה!

מ ר י מ (פארשטעלט זיך דאס פנים און ווינטן).

מ א י ר (זעהר געריהרט). מען טאר נישטן, מרום! עם איז א זינד... מײַן טאטע פֿלְעַגְט אַזְוֹף דער עַלְמָעָר צו ריבע אַזומגען נאר הייל... אַזְוֹף קְהַלְּסָמָשׁ חַשְׁבָּוּן קִינְדְּלָעָן און באָגְרָאָבָעָן — האבען זיַּי גַּעֲזָגָט, — אַיז א זינד!... (פוייזע).

מ ר י מ. מאיר... נאם קאָן הַעַלְפְּעַן... האָה צו גאט!

מ א י ר (מאכט אַזְוֹק מיט דער האנט).

מ ר י מ. און אפשר... אפשר...

מ א י ר. וואָס אפשר? מרום!...

מ ר י מ. אפשר ווועט גאט העלפֿען, עם ווועט נוישט זיין...
קיין... קיון קינדרער !

(חינטערין וווענטעל פָּאַלְעָן אַרְאָפּ טַעֲלָעָר אָוּן גַּלְעָזָר פָּוּן טִישָׁעָל.)

(פָּאַרְוּוֹ אַונְדְּעָרְתָּעַ פּוֹזָע.)

מ א י ר. אַרְאָפּ נָעַפְאָלָעָן, צֵי זַי האט נעהרט אָוּן אַרְאָפּ נָעָן
וּאַרְפּעָן ! (געחש צו צו אויהר מיט אויסגעשפרוייטע הענט).
ש ב נ ה (קִיםְטָ אַרְיוֹן). מַזְלָטָוב !

(פָּאַרְתָּה אַבְּגָן.)

צווייטעס בעי.

(צעהן-צועעלך יאהר ארום.)

דאַס זעלבע צימער, בעל-בָּת' יאַשער אַיְנֶגֶר-יכטָעַט; רעכְטַס —
צווויו בעטען; לינקָם — אַ קָּאנְטָאָרְקָעַ; אַיִן מֵיט — אַ
קלְיָוִן גָּאָרְנוֹטוֹר בְּיָלוֹגּ מַעֲבָעַלְ; דֵּי טִיר אַיִן צָוְיוֹיְטָעַן צִיְּדַי
מעָר אַרְיָין אַיְזָן אָפָעַן, עַס זַעַחַעַן זַיְךְ שְׁנוֹידָרְגָּעָזָעַלְעַן בַּיּוֹ
דעָר אַרְבָּיוֹטָן, דַּאַס גָּרוֹזָשְׁ פָּוֹן פַּסְ-מַאְשִׁינְגָּעַן.

מֵאַיְר (זִוְצָה בַּיּוֹ דָעַר קָאנְטָאָרְקָעַ אַיְבָּעַר רַעֲבָעַן-בִּיכָּעַר; דָעַר
גַּעַרְוִוִּיטָן, בִּיזְעַ אַוּוֹעַנְגָּעַן). —

מֵרַיְם (זִוְצָה אַוְיפָּאַ בעַמּ, דַּאַס גַּזְוִיכָּט אַיִן דֵי הָעָנָט).

(איַוְנְשְׁטִימָוִג גַּעַזְאָנְגּ פָּוֹן צָוְיוֹיְטָעַן צִימָעַר :)

מֵיר שְׁוּעָרָעַן בַּיּוֹ דָעַר לִיכְטָנָעַר זָוָן — לִיכְטָמָז זַיְן פָּאָר אַלְעַ !
מֵיר שְׁוּעָרָעַן בַּיּוֹ פְּרִוְיָעַן פָּעָלָד — בְּרוֹוִיטָמָז זַיְן פָּאָר אַלְעַ !

(דעָר רַעְפְּרִוִּין וּוּרְתָּ אַוְיְגָעְכָּפָטָן פָּוֹן עַטְלִיבָּעַ שְׁטִימָעַן).

מֵאַיְר (רוֹפֶט אַיִן דָעַר צָוְיוֹיְטָעַר שְׁטוּב אַרְיָוִן). שְׁטִיל זָאַל
זַיְן ! נִשְׁתָּמָפָאָר זַיְנָגָעַן צָאַל אַיְיךְ מִיּוֹן בְּלֹוָט ! (עַס וּוּרְתָּ שְׁטִיל).

מֵרַיְם (זַוְצָפָט).
מֵאַיְר. אָוֹן דָו, קוּוֹנְקָעַן נִשְׁתָּמָפָאָר ! — נִשְׁתָּמָפָאָר מַעְגַּלְיָד אַ רְעַז
כֻּנְוָנָגּ צָוּ מַאְכָעַן !

(פָּוֹן יְעַנְעַר זַיְיט וּוּרְתָּמָיט אַן אַיְמָפָעַט צְוָנוּוֹאָרְפָּעַן हַיּ
טִיר צָומָשָׁלָט).

מֵאַיְר. קָלָאָפָעַן זָאַל עַס אַיְיךְ אַיִן דֵי קָעַפְ!

מ ר י מ. אה, נאם, נאט — וואס פון א מענש ווערט!

מ א י ר. שווייניג!

(פוייעז. דאט געוזנג פון צוווייטען צימער ערשות זיך אַחְן ווערטער.)

א ש נ י י ד ע ר - ג ע ז ע ל (קומפל אַרְיוֹן).

מ א י ר. וואס אָזֶוּ שְׁפָעַט?

ש נ י י ד ע ר - ג ע ז ע ל. אַקְינְדו אַיזּוּ מִיר אָוּוּקְעַנְפָּאַלְעָן.

מ א י ר. וועל איד רעכענען אַפִּירְטָעָל טאג!

ש נ י י ד ע ר - ג ע ז ע ל (אייברגעהונדייג צום צוווייטען

צימער). עלקסְפֵּלְאַטְאַטְאָר! (ווארפט הינטער זיך צו די טיר.)

מ ר י מ (שטיילער אלט פֿרְהָעָר). וואס פון א מענש קאָן

ווערטען.

מ א י ר (פארטיפְּשָׂזְיך אַין רַעֲבַנְעָן).

מ ר י מ (גאָר אַ פּוֹיעַז, זעהר טרוועיריג אָוּן לאָגְנוֹזָם). אַרוֹיסִיס-

געוזאנט אַיזּוּ אַ שְׁלֵמָה בְּטַעַר שְׁעה... אַיזּוּ אַ בְּיוֹזָר שְׁעה...

ג אַטְסָס אַו יְעַר הַעֲרָתָמָה... אַלְיָוּן זִיךְ פָּאַרְשָׁאַלְטָעָן... אַ מענש

טּוֹטָזִיך נָאָר אַלְיָוּן...

מ א י ר. וועסט שְׁוַיְינְגָן אַמְּאָל?

מ ר י מ. ווי אָזֶוּ רעדסט דּו צו מִיר, מָאִיר? נִישְׁתְּ אָזֶוּ

פְּלַעַנְסָטָדָו רַעֲדָעָן אַמְּאָל.

מ א י ר. האסְטָס מִיךְ גַּעֲקָעָנְטָמָה... נִישְׁתְּ גַּעֲדָרְפָּטָט צְרוּדָעָן...

(פוייעז).

מ ר י מ. הַיְינְט אַיזּוּ דּעַר חַוְּפָהְטָאָג גַּעֲוָעָן...

מ א י ר. אַיְהָרְצִיטִים! אָזֶוּ פִּיעַל יְאַהְרָעָן בְּאַנְרָאַבָּעָן...

מ ר י מ. בְּאַנְרָאַבָּעָן... נָאָר בְּאַנְרָאַבָּעָן? קַיּוֹן גְּלִיק אַיזּוּ גַּאֲרָה

ג י ש ט גַּעֲוָעָן? האסְטָס מִיר גַּאֲרַנִּישְׁתָּ קַיּוֹן גַּוְטָס צו פָּאַרְדָּאָנִי

קָעָן... מָאִיר!

מ א י ר (גַּעֲרִיחָרֶת). פָּאַלְגָּ מִיד. מְרִים — דּעַר נִישְׁתְּ דּעַר-

פָּוֹן... אָזֶוּ קָאָן נִישְׁתְּ זַיְן... עַס קָאָן אָזֶוּ נִישְׁתְּ בְּלִיְּבָעָן... אָוּן

וָאָסָס? מִיר זַעַנְעָן דָּאָר נִישְׁתְּ צְוֹנְעַשְׁמִידָט מִתְּאַיּוֹזְרָנָעָן קִיטָּעָן...

לְאַמִּיר זִיךְ נִשְׁתְּ שְׁוֹעוֹרָ מַאֲכָעָן דַּעַם לְעַצְתָּעָן טָאָגָן... נָעַם בְּעַסְטָר

דַּעַם שָׁאָלָג, גַּעַה אַרְאָפָּט, קוֹפָּעָפָּס אַיְן...

מ ר י מ (וּוֹיְל עַפְּסָמָן זָגָעָן).

מ א י ר. דּעַר מִיד נִישְׁתְּ אַבְּעָר... עַס מוֹזָ אַמְּאָל קּוֹמָעָן דִּי

לאיט... און וואס שפערטער איז ערגען — פאר דיר... דִּיְיָן
טובה מיין איד... געה, מרום, געה. לאמיר נאך היינט צוזאמען
מייטאג עטען...

מֶרְיִם (רעזינגרט). גוט... איד געה. (הובשת זיך אויף,
עempt דעם שאל, געת, וואקעלדייג איבערן צימער צו דער טיר).
מֶרְיִם (מאכט זיך גלייך ער איז צוריק פארטיפט איז
חשבנות).

מֶרְיִם (איין טיר). צו ווידערזען!

מֶרְיִם (ענטפערט נישט, גליק ער הערט נישט)

מֶרְיִם (ווארפַּט אויף איהם אַגְּבַּעַדְּבָּלִיק)

מֶרְיִם (דערפַּיחַלְתַּדְעַט בְּלֵוק אָוֹן לְאֹזֶת נִידְעַרְגְּעַן דַּעַט קָאַפְּעַט אַיבָּרַעַן בּוֹרְאָפְּט).

מֶרְיִם (וואיל זיך צואוינוינען). געת, געשוניך אַרְוִיסִים,

מֶרְיִם (אַטְעַמְּט אַבְּ). אָה! (שטעחת אויף, געת האנטיג אויב
בער דער שטוב). אוים איזווען מוז מען זיין — — און וואס?
ב'ועל זיך דאך פאַרְזָאָרְגַּעַן — — — עס מַזְזַעַן אַזְעַן אַסְפַּט —
אַשְׁנִיְידַעַרְגַּעַן (קומט פון צוועויטען צימער).
בעלהבית, איד מוז היינט אהיהם געהן פרהער —

מֶרְיִם (האַסְפַּט). געה!

שְׂנִיְידַעַרְגַּעַן (קומט פאַרְזָאָרְגַּעַן, נאך אַזְעַן ווילע).
נית מיר אַרְבָּלְאַזְעַאנְטַס!

מֶרְיִם (האַסְפַּט). מאָרגַעַן — געה... געה!

שְׂנִיְידַעַרְגַּעַן (ציתח דִּיְאַקְסָעַט, געת אַרְוִיסִים)

(דורך דער אַפְּעַגְעַן טיר הערט זיך אַשְׁטַילְגַּעַנְגַּעַן גַּעֲזָגְגַּעַן):

עַס יָאָגַעַן, סְצִיהָעַן שְׂוֹעוּרַע וּוְאַלְקָעַן,

עַס בְּלָאָוֹט אָזְן פִּוְּפַט דַּעַר וּוְינְט!

פָּוֹן סִיכְוִידַעַן שִׁקְטַּת דִּיְוָן מַאְטָע — —

מֶרְיִם (מייט קנאה). מענישען זינגען. (געת צו, פאַרְמָאַכְט
לאָגְנְזָאָם די טיר).

(עַס הערט זיך די מַעְלָאָדִיעַ אַחְן וּוּרְשָׁעַרְ).

(מאָיר גַּעַת אויף אָזְן אַפְּ—גַּעַרְיָהָרָט).

י. פְּרִץ

ש ב נ ה (קומט ארינו). גוט מארגען!... (כלויבט שטעהן און טיר).)

ארוסים בעגנוןען... מ א י ר (ויר). גוט יאהר... איהר זוכט מײַן וויבּ?

ש ב נ ת. כ'זווים... איר האב זי ארפאפנעהירת פון די טראעט,
זי איז איזו שוואר... (פוייזער) אונטמען האט זיך צוואוינט.

(פז ויזען)

מ א י ר (פַּאֲרָצִיָּה אֶחָדָה פְּנִים). נו, איז וו אס?

דאס צימער צו די שנויידער-געזעלען.)

מְאֵרִי (זולאכט זיך). **כָּאַכְאַכְאָ!** מורה געהאט פאר
יחיך.

ש ב נ הש (צוריינגענדיג). איך וויס, איהר וועט אויל מיר
קייזן בעלן נישט זיין... נאר, אז די הייליגע תורה זאנט: נין!

מְאֹיר הַרְלָל

הברוך עם אנו א בזמנים !

הויטן!
אַ גָּעֵז עַל (פון צוֹווֹוְשָׁעָן צִימָעָר). בַּיּוּם אַרְכִּיבְּטוּדָר דַּי
אַ גָּעֵז עַל (פון צוֹווֹוְשָׁעָן צִימָעָר). בַּיּוּם אַרְכִּיבְּטוּדָר דַּי
קְיֻונָּה רְחַמְנָה נִישְׁתָּחַט ? (אַרְיֶסְפֶּלְאַצְּעָנָר). אַוְן פָּאָר וּוּמָעַן הַאֲרַבּוּעַט
מַעַן ? פָּאָר וּוּמָעַן רְיִיסְטָם מַעַן אַיִּזְנָן דַּי וּוּלְעַט ? שִׁינְדָּט מַעַן —
מַאּוֹר אַ בְּלִינְגָן זָאָךְ ! רְחַמְנָה ! — אַוְן אַוְוָף מִיר אַיּוֹן

מ א י ר (זוויזט א פוייסט צו דער צוינויטער שטוב).
ש ב נ.ה. אווי, ר' מאיר, ר' מאיר — איהר רעדט אלען פון
עולם הזה, וואלט איהר באמש גערעדט וועגענו א קדיש — איבער
הונדרתא אווי זונזיג אונדער האבר האבר בער בער זונזיג!

— מְאֹרֶב זָנוּי דָּאַת —

וְאַזְכֵרָה — אֲזֶבֶן וְאַזְמָעָה —
שׁ בְּנָה. אֹוֹפָ אַיְהָר אִיז אַבְּגָר מַעֲהָר רַחְמָנוֹת — אַזָּא גּוֹטָע

וְאֵין כָּלָב (פְּאַזְנֶה שְׁרָת בְּשָׂמֶן בְּול אֲנוֹנְשָׁמְטִוְבָּלְדִּינְג) זָהָם

אֵיךְ שָׁכַנְתָּה (ועצען זיך צומ טיש). — אֲדֹרֶבֶה — אִיהָר הַאֲטַרְמָנוֹת, אִיר האָב אוֹיר רַחֲמָנוֹת — «אַ גָּטוּעַ נְשָׁמָה», זאנט אִיהָר, זאנט זאָר: אֲבָשָׂרְעַ נְשָׁמָה... אֲבָעַר עַס מָוֹן דָּאָר אַ סְׂפָּה זַיִן —

ש ב נ ה. אודאי איז שלעכט...

מ א י ר. א קונץ צו זאגען "שלעכט"! ... איז מען איז אבער
א שבנה, און מען האט רחמנות, מאכט מען שלום...

ש ב נ ה (פֿאַרוּאָונְדֶּעֶרט). איהר קרייגט איזיד דען?
מ א י ר. ב'מיין — —

ש ב נ ה. ניינ, ר' מאיר... שלום מאכען טאר איזיד נישט...
מעגען דער תורה הקדושה... א שפֿאַס, די ערשטע מצוח!
מ א י ר (אומגעדולדיג). נישט דאס מײַן איזיד... שלום צום
נט! ...

ש ב נ ה. חסִיזְלָום, חסִיזְלָום! א פֿינְגֶּר איז שפֿאַלְט
פֿוֹן טֵר לְעֵנָן איזיד נישט...
מ א י ר (בִּזְוִן, שטעחט אויף). נו, געהט מיר געזונטערהייט.
ש ב נ ה (שטעחט אויף, געהט, דרעחט זיך אום שוין אין טיר).
פֿוֹנְדְּסְטְּוֹעֲגָן בָּאַלְגָּט מִיד, ר' מאיר — פרענט אַשְׁלָה... אפשר
וועט מען מתר זיין — וואס תלמידי חכמים קאנען...
א ש ט י מ ע פֿוֹן הָוִיָּז. געהט איז שטוב אַרְיוֹן?
ס'קינד ריסט זיך! —

ש ב נ ה. איזיד געה, איזיד געה. (אַפְּ).

מ א י ר (געט זיך מיט געוואָלְד צום חשבוּן, רעבענט חוּד).
זיבען איז פֿינְגֶּר איז צוועלְפֶּא און ניינ איז צוווי איזן דרייסיגן. (שטיי
לער, דערניאָה). זיבען איזן זעכיגן איזן אַכְטָן איזן זעכיגן — (בִּזְוִן).
אַשְׁוֹוֹאַרְץ יָאָהָר — עַם דָּרָעַת אַיְזָן קָאָפְּ... סָאַמְּעַד טַעַתִּים — בְּדִיל
חרל וועל איזיד ווערטן — אָז עַק מָזָעַן האַבְּעָן!

מ ר י מ (קָוְטָשׁ צְרוּיק, נִישְׁתָּאַיְנוּ גַּעֲקֹוּפֶּט, וּקְאַלְטָזְזִיךְ צָוָם
צָוָם בְּעַט, וּוֹיְלָזְיךְ לְעַגְעָן). בְּחַאָב נִישְׁתָּאַיְנוּ גַּעֲקֹוּפֶּט.

מ א י ר (שְׁרֻעְנֶג). בְּחַאָב דִּיר שְׁוֹן נִישְׁתָּאַיְנוּ גַּעֲקֹוּפֶּט
זָאָגָט, בִּיְתָאָג לְעַגְטָמָעָן זִיךְ נִישְׁטָמָט... סְקָאָז אַסְחָר קָוְמָעָן —

מ ר י מ. פֿאַרוּאָס מַאְמָעָרְסֶט דַּו מִיד נָאָה, מִיר?
מ א י ר. וּוֹעֵר מַאְמָעָרְסֶט דַּיְךְ? וּוֹיְסָט, מַעֲנְשָׁעָן קָאָנָעָן קוֹדָ
מען. עַס מָזָע אַיְזָעָה לְיוֹתִישׁ... אַנְיָוָשׁ גִּיטָּעָן קִיּוֹן קְרָעָדִיט!
גַּעֲשָׁפֶט אַיְזָעָה גַּעֲשָׁפֶט! — — אַזְוָן זַוְוִיסָט, וּוֹעֵן נִישְׁטָמָט...
וּוֹאָס דַּו וּוֹיְסָט, וּקְאַלְטָז אַיְזָעָה נִיְּשָׁפָאַנִּישׁ וּוֹעַנְטָעָל גַּעֲקֹוּפֶּט...
דָּעַר מַאְמָעָם, עַלְיהָ הַשְּׁלוּם, אַיְזָעָה צְרוּיסָעָן, אַחֲרָפָה. —

מֶרְיִם (וּוֹיָנְגָלִינְגַּ). וּוּסְטַ קַוִּיפָעַן, וּוּסְטַ קַוִּיפָעַן! פָּאָר
אוֹ אַנְדָּרָעַ...

מֶרְיִם (שְׁטוּחַת אוֹיֵף). אֲ מַעַנְשַׁ דָּאָרָף זַיְן אֲ מַעַנְשַׁ אָוֹן
וּוּסְטַ? וּוּסְטַ פָּאָר אוֹן אָוּמְגָלִיק? (גַּעַת נַעַמְנָעַ צָו.) בְּלִיעָבָעַן,
גַּאֲרַנִּישַׁטַּ! וּוּסְטַ אַיְזַׁ? חַסְיוֹשָׁלָום, אָזְוִי אַלְטַ בִּיסְטַ דַּו? (בְּעַמְטַ
אֲ בַּעֲנָקָעַל, זַעַמַּת זַיְךְ רַיְוַעַנְדִּיגְ). פָּאָהָרַתְ צַו אָוִיפָּן בַּעֲנָקָעַל נַעַמְנָעַר
צָוּם בְּעַטְ). גַּלוּבַ, מִירַ, מְרִיםַ, דַּי וּוּלְטַ אַיְזַׁ אֲ וּוּלְטַ... דַּי זַוְ אַיְזַׁ
דִּיר נִישַׁט אַנְטַעַרְגַּעַנְגַּעַן, חַסְיוֹשָׁלָום! אֲ שַׁעַחַן וּוּיְבָעַל, בְּרוֹדַ
חַשְּׁמַ, בִּיסְטַ דַּו דַּאָרַ — זַאֲלָסְטַ דִּיר נַאֲרַ נִישַׁט אָזְוִי אַפְּלָאָזְעַן!...
אַוְיָגָעַן הַאֲסְטַ דַּו... נַאֲרַ וּוּסְטַ פָּאָר אַוְיָגָעַן!... זַאֲלָסְטַ זַיְ נַאֲרַ נִישַׁט
אָזְוִי אַוְיָגָעַן — אֲ שַׁאֲרַ אַזְוִינָעַ אַוְיָגָעַן — —

מֶרְיִם (וּוֹיָנְגָלִינְגַּ). וּוּסְטַ דַּו רַעַדְסַטַּ, מָאיַר!

מֶרְיִם (שְׁפָרִינְגַּטְ אַוְיֵף). מְאָוַן אֲ פָּאָר הַוְּנָדָרָטַ וּוּסְטַוּ בַּאֲקוּמוּן...

מֶרְיִם (שְׁפָרִינְגַּטְ אַוְיֵף). שְׁלָאָנְגַּ!

בִּיתְדִּין - שְׁמַשׁ (קָוָמַשׁ אַרְיוֹן). גּוֹטַ מַאֲרָגָעַן —

דָּעַרְ רַבְ שִׁקְטַ רַוְפָעַן —

מֶרְיִם (עַרְוִוְשְׁרִיְעַנְדִּיגְ). אָזְוִי פָּרִיה!

וּאָמַר אֵין פִּידְעָלָע שְׁטַעַקְתָּ.

(טיעאנער שטייך)

פָּעָרֶזֶן:

וְאֵל — פִּינְקָה אֹוָן פַּיְעַרְצִיגָּה — פַּופְצִיגָּה וְאַחֲרָה, אַ פַּאֲרַבְעַנְקַטְעָ, אַיּוֹבִיגָּ
זַוְּבַעַנְדִּיגָּעָ פַּעֲרַזָּן. מַרְינְקָטָה. פַּיהֲרַתָּ אַיְן אַ מַוְתָּעַלְ-פְּוֹוָוִי-
לַוְישָׁעָרָ שְׂטָאַדְטָ אַן אַרְקַעַטְשָׁעָרָ, אֹוָן וּוּעַלְכָעָן עַס שְׁפִילְעָן :

שְׁמַאי אֹוָן
וְוִי — צַוְוַיְלִינְגְּסַ-בְּרִידְעָר —

שְׁמַעוֹן,

מַאיְרָ אֹוָן

וְנוֹנָה — צַוְוַיְלִינְגְּסַ-בְּרִידְעָר אֹוָן

חַיְיִם — דַּעַר מוֹזְנִיקָה. זַוְּנְעָן זַעַקְסָ זַיְהָן, פָּוָן וּוּעַלְכָעָן חַיִים אַיְזָה
דַּעַר עַהְנְלִיבְסְטָעָר צַוְּ אַיְהָם.

מִירֵל — זַוְּיִיר מַוְתָּעָר, יוֹאַלְסָ וּוֹיְבָ, גַּעַלְטָעָרָט, מַעְהָרָ פָּוָן לִיְדָעָן
אַלְטָ פָּוָן יַאֲחָרָעָן. צַיְעָן, אַיְבָרְהָוִוִּישָׁ אַיְן דִּי אַוְיָגָעָן
פָּוָן אַן אַמְּאַלְיִיגָּעָר גַּרְוִוְיסְטָרָ שַׁחַנְקִיָּת.

בְּדַחְן — אַ פַּאֲטָאַלִיסְטִיכְ-מוֹאַנְטְּרָאַפְּיִישָׁ גַּעַשְׁתִּימְטָעָ פִּיגָּוָרָ.
דַּיְוָ שְׁוֹ אַרְצָעָ פְּעַשְׁעָ — גַּעַקְוּמָן פָּוָן אַ גַּרְעַסְטְּרָעָרָ שְׁטָאַדְטָ
אַחֲרָר צַוְּ גַּאַסְטָט ; גַּרְוִוְיסְטָעְדוּתִישָׁ גַּעַלְיִידְטָ. אַוְיסְטְּרָלִיךְ
שְׁטָאַלְץָ, נַוְשָׁט צּוֹלְזְעַנְדִּיגָּ. אַוְינְגְּרָלִיךְ שְׁטִימְוָגְסְ-מְעַנְשָׁ ; עַטָּה
וּוָאָסָ סָאַמְּנָאַבְוָלָ, פָּוָן אַ וְאַחֲרָ עַטְלִיבָעָ צְוֹוָאנְצִיגָּה.

גַּרְיַנְצִיְּג — אַזָּן אַלְשָׁעָר בְּחָרוֹר. רַיְיךָ, אַבְעָר גַּעַשְׁמַאַקְלָאָזָ גַּעַלְיִידְטָ,
קִיְוִיתָ אֹוָן זַוְּיִיגָּעָר, רַיְגָעָן, בְּרַוְילְאַנְטָעָנָעָ סְפִינְקָעָן, א. ד. גָּלָ.
דִּין, שְׁמַשׁ, חַזָּן, מְשׂוּרִים, חַתְּנוֹנָה-גְּנָעָסָט, צְוֹוִישָׁן זַיְיָ רְדִיעָרָאָלָ.

סָאַרְוָעָר, שְׁכָנָה אֹוָן אַנְדָּעָרָעָ.

דַּעַר עַרְשָׁטָעָר אַקְטָ שְׁפִילְטָ זַיְךָ זַוְמָעָר, דַּעַר צַוְוַיְוִוְטָעָר — וּוּינְגְּטָרָ.

דַּעַר דְּרִוְיטָעָר — עַנְדָעָ הַעֲרָבָסָט.

איין הינטער-גרונט — אין אלט-געבעוית אויגשטעקיג חווין
מייט א גרוימען, אפענעםGANIK אויף טראעלער, וואס פויהרט
איון א קאריזאָר מיט טירען : רעכט — צו דער זאויגונג,
ליינקס — צו דער קיד. דער הויף פֿאַרְזַן חווין, וואס פֿאַרְזַן
געמט די רעדט סצענע איין אַמְּאל א גערשטעל געוען, פֿאַרְזַן
נאלץ צואווארפֿענע שטאממען פֿוֹן בויימער, וואס מען האט אויף
האלץ פֿאַרְזַּיט, ציובען פֿוֹן קלְאַטְמְבָּעַן. ערטערוויז — נישט
אויגאנצען אויסגענערעטען גראן. צוּפְּלִיגְּ זענען גאנץ געד
בליבען פֿוֹן איין זויט הויף — אין אַפְּגַעַשְׁטָאַרְבָּעַנְדָּרְ הַוּלְעָר
דעמבּ, מייט צולענטע טַרְקוּנֶעָן צוּוֹיְגָּן. פֿוֹן דער אַנדְרָעָר
זויט — עטליכע צוֹאַמְּעַנְשְׁתָּחָדְרִיגָּעָן צוֹ יונְגָּעָן בוּמְלָעָר
אויף האָלֵךְ. איין מיט הויף — אַ פְּלוֹמָט.

ליינקס זענען הויז און הויף אַפְּגַעַטְוִילָט דָּוָרָךְ אַ שְׁטָאַכְעַטָּעָן
צְוִים פֿוֹן אַ שְׁמָאַלְעָן און אַ שְׁטִילְעָן הַיְנְטָעָרְגָּעָסְעָל.
אויף'ן גאניק — פֿוֹן גַּעֲוָהָנְלִיבָּעָן וַיְוִיטָעָן הַאָלֵץ : טִישׁ, שְׁטוֹר
לְעֵן אָנוּ אַ בְּאַנְקִידְבִּיעַת. אויף וויאנט : רעכטס — אַן אלטער
צּוּבְּרָאַכְּבָּעָנְדָּר שְׁפִיגְעָל ; ליינקס, אַין ווַיְנְקָעָל — אַ דְּעַמְּאַלְיָר
טָעָר בְּיוֹסֶט פֿוֹן אַ קְּאַמְּפְּאַזְּוִיטָאָר.

איין הויף — איין שאַטְעָן פֿוֹן די בוּמְלָעָר — אַ מּוֹזִיךְ
שְׁטָעַנְדָּר, צּוּקָּאַפְּעָנָם אַ גְּרוֹזְבָּאָנָק. אויף די בוּמְלָעָר, ווֹי
אויף'ן אלטען בויים — אויסגעשְׁנִיצְטָע אַנְיִצְיָאַלְעָן פֿוֹן גַּעַמְעָן.
אַ חַיְיסָעָר פֿאַרְ-מִיטָּאָג. איין גַּעַסְטָל גַּעַתָּה וּוֹרָעָן זְעַלְמָעָן דָּוָרָךְ.
דוֹרָךְ דָּעַם אַפְּעָנָם קִירְ-פְּעָנְשְׁטָעָר זְעַחַתָּה מעָן, ווֹי מְוַרְלָפָאָר
רעַט זִיךְרָה בְּיוֹם פִּוּעָר אויף'ן קוּמָעָן, בְּרִיחָתָ מִילָּה, וּוֹאַשְׁטָ
גְּלֻעָזָר אַ. ד. גָּל.

די מענער זענען, קענטיג, זעהר שפטעט געקומען פון ■
חתונה: די פענסטער פון דער ואוינונג זענען פון אינען
זענינג נאך פאלאודענט, מען שלאלפת נאך דארט. ש מ א י,
ש מ ו ז, מאיר און יונח שילקפאן אין דרייסען.
ש מ א י — אויפֿן גאנק אין באנק-בעט; ש מ ע ו ז —
אויף דער גראזיבאנק; מאיר און יונח — אונטערן
אלשען בוים. זוי האבען זיך ערנער אין די קליפורניע, קוים אראפֿ-
ווארפֿען זיך אויף די ערנער אין די קליפורניע, קוים אראפֿ-
געווארפֿען דאס שורדיינארג און די הארטע, דורךגעוווקטעה
וועש, וואס וואלגרט זיך, גלייך מיט די מוזיק-אינסטיטו-
מענטען, בי די געלגער.

(ב ד ח ז קומט אן פון געמעל צום הוות' צו.)

מ י ר ל (האט אויסגעוישט דאס לעצעט גלאז, געשטעלט אויף
א טאי. געהט צו צום פענסטער; קייקט, צי די זוחן שלאלפען נאך).
נעבעד... אהיים געקומען, — גויסער מאג געווען... מ'האט שיין
פרישע בויינעל געטראנגען... (וויל זיך צוריקיבעהן, באמערכט דעם
בדחן, וואס קומט פון געסעל, שעטלט זיך אפֿ בי די שטאכבעטען, געטט
פון טאש אראוים א פלאש און טרינקט אפֿ). — שלענדערט זיך אראט...
א זופֿ און א זופֿ... א זיפֿ און א זופֿ... און רעדט דעם אלטמען נישט
ווארט... וואט באשערט און באשערט".

ב ד ח ז (האט צורייך באחאלשלען די פלאש, קומענדיג אין מיט
הוות' אריין; מיטין און פון שול-קלאלפען). שטעהט אוות, אידער-
להע, כשר'ע, פּוֹרּוּמָע אידעלעך — לאבדות —

מ י ר ל. שטולער, וועט וועקען דעם אלטמען!

ב ד ח ז. ר' אידער געללאפען?

(מיירל ראש אפֿ).

ש מ א י (שיין אויפגעעצעט, מיט א בליך צום הוויז). דארט
מאכט מען דען און אויג צו? — דער אלטער ווארפֿט זיך, ווי א
שלאנג און בעט... די אלטער — גראבט ס'פּנים און קישען אריין
און שלוכצט — — וואס מאכט לאה?

ב ד ח ז (זעצעט זיך אוויה א שטאמט פון א בווית, פּינְסְטֶעֶר). איזו...
...

וואר איז פידעלע שטעהט

7

מ א י. ר. וואקעולט זיך ארום, ווי א שאטען...
 יו נ. ה. די נשמה, — זאנט זי — איז אויהר אינגעילהט
 אין א נבעל.
 ש מ ע ז. זיין רoid... אלע רעדען מיט זיין לשון... אלע
 יהאָר אָן אַנדערע...
 ש מ א. י. אבער א יונגע מיט ביינער, דער אלטער! טריינקט
 אויס דאס קעלישיקעל — באז!
 ש מ ע ז. און וואס זאנט אויער לאח אצינד?
 ב ד ח. הערטט דאָר! א קעלישעך... א קלונג געטאָן, —
 שטיל געוואָרען...
 5 ו. (ארויסקומענדיג צום שפיגעל זיך גאלען). דער אלטער
 פאָרבט זיך שוין די האָר...
 ש מ א. י. וויל נישט אלט ווערטן.
 ב ד ח. מעו מוו!
 ש מ א. י. אָן די אלטער פאָרישיסט די פלאַש, באָפֿאַלט איהָם
 א בענקיינש, און ער ווערט — פאָרפֿאַלען... קומט ער צוּרִיך גרוּן,
 ווי א טוּבָּה, אינגעָרְמוּפָּעָן, ווי אָן אלטער ציטְרָוּן.
 מ א. י. אבער מיט אוינגען קלְאָרָעָע...
 יו נ. ה. א נשמה א ניע...
 6 ו. און א ניע נשמה, — דאָרָה עפָּעָם ניעומ!
 מ י ר ל (ארויסקומענדיג מיט הייסע מילך). קינדרער, דאס
 איז אויער ברכה, איזו דערפריה? (אייבּרוּוּעַלְטִיגַּז זיך. צוֹגֶשׂ די
 מילך. צום שדכוּן, קאָלָט). טריינקען א גלאָז מילך?
 (אָפּ, נישט אַפּוּאַרְטָעֵנְדִּיג קיַּין ענטפָּעָר).
 ב ד ח (מעחר צו זיך). פָּאָר גְּסִיכָּה, אַפְּשָׁר...
 7 ו. (אויף דער מוטער). וואס פָּאָר אָן אויערטן דאס האָט!
 (חוּבְּט אָן פִּוּפָּעָן אָ פָּאַרְבָּעָנְקָטָעָן מְאַשְׁיוֹן, אַנְדָּרָעָע גַּעֲטָעָן
 מילך, צוֹגֶשׂ זיך אייבּער/ חוּפָּה מיט די גַּלְעוּר).
 ש מ א. י. דעם אלטערען נעכטיג האָרְץְרִיּוּם עַנְיָש... (טָאוּ
 ענְהֻרְוָנְגָּה). בְּבִינְמָה אַרְיוֹן מִיטָּן באָס, האָט ער אויבּוּנְשְׁטָעָלָט אָ
 פָּאָר אוֹיגָעָן!
 ב ד ח. בִּיסְט אַרְיוֹן, ווי אָשְׁבוּר מיט דער פּוִיסְט אָין
 שפִּיגְעָל...

ו. 6. פְּרִזְ

ש מ א י (פָּגָרְעַנְפֶּעֶרֶת זִיר). דָּעַר עֲלֵם אֵין נִישְׁטַ צָפְדִּי־
דָּעַן גְּעוּעַן. — נַעֲפְרַעַנְטַ: אַחֲתֹונָה צִי אַהֲסָפֶד...
בְּדַ חַן. וּוְאֹרֶף פָּעָרָעֵל פָּאָר — חַזְוִירָוּם...
חַיִּים (פָּאָלֶת אַרְוִיס פָּוָן שְׁטוּב עַמְפֶּעֶרֶת, מִיטָּא פִּידָּעַל אֵין
דָּעַר הַחֲנַט). דָּאָס אֵין צָוֵם פִּיְּפָעֵן, דָּאָס?
מְאַיְּרָה. עָר וּוּעַט פִּיְּפָעֵן „כָּל נְדָרִי“ אָוִיךְ...
יְוָנָה. וִידְרוּי אָוִיךְ...
בְּדַ חַן. וּוְאָס עַס וּוּעַט אַיהֲם זַיְן בָּאַשְׁעָרָת...
חַיִּים (שְׁפִילָשׂ בַּיּוֹ דָּעַר גַּרְאַזְבָּאָנָק דָּעַם זַעֲלָבָן מַאֲטִיוֹו. מַיְוָל
בָּאוּוּיּוֹת זַיְךְ אֵין פָעַנְסְּטָרָה. דָּאָס גַּעַסְעָל וּוּעַרְתָּ רִיחַרְעוּוֹדְרִיגָּעָר. מַעֲכָב
שְׁמַעְלָעָן זַיְךְ אָפְ בַּיּוֹ דִּי שְׁטָאָכְעָטָן).
בְּדַ חַן. שְׁנִיְּרָת זַיְךְ אָטָמָע!
מִירָה. זָאָל גָּאָט הַוְּטָעָן!

(צִוְּחַת זַיְךְ עַטְוֹאָס צָוְרִיק.)

שְׁמַעַן זַיְךְ. אַבָּעָר, וּוּרְהָאָט עַס גַּעַשְׁפִּילָט, דָּעַר אַלְטָעָר!...
לָוט שְׁכָבָר גְּעוּעַן...
שְׁמַא יִ. דִּי פִּידָּעַל הָאָטָם אֵין דָּעַר הָאָנָט גַּעַצְיְּטָעָרָט...
יְוָנָה. דִּי צְוָנָג אֵין מַוְיל גַּעַדְרָעָתָה... מִיטָּא פִּיסְעָל צְוָנָגָ
קְלָאָפָט. (נַאֲכַמְּאָכְעָנְדִּיגָּג). שְׁבָתָה... שְׁבָתָה...
שְׁמַעַן זַיְךְ. אָזְן פְּלוֹצְלָזְנָג, — מַיְינָעָר אֵיז שְׁוִין אָוִוָּה יְעָנָעָר
וּוּלָט.
מְאַיְּרָה. פָּעָרָעֵל הַאָבָעָן זַיְךְ גַּעַשְׁיְּטָ...
יְוָנָה. אָזְלָבְּעָרָנָע שְׁוִים גַּעַזְוִינָעָן... אָבְלָמוֹעָן-קְרָאָנָץ גַּעַד
פְּלָאָכְטָעָן...
שְׁמַא יִ. בָּא, אָזְן זַיְךְ אָוּוּיּוֹת זַיְךְ!
מִירָה (אַרְוִיס פָּאָלָעָנְדִּיגָּג פָּוָן קָרְיוֹדָאָר). וּוּעָר? (דִּי זְיָה
צְוָגָעָהָן זַיְךְ. זַיְךְ קָוְקָט זַיְךְ פָּאָרְשָׁעָנְדִּיגָּג אָוָם. — אַפְּחָעָנְהָגָג). שְׁוִין וּוּיְיָ
טָעָר עַפְעָם נִיְּעָט!

(אָוּמְרוֹהִיגָּע פּוֹזִיעָ. מַעַן וּוּינְקָט זַיְךְ אַיְבָּעָר.)

(אֵין גַּעַסְעָל בָּאוּוּיּוֹת זַיְךְ דִּי שְׁוּאָרְצָעָע פָּעָשָׁע. זַיְךְ גַּעַחַט פָּאָרָה
בַּיּוֹ שְׁטָאָלָאן, הָעָרָת זַיְךְ אֵין, מִיטָּא קְוִים אָוּנְטָעָרְדָּרְקָעָן
שְׁמַיְוִיכָעָל, זַיְךְ דָּעַר מַזְוִיָּק, וּוּאָרְפָּט אֵין פָּאָרְבִּיְּגָעָהָן פָּאָרְשָׁתָוִיָּה)

לענע בלוקען צו יואלאס פענטשער. אומגעהייערער אינדרוק
אויף יואלאס זיהן. מירל קאָן פון איהר קיון אויג נישט
אַפְּרִוִּיסְעָן).

בדחן. אַט, דער נֵי עֶר יְצַרְּהָרָע!
לווי. אַ שְׂטִיקָה מַאֲרָמָאָר!
מַאיַּרְתָּ אַ מְלָכָה!
יְוָנָה. אַ בָּתָּ מְלָכָה...

שְׂמָאַיִן. אַ מְלָכָה שְׁבָא! זַי כְּשַׁופְּט!
מַאיַּרְתָּ וּוֹאָרְפָּט אַ בְּלִיק, מִיטָּ רַעֲנָדָלָעַד בָּאַשִׁים...
יְוָנָה. אַ שְׁמִיְּבָעֵל — מִיטָּ לִיכְטָ בָּאַאָסְעָן...
מַיְרָל (וּוֹאַסְתָּ חָאַט אַלְעַגְּהָרָט, מַעֲהָרָ מִיטָּן הָאָרֶץ, וּוּי מִיטָּ
די אַוּוּרָעָן, צו חִוּיָּעָן, וּוּי פָזָן בְּלִיךְ גַּעַמְרָאָפָעָן). שְׁפִילָן נִישְׁטָן!
(חִוּיָּה הָעָרָת אַוּוּת. פּוֹזָעָן, פָּאָרְבִּיְּגָעָהָר אַפְּ. דַי שְׁוֹאָרְצָעָן פָּעָשָׁע
גִּוְתָּאַ צִוְּטָרָה, אַיְבָּעָרוּוּלְטִיגָּט זַיְדָאָךְ רָאַשָּׁן, אַוְן גַּעַתָּן לְאַגְּנוֹזָם פָּאָרָדָ
בִּיְיָן, קוּקָעָנְדָה אַוּיפָט מִירָלָעָן מִיטָּ שְׁמָאָלָעָרָעָן אָוִיגָעָן). אַ בעטָלָעָרָיו
איַז זַי! אַז אַרְעָמָעָן, דַי אַרְעָמָסְטָעָן בעטָלָעָרָיו! פָזָן זַיְוָן לִיעָבָעָנוּ נָאָ
מעַן הָאָט זַי אַמְתָּה — שְׁעָהָנְקִיּוֹת באַקְמָעָן... אַבָּרָעָפָרָגָעָסָעָן
הָאָט עַר אַיהֲרָ צַו גַּעַבָּעָנוּ — אַהָרָזָן... אַ גַּפְּרוּרָעָנָעָנָה נִשְׁמָה הָאָט
עַר אַיהֲרָ גַּעַבָּעָבָעָן... אַ שְׂטִיקָה מַאֲרָמָאָר שְׁלַעַנְדָּרָטָן זַי זַיְדָאָרָוָה
דָּעָר וּוּעָלָט... זַוְכָּט לִיכְטָן, זַוְכָּט וּוּאַרְעָמְקִיּוֹת... אַזְוָן זַי טְרָעָפָט
אַ מעַנְשָׁן מִיטָּ אַ לִיכְטָנָעָרָעָר נִשְׁמָה, מִיטָּ אַ וּוֹאָרְעָמָעָרָעָן הָאָרָזָן.
שְׁטָעָלָט זַי זַיְדָאָפָט, גַּלְאָצָט אַוְיָסָן דַי אָוִיגָעָן. שְׁטָעָלָט אַוְיָסָן דַי הָאָנָט
אוֹז בְּעַטָּלָט אַזְוָן סְקָאָמְלָעָט: אַ פָּוֹנָק! אַ פָּוֹנָק!

יוֹאַל (אַרְיוֹסְקָעָמְנָדָרָג פָּוֹן שְׁטוּבָה). מִירָל!
מַיְרָל (פָּאַלְטָ קְרָאָמְפָהָאָפָט אַוּיפָט אַ שְׁטוּלָ, פָּאָרְבָּאָרְגָּעָנְדָה דָּאָט
פְּנִים אַיְזָן דַי חָעָנָט). עַר וּוּעַט עַס מִירָ נִשְׁטָן מוֹחָל זַיְוָן, קִיְּנָמָאָל
נִשְׁטָן מוֹחָל זַיְוָן! (יוֹאַל קַעַמְפָט מִיטָּ זַיְדָאָר... דַי שְׁוֹאָרְצָעָן פָּעָשָׁע פָּאָרָדָ
שְׁוֹוִינְדָה, וּוֹאַל גַּעַתָּן צַו צַו מִירָלָעָן, גַּלְעָשָׁן זַי בָּאַרְמוֹתָה אַרְצָוְגָּדוּלְיָוָה
אַיְבָעָרָן קָאָפָט. מִירָל שְׁפָרְגָּנָט אַפְּבָעָר, וּוּי-עַלְקָטְרָיוֹזָרָט, פָזָן אַונְטָעָר
זַיְוָן הָעָנָט, שְׁטָעָלָט זַיְדָאָפָט בְּיַיְן וּוּאַנְמָן, צִימָעָרָט... דַעֲרָגָאָר צַו יְוָלָן
וּוֹאַסְתָּקָשָׁטָיְיָוּנְדָעָר אַוְיָפָרָגָנוֹגָר). וּוֹאַסְתָּקָסָטָדוֹ אַוּיפָט מִירָ
מִיטָּ רַאְשִׁיְּשָׁטִיְּיָוּנְדָעָר אַוְיָפָרָגָנוֹגָר) — וּוֹאַסְתָּקָסָטָדוֹ אַוּיפָט מִירָ
וּוֹאַסְתָּקָסָטוֹ בְּיַיְן מִירָ? — וּוֹאַסְתָּקָסָטוֹ בְּיַיְן גַּעַזְוָנָט? מִיְּן שְׁעָהָנְקִיּוֹת?

(אכטמאכענדיג זייןע אמאלויגע רעד). מײַנע בעקעלאָד — די רויטע!
די לִוְפָעַלְעַד — די קְרָעַלְעַנְעַד? די אָוִוְנָעַן די גְּרוֹסָע, די שְׁטוֹרָאַ
לענדינגעַ נִישְׁתְּ דָא! אַוּוּקְגַּעַנְבָּעַן. (שְׁטוֹרִיכְעַנְדִּיגַ מִיטְ'ן בְּלֵוק
וּוִידְעַר יְוָאַלְן אָוָן די זְיָהָן). דִּיר — זְיָי! (יוֹאַל מַאֲכַת צְוָעָק מִיטְ
דָּעַר הָאנְטַן. לְאַזְתַּזְיַד אַרְאָפַפְ פָּוּן גָּאנְיק. מִיטְ שְׁרָעָק) וּוְאוֹהָיַן
גַּעַחַסְטַּן דָו?

י. ו. א. ๕ (זְיַיךְ אַיבְּעָדְרָה עַנְדִּיגַ, אַפְּבָעַשְׁעַנְדִּיגַ). בְּמוֹזָ... מִיד
שְׁטִיקַת דָא, מִיד וּוְאַרגְנַט דָא!
מ. י. ר. ๕ (קְוֹרֵץ אָוָן חָאַפְטִיגַ בְּאַפְּהָלְעַנְדִּיגַ). וּוְאַרטַ! (יוֹאַל
בְּלִיּוּבֶשׂ שְׁטָעהָן. זְיַ לְוִיפְטַ אַרְיַין אַיְן שְׁטוּבַ). קְוֹמַשׂ רָאַשׂ אַרְוֹוִים מִיטְ
אַ פְּלַאַשׂ בְּרָאַנְפָעַן, שְׁפִילַט אַיְהָם אַקְעַגְעַן). נָא! — טְרִינְק בְּעַסְעַר...

(יוֹאַל וּוְאַקְעַלְטַ זְיָךְ).

(פְּ אַ רְחַ אַ נְגַ)

צְוֹוִיִּת עַד אָקָט.

אֶחָכְצִיוֹיטְרוֹם. טִירעַן: רַעֲכַטֵּס — צָוֵם שְׁפִיוֹזִיזָאַל, לִוְגַּט — צָוֵם פָּאַרְצִיּוֹמָעַר. אַיְן חִינְטְּרִיךְרָוָנֶת — אֶבְּרוּיְמָעַ אָפְעַנְעַ — אַרְקָאַדָּע אַיְן טָאַנְצִיזָאַל אַרְיוֹן.

עַמְ אַיְזָה עַרְשַׁת נָאָר אֶחָוֶת. חַתְּנַ-כְּלָה זַעֲנָעַן אַיְן שְׁפִיוֹזִיזָאַל
בֵּי דָעַר גִּילְדָּעָנֶר יוֹדֵךְ.

פָּוֹן טָאַנְצִיזָאַל, וְאוֹ אַיְנְצַעְלָנָעַ גַּעַטְמָז זַעֲנָעַן נָאָר גַּעַבְלִיבָּעָן,
וּוְעַרְטָ אַרְוִיסְגַּעַטְרָאַגָּעָן דִּי חַוֶּה, צַוְּשַׁטְּלָט דִּי אַלְעַאַנְדָּעָרָט,
צַוְּזַאַמְעַנְגָּעוֹוַיְקָעַלְטָ אָוֹן אַוְוַעַקְגַּעַנוּמוֹן דָּעַר דִּיוֹוָאָן מִיטָּדִי
גַּעַנְגָּה. פָּוֹן שְׁפִיוֹזִיזָאַל הַעֲרָשָׂה זִיךְ רַאַס גַּעַרְדָּעָרָפָּוֹן וּוְוִינְשָׁעָר
וּוְעַן. אַ גַּעַלְיִינְגְּעָרְיוֹיְ פָּוֹן גַּלְעָוָר. בָּאַלְדָּ דָּעַרְנָאָךְ „מַיְ
שְׁבָרְדִּס“ פָּוֹן חַזְן מִיטָּדִי מִשְׁוָרָרִים. גְּרָאַמְעָן — פָּוֹן בְּדָחָן.
אַיְן צִימָעָר, אַוְיְסָעָר דִּין אָוֹן שְׁמָשָׂ, (דָעַר לַעֲצָמָעָר עַמְוֹאָס
פָּאַרְגַּעַבְעַלְטָ) וּוְאָסָ דָרְעָהָעָן זִיךְ אַרְוֹם פָּאַרְגְּעָסָעָן, שְׁמַעְהָעָן דִי
קְלָעָמָעָר — יוֹאָלְסָ זִיחָן, אַתְּהָן דָעַם פָּאַטָּעָר, מִיטָּדִי אַוְנָסָ
טְרוּמַעְנָטָעָן אַיְן דִי הַעַנְטָ, גְּרִוִוִּטָּ צָוָוְוָאַטָּעָן. סָאַרְוָעָר דָעָ
קָעָן זַיְוָ אַטְיְשָׁעָלָ מִוְתָּרְיִיכָּעָן אָוֹן פָּאַרְבִּיוֹסָעָן. לָאָה שְׁמַעְתָּ
אַיְן דָעַר אָפְעַנְעָר אַרְקָאַדָּע, אָפְוּוֹעָנְדָ פָּאַרְקָוָקָט אַיְן דָעַר
אַוְיְנְגָּנְגָּסְטִירָר.

לְוִי. זְחָאָט גַּעַבְאָפָט אֶהָכְט !

שְׁמָעָן. גַּעַלְיִיבָּט אַיְזָה גַּאַטָּ, אַיְבְּרַגְעַקְוָמָעָן ! וּוְעַן דָעַר
אַלְטָעָר פָּאַלְטָ אַרְיוֹן... .

שְׁמָאָן. גַּעַשְׁטָאַנְעָן, וּוְיְאַ שְׁטִיקָמָאָר אַונְטָעָר דָעַר

חוופה... נאָר די ברעמען האבען געצייטערט. האט אלע פֿאַרשטויילען
אהער געוקט: צי קומט ער נישט...
ער ש ט ער ס אָרוּוּר. אַבער בריליאנטען געוועה?
די קאַליע! צוֹווִיַּט ער ס אָרוּוּר. דער מוטערם, דעם חתנ'ס.
אַכְּשֶׁר'ע אַידענע געוען... דרעחת זיך דאָרט אָזָן קְבָּר אַיבָּר...
שְׁמַשׁ (זָקוּמוּנְדִּיג). אָזָן מֵיוֹן כְּשֶׁר'ע צְנוּהָ — פֿאַרְ
וַיְצַט...
דִּין (צִיהְתָּם אָוּוּק). קְוָם שְׂוִין, אַלְטָעָר שְׁבָוָר...
סְּאַרְוּוּר אָפֶן, קְלֻעָּמָעָר שְׁטָעַלְעָן זִיךְן, גַּוְשַׁט אַפְּלַעֲגַעַנְדִּיגַּדְיַּה
אַינְסְּטְּרוּמְעַנְטָעַן, אַרוּם טִישָׁעַל. שְׁמַשׁ וּוְיל אַלְעָן מָאָל צַו, דַעַר
דִּין שְׁלַעַפְתָּ אַיִּחָם וּוְאָס אַמְּאָל אָוּוּק).

חַיִּים (מִוָּת בְּבוֹד צַו לְאַה'ן). נָעַם עַפְעָם, נִוְתָּפְעָל
וַיְוַיָּן...
(זַי חַרְטַּנְיַשְׁת, צָוְוִי מַיְוִילָעָךְ גַּעַתְּהָן פָּוָן מַפְּנִץ צָוָם שְׁפִוּזָה
וְאַל, שְׁטָעַלְעָן זִיךְן אָפֶן מַוְתָּבָאָהָלָעָן חַזְׁלַעַד פֿאַר די
קְלֻעָּמָעָר).

דָּאָס עַר שְׁטָעַמְיַד עַמְיַד עַל (צַו שְׁמָאי'ן). אָז אַיךְ
וּוְעַל טָאנְצָעָן, שְׁפִילָטָמָר עַפְעָם נִוְיָעָם...
שְׁמַאְיַן. פֿאַר רַ' עַזְרַיאָלָס מַאְכָלָעָר, — דָּאָס שְׁעַנְסְּטָע
אוֹ דָּאָס בְּעַסְטָעָה...
דָּאָס צְוֹוִיַּט עַמְיַד עַל. אָזָן פֿאַר מִיר?...
(בִּזְיָדָע פֿאַרְשָׁעָמָשׁ אָפֶן. — צָוְוִי מַעֲגָנָר קְוָמָעָן אַרוּסָם פָּוָן
שְׁפִוּזְזָאָל).

דַעַר עַר שְׁטָעַר (בְּאַמְעַרְקָעְנְדִּיגַּדְיַּה לְאַה'ן). זַעַה נָאָר...
דַעַר צְוֹוִיַּט עַר. אַחְלַנְיַת...
(צִיהְתָּ אַיִּחָם אָפֶן מַטְּנַחְזִיכָּל אַרְיוֹן).

סַאַה. אַיךְ הַעַר זַיְנָעָן טְרִיטָם...
רַ' עַזְרַיָּאָס (אַפְּאַרְשָׁעַטְגָּטָעָר חַתוֹנָה-גַּאֲסָטָח צָוָם פֿאַרְ

ווער, וואט געטט אויף דער שוועל דעם פעלץ אפ). עקסטראָדְפֿאַסְטּ

פּוֹן גּוּבַּרְנִיּ...).

ס אַ רְוּ וְ עַ רּ (אנְנוּוּיּוּעַנְדִּיגּ מֵיטּ אַ בְּלוּקּ צָום שְׁפִּיוּזְזָאַלּ).

וועט זַיּוּן אַ לְּיַעֲבֹרּ גַּאֲסְטּ... (אַפּ).

רְ' עַ זְרִיּ אַ לּ (איּוּ פְּאַרְבִּיגּעַהָּן צָום שְׁפִּיוּזְזָאַלּ, צָום דָּיוּן).

מַזְלָטּ טּוֹבּ, מַסְדָּרּ קְדוּשָׁין גְּעוּוֹן ? (געַתּ וּוּוּמְעַרּ).

דְּ יַן. דַּעַרְ רַבּ אַיּוֹ נַעֲכָרּ, לֹא עַלְיכֶם — — (הַאֲקָשָׁ אַפּ, נִישָׁטּ

גּוּהַעַרְשּׁ).

שְׁמַשּׁ. לֹא עַלְיכֶם — — כִּי — כִּי — בִּי —

רְ' עַ זְרִיּ אַ לּ (צַוְּ דַיּ קְלֻעַמְעַרּ). פְּאַרְפָּלְעַן גְּעוּוֹאַרְעַן

טּ' טְאַמְּנָעַן...).

שְׁמַאּ יּ (חַנִּיפָּה). אָוּן וּוּעָן מַאֲכָתּ אַיְהָרּ חַתּוֹנָה צָוּזָלּ ?

(עוֹרְיוֹאַל אַפּ שְׁוִין אַיּוֹן שְׁפִּיוּזְזָאַלּ, וּאוּסּ דַעַרְהַעַרְטּ זִידּ

בְּאַלְדּ אַ שְׁטָאַרְקּ גּוּרְדְּעַהּ, גּוּרְפּוּעְרִיּוּן : מַזְלָטּוּבּ. דְּרַוְנְאַנְדּ

דיּ שְׁטִימָעּ פּוֹן)

בְּ דְּ חַן. — אָוּן צִינְדָּקָהּ אַ וּאַרְטָמּ מִיטּ גּוּפְיַהּ

פְּאַרְבְּרַןּ פְּאַרְשְׁפְּטִיגְטְּמָעּן גַּאֲסְטּ פְּרַעְרַיְאַלּ,

פְּאַרְ דַעַם חַתּוֹנָם הַכְּלָהּ בְּאַשְׁרּ לְכָלּ...

עַזְרִיאַלּ מַאֲכָתּ, —

עַ זְרִיּ אַ לּ (שְׁטִימָעּ פּוֹן עַקְצִימָעּ). אַ שְׁהַכְּלָהּ.

(גּוּלְעַכְתּוּרּ. גּוּרְפּוּעְרִיּוּן : לְחַיִּים, לְחַיִּים. קְלֻעַמְעַרּ : טּוֹשּׁ —

וּאַלְ, אַפְּגַעַרְיסְעַן, פְּאַרְשְׁנִיטּ, גְּרוּוּיּ פְּאַרְוּאַקְסְעַן, נַאֲרַ מִיטּ

קְלָאָעַזּ אַוְגָגְעַן, רַוִּיסְטּ זִיךְרָ, שְׁמִינְיַכְעַלְדִּיגּ, אַרְיוֹן פּוֹן פְּאַרְצִיזּ —

מַעַרּ, זִיךְרָ אַרְיוֹסְגָּלִיטְשְׁעַנְדִּיגּ פּוֹן פְּאַלְטָאַהּ, וְואַסּ דַעַרְ סְאַרְוּעָהּ,

נִישָׁטּ וּוּלְעַנְדִּיגּ אַיְהָם אַרְיוֹנְגְּלָזְעַן, הַאֲלָשּׁ בְּוּ דַעַרְ פְּאַלְעָהּ —

לְאַחַ פְּאַלְטּ צְזָאָמָעּן. קְלֻעַמְעַרּ הַאֲקָעּ אַפּ).

וּ אַ לּ. בְּיַבְנֵן דָא, קִינְדְּרָעָר — אַטּ בֵּין אַיךְ דָא. בְּקָוּם

אַחַיִּים, גַּעַהְ דָא אַרְוּם פְּאַרְבִּיּ — לִיבְטִיגּ ! וּוּמְעַם חַתּוֹנָה — — ?

דְּ יַן (צִיחַתּ אַיְהָם צָוּזָלּ בְּיַם אַרְבָּעַלּ). שְׁלָומּ עַלְיכֶם, פּוֹן

וּוְאַנְעַןּ קְוֹמְסָטוּ, יוֹאַלּ — ?

שְׁמַאּ יּ (פְּינְסְטְּרָ). פּוֹן קְרַעְטְּשְׁמָעּ...

וּ אַ לּ. עַלְיכֶם שְׁלָומּ, רַבּי — פּוֹן שְׁנִי — —

ש מ. ש. שניי איז קראטשמע? כי — כי — כי
די ז. שניי?

יו א. ג. רבבי... איהר זאלט וויסטען, וואס שניי איז! (זו
די זיכון), וועמעם חתונה? (צורייך צום דיז). א גרייסע זאלט
שניי — שניי, רבבי, איז א רייןקייט... שניי, רבבי, איז קלאר. גאטס
שטיל גענאנדר איז שניי —

ש מ. ש. געהרט קלאזער-לֶשׁוֹן?

יו א. ג. (וואס איז שטיל געלביבען, דערזעהנדיג לאה'ן, שוין
צ'ו איהר געווונדט, זעהר טרויעריג, עטוואס שולדייג). א מענטש איז
שטאדט זינדריגט... באשאפט זינדר... ואגען זוי איהם נאך די זינדר...
זוי די מײַז... זוי די ווירט... קרייכען איהם אויפֿען לייב... אונַ
טער'ן העמד... קויכען איהם ארכום אויפֿען לייב איז בעט... כאפט
דעט זינדריגען מענטש איז א שרעק, אנטלויפֿט ער פאר זוי, פאר די
זונר, פון דער היים, פון שטאדט ארכום... קומט ער זינדריגער
מענטש פון שטאדט ארכום צום שניי, צום קלאָרָען שניי, — טרייבע
אוינגען האט ער, דער זינדריגער מענטש פון דער זינדריגער
א פינסטער, איז שרעק איינגעשותרומפֿען הארץ, א נשמה א פֿאַרְ
קלעטטע איז נעלען איינגעעהילטטע — סוקט ער, דער זינדריגער
מענטש, אויפֿן שניי, זאפט ער איז זאפט די קלאָרָקִיט, די זויר
סע רייןקייט פון שניי, זאפט ער גאטס שטיל-גענאנדר איז, גאטס
לייכטיגע לייטזעליגקייט — — לייטערט זיך איהם די נשמה איז,
קלערט זיך איהם אויפֿ דאס הארץ, ווערט דארט איזו שטיל, איזו
גומט...)

ל א. ה. יוֹאַל, שְׁפִילְעָן שניי!

יו א. ג. רבבי, קינדרער — ב'זעל איז שפֿילען שניי! —
(שטיימענדיג די פֿידעל). רבבי, איז איער הארץ ווערט איבערגען
פיילט מיט תורה, איבערגענסטראלט פון דער לייכטיגער תורה, וואס
טוט איהר? — לויופט איהר צום בעלעמער... (צום חזן, וואס באָ
וואויזט זיך, מיט די משורורים הינטער זיך, פון שפֿייזאָל). איז דער
איז, איז דאס הארץ געהט איהם איבער פון געפֿיחַל, האט ער די
עהל... זונגעט ער... (קושענונג הארץיג די פֿידעל). איז דאס איז
מיין קעהל, מיין בעלעמער — — (ווענדט זיך צו די קינדרער). קינַ
דר, ב'זעל איז שפֿילען שניי. (באמערקט זיינער אַנגערוקטשׁ

וואם איז פידעלע שטעה?

15

פנום'ער — אומרזהיג). אבער וועמעם חתונה איז היינט, וועמעם חתונה?

(גערדער פון שפייז'זאל, גערוקערויי פון שטולען, טרייט).

ב ד ח ז (פאלט אריין פון שפייז'זאל, קנאקענדיג מיט די פינ- גער). חתנו כלה געהען! חתנו כלה — —

(וואיל ארויפשפרינגן אויַף אָשטול, דערזעהט יוֹאַלְן, בליבט פארשטארט מיט איזן פום אויַף דעם שטול).

יו אַל (מיט שרעך און צאַרְן). וועמעם חתונה?

(איין טיר פון שפייז'זאל באויזען זיך בעערעט חתוניכלה. גראינציג און די שווארצע ערצע. די לעצטע גיט, דערזעהָ הענדיג יוֹאַלְן, אָצִיטער, וויל צוּרִיך, אַיבערוועלטיגט זיך באָלֶד. אוֹיגענֿידּוּעַל מיט יוֹאַלְן, — גראינציג, בלאט, אַפְּסְעַרְד ווֹוֶרֶת — פון הינטער חתונֿ-כלָה קומען אַפְּיר געטָט, צוֹוֵישׁעַן זוי די שבנה. שטעלען זיך אָפֶן, נוֹשֶׁט פֿאַרְשְׁטָעַהענְהָיג, רעכטס און לִינְקָם).

ב ד ח ז. יוֹאַלְן, שְׁפִיל!

ש מ אַיִן, שְׁפִיל, טָאַטָּע!

ש ב נ ה. מען צָהָלָט דָאָר דָעַרְפָּאָר — שְׁפִיל!

ג ר י נ צ י ו ג (זו דער שווארצע ערצע). וואם איז עס אַזְוִוִּינְס! וואם באַטִּיט עס? וואם קוקט ער אויַף דיר? וואם האט ער צו דיר? ווי קומט ער צו דיר?

די ש וו אַר צ ע פ ע ש ע (גענְצַלִיך צו זיך געקומען. שטאלַן און קָאַלְט שְׂמִיכְעָלִיג). שְׁפִיל, קְלָעָזְמָעָר, שְׁפִיל, אֹוֵיב אַנוֹר טער פרוינֿד! עס איז דָאָר מִין חתונה היינט. אַ שְׁמָחָה בֵּי מִיר אָוָן מִין מָאָז... עֲפָעַם פְּרָעָהִיכְם שְׁפִיל! לְעַבְּדִים, שְׂוִימָעַנְדִּים, ווי דער ווֹיַן, ווי דאס גְּלִיק, ווי די לְיֻעַבָּע!

(יוֹאַלְן ווֹאַרְפַּט אַיִּהָר, עַנְטוּעַט, די פִּידְעַל צו די פִּוּטָן.

די פִּידְעַל פְּלָאַצְטָן).

(פֶּאַרְחָאַנְגָּן).

דָּרִיטָעָר אַקְמָ

בוי וואל און שטוב. אן ארעמער, לאכג נוישט געקאלבעער צימער. דאס באנק-יבעט, מיש און בענקלעד פון גאניק אין שטוב נוישט אריינגענומען. עטליכע מוויז-שטענדער. אַ ביוסט פון אַ קאמפֿאָזיטאָר. אָרוֹם די ווענט הענגען אַינְסְטְּרוֹמָעָנְטָן. צויזען זוי — אַ צֶּבֶרְאָכְעָנָר אַלְטָעָר שְׁפֵי געל. עמליבע זעהר אלטען שטיבען, אויסשניטען פון אייד לְוַסְטְּרִירְטָעָן בְּלָעָשָׂר. קוֹוַילְ-קָאָרִיךְאַטְּוּרָן. דערהויפט פרויינְדְּקָעָפְּ.

און הינטערגרונט — דער גאניק און גערשטעל אַריין.
אַ וְ אַרְעָמָעָר הַעֲרָבְּכָטְ-שָׂאָג.

די בוילעלר און הויף פָּאָרְבְּלִיהָעָן ; די זוֹן גַּעַתָּן אָונְטָעָר.

(מְאַרְבָּאָן יְוָגָה שְׁרִיבְּבָעָן אַיְבָּעָר נָטָעָן בַּיּוֹם טִישׁ
מְרַלְלָאָן די שְׁכָבָה רְעָדָעָן בַּיּוֹם פָּעָנְסְטָעָר.
שְׁמַעַן, אָוּמְצָוְפְּרִידָעָן פָּוּן גָּאטָט, גַּעַתָּה האָסְטִיג אָרוֹם
איְבָּעָר דָּעָר שְׁטָוב.)

די שְׁכָבָה (פָּאָרְשָׁעָנְדִּיג). ...מְזָאָנָט, אַטְּיוּרָע פִּידָּעָל גַּעַוּעָן.

מְיַרְלָ (פָּאָרְטָאָכְט). אַ יְרוֹשָׁה... אַיְבָּעָר הַוְּנְדָעָר וְאַחֲרָה
אַלְטָ... (מעהָר צְוּ זִיד). אָוּן — בָּאַלְדָ אָוּעָק...
די שְׁכָבָה. וְאוֹ אַזְוָעָן אַיְבָּעָר דָּעָר צִוְּתָ ?

וואם אין פידעלע שטעהט

17

מ י ר 5. ער רעדט דען? — מײַזיט איהם עבען, ציהט ער
עפֿעַס אָפֶן, ווי אַפְּוִינְגָּלְעָד... צו טריינקען — ניפט ער... רעדט נישט,
דערמאנט נישט... מען זאל אַנְפֶן פָּאָרגָעָסְעָן, וואַלְט ער, חס וועלט...
(עמַשְׁקָעָן זַיְדִּי טְרָעָעָן).

ש מ ע ז נ (פָּאָרְבִּיְּגָעָהָעָנְהָיָג פָּאָר דַּי בְּרִידָעָר). געפּוֹנוּן, פָּאָר
וועמען זיך אויסצּוּרְעָדָען דָּאָס חָאָרְזִי...
מ א י ר. פָּאָר וועמען?
יְוָנָה. וועמען האָט זַי?

מ י ר 5. קייז פִּידְעָל גַּעֲמַט ער שְׂוִין נִישְׁט אַיִן דָּעַר האַנט
אַרְיִין...
ש בְּנָה (נִישְׁט גְּלוּבוֹיג). קיינְמַאֵל נִישְׁט?
מ י ר 5 (אוּמוֹרוֹהָיָג). טְיוֹלְמַאֵל... אָז אַלְבְּנָהָנְאָכָט... שְׁטָעהָט
אַמְּמַאֵל אָוּוּת... גַּעֲמַט אַכְּלִי... שְׁפִילָט — (טְאָן עַנְדָּרְוָנָה). אַבְּעָר
קייז פִּידְעָל נִישְׁט...
ש בְּנָה. וואָס זָאנְט דָּעַר דָּקְטָאָר?

מ י ר 5. פָּאָרְשְׁרִיבְּטָט אַיְזָעָן, — פָּאָרְדִּיטָט ער נִישְׁט...
ש מ ע ז נ (אוּמְגָעְדְּוָלְדִּיג). וואָס זַי זְוִימָעָן זיך אָזְוִי לְאָנְגָּנָג...
מ א י ר. דִּינְגָּעָן זיך אָודְאִי...
יְוָנָה (סָאָרְקָאָסְטִיש). ר' עַזְּרִיאָלְבָּעָל!
ש בְּנָה (שְׁטִילָה), שְׁמַעוֹן זָאל גִּישְׁט הָעָנוֹן. מען זָאנְט: אַ
דְּבוֹק...

(זַי חַקְטָאָפֶן: עַס קוּמָעָן אַרְיִין שְׁמָאִי, לוֹי, בְּדָחָן.)

ש מ ע ז נ (זַי דַּי אַרְיִין קְוֻמְעָנְדִּיג). בְּרָעָנְגָּט קְלָעְזָמָעָר פָּוּן
נוּבְּעָרְנִיעָי?

ש מ א י. נַיּוֹן... נַאֲר —

(בְּאַמְעָרְקָט דַּי שְׁכָנָה, חַקְטָאָפֶן.)

ש בְּנָה (שְׁטָעהָט אָוּוּת, גַּעֲזָעְגָּנָט זַיְד, אָרוֹיְסָגָעָהָעָנְדִּיג). נַו,
וְוַיְינָעָן, מִירָל, אַיְזָנָה שְׁמָט... דָּאנְק אָוֹן לְוִיָּב זַיְוִן לְיַעֲבָעָן נַאֲר
מען... אָז אַנְדָּעָרָר — שְׁלָאָנְט, הָרְגָּעָט, צּוּבָּרָעָט אַלְץ אַיִן שְׁטוּב...
(אָפֶן, פָּוּן חָעָסִיגָּע בְּלִיקָּעָן גַּעְטְּרִיבָּעָן.)

ש מ א י (עַנְדִּיגָּת דָּעַם זַיְזָן). פִּינְגָּה דְּבוֹקָה שְׁלָאָנְט ער אָפֶן.

מ י ר ۶ (עארברעכט די הענט). פאַרוואָס?

ש מ א. וויל דער אלטער שפֿילט נישט...
ל ו. קומט אריין דאס כלה-מיידעל מיט די צעפעלעך, מיט
די פֿאָפּוֹרְלָעֵד איזן די צעפעלעך — — (נאָכָמָאָכָעָנִיגָּדָג אַ פֿאָרְצָוְיגָּעָנָע
מיידעל-שטייען). “אוֹ ער שפֿילְטָקָעָנוּ דער לְבָנָה, מעָגָעָ ער שפֿידָ
לְעָנוּ אוֹוָףָ מִינוּ חֲתֹונָה אָוָרָ...”

ש מ א. אוֹוָףָ דער צְוּוִיטָעָר ווּעָטָ ער אַיהֲרָ שְׁפִילְעָן.
מ י ר ۶. שְׁוִילְטָ נִישְׁתָּה, שְׁמָאיָ...
ב ד ח. גַּעַוּוֹאַלְטָ קְוִיפָּעָן לְהָזָן אַ שָׁאָלָ אוֹוָףָ ווַיְנְטָעָר;

ニישט באָשְׁעָרטָם... (זו מירלען). זי מעָגָעָ אַרְיִינְקוּמוּן, מירלָ?...
מ י ר ۶ (נַאֲךָ אַ קְאַמְּפָקָ מִיטָּ זִיךְ). זי מעָגָעָ...

(בדחן אַפְּ).

ש מ א. אָבָעָרָ פִּיהָרָעָן די קָאָפּוֹלְיָעָ וְעַלְּ אַיְדָ!

ש מ ע ו. אָוִיבָ דּוּ ווּסְטָ זִוְּן נִיכְטָעָרָעָן...

ש מ א. הַאֲלָטָ סְמָוֵיל.

י ו א. (זעהָרָ קְרָאנָקָן, גַּעֲפִיהָרָתָ פָּוָןָ חַיִּיםָ, בָּאוּוּיָזָתָ זִיךְ אָוִוָּףָ
דָּעָרָ שְׁוּעָלָ). קִינְדִּיעָרָ... (גַּעֲזָעָטָ דָּרָךְ מִירְלָעָן אַזְּנָיִיםָעָן אָוִוָּףָ/
בָּאנְקְ-בָּעָשָׂ). אַיהֲרָ ווּעָטָ נַאֲךָ צִוְּתָהָאָבָעָן זִיךְ צָוָ קְרִינְגָּן, קִינְדְּרָרָ...
מ י ר ۶ (ニישט ווַיְסָעָדָגָ פְּרָעָהָעָן זִיךְ, צָיְ שְׁרָעָקָעָן). ער דָּעָטָ
דָּאָךְ, ער רָעָטָ דָּאָךְ...

י ו א. (שְׁטָרְיוֹכָטָ מִיטָּ אַ פֿאָרְבָּעָנְקָטָעָן בְּלִיקָ אַיבָעָרָ דיּ ווּעָנָן).
כְּוּוֹלָ נַאֲךָ אַמְּאָלָ שְׁפִילְעָן...

מ י ר ۶. גַּעַלוֹבָטָ אַזְּ נַאֲטָן, גַּעַלוֹבָטָ זִוְּן לְיַעַבָּרָ נַאֲמָעָן.

(וּוְוִילָ אַרְאָפְּכָעָפָעָן אַ פֿידָעָן).

י ו א. (שְׁרָעָקָ). נִיְזָן... נִיְזָן... אַ פֿידָעָלָ האָבָ אַיְדָ אַ בְּשָׁרָ
וּדָם זִיךְ דִּי פִּים גַּעֲוָאָרְפָּעָן... אַ פֿירְדָעָלָ אַזְּן זִיךְ נַוקָּם... אַלְזָ אַזְּ זִיךְ
נוּקָּם...).

מ י ר ۶. גַּאֲטָמָסָ רְחַמְנָהָ אַזְּ גְּרוּוּסָ, יוֹאָלָ...

י ו א. אַזְּנוּ פָאָרָ גְּרוּסָ רְחַמְנָהָ צְוּבְּרָעָכָטָ ערְמִיךְ, וּוּ אַיְדָ דִּי
פֿוֹדָעָלָ... ערְ וּוֹיְסָטָ, ערְ וּוֹעָטָ שְׁוֹןָ אוֹוָףָ מִירָ נִישְׁתָּהָ שְׁפִילְעָן...).

וואם אין פידעלע שטעהט

19

ח י י מ (צופיהרענדיג א וויאלענטשעל). איך וועל דיר האל טען, מאטער.

(דערלאגנט איהם דעם בויגען)

י א ל (פארטראכט אין פענסטער קוקענדיג). די זונ געהט אונטער... די בוילעך לעשען זיך אויס... די בלעטלעך פאלען, פאַלען... קיינס שטעלט זיך נישט אקעגען... קיינס זאנט זיך : ב'וויל נישט... (מייט אן אונטערענונגין בליך צום הימעל). זאל דיאן ווילען בעשעהן, ב'וויל שטאטראבען...

מ י ר ל (שטרענג). מיינער פטור ווילסט דו ווערערן !

י א ל. ניין, מירל...

מ י ר ל (שלובצענ Hindig). די שוואָרטצע פעשה, אלײַ די שוואָרט צע !!!!...

י א א. געווען שוואָרטצע... (באַטערקט לאַה'ן), וואָם באַזוייזט זיך אויף דער שוועל). געווען וויסטע אOID... (מירל ערלויבט מיט אַ קאָפּ-בָּאוּגְנוֹגָן לְאַה'ן אַרְיוֹנִינְקוּמוּן ; זי זעט זיך אַין אַ ווינְקָל). אַ וויב אַין אַ וויב... ענעם אַין עפָּעָם אַזְוִוִּים... אַין דער פידעל שטעהט עַמְּם, קלעזעמר-לְשׁוֹן אַין עַמְּם... (מייט אַ בלְאַסְעָן שְׂמִיכָעָל צו מירלען, אויף די זייחן, וואָם האַבען זיך צוּשָׁעָלֶת בֵּין די ווונט). זעה נאָר, מירל — קאנען קיון צוּוִי נישט צעהלען... אַרְיוֹנְגָּעָטָעָט די אַזְוִוִּין אַין די פָּאַדְלָאנְגָּעָן אַרְיוֹן, ווי טרפה מעסער... (זו די זייחן) וואָם ? אַ שכָּור, דער טאטע ? הא ? (טאַן-ענדערונג). אלײַ קלען מערלישוֹן, — אOID אַ טאָטָעָן גַּהְאָט ! — אַין פידעלע שטעהט עַס... (זעה שוואָך וווערנדיג). שפִּילְטָמִיר, קינדרער וידויי...

מ י ר ל. אַ מנִין ! רופט אַרְיוֹן אַ מנִין !

י א ל. אַ קאָפּעַלְיַע אַין מעהָר, ווי אַ מנִין ! שפִּילְטָט... פָּאַלְגָּט אַמְּאָל אַ טאָטָעָן... נו, לְאַמְּיך אַמְּאָל העָרָעָן, ווי אַיהֲר שפִּילְטָט אַחֲן מִיר, שְׁמָאי, בְּכוֹר ! (די אַינְסְטוּרָומְעַנְטָעָן ווערערן אַרְאַפְּגָעַנוּמְעָן.) שפִּילְטָט...

(וואָל זאנט וידוי, די קאָפּעַלְיַע שפִּילְטָט מייט. לאַה זונגעט אונטער).

מ י ר ל (פארברעכט די הענט). אַן אַיר, אַיר ? ...

י א ל. האַלט מִיר אַונְטָעָר דֻּעָם קָאָפּ ! (זוי טוט עַס, يولאַס שטיעמַע ווערט וואָם אַמְּאָל שְׁוָאַכְּבָּר, די קאָפּעַלְיַע דעריבער — וואָם

אמאל שטילער. וואל געהט לאנגזאם איבער אין א רעטשיטאטשוו פון אייגענע ווערטער). איד האב געזינדיגט קעגען דורך... האסט עס אליאן דערלאזט... האסט מיר א פארבענטע נשמה געגעבען. אין אומורה הינע, ואס האט, גלייד מיט נחס טuib, אין ערגען קיון רוח נישט געפונען. פאר בענקלשאפט געזינדיגט. — — שטערדייג בעז זוכט, קיינמאָל נישט געפונען. און וויסט דו, וועמען זי האט געד וובט, מײַן אָרְעַמָּע נִשְׁמָה? — — דיך! נאָר דיך! — — אהן דיך איז איהָר קאָלט און פינסטער געווועזען. און דו האסט דיך באָר האלטען פאר איהָר... באַהֲלַטָּען פֿאָרֶץ זינדרגען מענש... האט זי דיך געוווכט איז וואָלד און פֿאָלד... געבלאנדושעט נאָר דיך איבער בערג און טאָל. האט זי דיך איז יעדען וואָסערל געוווכט, צויעשען נעבעל און וואָלקען געוווכט... און איז יעדען שטראָל, איזו יעדער פֿאָרֶב, איזו יעדען טאן, איזו יעדען קָלָאנְג, איזו יעדען טיפערען אווֹג... צינְדָרְעַשְׂתָּה אָזֶד עס פֿאָרְשְׂתָּאָנְעָן... אָזֶזְוִי שְׁפָעַט אָזֶזְוִי קָלָאָר... דורך די געהוין האט עס מיר פֿלוֹצְלוֹגָנְג דורך געליצְט, דאמאלט, וווען איז געה צו דיך, צו דיזו שטראָפָה, אָדָרְעָר צו דיזו גענָאָר... פֿרִיד הער — אין דער פֿינְסְטָעֵר געטאָפָט... אָזֶזְוִי האסט דו געוואָלט... זוי אויף מײַן אָרְעַמָּע נִשְׁמָה נִשְׁטָבְּזִין. נָעַם זי אוּת, ווֹי אָבָּרְמָז האָרְצִינְגָּעָר פֿאָטָעָר זיּוֹן פֿאָרְבְּלָאנְדוּשָׁעָט קָינְד... אָזֶן וועמען געהסטע שטראָפָען, אָוָרְעָם? זעה, שטְאָלֶץ בֵּין אִיד אָמָּל געוווען—צינְדָר? אָזֶן שטְוִיבָּלְגָּן אִיד פֿאָרְדָּר, אָזֶן שטְוִיבָּ... אָזֶן שטְוִיבָּ... (דער-זעט פֿלוֹצְלוֹגָנְג די שׂוֹוָאָרְצָעָ פֿעַשָּׁע, ווֹאָס אָזֶז געגָאנְגָּעָן אִיבָּעָרְן הָנוּף אָזֶן קָאָמְךָ מִיט זִיךְ, אָרְיוֹנְגָּוּגָהָן אָדָרְ נִשְׁטָבְּזִין, אָזֶן שְׁפָרְינְגָּשָׂט פֿלוֹצְלוֹגָנְג אָוּוֹפָ מִוּשָׁ וּוּלְהָאָוּסְגָּלְעָסְעָנָעָר פֿרוּזָה.) פֿעַע—שְׁעַע!

(פֿאָרְחָאָגָן)

ס' ב ר ע נ מ.

(איגונאקסער)

פָּעָרֶז אַנְגָּלִים :

שְׁמֵרֵי הָ — אַיִבָּעָר זְבוּצָאָר.

חֲנָה רְוִיזָע — זְוִיָּן וְזְוִיָּב, אַ וְאַחֲרַ צְוֹוִי אָוָן צְוֹוָאנְצָיוָו.

דְּוָד — שְׁמָרִיחָס שְׁטָוִיפְּזָוָהָן.

אָיָד — אַיְוָן פָּעָנְסָטָהָל.

א בעיל-ביות' ישע שטוב מיט א טיר אין הינטער-גרונט אין קיד
ארויין. אין קיד קעגען דער טיר אין שטוב רעכטס, פון פאַ
דערגרונט און ארוויפ' א קאמזאָר, א פענטער אוּן גאָס אָרויין,
א שאָנק און אין ווינקל הוויך אַנגעלעגעטן זעק מיט הובאהָ
לינקס — אַ באַנק-רביעשעל הונטער אַ שפֿאנישען וווענצעל, צום
פֿאַדרערגרונט צו אָפְעָן; צוֹוִי הוויך אַוְיפֿגֶעֲבָטָע בעמען, אין
דער מיט, אונטער אַ הענגלַל-יכטער — אַ טיש מיט
שטולען אָרום.

צוֹיט: צוֹ תקוֹן שבועות.

דוֹר (לייגט אוּיפֿן בְּאַנק-רביעשעל).
שְׁמֵרִיָּה (ענדיגט דאס בענשען).
חַנָּה רְוִיזָע (האָט גענדייגט, קוּקַט אָוּמְרוֹתָהָג צום שְׁפָאָר
ニישען וווענצעל, דערנאָר צוֹ שְׁמָרִיהָן, נעמַש זעהָר שְׁטִיל צְזָאָמָעָן די^ד
טעלער פֿון טִיש, געהָט אָוּף די געגעָל צוֹ דער קִיד צוֹ).
שְׁמֵרִיָּה. אַדרני עַזְלָעָמוּ יְהָנוּן, אַדְ' יְבַרְךְ אֶת עַמּוּ בְּשִׁלּוּם!
אַ אַיְד (קוּמַש פֿון דְּרוֹיסְעָן צום פֿעַנְטְּשָׁע, ווּאַרְמָט אָן אַיד
ראָגְנִישָׁען בְּלִיק צום שְׁפָאָנִישָׁען וווענצעל, זוּכָט מִיט די אוּגָעָן חַנָּה
רוּזְיעָן אַיְוֹן קִיד; שְׁמוּכְעָלָט; דערנאָר הַווֵּך צוֹ שְׁמָרִיהָן). גוּט יוֹמָ
טוֹב, רְ' שְׁמָרִיהָ...
שְׁמֵרִיָּה (דרעהָט זַיְך צוֹ אַיהם אָוּיט, אָוּמְרוֹתָהָג). גוּט יוֹמָ
טוֹב, גוּט וְאַהֲרָ...
דָּעָר אַיְד (מייט אַ בלִיך צום וווענצעל). לְיֻבָּעָר אַיְעָר
גַּאַסְט! נִישְׁטָמַגְנְגָעָן אַפְּיָלוּ דָּאוּנוּן?
שְׁמֵרִיָּה. אַזְוִי לִיגַט עַר אַיְזָן דָּעָר פֿאַינְטְּשָׁעָר... אַפְּיָלוּ צוֹ

דער פערה נישט געגעגעגען. (פון צאָרוּ באַהערשט). אַהיהים געקוֹר
מעו... אַ שותֶף צום הויזו!

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע (וּוֹאַס הַאַשׁ גַּעֲוָאַשְׁעָן ס'גַעַפֵּס בַּיִּדְעָר
קִיהַ זַיְדָאָוִיסְדְּרָעַהְעַנְדִּיגַג מִיטַּפְּאַרְוָאָרָה). שְׂכָרִיה!

דַּעַר אַיְדַּה. נָנוֹ, אַ שותֶף אַיְזָעַר דַּאֲדַר... אַיהֲרַ האַט אָוִיד
גַּעֲקֹיפֶת מִיטַּזְוָין מוֹטָעָר. עַלְיהַ השְׁלוּם, דַּאֲכַטְזִיךְ, אַיְיעַרְ דַּרְיָעַט
וּוַיְבַּ — — בְּשֻׁתְּפָהָת? (פּוֹיוֹזָע). אַיהֲרַ גַּעַתְּן שְׁבוּוֹת?

שַׁמְּרַיְתָה. אָוְדָאַי, וּוְאַס אַיְזָעַר שָׁאלָה?

דַּעַר אַיְדַּה. כְּמַיְוָן, וּוְיַיְלָס' אַיְזָעַר שְׁפָעַט. (פּוֹיוֹזָע). אַיְדַּה
גַּעַתְּן שְׁווֹן. (אָפְּ).

שַׁמְּרַיְתָה (נַאֲכְלָוְעַפְּנַדְגַּג). בְּרַעַד דַּי פִּים! (סַאֲפַעַט שְׁוֹעָר,
פָּאַרְוִוְיכְּעָרָט אַ צִּינְגָּר; רַופְט). חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע! (הַעֲבָר). חַנְחַדְרוֹזִי
זַעַלְעַ!

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע (אַרְיִינְקְוּמְעַנְדִּיגַג). וּוְאַס? (בְּלִיְבְּשַׁתְּשַׁעַתְּן
נִישְׁטַה וּוְיִתְפּוֹן טִיר, וּוְיִשְׁנְדִּיגַג זַיְדַּגְעָרְעָה דַּי חַעַטְן אַן פָּאַרְטָהָךְ).
שַׁמְּרַיְתָה. וּוְיִגְעַפְּלַט דִּירַמְיַוְן שְׁטִיףְ-זְהַנְּדַעַל אָוֹן דִּין
שְׁיַעַר — נִישְׁטַה — גַּעַוּזְעַנְרַע...?

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע. שְׁמַרְיָה, עַר הַעֲרַתְּ דַּאֲדַר יַעֲדַעַס וּוְאַרטָּה.

שַׁמְּרַיְתָה. וּוְאַס? נִישְׁטַה אַמְתָה? נִישְׁטַה גַּעַדְכְּנַט זַיְדַּץ
דִּיר? — אַיְיָה בָּאַלְדַּ מַזְאָיִוְתַּ צָהָל אַיךְ אַיְהָם אַוְסִים זַיְן חַלְקָה
אוֹן הַיְדָאָ!

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע. אַבְּעָר וּוְאַס האַסְטַה דַּו פָּוּ מִיר גַּעַוְאַלְטַה?

שַׁמְּרַיְתָה. פָּוּ דִיר?

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע. האַסְטַה דַּאֲדַר מִיד גַּעַרְפָּעָן.

שַׁמְּרַיְתָה. אוֹנוֹ אוֹן בְּחַאַב גַּעַרְפָּעָן, גַּעַתְּן צוֹ נַעַהְנַעַר.

הָעַ? אוֹנוֹ וּוֹעַן אַיְנְגָעְרָמָאָן רַופְטְדִּיר?

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע (צְוֹגְעַהְעַנְדִּיגַג). ס'וֹאַסְטַר וּוְעַרְטַמְיַר
קָאַלְטַה.

שַׁמְּרַיְתָה. מִיר — דָאַס הָאָרֶץ. (פּוֹיוֹזָע). כְּגַעַתְּן תְּקַוְן
שְׁבוּוֹת!

חַנְחַנְהַ רַוִּיזָע (דַּעַרְשָׁאָקָעָן)...
בְּמַאְרָעָם, ס'וֹעַט רַעַגְעַעַן...

שַׁמְּרַיְתָה (וּוֹאַס הַאַשׁ אַוְיָף חַנְחַנְהַ רַוִּיזָעַן גַּעַקְוַקְט אַלְגָּנְגָּע
וּוְיַיְלָע מִיטַּקְלָטָעַן חַשְׁדַּ). שָׁארָט נִישְׁטַה! כְּבִין נִישְׁטַה פָּוּ צּוּקָעָר

אוון כ'שמעק דיר נישט, ווי צוקער. (נאר א קורצער פויזע, צַרְנִינִיג). אוון לוייטען געלעכטער וויל איד נישט זיון... ס'דראף קיינער נישט וויסען, הערטט?

ח נ ה ר ו י ז ע (זיך קומס איזונחאלטשענדיג פון ווינוונען).

קווול נישט, שמרותה, ב'בין איזוי קראנק...
ש מ ר י.ה. נו... נו! פריצישקע קראען, ב'ויל זאלסט דיז
מאָרְגַּנְזָן צו דער שעל אַנְטוֹן. הערטט? זאלסט מיר נישט פֿאָרֶד
שטערעה דעם יומַטּוֹב, ווי פֿסְחָה! ב'וועל דיר אַרוֹיָּסְגַּעֲבָעָן דֵּי צִירְוָנָן,
דרְגָּנָּאָר ווּסְטָט דַּו אַתְּרִירְאָזְנָן : כְּהַאֲבָדָר נִשְׁתַּחַת גַּעֲוָאָלָט וּעָז
קען! נעם דיר אַרוֹיָּס פְּקַלְיוֹד... ס'נייע...

ח נ ה ר ו י ז ע. נאר ווּסְטָט?

ש מ ר י.ה. זאלסט געהן איזו שעל אַרְיָין, ווי אַ מעָנֵש!
ווי עס פֿאָסְטָט פֿאָר שְׁמָרִיהָ תְּבוֹאָהָרָסָוחָרָם. גענונג חרפות אָזָן בושות
געחאט פֿסְחָה! — געאנגען אַזְנָן שְׁוֹל אַרְיָין אַזְנָן דַּעַם אַלְטָעָן קְלִיָּה
דעַל, אַזְנָן ווּעָלְכָן דֵּי קְבִּצָּנִיעָן קְרוּבִּים האַבָּעָן וְיְאַרוֹיָּסְגַּעֲבָעָט!
פָּזָן פֿסְחָה אַתְּשָׁעָה באָבָּעָטָן! אָזָן אַפְּשָׁר האָסְטָט דַּו זַיךְ מִיט
עפעָם אַנְדָּרְשָׁן גַּעֲרָעָטָם.

ח נ ה ר ו י ז ע. אַיד?

ש מ ר י.ה. ב'וועַסְ ? גענונג שְׁמָה גַּעַחַט, אָזָן דַּו חַאָסְטָט
איינְגַּעַנְעַן מִצְוָתָן גַּעַנְגַּעַנְעַן!
ח נ ה ר ו י ז ע (איַרְאַנְשָׁה). איַרְאַנְשָׁה!
ד ו ד (שְׁפְּרִינְגְּשָׁט אַוִּיתָה, הַאֲלָטָז זַיךְ קְוִים אַזְנָן אַזְנָן זַעַט זַיךְ
צּוּרִיקָה.)

ש מ ר י.ה. אַלְצָן נִשְׁתַּחַת פָּזָן מְעוֹת חַטְ�וָן! (פְּוִיזָעָן).

ח נ ה ר ו י ז ע. ווּסְטָט זַוְילָסְטָט דַּו פָּזָן מִיןָן לְעַבְעָן?

ש מ ר י.ה. ווּסְטָט זַוְילָט אַיְהָדָר פָּזָן מִיןָן לְעַבְעָן? שְׁוּוֹיְנָסְטָט?
כַּעֲדַבְעַכְעַ, צְנוּהָ מִינְיָן! ... בְּבָעֵט דִזְקָה, אָזָן דַעַר הַיּוּמָל שְׁפָאָלָט
זַיךְ, ווּסְטָט זַוְילָסְטָט דַּו גַּעַבְעַטָּן?

ח נ ה ר ו י ז ע. דַעַם טְוִיטָה!

ש מ ר י.ה (נאר א פְּרֹאוֹוּנְדִּינְגָּן פְּוִיזָעָן). פֿאָר ווּעַמְעָן?

ח נ ה ר ו י ז ע (אוֹוִיסְהַאֲלָטְשָׁעָנְדִּיגָּן דַעַם בְּלִיךְ). פֿאָר מִיר...
ש מ ר י.ה. אַזְוִי! בִּיסְטָט דַו נְאָר טְאָקָעָ אַכְשָׁר ווּיבְעָל —
קרִינְגְּסָט אַמְתָּנָה דֻּעָרְפָּאָר — צִירְוָנָן (עַפְנָנָת דַעַם קְאַמְּאָר, זַובְעָנָה

דיג). אָזֶוּ, אָזֶמְאֵין אַגְּטְרָיו ווַיְבָעַל! בְּעִכְּבָעַ! (אַרְוִיסְנֶעֶם עַנְדִּינוּ). שְׁנִירְלָעֶר פֿוֹן עַרְשְׁטָמָעַן ווַיְבָעַל!

ד ו ד. דִּי יְרוֹשָׁה פֿוֹן עַרְשְׁטָמָעַן ווַיְבָעַל!
שְׁמָ רִיְה (גְּלוּכִּיטְהָגָן). אַפְּרִיזָה — (וַיְיךָ אַמְּקָעָרָעָנֶה דִּיְגָ צָוָם ווּעַנְטָעַל) ווָאָסָם בְּרוּמָט עַרְדָּאָרְטָן, דָּעַר אַפְּיקָוָרָם? (צְרוּרִיךְ צָוָחָה מַעֲגָ זַיְ טְרָאָגָעָן). אַנְגָּעָן גַּעַסְעָן זַיְרָ מִיטָּטָרְפָּה, בְּרוּמָט אַיְן אַיְתָם? (צָוָחָה רְוִיזָעָן). אַקְוְנְצָיָן שְׁלַעַטָּעַל מִיטָּ אַבְּרְוִילְאָנְטָעַל), (צָוָם ווּעַנְטָעַל). הַעֲרָסָט? גַּעַד הַאָט אַדְיְוִיתָה מִיטָּ אַיְהָרָעָ יְוִרְשָׁוִם; מַהְאָט עַס מִירָ צָוָעָן פְּסָקָנְט! (צָוָחָה רְוִיזָעָן) אַכְרָאָבָּינָעָן מַעֲגָ עַס טְרָאָגָעָן. נָא, נָעַם, טְרָאָגָנָעָן מַעֲרָחָהִיט!

ח נ ה ר ו י ז ע (נַעַמְתָּ אָוָן פְּאַרְלִירָטָה פֿוֹן דָּעַר הַאָנָט אַוְיָפְן) שִׁישָׁ אַרְוִיףָ דִּי פֿעָרָעָל).

שְׁמָ רִיְה. אַסְמָטָרָאָשָׁנָעָן! (זַוְכָּת ווַיְיָתָר אַיְן קַעְמָדָעָן, אַרְוִיסְנֶעֶם עַנְדִּינוּ). אָוָן אַט אַוְרִינְגְּלָעָר!

ד ו ד (עַשְׂוָאָס שְׁלַיְלָעָר). פֿוֹן צְוּוִיטָעָן!
שְׁמָ רִיְה. אַפְּיָלוּ פְּאַרְגְּוִינְטָן; נַאֲדָר יוֹסְטָבוֹ — אַוְיָסְפָּרוֹ צָעָן; קְרִיאָת בְּהָה פְּעַחְלָטָנִישָׁת. אַאֲחָרָון, אַחֲרָון חַבִּיב — קַאנְסָטָט דָּאָד לְשָׁוֹן קוֹדֶשׁ — עַרְהָאָט דָּאָד דִּיד גַּעַלְעָרָעָט? — אַקְיָיט אָוָן זַוְיגָעָר. (דָּרְעָתָ זַיְרָ אָוָים צָוָם ווּעַנְטָעַל צָוָן, רַעַדְתָּ נַיְשָׁט עַפְעָם דָּהָר).

ח נ ה ר ו י ז ע. שְׁוִין אַלְעָדָרָיו ווַיְבָעַר!
שְׁמָ רִיְה (דָּרְוִיחָרָעָט, דָּרְעָתָ זַיְרָ אַסְטָטִיגָּ אָוָים). פָּאָסָט דִּיד נַיְשָׁט? קְיוּן אַיְנְצָיָן פֿוֹן מִיסְטָנִישָׁת אַוְיָפְגָהָרָבָעָן! אַלְעָדָרָהָן קַלְיָודָעָר אָוָן נַדְזָנָהָאָט. (אַרְוִיסְגָּהָעָנְדוּרָגָן). פְּאַרְשְׁטָמָעָק דָּעַם לֹאָרָדָעָן. בְּזַוְעָל דִּיד צּוּקָלָאָפָעָן. (אָפְּ)

ח נ ה ר ו י ז ע (גַּעַחָא צָוָם פּוּנְטָמָעָר).

(פּוֹיזָעָן).

שְׁמָ רִיְה (פֿוֹן דָּרְוִיסְעָן נַאֲכָן צּוּקָלָאָפָעָן פֿוֹן לְאָדָעָן). שְׁוִין?

ח נ ה ר ו י ז ע (וּוָאָס הַאָט דָעַם נַאֲגָעָל פֿוֹן הַאָנָט אַרְוִיסְגָּעָעָלָעָן, מַעֲבָאָנוֹשָׁה). שְׁוִין.

ד ו ד (אַפְּרוּקָעָנְדוּרָגָן דָּאָס ווּעַנְטָעַל). חַנָּה רְוִיזָעָן!...
ח נ ה ר ו י ז ע (דָּרְעָתָ זַיְרָ אָוָים דָּעַרְשָׁאָקָעָן). אָד!...

ד ו ד (אויפשטעהענדיג). ווילטט מיר אפילו נישט ענטערערען?

ח נ ה ר ו י ז ע (אטעט שוווער, אפרוייטענדיג סטיכעל פון האלו). מען טאר נישט, דוד.

ד ו ד (פארוואונדערט). וואמ?

ח נ ה ר ו י ז ע. כ'בון אז אשט איש, נישט דאס וואם געווען!

ד ו ד. וואמ איזו מיט דיר, חנה רויזע?

ח נ ה ר ו י ז ע. באטש דו קוועל מיך נישט, דוד! (זוי קאן נישט אפרוייסען דעם בלוק פון בענשל'ימטעל, וואמ צאנקט, טוקט זיך און פלאטש אויבעך) ס'וויל נישט שטארבען... ס'וויל נישט אויסגעה... ס'מו אבער... אלע מזוען! (דאס לוכטעל פאראליעשט זיך מיטין לעצטען אויפשטיינטן.)

ד ו ד. חנזרויזען?

ח נ ה ר ו י ז ע. אזו און מיר צאנקט און צאנקט די נשמה יאחרען — לאנג, יאחרען — לאנג!
דוד (געחת אפ פון ווונטעל). קיין ווארט פאר מיר האסט דו נישט!

(געחת אויף און איבער דער שטוב. פון זיין גאנג צוואויגט זיך

דער הענג'לווכטה, בי דעם שוואצבען לייכט פון דעם קידלעטפעל
טאנצען ארום שאטנען אויף די ווונט. חנה רויזע יאנגט זיך
נאך מיט פארשטארטע אויגען. דוד'ס טרייט וווערען האטען
און ווועקען זיך פון די שוווער געדאנקען. זיך זעט זיך און פארכערעכט די הענט.)

ח נ ה ר ו י ז ע. שוון דריי טאג און דריי נעכט אזווי...
אויף און אפ, אויף און אפ! (כאנט זיך און ביום קאפ), מושונגע זיך

ווערען! אויפין' בלויזען הארייז טראעת ער מיר!
דוד (געחת צו צום ווונטעל). זאנקט מיר עפעם, חנה רויזע!
ח נ ה ר ו י ז ע (אייבערשראקען). ניין, ניין!

(פוייזע.)

ד ו ד (נאך א ווילע). וואמ האסט דו מיר געטאו חפה
רויזע? וואמ האסט דו אוננו ביידע געטאו?

ח נ ה ר ו י ז ע (מיט א קול אהן א קלאנג). וואט ווילסט דו פון מיר, דוד ! האב דו רחמנות אויף מיר ! ד ו ד. פאראוואם האסטדו איז מיר נישט גענלויבט, חנה רויוע ?

ח נ ה ר ו י ז ע (ווי פריחער). קוועל מיד נישט, דוד — נאט איז מיאן ערזות ! אショאכע בין איד ... האסט מיד א רגע ארויסט געציגגע פון דער פינסטער, דערנאה, איז דו ביסט אושעל, בין איד צורייך אריינגעפאלען איז דער פינסטערניש ! — זוי האבען מיד לוייכט איבערגעוואטליגט, איבערגעדריבערט... זוי האבען מיר אויפיז' קאמפ פלאקער געשלאגנון ! נאאר געלערענט האט ער דיך ... דארט בעהלווע קיין כלות נישט... ער האט דיר דען עפעס צונגוואנט ? ! — ער שרוייבט דען ?

ד ו ד (עמפערט). כ'האב גשריבען ! חנה רויוע, כ'האב גשריבען !

ח נ ה ר ו י ז ע. האט מען אונטערגעשלאנגען ! — און איז דער פינסטערר אַרְעָמְלִית... ווים איד ? — און יעדער ביר סען ברוות האט געשטייקט, יעדער טרונק וואסער געוווארגען ! פון קראנקע פינדרערס מויל אַוּעָקְגָּעָנוּמוּן... און דו וויסט — אショאכע בין איד ; א מענטש אהן בלוט... א פלייג... איז געקומען די שפין ! (פוייע). אショאכע פלייג !

ד ו ד. וויל דו האסט נישט גענלויבט, חנה רויוע ! ח נ ה ר ו י ז ע. אפשר ... נאאר יעדער ביסען האט גע-שטייקט, יעדער טרונק וואסער — געוווארגען... איז ער געקומען... ארום און איזום געשפינט אלץ, אַרְוּמְגָּעָנוּמוּן ! און ראאר בין איד איז איזנעם אליזו... איזנעם אליזו, א יתומה... און אהן כה... בין איד איז פינסטערען קבר אריינגעשפֿרְוָנְגָּעָנוּן... איד בין אליזו שולדיג... ווען א פונק שכל... א פונק... איז ער האט זיך אַנְגָּהָוִיבָּעָן אַלְעָבָּעָן, אַלְעָבָּעָן... שרעק, פיוין, עקלע... און נעכט... נעכט ! דוד, איד בין גענונג באשטרראפט געוווארטן !

ד ו ד. נישט דיוין שטראוף וויל איד ! באפריען וויל איד דיך, באפריען !

ח נ ה ר ו י ז ע. ניון, ניון, דוד ! געתמארבען באגראָר בען ! כ'האב מורה פאר דיך, דוד ! איד דארף דיך גאנרנישט הערען, דיך... עם איז א זונד... א שרעקליבע זונד ! ער האט מיר גאנצע

נעכט פון ספרדים אַרְוִיסֶנְדְּלְיוּעָנְטַן... פֿאַרְאָזָן אַ גִּיחָנוֹם... מען העננט אויף בריסטען... אַיבָּעָר אַנְגָּעָצְוָנְדְּעָנְעָר סְמָאַלְעַ, כְּחַאבָּ מַוְרָא פֿאָר דֵּיר. דָּוָר! פֿאָר דֵּער זִינָה, פֿאָר נָאָט!

ד ו ד (דערשראָקען). וואָס האָט עַר גַּעֲמָאַכְטַן פון דֵיר, חַנָּה רְוִיּוּעַ? וואָס טּוֹטַן זִיד עַמַּעַן? וואָרָפַף פון דֵיר אַרְאָפַף זִיּוֹן קְלָלָה, שְׁאַקְעָלַדְעַן אָפַף, ווי פֿאָר' בְּשֻׁופְטַן בִּיכְסַט דָּו! וואָס טּוֹטַן זִיד מִיטַּדְעַן, קְרוּיָן מִיּוֹנָעַ, חַנָּה רְוִיּוּעַ, לְעַבְעָן מִיּוֹנָס! נְשָׂמָה מִיּוֹנָעַ!

ח נ ה ר ו י ז ע (קְוַעַנְדִּיגַּ שְׁפָאָר אַוְיפַּן דַּי שְׁאַטְעָנְטַן). נִיּוֹן!
ニישט דִּיּוֹנָעַ, נִישְׁטָה דִּיּוֹנָעַ! אָנוֹ אַשְׁתָּאַיִשׁ בֵּין אַיִשׁ, שְׁמַרְיוֹהָס בֵּין
אַיִד... עַר האָט מִיד גַּעֲקִיפְטַן... גַּעֲנְוָמָעַן אַרְיוֹן זִיּוֹן שְׁפִינְוּעַ
בָּעָרְיוֹן אָנוֹ עַר נָאָגָט אָנוֹ נָאָגָט... נִישְׁטָה דִּיּוֹנָעַ בֵּין אַיִד... דָּוָר, דָּוָר,
לְעַבְטַן שְׁוֹין נִישְׁטַן... עַר האָט זִי באַזְוִידָלַט, באַשְׁפּוֹנָעַן, פֿאָר' מָאָסָטַן;
דָּרְגָּנָאָד מִיטַּדְעַן דֵּער העַנְטַן גַּעַזְוָאָדָגָעַן, מִיטַּדְעַן אַלְמָעַן פֿיעָר אַיִן
די אַוְונָעַן מִיד פון לִיבַּ אַוְיסֶנְגָּרָעָנְטַן... פֿאָרְפְּאָלָעַן! —
ש מ ר י ה ' ס ווַיְבַּיְבַּי בֵּין אַיִד, אָנוֹ אַשְׁתָּאַיִשׁ... אַיִד מִזְוַן אַנְטְּלוּפְעַן
פון דֵיר, דָוָר, (רָוקַט זִיךְרַנְדְּעַרְוּוֹן וְלִילְכַּטְסַט אָפַף מִיטַּדְעַן בְּעַנְקָלַעַן צַו דַי
זַעַק אַיִן ווַיְנַקְעַלְעַל), אָנוֹ קוֹעוֹלַן מִיד נִישְׁטַן, דָוָר! רְעַד נִישְׁטַן, זִיּוֹן דָוָר
מִיּוֹן מַלְאָךְ חַמוֹת נִישְׁטַן! מַפְּאָד מִיד כָּאַטְשַׁ נִישְׁטַן זִינְדָגַן! דִּיּוֹן קְוָל
אַיִן אַנְגָּעָצְפַּט מִיטַּדְעַן, דִּיּוֹן יְעַדְעַם וְאַרְטַּט שְׁמַעְכַּט מִיד אַיִן חַארְץ
וּוְיִאָ נַאֲדָעַלְעַל... אָנוֹ אַיבָּעָר דֵּער שְׁטוֹבַן נַעַח נִישְׁטַן... אַיִד טָאָר אַפְּלוּ
דִּיּוֹנָעַ טְרִוִּיטַן נִישְׁטַן הָעַרְעָן! אַיִד טָאָר נִישְׁטַן אָנוֹ קָאוֹן שְׁוֹן נִישְׁטַן!
כְּחַאבָּ שְׁוֹין קִיּוֹן כְּחַנְשַׁט אָנוֹ אַזְוִי וּוְיִ דַו נַעֲחָסְטַן, אָזוֹוּ טָאָנְצָעַן
אָרוֹם מִיד דַי שְׁאַטְעָנְטַן אַוְיפַּן דַי וּוּנְטַן, זִיּוֹן קְרִיכַעַן צַו מִיד! שְׁטַעְקָעַן
צַו מִיר אָוִים לְאַנְגָּעַ צְוֹנְגָּעַן... לְאַנְגָּעַ, דָּרְגָּעַ העַנְטַן! וּזְ דַוְיִדְעַן אַנְיִידַעַר,
דוֹר!

ד ו ד (זַעַטְמַ זִיךְרַנְדְּעַלְעַל בְּעַנְקָלַעַל, שְׁפָאָרְטַן אָפַם אַיִן
שְׁוֹרַ). אָנוֹ ווי לְאַנְגָּ אַיִן, אָזְ דַוְיִדְעַן האָסְטַן פֿאָר מִיר קִיּוֹן מַוְרָא נִישְׁטַן
גַּעַהְאָטַן... ווי לְאַנְגָּ אַיִן, אָזְ מִיר האָבָעַן זִיךְרַנְדְּעַל אַזְוִי גַּעַזְוָנְעָנְטַן...
אַיִן סְקוּוּדַר אַוְיפַּן דֵּער בָּאנְקַטַּן, גַּעַדְעַנְקַסְטַן; אַקְלָאָרָעַ נַאֲכַטַּן גַּעַזְוָעַן...
גַּעַזְוָנְעָנְטַן האָבָעַן מִיר זִיךְרַנְדְּעַל. „מַעַן ווּעַט דַוְיִדְעַל אַרְוִוְתָל אַזְוִי“. האָסְטַן דַוְיִדְעַן
מִיר גַּעַטְרִוִּיסְטַן, וּוּסְטַט צְרוּמַה קְמוּמָעַן... אַוְיפַּן אַנְלָעַהָן אַנְגָּעָצְפַּט
בִּיכְסַט דַוְיִדְעַן גַּעַזְוָנְעָנְטַן... אַשְׁוֹאָכְבַּעַן, אַבְּלָאָסְעַן, אַזְוִי שְׁטִילַן גַּעַשְׁמִוּכְעַלְעַל
הָאָסְטַן דַוְיִדְעַן אַשְׁטִילְעַר רְוַהְיָנְעַר גַּלְיוּבָעַן האָט אַיבָּעָר

דיאן פנים געשו עבטם... האסת אַנְגָּשֶׁפָּאָרֶט דִּין קָאָפֶּ אָזְ מֵיָּוָא אָקָסָלָל; אִיךְ הָאָבָדָךְ נַעֲקֹשָׂתָם, אָזְ דִּין פָּנִים הָאָטָמָז וַיְדָ נַעֲרוֹיְתָלָט, וַיְיַיְ אַפְּרִישָׁעַרְ מַאֲרְגָּנָז-שְׁטָטוּרָן! אָזְ פָּוָן דִּינָעָ אַוְינָגָעָן, פָּוָן דִּינָעָ גַּרְיָנָעָן, טִיפָּע שְׁמַאֲרָצָנָעָן זַעֲנָעָן גַּאֲלָדָנָעָן שְׁטָרָאָלָעָן אַדוֹרִיסָם... גַּעַד גַּלְיָצְטָחָבָעָן זַיְיָ... מִיד בִּיסְטָם דַּו גַּעַוְאָרָעָן אָזְ אַרְאָפְּנָעָרָוקָט הָאָט וַיְדָ דִּין קָאָפֶּ אַוְיָהָמִיָּוָן הָאָרֶץ... וַיְיַי עַסְ קָלָאָפֶט! "הָאָסְטָם דַּו קוּיָם הָעַרְעָנָדִיגָן גַּעֲזָאָגָט, אָזְ וַיְיַי גַּעַצְיָטָעָרָט הָאָט דִּין קָוָל... אָזְ אַיְבָעָר דִּין הָעַבָּאָזְקָרָוָן הָאָבָעָן וַוְאַנְדָּרָעָלִיכָעָן גַּלְאָנָצָעָן גַּעַצְיָטָעָרָט... מִיט אַפְּרִצְיָטָעָרָט הָאָנָט הָאָבָדָעָן אַיךְ דִּין הָאָרֶץ גַּאֲלָדָעָן אַרְוִיסָגָעָנוּמָעָן אָזְ דִּין הָעַבָּאָזְקָרָוָן הָאָט זַיְדָ צְוָפְּלָאָכְטָעָן, בֵּין צַו דָּעָר דָּעָר אַרְאָפְּגָעָלָאָזָט... אִיךְ הָאָבָדָמָט דִּין דָּעָר פְּלָאָכָרָהָנָט דִּין הָאָרֶץ גַּעַלְגָעָט... פָּוָנָקָעָן זַעֲנָעָמָרָפָו אַונְטָמָרָדָרָעָר דָּעָר הָאָנָט גַּעַד פְּלוֹיָגָעָן.

חַנָּה דַּו יַי זַעַם (זַוְעַקְשָׁתָ זַיְדָ, בְּעַטְעָנְדִיגָ). שְׁוֹוִיָּגָ, דָהָר,
שְׁוֹוִיָּגָ! דְּעַרְמָאָן נִישְׁתָּמָט דָּאָס פְּאַרְלְוִירָעָנָעָ! עַס מָוָט אַזְוִי וּוֹעה!
דַּו דָ (מִיט פְּאַרְוּוֹאָרוֹהָ). אָזְ מִיר הָאָבָעָן נִישְׁתָּמָט נַעֲרָדָט,
חַנָּה רְזִיעָעָ! נַאֲרָדוֹ הָאָסְטָם גַּעַוְאָסָט אָזְ — גַּעַלְגָוִיבָט!

חַנָּה דַּו יַי זַעַם. אִיךְ הָאָבָדָמָלָט גַּעַלְגָוִיבָט, דָהָר,
אִיךְ הָאָבָדָמָלָט אָזְ לִיכְטִינְגָעָן שְׁטָרְיוּף גַּעַבָּאָדָעָן אָזְ אַלְיָבָט
טִינְגָעָ נְשָׁמָה גַּעַהָאָט! דַּו בִּיסְטָמָגָעָן בֵּין מַוְרָה, מֵיָּוָן הָאָרֶץ הָאָט דִּין
אַזְוִי נְאָהָנָט גַּעַפְּהָלָט אָזְ מֵיָּוָן נְשָׁמָה אָזְ צַו דָּעָר גַּעַלְגָוִיגָן, וַיְיַי
פָּוָן וּוֹינָט אָזְ רָעָגָעָן אַשְׁוֹאָכָעָ טּוֹבָא אָזְ הַיְמִינָשָׁן טּוֹבָעָנְשָׁלָגָן
אָדָרָיָן!

דַּו דָ (דְּעַרְפָּרָעָהָט). דָעָר טּוֹבָעָנְשָׁלָגָן אָזְ אַפְּעָן, חַנָּה רְזִיעָעָ!
דוֹ בִּיסְטָמָיָן!

חַנָּה דַּו יַי זַעַם. נַיְיָן, נַיְיָן! דִּין חַנָּה רְזִיעָעָ אָזְ גַּעַשְׁטָאָרָד
בָּעָז... שְׁמַרְיָהָס אָשָׁת אִישׁ לְעַבְטָ!... אָזְ קָבָר לְעַבְטָ זַיְדָ, אָזְ פִּינְסָ
טָעָרָעָן קָבָר... בָּאַזְוְרָעָלָט... בָּאַשְׁפִּיגָעָן... מֵיָּנָעָ אַוְינָגָעָן וּוֹאָרָפָעָן שְׁוֹיָן
קִיְיָן שְׁטָרָאָלָעָן נִישְׁתָּמָט, אִיךְ הָאָבָדָמָלָט אַזְוִי אַוְיָגָעָנוֹיָוִינָט... אִיךְ הָאָבָדָמָלָט
נִישְׁתָּמָט קִיְיָן הָעַבָּאָן קָרוֹיָ... אַפְּגָעָשָׁנִיתָעָן הָאָט מַעַן זַיְדָ עַר הָאָט
דִּין הָאָרֶץ מִיט דִּי שְׁטָרָאָלָעָן, מִיט דִּי גַּלְאָנָצָעָן עַמְיָצָעָן פָּאָר אַשְׁיָטָעָל
פָּאָרָקִיָּפָט. אִיךְ טָרָאָגָן אַהֲרָוְבָּאָנָדָר! פָּאָרָלָאָשָׁעָן אָזְ גַּעַוְאָרָעָן דָעָר
גַּאֲלָדָנָעָר שְׁטָרְיוּף אָזְ אַפְּינְסְטָרְוּנִישָׁן הָאָט מִיר פָּאָרְשָׁלָוּגָעָן!

ד ו ד. איד וויל דיר צוריק איז דער ליכט אַריינציגהען!

(פון דרייסען הערט זיך אַ ווונט, וואס וווערט וואָס אַמְּפָל
שטאָרְקָעֶר. רעכטס ציטערש אָזָן קָלָאָפָט דָּעַר לאָחָעַן.)

ח נ ה ד ו י ז ע. ניין, ניין, דוד! — הערטס, איד האָב
מורא, דוד! אַיך שרעס מיך — פֿאָר דִּיר, פֿאָר אַיהם, פֿאָר דָּעַר
וועלט... פֿאָר אלְעַג... נאָד מעהָר פֿאָר נאָט!

ד ו ד. נאָט איז אַ גוֹטָה, חַנָּה רְווֹיז!

ח נ ה ד ו י ז ע (שאַקְעָלָט מִיטְּזָן אַקְּפָט). דיוין נאָט, דער
באַשעפָּער פון דִּין ווועלט... דיוין ווועלט איז פֿאָר מֵר אַ נָּאָרְטָעָן
מייט רְווֹיזָן גַּעֲוָעָן... פֿאַלְאַמְּנָדְרִיגָּעָר רְווֹיזָן... אָזָן וְוַיְוַיְסָע אַיך... אָזָן
פייל בְּלִיעָה, בְּלִיעָה שְׂטִילָעָה בְּרוּדְעָלְעָד... אָזָן בְּלִיעָה אָזָן גַּעֲוָעָן, אָזָן
לייטוּזָלִיגָּה דָּעַר הַימָּעָל אַיבָּעָרֶן קָאָפָט... אָזָן מִיטְּמַילְאָנָּעָן לְיִוְתָּחָר
זְלִינְגָּעָר אוֹגְּנָעְלָעָר האָט גַּאֲטָמָן אַרְאָפְּנָעְקָוָט אַוְיָף דָּעַר ווועלט... אָזָן
הַאָט איז נָאָרְטָעָן דִּי בְּלוֹמָעָן גַּעֲבָנְשָׁטָן, אָזָן אַ וְוַיְנְטָעָל האָט איז
נאָטָם נָאָמָעָן גַּעֲבָלָאָזָעָן, לְיַעַבְתָּ אַיך, לְיַעַבְתָּ אַזָּוי, נאָט
הייסט אָזָוי! אַוְיָף דָּעַם האָט עַר דָּעַם נָאָרְטָעָן גַּעֲוָוִים באַשְׁאָפָעָן —
— דָּאָס אַלְאָז, דוד, אַיז חַרְובָּן וְנַחֲרָבָן גַּעֲוָאָרָעָן — אָן אַשְׁתָּאַישׁ בֵּין
אַיך — — — אַ פְּלִיגָּן אַיז זְיַוִּין נָעַץ, אַיז זְיַוִּין שְׁפִינְוּעָבָס! אָן עַר
זִוְצָט אַיבָּעָר מֵר אָזָן נָאָמָט, אָזָן נָאָמָט... גַּאנְצָעָן טָעָן, גַּאנְצָעָן
געַבְטָט... עַר האָט מֵר דִּי פֿרְהַיְהָרְדִּינָּעָן נְשָׁמָה אַוְיָסְנָעָנָאָגָט! אָזָן פָּוּ
גּוֹעַדְנוּ בֵּין אַיך פְּאַזְוֹאָגָעָלָט גַּעֲוָאָרָעָן! — אַיך בֵּין זְיַוִּין, אָזָן אַיז
זְיַוִּין ווועלט לְעַב אַיך, אַיז זְיַוִּין גַּיהָנוּם! אָזָן אַונְטָעָר מֵר ברְעָנֶט דָּעַר
נִיהָנוּם — אָזָן אַיבָּעָר מֵר אַיז אַוְיָסְנָעָגָזָוָן אַ קָּלְטָעָר שְׁטִינְעָרָדָה
נְעַר הַוּמָעָל... אָזָן אַרוּום מֵר טָאַנְצָעָן זְיַינָּעָן שָׁאָטָעָן, זְיַינָּעָן שְׁדָיָם!
גַּאנְצָעָן טָעָן, גַּאנְצָעָן נְעַכְתָּה האָט עַר עַס מֵר בְּלָאָס אָזָן פֿינְסְטָעָר גַּעַד
מָאָכָט — אָזָן פָּוּ צְוֹוִישָׁעָן דִּי שְׁפָאַגְּטָעָן, פָּוּ אַיְזָעָרְנָעָם הַוּמָעָל
קוּקָט אַרְאָפָט אַ בְּיוֹזָעָר נָאָט! עַר טְרִוִּיסָט נִישָׁט, עַר שִׁילְט! לְיַעַבְתָּ
הייסט עַר נִישָׁט! מִיטְּשָׁאָרְפָּעָ אַוְיָנוּן, וּוּ מִיטְּשָׁאָרְפָּעָ אַרְיוֹן אָזָן פֿאָרְשָׁט אָזָן
קוּקָט עַר דָּעַם אַרְעָמָעָן מעַנְשָׁ אַיז הָאָרֶץ אַרְיוֹן אָזָן פֿאָרְשָׁט אָזָן
שְׁטוּרָאָפָט — פֿאָר יְעַדָּע סְעֻקָּנוּנָעָ גְּלִיכָּמָעָן פָּוּ חַלְפָּיָם
רעְדָט עַר צָוָם אַרְעָמָעָן פֿאָר יְתָמָםָעָן, שְׁוֹאָכָּבָעָן מעַנְשָׁ! פָּוּ שְׁטוּרָעָבָט

ארויס ! (עם דונערט). און שווין ! ער האט א זינד געפונגען און
שטראפט, אומר וועיש ! —

ד ו ד. חנה רוייזע !

ח נ ה ר ו י ז ע (מייט צאָרֶן). שוויניג, אָז ער רעדט !
(דער ווינשטיין אויף דעם לאָדרען פון פֿעַנְסְטְּרָעֶרֶתֶן, עס באָוווֹוִיד
יען זיך פֿלְאַמְעָן מיט שְׁרֵיךְ). פֿלאָמְעָן קומען צו מיר, דוד ! פֿלאָמְעָן !
ד ו ד (לויפֿט צו צום פֿעַנְסְטְּרָעֶר אָרוּסִים, עס הערען זיך גַּלְאָקָעַן
פון גָּאטֶס).

ח נ ה ר ו י ז ע (שְׁפְּרִינְגֶּט אָפֶן לִינְקֶם). עס קלִינְגֶּט ! דִּי
טּוּמָאָה קלִינְגֶּט ! דָּעֶר נִיהְנוּם ! נָאָר מִיּוֹן פֿאָרוֹזְיְנְדִינְגֶּטֶר נְשָׁמָה
קלִינְגֶּט מַעַן... אִיךְ גַּעַה פּוֹן דָּעֶר וּוּלְטָן ! אִיךְ גַּעַה אָזֶן אָזֶן אָ
וּוָרֶט אַיְזָן מַוְילְּן... אָזֶן וּדוֹי ! אָזֶן אָזֶן פֿאָרוֹזְיְנְדִינְגֶּט, דָּוד, רָאַטְעָוָע
מִיר, דָּוד, (גַּהְעֲנְדִּיגְּ צַו אִיחָם מִיט אָוִוְטְּגַעְשְׁטְּרָקְטָעַ העֲטָה), נָאָר
דייך אַיְינְעָם חָאָב אִיךְ אָוִוְטָעַדְעַט, נָאָר דייך אַיְינְעָם !
ד ו ד (וּוּנְדַּשְׂתָּן זיך פּוֹן פֿעַנְסְטְּרָעֶר, אַיְילְטָן צַו אַיְהָרָה). נִישְׁטָ
וּוּוִיט בְּרָעָנְטָן !

ש מ ר י ה (אַרְיִינְקְוּמוּנְדִּיגְּ מִיט צְוְשְׁפְּרִיְּטָעַ העֲטָה, וּוּאַס לְאַזְעָן
זַיְן נִשְׁטָּצְוּאָמָעַן קּוּמָעַן). דָּא, דָּא בְּרָעָנְטָן ! סְגִּיהְנוּם בְּרָעָנְטָן !

(ראַשְׁעָר פֿאָרוֹחָאנְגֶּר).

נַאֲךָ קִבּוֹרָה

פערזאנש: ד י א ל מ נ ה.
צוווי מוח מעם.

רעבטט און לינקט — טירען. אין הינטערגרונט — צוויי פענטער אונטער פערהאגגען. אויף דער וואנט אין איבער-געקערטער שפוגעל. אויף א פענטער-לייטט — א נשמה-לעט-פעל; דעיבער א שטיק לוייגאנט. אין מיט שטוב — א הענגליכטער מיט אריינגעשטקטען קלירטע ליבט. צוישען דיו פענטער — א קיד-בענקעל, דיזרייך. א שטיקעל ביגעל, איער-שעלען, א גישטידערטען אוי; רעדטליך פון א סעודת הכראה. גבעט-מעבעל אין אומארדונג.

פארגאנט. שפער אווייזט זיך די לבנה אין פענטער.

- ד י א ל מ נ ה (זינט אויפן בענקעל פערשטיינערט און פארגאנט).
ד י מוח מעם (באים טיש קוקען אויף איהר מיט מיטליין דיגער שרעך).
ער שט ע מוח מע. האט נאך קיון טרער נישט געלאוזט...
צווויי טע מוח מע. זיך קוקט — וואס זעהט זיך (פוייז).
ער שט ע מוח מע (עטווואס האפנונג). ס'פנים, דאכט זיך, געהט איהר אט...
ד י א ל מ נ ה (לוובליך). מוחהמע, וואס האסטו געתמאן אויפן בית-אלמיין?...

ג. ג. פרץ

ער שטע מוהם. גאנרנישט...
 דיאלט נה (מייט א פארגליווערטען שמיבעל). בלוד
 מעילעך געריסטען?...
 ער שטע מוהם (זו דער צוויטער). דאס האט זי
 געטאו... אינמייטען קרייעדשנידען אראפונגבעיגען זיך...
 דיאלט נה (זו דער צווישער). אונ דן, מוחמאן?
 (פארגענטש זיך.)

(פוייזע).

ער שטע מוהם. צוריך פארשטיינערט.

(פוייזע).

צווויויטע מוהם. וואלט זי א מאטען געהאט...
 ער שטע מוהם. אמאמען!... א מאמע וויסט
 שטענדיג, וואס צו טז...
 צווויויטע מוהם. אדרער א קינד.
 ער שטע מוהם. ס'וואלט געווינט...
 צווויויטע מוהם. א קליננס, וואלט עס געוצופט בי
 דער ברוסט...
 (פוייזע).

ער שטע מוהם. ארויסונגעהנדיג פון טויער, האט
 זי געפרעגט: „וואו איז מיין מאן?...
 צווויויטע מוהם. דאסזעלבע אריינקומענדיג איז
 שטוב... „גאנד נישטא?“.

(פוייזע).

ער שטע מוהם. ב'מו געהן אהיים! די קינדער
 וועלען קומען פון חדר... באטש אביסעל קארטאפאעל...
 צווויויטע מוהם. מײַנעער איז ערשות געלומען פון
 וועג. ר' ווועט שילטען.
 ער שטע מוהם. מעו דארף זי לעגען שלאפאען...
 (ווילען צוגען).

די אלט נה. מײַידעלווויז האב איר געקאנט טאנצען...
 די מוהם (שפֿרְנְגָעָן אֶפְפָּרְשִׁיעָךְ).

דֵּי אֶל מִנָּה (מעהר צו זיך). אוֹן פִּיפְּפָן אָוִיד... (דוֹ מַוְהַמְעָם מִיטַּא שַׁעַלְמִישָׁעַן שְׁמוֹיכָעַל). קִיּוֹנְעָר נִישְׁתַּגְּנָמָט... עַר — אָוִיד נִישְׁתַּגְּנָמָט...

דֵּי מִוְהַמְעָם מִעַם (גענטער קָומָעַנדִיגַּ). גָּאת אַיְזָן מִיטַּדְּרַ! דֵּי אֶל מִנָּה. גָּאת? — מִיטַּדְּרַ?

(דוֹ מַוְהַמְעָם שְׁטַעַלְעָן זַיְד אָפַּ דָּעַרְשָׂאָקָעַן.)

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. מַעַן דָּאָרָךְ זַיְלְעָגָן שְׁלָאָפְּעָן... צְוּוֹיִיטַעַמְעָן מִוְהַמְעָם (צְוַעַחַנְדִּיגַּ). קָומַן, קָומַן שְׁלָאָפְּעָן...

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. קָומַן, בְּזַוְעַל מִיטַּדְּרַ לִיעַנְעָן קִרְיוֹאַתְּשְׁמָעַן... צְוּוֹיִיטַעַמְעָן מִוְהַמְעָם (לייענטַ אַיְחָר). "חַמְפִּילַ" — (דוֹ אלְמָנָה זַאנְגַּת נִישְׁתַּגְּנָמָט).

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. בְּזַוְעַל דִּיר אָוִיסְטוֹן... צְוּוֹיִיטַעַמְעָן מִוְהַמְעָם (וַוְילַעַס טְוּן...)

דֵּי אֶל מִנָּה (שְׁפִירְנְגַט אָפַּ). נִיּוֹן... נִיּוֹן... בְּמוֹזְבִּי אַזְּתָּם זַיְצָעָן... בְּמוֹזְבִּי אַיְהָם זַיְצָעָן... גַּזְגַּעַתְּהַנְּדִיגַּ רַעֲכָטַס). בְּזַוְעַל קִיּוֹן פְּרַעְמָדָעַן נִישְׁתַּגְּלָאָזָעַן... אַיְדַּאְלְיָזַן... אַיְדַּאְלְיָזַן... (אוֹיְף דָּעַר שַׁוְעַל שְׁוֹן בָּאַרְהַמְּעָרָישַׁ). בְּנֵי מִיר נִעְמָט עַר אַלְיָזַן... אַיְדַּשְׁלָעַפְּסַם אַיְזָן... בְּזַוְעַל אַיְהָם לִיעַדְלָעַדַּה. (אָפַּ)

דֵּי מִוְהַמְעָם (געַהָעַן נַאֲךְ אָפַּ אַוְוּלָעַן, שְׁטַעַלְעָן זַיְדַּ אַוְיָפַּרְעָה, אַיְונָעַן לְעַבְעָן דָּעַר אַנְדָּרָעָרָה).

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. וּוי גַּעַשְׁוִינְדַּן זַיְ אַיְנְגָנְעַלְעָפְּעָן... צְוּוֹיִיטַעַמְעָן מִוְהַמְעָם. סִימְטַ אַפְּעָנָעַן אַיְוָנָעַן!

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. שְׁנַאֲרָכְטַ!

צְוּוֹיִיטַעַמְעָן מִוְהַמְעָם. עַפְּעָם צַוְּגַשְׁוִינְדַּן... זַי נַאֲרָט! —

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. נַאֲךְ וּוֹאָם?

צְוּוֹיִיטַעַמְעָן מִוְהַמְעָם. בְּזַוְעַל אַיְזָן? (פְּוִיזַּע). אוֹן אַפְּשָׁר

הָאָט זַי פָּאָרְגָּעָסָעַן... (זַיְפְּצַט אָפַּ). קָומַן!

(דוֹ מַוְהַמְעָם גַּעַהָעַן אוֹן שְׁטַעַלְעָן זַיְד אָפַּ אַיְנְמִיטָעַן שְׁטָובַּ)

עַר שְׁטָעַמְעָן מִוְהַמְעָם. זַי קָאָזַן זַיְד אַוְיָפְּכָאָפְּעָן. אַרְיוֹנְקָוְמָעַן

אַחַעַר אוֹן פְּלַאֲצְלוֹנָגַד דָּרְזָעָה — (קוּקָעַנְדִּיגַּ אַוְיָפַּן קָאָגָאָגָעַל).

אוֹסְמַעַשְׁעָן?

צָוֹויִיטָעַ מֵהַמַּעַן!
 (רוקט עם אַפְּ צָוָם פֻּנְצָטְעַרְיוֹנְקָעַלְ), אֲוֹנְשָׁעֶר דַּעַם פָּאַרְחָאנְגָּה, עַם שִׂימְעָרְתָּ
 קְוִים).
עַדְשָׁטָעַ מֵהַמַּעַן? סְשִׂטְיָקָעַלְ לְיוּוֹוָאנְטָ ? (רוקט עַם
 אוֹרְ אַבְּעָרְ).

צָוֹויִיטָעַ מֵהַמַּעַן.
עַדְשָׁטָעַ מֵהַמַּעַן? סְאַיְזָ פִּינְסָטָרְ, זַי וּוּעַט אַפְּשָׁר
 נִישְׁטָעַזְהָ... אָוְמְדָרְעָהָעָן טָאָרְ מַעַן נִישְׁטָמְ... קְוִים... אַטְמָ, נַאֲדָרְ סְבָעָנְ
 קָעָלְ... (רוקט עַם צַוְּ אַפְּ פֻּנְצָטְעַרְ צַוְּ, פָּאַרְלָעְגָּטְ מִיטְ אַזְ פָּאַרְחָאנְגָּה).
צָוֹויִיטָעַ מֵהַמַּעַן? אָוְנוֹ דָּאָסְ פּוֹסְעַנְדְּבָעָנְקָעַלְ . (רוקט
 עַם צָוָם צָוְוִוִּיטָעַן פֻּנְצָטְעַרְ צַוְּ, פָּאַרְלָעְגָּטְ מִיטְ אַזְ פָּאַרְחָאנְגָּה).
צָוֹויִיטָעַ מֵהַמַּעַן? אָוְנוֹ דָּאָסְ פּוֹסְעַנְדְּבָעָנְקָעַלְ . (רוקט
 עַם צָוָם צָוְוִוִּיטָעַן פֻּנְצָטְעַרְ צַוְּ, פָּאַרְשָׁטְעַלְ עַם מִיטְ צָוְוִוִּיטָעַן עַ
 פָּאַרְחָאנְגָּה. פּוֹוּעָ). אָזְ זַי הָאָטְ קִיְּנָעָם נִישְׁטָמְ אַיְזָ שְׁמוּבָנְ...
עַדְשָׁטָעַ מֵהַמַּעַן? צָוְוִי אַיְנוֹזָאַמְעָה מַעַנְשָׁעָן גַּעֲוָעָן...
צָוֹויִיטָעַ מֵהַמַּעַן? מִירְ וּוּעָלָעָן דָּאָרְ בָּאָלְדְ צְרוּיךְ
 קְוִמְעָן...
 (זַי גַּעַהָעָן צַוְּ דָּעָרְ טִירְ לִינְקָמְ).

(דוֹ אַלְמָגָה בָּאוּוּיּוֹת זַיְדְ אַוְיָתְ דָּעָרְ שְׁוּעָלְ, זַעַחַת דִּי מַהְמָעָם
 פּוֹן חִינְגָּעָן. שְׁמִיכָעָלָט שְׁלָמִיָּשְׁ, צִיהָתְ זַיְדְ רַאֲשְׁ צְרוּיךְ).
עַדְשָׁטָעַ מֵהַמַּעַן? וּוּעָלָעָן מִירְ פָּאַרְשְׁלִיְיסָעָן פּוֹן דָּעָרְ
 צָוְוִוִּיטָעַרְ זַיְיטָ...
צָוֹויִיטָעַ מֵהַמַּעַן? פּוֹן דָּעָרְ צָוְוִוִּיטָעַרְ זַיְיטָ...
 (דוֹ מַהְמָעָם אַפְּ; דִּי טִירְ וּוּרָתְ פּוֹן דָּעָרְ צָוְוִוִּיטָעַרְ זַיְיטָ
 פָּאַרְשְׁלָאָסָעָן).

דוֹ אַלְמָגָה (בָּאוּוּיּוֹת זַיְדְ מִיטְןְ פָּרִיחָעָדְגָעָן שְׁמִיכָעָלְ
 אַוְיָתְ דָּעָרְ שְׁוּעָלְ. קָוָקָט זַיְדְ אָוָסְ). אַפְּנָעָנָאָרָט ! — (גַּעַחַת אַבְּעָרְ דָּעָרְ
 שְׁטוּבְ, טְרָעַט אַוְיָף אַזְ אַיְיעָרְ-שְׁאָלְ. עַם קָנָקָט. זַי דָּעָרְשָׁרָעָקָט זַיְדְ. בְּלִיְבָטְ
 שְׁתָעָהָן, קָוָקָט זַיְדְ אָוְמְרוֹהָהָגְ אָוָסְ — — דָעָרְ בְּלִיקְ פָּאַרְחָאָלְטְ זַיְדְ בְּיִי דָעָרְ
 לְבָנָה אַזְןְ פֻּנְצָטְעַרְ). דִּי לְבָנָה שִׁיְינָטְ ! ... (קָוָקָט אַרְנוֹיטָ). דִּי גָּאָסְ
 שְׁלָאָפְטָ. (דוֹעַחַת זַיְדְ אַבְּעָרְ צַוְּ דָעָרְ שְׁטוּבְ זַעַחַר לְיַעַבְלִיךְ). קוּם, חַתְןָ
 מִינָעָרְ. שְׁפָאַצְרָעָזְ ... (גַּלְיִידְ זַי גַּעַטְ עַמְצָעָן אַונְטָרְ).

ארעט, שפאנצ'ירט), נאר זאלסט מיד נישט קוישען. הערטט, האסט צויט!... (בויגט צו דעם קאָפַ). די האָר מענטט דוע... זוי שמעקען? — אִיךְ שמייר זוי מיט גאנרנישט... דאס שמעקט מײַן נשמה... אָזוי זאגנסטו? וָאָ? — וָואָס רעדסטע היינט אָזוי וָענג? דײַגען לַיפָּען ריהרען זוֹה, אָנוֹ אִיךְ הָעָר קִיּוֹן קְלָאנְגֶן... (שטעטל זיך אָפַ). וָואָס קוּקָסְט דַּו עֲפָעָם אָוּוּק אָן אָזִיט?... (פּוֹזּעַ, אָוּמְרוּחוּג). עֲפָעָם פִּיחַל אִיךְ נִישְׁט דֵּין האָנְטָן... דִּיךְ אִיךְ נִישְׁט... (דרערשראָקָען). וָואָו בִּיסְט דַּו? — אָ! (שְׂמִיכָּעַלְתָּ). עֲרָב שְׁבָת! גַּעֲנָגָנָגָן! גַּעֲנָגָנָגָן!

געַז... (בָּצְטָרָכְט זיך). אָנוֹ אִיךְ בֵּין נָאָר נִישְׁט אַגְּנָעָטָן! (וָוַיל צוֹגָהָן צוֹ דַעַר באָנק, בלַיְבָּש אַ וְוַוְיל שְׁטָעהָן, שְׂמִיכָּעַלְתָּ). עַר וּוּעַט באָלְדָּ קְוּמָעָן אָזָן זָאָגָעָן (פָּאָקָט נָאָר). "גַּוְטַּ שְׁבָת..." אָנוֹ (שְׁטָעָלָט אַוְים דַּאָס-מוֹיל צָום קוּשָׁעָן).

געַנְדִּיגָּן: "גַּוְטַּ שְׁבָת..." אָנוֹ (שְׁטָעָלָט אַוְים דַּאָס-מוֹיל צָום קוּשָׁעָן). דָּרְעָנָאָךְ אָוּוֹפְּ אָנוֹ אָפְּ: "שְׁלָוּם עַלְיכֶם" (זִינְגָּש מִיט אַמְּנָעָרְשָׁתִים, האָקְשָׁט אָפְּ אַיְן דַעַר מִיט). וָוִי... נָאָר נִישְׁט קִיּוֹן לִיבָּט גַּעֲבָעָנָשָׁט... (נעַמְּט פָּוּן שאָנק אָרוּוּס לִיכְטָמָר — בעַשְׁטָז זַהְרָלְאָגָזָט לִיכְטָמָר, צָוָלָאָט זיך אַיְנָמְוָעָן). בְּזַעַה דִּיךְ דַּוְרָה די פִּינְגָּעָר (עַנְדִּיגָּט רַאַשְׁׁ). — שְׁווֹן אָזְרִיךְ גַּעֲקָוּמָעָן... גַּעַה נִישְׁט צָוָן, גַּעַה נִישְׁט... "שְׁלָוּם עַלְיכֶם" וּנְגַן, בְּזַעַל מִיר אַיְבָּרָטָן... לְכָבָוד שבָת... קָוָק נִישְׁט... נָאָשָׁעָר, קָוָק נִישְׁט... זִינְגָּש! (זִינְגָּש, "שְׁלָוּם עַלְיכֶם", גַּעַחַת צָוָן דַעַר שאָנק, עֲפָעָם דַי שאָנקְטִיר צָוָן זַוְשָׁוִיעָר, בְּלַיְבָּש פָּאָרְשָׁטָעָלָט בְּיוֹן דַעַר שאָנק, זַאְגָּט אָהָן וּוּרְעָשָׁעָר, אָנוֹ אָפְּ אַיְבָּרָה גַּעַחַקְט). פָּאָרוּוּס זִינְגָּט דַו נִישְׁט? הערטט נִישְׁט, וָוִי אִיךְ זִינְגָּש? (בָּאוּוּיְוָזָט זיך אַיְבָּרְגָּעָטָאָן אַיְן וּוּיְסָעָן). פָּאָרוּוּס זִינְגָּט דַו נִישְׁט? — בִּיסְט ברָוָג? פָּאָרוּוּס? (וָוַיל זיך דַעַר מָאָנָעָן. הָוִיכָּט הָעַכָּר די בְּרָעָמָעָן, בְּאָמְרָקְט דַעַם העַגְּנָלְיוּכְטָר; גְּלִיּוֹר זיך חָטָט פְּלוֹצְלוֹגָג פָּאָרְשָׁטָאָגָן) אָ! יוֹמְטָוב, אָנוֹ נִישְׁט אַגְּנָעָזְנָדָעָן דַעַם שבָת... וּוּאָרטָם, בְּזַעַל אַנְצִינְדָּעָן... אָנוֹ מִיט אַמְּאָל מִיט צָוְיוֹן לִיכְטָמָר! וּוּלְסָט מַעַרְבָּד לִיכְטָמָר! (קָעָנוֹ דִיר, וּוּלְסָט דִיר באָר העַגְּנָלְיוּכְטָר! וּוּלְסָט מַעַרְבָּד לִיכְטָמָר! בְּקָעָנוֹ דִיר, וּוּלְסָט נִישְׁט? — דָעַן אָזָן לִיכְטָמָר — יוֹמְטָוב... גַּוְטַּה... אָמְרָבָּה... אָמְרָבָּה... אָנוֹ נִישְׁט שבָת... וּוּאָרטָם, בְּזַעַל אַנְצִינְדָּעָן... אָנוֹ מִיט אַמְּאָל מִיט צָוְיוֹן לִיכְטָמָר (נעַמְּט זַיִן פּוֹן טִיש). רָוק מִיר אַוְונְטָעָר אַ שְׁטוֹל! וּוּלְסָט נִישְׁט? — פָּאָרוּוּס? בִּיסְט נָאָר בֵּין? שְׁלָעְכָּטָר! (טִиш טְרָעָעָן). שְׁלָעְכָּטָר... נָאָר סְפָּאָרְטָט נִישְׁט! בְּקָאָן אַלְיָוָן (צְרוּקָעָנְדָּה זיך אַ שְׁטוֹל מִיט די פִּים, אָרוּוּפְּשָׁרְוִינְגָּנְדָּה אָזָן אַנְצִינְדָּהָג). וּוּאָרטָם — שְׁפָעְטָמָר... נָאָכְּז עַמְּעָן... וּוּלְ אִיךְ בָּרוָגָן וּוּרָעָעָן... אִיךְ (גַּעַחַת

אראָפּ), ניווֹן, ניווֹן!... בְּשַׁפָּאָם נָאָר... בִּסְטָם, נַעֲבָדָה, אֲשֻׂוָּאָכָּבָר...
 (שְׁטוּלָת צְרוּיקָ דַּי לִיכְטָ). נָוָ, קוֹם עַמְּסָעָן... זַעַזְדֵּר... אֶזְוַי... אַידָּר
 קוֹם בָּאַלְדָּ מִיטָּן עַמְּסָעָן. (גַּעַחַט אֶפְ רַעֲכָטָם, בְּרַעֲנָגָט אַרְיוֹן גַּעַשְ׀רָ).
 שְׁטוּלָת צְוָם טִישׁ, זַעַצְתָּ זַיְדָ גַּלוֹיךָ, עַמְּזַיְזַעַצְתָּ אַיחָר גַּעַגְעָנָאַבָּרָ). עַמְּ
 לְעַבְעָן מִינְסָס, עַמְּ גַּעַזְעָנָטָרָהָיִיטָ... פִּישָׁ מִיטָּ רַאֲזָשִׁינְקָעָם, וַיְיַד
 הָאָסָט לְיַעַבָּ... עַסְטָ נִישָׁתָּ? דַּי אַוְיָגָעָן פָּאַלְעָנוּ דַּיְרָ צָוָ?... אַיְ... מִיר
 פָּאַרְשָׁטָעָהָעָנוּ זַיְדָ דְּעָרְוִיָּה! וּוֹאָרָטָם, בְּזַוְעַל דַּיְרָ שָׂוִין וּוּוּסָעָן. (גַּעַחַט
 רַאֲשָׁ אֶפְ רַעֲכָטָם. קַומָטָ צְרוּיקָ בָּאַרְוּעָם, אַיְגַּעַתְּלָתָ אַיְן אַזְוּוּס לְזָוָיָּה
 לְעָד, אַיְבָּעָרְשָׁרָעְקָנְדִּיגָּ). בּוּ—בּוּ! — וַיְאוֹו בְּוּסָטָ דַּו? הָאָסָט
 זַיְדָ בָּאַהֲלָטָעָנוּ? וַיְאָסָ אַיְהָם לְגַיְמָ אַיְן זַיְנָעָן! בְּזַוְעַל דַּיְדָ גַּעַפְנָעָן,
 בְּזַוְעַל דַּיְדָ גַּעַפְנָעָן. (זַובְּשָׁ אַיְהָם אַרְוּם, אַוְנָמָעָר שְׁטוּלָעָן, אַוְנָטָעָרָן
 טִישׁ, אַיְן שְׁאָנָקָ, בְּלִיְבְּטָ שְׂוִין מִידָּ). גַּעַנוֹגָ שְׂוִין... בְּבֵין מִיד... אֶזְוַיָּה
 פִּיעַלָּ נְעַכְתָּ נִישָׁתָּ גַּעַשְׁלָאָפָעָן! קוֹם שְׂוִין... קוֹם שְׂוִין... נָא! (שְׁטוּלָ
 אַוְיָס דַּיְ לְיַפְעָן צְוָם קַוְשָׁעָן). נָא. (דְּעַרְלָאָנָגָט אַיְן דַּעַר לְוַפְטָ אַרְיוֹן דַּי
 צָעָפָ). בְּזַוְעַל דַּיְדָ אַרְוּמוֹוּקָלָעָן... נָוָ שְׂוִין... אַ! פָּוָן אַוְנָטָעָרָן אַוְיָ
 וּוֹעָן אַהֲרָעָר גַּעַקְוּמָעָן... כָּאַדְכָּבָאָ! (שְׁטָרָעָט אַיְנָמָוָעָן לְאַכְבָּעָן). וַיְאוֹו
 גַּעַהָסָטָ דַּו? וַיְאוֹו גַּעַהָסָטָ דַּו? עַפְעָס וּוּוּרָסָטָ דַּו מִיר אַלְצָ דִּינָעָר אַוְן
 דִּינָעָר. (גַּאֲכָגְעָנָדִיגָּ). צָוָם פָּעַנְסָטָעָר?... צָוָם פָּעַנְסָטָעָר? וּוּילָסָטָ
 אַרְוִיָּס פָּוָן פָּעַנְסָטָעָר? (צָוּלְוִיפְעָנְדִּיגָּ). בְּזַוְעַל נִשְׁתָּ! בְּהַאָבָּ
 מָוָאָ! (שְׁטָרָעָט אַוְיָס דַּיְ הָאָנָט, וַיְיַזְמַן אַנְכָאָפָעָן בַּיְיָ אַפְלָעָן,
 שְׁטוּרְוִיכְעָלָט אַיְבָרָן קִידְרָבְעָנְקָעָל, בְּאַטְאָפָטָעָם, רַוקָט אֶפְ דְּעַרְפָּוּן דַעַם
 פָּאַרְהָאָנָג, דָעַרְזָעָחָת דַיְ רַעֲשָׁתָלָעָר פָוָן סְעוּדָה-חָבָרָה, אַוְיָמָגְעָשָׁרָיָן). אַ!
 (שְׁפָרְוִינָגָט אֶפְ בַּיְזָוָן צְוָן דַעַר טִירָ לְיַנְקָם, פָּאַלְשָׁ, פָּאַרְגָּעָסָטָ זַיְדָ, שְׁפָרָטָ זַיְדָ אַזְוָן
 בְּעַנְקָעָל; הִינְטָעָר דַיְ קָוְלִיםָעָן שְׁטוּלָעָר צִיטָעָר). סְגַעַרְתָּעָל שְׁלָאָפָטָ
 אַיְוָן... שְׁלָאָפָט אַיְוָן, טָס... טָס... (הִינְטָעָר דַיְ קָוְלִיסָעָן; פָּוּגְעָל-צָוָויָה
 מְשָׁעָר, וַיְאָסָס וּוּרָתָ אַלְעָל שְׁטוּלָעָר אַזְוָן זַעַלְשָׁעָנָר). דַיְ פָּוּגְעָלָעָה,
 שְׁטוּלָזְוִינְגָרִיגָה, שְׁלָאָפָעָן אַיְוָן, שְׁלָאָפָעָן אַיְוָן... טָס, טָס! (נָאַךְ שְׁטוּלָ
 לְעָרָעָמָזָיקָ). סְקָלְיוֹנָעָ וּוּאָסָעָר, צְוִוְישָׁעָן דַיְ בְּוּמְעָלָעָר, שְׁלָאָפָטָ
 אַיְוָן, שְׁלָאָפָט אַיְוָן... אַזְוָן עַמְּגָנָצָט, אַזְוָן עַמְּצִיטָעָרָט אַזְוָן שְׁטוּלָ
 אַזְוָן שְׁטוּלָ... אַ. דַעַר וּוּאָסָעָר שְׁוֹאָזָן שְׁוֹיְמָטָ אַיְבָרָן גַּלְאָנָצָן, אַזְוָן
 בְּעָרָן וּוּאָסָעָר-שְׁפִינָעָ, שְׁוֹיְמָט אַזְוָן שְׁטוּלָ...).

די נאָלדענע קײַט.

(אַ חסִידִישׁע פֿאָמִילְיאָן-דִּראָכָם)

פָעָרֶז אַגְעָן :

שֵׁלְמָה.

פָנָחָם — זִוִין וּוֹהָן.

מְשֻׁחָה — פָנָחָם/עַם זָוחָן, שְׁלָמָה'ם אַיּוֹנוֹקָעָל.

מְרַיִם — מְשֻׁחָם וּוֹיִיב.

יְוָגָתָן | זְיוּעָרָעָ קִינְדָּעָר.

לְאָה |

דְּאַקְטָאָר בְּעַרְגָּמָאָגָן

יְשָׁרָאֵל — גְּבָאי.

וְשִׁישִׁים — עַרְשָׁשָׁר, צְנוּוֹיְשָׁעָר אָוָן דְּרִיטָעָר.

וְקָנִים — "

חֲסִידִים — "

אַחֲרִים יְמִישָׁעָר חַסְיָה.

אָוָן אַרְעָמָעָר חַסְיָה.

דָעָר עַוְלָם.

ע ר ש ט ע ר א ק ט.

מרעטן, צימער אין רבינס הויז. אלט-פערענקיישראיך מעכבי לירט. טישען, טירען און באלאען — געשבייטט און גע- מאלט. דאס מעבעל : אָ קאנאפע, פאטער-שטולען און בענק אהן אַנְלַעֲנָן בָּיו דִּי וווענט. אלץ — רוייטס-אטמעטען גע- בעט. אויף די אַנְלַעֲנָן פֿוֹן קאנאפע און פאטער-שטולען — שטיקערריין. פֿוֹן זילבער-בלער קינסטליך געבויגגענע עסען, מיט קאלירטש וואקסט-קערצען, מיט גאלד-פאטירעליך געבוּנְדַען — אַרְוּם די וווענט. מאכאנגען ספֿרִים-שענְק ; שויבען- שענְק מיט גָּלְד, זילבער, גָּלוֹז, פָּאַרְצְּעַלְיִי און קָרִיסְטָלְוָוָר. אויף אָ קָוְנְצִיּוּגָר, בראנזונגער קוּט הענגט פֿוֹן באַלְקָעָן אַרְאָפֶן אָ קָרִיסְטָאַלְעָנָעָר הענגלו-יוכטער, וואָס קלְינְגָט זעהָר מעלאָדֵיש בָּיו יעדען שׂווערען טרייט. שׂווערע זוּידען פָּאַרְדָּה האָגָעָן אָוּן פָּאַרטִּירָעָן. אַיבָּעָר אלץ שׂוועבָט אָ פָּאַעְטִּישָׁעָר פְּרוּעָן-גָּעָשָׁמָאָק. טירען — רעכטס אָוּן לִינְקָם. אָוּן הַיְּכָרְתִּיגְרָוָן — פָּעַנְסְּטָעָר. אָונְטָעָר די פָּעַנְסְּטָעָר זַעַחַת זִיךְר אָ שְׁטוּלְפָאַרְשְׁנִיּוֹת וּוּינְטָעְרִיבְּיָלְד, וּוּסָס וּוּרְטָס וּוּסָס אַמְּאָל טָרִידָה, רְוִישָׁעָנְדִּיגָּעָר, אָוּן צְוָשְׁפִּילְט זִיךְר. עַדְעַ אַקְטָמָן שְׁנוּיִ-שְׁטוּרָעָם.

מוֹצָאֵי שבת. אָוּן צִימָעָר, וּוּאָוּס אָוּן גָּאָרְנוּשָׁט אַנְגָּעָצָוּבָדָעָן, צִימָעָר אָ זִילְבָּעָרְנָעָן נְעִי, גַּפְלָאַכְטָעָן פֿוֹן שְׁנוּיִ-גָּלְאָגָעָן אָוּן לְבָנְתִּילְוָבָט.

(דאם צימער איז לעער. פון דער לינקער טיר קומט אריין)

יש יש 1

(געעהנדיג אוייפ-און-אָפֶן, ווילענדיג פֿאָרטֿרִיבֿעָן די מְרֹתַשְׁתּוֹרָה).

ש—בת! ש—בת!

עם איז דאָד פֿאָרְטֿ שְׂבַת!

(שטעלט זיך אָפֶן קעגנון דער טיר רעכטס, פון וואָנגָן ער הערט טרייט).

הָא? —

אוֹן ס'איַז נָאָד פֿאָרְטֿ הַבְּרַלְתֿ —

יש יש 2

(אַרְיִינְקֿוּמְעַנְדרִיגֶן).

וועט עַמְזִין אַוְאָד...

יש יש 3

(נַאֲכְקֿוּמְעַנְדרִיגֶן).

אַוְאָד!

(צּוֹגְעָהָעַן זיך אַיְבָּעָר דער שְׁטוּב, מְרֹתַשְׁתּוֹרָה/דִּיגֶּן פֿאָרְחַוְשְׁכְּטֶן).

יש יש 2

(פֿאָרְשְׁטַעְלְעַנְדרִיגֶן וּשְׁוֵישֶׁן דָעַם וּוֹעֵג, האַסְטְמִיגֶן).

אַבָּעָר, וואָם אַיז דָא גַעַשְׁעָהָעַן אַזְוִינְגֶן?

יש יש 3

(צּוֹקְוּמְעַנְדרִיגֶן).

וואָם אַיז דָא גַעַשְׁעָהָעַן?

יש יש 1

(שַׁאֲקַעַלְתֿ טִיפְּבָּאָדוּעָרָעָנְדֿ מִיטְּזִין קָאָפֶן).

יש יש 2

(בִּיטְעָרֶן).

פְּאַלְתֿ פּוֹנְקַטֿ מִיוֹן אַיְדַּעַם אַיזָּן

זִיךְ גַּטְּזִין...

יש יש 3

שַׁטְּעַלְתֿ זִיךְ פּוֹנְקַטֿ דָאָם וּוָאָסְעָרֶן נִישְׁטָן.

קְרִיעָ גַעַחְתֿ אַזְן קְרִיעָ!

די גאָלדענע קײַיט

7

יש יש 1

(וועם איז צונגעקומען צום טיש. שפֿאַרְט זיך אָן אִיהם אָן).

זענט אַיהָה, הײַסְט עַמ, מֵירַ מַקְנָה?
וואָס?

יש יש ים 2 אָן 2

(צונגעהָן זיך אַיבָּער דָּעַר שְׁטוּבָּה).

יש יש 3

(זיך אַפְּשָׁטָעלְעַנְדָּה פָּאָר וְשִׁישָׁ 1).

אַבָּער דָּעַר אַוְאָרט!

יש יש 4

(שְׁטָעַלְתָּ זִיךְ אֶפְּ בַּיְדָ דָּעַר צְוֹוִיטָעָר זִוְּטָה).

צְיַהָּסְטָ דָּאָר די נְשָׁמָה אַרוּוּם.

יש יש 5

וואָס? — זְעהָנִישָׁעָן...

סָאָמָע זְעהָנִישָׁעָן!

יש יש 6

אוֹ פָּאָרְשָׁטָאנְנָעָן?

יש יש 7

מְרוּםָּה...

יש יש 8

זַי!

יש יש 9

אַזְוִי!

זְקָן 1

(אַרְיוֹינְקָוּמְעַנְדָּה; בָּאָלְדָּ נָאָר דָּעַר טִיר, וְאַפְּאָרְטִירְעַנְדָּה).

סָוְהָרִים וּוַיְלָעָן אֲהַיִּט

אוֹן פָּאָרְכְּטָעָן זִיךְ;

אוֹ אַשְּׁה אִין עַוְרְתָּנְשִׁים —

חַלְשָׁמָן!

מַעַן קָאָן זַי נְיִשְׁטָ דָּעַרְמִינְטְּעַרְעָן...

ז ק נ 2

(וואס איז געקומען הינשער זקן 1).

דאס ביתההמדרשות...
 אין'ם חסדר מורהעלט;
 גלייך א וואסער רויישט,
 גלייך א וואלד!

(פוייזע.)

פָּאַרְוּוֹאָס מָאָכֶט מֵעַן קִיּוֹן הַבְּדָלָה נִישְׁתָּ?

ז ק נ י מ

(נישט באקומוונדייג קיון ענטפער, רוקען זיך אפ צו א ווינקעל; לאזען, איבער דער גאנצעער צויט, פון די ישוישים קיון אויג נישט אראט).

י ש י ש 1

(פון מהשבות ארויטס).

דרעםעלט אמאָל פֿאָר חַלְשָׁוֹת—איין,
 ציטערט אַוּף...
 עפָעַנט דֵי אַוְינָעַן אַוִוָּת,
 קוּקט זִיךְ שְׂרָעָקִיג אָום אָוָן רַופְטָה:
 אַ רְוִיטָע וּוּלְטָה...
 שְׁטוּחָט זַו, מְרִימָן, דָּרְבָּיו —

(מָאָכֶט, פֿאָרְבּוּטָעָרֶט אָוּוּקְ מִיט דָּרְ כְּהָנָט).

ז ק נ 1.

מְרִימָן נָאָמָעַן דִּירְמָאָנָט!

ז ק נ 2.

מְרִימָן נָאָמָעַן....

י ש י ש 1

(אויספֿיהרענדִיג).

זָאָנָט זַו:
 וּוְיַ אַ וְאָסָעָר וּוּעָט זִיךְ גִּיסָּעָן
 אַיְדִּישׁ בְּלֹטָן...

די גאלדענע קיוט

9

ח ס י ד 1 (אַרְיוֹנָקּוּמוּנְדִּיגּ).

דעֶלְעֵד שְׁטָעַהֲעַן זַיְ אַזְן מַאֲרָךְ,
שְׁרַעַפְעַן זַיְ אַזְן סְׂדֵעַן זַיְדַּ.
מַעַן עַפְעַנְתַּ נִישְׁטַ קִין קְלִיּוֹתַ,
צִינְדַּטַּ נִישְׁטַ אַזְן קִיּוֹן לִיכְכַּטַּ!

י ש י ש 1.
דְּרוּמְלָעַט אַיְוָן...
צִימְעָרַט וּוּיְטָעַר אַוְיָת...
(חַדְּ).

„פְּלַעַמְלָעַר—זָאנְטַ עַר—פְּלַעַמְלָעַר פְּלִיהַעַן“...

„מִיטַּן רַוְיד
וּוְלַעַן שְׁטָעַדְטַ אַזְן שְׁטָעַדְטָלְעַר גַּעַהַן“ —
זָאנְטַ מְרוּיְמַלְלַ...

ח ס י ד 2 (אַרְיוֹנָקּוּמוּנְדִּיגּ).

עַם שְׁלַאֲגַט זַיְדַּ אַגְּוֹוַיְן אַזְן מַאֲרָךְ...
אַזְוְלַדְתַּ...
וּוְהַעַן שְׁוִין דַעַם דְּרִיטַעַן טַאֲגַ...
אוּוְעַקְעַגְעַפְאַלְעַן אַוְיָף אַסְכָּרָה
אַזְלַדְ...

(קְנַאַקְתַּ אַזְן דַי פִּינְגָּרַ)

וּוְאַסְ וּוְעַט זַיְן ?

י ש י ש 2.
אַזְן אַזְוְלַדְ גַּעַזְהַן...
אַזְן אַיְזְסָוָף אַזְוְלַדְ...
בּוּיַם בּוּיַם שְׁטָעַהֲעַן זַיְן,
מִיטַּ דיַ קְרֻוֹנְעַן פְּאַרְפְּלָאַנְטַעַט ;
צְוּזָאַמְעַנְגַּעַפְלָאַכְטַעַנְעַן אַזְוּזְגַּעַן...

ו. ל. פרץ

אוֹ שְׁטַעַקָּעַן דֵי נַאֲקָעַטָּע וּוְאַרְצָעַל קַאֲפּוּיר; —
 עַנְגָּב אִין זַי...
 קוּמֶת אַמְּאַל אָוֹוָה אַ בּוּוּם דֵי צַיּוּט,
 חַיִיב מֵי תֵה וּוּרְעַת אַ בּוּוּם,
 פּוֹן דַעַר עַדְר אַרְיוִינְגְּעַרְסָעַן וּוּרְעַת עַר,
 אַבּוּרְעַר פֿאַלְעַעַן קָאַן עַר נִישְׁטָט,
 רַחַט נִישְׁטָט וּוֹאָן, דַעַר בּוּוּם;
 הַ עַגְעַן בְּלִיּוּבְטַדְעַר בְּרִמְנָן
 מַוְיל אוֹן אַוְיְרָעָן...
 ...

וּ שְׂיִשְׁ 3.

הַאָר אָוֹן נְעַגְעַל...

חַיִיב מֵי שְׂעַר חַסִּיד
 (אַרְיוִינְקָוּמְעַנְדִּיגַּ).

אַ פּוּלְעַר הוּאָק...
 אַ גַּעַמְוָרְמָעַל, אַ גַּעַוְוִימָעַל —

וּ שְׂיִשְׁ 1.

אוֹן אַונְטָעַן, צְוִוְישָׁעַן דֵי שְׁתָאַמְעַן,
 לְוִיְּפָעַן שְׁרַעְקְלִיכְעַסְדָּות אַרוּם,
 וּוֹי דֵי חַיּוֹתְדָּרוּת...
 בְּרוּעַנְעַנְדִּיגַּע הַוּנְגַעַרְ-אָוְנָעַן,
 רַיְסָעַן זִיד פּוֹן וּוְאַלְד אַרוּסַן;
 זָאנְטַמְּרִיםְלַד דַעְרוּוֹפַּן:
 גּוֹרוֹת...
 קְרוּעַנְק אָוֹן אַונְטָעַגְעַנְגַּן...
 ...

אַן אַרְעַמְעַר חַסִּיד

(אַרְיוִינְקָוּמְעַנְדִּיגַּ).

עַיְשַׁטְנָגְט...

(הַאֲקָטַ אַפְּ)

וּ שְׂיִשְׁ 2.

אוֹן אִין דֵי אַוְיְסְגָעַמְישָׁטָע
 אַזְוַיְוָגְעַן פּוֹן לְעַבְעַן אָוֹן טְוִיטָן

געטטען פִּינְגָּל שְׁוֹועָרָעָע,
שְׁוֹועָרָעָע, גְּרוֹסְעָ פִּינְגָּל...
הַיְּפָעָן זַיִן,
פָּנוּ צְוֹוִינְגּ צַוּוִוִינְגּ...
פָּנוּ בּוּוִים צַוּ בּוּוִים
אוֹן לְאַכְבָּעָן
דָּאָס אַיְזֵן זְיוּעָר טָוּ — לְאַכְבָּעָן!

ח ס י ד 2
(קומט פָּנוּ רעכטס).

בַּיָּמִים אֲרוֹן הַקּוֹדֶשׁ,
אַיְזֵן פְּרוֹכֶת מִיטֵּן קָאָפּ אַרְיִינְגְּנָדְרָקֶט,
מִיטֵּן שְׁוֹוָרָצָעָן.
שְׁטָעָחָט פְּנַחַם' 5...
אוֹן יִשְׂרָאֵל צְוֹוִישָׁעָן עַולְם
לוֹיְפֶט אַרוּם, כַּאֲפֶט, שְׁנַאֲפֶט
דָּא אַ וּוֹאָרָט, דָּאָרָט אַ וּוֹאָרָט,
לוֹיְפֶט צַוּ פְּנַחַם' ?עָן, פְּאָרָצָעָהָלֶט...

(האקט אָפּ, דָּרְזוּתָעָנְדִיגּ מַשְׁה'ן).

מ ש ה
(אייז אַרְיִינְגְּנָקְוָמָעָן פָּנוּ לִינְקָט. אַ גַּעַל פְּנִים, שְׁרַעַקְיָגּ אַוְוָגָעָן. אַוְמַרְוָתִיְגּ-
בְּעַשְׁעַנְדִּיגּ, זַיְקָ אַוְמַקְעַנְדִּיגּ, מִיטֵּן אַסְפָּרְלָ אַיְן דַּעַרְתָּהָנְטָ).

ז ק נ 1
(צַוּ מַשְׁה'ן, מִיטֵּן רַוְגָּהָה).

וְאָסָט טָוּט זַיְד עַם ?
וְאָסָט הַאָט דִּיְין טַאָטָע, פְּנַחַם' 5/
מִיטֵּן יִשְׂרָאֵל'ן פָּאָר אַ סְוּדוֹת ?
וְאָסָט ?

מ ש ה
(וְוַיְוַיְנְעַרְלָוֶר).

בְּזֹוִוִים נִישְׁטָט, בְּנָאָמְנוֹת, בְּזֹוִוִים נִישְׁטָט ! ...

י. ש. י. ש. 1.

וְאֶגָּט זַיִן, מִרְיוֹם'/סֵגֶן
וְלְקָלָס וּוּעַט מַעַן זַיִן...

מ. ש. ח

(וְוֹאָסָחָט אֲרִיוֹנָגָעָקוֹקָט אַיִן סְפָרְלַי בֵּין שַׁיִן פָּוּן פָּעַנְטָשָׁעָר; זַיִן
בְּעַשְׂנְדִּיגָּ).

לְאָזָות גַּעַמָּאָר...
אַלְטָע אַרְדָּעָן, לְאָזָות גַּעַמָּאָר.
וּוְעַנִּינִיגּ עַצְבָּות,
מְרַהְ-שְׁחוֹרָה וּוְעַנִּינִיגּ?

(פָּוּן וּוְיִוְתְּרָעָרָע שְׁטוּבָעָן הַוְשָׁטָעָן מַעַן אַפְּעַנְלִיךְ גַּעֲוּוֹיָן).

ו. ק. ז. 1.

— זַיִר יִשְׁוֹבְ' נִיק וּוְיִוְנָט.

ו. ק. ז. 2.

— וְאַלְגָּעָרט זַיִר אֲרוּם, שַׁוִּין וְאַכְעַנְלָאָנָגּ,
קָאוּן זַיִר נִישְׁתָּט דָּעַרְשָׁלָאָגָעָן...

ח. י. י. מ. י. ש. ע. ר. ח. ס. י. ד.
אוֹיסְגַּעַדְוָנָגָעָן הַאָט מַעַן אַיִם דַּי מִיחָל,
וְאַלְגָּעָרט זַיִר
מִוּט וּוְיִיבָּאָנוּ קִינְדָּר אֲרוּם אַיִן שְׁנִי...
אַיִן מִוּטָן פָּעָלָד...

ח. ס. י. ד. 1.

אָז מַעַן גַּעַתָּט, וּוְיִלְיָנְדָעָ שַׁאֲפָ אֲרוּם,
אָז מַעַן זַעַתָּט דַּעַם פָּאַסְטָוָד נִישְׁתָּט...

ח. ס. י. ד. 2.

אָז מַעַן גַּעַתָּט אֲרוּם אַיִן חַשְׁךְ...

ח. ס. י. ד. 3.

סְצִוְתָּעָרט דַּי חַוִּיט אַוְיָפְןִ לִיְוָב...

(עַס חָרָט זַיִר אַפְּעַנְלִיךְ גַּעֲוּוֹיָן).

זקן 1.

נשום ריסען איזן די שול!

זקן 2.

פארן ולד?

זקן 3.

פאר דער يولדה?

חיי מיש ער חסיד.

ニישט געקאנט דערווארטען זיך!

ישיש 1

(וואס האט ערשת אציגד דערהערת דאס געווין; זיך אויפגעשטעלענדיג).

פאר הברלה ריסט מען איזן א שול?

(בליבנט שוין איזוי שטען).

(ערגעץ מאבען זיך טירען צו, דאס געווין האקט זיך אפ. פוייזע).

מְרַיְמָ'

(העל-בלו געקליוודעט, פאר'חלומט. נאכטדואנדלערויש טרייט. קומט אריין, ניקט טרויעריג-פרויינדליך אַרְוּם, געהנדיג צום פענסטער).

ישיש 1.

מרימל...

ישיש 2 אוז 3

(וואס האבען זיך בי איהר אריינקומווען, אויפגעשטעלט, לאזען די אויגען אראפֿ).

זקניהם

רכען זיך זעהר אומראטיג מײַפֿער איזן ווינקל אַרְיָין).

חסידיים

(חאבען געוואלט אַרְוּס פֿוֹן שְׁטוּבָּן. אַיִינְעָרָה האט שוין געלענט די האנט אויף דער קליאמאקען. בליבען שטעהן, אויפגעשטעליש פֿאַרְוּוָונְדְּרָעָט, מאנגבע דערשראקען, מײַול מָוּרְמָלָעָן עַפְעָם)

מ ש ה.

(וווילענדיג איבעררייסטען די שטימונג).

וואם מאכען, מריימ'ל,

די קינדרעלעך?

מ ר י מ

(שטעלט זיך אפ, שאקעלט מיטלויידיג מיט'ן קאפ, נאך פווייז).

איוינגעשראפען...

(פארקוקט אין פענטשער אריין).

קינדרעד וויסען נישט,

קינדרעד פיהלען נישט,

כ'חאָב זוי אונטער די קעפלעך

קיישעלעך געלעגט,

שמייכלען זוי...

שרעקליך שמייכלען קינדרעד...

מ ש ה

(מיוש א שטילען פארוואורה).

מ ר י מ

(אריינקומענדיג פון פענטשער).

א וואַלקען ציחט

פון מערביזויט אויף אונזער הויז,

לאזט זיך איבערין הויז אראפ,

קיניער וויסען נישט,

קינדרעד זעהן נישט...

(פוייז. אין צימער אריין מיט נאגענדייגער שטימען)

פארוואם מאכט מען קיון הבדלה נישט?

(ליינק תערת זיך א געמורמעל פון אן עולט).

א ר ו מ י ג ע

(הערען זיך איז מיט שרעך).

מ ר י מ

(מייט שרעק און פאראכטונג).

דעָר עוֹלֶם.

דעָר שׂוֹאַרְצָעָר עוֹלֶם —

ברענַענדִינָגָה הַוְּנוֹגָהָרְדָאַוְוְגָהָן...

אַדְוָמִיגָש

(שטיימען).

— דַעֲרָ רַבִּי ...

— דַעֲרָ רַבִּי —

— דַעֲרָ רַבִּי גַעַתְמָה ...

שׁ לְמֵה

(א) זעהָר הוֹיכָעָר, גַּרוּיעָר, בַּלְאַסְעָר אִיד; אַוְיסְטָר דַעֲרָ שׂוֹאַרְצָעָר, שְׂפִיָּה צִוְגָעָר וְאַרְמוּלְקָעָ אַוְיפָּעָן קָאָפָּעָן, פְּרָעַסְטוּיָהָס גַּעַלְיוֹידָטָה; אָן אַוְמָגָעָוָהָנְלָדָה זְאוּבָעָר שְׁטָעָרָן, אַוְמָגָעָוָהָנְלָדָה גַּרוּסְטִיגָעָעָפְעָנָטָה אַוְיָגָהָן; מִיטָּה אַ קִינְדָּה דִישָּׁגָאַיְוָוָעָן שְׁמַוְיכָעָל אַיבָּעָרָן אַיְוָגָעָשָׂרָוָמְפָעָנָם פָּוָן צָעָר פָּאַרְגָּלִיָּה וּוּרְטָעָן פָּנִים, קְוָמָם אַרְיוֹן).

עַוְלָמָן

(בְּאֻוְוִזְט זִיךְרָה הַינְשָׁעָר אִיתָם אַוְן טִירָה).

פְּנַחַס אָוָן יִשְׁרָאֵל.

(פָּאָרָעָן עוֹלֶם).

שׁ לְמֵה

(זִיךְרָה אַוְמָקָעָרָנְדִיָּה).

שְׁלָמָה מַאֲכָט —

קיָין הַבְּרָלָה נִישָׁה ...

עַוְלָמָן

(צִוְחָט זִיךְרָה וּוּרְעָנָד פָּאַלְגָעָנְדָעָן אַלְמַעְלִיגָה צְוָרִיקָה, צּוֹלְעָצָט פָּאַרְמָאַכָּט וּשְׁרָאֵל הַינְשָׁעָר זִיךְרָה דַי טִירָה).

מְרַיְמָן

(רוּקָט צָו שְׁלָמָה'ן אַ פָּאַטְמָעָר-שְׁטוֹלָה).

ג. ג. פרץ

ה י י מ י ש ע ר ח ס י ד.
— רבבי!
עם פאלט דער עולם פאר שרעס
אויפֿן פנים...

ש ל מ ה

(אנשפֿאָרְעַנְדִּיגּ דַּי חַאנְט אַוִּיףּ דַּעַם פָּאַטְעַרְ-שְׁטוֹלָן).

איין ע ו ל מ...
דער ע ו ל מ...
צוווי, דריי, פיער...
פינְךָ מַנִּינִים קְלִיּוֹנָע, קְלִיּוֹנָע אִידְעַלְעַד...
איינְגַּנְגַּשְׂרָמְפָּעָנָע,
קְלִיּוֹנִינְקָע
אִידְעַלְעַד...
קְומָעָן,
קְלָאָפָּעָן אָז בַּיּוֹם צְדִיק...

(טאָזְ-עַנְדוּרָנָגּ: צָעֵר)

געפְּרוֹירַעַנָּע נְשָׁמָה/לְעַד...
הֻעְרַצְעַלְעַד...
צָוָם נְרִתְמִיד קְומָעָן זַיִן,
שְׁטַעַלְעָן אֹוִיס דַּי הַעֲטַעַלְעַד:
אָ פָוָנָק ! אָ פָוָנָק !
אָ נְדָבָה/לְעַד,
אָ מַוְפְּתָה/לְעַד...
אָ נֶס, אָ וְאָוָנָק פָּוּ יְעַנְעַר זַיִיט !
אוֹו יְעַדְעַט וּוֹיל פָּאָר זַיִן,
פָּאָר זַיִן,
פָּאָר אַיּוֹגָעָן וּוֹיְבָן אָזְן קִינְדָן,
פָּאָר אַיּוֹגָעָן הוּזְגַּעַזְוִינְד...

(פּוֹזָעַ).

אוֹו דָא — צְוַיְשָׁעָן טַוִּיט אוֹו לְעַבְעָן
וּזְאַקְעַלְט זַיִן אָז וּוּעַלְט !

די גאלדענע קייט

17

א וו עט זינקט איז מורה-שחורה איזן,

(פוייזע).

מ ר י מ

(איין דער שטיילקיות, צום פענסטען פארקוקט).
עם ציהט זיך, ציהט דער וואלקען שווארץ...
א שווארצער פונגעל שפריט
שווארצע פליגעל אוייס...
...

ש ל מ ה.

איין שווארצען אונגעטאן,
איין שווארצען איינגענעהילט,
די נשמה פון דער ווועלט,
די שכינה ברומט,
אוון ווינט, טרויערט...
אוון ס'צאפעטלט,
איין איינגענעם בלוט פארטרונקען,
ס'חארץ פון דער ווועלט !

(אויסגלויבענדיג מיט אויסגעטראקעט האנט).

אויסגעלעזט פון פיין איז שרעך
מוו וווערען — —
די וו עט !

(טאָן-ענדראונגע).
איד מאָד קײַן חבדלה נישט !

מ ר י מ.

צָאָרְנִינְג בְּרוֹיֶינְט דָּעַר וּוְאַלְקָעַן זִיךְרַן...
אָ צָאָרְנִינְג בְּרוֹיֶינְעָר הַיְמָעֵל קוֹקָט אַרְאָפְּ...
אַזְן זַיִן שְׁמִיְכְּלַעַן דָּאָרָט,
סִינְדְּרָעָר זְהַעַן נִישְׁט !

ש ל מ ה

(בִּיטְעָרָעָר).

ברונְגַּט זִיךְרַן הַיְמָעֵל !

פָּאָרוֹוָאָס מְאַכֵּט עָרָ, שְׁלָמָה'לְעָן.
 קִיּוֹן הַבְּדָלָה נִישְׁתָּ!
 אַנְגָּפְלְיוֹינְגָּן זְעַנְגָּן דָּאָר
 נְשָׁמָה'לְעָד,
 צְוָרִיקְגָּעָרְפָּעָנָעָ פְּקָדוֹנוֹת'לְעָד...
 צִי הַאָבָעָן זִיד דִי טִיבָּעָלְעָד
 אָזָן דָּעָר נִידָּעָר נִישְׁתָּ בְּאַפְּלָעָקָט?
 צִי פְּעַהָלָט נִישְׁתָּ וּוּם' אַ פְּלִינְגָּלָע?
 נִשְׁתָּ אַוִּיסְגָּעָצָופָט אַ פְּעַדְעָרָע?
 בָּאַקְלָעָן מוֹזָן מְעָן זַי!
 אָזָן צָו מִשְׁפְּטָן גְּרוּיָיט
 שְׁטָעָהָט דָּאָס בִּיתְדִּין שְׁלָמָה...
 אַיִן עַטְרוֹת גָּאַלְעָנָע,
 קְרוּיְינָעָן רִיּוֹנְבָּרְיָלְאַנְטָעָנָע,
 אָזָן זַי וּוֹלָעָן זְעַצָּעָן זִיד
 מִשְׁפְּטָן אָזָן פְּסָקָנָעָן...

(בָּאַרְמָהָאַרְצִינְגָּן)

אוֹן דִי נְשָׁמָה'לְעָד — —
 פְּלָאַטְעָרָעָן...
 סְצִיטָרָעָן דִי פְּקָדוֹנוֹת'לְעָד...
 מְאַיִםָת יוֹם הַדִּין!
 מְאַיִםָת יוֹם הַדִּין!

(טָאָן-עַנְדָּרְוָונְגָן)

צִיטָרָט נִישְׁתָּ,
 פְּלָאַטְעָרָט נִישְׁתָּ!
 שְׁלָמָה'לְעָן מְאַכֵּט קִיּוֹן הַבְּדָלָה נִישְׁתָּ...
 מְעָן וּוּטָן נִשְׁתָּ — מִשְׁפְּטָן!

(דָּעַרְשָׂרָאַקָּעָנָע פְּוִיזָע)

מֶרְיָם.

חוֹנְטָעָן בְּלֹאָזָעָן,
 יְאָגָעָן זִיד, טְרִיוּבָעָן...

ארום הויז טרייבען זוי...
ארום הויז...

ש 6 מ.ת.

בעט' זיך, היומט עס סגינטום,
שיקט זיינע שלוחים ארכויס!
שוווארצע פיגען פלאטערען ארכוין זוינט,
דער שוווארצער הונט אויפֿ דער קייט דארט
ווארפֿט זיך!

שבט קודש איין ארייבער,
דער ס מ ב ט י ו ז שלאנט
אוו שלמה האט זיך אינגענשפֿארט,
הבדלה מאכען, — וויל ער נישט.
קעטלען — אונטערגעהייכט;
קאכען זוי,
זידען זוי...

רויביגע פלאמען הויבען זיך, וויקלען זיך,
פעטע, ברענאנדריגע כמארעס...
קומט צוריק, רשייעס,
אויף שרעך אוו פיוין
אויף יסוריים רעים,

אויף ענווים קשיים...
פארוואס קומט איהיר נישט צוריק?

אוון די אראמען נশמה'ער,
די פאראפלעקטען, די פאזרזנדיגטע, —
או שבת-קודש לעשט זיך אויס,
וויאטען זוי

אוון ציטערען...
אוו טשעפֿן זיך
אוו באפֿען זיך...
מייט די שוווארצע פליינעלער,
מייט אויסגעצופֿטער פערערלער
או די נעבעלער
אוון קלאמערן, קלאמערן זיך

מיט די צאפעלידנע הערצעלען
 צו די וואַקענְדרעָן,
 אָנוֹ צִימָעָרָעָן...
 צִימָעָרָעָן!
 (פֿאָזְ-עַנְדְּרָוָנְגָן).

צִימָעָרָט נִישְׁטָן!
 צִימָעָלָט נִישְׁטָן...
 פְּלִיהָת אִיד, פְּרָאנְס אָנוֹ פְּרוּי אָרוּם —
 וּוּאוֹ אַיּוֹר וּוּילְטָן,
 וּוּאוֹ אַוְינְטָעֵל טְרָאנְט —
 אִיד מָאָד קִיּוֹן הַבְּדָלָה נִישְׁטָן!

אַ רְוּ מִיגָּע
 (איָן שְׁרָעָקָן).

— אָנוֹ וּוּאָס וּוּעַט זַיּוֹן?
 — רְבִי, וּוּאָס וּוּעַט זַיּוֹן?

שְׁלֵמָת.

שבת זָאָל זַיּוֹן, — שבת!

מיט צְוֹאָנְגָּעָן האַלְט אִיד שבת אַיּוֹן!
 נִשְׁטָן גַּעֲפְּסָק' נְטָן, נִשְׁטָן גַּעֲשְׁטְרָאָפְּט!
 עַס הַעֲנָגָט אַיּוֹן דָּרֶר הַוִּיד דָּאָרִיט אַוְאָגָן
 פְּאָרְעָן כְּסָא הַכְּבּוֹד...
 וּוּינְגָט זַיְר, וּוּינְגָט זַיְר דַּי וּוּאָגָן...
 סְצִינְנְגָּלְעָן צִימָעָלָט, צִימָעָלָט...
 אַ מְצֻחָה/לְעָטָוט אִיד
 אָנוֹ — אָנוֹ עַבְיוֹרָה/לְעָטָוט...
 שְׁטָעָלְעָן קָאָנוֹ זַיְר זַיְר נִישְׁטָן...
 נִשְׁטָן כּוֹלוֹ חִיּוֹב,
 נִשְׁטָן כּוֹלוֹ זְכָאי —
 צִימָעָלָט זַי...
 אָנוֹ אַלְ רְחָום וְחָנוֹן קוֹקְט.
 הַעַלְפָעָן קָאָנוֹ עַר נִישְׁטָן...

(פּוֹזָעָן).

אוֹן זִיכְטָ עַר, מִשְׁיחָ,
אֵין דִּי טַוְוֶרֶעֶן פָּוּ וּוּסָם
אָנוֹ וּוֹאָרטָ !
גַּעַזְוָ קָאָן עַר נִישְׁטָמָ...
דִּי וּוֹאָנְדֶּעֶן הַיְּלָעָן זִידָ נִישְׁטָ...
עַר בִּינְדֶּטֶן זַיְיךְ —
אוֹן גַּעַזְוָ, לְעֹזָעָן אָוִים דִּי וּוּלְטָ
קָאָן עַר נִישְׁטָ !
אוֹן קַיְוָן כָּה צַוְּוָ וּוֹאָרטֶעֶן, אֵין נִישְׁטָא...
אֵין מַרְהַשְׁחָוָה זִינְקָטָ אַרְיוֹן דִּי וּוּלְטָ.
(אוֹיפְּשְׁטָעַהֲנְדִּיגָּה.)

אוֹסְמַגְעַלְעָזָטָ מָוָז וּוֹעֲרָעָן דִּי וּוּלְטָ !

אַ רְוּ מִגְעָ
(אֵין שְׁרָעָקָ).
— וּוּי אָזְוִי, רְבִי, וּוּי אָזְוִי ?

שְׁלַמְתָּה

שְׁבָתָ זָאָל זַיְוָן !
שְׁבָתָ !
נִשְׁטָ גַּעַלְעָרטָ.
נִשְׁטָ גַּעַזְוִיהָטָ.
נִשְׁטָ גַּעַבְוִוִּיטָ אוֹן נִשְׁטָ פַּאֲרְדִּיכְטָ...
נִשְׁטָ גַּעַהְאַנְדְּעָלָטָ, נִשְׁטָ גַּעַוְאַנְדְּעָלָטָ...
חַיְיָ מִישְׁעָרָ חַסְיָדָ.

חַדְוָבָ זָאָל וּוֹעֲרָעָן דִּי וּוּלְטָ ?

שְׁלַמְתָּה.

חַדְוָבָ זָאָל וּוֹעֲרָעָן דִּי וּוּלְטָ !
אוֹן מִיר —
מִיר שְׁבָתְדִּינְגָּעָ,
מִיר יוּסְטְּבוּדִינְגָּעָ,
מִיר נְשַׁמְּהִיתְרָהָדִינְגָּעָ אִידְעָן,
וּוּלְעָן אִיבְּעָר אִיהָרָעָ חַוְּבָותָ גַּעַזְוָ...

מְרַיָּם.

וְאֹהֶן ?
רַבִּי, וְאֹהֶן ...

שֵׁלֶת.

צַו אֵיכֶם, צַו אֵיכֶם !
זִינְגָּנְדִּיג אָנוֹ טָאנְצָעָנְדִּיג וּוּלְעָן מִיר גַּעַת
צַו אֲיָהֶם !
(פּוֹזָע, עַקְסְטָאָז.)

זִינְגָּט מִיט מִיר !
טָאנְצָט מִיט מִיר !

(זִינְגָּט, טָאנְצָט אָרוּם זַיְך, דָּעַר הַעֲנְגָּלְלִיְּכָטָעָר הַוִּיבָּש אָן קְלִינְגָּעָן.)

יְשִׁישִׁים

(נְעַמְּעָן זָרֶד אָן בַּי דַי הַעֲמָן. שְׁטַעְקָעָן אָוִים דַי פְּרִיעָר הַעֲמָט צַו דַי זְקָנִים,
אָוִן טָאנְצָעָן, אָז זַיְיךְ קְוֹמָעָן נִוְשָׁת צַו, אָ נִוְשָׁת פֿאַרְשָׁלָאָטָעָן רַעֲדָלָל).

חַסְיָדִים

(רוֹקָעָן זַיְךְ שְׁטִילָאָרוּם).

מְשָׁה

(קוֹקָט אַוִיפְּ אַלְעָם אַפְּוּוּזָעָנדְּ).

מְרַיִם

(כָּאָפְּט בַּי שְׁלָמָה'ן אָן אַרְאָפְּגָעָלְאַזְמָעָן עַק פּוֹן גַּאֲרָטָעָל, טָאנְצָט אָרוּם
אִיחָם פֿאַרְחָלָוּמָט, עַשְׂוָאָם גַּלְקָלְרִיְּפֿאַרְשָׁעָמָט, וּוּי כְּלָהָטָאנָאָז. דָּעַר
הַעֲנְגָּלְלִיְּכָטָעָר קְלִינְגָּט אָלְץ שְׁטָאָרְקָעָר).

שֵׁלֶת

(מְעַרְקָט עַמְּנִישָׁת. שְׁטַעְלָט זַיְךְ זְעַלְבְּסְטְשְׁטְעַנְדִּיג אָפְּ).

אוֹן אַזְוִי !

אַזְוִי גַּעַתְּעָן מִיר.
זִינְגָּנְדִּיג אָנוֹ טָאנְצָעָנְדִּיג...
מִיר גְּרוֹיסָע, גְּרוֹיסָע אִידָּעָן,
שְׁבַתְּ-יוֹם-טּוֹב/דִּינָע אִידָּעָן,
די נְשָׁמוֹת פְּלַאֲקָעָרָן !

פָּאָר אָנוֹן, וְאַלְקָעֵן — שְׁפָאַלְטָעֵן זִיךְּ!

הִימְלָעֵן → פְּרַאַלְעֵן דְּטוּעָרֵן אָוִיךְ!

אַיְן עַנְּן הַכְּבָוד שְׂוִיםָעֵן מִיר אֶתֶּן?

צָום כְּסָא הַכְּבָוד צָו,

צָום כְּסָא הַכְּבָוד צָו!

אוֹוִיפְּן אֲבָנו שִׁישׁ טָהָרָה!

שְׁמַעְתָּהָעֵן מִיר!

אוֹן מִיר בְּעַטְלָעֵן נִישְׁטָן,

אוֹן מִיר בְּעַטְלָעֵן נִישְׁטָן,

גְּרוֹוִיסָע, שְׁמַאְלָצָע אִידָּעָן זְעַנְעָן מִיר.

מִיר זְאַגְּנָעֵן אֵיכְּם :

לְעַנְגָּנָר וְאַרְטָעֵן נִישְׁטָן גַּעֲקָאנְט!

שִׁיר הַשִּׁירִים זְיַנְגָּנָעֵן מִיר.

זְיַנְגָּנָדִיגָּן, טְאַנְצָעַנְדִּיגָּן גַּעַהָעֵן מִיר!

מ ר י מ

(לְאֹזֶט אַפְּ דַעַם גַּאֲרַטְעֵל, לְעַגְתָּ זִיךְּ דִי הַעַנְטָה הַינְטָעֵרֵן קָאָפּ. בּוּוֹגְטָ אֵיכְּם
עַטְוֹוָאָס אַרְוֹנָמָעָר, מִיטָּשְׁטָאַלְעָנְדִּיגָּע אַוְיָגָעָן, קְלָאַרְנָעָטְ-קָלָאָר, מִיטָּן' טְרָאָפּ).

וַשְּׁקַנִּי מְנַשְּׁיקָות פִּיהָו
בַּיְּטוּבִים — — דְּדוֹדִים — — מִין!

(פּוֹיוֹזָע, שְׁטַוְילָעָר אַוְמָאָוְעָגְלִיכָּעָר עַקְסְטָאָזָן).

וְשַׁר אַל
(אַרְיוֹינְקוּמוּנְדִּיגָּפָן אַל לְוַטְמָוָג צִימָעָר).
גּוֹט וּוֹאָר, אִידָּעָן!

שְׁלַמְה
(פְּאַלְטָה אוֹוִיפְּן שְׁטָוָלָה).
גּוֹשְׁט דְּעַרְלָאָזָט!
(שְׁטַעַחַט אָוִוָּת. מִיטָּשְׁטָאַלְעָנְגָעָר מַאֲכָתָה).
וּועָר הַאָטָם מַוְרָד בְּמַלְכָות גַּעַוּוֹן?
וְשַׁר אַל
(קְאַלְטָה שְׁנִיּוּדָעָנְדִּיגָּה).
רַב פְּנַחַס 'הָ...

ש ה מה

(מייט שטייגענדער שרעך).

מיין זוהן,

מיין שווארכצער זוהן...

(ציהט זיך חינטערוילעכטן צוריק צום פינסטערען צימער. ואקלעט זיך.)

מֶרְיִם אֹנוֹ יִשְׁיָם

(לויפען צו, שטיעצען און פיהם איזויס, בשעת ווען אויף דער
שווועל פון ליבציגען צימער באזוייזות זיך פ נח ס, שווארכצע געלויידט,
אנגעורךט און געהט פאמעליך נאר פעסט און מיט א שטאלענדעם בליך
צום רביינט שטול צו).

מְשֵׁה ה

(פֿאַלְטַ דַּעֲרָשָׂאָקָעַן אוֹיף אַשְׁטָוֵל).

מְשֵׁה, מֶרְיִם אֹנוֹ יִשְׁיָם

(אַפְּ).

זְקָנִים

(זודט זענען נאכגעגעגעגען, שטעלען זיך אַפְּ אוֹיף דער שווועל און קערען
זיך אומראהייג אום צו פ נח ס' ז. פון גערזדער געוועקט, באזוייזען זיך)

ש אָה אֹנוֹ יַוְנָתָן

(און בלוייבען פֿאַרְצִיטְעָרְטַ בֵּין דַּעַר טַוֵּר).

מֶרְיִם

(געשייז פון פינסטערען צימער).

אַ דָּקְטָאָר ! אַ דָּקְטָאָר !

(בָּאוּוּנָנוּנָגָ).

מְשֵׁה ה

(פֿאַלְטַ צְוֹאַמְעָן).

ש אָה

(כָּפְטַ אָן יוֹנְתָן בֵּין דַּעַר הַאֲגָט).

די גאָלדענע קרייט

25

ח ס י ד י מ

(וְאַתָּה זֶה עֲבָדֵךְ כִּי תְּשִׁיבֵנִי אֶל-מִזְרָחֶךָ וְאֶל-מִזְרָחֶךָ
לְוַיְמַעַן נָאָר אֶל-אַקְטָמָאָר).

פְּנֵי חָסִים

(פָּאָר דָּעַם שְׁטוֹלַ שְׂוִינוֹן).

קְיוֹן דָּקְטָמָאָר!

(דָּעַרְשָׁרָאַקְעָנָע פּוֹזָע).

יְהִוָּה נָתָן

(רוֹאֵשׁ אֹוִיט וַיְיָן הָאַמְּט פָּוּן לְאַהֲרֹן; רַוְקֶת זְיַק פָּוּן אַיְחָר אַפְּ).

יְשָׁרָאֵל.

וְעַצְמָת אַיִד, רַבִּי!

וְקָנִים שְׁוֹאָר אָנוּ חָסִים יְדִים שְׁמַטְרָקָעָר.

וְעַצְמָת אַיִד, רַבִּי!

פְּאָרָה אַבְּגָג

צוֹויִי טַעַר אַקְטָן.

דָּם וּלְבָעֵץ צִימָרָה, נָאָר אַפְגָּעָלָזָם.
עַם אַיְזָן צָוְגָּעַמְעָן אַשְׁוֹאָרֶצָעָסָפָעָבָיו אַ וְוָאנְטָן. דָּעַר
הָעֲנָגָלְיוֹכְטָעָר פָּעַחַלְתָּ. אַינְמִיטָעָן שְׁטוֹב שְׁטָעַחַת אַ קִּירְטָהָיָ
שְׁעָלָ, אַוְיָף וּלְבָעָן מְעַן הָאָשָׁנָה נָאָר וּוָאָס אַרְאָפָגָעָנוּמָעָן דָּעַם
הָעֲנָגָלְיוֹכְטָעָר. צְוָאוֹוָרָפָעָנָעָ אַרְאָפָגָעָלָנָעָ קְרוּסְטָאָלָ
פְּרִוּזְמָעָן.

חַסְיָדִים

(טְרָאָגָעָן אַרְיוֹס אָוָן פָּוָן וּוּרְאַנְדָּע אַרְאָפָעָ דָּעַם הָעֲנָגָלְיוֹכְטָעָר).

מְרָדִים

(גְּעַלְטָעָרָת, קְרַעְנְקָלִיךְ, קוּקָט, הָאַלְבָּלְיָגְעָנְדִּיגְ אַוִּיפָּה דָּעַר שְׁוֹאָרֶצָעָסָפָעָ
דָּעַם הָעֲנָגָלְיוֹכְטָעָר נָאָר. הָעָרָת זִיךְרָ שְׁמַעְצָלִיךְ צַו צַו זִינְעָ לְעַצְמָעָ קְלָגְגָעָן).

הַשְׁמָה

(קוּקָט אַוִּיפָּה מְרִוִּיםְן אַוְמַבָּאָחָלְפָעָן).

וּוְאוֹ אַיְזָן לְאָהָ ? וּוְאוֹ אַיְזָן לְאָהָ ?

יְוָנָתָן

(לְאָזָט אַרְאָפָעָ דָּעַם קָאָפָ אַיְבָּעָרְן סְפָרָ).

חַיִּים יִשְׂעָר אָוָן אַ דָּעַם עַר חַסְיָדִים

(אַרְיוֹסְגָּעָהָעָנְדִּיגְ מִיטְדִּי צְוָנוֹוָפָגָעָלְיָבָעָנָעָ פְּרִוּזְמָעָן, פָּאָרְבִּיְגָעָהָעָנְדִּיגְ
פָּאָרְ מְרִוִּיםְעָן).

— עַר, זָאָל לְעַבָּעָן, הָאָשָׁנָה גַּהְהִיָּסָעָן —

— מְעַן מוֹזְ בָּאַלְגָּעָן... .

(אָבָא).

(26)

מ ר י מ.

אליז, וואס האט פארב אוּן קלאנגע.
אליז, וואס דערמאנט אוּן יענען...

מ ש ה.

אליז... אליז...
אוּן נאָר געשטראָפט...

יוֹנְתָן
(אוּיפֿשֶׁרְינְגָּעַנְדִּיגַּ).

כָּלְוּ זְכָאי וְוַיֵּלְעַד!

מ ר י מ

(מייטלייד אוּף יונְתָן).

אֲרַעַמְעָר אָוּמְרוֹה,
צְוִוִּישׁוּן לִיכְטָן אוּן שָׁאַטָּעַן,
זְיוֹדָעַן אוּן עַלְטָעַר-זְיוֹדָעַן...

יש יש 2 אוּן 3

(בָּאוּווּזָעַן זִיךְ אָוּפְּ דִּי וּוּרְאַנְדְּעַרְעָפְּ. גַּעַהַעַן זַעַהַר לְאַגְּנוֹזָם, מַוְתָּאָרָאָפְּגָעָלָאָזְמָעָ בְּרַעְמָעָן, וּוּ בְּלִינְדָעָ אָוּפְּ אָן אָוּסְגָעַטְרָעַטְעָנָעָם וּוּגָם,
קְוּמוּן אָרְיוֹן).

מ ש ה

(גַּעַהַט זַוְּ עַטְלוֹבָעָ טְרִוְתָּ אַקְעָגָעָן).

שְׁלֹום עַלְכְּמָם...

(בְּלִיבְטַשְׁתְּחַנְּן מִוְתָּ דָעָר אָוּסְגָעַטְרָעַטְעָרָהָן).

די יש יש ים

(מַעֲרַקְעָן עַם נִישְׁתָּ. שְׁטַעַלְעָן זִיךְ אָפְּ פָּאָר מַרְוִוְוִן, זִיךְ פָּאָרָעָנְטָפְּרָעָנְדִּיגַּ).

צְוּוּוּיִת עַר יְשִׁישָׁ.

— נָוָוָאָס...

יש יש 3

(עַנְדִּיגָּט).

— כְּצָאן בְּלִי רְוַעָה?

מ ר י מ
(אומרוהיג).

וּוֹאו אִיז...

י ש י ש 2.
ל'אָטְזַ גַּעַשְׁטָרָאָפְטַ...
י ש י ש 3.
(גָּלוּיכְצִיוֹטוֹג, אַרְאָפֶלְאָזְעַנְדִּיג דַּעַם קָאָפַ).
נוֹשְׂטָא...
(פּוֹזָע).

וּוֹאָס הַעֲרֵת זִיד דָא ?

מ ש ה.

שְׁלִיּוֹידְעָרֶט רְבָנִים פּוֹן דַּי שְׁטוֹלְעָן אַרְאָפַ,
צְיוֹיאָגָטַ רְבָנִים אָוּן שְׁוחָטִים,
וּוֹי פְּלַעְוּעַם דָּעַר וּוַינְטַ.
כְּרֻעְנָגַט צַו בְּעַטְעַל-בְּרוּיִים עַשְׁרִים,
בְּעַלְיִיבְתִּים — צַו נַעֲרָנְד !
פְּאַכְט אַפְּיוּעַר פּוֹן מַחְלָקָת,
פְּאַרְכְּרָעָנַט קְהָלָות אָוּן שְׁטָעָרַט...
י ש י ש 3

(אַנְכָּאָפָעָנְדִּיג יְשֹׁוֹש 2 בְּיָמִים גַּאֲרָטָעַל ; זַעַהַר אַוְמְרוּחִיג).
קוֹם, שְׁלֹום נַעֲמָעַן, קוֹם...
(אָפַ).

מ ש ה.

(קוֹמֶט אַרְיִין פּוֹן דְּרוֹיְסָעַן. וּוֹל צְוּלְוִיפְּעָן צַו דָּעַר מַוְשָׁעַר ; בָּאַמְּרַקְט דַּעַם
קִירְטִישׁ, וּרְגַנְּדַך — צַו דָּעַר הַעֲנָגְלִילְיָוְנְכָטָעַר פְּעהַלְת. אַוְיסְגָּעָשְׁרִי).
מַאְמָע !

מ ש ה

(בִּיטָּעַר).

עַד הַאֲטַגְּהַיְסָעַן !

(פּוֹזָע).

מֶרֶיְם

(פֿאָרָעָנְטְּפּֿעָרֶת זִיר).

אַלְעַ נִבְעַן זֵיר אָונְטָעָרָה, אַלְעַ!

אַה

(טְרָאָצִיג).

נִשְׁטַטְאַלְעַ!

(פּוֹזּוּעַ, בָּאָדוּעָרָעָנְדַּ).

מְעַנְשָׁעָנוּ אֲחָנוּ וּוּילְעָן...

אֲנוּ שָׁאָטָעָנוּ אַיִינְגָּעָהְלְטָמָעַ,

אַיְן נְעַבְעַל פֿאָרָוּקְעַלְטָמָעַ,

פֿאָרָגְלְיוּוּעָרְטָמָעַ אַיְן שְׁרָעָק אָנוּ פּוֹיָן...

(נְאָרָא בְּלִיק דּוֹרְכְּן פֿעַנְסְטָעָה).

אֲנוּ דָּאָרְטָמָ...

אֲהַיְמָעָל — פֿרְויִ,

לְיִוְטוּלְיגַ אַיִסְגָּעָשְׁמִיכְעַלְטָמָ...

דְּיַעַרְךָ — יוֹנָגָ, צַוְשְׁטָרָאַלְטָ...

אַפְּפָעָן...

יְוַגְתָּן

(גּוֹפְטִיגַ).

די נְאָטָוָר!

אָזְוִי זָאָגְטָ ערְדָאָר : די „נְאָטָוָר“...

אֲנוּ גּוֹזְעַץ...

מְשָׁחָ

(דּוּרְשָׁרָאָקָעָן).

וּוְעָרָ ? וּוְאָם ?

מֶרֶיְם

שְׁלַעַכְתָּעַ נְבִיאָות זָאָגְטָ מִיר דָאָם הָאָרְץ...

אַה

(חַאָלָב אַרְוִיְסְקָוְקָעְנְדִּיגַ פּוֹן פֿעַנְסְטָעָרַ).

נְבִיאָות... חַלְמוֹת...

מ ש ח.

אֲבָכָר וְוָאָס בָּאַטִּים עַם, מְרוּם?
בֵּין אַיד קִיּוֹן טָاطָע נִישְׁתָּ?
בִּיסְט דַּו קִיּוֹן מָאָמָע נִישְׁתָּ?
פָּאָרָוֹאָט וּוְיָוִס'/מִיר נִישְׁתָּ...
מ ר י מ.

אַיד בֵּין צַו אַלְטָט...
(מִוּט אַ וּהַמּוֹתִיגָּעַ בְּלִיק צַו לְאַחֲ'זָ).
אוֹן דָּאָט אַיּוֹן צַו יוֹנָג...
י ש ר א ה

(אַרְיוֹנְקָוּמוּנְדָּיָג פָּוּן רְבִ'גָּס שָׁטוּב. דְּרָאַתְּעַנְּדָיָג).
וּוֹאוֹ בִּיכְטָדוֹ דַּו גְּעוּזָעָן, לְאָחָ?
(אוֹמְרוֹהִיגָּע פּוֹיעָע).

ל א ח
(מִוּט פָּלוֹצְלָוְנְגֶרְפָּעַטְעָן בָּאַשְׁלָוָם).
מְאָמָע,
דו וּוּסְטָ קִיּוֹן קְרָבָן אַוִּיפָּ זַיְעָר מְזֻבָּח נִישְׁתָּ זַיְן!
נִשְׁתָּ אַוִּיסְנָעָהָן אַחֲן הַילָּא, וּוּ יְעַנְעָר...
(פָּעַטְעָר).
כְּחָאָב דָּוָר דָּעַם דְּאַקְטָאָר בָּאַשְׁטָלָט!

מ ש ה — מ ר י מ
(גָּלְיוֹכְצִיוּתִיגָּע מִוּט שְׁרָעָק).

טָאַכְטָעָר.

מ ר י מ.
קָעָגָעַן וּוּמָעָגָעַן שְׁטָעַלְסָטָט דַּו דִּיךְ, טָאַכְטָעָר...
מ ש ח.

אַ שְׁעַפְטָלְעַע קָעָגָעַן אַ לְיָוָב!

י וּ נְתָן

(אַיּוֹן תָּאַסְטִיגָּעַר פָּאַרְצִיוּפְלָוָג).
לְאַזְ'סָ נִשְׁתָּ אַוִּיפָּ דַּי אַוִּינָגָעַן, מָאָמָע,
טָאַטָּעָ, לְאַזְ'סָ נִשְׁתָּ אַיְבָעָר יְעָר שְׁוּעָל!

ישראל !

טיר אוּ טוּיר פַּארְמָאָה .

פַּאֲרִינְגָּעָל !

(צ'ו אלע אַרום.)

אָ בְּשׁוֹפְּדָמָאָכָּעָר אֵין עָר !

לְעַנְתִּים קְוִילָּעָן הַאַלְכָּבָע צְוֹזָמָעָן .

נִישְׁטָם אַיְבָּרְצָוְרְיוֹסָעָן !

זָוְמָעָר, אֵין שְׁטוּב מַאֲכָט עָר שְׁנִי !

אוּן אַסְּינִי וּוּילְעָר מַאֲכָעָן .

מִיטְדְּוָנוּרָעָן אוּן בְּלִיאָצָעָן ...

(ישראל רаш אַפְּ.)

אוּן לְיִקְעָנֶט אֵין חִימָעָל —

נַאֲר שְׁטָמָעָרָעָן פַּאֲרָאָן .

אָזוּינָעָן עַרְדָּעָן ...

אוּן קְיוֹן נְסִים ...

אוּן קְיוֹן תְּפָלָה הַעַלְפָט —

נַאֲר גְּעוּזָעָן ...

(פָּאַלְט אַוְיָף אָ שְׁטוּל, פַּאֲרַשְׁפָּעָלָט זִיךְ דָּאָס פְּנִים. שְׁלוֹכָצָט.)

מְשֻׁחָה

(צִיטָעָת).

מְרִים, מְרִים,

עַם זְעַנְעַן דְּאָן אָנוּזָעָרָעָן קִינְדָּעָר ...

(פּוֹזָע.)

יְוָנָתָן

(נְעַמְתִּים אָווּקָעָדָי הַעַנְתִּים פְּוֹן פְּנִים. פּוֹל חַרְתָּה.)

אָה... ...

(נִישְׁטָם בְּאַקְוּמוּנְדִּיבָּג קְיוֹן עַנְטָפָעָר, מִיטְדְּוָנוּרָעָן גַּעֲבָעָט.)

אָה... ...

לְאַה

(קְעַרְתִּים זִיךְ צַו אִיתָם חַאְלָב אַפְּ פְּוֹן פָּעַנְמָעָר .)

וּוְאָס אַרְעָמָעָר בְּרוֹדָעָר ...

יְהִי נָתָן.
 מען האט מיר אַחֲרָם גַּעֲוֹזָעָן...
 דעם בעל-שם'ס אַיִינִקָּעֵן
 האט מען אַחֲרָם גַּעֲוֹזָעָן,
 גַּעֲוֹאָרְעָנֶט ! —

(אייבערטראיבען פֿעַטְשׁ).

איך ביז איז הימעל גַּעֲוֹעָן !
 (טראציג).
 לאכטט נאך נישט, לאח ?

ה אַח

(קערט זיך אַינְגָאנְצָעָן אָום צוֹ יונְתָה').
 נײַן... פֿאַרְצָעָהָל דִּיְונָעָן חַלְמוֹת, אַרְעָמָרָד בְּרוֹדָעָר...
 אָז דָו פֿאַרְצָעָהָלָסְטָט,
 טוֹט זִיךְ פֿוֹן דִּיר
 דעם זַיְדָעָנָס שַׂוּעָרָר וּוְאַלְקָעָן אָפְּ...
 דָו פֿאַרְצָעָהָלָסְט אָזְוִי שַׁעָהָנוּ...
 יְהִי נָתָן

(וַיְהִי אָגָעָר).

אַיְזָה הַיְמָעֵל בֵּין אַיְזָה גַּעֲוֹעָן...
 אַלְיאַזְרָום אַיְזָה מַעֲרַמְעַלְשְׁטִינוּ — —
 פְּרִוְשָׁ גַּעֲפָלְעָנָעָר שְׁנִינוּ — —
 אָזְוִי הַעַלְ, אָזְוִי קְלָאָר, וּוַיְיָם אַרְוָם !
 אָזְוִי שְׁטִילָעָ, וּוַיְסָעָ, זַיְלָבָרָעָנָעָ נַעֲבָלָעָר,
 פּוֹרְפּוֹר אָזְוָן גַּאֲלָדָעָן גַּעֲוֹוִמְטָעָ,
 צִיהָעָן זִיךְ, שַׁוּוִימָעָן ; וּוַיְקָלָעָן זִיךְ אָזְוָן שַׁוּעָבָעָן,
 מִיר אַיְבָּעָרָן קָאָפְּ...
 הַוִּיר, הַוִּיר אַיְבָּעָרָן קָאָפְּ...
 אָזְוָן אַיְנָעוֹעָנִיג, אָזְוָן דִּי נַעֲפָעָלָעָר
 צִיטָעָרָעָן, שִׁימָעָרָעָן, בְּלִיְצָעָן אָוֹוָה אָזְוָן אָפְּ
 פְּלִיהָעָנְדִּיג אַרְוָם, אַרְוָם
 שְׁטָעָרָעָנְדָלָעָר — —
 (שְׁאַזְנְדָעָרְוָנָג).

אויף א בעלעמער בי איז געשטאנגען.

אויך לבנתה הספיר —

קלאר, וויס-שטראָלענדיג —

מ ש.ה.

דאָס דערלעבט א קינד!

לו אַת.

צורייך עַלטער-זויידע!

מ ר י מ.

זינען אוונגען...

שטיילע, פֿאָרְחַלּוֹם/טַע טויבען...

וּ נְתֵן.

טויבען? ... טויבען? ...

פליהען אַרוֹים פֿוֹן מעַרְמַעְלַ-שְׁטִינוֹ...

זילבערוויזיסע טויבען,

פריש געפֿאָלענֶנדֶר שניוי...

אוון ווי שטערען די אוינגעלאָד...

מ ש.ה.

דאָס באָטִים? ...

מ ר י מ

(צונצינויגען).

דעָר וואָלְקָעָן האָט זיך אַפְּגַעַתָּן,

דעָר שטערו בְּלָאָם,

הימעל-בְּלֹיעַ, טיפֿע אוינגען.

מיין נשמה באָרט זיך אַין זַיִ...

פאָרְצַעַהָלָ, קִינֶרֶ, פֿאָרְצַעַהָלָ...

וּ נְתֵן?

לייטזעליג זיםע טויבען!

אַרוֹם, אַרוֹם מִיר פְּלִיהָעָן זַי,

אוון רִיחָרָעָן זַי אָנוֹ אוֹ מִיר

פְּלִיהָעָנדֶיג,

או די קלויידער,
או די באקען
או גלעטען מיר
ארום בלוייזען האלז אוון קושען מיד...
אוו פליהען אפרַּן,
אוו קומען מיר אוין ד'אויגען אריין,
אוו ברומען,
אוו רוימען מיר אוין ד'אויערעדן אוין —

מְדִים — לְאַת

וּאָם ? וּאָם ?

יוֹנָתָן.

„גֶּלוֹבֶּב... גֶּלוֹבֶּב... גֶּלוֹבֶּב...“

לְאַח
(ווענדט זיך אַפְּ).
מְשַׁחַת.

אמונה מוֹזֵה האבען אַיְדַּ...
וּאָם וּוַיְסֻעַן מִיר ?
מייט אַ גֶּרֶאשְׁעַנְדִּיגַּן לְיכַטְּעַל גַּעַחַט מַעַן אַרְום
אוֹן אַזָּא חַשְׁדַּ...
יוֹנָתָן

(מייט פֶּלְוֶצְלָוֶנְגֶּר שְׁרָעָקָ).
בְּחָעָר טְרִיטַּן,

צְוּוֹיִי קְוַיְמַעַן אוֹן...
בְּזַוְיל נִישְׁטַ זָאנְעַן, וּוּרְ !

לְאַת.
(געַבִּיטְעַנדְּ).
זָאנְ !

יוֹנָתָן.

זַי אוֹן עַר...
מְשַׁחַת.

וּוּרְ ? וּוּרְ ?

יונתן.

ער —

א מענש, א קיזעלשטיין
בליעז פון חלפֿים איז איזיג;
ז' — א מעסער איז האָנט...
(צ'ו לאַה'ן, אויסער זיך.)

וואֹ קומט צו דיר א מעסער?

מְרִימָן.

פּוֹ זִינְעָנוּ אַרְאָפֶן?

יונתן

(צ'יטערט).

שנוייד, זאנט ער דיר,

דו פָּלְגָּנְסְּטָן!

מאכְסֵט מִיטְּזָן מַעֲסֵר אַרוּם,
ס'בְּלִיצָט — אַ פִּיעֻרְדִּינְגָּ רַאֲדָר...

(טְאַזְּ-עַנְדָּעָרָגָגָג.)

און די מוויבען.

די, וואָס פְּלִיהָעָן אוֹיפְּזָן מַעֲסֵר אָן...

פָּלְגָּעָן...

געשאָכְטָעָן פָּלְגָּעָן זַיִי...

בליעז אוֹיפְּזָן מַעֲרְמַעְלְשְׁטִיּוֹן

היַם בְּלָט,

און איז בְּלָט פָּרְגָּעָהָעָן זַיִי,

און פָּרְגָּעָהָעָנְדִּינְגָּ, בְּרוּמָעָן זַיִי:

„גְּלוּבָּ... גְּלוּבָּ... גְּלוּבָּ...“

דָּקְטָאָר בְּעַרְגָּמָן

(וְאָס אַיז פָּאָר צְוּוִילָע אַרְיוֹנָגָעָקוּמוּן).

דעְלְקָאָמִירָסְטָן?

יונתן

(אויסער זיך פָּאָר צָאָר אָן שְׁרָעָק).

זִידָע!

(פַּוִּזָּע. מֵשֶׁה צִיטָּעָרֶת. מְרִים — פַּאֲרָגְלִיוּעָרֶת אֵין שְׁרָעָק. לְאָח צִיחָת
זִיךְרָוּ בְּעַרְגָּמָנָכְעָן, אָוְמָבָאָוְאָסָטְזָוְכָעָנְדִּיגְגָּה חִילְּךָ. וּוֹנְתָּן — אָפָוּעָזָעָמָה.
עַס דְּעַרְהָעָרָעָן זִיךְרָוּתָם. עַס בְּאָוְוְיְזָעָן זִיךְרָ : פְּנַחַטְמָ, פָּוֹן וּשְׂרָאֵלְעָן בָּגָאַלְיוֹתָן.
הַיְנְטָעָר זִיךְרָוּ — חַסְדִּים, צָוָם וּוֹעֵג גַּעֲלִיוֹתָן.)

פְּנַחַטְמָ

(צָו דַּי לְעַצְמָעָן זִיךְרָ אָוְמָדָרָעָהָנְדִּיגְגָּה.)

שְׁוִין גַּעֲזָעָנָעָטָן,
אָוְמָזְסָטָעָ רִיחָן,
מִיטָּ שְׁרָעָקָ זִוְּיטָ אַיְהָרָ גַּעֲקוּמָעָן,
אֵין שְׁרָעָקָ גַּעַתָּ אַיְיָרָ וּוֹעָגָן...
כָּלוּ זְכָאיָ מוֹן זְיָוָן !
אַיְדָ לְיִוְתָעָרָ דַּי וּוֹעָלָטָן, וּוֹיְלָבָעָרָ,
מִיטָּ פִּיעָרָ — זְאָגָטָ נָאָטָן.
וּוֹנְטָעָן הָאָבָ אַיְדָ אַיְוָףָ אַיְהָרָ גַּעֲשִׁיקָטָן,
אַלְעָעָקָעָן אַנְצָוְכָאָפָעָן,
אַיְוָשָׁאָקָלָעָן דַּי זְיָדָ...
אוֹזָן זְיָנְדוֹגָעָן, — וּוֹיְדָרָעָנָרָ,
מוֹזָעָן אַיְסָגָעָרִיסָעָן וּוֹעָרָעָן, —
גַּעַתָּ !

(חַסְדִּים אֶפְמַת אֵין שְׁרָעָקָ.)

וּוֹעֵר הָאָטָ גַּעֲרוֹפָעָן ?

(קָוְקָטָ זִיךְרָ, נִישְׁתָּחָטָבָאָקָמָעָנָרָ, קִיְּוָן עַנְטָפָעָרָ, אָוָטָ ; בָּאָמְעָרָקָט דָּאָקָטָאָר
בְּעַרְגָּמָאָן, צָו מְשָׁהָן, אָוְמָרוֹהָיָגָ, פַּאֲרָגוֹאָוְגָדָרָתָן.)

וּוֹעֵר אֵין דָעָרָ ?

מְשָׁהָן.

בְּיוֹוִים נִישְׁטָמָן... טָאָטִישָׁן, בְּיוֹוִים נִישְׁטָמָן...

בְּעַרְגָּמָאָן מְאָן.

דָּאָקָטָאָר בְּעַרְגָּמָאָן, צָו דִּינְסָטָעָן...

לְאָתָה.

מִיְּוָן חָתָן, זְיָדָעָ.

די גאָלְדַעַנֶּעָ קִוִיט

37

יְוָנָתָן

(צום זיידען צופאָלענדיג).

שטראָס זי נישט, זירדע,
מייט'ז בליך נישט פֿאָרְבְּרוֹן;
פֿאָרְבְּשׁוֹפְטַה אָט עַד זַיִן,
איָן נַעַי אַרְיוֹנָגָעָזָוִינָעָן...
אוֹיפְּזַי אַיְהָם גַּיְסָ אַוְיָס דִּיְוָן צָאָרָן,
אוֹיפְּזַי מַסְיָה וּמַרְדִּית...).

פֿגְּחָס

(מייט שטוֹוַונְדָּעָר שְׁרָעָק).

ווער בִּיסְטַדְּדוֹ, ווער?
ווער האָט זִיךְ אַיְן דִּיר פֿאָרְשְׁטָעַלְטַ ?
דַעַר שְׁטוֹן בִּיסְטַדְּדוֹ,
סַמְּאַלְיָוִן ?
וּוְילְסָטְ דִּיר נַוקְםָ זִיְוָן ?

(טָאָזָעַנְדָּעָרָוָן).

גָּאָטָן,
אַיְדָה אָכְבָּ דִּיְוָנָעָ מְלָחְמוֹת גַּעֲפִיחָרָט,
דִּיְוָן גָּאָרְטָעָן פָּוּן דָעָרְנָעָר גַּעֲרִינִיגָּט,
גַּעֲהִילְיָנִינְטָ דִּיְוָן נַאֲמָעָן,
אוֹן דָא
הָאָט זִיךְ אַרְיוֹנָגָעָן אָרְטַ
דַעַר הַוְּנָגָעָרִינָעָר וּוְאַלְעָ
אוֹן דָאָם שְׁעַפְעַלְעָ
דָאָם וּוְיסְטָע,
דָאָם קָלָאָרְטָעָ, דָאָם רַיְינְסָטָע
פֿאָרְצָוּקָטָן...
אוֹן דָו הָאָסָטָ דָעַרְלָאָזָט,
אוֹן דָו שְׂוֹוִינְסָטָן...).

(פּוֹיזָע).

(עם גַּעֲנָעָהָנֶשׁ זִיךְ אַגְּרִוּדָעָר).

ג. ל. פַּרְץ

ע ו ל מ.

(באווייזט זיך אונגעער די פענשטער.)

יש יש 2 אוון 3

(קומען ראש אריאן, אינגעם דעם צוועיטען איבעריאגענדיג. אויסכאנפונגנדיג פון מוויל — קיבענדיג).

רביב...

(אויפֿן עולט.)

— זי האבען מורה צו זאגען...

— א שלעכטעה בשורה...

ע ו ל מ

(באווייזט זיך אין טיר).

— רביב, עס ברענט!

— עס געהט אועעך די שטאדט מיטין רויך!

— אויסגעטראיקענטע ברונען...

— קיין האק, קיין אייזען...

— עס שלויידערט דער זוינט

פון דאוד צו דאוד די פלאמען...

— פיעערדינגע שלאנגען...

— ראטטעוועט, רביב!

ה א ת.

ראם קאן ער נישט!

ב ע ר ג מ א נ.

גיאן!

ע ו ל מ

(רייסט זיך אריאן).

פון דיר, אפיקורם, קומט דאוד עס!

פון דיאן הויז קומט די פלאם.

פאָר דיינען זינד!

מ ש ה

(רעזיגנירט).

געשטראפט!

מְרַיִם
(פֿאַרְבְּלוֹפֶט).

אֲנֵם?
יְנוּתָן!
הַיּוֹלֵג אַיּוֹ דָעֵר זְיוֹדָע!

פְּנֵחַס
(חוּבְּבָט אָוִינָפֶט דַי הַאנְטְּ צָוֵם חִימָעֵל).
כְּדָאָנָק דִּיר, גְּרוֹיסְעָר נָאָט,
גַּעֲהָעָרָט מִיּוֹן גַּעֲבָעָט,
אוֹיְסְגַּעַפְּהִירָט מִיּוֹן קְרִין!

בְּעַרְגָּמָן
(קָאַלְט).
אִיד בֵּין אַסְעָקוּרִירָט!

עַזְלָם
(רוֹיְסְטַזְּרָ צָו בְּעַרְגָּמָן מִיּוֹט דַי פּוֹיטְשָׁעָן).
אַפְּיקּוֹרָם!

לְאָה.
פִּינְסְטָעָרָר עַולְם, חָאָלָט!
אַ וּאָרָעָ מַאֲדָר!
—לְאָז דָוָרָד דַי מַעֲנְשָׁעָן פּוֹן לִיכְטָן,
וּאָסְ גַּעַהָעָן אַיּוֹ וּוּיְמָעָן
וּעְגַּצְוֵם לִיכְטָן!
(אָפֶט מִיּוֹט בְּעַרְגָּמָן גַּעֲרִימָט; אַיּוֹ טִירָה)
מַאְמָע, זְויַ גַּעַזְוָנָט!

עַזְלָם
(פֿאַרְשְׁטַיְינְגְּרָט).

פְּנֵחַס
(וּוְאַקְעָלָט זְוָר, צָוֵם פֿאַלְעָן).

פְּאַרְחָאַגָּן

דָּרִיְתָּעַר אַקְטָן.

дум רבי'נים ציימער. מעבלורט, ווי א קליען ביתה-המודרש^ל. רעכטס: אַ וועראנדער אַיָּן גַּאֲרַשְׁעָן אַרְיוֹן. אַיָּן חַינְצָעָרְגּוֹרָנֶט — פַּעֲנְצָעָרָוּ. לִינְקָט — אַ טֵּיר אַיָּן בֵּית-הַמִּדרָּשׁ אַרְיוֹן. דָּרְגָּאָךְ אַן אַרְזְּנְקְוִידָּשׁ אַיבָּעָר אַן אַפְּעָנָעָם שַׁעַנְקָעָל אַגְּגָעָפָקָט מִיטָּשְׁלִיתִים, שַׁוְּפָרוֹת א. ד. ג. סְפָרִים-שְׁעִנָּק גַּעֲשָׂוּבְּטָע אַן אַפְּעָזָן גַּעַן; עַסְעַן מִיטָּגְּוּעָתְּגִּילְּכָע נַאֲרַכְּשָׁע לִיכְּטָמָר דִּי ווַיְעַטְּ. אַיָּן כּוֹטָם שְׁטוּבָ, אַונְטָעָר אַמעְשָׁעָנָעָם. זַוְּבָעָנְדָרְעָנָעָן דִּיְגָעָן הַעֲנָגָעָלְלִיְכְּטָעָר — אַ שְׁוֹלָחָן. דָּאַרְוִוָּף עַטְּלִיכְּעָ פָּאָרָדָעָלְמָעָן לִיְכְּטָעָר. דָּעָרְבִּי רַעְכָּטָס אַ רְבִּיְ-טְוִשָּׁעָלָמִיט אַכְּלִיָּהָמָעָן כְּתִיבָּה, פָּאַפְּיָר אַוְיָף קְוּוֹטְלָעָר אַן דָּעְגָּלוּיְכָעָן. אַ פָּאַטְּעָרָדָעָלְמָעָן פָּאַרְבָּ-פָּאַרְבָּ—גְּרוּוּי. אַ טְּרִיבָּעָר נַאֲכְמִיטָּאָגָּה, אַפְּעָנָעָן פַּעֲנְצָעָרָוּ.

(פָּוּן בֵּית-הַמִּדרָּשׁ הַעֲרָת זִיךְ מֵשָׁה הַסְּמִינָה מְרִיאָה,
גַּעַלְטָרָת אַן גַּעֲבָוִיגָּעָן, זִיכְתָּם בַּיּוֹם מִישָׁ אַן הַעֲרָת זִיךְ
אַיָּן, נִשְׁתַּחַת גַּלוּבְּעַדְיוֹג אַיהֲרָע אַיְגָעָנָע אַרְיוּעָן.)

יְשָׁרָאֵל

(קוֹמֶט אַרְיוֹן, עַשְׂוָאָם אַפְּעָנְלָאַזְּעָנְדִּיגָּה דִּי טֵיר, מִיט אַ בְּשָׁוָרָה).
רְבִּיצְיָוָן, אַ יְשֻׁוָּה!

(מְרֻעָט אַפְּמִירִים'עָן דָּעָם ווּעָגָן).

מְרִיאָה

(גַּעַתְּחָט צַוְּ דָּעָרְטָרְטָר, קוֹקָט אַרְיוֹן, קַעַהְרָת זִיךְ צַוְּ יִשְׂרָאֵלָן, פָּאַרְמָאַכְּבָעַנְדִּיגָּה
הַיְנָצָעָר זִיךְ דִּי טֵיר, נַאֲרַכְּשָׁמָט פָּעַלְיָג אַיבָּעַרְצִיּוֹגָט).

שְׁמַעְתָּמָט אַוְיָףְ? בְּעַלְעַמְעָר —

(40)

די גאָלדענע קייט

יש ר א 5

(מייט נצחן).

אוֹן רעדט !

אוֹן אַזְוֵי האַרְצִין,

טוּבָעָן פְּלוֹיהָעָן אַיהם פָּוּן מָוֵיל —

מֶרֶם.

וּאָס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָהָעָן ?

אַזְוֵי אַיבָּעָר נַאֲכָט ?

יש ר א 6.

דעָר קְבוֹץ !

פָּוּן אַלְעָעָקָעָן וּוּעָלְטָ

אַירְדָּעָלְעָרְגָּעָקְמוּעָן.

חַסְדִּירִים ? עָעָר !

הָאָט זִיךְ יְעָדָעָם חַסְדִּיד ?

איָן הָאָרְצִין אַ פְּינְטָעָלָעָן, אַ פְּינְקָעָלָעָ...

נַעַמְעָן זִיךְ דִּי פְּנַקְעָן צְוֹזָאָמָעָן...

אוֹן גִּיסְעָן, שְׁמַעְלָאָעָן זִיךְ צְוֹזָאָמָעָן,

וּוְעָרָט אַזְוֵן !

אוֹיפֿן צְדִיקָם קָאָפְּ דִּי קְרוּזָן...

גִּישָׁת אַיבָּעָרְגָּרְעִיסָּעָן, נִין,

די גאָלדענע קייט...

מֶרֶם.

וּאָס פָּאָר אַ קִיְיט ?

יש ר א 5.

צַנְתְּרָא דְּדַהֲבָא

בִּזְוֵן בָּעֵל שֵׁם דִּי קִיְיט,

די גאָלדענע קייט !

וְנַתְּן

(שְׂטָאָרָק בָּאוּעָנָט, פָּוּן בִּיתְהַמְּדָרָשׁ אַרְזִיסָּס).

מַאֲכָעָן,

גַּעַה אַיְזָן עַזְרָהָן נְשָׁוָם, מַאֲכָעָן...

הער זיין קול,
זעה, ווי די שכינה בליהת
איבער זיין קאָפֶ !
(מראים פֿאַלְגַּט).

(אין דרויסען ווערט העלער.)

(זו ישראל.)

די זוז, די גאֲלַדְעָנָע זוז !
דורכּנְעַבְרָאַכְעָן דער וואָלְקָעָן ;
געֲפַּלְגַּטְהַאַטְהַאַט דָּאַס אַיּוֹן,
צָוְגָּאַנְגָּעָן אַיּוֹן דער שְׁנִי —
הַעֲרָט — טִיכְעָן רִיזְלָעָן,
שְׁמַרְאָמָעָן יָאָגָעָן —

פָּוּן די בערגן, פָּוּן די העכּסְטָע בערגן... .

(אין בית המדרשה ווערט פֿלוֹצְלָונְג שטיל.)

וְשֵׁרָאַל אָוֹן וְנוֹתָן

(לויפָעָן צוֹ דער טִיר. פָּוּן שְׁטִילְקִינְטַה ווערט אַגְּמוֹרְטָעָל).

וְשֵׁרָאַל

(וְוִילְאַרְיְוָנְגָעָהָן אַיּוֹן בִּיתְהַמְּדָרֶשׁ).

וְנוֹתָן

(נכָּךְ אַיִּהְמָן. אַוְיִתְדָּעָה שְׁוּעָל בָּאוֹוִיזָט זִיךְרָן).

מְשֵׁה

(מיד, בלאט, צוּשָׂרָאַקָּעָן — זַוְיִלְאָזְעָן אַיִּהְמָן דָּוָרָךְ . פָּוּן בִּיתְהַמְּדָרֶשׁ וְוִילְאַרְיְוָן אַן עָוָלָם).

וְשֵׁרָאַל

(שְׁטוֹפֶשׁ זַוְיִלְאָזְעָן צְרוּיקָן. פָּאַרְמָאַכְטַה דִי מִיר ; וְוַעֲרַעַנד וְנוֹתָן פִּיחָרֶת . דַּעַם שְׁוֹאַכָּעָן פְּאַטְעָר צוֹ דער פְּאַטְעָרִישָׁטָול בַּיּוֹם קוּוִיטְלָעָרְטִישָׁעָל).

מְשֵׁה

(צְעַנְגָּרֶת).

נוֹיָן, נְוִיָּן...

(פֿאַלט דאָך מֵיד אָויפֿן שְׁטוֹל. נַעֲמֶת אָוּמוֹיְלִקְיָרְלוֹיך עַשְׂלִיכָע קְוּוִיטָז
לְעֵץ. לְעֵזֶת זַיִוִיט שְׁטָפְאָרָע אָוִיגָעָן, חַאְלָב ווּוַינְגְּרוֹדָג.)

בְּנִים...

בְּנִים זְכָרִים...

פְּרָנְסָה...

וּוַיְוִיטָעָרָ פְּרָנְסָה...

רַעֲגָעָן... שְׁנִיָּי...

(צִיהַת אָוִוִיס די מַאֲגָרִיעַ צִוְטָעָרִיגָע חָעָנֶט.)

גַּעֲנוּמָעָן אָ אִיד, אָ שְׁוּוֹאַכְּבָעָן,

גַּעֲלָעָנֶט אַיזָּה אַקְנָט אַרְיוֹן די שְׁלִימָעָל,

פּוֹ שְׁפָעָ, פּוֹ רַעֲגָעָן אָוּן שְׁנִי,

כְּקָאוּ נַיְשָׁמֶט דְּעַרְטְּרָאָגָעָן...

גַּעֲנוּמָעָן אָ אִיד אָ שְׁוּוֹאַכְּבָעָן :

פִּיחָר אָ וּוְלָטָן,

רַעְדָּ צָו דְּעַר וּוְלָט...

וְוְגַתְן.

אַיְן אַנְהָוִיב דָּאָה, טָאַטְמָע...

מִשְׁחָה

(בִּיטָעָר).

אַיְן אַנְהָוִיב...

(פּוֹזָעָ)

גַּעֲמִינֶט, עַם קְוָמֶת צְרוּזָק

דָּאָם אַמְּאַלְיָגָע,

דָּאָם שְׁטָרָאַלְעַנְדִּינָע זִיסְעָ...

דְּעַר עַולְם אַרְומָ אַיְן טְלִיתִים,

וּוִי מְלָאָכִים וּוּוִיסְעָ,

אוִינְגָעָן — שְׁטָרָאַלְעַנְדִּינָע,

בִּינְגָטָעָן שְׁטָרָאַלְעַנְדִּעָן פּוֹ אַמְוֹנָה,

פּוֹ בְּתָחוֹן, פּוֹ גְּלוּוּבָעָן אַיְן מְרָ,

מִיטָּמְסִירָתָ נְפָשָׁ צָו מְרָ,

זו בעיל-שם'ס און אייניקעל...
 זאפט דאס הארץ די שטראַלען איזן און וואלטען,
 און בּוֹיהָעַן הוֹיבֶּט עַס אָן, דָּאַס הארץ,
 אָן עַס יַאֲכִּצְתּ דָּאַס הארץ : אִיד בֵּין !
 אָן אַדְלָעַר בֵּין אִיר,
 ברוּיטָע, ווַיְסָע, שְׁטָאַרְקָע פְּלִינְגָּל הַאָב אִיד...
 אָן דָּאַס אַרְוֹם זַעַנְעַן מִיְּנָעַן „יַנְגָּעַן“.
 אָן אִיד פִּיהָר זַי אַינְכָּם בְּלוֹיעַן רַחֲבוֹת,
 אַרוֹיָּת, אַרוֹיָּת, אַלְזַי הַעֲבָר אָן הַעֲבָר !
 צוֹשְׁפְּרִוִּיטִיָּה די פְּלִינְגָּל אַיְבָּעַר מִיְּנָעַן אַדְלָעַר !
 אָן קוֹק מִיד ווָאַס אַמְּאַל אָום אַוִּיפּ זַי,
 צַי פָּאַלְטַן נִישְׁטַן וּוּעָר ? זַוְּמָטַן נִישְׁטַן וּוּעָר ?
 אָן שְׁטָאַרְקָע די שְׁוֹאַכְּסְטָעַ מִיטָּן בְּלִיקָּם,
 הַוִּיבָּה די גַּעֲפָלְעָנָעַ מִיטָּן רֹופּ !
 אָן מִיר פְּלִיהָעַן... ווַיְוִית ווַיְוִית אָן הוֹיךְ,
 אַיְבָּעַר דָּעַר עַרְךָ, אַיְבָּעַר דָּעַר וּוּלְטָן,
 אָן אִיד רֹופּ, אָן מִיּוֹן קָוֵל קְלִינְגָּט אַיְבָּעַר יִמְּמִים !
 אַיְבָּעַר בָּאָרְגָּן אָנוֹ טָאָל, פָּעַלְדָּר אָנוֹ וּוּלְטָן,
 דָּעַרְפָּעַר אָנוֹ שְׁטָעַטְמָן... קְלִינְגָּט דָּעַר קָוֵל,
 דָּעַר קוֹפּוֹן מְנַחְגָּן הַרוֹר, פָּזָן אַמְּתָּחָן גְּבוֹר...
 (הוֹיבֶּט זַיְךְ)

אָן שְׁטָאַרְקָע אָיז דָּעַר קוֵל, — ווּאַלְקָעַן פְּלָאַצְעָן,
 הַיְמָלְעָן שְׁפָאַלְטָעָן זַיְךְ פָּאַר אַיְהָם...
 סְגִּינְעַדְן עַפְעַנְטַן טִיר אָזָן טַוִּיעָר !
 (פָּאַלְטַן צְרוּיקָה מִיד. הַוִּיבָּה זַיְךְ נַאֲגָּר אַמְּאַל אַוִּיפּ.)
 אָן סְקֻומָּעַן אָנוֹן אַבּוֹת אַקְעָעַן,
 אָנוֹ צְדִיקִים !
 אַפְּגָנְרוֹקְט — דָּעַר טָאַטְעַ פְּנָחָם !
 שְׁמַיְכְּעַלְטַן דָּאָר אַונְטָעַר בְּרַעְמָעַן אָנוֹ וּוּאַנְסָעַן...
 „נִישְׁטַמְּמַיּוֹן שְׁמָה... נִישְׁטַמְּמַיּוֹן דָּרָה...
 „נִישְׁטַמְּמַיּוֹן דָּאַרְוֹם גַּעַדְאָרְפַּט צְקוּמָעַן...
 „אָנוֹ נִשְׁטַמְּמַיּוֹן...
 „אַיְבָּעַר גּוּטָן...

„אָ? — געקו מען“ —

דעָר זיידע שלמה קומט אָרוּס!

(זעהר ווֹיךְ).

„דוֹקָא אָזֶוּ! — דוֹקָא אָזֶוּ!“ ...

אלעָג, אלעָג פְּלִיהָעָן נָאָר ...

אלֶיזַּעַ הַעֲכָרָה, הַעֲכָר
צָוָם לְכַנְתֵּחַהְסְפִּיד — צָוָם מַעֲרַמְעַלְשְׁטִין!

(מייט ווּהַטָּאגְּ).

יונְתָן, צָוָם מַעֲרַמְעַלְשְׁטִין —

(פּוֹיוֹעַ).

אוֹן פְּלוֹצְלָוָגְג — —

„שְׁוַיְינְדְּלָעָר!“ האָט עַמְּיָז גַּעֲרֻפָּעָן!

(פָּאָלָט צְוֹאָמָעָן).

וְשַׁרְאַלְגָּן,

איָן בִּיתְהַמְּדָרֵשׁ?

יְוָנָתָן,

וּוְעָרָה, טָאָטָעָה, וּוְעָרָה?

מְשַׁתָּחָן,

אַיךְ וּוְיָם? אַמְּשָׁר לְאָהָה,

אָפְּשָׁר עַפְּעָם אִין הָאָרֶץ בַּיּוֹרָאָלִיּוֹן ...

(דאָם גַּעֲמַרְמָעַל אִין בִּיתְהַמְּדָרֵשׁ וּוּאֱקָסָט. מְשַׁה צִיטָעָרֶת פָּאָר שְׁרָעָק).

שְׁטַיְמָעָן

(פּוֹן בִּיתְהַמְּדָרֵשׁ).

רְבִי, הָאָט רְחַמְּנוֹת, רְבִי,

רְבִי! בָּאוּוִיזָּט זִיד, רְבִי ...

מְשַׁחָה

(שְׁפָרִינְגֶט אַוְיָחָד).

לְאָזָט מִיר צָוּעוֹלָם אָרְיוֹן,

לאווט מיר פארץ'ן עולט כורעים פאלען,
מודה זיין, מודה זיין!
א איד מווע דאָר עהַרְלִיךְ זיין..

מ ר י ט

(באווייזט זיך איז דער וועראנדע-טיר, אוינגעטען, פֿאָרגֿלִיווערט, מיט
א שטימע אַהֲן פֿאָרבּ).

לאה איז געקומען!

מ ש ח
(פֿאָרכֿצִיטֿעָרטֿ).

שטראָפְּעָן!

ל א ח

(אָפֿגֿעָעָהָרטֿ. אָרְיִינְקֿוּמְעָנְדִּיגֿ).

ニישט שטראָפְּעָן, טאטָע.

י וּ נְ תְּן
(שְׁטְרָעָנְגֿ).

פּוֹן וּוְאַנְעָן קּוֹמֶסֶט דּוֹ, לְאַהֲן!

ל א ת.

פּוֹן דָּאָרָטֿ, פּוֹן וּוְיִיטֿ...

י ש ר א ל.

גַּאֲרָד וּוְאָסָם קּוֹמֶסֶט דּוֹ אַהֲרֹן?

ל א ת.

גַּאֲרָד הַילְּאָה...

י ש ר א ל.

הַאֲסָטֿ דָּאָר אַוְיְמָנְעָפְּהָרָטֿ...

י וּ נְ תְּן.

גַּזְוִינְגֿטֿ, גַּעַנְגַּנְגַּעַן צּוֹם לְיִכְטֿ.

ל א ת.

סְלִיכְטֿ אַיְזֿ קָאָלְטֿ...

(צִיטְעָרטֿ).

אַזְוֵי קָאָלְטֿ...

מ ש ת.

וואם פעהנט דיר, לאח ?

ל א ת.

וואם האב איד, טאטע ? !

יש ר א ל.

או אפצעהרכונג...

ל א ח

(באשטעטיגט).

או אפצעהרכונג...

(פוייעז).

או דארט.

דארט אין ווינ געלאוז א קינד...

דיין איבניציאעד שוועסטערס קינד, יונתן,

דיין איבניךעל, טאטע,

מאמע, דיין איבניךעל ליגט דארט בלינר...

א ל ע

(אויסער ישראל, ענטזעט).

בלינד ?

ל א ת.

אוינגען האט עם, גרויסע !

מיינע, דער מאמעע,

דעם עלטעריזיידענס אוינגען,

האסט אoid אמאָל איזוינע אוינגען,

יונתן --

אוון עם קוקט.

מייט די גרויסע, גרויסע אוינגען,

אבער זעהן זעהט עם נ י ש ט...

מ ש ה

(דערשראָקען).

פֿאַרוּוֹאַם ?

ל א ח.

דאָם, וואָם קוקט אַרוּס פּוֹ אָוִינְ אָוּן זעהט,

לונט נאָר אַיְנגעֶדֶרְיָומָעֶלֶט, שָׁאָפֶט...

(פֿאַרְצִיכְטְּרַט).

אוֹן ווּקְטַ זֵּיד דָּאָס נְשָׁמָה'לָע אָוִוָּת — —
די מַאֲמָע ווּטַ עַם שְׂוִין נִישְׁתַּעַהַן!

(פֿוֹיוּזַ, גַּעֲבַעַט).

הַעַלְפֶּט מִיר !

מְשַׁחַ

(בִּיטָּעַר).

מִיר — דֵּיר ?

צַו מְעַנְשָׁעַן פּוֹן דָּעַר פֿינְסְטְּעַרְנִישַׁ

קוֹסְמַט דָּו.

מְעַנְשַׁ פּוֹן לִיבְטַ ?

לְאַה

(בִּיטָּעַר).

דָּעַר טְוִוֶּט —

הָאָט אַוְוָף מִיְּנָעָ אַקְסְּעַל

זַיְוִין הָאָנְטַ גַּעֲלַעַנְט ;

דְּרִיקְטַ מִיר אַרְאָפַ, אַרְאָפַ —

צַו אַיְוּעָרָעַ פִּים —

(פֿאַלְטַ שִׁיעַר).

יְוָגְתַּן .

הָאָסְטַ קְלָאָר גַּעֲוֹאַלְטַ, לִיכְטַ בָּאָגְעָרָט !

לְאַה.

שְׁוֹוִיְג !

רַחֲמָנוֹת הָאָב אָוֹן שְׁוֹוִיְג !

קְלָאָר אַיְזַ שְׁנַיַּ —

אוֹן שְׁנַיַּ אַיְזַ קְאַלְטַ, שְׁנַיַּ אַיְזַ טְוִוֶּט !

עַם יָאָגְטַ דּוֹרְךָ דִּי בְּיָוָנָעַ אַפְּרָאָסְט !

קְלָאָר — אַיְזַ טְוִוֶּט !

דָּעַר אַיְן תְּכַרְכִּים ווּוִיסְעַ

איינגעעהילטער סוד !
 וואָס קֵלאָר אִיז קֵאלֶט
 אָנוּ ווֹי אִיזוען האָרטֶן,
 ווֹי שְׂטָאָל...
 אוֹיב עַם בְּלִיצְטָן,
 אִיז עַכְבָּר, יְוָנָתָן, אַ מְעַסְדָּר,
 וואָס קוֹוַלְעַט דִּינָעַ טְוִיבָעַן !
 אוֹיב קֵלאָר,
 (פארצְווֹיְפְּלוֹנְגָּה)

אוֹיב קֵלאָר, בְּיוֹן אִיד פָּאָרְפָּאָלְעָן !
 דָּעַר לְעַצְמָעַר טְרָאָפָעָן בְּוַיְמָעָל
 בְּרָעַנְטַן זִיד אִוְיס — אַיְן לְאָמָּפָּ!

מְשַׁחַת.

„גְּזֻעָּץ“ — חָאַט עַר גְּנָאָגָּט — „גְּזֻעָּץ !“

יְוָנָתָן.

נְאָטוֹר...
 ६ אַה.

אָחוֹן רְחַמְנָות פָּאָלָש !
 גְּזֻעָּץ אִיז אַ קְיַיט !
 נְאָטוֹר אִיז אַ שְׁטָרִיךְ אָוּפְּטָן האָלוֹן...
 וּוּרְגַּטְן, שְׁטִיקָט, לְאֹזֶט נִישְׁתָּאָטְעָמָן, דָּעַר שְׁטָרִיךְ !
 (העפְטִיגָּה.)

עַם קָאָנוּ נִשְׁתָּאָזְן קִיּוֹן הַפְּקָרְדוּוּלָט —
 אִיז דָּא אַ וּוּעָלָט, מוֹזְזִיזָן וּוּעָר,
 וּוָאָס פִּיהָרֶט דִּי וּוּעָלָט —
 מוֹזְזִיזָן אַזְוָגָן, וּוָאָס קָוָט אַזְוָגָן
 אָנוֹן. אִיז אָנוֹן שְׁלָאָגָט אַחֲרִין,
 דִּי וּוּעָלָט מוֹזְחָבָעָן אָוִיר אַחֲרִין !
 אַ בָּאָרְמָה אַרְצִיגְן האָרִיךְ —

(גְּעַבְעַטְן).

בעט פָּאָר מִיר —

בעט פאר מיר ביום הארץ,
בימים בארכמהארצינגען הארץ —

מ ש ה — יו נ ת ג.
מיר? — מיר?
ה א. ח.

אייחר!

אייחור, די גרויסע, די הייליגע — אייחור.

מ ש ה.
לאת, איד בין א וואראעמ!

ה א. ח.
אוו דו, יונטהן,
יונג ביסטו אוו שטארק...

יו נ ת ג.
וואו זענען מײַנע טויבען, לאח?

ה א. ח
(טויבענארטיג).
גלויב... גלויב... גלויב! ...

יו נ ת ג.
(האָרט).
זיי זענען טויט!

מ ש ה
(פלוצלונג, או יופשטעהענדיג צו ישראאלין, רבוי'ש-דיאטאל-זיגעטעןעריש).
עפָּן!

יש ר א. ח
(דערשראקען).
כ'עפָּן! כ'עפָּן!

מ ש ה.
לאזט אריין,
דעט עולט לאזט אריין —
דעט גאנצען עולט! לאזט אריין!

די גאָלדענע קייט

51

ישראָל

(עפָענט מײַט פֿאָרצייטערטער הענט. זעהר וועעהמוֹתיג).

צוֹגָאנְגָּעָן זִיר...

אַמְנִין קְוִים — —

משה.

רוֹף אַרְיָין!

ישראָל.

ב'פֿאָלָג, רְבִי, ב'פֿאָלָג!

(וּוְינְקָט אַרְיָין דַּעַם עֲולֵם).

די אוֹיגָעָן זַיְנָעָן! די אוֹיגָעָן!

עם קומָעָן אַרְיָין אַ צַּעַהְדָּלִיג אַיבָּעָדָגָשָׂרָקָעָן אַידָּעָן: ס'מעָרָטָט
בְּמָלְגִּים. צוֹוִישָׁעָן זַיְיָ יְשִׁיאָן, פָּונְ צוֹוִי חַסְדִּים גַּעֲפִיהָרָת).

משה.

ליַכְטָה!

אַנְגָּעָצְׂוָנְדָּעָן זָאָל וּוּרְעָעָן לִיכְטָה!

ישראָל אָוֹן די אַיְדָעָן

(טוֹעֵן עַם).

משה.

מיָן.

ישראָל

(לוֹוֶיפָּש נָאָכָּן טְלִית צִוְּם סְפָרִים-שְׁעַנְקָעָל).

מר יְמָם.

וּוְאָס וּוְילְסָט דָּוּ, מַשָּׁה?

משה.

פְּרוֹאוֹוּוּן!

יוֹנְחָן.

פְּרוֹאוֹוּ, טָאָטָע, פְּרוֹאוֹו...

זַעַה, זַיְיָ בְּלָאָט זַיְיָ...

מ ש ה.

פָּאָלְעָן. —

וֹוִ דָּתָן וְאַבְּרוּם פָּאָלְעָן.

וֹוִ קָוָתָה —

נִישְׁטָם צּוֹטְרָעְטָעַן וּוּרְעָעַן, וֹוִ אַ וְאַרְעָם!

(תִּלְתֵּל זִירַ פִּיבָּעָרָה אַפְּטַ אַיְוָן אַיְן דֻּעָרְלָאַגְּמָטָעַן טְלִיתָה)

יְשָׁרָאֵל

(טְרָעַשׂ אַפְּ פָּאָרְ שְׁרָעַקְ).

מ ש ה

(גַּעֲחַת צּוֹם אַרְוֹן).

ל א ה

(רוֹפֵט נָאָךְ מִיטְ שְׁרָעַקְיְגָעַר חַרְטָה).

טְאָטָע —

(אָזְ עַרְ הַעֲרַת נִישְׁטָם).

מָאָמָע...

עַס פָּאָלָט אַ פְּחָד אָזְ אַוְיָף מִיר —

יְוִנְתָּן...

(כְּאַפְּטַ אַיְהָם אָזְ בֵּי דַעַר הַאֲנָטָה)

יְוִנְתָּן

(רַיְוִיסְטַ זִירַ אַוְיָם, קָעָרַת זִירַ אַוְיָם).

מ ש ה

(קוֹשְׁעַנְדִּיגְ היַצְיָגְ דָּאָס פְּרוֹכְתָה, עַפְעַנְטָם דָּאָס אַרְוֹן-קְדוֹשָׁה, שְׁטָעַלְטָ אַרְיוֹן

דַעַם קָאָפְ, זָאָגַט עַפְעַם, וּוּיְנְעַנְדִּיגְ שְׁטִילְ).

ל א ה

(צּוֹ יְוִנְתָּן).

זְעוּה —

זְעוּה, וֹוִ זְיוֹנָעַ אַקְסָלְעָן צּוֹקָעַן —

וֹוִ עַס צִימָעָרָעַן דֵי הַעֲנָטָה!

מ ש ה ' ס קוֹל.

...מַתְּפָלְלָה...

די גאלדענע קייט

58

מתפלל ביז איד פאר איהר —
פאר מײַן טאכטער, פאר מָרִיםָס טאכטער, להה !
אוֹו ווֹוֵיל אִיד בֵּין אֶזְזִי שְׁוֹאָךְ,
אוֹו ווֹוֵיל אִיד בֵּין אֶזְזִי, אֶזְזִי נְעַפְּאַלְעַן,
אוֹו דָעַר קִיְיט, אַיְן דָעַר גָּאַלְדָעַנְעַר קִיְיט —
בעט אִיד פּוֹ אַכְּבָתְ דֵי חִילָּךְ
מיַחְטָט אִיד !

(פּוֹזָע. טָאַן-עַנְדָרָוָגָן.)

טאַטְעַ !
אִיד, דִּין שְׁוֹאָכָר זְהָזָן, מָשָׁה —
בעט בֵּין דֵיר, פָּאָר אַיְהָר,
פָּאָר דִּין אַיְינְקָעָל —
מְקָנָא קְנָתָחָשְׁמָ צְבָאות
בִּיסְטָט דָו דָא גְּעוּוּן !
וּוֹא אֲשְׁלַעַכְתָּר וּוֹאַרְצָעָל — אַוִּיסְגָּעַרְיִסְעָן !
אָז אָוּמְרִיּוֹן שְׁעַפְּעַלְעָ — פָּאָרְטְּרִיבָעָן —
וּוֹי זַיְבָעָר הָאָסְטָט דָו גְּעַלְיוּטָעַרְט אָנוֹן
מִיטָּ פִּיעָר —
דִּין טָאַטְעַן, אַ ַּעַ, אַלְעַזְעַן אַרְוֹם אַוּעַקְגַּעַנְבָּעָן פָּאָר גָּאָט !
צִינְדָּ ! צִינְדָּ בִּיסְטָט דָו גְּעַקְמָעָן אַוִּיפָּ דִּין לְוָן !
גְּרוּוֹס —
בִּים כְּסָא הַכְּבָד
אַיְן דָעַר רַעַכְתָּר הַאנְטָט
אַיְן דִּין פְּלָאָץ !
הַעַלְפָּ !
אוֹו טָאַמְעָר בִּיסְטָט דָו בִּיזְזָ אַוִּיפָּ אַיְהָר —
וּוֹיְדָעַרְשָׁפָעַנְסְטִיג אַיְזָ זִי קְעַגְעַן דֵיר גְּעוּוּן —
גַּעַרְעַנְק —
לֹא תָקָומְ שְׁטָעהַט.
לֹא תָקָומְ שְׁטָעהַט,
אוֹיפָּזְ עַולְמִ-הָאָמָת בִּיסְטָט דָו דָאָר —

יונת גן

אזו, אזו טאטען, אזו.

ל אה

(פֿאַרְצּוֹנָקֶט).

ニישט אזו!

ニישט אזו, טאטע...

זאגן: חרטה האט מײַן הארץ!

זאגן, איז איד גלויב אין איהם,

אזו איד ליג בי זייןע פֿים,

או איד וואש מיט טערען זוי —

או איד ווארף מיר פֿאַר איהם, אין שטוויב —

משה.

הערטט, טאטע,

אוון דו, זוידע!

דו גרויסער איד, שטאלצער איד — —

זוי אויף מיר נישט ביזן,

וואס איד קומ אזו צו דיר,

אוון באטעל דיזן גנאר!

ニישט שבת' דיזן אוון נישט יומיטוב/דיזן

איין דיזן אייניקעל —

געפֿאַלענע

זענען מיר!

אויף בעטעל-ברויט געקומען זענען מיר...

מר י. מ.

ニישט אזו, משח, נישט אזו...

דאַס וועט ער דיר נישט מוחל זיין.

ל אה.

ניין, נישט אזו, טאטע,

זאגן, איד האב איהם ליעב געהאט...

זאגן, איז איד געדען איהם נאר —

אזו די שטראַלען פּו זייןע אונגען

בליהען נאר איז הארי בי מיר.
או איז מיין נשמה צויטערט נאר
זיוון ליעבער, ליעבער שמייכעל ד ארט ! —

מ ש.ת.

אוון דו —
דו עלטער-זירע —

(שטייל-געבעט.)

אוון דו עלטער-עלטער-זירע !
די קייט !
די גאנצע גאלדענע קייט —

(פארצווויפעלט.)
זוי שוויינגן !

ל א.ת.

א וואלען געהט..
אייבער מײַנע אונגען ציהט
א נעלעל זיך —
פינסטער ווערט —
טאטע !

איינמאָל וויל איד, זאל מײַן קינד מיר זעהו !
זאל מײַן אַפְּגָּלָנָץ בְּלִיְבָּעָן דָּאָרָט אַיז אַוְּגָן !
ג י ש ט מעהָר ! נ י ש ט מעהָר !

א ר ע מ ע ר ח ס י ד

(געמט דעם זאק פון אונטער דיו באנק אַפְּרוֹ).

מ ש.ת.

אוון דו —
דו אליאן —
ווען איד רוף צו דוּר —
גבַּא צַיְכָּעַן מִיר !
אוון דו בִּיסְטָמָן...
אוון עס איז פֿאַרְאָנָן אַז אַוְּגָן.

אָרָעַ מֵעַד חַסִּיד.

שְׁלַעַכְתָּ!

(בַּאֲפָט דַּעַם זָק אַרְיוֹף דַּי אַקְסָעַל. גַּעַת צַו דַּעַר טִיר).

יְוָנָתָן

(לוֹפֶט גָּלְיוֹכְצִיּוֹתִיגּ צָנו, שְׁטַעַלְעַנְדִּיגּ זַיְךְ צְוַיְשָׁעַן פָּאַטָּעַר אָוּן אַרְוֹן
קוֹדֶשׁ).

מַעַן טָאָר נִישְׁטָט פְּרוֹאוֹוּן גַּאֲטָ!

עַוְלָם

(אַטְעַמְט אַפְּ מָוֵן שְׁרָעָק. אַוְיָגָעַן בְּלִיעָנָן אַוְיָק).

מְשַׁח

(זַיְךְ אַוְמְקַעְרַעַנְדִּיגּ פָּאַרְצְוַיּוֹפְעַלְטַ).

לְאָה, עַד לְאָזָט נִישְׁטָט.

לְאָה

(צְוֹזָאמְעַפְּאַלְעַנְדִּיגּ פָּאָר שְׁרָעָק).

דַּעַר זְיִידָעַ פְּנַחַם.

דַּעַר זְיִידָעַ פְּנַחַם...

שְׁרַעַק יְגַע שְׁטַיְמָעָן.

אַיבְּעַרְגָּעָרִיסָעָן.

אַיבְּעַרְגָּעָרִיסָעָן דַּי קִיּוֹטַ!

יְשַׁרְאָל

(פְּלֹוְצְלוֹנָגּ רִיזְוִיקָאנְטִישַׁ).

יְוָנָתָן אַיזְרוֹבִי!

(יְוָנָתָן בְּלִיּוּבָט שְׁטָעָהָן, וּוְאַקְעָלַט זַיְךְ).

יְשַׁרְאָל

(צַו יְוָנָתָן).

דַּעַר עַוְלָם וּוּלְדַ, דַּעַר עַוְלָם הַיִּמְטָ!

ש ט י מ ע ג

מִיר הַיּוֹמָן, מִיר וְוַילְעָן!

עוֹלָם

(ברילט).

רְאֵין! רְאֵין!

יוֹנָתָן

(לאוט דעומוטיג רעוזינגרט אראפ דעם קאפ פארן'ן ערלט).

פֶּאֲרָהָגָג

אין פָּלִישׁ אֹוִות דַּעַר קִיְּט.

(א חלום פון א קלוייזניך)

פֻעָרֶץ אַנְעָן :

זִינְדִּיגָּעֵר — אַ קְלוֹזְנִיק.
בְּרַכִּיָּה — אַ רְיוֹיכָעָר אֲוַיְגָעָקָוְמָעָנָעָר בְּעַלְתָּבִיט, פָּוּן אַ יַּאֲחָר
פּוֹפְצִיגּ — זַעֲבָצִיגּ. פְּרָאַפְּנִינְגְּטָאָר, שְׁבַתְּדִשְׁעָנָקָעָר, חַיִּיד
וּוְעַדְתָּאָלְטָעָר, אַרְעַנְדָּאָטָאָר פָּוּן אַ מִיחָל אָוּן אַ פִּישָׂ
טוּיךְ, אַ תְּבוֹאתָה סְוָהָר אָוּן דָּרְגָּלְיִכְעָן.

זִינְדִּין זַוְיִיבּ.

זַוְהָן.

אַיְיָד עַמְּסָ.

שְׁנִיר.

זִינְדִּין יוֹנְגָם טָעַט אַכְטָעָה.

רַבּ.

שְׁמָשָׂ.

מְחוֹתְנִים.

מְשֻׁוְנָעָעָ' נְעָה.

אוַיְסָגָעָל אַסְעָנָעָ.

דְּרִיִּי גָּבָאִיט עָם.

בְּחֹורִים, יוֹנְגָלִית, בְּעַלְיְבָתִים, קָצְבִּים, קְלָעוֹמָר, אַ
בְּדָחָן, אַרְעָמָעָ לְיוּט. צְוַוְשָׁעָן דַּי לְעַצְמָעָ : אַ שְׁמִימָר,
אַ טְרוּנָעָר, אַ הַלְּצִיזָעָקָעָר, אַ לְאָמָעָר, אַ בְּלִינְדָעָר, אַ
וּוְאַסְעָרְפִּיהָרָעָר, אַ בְּעַטְלָעָר אַ . דַּגְּן אָוּן אַזְוִי אִידָּעָן
אוּן אִידָּעָן.

ע ר ש מ ע ר א ק ט.

א פַּלְוִישׁ מֵיטָ א בְּרוּיטַגְעַפְעַנְטָעַן מְוִיּוֹר צָום שׂוֹלְהַהְוִוִּיךְ
איָן הַיְמַעֲרָגְוִוֶּנְטֶם. אַיְן פַּלְוִישׁ (פָּוּן פַּאְדָעֶרֶת צָום הַיְמַעֲרָגְוִוֶּנְטֶם גַּעֲרַעְמַעְנֶט) : רַעַכְתָּם — אָן אַיְזַעְרְגַּעְנָעַן טַיוֹן צָו דָעַר
שָׁוֹל אַרְצָפֶר. — אָ בַּאֲנָקְפָּאָר דָעַר וּוֹאָנָטָה. — מְרַעַע אַרְוִוִּיךְ
צָו דָעַר וּוֹיְבָעְרִישָׁעָר שָׁוֹל. לַיְנָקָט — אָ טַיר צָו דָעַר בִּתְהָ
דוֹיְן-שְׁטוֹב. דַיְ קָנוּ : אַיְן דָעַר וּוֹאָנָטָה פָּוּן אַ נִּשְׁתָּמָעָט מְפַעַּר
בִּישָׁע — אָ קִיְימָט, מֵיטָ אַ הַעֲמַדְרִינְגָּג גַּעֲנְדִּיגְט. — מְרַעַע
צָום בִּיתְהָמְדָרֶשׁ אַרְוִוִּיךְ.

צָוִים : אַ הַעֲרַבְסְּטָטָאָגָן.

דיַ אַקְשָׁעָן שְׁפִילָעָן זַיךְ : דָעַר עַרְשָׁמָעָר — נַאֲךְ שְׁחוּרִיָּת ;
דָעַר צְוִוִּימָעָר — נַאֲךְ מַעֲרִיב ; דָעַר דָרְיָמָעָר — חַזְוַתְצִיָּת.

איָן שׂוֹלְהַהְוִוִּיךְ — אָן אַיְכָרְגַּעְלְעַנְטָעַן, נִישָׁת אַוְיְגַּעְשְׁפָּאָגָן
טָעַ בּוֹיְד. דָעַר שְׁמִינְטָעָר פְּאָרָעָשׁ זַיךְ בַּיְ דַי פָּעָרְד. פְּרַעְמְדָע
אַיְדָעָן, אַיְן וּוֹעֲגְסְּקְלִיְּוִידָעָר, אַיְנָגָעָר אָן אַלְמָעָר—איָן, אַגְּבָנָה
דָעַרְעָר—כְּבָיוֹר בּוֹיְד, זַעַנְעָן אַוְיְגַּעְלְעַנְטָעַן, פָּאַרְזָגָט. הוּיְמָרָ
שָׁעָ, וּוֹאָסָקָמָעָן אָן אַוְן גַּעַחְעָן אָפָּ רַעַכְתָּם אָנוֹן לַיְנָקָט פָּוּן
שׂוֹלְהַהְוִוִּיךְ, גַּיבָּעָן זַיְוִוָּס ; בְּאַדְרִיְעָרָעָן, מְרוֹיְכְמָעָן, פָּרָעָר
גַּעַן אַוְיָסָם, וּוֹעֲרָעָן אַוְיְסְגַּעְפְּרַעְגָּט... דָעְרָבִיָּי וּוֹוָרָט אַלְיָן גַּעַר
קוֹקָשׁ צָום פַּלְוִישׁ. צְוִוָּשָׁעָן עַולָּם, אַוְן אַמְּמַעְהָרָסָט אַוְיָסָם
גַּעְרַעְגָּט, דָרְעָהָעָן זַיךְ אַרְוּם קְלֻעְוָמָעָר מֵיטָ דַי כְּלִיּוֹם אַיְן
חַעְנָט.

איָן פַּלְוִישׁ, אַרְוִוִּיךְ דָעַר בַּאֲנָקְפָּאָר דָעַר וּוֹאָנָטָה, זַוְצָט דָעַר
בְּלָל, בְּלָל,

ל א מ ע. ר. צו זוי קומען צו אָרְעָמָעַ לִוִּית פֿוֹן פָּאַלְישׁ. אֵין
עַק בָּאַנְקָה, צו דָּעַר שָׁוֹלְטִיר צו, אָז וּוּלְבָעֶר עַס אִיז אַנְגָּעָה
שְׁפָאָרָט אֲ צְוֹזָעָמָעָגָעָשָׁטָעָלָטָעָ חַוָּהָ — זַוְצַט אֲ שְׁמַשׁ מִיטָּ
גַּוְשָׁת אֲנְגָּעָצָוְדָעָכָעָ הַבְּלָלוֹת אִין דָּעַר הַאנְגָּט. דָּרִימָעָלָט, כָּאָפָט
זַיְדָק אַלְעָ וּוּילָעָ אַוְיָף, קַוְטַשׁ זַיְדָק אָזָם דָּעַרְשָׁאָקָעָן, דָּרִימָעָלָט
צְרוּיק אִיןָן. אַלְעָ וּוּאָרְטָעָן עַפְעָם אָפָ פֿוֹן בִּיתְדִּיזְיִשְׁטוֹבָ —
פֿוֹן דָּאָרְטָשׁ דָּאָרְפָּהָרָפָ אָרְוִוִּים עַפְעָם עַגְשָׁיְדָעָנְדָעָם — אֲ גַּעַר וּוּכְרָ
טִיגְעָן זַיְדָק אַלְעָ. פֿוֹן בִּיתְדִּיזְיִשְׁטוֹבָ הַעֲרָת זַיְדָק אָפָט אֲ גַּעַר
רוּדְרָעָרָ פֿוֹן פְּיַעַל מַעֲנְשָׁעָן ; אַמְּאָל — אַוְיָנְצִיגָעָ אַוְיָנְגָעָשָׁרָיָעָן :
צָעָר, צָאָרָן, א. ד. גָּל. דָּיְטָיר אִיז, קַעַנְטָהָרָ, פֿוֹן אַינְגָעָוָנִיגָעָ
מִיטָּ מַעֲנְשָׁעָן פְּאָרְשָׁטָעָלָט. פָּאָרָ דָּעַר בִּיתְדִּיזְיִשְׁטוֹבָ שְׁטָהָעָהָן
יוֹנָגָעָ לִיְּתָם, וּזְאָם הַאָבָעָן, שְׁפָאָרְעָנְדָהָגָ דָּיְטָיר, קַוְיָם אֲ שְׁפָאָרָעָ
גַּעַעַפְעָנָט, דָּוָרָד וּוּלְבָעָרָן זַיְדָקָעָן אַרְיוֹן, הַעֲרָעָן אַוְנְטָעָרָ,
וּזְאָם אַינְגָעָוָנִיגָעָ טָוָת זַיְדָקָ.

צְוַוְוָשָׁעָן שְׁוֹתָלְ-חַוִּיףָ אָזָן פָּאַלְישׁ — אֲ בָּאַשְׁטָעָנְדִּיזְוָרָ
מַעֲנְשָׁעָן-טוֹוִישׁ.

(אָרְעָמָעַ לִוִּית קַוְמָעָן אַיְנְצִיגָעָ אָזָן פָּאָרְעָנְדוֹווֹיזָ פֿוֹן שָׁוֹלְטָ
חַוִּיףָ אֵין פָּאַלְישׁ אַרְיוֹן. גַּעַהָעָן צוֹ דָּעַר בָּאַנְקָה צוֹ. רַעַדְנוּ
בָּאַדְוִוָּרָעָנָד, פָּאָרְדְּאָסָעָן.)

שְׁמִי יִסְעָר

(ברומט).

בִּיְיָ רָ' בְּרַכְוִיָּן טָעַג גַּעַהָאָטָם...

עַרְבָּ שְׁבָת — מְרוֹחִיזְ-גַּעַלְטָם,

אוֹז אַהֲמָדָר,

אוֹזָן פֿוֹן לִיְבָ אַרְאָפָ — אֲ מְלֻבּוֹשָׁ —

(צָאָרָן).

הַאָטָמָעָ דָּעַר הַאָבָעָר יַעֲשָׂטָאָכָעָן !

אין פאליש אויפֿ דער קײַט

לאזט ער קייז חופה נישט שטעלען,
זיין כלָה, זאנט ער !

ט ר ע ג ע ה.
פּוֹן לְעִירִינְגָּעָהּ קָוָמָת עַם, פּוֹן הוֹרִוּת,
פּוֹן קוּוּעַטְשָׁעָן דֵּי בָּאָנָק אַיְזָן קְלָיוּן, —
וּוְאַלְטָט ער אַקְאַסְטָעָן גַּעֲטָרָאָגָעָן...

ה א ל יְזָה עַק עַה.
הַאַלְעַז אַפּוֹהֶרְלַץ צַוְּהַקְטָמַן...

בְּלִינְדְּעַה
(פֿאַרְטְּרָאַכְטַּ).

אַשְׁעַהַנָּעַמוֹן זַי זַיְוַן...
נוּיט עַפְעָם וּוְאַס אַזְנָן :
„עַסְטָט“ צַי „טְרִינְק גַּעֲזָנְטָעָרְחִוּת“,
צַוְּגַעַת זַיְד עַס...

וּוְאַס עַרְדַּפְּיַה רַעַה.
כְּפָלָעָג זַיְד בַּיּוֹם טְיִיכָּלְעַל טְרַעְפָּעָן.
כְּפִילְדָּאָס בְּעַסְעַל, פְּאַיְעַס כְּפָרְדָּעַל,
גִּיבְמִיט דָּעַר בַּיִיטְשָׁאָס קְנָאָק, —
נִישְׁטָזַי זַי זַעַה עַזְנָה, נִישְׁטָזַי הַעַר עַז...

שְׁמַשׁ
(וּוְעַקְטַּזְיָה, זַיְפְּצַעְנְדִיָּה).
פֿאַרְזִינְדִּינְטַּזְיָה...

סְאַמְעַה.
פִּים נְעהָאָט, צַו שְׁלַעַכְתָּם גַּעַלְאָפָעָן...

בְּלִינְדְּעַה.

אַוְיָנָעָן —
דַּעַם יְצִירְהָרָעָם מַעֲלַלְעָר ...

(דרוי גְּבָאִי, טָעַם זַעַנְעָן אַרְוּסְגָּעָקְוָמָעָן פּוֹן דָּעַר וּוּיְבָעַרְשָׁר שָׁוֹל. דֵּי
עַרְשָׁטָע, מִיטָּא צְדָקָה-פּוֹשָׁקָע אַיְזָן האָנָט, אַיְזָן אַרְאָפְגָּעָגָנְגָעָן אַזְנָן גַּעַשְׁטָעָל
זַיְד אַוְיָפְּן לְעַצְמָעָן טְרַעָפָע. דֵּי צְוּוּיָּה, מִיטָּא גְּרָאָבָעָן סְדוּר אַזְגָּמָעָרָן)

אָרָעָם, אָז אִיחֶר נָכְגַּעַתָּנוּ, אָז שְׁטָעַלְתָּ זִיךְ בַּיּוֹ דָעַ אֲנְלָעָהּ רַעֲכָתָם,
אַ טְרַעְפָּעַל צְוֹפְּרַיוֹעַר. דַי דָרִיטָעַ, וּוְאַסְמַחַטָּ דָעַרְוַיְיל פָאַרְמָאַכְטָ חַיְנְטָעַר
זִיךְ דַי שְׁוֹלְטִיר, שְׁטָעַלְתָּ זִיךְ אַ טְרַעְפָּעַל הַעֲבָרָה, בַיּוֹ דָעַ אֲנָלָעָהּ לַיְנָקָטָם.
אַלְעַ דָרִיטָ בַוְיעָרָעַן זִיךְ מֵיטָ דַי אָוְגָעַן אַין טִיר פָוּן בִּיתְדִּינְשְׁטוּבָּהּ).

עַ רְשַׁטְעַ.

אָזְזַן דַי תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הַאַטָּן נִישְׁטַבְעַ בְּאַשְׁיאַצְטָן!

צְוֹוְוִוִוְוַעַן.

אָזְזַן אַיְזַן צְעַדְרָעַר פָאַלְטָ אַרְיוֹן דַי פְּלַאַטְמָ...

דְרַיְטַעַן.

דָעַם לְוִיתָן צִיהָטָן דַי נְעַזְעַ...

(בְּלִיְבָעַן אַ וּוּיְלָעַן, וּוּ פָאַרְשְׁטָאַטָּטָן; גַעַהַעַן דָעַרְנָאַךְ, אַיְינְצִיגְוַוְוַוְוַן אָזְזַן
בָּאַדְוִיְעָרָעָנדָן, אַוְיְפַן שְׁוֹלְחָוִוִיפָן אַרְיוֹן, אָזְזַן מֵישָׁעַן זִיךְ אָוְסָם מֵיטָן
אַגְּדָרָעַן וּוּיְבָעַרְ).

בְעַטְלַעַן דַעַן.

(קוֹמַשָּׁ מֵיטָן אַ טָאַרְבָּעָן פָוּן שְׁוֹלְחָוִוִיפָן, גַעַהַעַן צָוּן דָעַרְ בָּאַנְקָן).
חִימְעַלְטָן דַי אַרְעַמְעַן סְעוֹדָה!

(וּוְאַרְפָּטָן דַי טָאַרְבָּעָן אַונְגַּטָּרָעָן דָעַרְ בָּאַנְקָן. זַעַטָּ זִיךְ צְוּוִישָׁעָן שְׁמַשָּׁ אָזְזַן
בְּלִינְדָעָן. קְלֻעְוָמָעָר מֵיטָן' בְּדָחָן, וּוְאַסְמַחַטָּ דָעַרְגָּעָקְוָמָעָן פָוּן שְׁוֹלְחָוִוִיפָן,
גַעַהַעַן צָוּן שְׁמַשָּׁ צָוּן).

אַ קְלַעַן מַעַן.

(קְלַאַגְטָן זִיךְ).

אַנְגְּנַעַכְאַרְגָּטָן זִיךְ אַיְזַן קְרַעְמַעַלְ...

בְדַחַן.

זְוָאַכָּעָן לְאַנְגָּנָן דָעַם קָאַפְטָ גַעְדָּאַרְטָן
אַוְיְוִיפָן נְטוּרִיקָן — רַאַשִּׁי תִּבְוָתָן,
גְרַאַמְעָן נְיִיעָן אָזְזַן הַמְצָאָות — —

אַ צְוּוּיְוִוְוַעַן דַעַן קְלַעַן זְמַעַן.

הַאַבָּ אַיְיךְ אַוְיְסְגַעְקַלְעַרְטָן אַ וּוּאַלְאַרְטָן
פָוּן דָעַרְגַּדְעַל צָוּן בָּאַדְעַקְעָנָן,

אין פאליש אויפֿ דער קייט

פֿאָר ר' ברכיה'ס מוזיניקעל ! ...
אוון א מאראש, א שפֿאנגעלִיניעען,
וואָל ער קנאקען צו דער חופה...
געחט א קלוייזניך —

שטיימען בּיוֹ דַעַר טִיר פּוֹן בִּיתְדִּין־שְׁטוּב
(האמען איבער).

— דַעַר רב ?
— דַעַר رب רעדט !
— מְהֻדרת נישט א וואָרט...

שְׁמֶשׁ
(צופיהרט דִּי חופה).

אוון א חופה, זעהט, א נייע —
וַיְוַיְסַעְר אַטְלָעַס, אוַיְסַגְעַה אַפְּטַעַן,
אוון מײַט פְּלוּטָעַרְלַעַד גַּעַשְׁטַוקְט, —
פּוֹן דִּי שְׁנִיר אוֹן פּוֹן טַעַכְטָעַר...

(בעיל-בְּתִים, אַזְוִינָעַ, וּוְאַס לְעַרְנָעַן נַאֲכֵן דָּאָוָונָעַן, קָוָמָעַן מִיטְּפָלִיתִי,
אוֹן תְּפִלְיַן־זַעַק פּוֹן בִּיתְהַמְּדָרָשׁ טַרְעַפְּ אַרְאָפּ).

עַרְשֶׁמֶת עַרְבָּה
וַיְצַטֵּט דַעַר חַתּוֹן אַיְן אַכְסָנוֹיָא...

צְוַוְיִיְתְּמַעְרָה
(נַאֲכֵד אַבְלִיק צְוָם שְׁולִיחָוִיךְ).

אוֹן דִּי בּוֹיד — נִישְׂטָא אוַיְסַגְעַה פְּאַנְטָמָן...

דְּרוּתְעַרְבָּה
אַבְעָר וּוְאַס אַקְלַיוֹנִיכְקָאָז...

(שְׁטַעַלְעַן זַיְךְ אַפְּ אַיְן מַוְתְּ פְּאַלְיִישָׁ).

עַרְשֶׁמֶת עַרְבָּה
(צְוָו דַעַר טִיר פּוֹן בִּיתְדִּין־שְׁטוּב צְוָו).

וְאַס הַעֲרָתָם זַיְךְ דָּאָרָט ?

י. ל. פרץ

א ש ט י מ ע

(ענטפערט).

ס'ערט נאך דער רב !

ע ר ש ט ע .ה.

זיון בעסטער תלמיד !

צ וו י י ט ע .ה.

סמייכה געגעבען ...

ד ר י ט ע .ה.

פאר איז איזידעם געוואַלט ...

צ וו י י ט ע .ה.

נאך איז א דרש ?

קאָפֶ אַוְיָפֶ קַאָפֶ גַּעֲוֹעַן דִּי שׁוֹלְ ...

ד ר י ט ע .ה.

פייער געשיט !

ע ר ש ט ע .ה.

וואַי גַּלְאָק גַּעֲלָנוּנְגַּן ...

ש מ ש.

כ'עה דערנאָך אַוְיָפֶ קַבְרָ אַבּוֹת,

קָוָם פָּאָרְבִּי זַיְן פָּאָטְעָרָם קַבְרָ,

קָלָאָפֶ אַיךְ נָאָךְ אֵין בָּרְעַטְעַל אָז :

קָלְמוֹן, זָאָג אַיךְ, נִישְׁטָט דָּרְעַלְעַט !

ニישט באַשְׁעָרָט גַּעֲוֹעַן דִּעְרָ נְחַת ...

ב ד ח ז.

דרעהט וַיַּד צִינֵּד אֵין קַבְרָ אַיבְּעָר —

(געחען אַרוֹויָס צַו דִּעְרָ בּוֹיָד.)

ש מ ש.

מעשה שָׂטָן, מַעֲשָׂה שָׂטָן ...

ש מ י מ ע ז ב י י ד ע ר ט י ה

— מהותן רעדט !

אין פֿאַלְיִישׁ אָוִיפּ דָעֵר קִיּוֹת

— מיט דער ריש...

— קלעפּט אין שלחו מיט דער פּוַיסֶט —
„חַצִּי נְדוֹ קְנֵסֶם“, „הַחֲזָאָות“.

בְּחַוְרִים

(מיט הַפְּלִיּוֹן-זַעַקְלָעֵד פּוֹן בִּית-הַמְּדֻרֶשׁ אַרְאָפּ, סּוֹדְעַן זַיְדַּ).

— רַהַאַט דָעַם שׂוֹוָאַרְצָעַן זַיְדַּ פְּאַרְקוּפְּט...

— שׂוֹוָאַרְץ אָוִיפּ וּוֹוִים אַכְתְּבַנְּגַעַט גַּעֲמַכְטַ...

— אוֹו גַּעַחְתְּמַעַט

— מִיטְזַן בְּלוֹטַן פּוֹן אַינְגְּסְטָעַן פִּינְגְּעַר

— רַוִּישַׁען פְּלַעַגְטַ עַם הַאלְבָרַ נַאֲכַטַּ...

גַּזְאָנְטַ אָזְוִינַע וּוַיְנְטַעַן בְּלַאֲזַעַן;

גַּאנְצַע שַׁאֲרַעַן פִּינְגְּעַל שַׁוּועַבְעַן!

סַחְאָבַעַן רַוְחֹות זַי גַּעַטְרָאַגְּנַעַן

נַאֲכַט אָוִיפּ נַאֲכַט צָוְנַאַיְהַם אַיְן קְלוּזַן,

פּוֹן בְּעַט אַרוּסַם, אַ נַאֲקַעַטַּ!

שְׁטִימַעַן בְּיוֹ דָעֵר טִירַפּוֹן בִּית-דִין-שְׁטוֹבַן.

— ברכְּבָה רַעַטְטַ...

— סַצְאָפְעַלְטַ אַיְהַם דַי וּוַיְסַע בָּאַרְדַּ,

— סַצְיָטְעַרְטַ דַי אַוִּיסְנַעַשְׁטַרְעַקְטַע הַאֲנַטַּ,

עַפְעַם זַאֲגַט עַר, עַפְעַם שַׁוּעַרְטַ עַר...

(על קומַש אַן דָוְרַכְן שְׁוֹלְחַוִיפּ דָעֵר מַשְׁוֹגַע/נָעַר, אַפְגַּעַרְיִסְעַן, מיט אַ שְׁעַפְעַל אַיְן דָעֵר הַאֲנַטַּ).

בְּעַטְלַעַר

(שְׁפְּרִוְנְגַט אָוִיפּ).

הַאֲסַטַּ באַקְוּמָעַן?

מְשַׁוְגַע נְעַר

(קַעַרְט אַיְבָעֵר דַּאַס לְעַרְעַעַטְלַע, גַּעַתְוַיְתַעַר, צַו אַ בְּחָורַ, וּוֹאַס עַר
בַּאַגְעַגְעַנְט אָוִיפּן וּוֹעָגַן).

די גַּאֲס אַיְזַוְאַרְצַ...

די בְּרִכְבָּה/כָּע — חַלְשַׁת...

(צַו די בְּחָורִים, וּוֹאַס רַוְנְגַלְעַן אַיְהַם אַרוּטַם).

די כלה ברעכט זיך די וויסט הענט,
רייסט זיך אוים די האָר, די שואָרטצעַ
וועינט די בְּלוּיע אָוינגען אוים,
וואָשט דער מוטער פִּס מיט טראָדעַן,
וויל אָהָר — רַיּוֹסֶט זיך אָהָר
מ'וויסט נישט נאָר ווּאָס —

שטיינען בְּיוֹ דָעֵר טִיר פָּוּז בִּית־דִּין־שְׁטוּב.
— ער אלֵין!
— רַאֲט זיך אוּפְּנַעַשְׁתַּעַלְת אָזְן רַעַדְת...
— אוּפְּנַעַוּאַקְסָעַן!
— ווֹי אַיְגָעַר בּוּם אַיְזָן ווֹאָלְדִן!
— שְׁטוּקַט די האָנְטָאוּם, ווֹי אַשְׁרָה;
— חָרְט זיך שְׁטִימָע פָּוּז מְלֻכּוֹת...
(פְּיוֹזָע. די יונגעלייט שְׁפָאָרָעַן זיך שְׁטָאָרְקָעַר אַיְזָן טִיר. זיך גַּיְתָּ מעָהָר
נאָר. עַם ווּרְעַט אַ בְּרוּטָע שְׁפָאָרָע.)

(פְּיוֹזָע)

(פָּוּז בִּית־דִּין־שְׁטוּב הַוִּיבָּעַן אַן אַיְנְצִיגְוּוּז אַרְוִיסְצּוּקָמָעַן יונגעלייט,
פָּאָרוּוָאנְדָעַרט, פָּאָרְבְּלִיפְּט דָעַרְשָׁרָאָקָעַן.)

אַרְוִיְסָגָעַקְוּמָעַן.
— זַיְוִן גַּעֲזָאנְג...
— דָעֵר תָּודְפָּוּז זַיְוִן נַשְׁמָה אַיְזָן זַי...
— זַיְוִן שְׁבִי—נָה.

אַשְׁטִימָע אַיְזָן פָּאָלִישׁ.
וְאָסְלָאָזָט מְעַן אַיְחָם רַעַדְעַן?

אַרְוִיְסָגָעַקְוּמָעַן
(מעהָר דָעַרְשָׁרָאָקָעַן).

— זַיְוִן רֹוח הַקּוֹרֶשׁ, זַאֲגָט עָר.
— חַיְלִיג, זַאֲגָט עָר, אַיְזָן די לַיְעַבְעַ...
— לַיְעַבְעַ, זַאֲגָט עָר, אַיְזָן דָעֵר סַנָּה...
— לַיְעַבְעַ זַאֲגָט די ווּעַלְתַּאֲגַעַפְעַן!

אין פאליש אויפֿ דער קיימַ

13

א שטימע אין פאליש.
פאלשטאפטם ס'מול!

ארוויסגעקו מענען.
גענט איז די ליעבע

א צווייטער
(לײַופֶש צו דער שוֹלְשִׁיר).
וואו דער שופֶר?

א דרייטער.
מחורים זיין, מנדח זיין...
(רייסען די טיר פון שלז, זי גוט נוּשָׂט נאָר).

א שטימע פון בית־דיזן־שטוּב.
רייסט די צונגע איהם פון מולע אַרוּסִין!

שטימען פאר דער טיר.
— לײַפֶען מוט די פויסטען צו.
— שטעלט זיו אָפּ מיטין בליך!
וואו אַמלֵּךְ זוּנָעָן קנעכט!
— רעדט און שמיסט, ווי מיט ריטער,
— זְבוֹגָעָן זיך אָונטער די ריזֶידֶר,
וואו זאנגען, פון חאנעל געשMISS...
— ער געהט אַרוּסִין...

(אָמוּזָאַלְקָיְלְכָע ווֹאָרָע; עס קומט אַרוּסִין דער זונדיגער, הינטער איהם
— די אַנדערע).

זינדיינער
(אָרוּסְקָומָעְנְדִּיג).
אין מיר האט אויפֿגעפְּלאַמְט אַרוֹן,
ווילט אַיהֲר, דערנָאָר, שטראַפְּעָן מיר?
מיין, פון פִּינְסְטָעָרָע לְעַבְּרָה אַרוּסִין,
ווילט אַיהֲר מְשֻׁפְּטֵין די נַאֲכְתִּינָאָל
פְּאָר אַיהֲר מַאֲרָגְעָן־לְיעָד,
פְּאָר אַיהֲר פַּרְחָלִינְגְּלִיעָד.

פָּאָרְןַּ הַעֲכַסְטָעַןַּ לִיעַבְעַכְ-לִיעַרַ ? !
שְׂוֹאָרְצָעַ, פִּינְסְטָעַרַ וּוּאַלְקָעַןַּ-שְׁטִיקָעַרַ,
אַיטְעַרְתַּ אַיְהֶרְ פָּאָרַ מְאַדְעַנְשְׁטָרָאַלַּ ?

(בָּאַמְּרַקְטַּ דַּיְ קְלֻעַזְמָעַרַ.)

עַ, קְלֻעַזְמָעַרַ, שְׁפִילְטַ אַ זְמָרַ !
פִּידְעַלַּ, שְׁפִילַ ! גִּימַסְ דַּיְ יְסַעַּ,
קָעַנְיְגָלְיכַעַ בְּעַנְקָשָׁאַפְטַ אַוְיםַ,
וּוְיַ אַ שְׁמַעַקְעַנְדִּיגַעַןַ בּוּמָאוֹלַ...

אוֹנוֹ דָּנוֹ, פְּלִיּוֹטַ, —

דָּעַטְ קָעַנְיְגַםְ צִיטְעַרְגָּעַ פְּרִיּוֹדַ,
זַיְוַןַ בְּלִיהֻנְדָרְגָעַ לִיעַבְעַ זַוְגָעַ !
קִונְדָּגָןַ, בָּאָסַ, דָעַרְ וּוּלְטַ זַיְוַןַ וּוּלְעַןַ !
זַאְגַ אַ בְּשָׂוְרָהַ אָזַ, טְרָאַמְפִוִּיטַ —
צַוְיַיְןַ מְלָכָהַ דָעַרְ קָעַנְגַ גַעַתַ !

(קְלֻעַזְמָעַרַ גַּעַתְאַרְבָּעַןַ אַוְמוֹיְלְקְוָלוֹידַ אָזַ שְׁפִילְעַןַ.)

אַ מָאָרְשַ !
טְאָצְעַןַ, טְעַלְעַרַ, קָעַסְעַלְ-פְּוַיְקַ !
זַאְלְעַןַ צִיטְעַרְןַ דַיְ הַיּוֹזָרַ,
אוֹנוֹ פָאָרַ פְּרִיּוֹדַ דַיְ הַיּוֹלָהַ הַוַיַּרַ,
זַאְלַיְןַ זַיְוַשְׁטָעַןַ מִיטַ דַיְ שְׁטָמְרַעַןַ
אַוְיַפְעַןַ חַתְוָסַ קָאָפַ, וּוְיַהְפְעַןַ !
צַוְיַיְןַ מְלָכָהַ גַעַתַ דָעַרְ קָעַנְגַ !

בְּ רַכְ בְּ יַחַםְ טַ אַ כְּ טַ עַדְ

(חַאְשַ וּדְ אַרְיוֹנְגְעַרְיוֹפָןַ צְוַיְשַעַןַ עַולְםַ אַיְןַ פָּאַלְיַאַשַ).
נִישְׁטַמְ מֵיַןַ מַלְךַ, נִישְׁטַמְ דַיְוַןַ מְלָכַה !
כַּהְאָבַ רְחַמְנוֹתַ גַעַתַמְטַמְתַ דַיְרַ !
אַ יְתּוֹםַ אַנְגַעַלְאַפְטַ אַזַ טִירַ,
אַ שְׁוֹועַסְטְעַרְהַאַרְזַ גַעַפְעַנְטַ דִירַ.

(כַּאֲפַטַ זַיְדַ אָזַ בְּיַםְ הַאֲרַצָעַןַ.)

אוֹנוֹ דַיְ שְׁלַאְנָגַ אַיְןַ בּוֹזָםַ בְּיַסְטַ !

(צום רב צופאלאענדיג).

רבִּי, אִיד בֵּין רְיוֹן פֿוֹן זִינְדֶּ!

(צום מוחותן).

רְיוֹן, וֹוי גָּאַלְד אַוִוּ בָּרְכִּיהֶסֶם טָאַכְטָעֶר!
מָאַכְטָה, מָחֹותָה, נִישְׁתְּ קִיּוּן בִּיּוֹן,
אוֹן בָּאַדְעָקָט נִשְׁתְּמָה, הָאָט רְחַמְנוֹתָה,
נְטָאַכְטָעֶנְסֶם וּוַיְסָעָן קָאָפֶן מִיטֶן שָׁאנֶן.
טוֹוּטָה מִיר נִשְׁתְּמָה דַּי קְרָאַנְקָעָן מַאמְעָן..

(צָו אַלְעַ גַּעֲוָונְדִיגֶּן)

בְּבִין נִשְׁתְּמָה שּׁוֹלְדִינְג.

זִינְדִּיגָּעָה
שּׁוֹלְדִינְג בֵּין אִיד!

ר. ב.

הָעָרֶת! אִיהָר הָעָרֶת?
עָרֶלְיְוקָעָנֶט זִינְגָּעָן וּוְעָרֶטֶר אָטֶן.

(אוֹיסְטוּפָעַנְדִיגֶּן)

בָּרְכִּיהֶסֶם טָאַכְטָעֶר אַוּן רְיוֹן,
וֹוי אַשְׁפִּינְגָּעָל אַהֲן אַ הוֹוָה,
וֹוי אַ בָּת יִשְׂרָאֵל — —

בְּרָכִיָּה

(אוֹיפָהְווּבָעַנְדִיגֶּן דַּי טָאַכְטָעֶר).

עוֹלָם, זַעַחַת!
אוֹן אַ פָּאַלְשָׁקִיָּת אַוִוּן דַּי אַוְיָגָעָן?
קָאַנְעָן אַזְוִינָן לְיָפָעָן לְיָגָעָן?

ר. ב

(צום מוחותן).

הַיּוֹם שְׁפָאַנְעָן אוֹים דַּי בּוֹיד!
מְנַחָּה דָּאוֹנוֹן — דַּעַם חַתּוֹן...

האט א חסדר א זונדריגען
אויף א בתישראאל ג'האט,
זאל ער תשובה טו !

(צו ברפיח).

פיהר די כליה צום באזועצען !
זאל איהר זיין כפרת עון
אט די חרפיה, אט די בושה,
זאל עט גאט גערענ侃ען איהר
איו א סכנדישעה... .

ב ר כ י ה

(אַרוֹיְסֵפִּיהָרָעְנְדִּיגֶּן דַּי מַאֲכְשָׁעָרֶן).

אַרְעָמָעַ לְיִיט — צו דער סודה !
אויף דער שמחה — ווער א גוטער פֿרִיְינְד !
געַהַט צום חַתּוֹן — יונְגָן לְיִיט... .

(ס'מעהרטט אַפְּ).

ר ב

(רוֹפֶּטֶן זַי גַּעַךְ).

כְּיוּעַל מְסֻדָּר קְדוּשָׁין זַי !

(צום זונדריגען).

אוֹן דַּו... .

האט א איד די שמחה געשטערט,
לְשׂוֹוְהָרְיעַ גַּעֲזָאנְטַן...
צו ווּיט גַּעֲגָנְגָעַן, צו ווּיט,
נעַם דִּיר צְוָרִיק.

ז י נ ד י ג ע ר.

רְבִי, וְעוֹזְצָרִיךְ,
קוֹמֶט מַעַן קִיְּנוּמָאַל צּוֹם קְבָר נִשְׁמָט... .

ר. ב.

גִּיבְ דַּי הָאָנְטַ צוֹם דַּעַר דַּוְנְגָן... .

(עַמְּיָץ הַוִּיכָּת אַוְּף דַּי קִוּות, פִּיהָרֶת זַי צַו.)

אייז פֿאַלְיִישׁ אוֹפֶּר דָּעֵר קִיטָּט

17

זִינְדִּיגָּה.

נִילָּן, נִילָּן, דָּאָם נִישְׁטָּן!
נָאָר דָּאָם נִישְׁטָּן,
לְאָוֹתָם כּוֹךְ נְעהָן...

ר. ב.

בֵּין צָו מַאֲרְגָּעָנָם!
צָו דִּינוֹ גּוֹטוּעַ נִיבָּרְדִּי הָאנְטָּמ...

זִינְדִּיגָּה.

מִיד וּוְאָרטָּקִיּוֹן גּוֹטָם נִישְׁטָּמָעָהָר...

ר. ב.

גָּאָטָם רְחַמְנוֹת אַיְזָן גְּרוּוּם,
אוֹזָן דָּעֵר זְבוֹת פּוֹן דָּעֵר הַיְּלִינְגָּעָר תּוֹרָה
וּוּעָט בַּיִשְׁטָעָהָן דִּיר!
אָטָאנְ פּוֹן שָׁאנְדָן אוֹזָן שְׁפָאָט
וּוּעָט בַּרְעָכָעָן דִּינוֹ שְׁטָאָלִיךְ!
אָרְאָפְּלָאָזָעָן וּוּעָט יוֹדָן דִּי נָאָכָט,
די שְׁטִילָעָן נָאָכָט...
וּוּעָסָט דָו אִיְזָנָאָס אוֹזָן פַּאֲרָגָעָסָעָן,
אוֹזָן דָעֵר שְׁטִילְקָיָיט אִיְזָנָגָהָוָלָט,
יוֹדָן מִיטָּדִיר אַלְיוֹן בַּאֲרָעָכָעָן...
אָטָחָבָן מָאָכָעָן...

זִינְדִּיגָּה.

שְׁוּוֹן גַּעֲמָכָט,
אוֹזָן קִיּוֹן רְעַשְׂתָּאַיְזָן נִישְׁטָּמָעָהָר!

ר. ב.

גַּעֲלִיבָעָן:
דָעֵר הַיְּלִינְגָּעָר פּוֹנְקָ
פּוֹן דָעֵר תּוֹרָה, דָעֵר הַיְּלִינְגָּעָר
אוֹנְטָעָרִיךְ זִינְדִּגָּעָן אַש!
גָּאָטָם רְחַמְנוֹת אַיְזָן גְּרוּוּם,
אוֹזָן דָעֵר שְׁטִילְעָר נָאָכָט וּוּעָט עָרְשָׁקָעָן דִיר,

זינע צוויי מלכים וויסט —
פֿוֹן תְּשׁוּבָה, חֶרְמָה אָנוּ אַיבְּעָרְגָּעָבָנִישׁ
צַו אֲיָהָם...

(צום שליחות גענעהנט זיך חופה-טוויך.)

או מגע דולדיגע שטימען איין פֿאַלְישׁ.
— ניב, הונט. די האנט צום רינגע...
די כליה געהט שוין צו דער חופה...
— מיר צושפֿאַלטען די נעסט
פֿוֹן די זונדריגע געדאנמען...

זינדיגער.

(ראנגעלט זיך).

לאזט מיד, לאזט מיד געהן פֿוֹן אייך...
אונטערגענאנגען איין מיון טאגן...
מיר רופט די נאכט...
הערט די פֿירעַלְד, זיך באווינט מיד —
מיר באקלאנט עם די פֿלְיוּט...
(ראנגעלט זיך פֿעםטער.)

ניין — ניין —

משו גען ער.

(אַפְּשָׁטוּפְּעָנְדִּיג דָּעַם עֲלֹם).

לאזט צו!

(נעט די קיטט).

ברזיער, מיר ניב די האנט!

(זונדריגער אַיבְּעָרְגָּעָבָנִישׁ — טוֹט עַט).

צְוּוִיִּת עַר אָקָט.

נאך מעריב אויפֿן שלהויף ברענט טונקעל אין אוינצעיגער לאנטערן. ביום רוייטשטראָלענדיגען שיין באמערקען זיך שאטען פון מענער און וויבער.

דָּרִיִּי גָּבָאִי טָעֵם

(קומוּן אָראָפֶן פָּוֹן דָּעֵר ווּוּבָרִישָׁעָר שָׁוֹל, זָכָעָן מִיטָּדִי אָוִוְגָּעָן דָּעֵם זִינְדִּיגָּעָן, באָמְעִיקָּעָן אִיחָם; בְּלִיּוּבָּעָן דָּאָךְ שְׁטָעָהָן, דָּרוֹזָהָעָנְדִּיגָּעָן דָּעֵם עַרְשָׁטָעָן אָזָן צְוִוִּיָּעָן בְּעִילָהָבִית, וְאָסָס קומוּן אָראָפֶן פָּוֹן דִי בִּיתָה חַמְדָרְשִׁיטְרָעָפֶן).

מְשֻׂוְגָּעָן עַר

(געטעט אָרוֹים פָּוֹן נִישָׁעָן זִוְּן גָּלְעָגָעָר אָזָן בעט זיך אָוִוְתָּאָפֶן דָּעֵר בָּאנְקָ פָּאָר דָּעֵר ווּאָנְטָן).

זִינְדִּי גָּעָר

(גַּחֲנָמָן צָוָם פָּאָדָעָרָגָרָוָן, אָוִוְתָּאָפֶן דָּעֵר גָּאָנְצָעָרָר לְעֵנֶגֶן פָּוֹן דָּעֵר אָוִיסְגָּעָצְוָיָּה גָּעָנְעָר קִיְּמָה, צִוְּטָעָרָט).

עַרְשָׁטָעָר בְּעַל-הַבִּית

(וּוּוּלְעָנְדִּיגָּה צָוָם גָּעָהָן צָוָם זִינְדִּיגָּעָן).

פּוֹשָׁע יִשְׂרָאֵל!

צְוּוִיִּת עַר בְּעַל-הַבִּית

(צִוְּחָת אִיחָם אָוּוּקָה).

מְהֻרְתָּמָן נִישָׁט שְׁפִילְעָן;

מִמּוֹן שְׁוִין זִיצָעָן בַּיְדָר סְעוֹדָה.
(בִּידָע אַפְּפָ)

די דריי גבאי' טעם

(געהען נאך, אויינע נאך דער אנדערער, אויסשפייענדייג בייט פארבייגעהן צום זונדייגרט זויט).

משׁוֹגָעַ נְעַר

(זיך אויסדרעהנדיג צום זונדייגען).

ציטערסט?

זִינְדִּיגָּרֶה.

ס'ריזעלט אַקלַט דָּרְךָ דִּילְדָּרָה.

די חאָר שטעלען זיך, ווי שלאנגען קאָפּוֹר,

אוֹזְדִּיְוָאָרְצָלְעָן שטעלען, שטעלען —

(וואַוישט זיך פְּנֵים אוֹזְנָטְרָן).

די נשמה טרייפט מיר אוֹים,

טראָפּעָנוֹווֹיִין, טראָפּעָנוֹווֹיִין —

(איין שלְהָוִיףּ מעהרען זיך די שאָטָעָן. קומען זיך צוֹאָמָעָן, סודָעָן זיך, צוֹגָהעָן זיך, גענְהָעָן זיך צום פָּאָלִישָׁן, שטעלען זיך אָפּ, געהען צוֹרִיךְ, קענְטִיכִיגּ, אוֹזְוִוָּאָרְטָעָן נאָךְ אוֹוִוָּפּ, עפָעָם אָדָעָר עַמְּצָעָן, אוֹם עַשְׂוָאָס אָוִיסְצָפּוֹיְהָרָעָן).

זִינְדִּיגָּרֶה

(מייט די לאָצְטָעָן קְרָעְפְּטָעָן אוֹיסְצָהָעָנדִיגּ די קִיּוֹת, ווי אַמְּמוֹוִיְשָׁטָעָן פָּוֹן

די שאָטָעָן. צום משׁוֹגָעַ נְעַרָּם).

די ד שְׁרַעֲקָעָן זַיִן נִישְׁתָּחָרְתָּ ?

משׁוֹגָעַ נְעַרָּה

(וואָס האָטָגְעָן גְּעוּוֹאָלָטָזְגָּעָן זיך לאָגָעָן, זְעָצָט זַיִן; נאָךְ אַקלְיָינָר פְּוִיזָעָן, גְּלוּוּכְגְּלָתָהָגָּעָן).

לְיוֹפָעָן מִיר נָאָךְ; בְּבִין אַנְדָּעָרָשׁ...

קְוִמָּט וּוֹעֵר אַוְנְטָעָר, רִיסְטָט אַלְאָפָעָן

מִיר פָּוֹן מְלֻכָּשָׁן, צִי פָּוֹן הָעָמָד,

זְוִיעָר שָׁאָרָעָן; גִּיבָּעָן אַנְדָּעָרָשׁ —

אָ, זַיִן שְׁרַעֲקָעָן זַיִן בָּאָר „נַאֲקָעָט“...

זִינְדִּיגָּרֶה

אוֹזְוִוָּאָרְטָעָן ?

אין פאליש אויפֿ דער קייט

21

ריהרען זיך צום ליב מיט ברודינע הענט,
אלטער וויבער מיט שטוצינע נגען ! —
אדער די בליקען, ווי די ענבער,
בוייערטן דייר אין טיפען הארייז...

מ שונגע' געָר.
כשטעל מיד אפֿ; אנטליופען זי ג...
ג אַרְנִי שְׂטַרְעָקְט...
זִינְדִּיגֶּעָר.
נאָרְנוּישְׁטָם...?

מ שונגע' געָר.
ニישט מיאוֹן לֵיב, נישט מיאוֹן נְשָׁמָה...
אַיְדַּ בֵּין שְׁוֹן לְאַגְּגָ נְשָׁמָה אַיְדַּ...
זִינְדִּיגֶּעָר.
דוּ—נישט דוּ ?

מ שונגע' געָר.
כ'חאָב מיד אַמְּאָלָּ צום הַוּמָעָל פָּאַרְבָּעָנְקָט...
כ'געה פָּאַרְבָּיִ דָּעַם טִיְד אַמְּאָלָּ...
וּאוֹדוּ פְּלָעָנְסָט שְׁפָאַצְּרָעָן גַּעַז...
וּוִינְגַּט עָר, וּוִינְגַּט אַהֲוָמָל אַין שְׂוִים,
מִיטָּאַכְעַנְדוּגָע שְׁטָעַנְדָּלָע...
בָּוך ! בְּרַכְיָהִס פִּישְׁעָר — נָאָר !
הַאַהֲדָהָא — זַיְוּ זַוְכָּעָן אַין שְׂלָיִם.
אַיְדַּ וּוֹיְגַּן מִיד אַין הַיְמָעָל, וּוֹיְגַּן מִיד אַין לְאָרָד.
זַעַה וּוֹיְגַּן שְׁלַעַפְעָן אַפְּגָן אַפְּרַעְמָדָען,
הַאַהֲדָהָא !

(די ש אַטְעַן אָוָן די ש לאָסָעָר, אויפֿ ווועלבָּעָן זַיְוּ האַבָּעָן
געוּוארָט, קומעָן אַין פָּאַלְיָשָׁ אַרְיוֹן.)

בְּעֵלִיָּה בְּתִימָן.
שְׁלִוָּת, מִיסְטָעָר, שְׁלִוָּת,
ברעכְטַן די קייט !

(או דער שלאָסער מוט עפּ, צום משוגע/געם.)

אַ האָנט זַאַל וְאַשְׁעָן אַ האָנט !
 אוֹן דָו וְוַעֲסֵט באָפְרִיעָן אוֹן
 פָוּ רַ' בְּרַכְיָה', פָוּ דָעַם רַוְיבָעַר
 אוֹן פָוּ רַב, זַיְוָן אָונְטֶרֶשְׁטִיכָעַר
 פָאָר וְתַ'שְׁ אַוְן יְסִידְטוּבִּיגָעלָט.
 רַהַאטָן אוֹן צָוְעָנוּמוּן אלָאָז —

אַ יְיָנַעַן.
 אוֹיְסְגָּעַדְוָנְגָעַן מִירָדִי מִיהָלָ...
 צָוְוִיְיָטָעַן.

אוֹיְסְגָּעַרְיָסָעַן מִירָדִי פָאָכְטָ...
 דָרְיָטָעַן.

מִירָדָעַם טִיְדָ אָוּקְגָּעַנוּמוּן...
 פִּיעָרָטָעַן.

מִירָדִי שְׁבַתְּשִׁעְנָקָ...
 מִיטָדִי זִיהָן, מִיטָדִי אִיּוֹדָעָם
 שְׁלִינְגָטָעָר אַיְיןָדִי וּוּעָלָט.

(איינער בַּיִם אַנְדָּרְעָן אוֹיְסְכָּאָפְעָנִיגָן)

— אוֹן דָעַם כְּבוֹד פָוּ דָעַר תּוֹרָה !
 — דִי הַזָּאוֹת אוֹן חַבְנָסָות !
 — חַתּוֹן תּוֹרָה אוֹן בְּרַאֲשָׁת !
 — אוֹן דְּעַלְיוֹתָ, אוֹן דִי שְׁטָעַט
 פָוּ דִי בְּיָודָעָ מַזְרָחְדוּעָנָט —

וּוְיִבְעַרְתָּ שְׂטִימָעָן.
 — אוֹן אַיְן וְוַיְיַבְעַרְשָׁול — דִי פָעַנְסְטָעָר...
 — וּוֹאָו אַפְּאָרָהָאנָג, וּוֹאָו אַקְרָאָטָע,
 — וּוֹאָו מַעַן חָעוֹתָאָ וְוַאֲרָטָ פָוּ שָׁוָל !
 — פָאָרָן וְוַיְיַבְעַרְעָנָטָ פָאָרָן
 פָאָר אַרְאָפְנָעַבְרָעַנְגָטָ שְׁנִירָעָן !
 — סַאֲמָעָטָ אַטְלָעָם, זַיְדָעָנְצִיגָן,

אין פֿאַלְישַׁ אָוִיפַׁ דַּעַר קִיּוֹת

23

נַּאֲלֵד אֹו זַיְכָּבָּרְגָּן פְּרִיסְפָּעַן
בְּרִיסְטְּוּזְ-טִיכָּעָר, שְׁטָעְנִיטִיכָּעָר,
אֹו בְּאַחֲנָנָגָנָעָמָע מִיטֶּשְׁטִינָעָר, — —
אֹו פְּאַרְשָׁעָמָעָן אָוְנוּעָר דְּלָות,
אֹו פְּאַרְשָׁוֹאָרְצָעָן אָוְנוּעָר יְהָוָס
דְּאַוְיפָּגָעָקָומָעָן, דַּי שְׁטָאַלְצָעָ...

בְּעִילְוִי בְּתִימָ.

— עַר צְוָאוֹאַקְסָט זַיְד אַינְסָט שְׁטָעְדְּטָעַל
אֹו צְוָשְׁפְּרִיט זַיְד, אֹו צְוָנִיסָט זַיְד,
וַיְיַי אַרְשָׁטְשִׁינָע אַיְזָן כּוֹלְטָעָר —
— אֹו מִיר וּוּרְדָעָן אַיְנָגָנָשְׁרוּמָפָעָן,
אַיְנָגָנָצְוִיגָעָן, אַפְּגָנָשְׁטוּסָעָן,
אֹו דַעַר אַלְטָעָר רְבָב, דַעַר שִׁיצְטָמָה...
„דַעַר דַי אָזָוִי! דַעַר דַי אָזָוִי!“
— וּוּלְמִיר מַאֲכָעָן דַיְדָר פָּאָר רְבָב:
אָוִוָה דַעַם נְרוּוֹסָעָן שְׁטוֹל דַיְדָזְעָן,
אֹו דַעַם שְׁעַנְסְטָעָן מַאֲנְטָעָל גַּעַבָּעָן,
אֹו דָאָס רְיִיכְסָטָע שְׁטָרְיוּמָעָל שְׁעַנְקָעָן,
מִיטֶּשֶׁטֶן דַי לְעַנְגְּנָטָע זַיְכָּבָּרְהָאָר...
אֹו נִיְיעַ קְלוּזַיְדָר בְּוּעָן,
נִיְיעַ סְפָרִי תְּרוֹתָה שְׁרִיְבָעָן
אָוִוָה דַעַר פְּיוֹנְסְטָע הַיְרָשָׁעַן-פְּעָלָ...

וּוּוִי בְּעַר.

אֹו מִיר אַלְעָג, אֹו דַי טְעַטְמָעָר,
אֹו דַי שְׁנִירָעָן — וּוּלְמִיר נְעהָן
רוּוֹטָע מַעֲנְטָעַלְעָד פּוֹסָאַכְמָעָט,
אֹו באַשְׁפִּינָעָן נַאֲלֵד אֹו זַיְכָּבָּר.

בְּעִילְוִי בְּתִימָ.
אֹו באַחֲנָנָגָנָעָז זַיְכָּבָּר טְרָעָסָעָן;
אֹו מִיטֶּשֶׁטֶן קְרוּיָעָן, פְּיוֹנְסְטָע הַאֲרָגָנְלָדָעָ...
אֹו דַי גַּלְעַלְעָד וּוּלְעָן קְלִינָגָעָן.

אוֹ דָו וּוּסְטַ כְּבָדִים טַוְילָעַן...
דוֹ פָּאָרְגָּעָם נָאָר בְּרַכְיָה'ס טַאָכְטָעָר...

וּוְלִיכְתָּבָעָן
וּוְלִיכְתָּבָעָן
אוֹ דָו רַיְכְּסְטָעָפָר אֲבָלָה,
וּוְלִיכְתָּבָעָן — בָּאַלְדָּא חַוְּפָה שְׁטָעַלְעָן —
פָּוּ דָעָר חַתְּנוֹה דֵי קְלַעַזְמָעָר
בַּיִּי דֵי הָאָר וּוְלִיכְתָּבָעָן
אוֹ דָאָס רַבְּגָל — בַּיִּי דָעָר בָּאָרָד — —
(בלוייבען פֿלוּצְלוּנָג שְׁטִיל, רַוקָּעָן זַיְד אָפֶן, אוּסְטָר דָעַם שְׁלָאָסְעָר, וְאָסְטָלְיוֹנָט אַלְץ וּוּיְטָרָה, צַוְּדִי וּוּנְעַטָּה, אוּסְטָר שְׁרָעָק פָּאָר נַיְידָאנְגָּעָקָוּמָעָן).

בְּעַלְיוֹן מַלְאָכָות.

פֿוּיָל, פֿוּיָל,
אוֹוְרָה אָנוֹזָעָר חַשְׁבָּוּן פֿוּיָל,
זָאָל אַחֲנָט דֵ'צְוּוּיְטָעָן וּוּאָשָׁעָן,
דוֹ וּוּסְטַ אָנוֹן דֵי יָאָר צְוּבָרָעָבָעָן,
מְבָטָל וּוּסְטַ דֵוּזְיָין דֵי פָאָכָט ;
פֿלוּשָׁ נַוְשָׁט בְּיַינָּעָר וּוּלְעָן מִיר עַסְעָן, —
מְתִיְר מְאַכְּבָעָן שְׁחִיתָתָ חַוִּיא —
הַיּוּעָן — פְּרוּיָ אָנוֹ שְׁבַּתְּשָׁעָן !
הַפְּקָר אִיז דָעָר טַיְד מִיט פִּיש !
אוֹן מִיר רַיְסָעָן אוֹוִיָּה דֵי שְׁפִּוְיכָלָעָר
מִיטִּין קָאָרָן, מִיט דֵי וּוּיְצָע !
דוֹ וּוּסְטַ לְאָזָעָן, דוֹ וּוּסְטַ הַיּוּסָעָן,
וּוְלִיכְתָּבָעָן בְּרוּט צַוְּזָעָט...
(טרעטָעָן אָפֶן פָּאָר נַיְידָאנְגָּעָקָוּמָעָן).

קָלוֹזָנִי קָעָט.

פֿוּיָל, מִיְסְטָעָר, פֿוּיָל,
אוֹוִיָּה אָנוֹזָעָר חַשְׁבָּוּן פֿוּיָל !
אַחֲנָט וּוּאָשָׁט אַחֲנָט :
וּוְלִיכְתָּבָעָן אִיחָם פָּוּ קִיטָּט בְּאָפְרִיּוּן,

וועט ער אונז דאָד אַבערגעבען
די צירופים. די החשבות,
אוֹן באָפְּרִיעַן אֹונַן די הערצער
פֿוֹן דָּעַר נַגְּנָנְדִּינְגָּעַר בענקסאָפְּטַ
פֿוֹן דָּעַר דָּרְקָעְנְדָּגָעַר נוִוִּיט — —
פֿוֹן דָּעַר שְׂרֻעַם, ווֹאָסַּהָּת קִין נַאֲמַעַן.
וַיַּוְיַגְנֵט דָּאָס בְּלוֹט אַרוֹסִים פֿוֹן לַיְבַּ
צִיחַתְּ דִּי קָלְיִי אַרוֹסִים פֿוֹן בִּינְעַר
אוֹן פָּאַרְבְּרָעַנְט אֹונַן די גַּהְיַרְעַן — —
נַאֲנַצַּע נַעֲכַט אַיְזָן קָאַלְטָעַן קָלוֹן,
מַ'זָּאַפְּט נַאֲר שְׂוֹאָרְצִיעַ שַׁאֲטָעַן אַיְזָן,
מַהְעַרְטַן נַאֲר סְקָלְאָגָעַן פֿוֹן די וַיַּנְטָעַן !
אוֹן אַיְזָן דָּרוֹיסָעַן, אַיְנַסְּ פְּרִיעַעַן,
אַיְזָן די שְׁטוּמָעַן, טַוְיבָּעַ הַיְזָעַר,
אַיְזָן די טִירְדָּאָזְטָוִיעַר פָּאַרְמָאָכְטַעַן, —
אַיְזָן די בְּעַטְעַן — שְׁלָאָפְּעַן וּוַיְיַעַבָּר,
שְׁלָאָפְּעַן מַוְיַּדְעַן, אַיְזָן די נַעֲצַעַן
פֿוֹן גַּעֲקְרִיוּזְעַלְטָעַן לְאַנְגָּעַ הַאָרַן,
אַדְעַרְטַּר פִּיוּעַרְדְּפָלְאַמְעַנְדְּרַעַן...
אַיְזָן די חַיְצִיגָּעַ חַלְוָמוֹת...
שְׁמַרְעַקְעַן נַאֲקְטָעַ פִּסְסָ אַרוֹסִים,
נַאֲקְטָעַ הַעֲנָמָט, נַאֲקְטָעַ הַעֲלֹזְעָר...
שְׁוֹעוּרְעַר אַטְעַם, רַוְנְדָעַ בְּרִיסְמָטָעַ...
אַ, באָפְּרִי אֹונַן פֿוֹן דָּעַר בענקסאָפְּטַ
פֿוֹנְסְטַמְטַפְּרַעַר, פֿוֹנְסְטַמְטַפְּרַעַר !
וְאַלְעַן רַוְחוֹת, שְׁדָוִם בְּרַעַנְגָּעַן
אַיְזָן די העַמְדָעַר פֿוֹן די בְּעַטְעַן !
טַוְיד פָּאַרְקְוִיְפָעַן די נַשְׁמָוֹת — —

ק צ ב י מ.

(לוֹיְפָעַן אַז, שְׁטוֹפָעַן יְעַנְעַ אַפְּ).

שְׁלַיְוַת, מִיּוּסְמָעַר, אֹונְזָעַר חַשְׁבָּוֹן ! —
וּוְעַלְמִיר גַּהְוָן מִיטְטִיְמָעַר ;
טְרַפְּהָ מַאֲכָעַן זַיְדִי אַקְסָעַן —

זִינְדִיגָר
(رحمמים בעשונציג).

געחת... געהט,
ווערעלעדר-אוינען גליהען אונטער אקסען-שטערען!
(מייט עקלט.)

מיד שטייקט דער דונסט פון אייערע ליבער,
אייער אטעם שטייקט...
(טאָן-ענדערונג.)

האָזט מיד אויף דער קיומ —
טוט, וואָס איהָר ווילט אלַיְין!

בָּעֵלִיָּה בְּתִימ.
וואָס מיר ווילען? גוט געהיטען!
אויף דער חתונה צוריך!
צו דער סודה, צו דער גרויסער!
וועל' מיר פרעסען, וועל' מיר זויפען!
אוֹן פֿאָרְשְׁכּוֹרְט, אלַיְ צוּבּוּעָן,
אלַז, וואָס גֶּלְאָז אוֹן וואָס קְרִיסְטָלָל,
אוֹן וואָס זַוְּבָּעָר אִיז אוֹן גָּלְד...

(אָפָּ).

בָּעֵלִיָּה מָלָא כְּוָת.
קְוִמְטָט נָאָר פְּרֻעָסָעָן, קְוִמְטָט נָאָר זַוְּפָעָן!
אוֹן פֿאָרְשְׁכּוֹרְט וּוּעַל' מִיר שִׁיקָעָן
נְרוּוֹטָעָן הָאָז, נְרוּוֹטָעָן הָאָז!
זָאָל עַד זַוְּנָעָן רְוִיטָעָן פְּלִינְגָעָן
שְׁטוּרְעָקָעָן אוֹים אוֹן צְוִישְׁפְּרִיטָעָן
אִיבָּעָר בְּרַכְּחָסָפָלָעָן שְׁפִיכְלָעָר,
אִיבָּעָר קְלִיּוֹטָעָן, אִיבָּעָר שְׁעַנְקָעָן...
זָאָל אַיִּהָם לְיוֹכְטָעָן! רְוִיט זָאָל בְּרַעֲנָעָן
וּוְאַמְּאָל צָוָם נְיוּעָם חָדוֹש —

(אָפָּ).

קְלֹוֵיזַנְגַּן עַס.
 וועל'mir טרינקען, וועל'mir זויפען
 אוון צו כַּלהַטְאַנְצַי דָּרְנָאַכְבָּטָעַן!
 כַּלהַטְאַנְצַי! כַּלהַטְאַנְצַי!
 — כלה, כלה, ניב די האנט,
 אהו אַטְיכַּעַל, כְּרִים עַס אַוִּים!
 — ניב די האנט, די ווַיְסַעַּח האנט.
 ווַיְסַט נִשְׁתָּן? נִעְמַד מִתְּגַוְּאַלְתָּן —
 — טַאנְצַעַן קָומָן — טַאנְצַעַן קָומָן!
 — בְּזֻעַל זַי הַאַלְזָעָן, בְּזֻעַל זַי דָּרִיקָעָן
 צו דָּעַם הָאָרֶץ צָום בְּרַעֲנַעַדְגָּעָן!
 — בְּזֻעַל זַי כַּאֲפָעָן אֹוָונָן די אַקְמַעַל
 בִּיְיַיְדָן מַאֲרַמָּאַרְזַוְיִסְעָה הַעַנְטָלָעָה,
 אוון אַשְׁפְּרוֹנָן תֹּזֶד דָּרָכָן זַי פָּעַנְסְטָעָן,
 גַּנְאַס אַרְוִים, אַין נַאֲכַט אַרְיוֹן!
 (אַפְּ).

קְצַבְּיַם.
 וועל'mir טרינקען, וועל'mir זויפען,
 אוון פָּאַרְשְׁכּוֹרְטָן, וועל'mir שַׁאֲרַפְעָן,
 שַׁאֲרַפְעָן, שַׁאֲרַפְעָן בְּרַיְמָעָן מַעֲמָעָן,
 פָּאַרְדָּן בְּיַיְכָעָר פָּוּן די שׂוֹחָטִים!
 (אַפְּ).

זַיְנַדְיַגְעַד
 (צָום שַׁלְאָסְעָר).
 שלויַף, שלויַף, עַנְדִּיגַן דִּיְוַן זַאַר.

שַׁלְאָסְעַד.
 אֹיֶף וּוּמְעַם חַשְׁבָּוּן?
 (אַפְּ).

זַיְנַדְיַגְעַד
 (כָּאַפְטָן די אַיְוֹנְגַעַשְׁלִוְוַפְטָעָן רִינְגַפְוָן דַעַר קִיּוּט, ווֹיל זַי אַיְבָעַרְיוֹיסְטָעָן.
 פְּרוֹאוֹוֹת מִית הַעַנְטָן אוֹן צַיָּוָן).

זווען עטווואס קראפטע!
 קיין הענט, קיין ציין —
 עם האט געליהט א רויין אין הארץ!
 ב'בון א נאכטיגאל געוווען,
 א נוי פרייליננס-לייד געזונגען —
 אוון א קענינג אין מאנטעל אוון קרוין —
 (או זי קיטש נישט נאך.)
 חילאָט, חילאָט —
 (זו דער באנק זו.)

שלאָפטע ? —
 ב'חאָב מורה העכער צו רופען, —
 ס'זעלען זיד שאטעהן פארזאָמְלָעַן —

(פּוֹיזַע. אָוִיפַע גַּעֲזִיבֶּט פָּוּן דָּעֵר שׁוֹלְדְּשִׂיר בְּאוֹנוֹזֶם זַיְק אַ שׁוֹאָרְצָע
 קָאָז.).

וואָר בִּיטְטָה דָו ?
 קומסטט פָוּן דָאָרט ?
 נאָד מַיְוִין נְשָׁמָה קומסטט דָו ?
 גַעֲקוּמָעַן דִי צִוְיט ?
 ב'חאָב זַי פָאָרְקַוְיפַט ?
 האָב אַיְוָד דָאָר אַ היְכָע,
 אַ סְעַנְיָגְלִיךְ-שְׁטָאָלְצָע פָאָרְקַוְיפַט !
 אוון האָב אַ דָּרְנוּדְּרָטָע,
 צוֹטְרָעְטָעָנָע, באַשְׁפִּינְגָּעָנָע —

(מייט שטְיוֹגְעַנדָּר שְׁרָקָע.).

כ'קָאָן פָוּן דִיר קַיִן אוֹיג נִישְׁט וּוּנְדָעַן,
 בְשָׁופְסָטָן, זַי אַ שְׁלָאָנגָן דִי נְשָׁמָה אַיְן מַיְר,
 זַי אַ פְוִינְגָעָלָע צְאָפְעָלָט זַי
 אוון פָאָרְשְׁטָאָרט אַיְן מַיְר —
 לְאָזָן מַיְר.
 כ'קָאָן דָאָר, אַ גַעְבּוֹנְדָעָנָה,
 פָאָר דִיר נִישְׁט אַנְטָלוּיְוָפָעָן —
 וְעוֹר דָו בִּיסְט, רַחֲמָנוֹת האָב,

אין פָּלִישׁ אֹוֵיפֶן דַּעַר קִיְּט

ברעננט מיד די געהערען אוים
מייט דיין בליך. די נשמה
זוננט דו מיר מייט ד'אוינגען אוים —
כ'שרעך מיד פאר דיר,
כ'פאל פאר דיר אין שטוייב אויפֿן פֿנִים,
כ'שטרעך מיד אוים —
(שומט עט).

ד ב

(געהענדיג צו חצאות, מיט גרויס וחמננות).
אזוו, אזוו — אין שטוייב פאר נאט!
פאר זיין ליעבען נאמען אין שטוייב;
ער וועט שטראעטען אוים זיין ארעם
און הויבען דיך —
און אייד וועל גערענטען דיך
און ביי חצאות דערמאנטען דיך...

(צו די ביהימדרש טרייפט)

פֿאָרְחָאָגָג

דָּרִיְתָּעַר אַקְטָן.

חצוחת-ציווית. אין דער לופט ציטערער דאס געבעט: דײַטְלֶרֶך, נאָר פון אַזעהר קליגנעם עולם, אַין שול; אלס גערויש פון אַגראָעערען עולם — פון בִּיתְהַמְּדָרֶשׁ. פון צוֹוּת צוֹ צִוּוֹת פָּלְלוּן אַרְיוֹן אַין געבעט אַיְנוֹצָעַלְנָעַ הַילְבִּיגָע אַין שאַרְפָּע טענעער פון אַן אַיבָּרְמִיטִיגָעַ הַתוֹּנָה-מוֹזִיק.

(משוגע'גער ליגט אַוִיפֵּן געלעגער; זינדייגער רײַסְטְּ דַּי קִיְּט אַוִיפֵּן;
געשלוּפְעַנְעָם אַרט מִיט דַּי הענט אַין צַוְּן, בלְיַוּבֶּשׂ מִיד.)

זִינְדִּיגָּה.

אַזְוֵי אָחוֹן קְרָאָפְּטָם,
אוֹנוֹ צַוְּדָעַר הַעֲכַמְטָעַר קְרָאָפְּטָם
אַזְוֵי עַהֲנָלִיךְ!

(משוגע'גער זעטע זיך נַיְגַּעַרְוִיג אַוִיפֵּן.)

אִידְעָעָן —
פִּינְסְטָרָעָר וּוּעַלְטָעָן צַוְּשְׁטוּרְמָעָן;
חַלְמָוֹת —
נִיְיעַ, זָוְנְשָׁטְרָאַלְעַנְדִּיְיעַ,
מִיט גַּזְעָנָג בְּאַגְּנָסְעָנָג,
בְּלִיהְרָעְנְדִּיְיעַ וּוּעַלְטָעָן צַוְּבָאַשְׁאָפָעָן.
אוֹנוֹ פָּוֹן אַיְנוֹמָאַל גַּעַשְׁעוּהָעָנָעָם —
אוֹוֹפָה דַּעַר קִיְּט!
שְׁלַאֲגָעָן צַוְּמָהָרָאַז
וּוּאַלְעָן צַוְּפָלְאָסָעָן גַּעַבְעָט —
נְשָׁמוֹת אַין הַעֲרָצָעַר צַוְּגָאָסָעָן,

העלפטען קאו איד נישט —
 אוון זענען אנטפלעקט מיר די סורות פון דער נאכט,
 די גרויל, וואס ריסטען זיך פון איהר שויין,
 פיהל די ווארעמעקייט פון בלוט, איזדרער ס'זוערט
 פארגאסען.
 שלאגען זיך מיר אין די אויגען אפ די פלאמען,
 איזדרער מ'האט זיך איזיסגעשיקט —
 איך שוויג!

(א פארשפערטיגטער איד געהט אין שוחל אריין צו החות. קומענדיג
 פארביי דעם זינדייגן, שפיט ער אויפ).)

זין דיבער.
 שפייט אוף גאט!

(דער איד, דערשראקען, אפ).

משוגען ער

(זיך אויעפאצענדייג).

ニישט היומליך מיט גאט:
 ביליצען פון קאלטער מעסער אין ד'אויגען,
 די גולדער — שטאר, אין נבעל איזינגעהילט,
 אוון געדיכטער וווערט דער וואלקען. —

(אַרייסגעהענדיג פון פֿאַלִיש).

ב'געה מיר צעהלען מײַנע שטערען.
 ב'טרעט דיר מײַן געלענער אָפ.
 (אָפ).

ברכיה סטאכטער
 (קומט אַנטְזּוֹלְוִינְפּעַן האָלְבּ נַאֲקַעַט).

ב'קום צו דיר...
 פון אונטער זיין הייציגען אַטְעַם,
 פון אונטער די שוויסיגע הענט —
 כמעט אין העט פון בעט אַרייס...

(א) דער זונדיגער ענמפערט נישט, דערשראָקען,¹

שוווינטס?

פִּינְסְטַּעַרְצָאָרְנוּג אֵין דִּין בְּלִיק?

(טָאָן-עַנְדְּרָוָן.)

פָּאָרְצִיּוֹ!

אֲ רָגַע הָאָב אִיר גָּעַלְיוֹקָעַנְט אֵין דִּיר,
צָוְלַיְעַב דָּעַם מָאָטָעַנְס וּוַיְסַעְנָא קָאָפּ,
צָוְלַיְעַב דָּעַר מָאָמָעַם קְרָאָנְקָעַה הָאָרֶץ,
אוֹן מִיט שָׁאָנֶד אוֹן שְׁפָאָט גַּעַשְׁרָאָקָעַן!

זִינְדִּיגָּעָר

(אַלְזַ נָאָד שְׁמָאָר.)

גַּעַה!

בְּרָכִיָּה' טָאָכְתָּר.
כְּיוּלָדִיר בְּאָפְרִיעָן,—
אוֹן בְּאָפְרִיאָטָע — —

(א) דער זונדיגער שְׁטוֹיסָט זִיד אָפּ)

שְׁטוֹיסָט מִיד אָפּ?

(פּוֹיוֹזָע. זַעַתָּר צְעַרְטָלָן בְּעַטְעַנְדִּיגָּה.)

כְּבֵין דָּאָר דִּין גַּזְאָנָג גַּעַוּעַן?

כְּבֵין דָּאָר דִּין אַיְינְצִיגָּע בְּלוּם גַּעַוּעַן?

דִּין הַיְּלִינְקִיּוֹת — —

זִינְדִּיגָּעָר.

פָּאָרְשִׁיּוּכְט!

גַּעַוְיִקְעַלְתָּחָט זִיד אָרוֹם דִּין נַאֲקָעָטָעַן הָאָלָן!

אֲ פְּרַעְמְדָעָה אָנְטָן!

אֵין דִּין אָוִיג, אֵין דִּין הַיְּמֻעָל-בְּלוּעָן!

הָאָטָם אֲ פְּרַעְמְדָעָה זִיד גַּעַטְוקָט!

הַיְּלִיגָּע זַעַנְעָן דִּינְנָע לִיפְעָן מִיר גַּעַוּעַן,

צָוָם בְּיוֹתְהַמְּקָדֵש צָוָויִי פָּאַרְמָאָכְטָע טַוְוָרָעָן,

אוֹן דָו חָאָסָט זַיִ פָּאָר אֲ פְּרַעְמְדָעָן

הײַסען אָטְעַם אָוִיפֿגָּעֵשְׂאָסְעָן...
 אָזֶן אַיְוָנָגְעָזָפְּטָהָסְטָה דָּו דָּוֹרְדָּזְזָיִ
 פָּוּ אַפְּרָעָמְדָּעָןְעָמְנָשָׁדָּעָם שָׁאָטָּעָן!
 אָזֶן עָרְוָאָקְסָטָה אַיְן דִּירָ!
 אָזֶן עָרְוָאָקְסָטָה!...

(פָּאָרָשְׁטָעָלָשׂ זִיךְ ס' פְּנִים.)

אָז אָפְּנָאָט אַיְן מִיּוֹן חִילְגָּטוֹם,
 אַיְן קְדָשִׁי קְדָשִׁים — אֲגַע — —

(בָּאָפְּרָיוּעָנְדִּיגְגָּה דָּאָסְ פְּנִים.)

בִּיסְטָ פָּאָרְשָׁוּעָכְטָ...

בְּרָכְיָחָסְטָ אֲבָטָעָר
 (לְאַזּוֹת זִיךְ פָּאָרָאָהָם אָוִיפֿ דִּי קְנוּי).
 פָּאָרָצִי —

זִינְדִּיגְעָרָה.

שְׁוֹוִינְגָ!

וְוי בָּרָעָנְדִּיגְגָּעָ דָּעָרָגְעָרָ שְׁטָעָכְטָ מִיד יְעָדָר קְלָאָנָגָן!
 דִּיּוֹן אַמְּאָלִיגְגָּה חִילְגָּה בִּילְדָּה,
 פָּוּ לְיִכְתִּינְגָּעָ שְׁטָעָרָעָן צְוֹזָעָנְגָּעָשְׁטָעָלָט,
 שְׁטָרָאָלָט אַיְן מִיר —
 אָזֶן פָּוּ דִּיּוֹן פָּאָרְשָׁוּעָכְטָעָן בְּלִיקְקָה
 לְשָׁתָּם זִיךְ אֲשְׁטָעָרָן נָאָדָא שְׁטָעָזָה...
 גַּעַה!

בְּרָכְיָחָסְטָ אֲבָטָעָר
 וְאוֹ אָהָיָן?
 כְּבִין פָּוּ מָאָנָס בְּעַט אָרוּוּם,
 פָּוּ טָאָמָעָ-מָאָמָעָם הָוִי אָוּוּקָ...

זִינְדִּיגְעָה
 צָוָם טִיּוֹד, צָוָם טִיּוֹד...
 פְּלוֹאָוֹ דִּיךְ וּוָאָשָׁעָן דִּיּוֹן...
 פְּלוֹאָוֹ דִּיךְ וּוָאָשָׁעָן דִּיּוֹן...
 ...

ברכיה'ס טאכטער
זוי געזונט!

(אפ.)

ברכיה—ברכיה'ס וויב, טאכטער—שניר ען
אוֹן אַיּוֹד עַמְעַם — מַעֲנֵשׁ עָן.

— זַיְהוּ עַרְגַּעַץ דָּא...

— כַּהֲבָזִי לְוִיפָּעַן גַּעֲזָה...

(באלוכט דעם פלאיש.)

— זָכֶת זִי אַיּוֹן דָּעַר שָׁוֵל —

— אַיּוֹן דָּעַר וַיְיִבְּעֶר שָׁוֵל,

— אַזְמַן בִּיתְהַמְּדָרֵשׁ אַרְוִיף!

— אַוְיָף דַּי בִּידָּעַם זָכֶת!

(מענשען צולויפען זיך, וואו מען שיקט זיך. מענשען מיט לאטטערען
לויפען אהין אוֹן צוֹרִיךְ אַיְבָּעָרֶן שָׁוְלָהּוּף.)

איַן שָׁוְלָשִׁיר אוֹן אַוְיָף דַּי בִּיתְהַמְּדָרֵשׁ טְרֻפָּעָר בָּאוֹויזָעַן זיך חַצּוֹתָ
איַדְעַן, וַיְיִבְּעֶר—אוֹוֹת דַּי טְרֻפָּלָעָר פָּוֹן דָּעַר וַיְיִבְּעֶר-שָׁוֵל.)

ברכיה'ס וויב
גיב מיר מײַן פֿאָרְפּֿהָרְטָע טְאַכְטָעָר אַפְּ!

ברכיה.

מײַן אַיְינְצִיגָּעָן אָפְעָל פָּוֹן אַוְיָג,

מײַן לְעַצְמָת גַּעֲפִיחָל אַיּוֹן הַאֲרַצָּן,

נְגַעַצְתָּעָן גַּעֲדָאנָן אַיּוֹן קָאָפְ...

אַ שְׁוֹ� עַס טָעַר.

גיב מיר מײַן פֿאָרְפּֿהָרְטָע שְׁוּעַטָּעָר אַפְ...

ברכיה.

אַלְעַז גִּיב אַיְד דִּיר אַוּוּק,

גִּיב מִיר מִיּוֹן טְאַכְטָעָר אַפְ:

אַלְעַז קְלִיּוֹטָעָן, אַלְעַז חַיּוֹזָר,

מִיט דַּי תְּבוֹאָות אַוְיָף דַּי בִּידָּעַם,

מִיט דַּי רַעַנְדָּלָעָר אַיּוֹן דַּי שְׁלָעָר...

ברכיהּס ווֹוִיבּ, טעכ טער אונז ש נירען.
 — נא דיר, נא דיר אלֶיז אווועק!
 — ניב אונז אונזער שועטער אפּ!
 — האסט דו צירונג! — אט א שטערטן.
 — האסט דו אלֶע ציטער-נאדען.
 — האסט דו די אוירינגענד און קראעלען —
 — האלֶיזבענדער, פערעלען און אפאלאען...

(אוַף די בית-המְדוּש טרעד מאָכט זיך אַזָּאָרָע, מען לאָזָט דורך דעם רַב.)

בְּרַכְיָה.

(צופֿאַלענְדרֿוֹג צו אַיהם).

רבּי,
 מײַטֵּן כה פּוֹן אַיוּרְתּוֹרְהָה
 באָפְּרִוִּיט זַי!
 רַהֲאַט זַי עַרְגַּעַץ דָא באָחַלְטָעַן;
 מײַט אַכְשָׁוֹפּ זַי פָּאַרוֹוָאנְדָעַלְטָ
 אַין עַפְּעָם ווֹאָסּ,
 כְּזֹוִים נִשְׁתְּאַין ווֹאָסּ...

שְׂטִימָעַן

(פּוֹן ווֹוִיט אַיבְּעָרְן שְׂוִילְהַוּיק).

— עַמְּזִין לְוִיפְּט צוֹם טִיךְרָה,
 — אַ ווֹוִיסְמָע גַּעַשְׁטָאַלְטָ
 — אַין אַיְוָן הַעֲמָה,
 — אַ פְּרַוְיָעַן-גַּעַשְׁטָאַלְטָ...

(פּוֹיזָע)

— גַּעַשְׁוִינָה, שְׂיִפְּלָעָה, שְׂמָרִיךְ,
 — אַרְיוֹנָנְגַּעַשְׁפְּרוֹנוֹגָעַן דִי גַּעַשְׁטָאַלְטָ
 — שְׂוֹוִימָט אַרוֹים, שְׂוֹוִימָט אַרוֹים,
 — טִיקְמָט זִיךְ צָוִירִים,
 — שְׂוֹוִימָט דָעַר קָאָפּ אַרוֹים,
 — שְׂוֹוִימָט נָאָךְ די לְאַגְּנָעָהָר...

(די שטימען דערווויטערען זיך, אלע פון פאליש אפ, אויסער דעם זונציגען).

— רודר ! רודר !
— שטויסט מיט אלע קראפטען צו ! ...
— טומט איז אוייס ... טומט איז אוייס —

משו גע' גע' ר
(קומט פון שליחיות צורייכ).

וועט זיך ווינגען אינעם הימעל.
מייט ד'שטעדענעלעד זיך שביבלען !
האסט דאס דז אוייס דעם געשיקט ...

(זעצעט זיך אוייס דער באנק).

ראיין נאדי גאט און שוויגט !

או יס גע' לאס גע' ע
(קומט אנטזולויפען).

ס'חאבען ווינטנען מיר געוועקט
אוו פון בעט ארויסגעריסען,
אוויף די פליינעל מיר געטראנגען,
זונדרינגער, צו דיר ...
חאבען אויפגעוואכט איזן מיר
א פלאם צו דיר איזן טייפען הארגן.
לעש מיר, זונדרינגער, די פלאם,
ביי דער זונדרינגער די פלאם ...

זוי גיד יגעה :

דו ביסט ריין !
דיינע זונדרינג געדאנקען
פליהען ארויס פון דיר,
ווערעו נשות פאר זונדרינג זאכען,
זוי אנטלוייפען פון דיר,
וואי שאטען און נבעעל פאר א ליכטן,

אין פֿאַלְיִישׁ אָוּפֶת דֵּעֶר קִיְּט

37

פארן! ערשותנו מארגען-שטראלן,
דו בלוייבסט דיוון, שטענדיג ריוון!

או יס געל אס ענען.
ניין!

נייע וועבען זיך, נייע,
ברעגענדיגער, פֿלאַמענדיגער!
קומ צו מיר, קומ מיט מיר,
כ'ריים די קייט די איזעראַנע,
כחאָב די קראָפט דיך צו באָפְּרִיעָן,

(רייטש איבער די געשלזעפענע ריגג פון קייט; ציחת איהם צו דער
ווײַיבָּרְדּוֹל).

קומ אַרוֹוָת, אַהוָן אַרוֹוָת,
אוּפֶת די תחנָות, אוּפֶת די תפְּלוֹת,
אוּפֶת די דָּרְבָּנוּוּיִקְמָעָן בְּלָעַטָּעָר
פָּוֹן אָוּמוֹזִיסְטָן פָּאַרְשָׁאָטָעָן טְרָעָרָן, —
קומ, וועקען די שְׂטִילָעָשׂוֹל,
די צְנֻעָה/דִּינָג פָּאַרְשָׁטוּמָעָשׂוֹל
מִיט גַּעֲשָׁרִי פָּוֹן הַעֲכַטָּעָן בְּנוֹנָט,
סְדַעַכְעָן פָּוֹנָס דָּוִיטָסְטָעָן גְּלוֹק —

(ציחת איהם צוֹרִיק פָּוֹן די טְרָעַפְּלָעָךְ אַרְאָפֶת צו דער שְׁוֹלְ-טּוֹרָה).

ניין, ניין, אַהֲרֹן —
אַפְּרִיאַסְעָן וּוּלְ'מִיר זַיְן פְּרוֹכָת,
פָּוֹן די פְּרוֹמְסָטָעָן הענט גַּעַשְׁטִיקָט!
שְׁלָעַפְּעָן פָּוֹן אַרְוֹן די תּוֹרָה אַרוֹוָת,
אוּפֶת די יְרִיעָות, דָּארָט, וּוּאוֹ עַר הַאֲטָט
טִיף אָוֹן שְׁעַנְדְּלִיךְ מִיד בְּאַלְיְוִינְגָט,
מִיר גַּעֲרָעָלָט, מִיד פָּאַרְשָׁאָלְטָעָן,
דָּארָט וּוּלְ'זָן דִּיךְ מִיְּנָעָן אַרְעָם שְׁטִיקָעָן,
מִיְּנָעָן אַטְמָעָם דִּיךְ בְּרָעָנָן,
מִיְּנָעָן בְּרִיסְטָעָן דִּיךְ קִיהְלָעָן.

זינדי גער

(ציהת זיך צום שליחויף צו).

ניין, ניין, אהינו קומ, אהינו —
 יענע היילינגקייט פארשוועבען !
 דארט צום טיבעל, צוישען הווענות,
 דארט צום וועלדאל אויפֿן ברען,
 דארט, וואו די בארכאהרטציג-היילינגע שכינה
 האט מיר אין איהרע אראט נעוויגט,
 איבער מײַן פנים געאטטעט ;
 וואו איהרע היילינגע טרערען
 האבען איבער מײַנע לִיפֿען געטרויפֿט...
 אונ איהרע היילינגויסע הענט
 האבען מײַנע האָר געלאָט, —
 אונ לייטזעליג-היילינג אוינגען
 אריינגעשטראָט דורך מײַנע
 א היילינגע נשמה אין מיר,
 אהינו קומ ! ס'קדשיךדים פארשוועבען !
 איבער'ן לוייכט גשרומפענען וואסער-שפיגעל
 ציטערט נאָר דער שכינה'ס הארפֿען-קֶלאָנג !
 צויעשען די ציטרינע קנייטשען,
 פון שפֿיצְיָינָג הושענא-בלעטלעך
 שוועבט נאָר איהר היילינגער רוייזען-אטמעידופֿט,
 אין דער נאָז פון לבנה-ליכט
 שוועבט איהר רײַנקויט נאָר !

(שטעלט זיך אַפּ)

חא ! חא ! חא !
 מ'ציהת די שכינה פון וואסער אַרוֹיט,
 אַראָטגעהאנגעגען גַּליַּדער,
 צוועפֿרעדעם דאס וווײַסע העמד !
 אונ די האָר אַרוֹם לִיבּ,
 אונ די אוינגען צוגעמאָכְט, —
 פִּיט גְּרִינְעָם גְּרָאָן,

אוֹן פָּאַלְיוֹשׁ אָוֹפֶךְ דָּעַר קִיִּט

מייט שלויום פֿאַרְקְּלָעֵפֶט,
אוֹן וּוְאַסְעָר, וּוְאַסְעָר טְרִיפֶט, טְרִיפֶט...
אַחֲין קָומֶן, קָומֶן! —

(צִיהָט זַי וּוּוִיטָעָר.)

מְשֻׁוְגָעַ נָעָר.

כְּגַעַת אַיְידָן נָאָר!

כְּגַעַת אַיְידָן נָאָר!

(פֿאַרְחָאנְגָג)

פִּינָּאכֶט אַיְפֵן אַלְטָעָן מַאֲרָךְ.

אֵן זָאָר אֵין פִּיעָר אַקְטָעָן.

(פֿערזֿוֹפֿיזֿירַט).

פֿעַרְזָאנָעָן :

א) לְעַבְעַדְיִגְעָן :

בְּדֵחָן.
לְאַמְפָעָן-לְעַשְׂעָה.
דִּיבְטָעָה.
וְאַנְדָעָרָה.
עַדְ "אוֹן "זַי" — אֲוֹנָגָעָ רַאֲמַנְתְּוֹשָׁעָ פָּאָר,
צְוֹוַיְיָ מִיְידְלָעָד — אַיְינָעָ פָּוָן זַיְמִיטָא בְּרִיאָת,
פָּאָרְשָׁפָעְטִיגְטָעָ קְרָעָמָה.
וְוַיְיִבְעָה.
מִיְידְלָעָד.
חַדְרָ-אַיְנָגְלָעָד.
נַאֲכָטְדִוּעָכְטָעָה.

ב) שָׁאַטְעָן פָּוָן עַוְלָם-חַתְהָנוֹן :

יְרִיד-לְיִיְתָן.
מְקוֹבָל.
בְּעַלְיָה-עֲגָלוֹת.
חַזְן.
אֲוֹנָגָעָ וְוַיְיִבְעָה.
גַּעֲפָרְוִירָעָנָע.
בְּעַלְיָה-בְּתִים.
חַבְרָה-נְוֹשָׁאִים-שְׁמָשָׁן.
מְשֻׁבְיכְלִים.
עַרְ "אוֹן "זַי" — נַומְעָרְ צְוַויָּה.

אַרְבָּיוֹת עָר — צוֹוִישׁעַן זַוִּי;
 אַ לְאַמְּעָר.
 אַ גַּעַח אַנְגַּעַנְעָר.
 אַ גַּעַק עַפְטָעָר אָוָן
 אַ בְּלִינְדָּע.

ג) מְתִים פָּוּן קְבָרִים אַרְזִיסִים:
 אַ גְּרִיזָה
 אַ פִּיקּוֹרְסִים.
 יְוָנָגָעַלְיוּט.
 "עָרָ" גּוֹמֵעַר צְוַויִּי אָוָן "זַוִּי".
 גַּעַפְרוֹזְוּר עַגְעָע.
 אָז אַלְטָע אַרְעַטָּע טַוְחַטָּע.
 אַ בְּלָה.
 שְׁמַשְׁיִם.
 אַיְנָגָלְעָד.
 מַיְידֶלְעָד.
 אָז עַלְטָעָרָע מַיְידֶלְעָד.
 אַ בּוֹגְרָת.
 אַ מְסָר — מִיטַּה דַּעַר אַרְזִיסְגְּעַרְיָסְעַנְעָר צְוַגְגָאַיִן דַּי הַעֲמָת.
 אַ קְצָב — אַ מְאַבְּלָטְרָפָות, מִיטַּה אַן אַנְגַּח אַנְגַּעַנְעָר
 לוֹנְגָאַנוֹזְלַעַבָּעָר אַוִּיפָּעָן חַלְזָן.
 אַ זִּינְדִּיגָּע — אַוִּיסְגַּעַשְׁמִירָט אַיִן סְמָאָלָע, אַנְגַּעַזְעַטָּמָע
 פַּעַדְרָעָן.
 קְלָעָזְמָעָר פָּוּן בְּרוֹגְעָן.

עם שְׁפִילְעָן אוֹיד מִיט:

דַּעַר אַלְטָעָר גַּעַץ אַיְבָעָרָן בְּרוֹגְעָן —
 חַאָלָב מַאָן, חַאָלָב וּוּיְבָמִיט אַחָרָן אוֹף דַּעַר מַעְלִיבָעָר
 זַוִּוָּט.

ש מ י י נ ב י ל ד ע ר פון ריטער אוון גויטטלווב אויַף זער
מויער פון מאגיסטראט,
קלויַס טער-גלאָס,
שטאדט-זויַיגער איבער'ן מאגיסטראט,
מאָרגענשטערן אוון
דעָר בְּלָעֶבֶןָעֶר הָאוֹ אָוִיפָּן שׂוֹלְדָאָה

א מארך פון אן אלטער שטאדט אין פוילען, געטהיילט אויף פיער, דורך א קרייזברוק פון א שימערירענדיגען שטיין. די ברוקירשטע קווערל-יניע פירחט: רעכטס — צום שלגער-סעל; לינקט — צום קלוייסטעריגעסעל; די גראדע — צום געסעל, וואס טיילט דעם הינטערגרונט פון מארך אויף צווויי העלפטען, און פאָרוֹאַנדְּעַלְּט זיך, באָרגְּגַּאַוִּיפְּט אַרְגִּיסְט לוֹוֶפְּעַנְּדִיְּגְּ פון שטאדט, אין אַ�וּעַ, וואס פָּאָרְלוֹרְט זיך אַין
פארגעבעלטען חָאַרְיוֹןְאַנְטְּ.

אין מארך (פון פָּאָדָּרְטְּ צום הינטערגרונט) — רעכטס: אַ שלְּוָלְּ, פון דער זויט געזען: האַלְּבִּיךְ-לְּעַכְּדִּיגְּעַ פָּעַנְּטָעַר מֵיט פָּאָסְטְּ אַוְסְטְּגָּעַשְּׁלָאַגְּנָעַן שְׂוִיבְּעַן, אַונְטָהְרַעְנְּ אַוְסְטְּמָעוֹלְיִישְׁ אַוְסְטְּקָעְמָעַן דָּאַר, מֵיט אַ בְּלַעַבְּעַד נָעַם חָאַן אַלְּסְטְּפָּעַנְּדָעְלְ אַוְיְפְּן שְׁפִּיְּן.

די שלגאָס. אַ חורבה מֵיט בְּרַעֲמָרְפָּאַרְשְׁאַלְּגָגְנָעַ פָּעַנְּטָעַר אַון שִׁיפְּ אַוְיִף אַ האַקְּעַן, הַעֲנַגְּנָדְגָּעַן האַלְּבָּעַן פְּוּיעַר. אַין הַינְּטָעַרְגְּרָוְנְט בֵּיז דָּעַר גָּסְט — אַלְּטָעַ הַיּוֹזְעַר; מַאנְכָּעַ מֵיט גָּאנְיִיקָּעַ, צָו וּוּלְכָעַ עַס פִּירְהָעַן טְרַעְפְּ, דִּירְקָט פִּון מארך אַרְוִיְּטְ, לִינְקָט: אַ שְׁעַנְקִישְׁטוֹב — גְּרַעַלְעַ שְׁוִילְדָעַן; קוּעַר אַיבָּעַר דָּעַר טִיר — אַ שִׁילְד מֵיט בּוּכְשָׁטָבָעַן פִּון לעַמְּפָלְעַן. אַ פָּעַלְשָׁעַרְ-שְׁטָבוֹב: פון אַיְוֹן זִוְּתְּ טִיר אַ רְוִיטְ, קְרִיְזְ-לְּעַמְּפָעַל, פון דָּעַר צְוַיְוִיטָעַר — בְּלַאֲגָקָעַ מַעֲשָׁעַנְעַ טַעַר אַוְיִף אַ דָּאַטְ, דָּאַס מַאֲגִיסְטְּרָאַט: אַן אַלְּטָעַ מוּעַר מַוטַּשְׁוִינְ-בִּילְדָעַר פִּון פּוֹוִילְיְשָׁעַ רְוִיטָעַר אַון גִּיסְטָלְכָעַ. אַלְּטָעַ גַּעַמְּוּעַרְטָעַ הַיּוֹזְעַר. צְוַיְשָׁעַן זַיִּי, אַין הַינְּטָעַרְגְּרָוְנְט, צָוּנוֹנְקָעַל צָו בֵּיז דָּעַר גָּסְט — אַ נִּיְּהָוּזְ מֵיט אַ בָּאַלְקָאַן אַוְיְפְּן עַרְשָׁטָעַן שְׁטָאַק. פון הַינְּטָעַרְגָּטָעַן, אַיבָּעַר דִּי הַיּוֹזְעַר פִּון מארך, הַוִּיבָּעַן זַיךְ: לִינְקָט — אַ מַאֲרָמְאַרְגָּעַר טְרוּעַמְט

א גאלדענעם קריין פון א קלוייטער. רעכטס — מאטע פענגי-
טער, אונטער א דויטען דאך מoit אלערליי קוימענדלעך פון
א פאבריך. אינטערן מאָריך, בענטער צום צושויער, אן
איונגעלענער ברוגען אונטער אן אלטען פֿאָרגוינטען שטווינ-
בילד פון א געץ — אן אומגעטויער, האלב מאָן, האלב פרוי,
מויט א האָרְן אויף דער מעיליבער זויט קאָפ.

עֲרָשָׁתָּעַרְאַקְטָה.

ערשטער פארהאנג.

וּ אֱנֹדֶעֶר

(זעהר מיד, פון לינקס צו רעכטס געהגענדיג).

דעָר זעלבעוּר הימעלַ, די זעלבע שטערען,

די זעלבע ערַ. —

אוֹן דָּאָס אוֹיעֵר הערטַ

אוֹן ווערטַ נִישְׁתַּמֵּיד פָּוּן הָעָרָעַן;

דָּאָס אוֹיְגַּן ווערטַ פָּוּן זָהָן נִישְׁתַּמֵּאטַ...

פִּים ווערטַן מָאָטַ...

(זעהט זיך בי דער שוֹלְמוּיעַר).

דָּא אַיְן שָׁאָטָעַן פָּאָרְבָּאָרְגָּעַן,

רוֹחַ אַיְךְ בֵּין מָאָרְגָּעַן.

אוֹן דָּאָס חָאָרַץ, ווֹאָס הערטַ נִישְׁתַּמֵּאטַ צָו נָאָגָעַן,

זָאָל זִיךְ, בֵּין עַם ווּעַט טָאָגָעַן,

אַלְיוֹן שְׁבִּינָעַן אוֹן וועבעַן

פָּוּן יָעָנָעַר זִוְּיטַ לְעַבְּעַן...

פָּוּן יָעָנָעַר זִוְּיטַ לְעַבְּעַן...

(שפָּאָרַטַּן דָּעַם קָאָפַּן דָּעַר מְוּיעַר, דָּרִימָלַטַּן אַיְוֹן).

צְוֹוִוִיטָעַר פָּאָרְהָאָנְגַן.

אַ פִּיכְמַדְגָּעַלְדִּיְגָּעַר שְׁפָעַלְבִּיכְרַ אַוּוּנָטַ.

די קָאָרְגַּעַ מָאָרְקַ-לְאָמְטָעַרְעַן צִוְּטָעַרְעַן אַיְן בָּאָוּגְּלִיכְעַרְעַן רַעַן

ביניינאכט אוייפין אלטטען מארך

9

גענכטיגען פֿאָרְבִּיגַע רעדנער. די שילד און טירישויבען פֿון שענק פֿלאָמען. דאס רויטען קרייזלעטמעטל בְּלָאַצְט. די בלאנס-קע מעשנען טעלער וויגען זיך אויף דעם דראָט. טורעם און קריין בלאנקען גויסטערהאטט, ואָרטענדייג אַ ציטערדייגען שאָטען קווער אַיבְּרֵין מאָרך. ווי מיט אַנגעצענדענע אויגען, פֿון דער טופקייט פֿון די גאנקעס אָרוּס, קוקען די אלטער הייזער אין מאָך אָרוּס. די פֿאָרְבִּיךְ פֿון חינטערגאָס — מיט אַירְהָעַ מְאַטְּלָעְגְּלִיכְעַ פֿעְנְשְׁטֶעֶר — מִיד; די של — ווי אויף אַוְיסְגָּעְשָׁלָאָגְעָעָן שְׁפָאָקְוּלָעָן — אַיבְּרָגְעָשְׁרָאָקָעָן, אָנוֹן, ווי אַוְיסְגָּעְרָגְעָט, דער באָלוּיכְטָעָר צוּוּיטָעָר שְׁטָאָק פֿון אַיבְּרֵין באָלְקָעָן אין נְיוּם הָזִוָּן. פֿון אַיבָּעָר דער שְׁרָעָד קָוְגָּעָר שְׁלָוּ צִיחָת זִיךְ אַין מאָך אָרוּס אַ גַּעֲבָלָה, וְאָסָס ווּרְעָט וְאָסָס אַמְּאָל גַּעֲדִיכְטָעָר, לְאַזְוָת זִיךְ אַרְאָפְּ אַלְזָן נִידָּעָרְיָוָה, זְאָפְּט אַיְנוֹן אַין זִיךְ דֻּעָם הָזָן, שְׁפָעְטָעָר דֻּעָם שְׁוֹלָד אָנוֹן גִּיסְט זִיךְ נְאָר שְׁפָעְטָעָר צְוֹזָמָעָן מִיטְּזָן שאָטען פֿון קלְוִיסְטֶר, אָנוֹן פֿאָרְפּוֹלָט דֻּעָם מאָרך.

אויףין צוּוּיטָעָן שְׁטָאָק אַין נְיוּם הָזִוָּן אָיז, קענטהָגָה, אַ רְוִוָּה-שְׁעַנְדִּיגָּעָ פֿאָרְזָאָמְלָאָגָּה. אַפְּטָרְוִיסְטָעָן זִיךְ פֿון דְּאָרְטָ אָרוּס אַוְיסְגָּעְשְׁרָיוּיָעָן; צְוִיהָצְטָעָן דִּיסְפָּטָאָטָמְטָעָן-קְעָפָעָבָאָוְוִוְוָעָן זִיךְ אַין פֿעְנְטֶעֶרֶר... אַ. דַּ. גַּ. פֿון שענק חָרָת זִיךְ אַ פֿרְעָהָוִילְךְ גַּעֲרָוִוָּשׁ. מְאַנְכְּמָאָל — גַּעֲזָאָגָּה. אַיְנוֹן די גַּעֲלָלָעָר (רְיעַבְתָּמָה, לִינְקָט אָנוֹן אַין חִינְטָעָרְגָּרְגָּטָה) פֿאָרְמָאָקָעָן פֿאָרְשָׁדָעָר שְׁפָעְטָעָר, תְּיִגְעַט עַקְרָעָמָעָר דְּיִקְלְוִוְוָתָן. פֿון צִוְּיָוָת זִיךְ צִוְּיָוָת הָעָרָת זִיךְ דָּאס צְוַקְלָאָפְּעָן פֿון שְׁוּוּרָעָ טִירָעָן, דָּאס פֿאָרְלָעָדָגָן פֿון קוּוּרְ-אָיזָעָן, דָּאס קְרִיְעָן פֿון אַלְטָעָשָׁלָעָר אַ. דַּ. גַּ. ווּוּבָעָר אוֹיף די גָּאנְקָעָס ווּוּרְטָעָן אַט אַיְנוֹן קְוקָעָן אָוּסָט די פֿאָרְשָׁפְּעַשְׁוִוְגָּטָעָר קְרָעָמָעָר. בּוּוּגָעָן זִיךְ אַיבָּעָר די אַפְּלָעָנָעָן, קוּוּקָעָן אַיְנוֹן מאָרך, אַיְנוֹן די גַּעֲלָלָעָר אָרוּס.

פָּאָר דֻּעָר שְׁעַנְק שְׁפָאָצְיוֹרָט הָאָטָמָה אוֹיף אָנוֹן אַפְּ אַ גַּעַשְׁמִינִיקָט אָנוֹן גַּעַרְוִוְטָעָלָט נְאַכְּטִימְוּדָעָל, לְאַקְעַרְבְּדוּג אוֹיף „גַּעַסְטָן“ מִוּט קְרָעְנְקָלִיךְ-בְּלִיכְעָנְדָע אָוּגָעָן. קְעַגְעַגְעַגְעַבָּעָר דְּעַמְּטָט, פָּאָר אַ

טוייער, נישט וווײַט פֿוֹן אָ מַאְרְקִילְאַמְּשָׁעָר, שְׁטְּרִיקְטֶּ אָוִיךְ גְּרוּוּסָע בְּרִילָעָן דֵּי זָאָק עַגְמָאָכְבָּעָר זָאָזָה אָוִיפְּהָוִיךְ בענדייג פֿוֹן צִוְּיָת צָוְאָת דָּעַם זָאָק צָוְאָדָר פְּלָאָם, צָוְאָזָה פְּאָרְלָאָזָה קִין “אָוִינְגָּעָן” נִישְׁתָּמָע. אַיְן הוּאָזָה פֿוֹן דָּעַר חָוְרָה, חָאַלְבִּיבְּאַרְשְׁטָעָלָט אַוְנְטָעָרָן הַאלְבָעָן טְוִיעָר, זִיצָמָע דָּעַר בְּדָחָן, בּוּיגָט וּאָס אַמְּאָל אַרְדָּוִים דָּעַם קָאָפֶ. עַפְעָם גַּעַשְׁפָּאָנָט, אַוְיסְּדָה קוּקָעְנְדָּוִיג אָוְן אַפְּוּוֹאַרְטָעְנְדִּיג. עַר אָוְן זָוְיָה שְׁפָאָצְּרָעָן. אַוְנְמִיטָעָן מַאְרָק, נִישְׁתָּמָע ווּוִוִּיטָּפָּן גַּעַן, שְׁפִילָעָן קְלוּינָעָן מִיְּוָלְעָךְ אָרָאָר. זָוְיָה זָעָמָעָן מִיד. גַּעַזְעָגָג אָוְן בָּאוּוּנָגָג לְעַשְׁעָן זָוְיָה, ווּוִוִּיטָּפָּן אַוְינְשָׁלְאָפָּעָן.

(ער אָוְן זָוְיָה גַּעַהְעָן פְּאַרְבִּי דָּעַם רָאָה.)

זָוְיָה

(פְּאַרְבִּי חָלּוּמָת זָוְיָה ווּוִינְשָׁעְנְדִּיג).

מעַבְעָל—וּוִוִּיטָּם, רָאָזָע טְאַפְּעָטָעָן...

עַר

(נִישְׁתָּמָע גַּוְיִיג צָוְאָזָה).

גַּעַבְּיטָעָן דָּאַרְפְּסָטָה, קִינְדָּר, נִישְׁתָּמָע בְּעַטְמָעָן...

מִיְּיִדְלָעָר אִין רָאָד

(דָּעַרְתָּעְנְדִּיג זָוְיָר שְׁמוּעָה).

קִינְדָּעָר, שָׁא! קִינְדָּעָר, שָׁא!

(דָּאָס אַוְיְפְּמָעְרְקָזָם גַּעַמְאָכָטָע רָאָד בָּאוּוּגָט זָוְיָךְ גַּאָד שְׁטְוִילָעָר. דָּעַר גַּעַ-

זָאָגָג גַּעַהְתָּאָבָעָר אַיְן אָשְׁטִיל זָוְמָעָן. דֵּי קַעְפָּלָעָר מִית אַוְיסְּגָּעָשְׁפִּיצָטָע

אַוְיְרָלְעָךְ בּוּגָעָן זָוְיָךְ אָוְיָסָה צָוְאָר “עַר” אָוְן “זָוְיָה”, אַוְנְטָעָרְשָׁעָנִיג).

זָוְיָה

(וּוִוִּיטָּפָּן פְּרִיהָעָר).

אָז אַמְּפּוֹלָא...

עַר

(בָּאַרְיְהָמְעָרְיוֹשָׁה).

פֿוֹן טְרִיעָסָט!

בײַינאכט אױפֿן אַלטען מארק

11

וּ .

אוֹ אֲ פָאָנָאָגָרָאָפּ פָּאָרְ גַּעַסְטְּ...

(זיך אַיִּוְנְשְׁמִיּוּבָּלְדִּיגּ).

וועט נישט זיוֹן צוֹ מִיעֵרְ?

וּ וּ עֲכַת עֲרָ

(פָּוּן קָלוּסְטָעָרְגָּעָסְעָלְ אַרְוֹויָסּ).

הִתְּמִימָה אַיִּיךְ פָּאָרְ פִּיעֵרְ! הִתְּמִימָה אַיִּיךְ פָּאָרְ פִּיעֵרְ!

(חויבט אָנוּ, זעהר מִידְ, צוֹ גַּהַן אַיְבָּעָרְןּ מַאְרָקּ, וּוְאָקָעָלָטּ זִידְ, גַּעַנְעָטּ).

עֲרָ אָנוּ זֶ ? פָּאָרְשְׁוּוּיְגָדָעָן בָּאָלָדְ אָנוּ אֲ מִיעֵרְ.

(צְוֹוִי עַלְתָּעָרְעַן מַיְוִילָעָן — אַיְוָעָן מִותְ אֲ בָּרוּףְ אַיְן דָּעַרְ הַאֲגָטְ, לוֹוָעָן אַרְוֹויָסּ פָּוּן שָׁוְלְגָעָסּ, וּוְאוֹעַסְ פָּאָרְלָעָשְׂטָן זִיךְ דָּעַרְ לְעַצְמָהָה, אָנוּ אַיְוָילָעָן צוֹ אֲ לְאָמְטָעָרְ אַיְן מַאְרָקּ).

(בָּאָלָדְ נַאֲךְ זֶ ? קָוָמָתְ פָּוּן זַעַלְבָּעָן גַּעַטְעָלְ אַרְוֹויָסּ דָּעַרְ לְאַמְפָעָן-לְעָשָׂעָרְ — אֲ מִזְאָנְטָרָאָפּ-שְׁוּוֹיְגָעָרְגָּעָן פִּיגָּרְ — אָנוּ הַוִּיבָּטְ אַנְּ דָּעַשְׁעָן דָּעַם מַאְרָקּ. דָּעַרְ בְּדוֹחַן שְׁטָעָקָעָרְ שְׁטָאָרָקָעָרְ דָּעַם קָאָפְ פָּוּן דָּעַרְ חָרְבָּהְ אַרְוֹויָסּ. קָוָקְטְ צָוְם לְאַמְפָעָן-לְעָשָׂעָרְ אַרְבָּיִיטְ, שְׁמוֹיְכָעָלָטְ זַעַהָרְ שְׁטִילְ-סְאָרָקָאָסְטָוְשְׂ...

צִיחַת זִיךְ צְרוּרָהְ).

מִ יִדְלָעְדְ פָּוּן רָאָד

(טְוִילְ, וּוְאָסְ האָכָעָן בְּאָמֻרְקָעְטְ דָּעַם בְּדוֹחַן, אָוּמְרוּהָהְגְ. אָנְדָעָרְ — דִּי צְוֹוִי עַלְתָּעָרְעַן מַיְוִילָעָן — פָּאָרְאִינְגְּמָעָרְסְיָהְטְ. נַאֲךְ אָנְדָעָרְ — דָּעַרְזָעָהָנְדָגְ...

דָּעַם לְאַמְפָעָן-לְעָשָׂעָרְ, — טְרוּוּרִיגְ).

שְׁטִילָעָרְ, שְׁטִילָעָרְ, שְׁוּוּסְטָעָרְלָעָדְ...

זַעַהָמְ, וּוְעַרְ סְ'קָוָמְתְ אַהֲנוּ !

אֲ מִיְדָעָלְ

(אַוְיִפְןּ לְאַמְפָעָן-לְעָשָׂעָרְ פָּאָרְקוּקְטְ, טְרָעָשְׁנָדְיָהְגְ פָּוּן רָאָד אַרְוֹויָסּ).

טִיפְ-טָאָפּ, טִיפְ-טָאָפּ, חִילְעָכְדִּין אָנוּ שְׁוּוּרְ ;

וּוְאוֹעַרְ שְׁטָעָלָטְ זִיךְ, נִיטְ אֲ קָאָפּ :

אֲ פָנָעָשְׂטָאָרְבָּעָן אֲ לְאָמְטָעָרְ...

ד א ס מ י ד ע ۶

(אַחֲנָם בְּרִיף, צוֹם צוֹוִיטָעַן, ווֹאָס לְעֹזֶת אַיּוֹם בֵּי אַלְמַטָּעַר).

וּוֹאָס שְׁרִיבְטָמַע?

ד א ס צ ווֹיִטָּע.

נָאָר אַיּוֹן מִיר גְּלוּבְטָמַע...

אָנוֹ זַיְוָן אַיְנָצִינָג

(אַיְבָּעָרְגָּעָהָעַנְדִּיגָּה, פָּוֹן לְאַמְפָעַן-לְעַשֶּׂר גַּעַרְבִּיעַן, צוֹ אַצְוֹוִיטָעַן לְאַמְטָעַר).

נִישְׁטָמַ פָּאַרְלָאַשְׁעַנְעַם שְׁטָמַרְן —

(וּוֹיְזָט, זַיְדָאַפְּשָׁטְלָעְנִיגָּג, דָעַם בְּרִיףַת).

זַעַת, נָאָס פָּוֹן טְרָעָעַן...

(פָּוֹן בְּרִיףַ פָּאַרְצָעָהָעַנְדִּיגָּה, בָּאוּוּגָט).

קְוָשְׁטָמַ מִיר דַי אַוְינְגָעַן דַי בְּלָוִיעַ...

אָמִיְידָעַל פָּוֹן רָאָד

(פָּאַרְבְּלִיפְטָמַע).

אַוְינְגָעַן הָאָט זַי — גְּרוּעַ!

(דָאָס מִיּוֹדָעַל מִוְּתָן בְּרִיףַת, צִיהָת, אָוּמְרוֹהָהָג אָוֹן פָּאַרְשָׁעַמַּת דָאָס צְוֹוִיטָעַ
מִיטַּזְיךָ; גַּעַהָעַן לְאַנְגָּזָאָם, דָאָס רָאָד מִיּוֹדָעַנְדִּיגָּה, צְרוּיק אַיּוֹן פִּינְשָׁעַרְעָעַן
שְׁוֹלְדָגְעַסְעַל אַרְיוֹן).

(אַיּוֹן מָאָרָק וּוֹצְרָטָעַן זַיְדָאַס דַי פָּאַרְשָׁפְעַטְיִגְמָעַ קְרֻעְמָעַר).

עַרְשָׁמְעַר קְרֻעְמְעַר

(צְוֹם צְוֹקְוּמְעַדְיָהָעַן צְוֹוִיטָעַן).

פָּאַרְקוּוֹפְטָמַלְטוֹוָאָרָג אַוְאנְגָעַן.

צְוֹוִיִּטְעַר

(קְלִיוֹן-מָאָכְעַנְדִּיגָּה).

אַוְיָף בָּאָרָג!

דָעַר דָרִיט עַר

(צְוֹקְוּמְעַדְיָהָג אַוְרָאָנוֹשָׁה).

הָאָט עַר אַוְרָג!

(טָאָזָן-עַנְדָעַרְוָנָג).

גִּיט אַוְיָר נָאָר פָּאַפְּוִיר...

פֿי עַרְתָּעַר

(צוקומענדיג, מיט א זיויטענבליך צום נאכטימoidal) וואס זאנט איהר צו איזה ר ?

אַווֹוִיבָּלְאוֹוִיפֿןְגָּאנְנִיק
(אנשרוייענדיג).

וואל !

(קרעמער צוגעהן זיך צו די גאנקעם צו).

זָאַקְעַנְשָׁרְקָעַרְיָזְרִין

(מייט קאָפְּבָּאָוּנוֹנוֹנוֹן, באָדוּיעָנדִיג).

קָאָןְקוּמָעָןְדָּרְעָרְגָּוָאָלְ!

אַוְיְבָסְחָעַנְדָּרְיָזְרִין

(פארביינגענדיג, מייטן קוישעל נישט אויספֿאָרוּקוּוּפֿטָעָרְטָה, פּוֹןְ קָלוּיטָעָרְגָּעָטָעָל אֵין דָעַרְיָכָמָונְגְ צֻום טְוִוָּרָה, וְאֵוֹ דַיְ וְאַקְעַנְשָׁרְרִיְוָהָרְגָּרְעָןְדִּיגְ).

קָעְרִיןְשָׁטָהָהָטְ, צְיוֹהָעָנְדִּיגְ מִיטְ דָעַרְגָּאָזְ).

אֶבְּעָרְבָּאַשְׁמָעָקְטְ!

אַיְיְעַרְתָּחָעַנְדָּרְיָזְרִין

(וואָיָעָנָעָ, אָוָןְ יְעַנְעַרְ נְאַכְּגָעָהָעָנְדִּיגְ, צְיוֹהָעָנְדִּיגְ מִיטְ דַיְ אַקְטָעָלְ).

אֵיןְ וְאֵסְ דָעַרְיְצָרְהָרָעְ שְׁטָקָעְטְ!

זָאַקְעַנְשָׁרְקָעַרְיָזְרִין

(צֻום דַיְ צְוקָומָעָנְדִּיגְ).

כְּזָאָלְטְ זַיְ צְוִוִּיסָעָןְ אַוְיְפְ שְׁטָקָעְטְ!

(עַמִּיךְ וְאַקְעָלְטְ זַיְ אַרְוִוִיםְ פּוֹןְ שְׁעַנְקְ).

דָאָסְרָאָד

(דָעַרְוּזָעָהָעָנְדִּיגְ).

נְתָןְשָׁכָרְ! נְתָןְשָׁכָרְ!

(פּוֹןְ דָעַרְשְׁעַנְקְ אַרְוִוִיםְ הָעָרָתְ זַיְ גְּזַוְוָנְגְ).

זְוַנְגָטְ!

טְרִוְיְנִיקְטְ!

מִיטְ דַיְ גְּלַעְזָרְ קְלִינְגְטְ!

וְאָזְןְ אָזְ נְיִשְׁטְ אַיְצָטְ!

גָּתָן שְׁכֹוֶר

(או די שענקי-ثير וווערט צוגעקלאלט. ענדיגט).
דאס לְעַבְעָן פְּאַרְבְּלִיכְט.

(וּוְאַקְעָלֵשׂ זַיְךְ. זַעֲהָר טְרוּיְירִיךְ).

סְ' אַיְזָן פָּאָרְצָן טְוִוִּיט קִינְגָּעֶר נִישְׁטָם בְּאַשְׁוִיצְּמָט...

(פְּאַלְעַט, בְּלוֹיְבָט לְגַעַן, בְּרוּמַט עַפְעַט פָּוּן צִוְּיָה צַו צִוְּיָה).

שְׁטִיכְמַעַן פָּוּן מִיְידַּעַט עַד

(וּוְאַס טְרַעְטָעַן אַיְוֹנְצִיגְוּווֹיז אַרְוּוִים פָּוּנְגָּס רָאֵד, וּוְאַס דְּרַעְתָּשׂ זַיְךְ וּוּוּטְעָר,
שְׁוִוִּין נִישְׁטָם צְוָרְקִינְגָּעַשְׁלָאַטָּעַן).

— קִיחְלָה...

— מִידָּה, וּוּי אַלְיוּם...

עַם וּוּוְילַט זַיְךְ אַהֲיָם...

— אַהֲן אַיְנְגָלָעָר אַיְזָן שְׁפִילָה...

חַדְרַעַד אַיְנַלְעַד

(מִיטָּ פְּאַרְשְׁוִידְעַנְפְּאַרְבִּיגָּע פְּאַפְּרוּדְלְאַמְּטָעָרְלָעַן קוּמוּן אַגְּנָעָלָפְעָן פָּוּן שָׁוָּלֶט
גַּעַסְעָל, שְׁטַעַלְעָן זַיְךְ פְּלוֹגְלָונָג אֶפְאָרְצָן גַּעַן).

אַ אַיְנָגָעָה.

— אָזְעָרְצִי אַזְעָה?

אַ צְוּוֹוִוִיט אַיְנָגָעָה.

— צְוּזָאַמְעָן...

(מִיְדָלָעַ רָוקָעַן זַיְךְ גַּעַהְגַּטָּעַר צַו).

אַ מִיְידַּעַט.

אַיְדַּחְאָב דָּאָם גַּעַהְעָרְטָט פָּוּן דְּעַרְמָאָמָעָן...

אַ אַיְנָגָעָה.

די זִינְדָּה.

אַ דְּרִיְט אַיְנָגָעָה

(פְּאַרְטְּיוֹטְשְׁעַנְדִּיגְ).

בְּלִינְדָּה,

אוֹן אַיְנָעוֹוְיָוִינָג שְׁטִיקָעַן זַיְךְ פְּלַאַמְפָעָן...

א צוֹוִוִיט מֵיְהָעָל
א גְּרוּוֹל.

א אַיְגָעָל
(מעהר די מיזדעלע צוליעב).

בָּאַפְט וַיְד טַיּוֹלְמָאָל אֹוִיפַן בִּינָאכֶת,
לְאַכְט,
וְאַסְעָר אַשְׁנְרָעָל רִינְט אַיְהָם פָּוּן מַוִּילָ...
פָּוּן דְּאוּגָעָן — אַפְּיוּרְדִּין רָאָד,

א פִּיעָרְט אַיְגָעָל
(אוֹוִינְכָּפְעָנְדִּיג אָוּן פָּאַרְצִימְעָרְטַ).
אוּן גְּהַת פָּאָרְבִּי וּוְעָרְגָרָאָד,
טְרָעָט אָרְיוֹן דָּעְרִינְגָעָן, —
קוּמָט עָרְפָּוּן זִינְגָעָן...

מֵיְדָלָעָה.
יאָ—יאָ, יָאָ—יאָ!

א אַיְגָעָל
(אַיְבָּעַרְטְּרִיבָּעָן).
נָאַכְט אֹוִיפַן נָאַכְט כָּסְדָּר...

בְּדָחָן
(וּאֵפַן זַיְזַי אָרוּסָפָן חֲרָבָתָה, וְעוֹהָנְדִיגָמִיט דָעָרְרוּטָרְפָּאַטְשְׂוָילָעָל
קָעְגָעָן די קִינְדָעָר).

א שאָ! א שאָ!
קִינְדָעָר זָאָגָעָנוּ אָוּסָפָן חָרָר...
(די שִׁינְדָעָר צָוְלוּיְפָעָן זַיְדִ מִיט אַשְׁרוֹטִיגְשְׁרָעְקִיג גַּעַלְעַטְהָרְעָר אָחָיָה,
וּוְעָרְאַיְן טִיר אָוּן טְוִיעָר, וּוְעָרְאַוִּיפַן די גָּאנְקָעָם אָרוּתָה).

א וּוְוִוִיבָעָל אֹוִיפַן גָּאנִיק
(אוֹוִיפַן בְּדוֹחָן).
דְּרָעְחָט זַיְד אָרוּס אֹוִיפַן דָעָר וּוּעָלָט
אַחְוָלָאָת...
וְאַקְעָנְשָׁטְרִיךְעָרִין.
גָּעוּוּעָן אַמְּאָל אַבְּרִידָעָת, —

א בדחו...
 א ייְעָרֶה הַעֲנָדָל עָרִין.

א פּוֹרִים־שְׁפִילָעֶר אוּרֶ!

אוֹיְבָס־הַעֲנָדָל עָרִין.
 פֿאָרְדִּינְט שְׂטִיקָעֶר נְעַלְתָּ...

קְרָעָמָעָר אוֹיְה דֵי נְאָנְקָעָם.
 — זְיוֹנָעַ נּוֹטְרִיקָן, לְפָ"קָעַן —
 — זְיוֹן פִּינְגָּרָעַ קְנָאָקָעַן.

וּוְיַיְבָּעָר אוֹיְפָ'ן גָּאנְיָיךְ אָוֹן אוֹיְפָ'ן מָאָרָק.
 — זְיוֹן קְרָעָהָעַן פָּוּ בּוּיד...
 — דֵי קְוַנְצָעָן, וּוָאָס עַרְתָּהָטָם גַּעַמְאָכָט...

(פּוֹזָעַ).

— אַלְעַ זְיוֹט יְעַנְעַר נְאָכָט...
 (אוֹיְפָ'ן גַּעַץ).

— זְיוֹט רְהָאָט דֵי קְלָעוֹזָמָעָר גַּעַפְּאָנְגָעָן.

— פָּוּן פְּרִיצְיְשָׁעָן בָּאָל גַּעַנְגָּעָן...
 — קְעָגָעָן דֵי פְּרִיצְוֹת גַּעַזְעָסָעָן —

פָּתָח עַכְּבָ"ס גַּעַנְעָסָעָן —
 — אָוֹן נְסָהָר, — דָּעָר עִירָּ!

— אָוֹן — שְׁכָבָר...
 — אָוֹן אָחָן צִיזִית, וּוּאַוְילָע יְוַנְגָעָן,

— אַיִן בְּרוֹנְגָעָן אַרְיָין גַּעַשְׁפְּרוֹנְגָעָן,

אַיְינָנָעָר נְאָכָ'ן צְוּוִיטָעָן סְסָדָר,

מִיטָּה דֵי אַיְנָסְטוּרָמוּעָנָטָן, אַיִן דֵי קְלִיּוֹדָר...
 (אוֹיְפָ'ן גַּעַץ).

— עַרְתָּהָט זְיוֹ אַרְיִינְגָּעָצְיוֹגָעָן,
 וּוּי מִיטָּ צְוּוֹאָנָגָעָן!

(אוֹיְפָ'ן בְּדָחָן).

— רְאִין אוֹיְפָ'ן בָּאָל דָּעָן גַּעַוְעָן?

— רְאִין זְיוֹ אַקְעָגָעָן גַּעַנְגָּגָעָן;

מִיטָּה דֵי אַיְוָגָעָן אַיִינָעָן גַּעַזְעָה...
 — אָוֹן הָאָט זִיד צְוָאָכָט!

ב' יונאכט אוייפן אלטען מארכ

17

ב ד ח ז

(איינ מארכ אריין; צו די גאנקעס ארויף).

גוט נאכט! גוט נאכט!

א ל ע

(הויבען זיך פלאצלהונג אין געוועגענען).

גוט נאכט! גוט נאכט! א גוט נאכט!

(אלע אפ. די ווייבער פון מארכ — דורך דער הויזטיר. די ווייבער
און קראמער אוייפן די גאנקעס — איינ די שטיבען אריין.)

(די שטיבער אוייפן די גאנקעס וווערטן באָלֶר פון אינגעוועניג פֿאַרְלָאָדָעָנֶט;
די אלטעה הייעדר קוקען איינ מארכ אריין מיט בלונדע אוייגען.)

ב ד ח ז

(געהט ארום, ווועחט פֿאַרְשָׁטוּילָען מיט דער רוייטער אַטְשִׁילָעָע קעגען
לייכטיגע פֿעַנְסְּטָעָר, ווֹאָס לְעַשְׁעָן זיך דערפּוֹן... ער געהט אין דער ריכטונג
צום לייכטיגען שטאק, שטעלט זיך אפּ: עם קומען אין זונגעלייט, ווֹאָס
איולען צו דער פֿאַזְאַמְלָוָג. הײַנטער זו — אין אַרְבִּיטָר.)

י א ג ע ל י א ט.

— וועסט רעדען?

— פון סיימ!

— אַיד ווועגען שקלים...

— אַ פֿאָלָק, ווי אַ מענטש, מוו האבען אַ היים...

ב ד ח ז.

אַדרער אַ חְלוֹם!

אַ רְבִּיְתָּעָה.

ニישט מעחר!

ב ד ח ז.

(וועחט מיט דער רוייטער ווֹאַטְשִׁילָעָע קעגען שטאק. מאָמענְטָאן לעשען
זיך די פֿעַנְסְּטָעָר. יונגעלייט צוּשְׁטְרִיּוּן זיך אָוּמְרוֹתָהִיג. מאָנְכָעָ קוקען
מיט שרעך אָוּן פֿאַרְדָּאָכָט אוייפן בְּדוֹחָן. אַנדְעָרָע — פֿאַרְשָׁעָמָט אָוּן מיט
צָאָרָן אוייפן אַרְבִּיטָר, ווֹאָס געהט זיך לאָנְגָזָאָס זוּן ווּעָג.)

ג. ל. פֿרְץ

נַאכְתָּב - מִי יְדֵעַ?

(נאכְרוֹפְּעֶנְדִּיגַּ דַּיְ וּנְגַעְלִוְתַּ).

קְוֹמֶט מִיטַּ מִיר וּוּעָר!

(או זַיְ הַעֲרָעָן בַּיְשָׁמֶן, צַו הַנְּטַעַשְׁטָעלְגַּעַן אַרְבִּיְשָׁעָרַ).

דו — דַּעַר שְׁעַנְסְּטָעַר, דַּעַר בַּעַסְטָעַר —

אַ רְבִּי יְטַעַר

רַחַקְתָּ אַיְהָר אַיְבָּעַר מִיטַּ בַּאַרְמַהְאַרְצִיְּגַּעַן פְּאַרְדְּרוֹתַ).

שְׁוּוּעַטְעַר, —

וּוִי הַאַסְטָטַדוֹ דִּיךְ פַּאֲרָגְעָסָעַן?

נַאכְתָּב - מִי יְדֵעַ?

(קוֹקְשַׁ אַיְהָם אַזְוַיְלָעַ מִיטְשְׁרוֹיוֹאִישַׁ אַן. זַעַתְרַ אַמְזְוִיכָעַר).

הַאַסְטָטָעַפְעַם צַו עַסְעַן?

אַ רְבִּי יְטַעַר

(לְאַזְוַת דַּי אַוְיְגָעַן אַרְאָפַ, עַטוֹוָאַס שְׁוּלְדִּיגַּ אַוְן פְּינְסְטָעַר).

אַיךְ שְׁטְרַיְיךְ.

נַאכְתָּב - מִי יְדֵעַ?

(פַּאֲרָנִיְכְּטָעַנְדַּ).

טַא שְׁוַיְינְגַּ!

(אַרְבִּיְשָׁעָרַ רַאֲשַׁ אָפַ).

נַתְן שְׁכַנוֹר.

(עַטוֹוָאַס אַוְיְתְוַיְבְּעַנְדִּיגַּ דֻּעַם קָאָפַ פָּוֹן דַּעַר עַרְדַּ).

לִינְ אַיְדַּ,

אַזְוַי וּוֹיְלַ אַיְדַּ,

אַוְיְסְגַּעַשְׁטְרַעַקְטַּ...

וּוִי זִים דַּי עַרְדַּ שְׁמַעַקְטַּ...

הַאַנְגַּג מִיטַּ מִילְךָ!

אַחַוּ חָעַנְתָּ, וּוִי אַמְאָמַעַ גַּלְעַט זַיְ,

אַחַוּ לְשָׁוֹן, מַאֲמַעַ-לְשָׁוֹן רַעַדְתָּ זַיְ...

(גַּעַרְיוֹתָהָרַטְ פָּוֹן נַאֲכְטַמְיְוָעַלְ, וּוֹאַסְ אַיְזַוְ אַיְהָם צַוְגַּעַקְוּמָעַן, שְׁוּוּעַר

אַוְיְסְדְּרַעַהְעַנְדִּיגַּ דֻּעַם קָאָפַ, לְאַכְּעַנְדִּיגַּ).

שְׁוַיְנְדְּעַלְעַ, מַיְרְדְּעַלְעַ קְלִיּוֹנְסַ...

נַאֲכְתָּמִיד עַל

(וּוְילֵם אַוִיפָהוֹבָעַן).

אלץ איזינט...

(לאזט צורייך אַפְּ דַעַם קָאָפֶן; פָּרָמָטָעָרטָן).

בִּיסְטָ אָזְוִי שָׁוּעוּר...

נַחֲנוּ שְׁכָורָן

(וּוְאָסְ חָאָטְ זַי דַעֲזָעָהָן, אַיְן אַיְן שְׁרָעָךְ).

וּוְעָרְ בִּיסְטָ דּוֹ? וּוְעָרְ?

(וּוְאָרְפָּטְ זַיְדְ צָרוּיָךְ צַוְּ דַעַרְ עַרְדָּה, שְׁלוֹבָצָטָה. נַאֲכְתָּמִיד עַל
שְׁפָרְינְגָטָן אַפְּ, שְׁלָאָגָטָן זַיְדְ אָזְן אַעַמְּ אַצְעָמָן, דַעֲשָׂרָעָקטָן זַיְדְ נָאָךְ
מעָהָרָה. וּוְילֵם וּוְיְתָהָר אַפְּשָׁפְרִינְגָּעָן).

עַמְּ יַצְעָרָן

(זַיְ פָּאָרָהָאַלְטָעָנְדִּיגָּן).

פְּרָאַלְ נִישְׁטָ צָרוּיָךְ,

אַיְן נַעֲבָעָל בְּלִיאָצָעָן דִּיוּנָעָן אַוְגָעָן...

לְאָנוֹ, נָאָזְן דַּוְדָךְ זַיְזָיְגָעָן...

די נְשָׁמָה אָוִים בַּיְ דַּרְ.

אוֹן דּוֹ — בַּיְ מִירָ!

(לאזט זַי נִישְׁטָ קְוֻמָּעָן צָוְם וּוְאָרָטָן).

שְׁוּוִיְגָן, — דָּאָס מִינְדָּסְטָן וּוְיְסָעָן לְעַמְּטָן!

דַעֲשָׂרָאָקָעָן אוֹן פָּאָרָשָׁעָטָן

פְּרָאַלְטָן מַעַן צָרוּיָךְ,

עַס פָּאָרְבְּלִיחָת אַיְדָעָרָן עַס בְּלִיהָתָן...

נָאָר צְוֹפָאָל גַּיְטָן גַּלְיָטָן;

נָאָר דַעַר אַוְמָבָאָקָאָנְטָעָר אַפְּגָרָוָן צִיהָתָן...

נָאָר אַיְן זַיְן פָּאָרְבְּאָגָעָנָעָר שְׁוִוִּים

פְּלָאָמָטָן דִּי מִימְטִישָׁעָ רְוִיזָן...

נַאֲכְתָּמִיד עַל

(קְיִים צָוְם וּוְאָרָט גַּעֲלָמָעָן. שְׁרָעָךְ).

וּוְעָרְ בִּיסְטָ דּוֹ? וּוְעָרְ?

(עַקְעָלָן).

דַּאָרָן, וּוְ אַשְׁפִּין...

ע מ י צ ע ר
 (חייט, זי אין טויער אריינשלאָפֿעַנדִיגּ).
 שטיל, שטיל!
 ב'זוייס נישט, ווערד איד בין.
 ב'זוייס נאר, וואס איד ווֹלְ...
 (אַטְ)

בְּדַחַן
 (רוֹפֵט זַיְצָו).
דָּעַר אַפְּגָנוֹנֶט צִיהָט אַיְיךְ!

נָאכְטָוּ עַכְתָּר
 (פּוֹן בְּדוֹחָן'ש שְׁטִימָע גְּעוּוּקָם, אָוּמְרוֹתָהִיגּ).
 חִיט אַיְיךְ פָּאָר פִּיעָר, חִיט אַיְיךְ...

(אוּגָעָן-שְׁפֵיל צוֹוִישָׁען בְּדוֹחָן אָוּן נְאַכְטָוּוּעַכְטָעָר. דָּעַר דִּיכְטָעָר קְוָמָט
 מִיט אָגָּרְשָׁעָן-לְעַמְּפָעָל פּוֹן שְׁטוּב אַוְיָפְן בְּאַלְקָאָן אָרוֹיף. שְׁטָעַלְתָּ אָוּעָק
 דָּאָם לְעַמְּפָעָל אָוִיפְּ אָמִישָׁעַל. קוּקָט אָיָן הִימָּעָל אָרְיוֹן. בְּדוֹחָן אָוּן נְאַכְטָוּ
 וּוּכְשָׁעָר, דָּעַר לְעַצְטָעָר בָּאָזִיגָט, צוֹגָהָן זַיְךְ).

דִּיכְתָּר
 (דָּעַקְלָאַמְּרוֹת).
אַיְן פְּעֻזְבָּדָאנְדֶר
 שאָפְט אָ פָּאָרְבָּאָרְגָּעָן הָאָנָט.
 דָּוִיכְיָגָע פְּעַדְעַמְּלָעָךְ בִּינְדָט זַי;
 גְּעַבְעַלְעָר, גְּעַבְעַלְעָר שְׁפִינְט זַי;
 גְּעַצְעָן, גְּעַצְעָן שְׁטְרִיקָט זַי
 פָּאָר לְבָנָה, שְׁטָמְרָעָן...
 (טָאַן-עַנְדָּרְוָנָג)

צִיטָעָט דִּי לְבָנָה זַיְלְבָרָעָן גָּאנָג,
 טְרִיפָעָן דִּי שְׁטָמְרָעָן דָּעַם גָּאָלְדִּינָעָן גָּאָלָנִיך —
 גָּאָלְדִּינָעָן טְרִירָעָן...

וּ אַנְדָּר עַרְעָה.
 ס'חוּבָט שָׁוִין אָוּ שְׁפִינְעָן, ס'חוּבָט שָׁוִין אָוּ וּוּכְשָׁעָר...

ד י ב ט ע ר.

וואלקיין, וואלקיינדליך שווועבען...

שטערענדליך שראעקין זיך,

לעישען זיך, וועקען זיך.

ווערעו ווי גאלדערן פישליך געפאנגען...

אונטערגונגאנגען ! אונטערגונגאנגען !

נ א ב ט ז ו ע ב ט ע ר

(האַט גענדייגט זיין אָרכּוּם. געזעגענט זיך.)

נאכט, דיכטער !

ד י ב ט ע ר

(ענטפערט מיט אַקאָפְּאַוועָגָגָג).

פאָרְלָאַשְׁעָן אַלְעָ לִיכְטָעָר !

דעָר לְבָנָהָם לְעַצְטָעָר צְאַפְּעָלָל...

וואֹ אַ בְּלִינְדָּאָוִוָּאָהָן אָנוֹ אַפְּעָל

האַט זיך אַהֲיָמָל אַוְוָנָעָצְיוּנָגָן...

(בליבט שטיל ; פון גערויש פון די הייזער אָרוּם, בינדט זיך צוֹאַמְעָן אַ)

ק ר י א ת ש מ ע.

שיך שלאָס צו אַונְזָעָר אַוְוָיָגָעָן,

צַו אַונְזָעָר בְּרַעְמָעָן דִּירְמָעָל...

נאַטָּם, ווֹאָס קִינְיָגָט אַין הִימָּעָל...

חֵעֶר אָוִים אַונְזָעָר תְּפִלָּה...

שיך אַונְזָעָר חְלוּמוֹת, זִיסָּע, שְׂטִילָעָ

פָּוּן יְשֻׁוּוֹת, פָּוּן נְחָמוֹת.

אַוְן קְוָמָעָן צו דִּיר די נְשָׁמוֹת,

הָאַלְטָזִיךְ, בִּזְזָמָרָגָעָן,

אונטער דִּינְגָעָן פְּלִינְגָל פָּאָרְבָּאָרְגָּעָן...

(די קְרִיאָתְשָׁמָע צְרוּיָסָט זיך צְרוּיק אָוִיך אַינְגָעָלְגָע טָעָנָה, ווֹאָס פָּאָרָה
שְׁטוּמָעָן אַוְנָעָר נַאֲכָל צְוּוֹיָהָעָן. דִּיכְטָעָר צִוְּהָט זיך צְרוּיק מִיטָּהָן לְעַמִּי
פָּעָל. דָּעָרְוִיךְ הָאָבָעָן אַוְמָעָרְדָּלְדָּג גְּעֻווָּאָרָט דָּעָר ווּעְכָּטָעָר אַוְן דָּעָר בְּהָדָן.
דָּעָר עַרְשָׁטָעָר צִוְּהָט זיך אָוִים אַונְטָעָר אַמוּעָה. גַּעֲפָצָה. דָּעָר צְוּוֹיָשָׁעָר

געחת שטיל ארום דעם מארך, ווועחט מיט דער רוייטער פָּאַטְשְׁוִילָע קעגען
נאך עטווואס לוייטיגע פֿעַנְסְּטֶעֶר אוון לעשט זוי דערטום.)

וּ וּ עַכְתָּבָר.

מֵיד...

אֲגַאנְצְּעָן טָאגָן גַּעֲהָאַכְּעָרָט אָוֹן גַּעַשְׂמִידָט...

לְעַשְׁתָּזְרֵד אָט דִּישְׁעַנְקָעָרְדִּישְׁילָד,

בְּקָאוּ נִישְׁטָם מַעַהַר...

(פּוֹט בְּלִיקָעָן — צַו דַּעַר שָׁוֹל, דַּעַנְגָּר צֻוָּם קְלוּוֹטְשָׁעָר.)

וְאֵל חִיטָּעָן דִּי אַדְעָר דִּעְרָ!

בְּ דַחְן.

(צֻוָּם הַיְמָעָל. צָאָרָנוּ גִּיסְאָרָקְעָסְטְּשִׁיאָן).

דיין עבענביילָד!

צְוֹוִיִּת עַד אָקָט.

דעך בעבעל האט זיך טיפער אראפיגעלאוזט. די שענץ אויז געשלאלטען אויף דער צווויטער טיר. דורך די שפערעם רוייד טען זיך דאס נאך רוייטע שטראלען ארויט. די לעטפצעך פון דער קווערטשילד לעשען זיך פון זיך אליעז, זעהר לאנגזואם אויננס נאכ'ן צוויטען. דאס פעלישער-לעטפצעל צאנקט. די מעז שענע מעילער וויגען זיך, ווי איזן שרעק. די שטינגבילדער קומען רעלעפער אריום פון דער אלטער מאגיסטראטamazonער. דער הילער, אין נאבעל בלאנקענדיגער קלוייטטען-טודורען, שטעכט מיט'ן גאלדענעם קריין אין וויסליךען זוואלקלען אריין. די אומגעלוומפערטע של-מאסח האט זיך ווינדר דער שראקען און פארישעט, טיפער אינונגעקיוערט אין נאבעל. דער גען שטעהט איזן דער מיט גליוכו-טליג, נאך, דאכט זיך, מיט גראמער געפערענטע אויגען.

בְּדֵחָן

(קאנט אויף איזן פום פארן נאכט-וואונטער. געטש איהם זאפט און שעלא-מוש שמייכלענדיג, דאס ווינטער-פייפערל פון האלן. טוות עס און זיך אויף'ן האלן. שטעהט אויף. וווארט אַ שאָדָעָן-צֶמְפִּידָעָן בְּלִיאָק צָוָם חִימָעָל. פַּיְוָט דְּרוּיָה מָלָא. אַרְאָפִילָאָוָונְדִּיגָּה דָּאס פַּיְוָטָרָל אַוִּיפָּט דָּער ברויסט, מיט אַ פָּאַרְשְׁטָעָנְדִּיגָּה-בְּלִיאָק צָוָם גַּעַן).

אויפגעראָט מיט אַ פַּיְוָט
די שאָטָעָן-טִיר!

(אויסרוואָונְדִּיגָּה אין דער ווועלט אַריין.)

עַ, קְרָאַתְמָאָלְשִׁיטִיּוֹת,
צְוֹוִי אָנוּ צְוֹוִי אָיז פִּיעָר,

זוייפען-בּאָז און פרעם-פאָטיר.
 גאלְדַּגְעָוִויכֶט און זילבעָרְטְּרָעֶסֶט —
 קומט לְיֻבָּע גַּסְט !
 און אלְאָע, וואָס גְּלוֹיבָעָן פְּעַמֶּט
 אַיְזֵה, אַיְזֵה לְעַבָּעָן, —
 פָּוּ טְרוּוּם,
 שְׂוִים
 און נְעַבָּל צְוֹאָמָעָנְגָעָוָעָבָט גְּזִינְדָּעָל,
 זַיְוָן לְיֻבָּעָן נְאָמָעָן חִילְגָּעָר שְׂוִינְדָּעָל ! —
 קומט צֹ שְׁוֹעָבָעָן !
 אייך פָּאָרְבָּעָטָעָן מִיר
 אוֹוָפָּאָ נְאָכְטָשְׁפָּאָצִיר !
 קומט גְּעַפְּלָוִיגָּעָן, קומט גְּעַפְּלָוִיגָּעָן !
 (צָוּם גְּעַזְעַז.)

ע, דָו, עַפְעָן דִי אַוְיגָעָן :
 ווַיְוַיְזֵה צִיּוֹן —
 דִּיּוֹן עַלְפָעָנְבָּיוֹן !
 דָו, וואָס זַעֲטִינְסֶט זִיד אלְיָזָן,
 בִּיסְט אַיְזֵה זִיד אלְיָזָן אַזְעַלְמָן, —
 באַלְיָיכְט דָאָס פָעַל !
 נִים אַרְוָם דִּיּוֹן צַוְּבָעָרְפָּאָכֶט !
 (מייט אוֹוִסְגָּעָלְאָסְעָנָעָר פְּרִוּדָה.)
 סְאַיְז אָנוֹנָעָר נְאָכֶט ! אָנוֹנָעָר נְאָכֶט !
 (די שְׁוִינְגִּילְדָּעָר באָנוֹעָגָעָן זַיְוָן.)

עַרְשָׁתְּ עַרְשָׁתְּ רַיְתְּ עַרְשָׁתְּ
 (שְׁרַעַק).
 רְזַעַקְטְּ דָעַם גַּעַז !

צָוְוִיְיִתְעַרְתְּ
 וּוּעַקְטְ אַוְמַזְיסֶט !
 (אי דָעַם בְּדָחָן'ס ווַיְלַעַן גַּשְ׀יָחָת, פֿינְסְטָעָר.)
 עַמְקָומְטְ דִי צִיְיָתְ פָוּן אַנְטִיכְרָוֶסֶט !

(דָעַר גַּעַז חָאַט וְדָרְרוֹוִיל גַּעַפְעָנֶט מְוִיל אַוְיגָעָן. פָוּן מְוִיל רִינְטָט)

בײַינְאָכְטָמְן אַוִיפְּצָן אַלְמָעָן מַאֲרָק

25

אייהם אַשְׁנוּרָעָל וּוְאַסְטָעָר, וּוּ בֵּי אַקְהָה, וּוְאַם חֹוִיבָת אַוִיפְּצָן דָּעַם קָאָפְּ אַיְבָּ—
מַיְתָעָן טְרִיכְקָעָן. פָּוֹן דַּי אַוִיפְּלָקְמַעְנָדָע אַוְיָגָעָן גַּוְשָׁת זִיךְ אַרְוִוְתְּגָיְ—
(רִיגְנֶר שִׁין).

(שְׂטוּיְגְבִּילְדָּעָר פָּאַרְשְׁטָמָרָעָן אַיְן שְׁרָעָק.— אַיְן מַאֲרָק אַרְיָין שְׂוִוִּימָעָן אַן
שְׂאַטָּעָן פָּוֹן עַולְם הַתָּהָה. זַיְיָ בָּאוּוֹגָעָן זִיךְ צִיטְעָרִיג, וּוּ אַיְלוּזְוָאַנְ-בִּילְ—
דָּעָר. דַּי, וּוְאַם גַּעַנְעָגָעָן זִיךְ צָום פָּאַדְעָגָרָונָן, וּוּעָרָעָן גַּעַרְעָטָן.)

וּוּ אַסְעָרְדָּיְתָרְגָּעָר
(מייט פּוֹלָע קָאנְגָעָן).

נְרוּיְמָעָ הַיְצָעָן, שְׁמָאָרָקָעָ הַיְצָעָן,—
אָוֹן אַיְן בִּיתְהַמְּדָרָשׁ זַיְצָעָן
לְוּמְדִירְתּוֹרָה, אָוֹן זַיְיָ שְׂוִוִּיצָעָן.
אָוֹן עַם קְלָעָפְּטָ זִיךְ זַיְיָ צָוָנָן.—
בָּאַלְדָּ, בָּאַלְדָּ,
רִ'קְרִיגְטָמְן אַטְרוֹנָק!
כְּבָרָעָנָג אַיְידָ וּוְאַסְעָרְ פְּרִישָׁ אָוֹן קָאלָט,
כְּזֹועַל אַיְידָ מִומְּ חַיְים נְעָבָעָן.

בְּ דַחְזָן.
אָוֹן אַיְן זְכוֹת פָּוֹן פְּרִישָׁעָן טְרוֹנָק
הַאֲפָמְשִׁיחָן דְּעַרְלָעָבָעָן...

אַגְּלָח

(פָּוֹן דָּעָר וּוְאָנָט, מִיטָּ פְּרוֹמָעָ אַוְיָגָעָן צָום הַיְמָעָל פָּאַגְּלִוּסָט).
נִיבָּ שְׁכָל, גָּאָט, דָעַם אַיְינְגְּנְשְׁפָאַרְטָעָן,
זָאָל עַרְלָעָדָעָן, נִישָׁתָמָעָן,
אָוּמְזִיסָטָמָעָן, נִישָׁתָמָעָן.

הַאֲלָזָן הַעֲקָרָה
(מייט אַ בִּונְתָהָלָץ אַוִיפְּצָן דַי פְּלִוִוִּיצָעָט).

דָעַר פְּרָאָסָט אָוֹן גְּרוּיָס;
קְיַנְדָעַרְלָעָד — נְאַקְעָט אָוֹן בְּלִוָּס;
אַיְן זַיְיָ, נְעָבָעָן, קָאָלָט אַמְּרוֹא;
נִישָׁתָמָעָן, נִחְיוֹצָט דַי תְּלִמְדִירְתּוֹרָה...
אַוִיפְּצָן דַי בְּעַקְלָעָד פְּרִירָעָן טְרָעָעָן, —

באלד, באלאד,
כ'טראנג איזיד האלאז, האלאז פון וואלאד...
אוֹן עס ווועט איזיד וואראעט וווערעדן...
ב ד ח ז.

אוֹן דער עיקר מיין איזיד מיד :
איזיד זאל זונח זיין צו הערען
באטשע שופר של משיח...
ב ד ח ז.

ג י י ס ט ל י ב ע ר
(צָרְנִיגָּה).

פֿאַלְשָׁעַ רְיֵידַ, דּוּמָעַ רְיֵידַ !
לְאַנְגַּן גַּעֲלַזְעַן דִּי טְרָאַמְפִּיטַ !
לְאַנְגַּן שְׂוִין אַוִּיסְגַּלְיוֹזַטַּ דַּי וּוּלְטַ ...
צ נ ו ע ה

(נָאַסְפָּן וּוּאַסְפָּר).

נִישְׁתַּט דְּעַרְפָּאָרַ, וּוְאַסְמַרְתַּט גַּעֲפַלְטַ !
נִישְׁתַּט צְוְלִיעַבְטַ מִיּוֹן מִאַזְוַן אַפְּילַוְטַ
גַּעַה אַזְדַּקְטַּבְלַה
איַזְאַזְעַלְטַ,
איַזְאַזְעַלְטַ,
איַזְאַזְעַלְטַ !

(פֿאַרְגְּלִיּוּסְעַנְדִּיגַטַּ דִּי אַוִּיגְעַן צּוֹם חִימָעָלַ).

בְּעַנְשְׁזַעַשְׁעַ, לְיַעַבְעַר גָּאָטַ, מִיּוֹן טְרָאַכְטַ,
אוֹן דִּי גַּעַנְדְּרַעַן פָּוּן מִיּוֹן לְיַעַבְעַן מִאַזְוַן רַי וּוּאַל...
ב ד ח ז.

זַאַלְ פָּוּן זַי אַרְוִים דַּעַרְנוֹאַל !
(צְנוּהָ, גְּלִיְיךָ זַי וּוּאַלְטַ אֶת-תְּקַולְתְּ גַּעַתְעַרְתָּ, הַוִּירְדְּעַרְפְּרַעְתָּ, אָפַט. עַס שָׁוּוֹיָה
מַעַן אָזְוִירְדְּלִיּוֹטָה, צְוֹוִי לְוַיְפְּעַן זַיְךְ אַקְעַגְעַן, שְׁלַאַגְעַן זַיְךְ אָזְוִין אִוְמָטָה
פָעַט אָזְוִין דִי מַוְועַרְעַן, שְׁפְּרִינְגְּגַעַן צָרְנִיגָּה אָפַט. דְּעַרְזַעְתָּעַן אָזְוִין דְּעַרְקַעְתָּעַן
זַיְךְ, דְּעַרְפְּרַעְתָּעַן אָזְוִין דְּעַרְלַאְנְגַּעַן זַיְךְ שְׁלָוָם.)

ד ע ר ע ר ש ט ע ר
זַיְיךְ טִיעַר אָזְוִין קְרוֹיְטַ ?

דָּעַר צָוּוִיִּטְעָר.
אַל נָאָר זִין רָעָנָן!

אַנְדָּעַר
(שטיימען).

— וְוֹאָו שְׁטָעַחַת דֵּי בּוֹרָד?
— וְוֹאָו זָעָנָן דֵּי וּוֹעָגָן?

אַנְעַד
(אנלוופֿעַנדִיגּ).

אַוִיפֵּן יַרְדֵּיד?
וּזְאָסָט נִישְׁטָט?

(בעטענדִיגּ).

נָעַמֶּט מִיד מִיט,
נָעַמֶּט מִיד מִיט!
(או מען הערט איהם נישט, פֿאַרְצָאָגָט),
כְּמוֹ דָאָר זָכְבָּעָן מִיְּנָעָן נָעָנָן,
אוֹיֶךְ שְׁבָעָה יְמִים זַיִוְצָפְרִיִּיט —

מְקֻוְבָּל

(מייט אַזְעלְבְּסְטְּ-צּוֹפְרִידְעָנָם שְׂמִיכָעַל).

יָאָנָט אַיִיךְ, יָאָנָט גְּזַוְונְטְּעָרְהִיט,
כְּגַעַת מִיר שְׁטַיִל מִיּוֹן אָוְנְטְּעָרְזְוּעָנָל...
כְּחַאָב נּוֹטְרִיקִין, כְּחַאָב לְפִ'קְעָן,
אַיְדָמָו אַלְיָה-נְבִיא פְּאַקָּעָן,
אוֹיֶךְ מִשְׁיחַ'ן פְּרָעָנָן.

(נעמת זִיךְ אַן אַזְוּט).

נָאָד אַנְדָּעַר עַיְרִידְ-לְיִוְט.
וְוֹאָו זָעָנָן דֵּי בּוֹרָד? וְוֹאָו שְׁטָעַחַן דֵּי וּוֹעָגָן?
(בּוֹיְדָעָן אָוָן וּוֹעָגָן בָּאוֹיְזָעָן זִיךְ אַיְזָן דַּעַר לְוֹפְטָן. צַו זַיִוְגָּהָעָן צְוּוֹי
בְּעַלְיוּעֲגָלָות מִוט לְפָנָגָן נְוִיטְשָׁעָן).

עַדְשָׁתְעָר.

אַ קְבַּלה

פָּוּ רַ' יַעֲקֹבּ בְּעֵלְעֶמֶת :
הַאֲבָרָר, — וּוּ קְדוּסָתָאָל !

צָוּוִיּוֹת עַד.

דָּאָם אַיְזָאַלְעַזְנָעָמָאָל.
אַיְדָאַגְבָּעַן, אַיְדָאַגְבָּעַן
גַּבְבָּעַן אַסְעַקְזִידָאַגְבָּעַן אַזְנָעַן...
כָּאַפְּ דָּאָם בְּיוֹטְשָׁלְנָאָר, אַזְנָעַן קְנָאַפְּלִידָאַגְבָּעַן —
טָאַנְצָעַן שְׂדִים שְׂוִין אַיְזָאַלְעַזְנָעָמָאָל.
גַּוְטוּ וְעַגְעַן, שְׁלַעַכְמָעַן וְעַגְעַן — — —

בְּדַחְנָן.

אוֹ מִשְׁיחַ ? אַקְעַגְעַן !

חַזְנָן

(צָוּ אַיְזָגְבָּעַן וְיַיְבָּעַל, וְאַסְעַמְבָּעַט פִּיהָרֶת גַּעַרְעֶמֶט).
עַם זִינְגָּט זִיד נַאֲרָפָאָר דִּיר !
נַאֲרָצָוּ דִּיר, נַאֲרָדוֹרְדָּרְדָּר !
דָּרָעַמְוָד — אַגְּלוּם,
(עַקְעַל).
אַרְוּם — דָּרָעַבְּיַכְּגָעַר עַולְמָה...)

(אוֹפְּלַעַכְעַנְדִּיגָּה)

סְפָאַרְהָעַנְגָּעַל גִּיט זִיד אַצְיָה,
עַם בְּלַיְצָעַן דִּי זִיסְעַעַנְיָם,
גַּעַתְּשָׁוִין : גַּדְיָן,

קְשָׁוָר יַיְדָיְמָה,

(אַפְּגָעַהָעַנְדִּיגָּה)

בְּרַכּוֹת לְיַשָּׁא — אַאַאַא !

אַגְעַפְרָוִיְרָעַנְעַ

(אַנְשָׁוּוֹיְמַעְנְדִּיגָּה, בְּלַאַזְעַנְדִּיגָּה זִיד אַוְיָף דִּי נַעַגְעַל).
אוֹ ! אוֹ—הָוּ—הָוּ ! אוֹ—הָוּ—הָוּ—הָוּ !
אוֹי, וּוּ אַיְדָפְרוֹר...
זַוְעָה צַוְמָר, זַוְעָה צַוְמָר...)

(בְּעַלְיִיבְתִּים גַּעַהְעַן לְאַנְגּוֹזָם פָּאַרְבִּי)

ער שטער
(גלוועט זיך דאס בייכעל).

מיין הויז ? איזערנע ווענט,
ביזוי נאפעל אראפ א פונדאָמענט,
אויפ'ן בוירעם — וויצען, איז קעלער — ויש.

צוויזיטער
(אונטערגעשמייכעלט).
אייחר זענט א בר נש...>.

ער שטער בעל-הבית
(גְּדַלּוֹת).

אוֹן האָב אַלְעָ פרִיצִים אַיְזָן טָאַשׁ !
(בָּאַרְיָהַמּוּרִישׁ).

אוֹן אַ שְׁפָאָר בַּיְסָעָלָע גַּעַלְטָן...
(סָאַרְדָּאַנְיָשׁ).

אוֹן דֵּי וּעְלָט אַיְזָן אַוְיָיד אַ וּעְלָט :
פיינען דירות...
נאָכֵץ מְרַחֵץ — אַ גְּלַעֲזָלָע מַעַט,
נאָר הַבְּדָלָה, — אוֹיבָן נִישְׁתַּחֲפַעַט, —
קוֹמֶט דַּעַר חַזָּן, זִינְגַּט עַר זְמוֹרוֹת...
(זיך אַפְּשָׁתָעַלְנְדִּיגְ).

אוֹן, טְרָאָגָן מִיר דָּאַנְצִיגָּעָר גַּרְעָט,
פוֹן סְטָמְבּוֹל — אַ לְּיוֹלְקָעַ, פָּרָאַנְצּוֹזְוּשָׁעַן טָאַבָּעַט...
(עַנְדְּעָרָט זיך פְּלוֹצָלָגָן אוֹיפֿן פְּנִים).

געַשְׂוִינְד — אַ מעַבָּר יְבּוֹק !
(מייט אַ וּוּינְגְּדוֹגָעַן צְוָהָדְטָן).

...אוֹן אַיְדָּ פָּאַרְשְׁרִיבָּ,
צָוָם מְזֻרָּח אַ נְיֻעָם לִיבָּ,
אַ גְּדָר צָוָם בִּיתְ-עַלְמָין,
קְדוּשָׁ זָאָל זָאָגָעָן רָב קְלָמָן...
עַס וּוּוִיסָט דַּעַר בָּחוֹן לְבָכּוֹת...
(פָּאַרְשְׁוּוֹינְדָט).

ח ב ר ח - ג נו ש א י מ - ש מ ש
(קליגנערדייג מיט א צדקה-פושקע).

צדקה תציל ממות...
צדקה תציל ממות...

(זיך אַפְּשָׁטָעַלְעַנְדִּיג, מיט אַשְׁעַלְמַוְישָׁעַן שְׂמִיכָעַל).

איך טרייב קיון קטטאועום :
מ. י. ד. מיון הויזגעזינד —
מיון וויב אונ קינד, — —
די גרויעץ עפֿלעך ...

(ג'וּשְׁטָעַרְט אַין פּוֹשָׁקָע, עַמְפָּרֶט, אַרְוִיסְכָּפָּעַנְדִּיג דֵי האַנט).

קְנֻעְפְּלָעַד, סְאָמָעַ הוַיּוֹעַן-קְנֻעְפְּלָעַד...

(שְׁטוּיְנַעֲנְדִּיג אַיְבָּעָרְעַן שְׁווֹנְדָעַל).
אוֹדוֹוֹא ! אוֹדוֹוֹוֹא !

ר. י. ט. ע. ר. א.ו. ג. י. ס. ט. ל. י. ב. ע

(זיך אַנְכָּפָּעַנְדִּיג בֵּי דֵי זַוְתָּעַן, שְׁטוּיְנַעֲרַן-לְאַכְעַנְדִּיג).

הָא ! הָא ! — הָא ! הָא ! הָא !

ש. מ. ש

(עַנְדָעַרְט זַיךְ פָּאָר שְׁעַרְקָעַ).

אַין שְׁוֹל אַרְיָין ! אַין שְׁוֹל אַרְיָין !
נְשָׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים מְזֹכֵר זַוְיִן !
אַין שְׁוֹל אַרְיָין ! אַין שְׁוֹל אַרְיָין !

(אָפְּ צַוְּ דָעַר שְׁוֹל ; דָאַס מַעֲהָרָסַט שַׁאַטְעַן מַאֲכָת פְּלוֹצָלָגַג פְּרוֹמָע, עַרְנְסָטַר
טוּרְיוּרְיגַע גַּעַזְוִיכְטָעָר, גַּעַחַת נַאֲרַ, אַוְיסָעָר מַשְׁכָּלִים אַוְן אַרְבִּיְמָעָר).

מ. ש. ב. ל. י. מ

(זיך אַוְמְקוּקָעַנְדִּיג).

— אַבְעָר — נַחַת !

— דְּפָלְעַדְעָרְמִין לְהַכּוּוּם !

(שְׁטוּרְיוּכְעַנְדִּיג מַיטְעַן בְּלִיק דֵי חַיּוּעַ אַרְומַט).

פִּינְעַ שְׁלַדְעַן אַיְבָּרָאַל :

אַדוֹוֹאַקְאַטְעַן אַוְן דַּאֲקְטוּרִים...

די צויט געהט נישט צורייק!
(אויפֵּן רוייטען דאָך.)
דאָרט געוווים אַ גענעריאל...

אָן אַרְבִּי יִתְעָר.

חמוראים!
ס'אָ פֿאַברִיך!
(משכיליטס—אַפְּ מֹות שְׁרָעָק; אַרְבִּוּטָעָר לְאַכְּטָה.)

בְּלִינְדָּע
(טאָפְּטָ פֿאַר זִיךְ מִיטָּה דִּי חַעַטָּ אַיְזָן דָּעָר לְוֹפְּטָ).
זַאֲכַעַן—נִיְיעַ; אַוְתִּיוֹת—אַלְטָעָן;
אַ סּוֹטְעָרְיוֹנָעָ—אַ נַּאֲסָעָ, אַ קַּאֲלָטָעָ,
יַאֲהָרָעָן גַּעַזְצָטָם, דְּאַוְיָגָעָן פֿאַרְלְיוֹרָעָן,
גַּעַה אַירָן נַאֲדָדָ דִּי אַוְיָרָעָן...
כְּזַאֲלָ נַאֲרָ נִישְׁטָ פֿאַרְאָרָעָן!

לְאַמְעָר.
קָוָם, אַיְדָ וּוֹילְדִיךְ פֿיְהָרָעָן...

בְּלִינְדָּע.

הַינְקַסְט ?

לְאַמְעָר.

הַאֲכָטָ פֿאַרְגָּעָסָעָן ?
יַאֲהָרָעָן-לְאָנָגָן אַיְזָן קַיְוָעָן גַּעַזְעָמָעָן...
אַ פּוֹסְ גַּעַפְוַיְלָטָ... אַרְאָפְגָעָנוֹמוֹתָן...
(וּוּיךְ).

אָפְילָוּ נִישְׁטָ צָוְ קְבָּרְ-יִשְׂרָאֵל גַּעַקְמָעָן...
(זִיךְ אַלְיוֹן בְּפֿאַרוּעָן).
אַפְגָעָשְׁנִיטָעָן מִיטָּה אַ זְעָג !
(טַאַזְנְעַנְדָרָוָנָג).

אַבְעָרָ בְּאַרוּעָרָטָם גַּעַהְתָּ דָעָר וּוֹג !

גַּעַהְתָּ אַגְּעַנְדָּעָר
(מִיטָּן שְׁטוּרִיךְ אוֹיפֵּן חַאַלְזָן).

אוֹן קוּמָטָ מַעַן נַאֲרָ אַוְבָּעָן אַרוּוִוָּתָן

די אוינגען — אַרוֹוִסְגָּעָזֶט וּוַיִּיט —
זעהט מען די נײַע צויט,
דאָס גָּלֵיק אַהֲן אַסּוֹף,
אוֹן אלְזִין, ווֹאָס ווּעָט גַּשְׁעָהָעָן...

גַּעַשְׂאַס עַנְעַר סַאַלְדָּאַט
(שטעטלט אָפּ אַ גַּעֲקֻעְפְּטָעָן, ווֹאָס בְּלְאַנְקָעָט זַיךְ אַרוֹוִסְמִיטְזָן קָאָפּ אַיְן דָּעָר
הַאנְטָן).

בִּיסְטָ אַוִּיפְ מִיר בִּיוֹן?
(נעט אַיהם, אוֹ יַעֲנֵר הַעֲרָתָן נִישָׁת, דָּעַם קָאָפּ פָּוֹן חַאנְטָן אַרוֹוִיס, זַעַט
אַיהם צְרוּעָכָט אַוִּיפְ דַּי אַקְסָעָל).

גַּעַקְעַפְטָעַר
(שְׁטָמָאַמְעָלָט).

אַיד ווַיִּסּ ?
(גְּלָאַצְט אַוְמַבָּחָלְפָעָן מִישָׁן די אוֹוְגָעָן).
גַּעַוִּים וְהַאֲטָט מִיר פָּאַרְדְּרָאַסְעָן...

סַאַלְדָּאַט
(פָּאַרְעַנְטְּפָעָרֶט זַיךְ).
אַוְמַבָּאוֹו אַוְסְטוּזְנִינִיג גַּעֲוָעָן...
(דָּעַקְט אַוִּיפְ דַּי וָאָנְדָר).
דָּעַרְנָאָד — הַאֲטָט מעַן מִיד גַּעַשְׁאָסָעָן...
(בִּידְעַ גַּעַרְעָמֶט אָפּ).

דִּיבְּטָעַר
(קוֹמֶש נַאֲך אַמְּאָל אַרוֹוִיס אַוִּיפְ בְּלְאַקְּזָן, אַיְן די נַאֲכְשִׁיקְלְיִודָעָר, אַוִּיפְ
גַּעַרְעָגָט, ווֹי פָוֹן אַ בִּיוֹזָעָן חַלוּם גַּעֲוָעָקָט, אַרְאַפְּרוֹפְּעָנְדִיָּג אַיְן מַאֲרָק אַרוֹוִין).
הַעֲרָתָן זַיךְ אַיְן, הַעֲרָתָן זַיךְ אַיְן,
צָוָם שְׁטִילְעָן גַּעֲוָיְין...
פָוֹן שְׁוֹל אַרוֹוִיס קוֹמֶט עַס,
וּוֹי אַמוֹזֵב בְּרוּמֶט עַס,
אוֹן אַזְוִי ווַיִּונְטָם עַל אַיְן קְלָאָגָט:
וּוְהַדָּעָם קְעָנִינָג, ווֹאָס הַאֲטָט זַיְוִן וּוֹהֵן פָּאַרְיָאָגָט,
זַיְוִן פָּאַלְאָז צְוִישְׁטָעָרט —

גַּעֲוֹזִים עַל אַיִן מַאֲרָק
(צַוְשְׁטוּרְיוּטַע שְׂטִימָעַן).

— הַעֲרָתָם, הַעֲרָתָם!
— דַּי שְׂטִיעָע וּוַיִּנְטָן!
— דַּי אַרְעָמָע וּוַיִּנְטָן!
— עַם שְׁרַעְקָט זַיְד דַּעַר פִּינְדָּ!
— שְׁטַעַחַט שְׁטוּמָ אָזָן בְּלִיְיד!
(צֻוָּם קְלוּוֹסְטָעָר).

— אָזָן דַּעַר שִׁימְטָ אִין דַּעַר הוַיְד
מִוְתָּ קְרִיְיָ אָזָן טְוָרָעָם;
לְעַכְעָרָתָם דַּי וּוְלְקָעָן שְׁטָאַלְעָ!
— אָנוֹנָעָר שָׁוֹל אִין הָאַלְעָ!
עַם פְּרַעְסָט זַי דַּעַר וּוְאָרָעָם!
(מַעְהָרָעָר שְׂטִימָעַן מִוְתָּ אַמְּאָלָּ).

— מַיר זְעָנָעָן דָּא צַו שְׁפָאָט אָזָן שָׁאָנָד!

(דַּעַר שְׁטָאָק אִין נִיּוּם הָוִי אַבְעָרָן גָּאַלְקָעָן בָּאַלְיָוָת זַיְד; אִין דַּי
פָּעַנְטָעָר בָּאוּוֹזְיָעָן זַיְד רְעַדְנָעָר).

עַר שְׁטָעָר דַּעַר נַעַר.
זָוְכָט אַלְאָנָד!

צְוֹוִיְיָט עַר.
עַם רְוָפָט דַּי אַלְטָעָהָיָם!

דַּר יִטְעָר.

אָסִים! אָסִים! אָסִים!

עַר שְׁטָעָר דַּעַר נַעַר.

נִיּוּן, אָנִיּוּעָהָיָם!
נַאֲדָ נִישְׁטָמָט מִוְתָּ קְיָוָן בְּלֹוָט בָּאַפְּלָעָקָט,
מִוְתָּ קְיָוָן עַוְלָות נִשְׁטָמָט גַּעֲשָׁעָנדָט!

צְוֹוִיְיָט עַר דַּעַר נַעַר.
די אַלְטָעָמָע וּוַיִּנְטָן אָזָן שְׁטְרָעָט
צְ'אִיהָרָעָ קִינְדָּעָר אָזָם די חָעָט!

אַיּוֹן אֲרָבְּיוּת עָרָךְ
 (אנקומענדיג — שטאלץ און זיבער).
אַיּוֹן קָאנֵסְעָקוּעָנִין!
 נישט ד אַס, נישט יְעַנֵּס!
 אלֶיךָ, ווֹאָס שְׂטִיקָט,
 דְּרוֹיקָט,
 לְעַבְּטָ פָּזָן דְּרוֹבָּט,
 אָנוּ וּוּרְטָ פָּאָרְגָּעָטָרְטָן,
 מָוָז וּוּרְעָזָן צְוַשְׁמָעָטָרְטָן
 אָוִוָּחָ שְׂטוּבָּ, אָוִוָּחָ שְׂטוּבָּ! —

אַ צְוּוֹיָהָה עָרָךְ
 עַמְּגַעַת דָּעָרָ נִיְּעָרָ מְעַנְשָׁ, דָּעָרָ הָעָלָד —
 אָוִוָּחָ נָאָטָ אָנוּ וּוּלָטָן,
 אָוִוָּחָ חַפְּיסָותָ אָנוּ קִיטָּעָן!

בָּלְיָנְדָעָן
 אָיִדְהָעָרָ אַיְהָםְפָּזָן וּוּיְטָעָן!

גַּעַהָאָגַעַהָרָ
 אָיִדְהָעָרָ דִּיְאָרְעָםְצְוַשְׁפְּרִיטָעָן!

לְאַמְעָדָר
 אָטְטְרִיבָטָעָרָ אַיְזָןְפָּוּלָעָןְגָּלָלָאָפָּ!

גַּעַקְעַפְתָּעָרָ
 אַמְתָּהָ, נָאָטָ אָיִדְהָמְיָוִןְקָאָפָּ!

(כָּאָפָּ אַיְהָםְאָרָאָפָּ, — פָּאָרְבָּלָאָנְדוּשָׁעָטָן, גַּעַלְעַכְטָעָרָ).

דִּיבְּטָעָרָ
 (פָּלוֹצְלָוָגָגָ בְּאָגְוִיסְטָרְטָן).
 עַמְּגַעַת דָּעָרָ נִיְּעָרָ מְעַנְשָׁ, עָרָ קְוּמִיטָן,
 נִישְׁטָעָרְטָרְטָן, נִישְׁטָעָרְטָרְטָן,
 שְׁטָאָלָן — אַיְזָןְבְּלָטָן, אַיְזָןְדְּיוּגָעָן — בְּלִיצָעָן,
 עָרָ וּוּטָקְוּמָעָן אָנוּ בָּאַשְׁיזָעָן,
 דִּיְאָלְמָעָמוּירָ, דִּיְהַיְוִינָגָעָן וּוּנְטָן,
 פָּאָרָ אַיְיָרָעָהָעָנְטָן, פָּאָרָ פְּרֻעְמָדָעָהָעָנְטָן!

(טאן ענדערונג : ביבליוש-פראפעטיש).

הנה ימים באים...
עם קומען מעג, גרויסע מעג...

בְּדַחַן
(רופט צו דער חברת).

עַי! גְּבוּרִים, חַשְׁמוֹנָאים!

(אין אַ בְּלָאָנְעָדְבָּלוֹידְטוֹלְיכָעַן שְׁיוֹן אַיְנוּגָעָהִילֶט, קומען קדוּשִׁים פָּוּן דער חורבה אַרוּם, זַיְן גַּעֲמָעַן דָּעַם וּוּעַג צוֹ דָעַר שָׁוֹל. גַּעַהַעַן לְאַנְגָּזָם אָנוֹן אַונְגָּעָטָעָנָג.)

(דער מאָרָיך בְּלִיּוּבֶט פָּאַרְשְׁטִינוּגָט. פָּאַר עַקְעַל אָנוֹן שְׂרָעַק קָעָרָעַן זַיְן דַּי שְׁטִינוּגְבִּילְדָעַר אָוָם צַוְּ דַי וּוָאנַט. פָּאַר עַקְעַל, שְׂרָעַק אָנוֹן צָאָרָן הַוִּיבֶט זַיְן אָנוֹן וּוּגָעַן דָעַר קְלוּוּסְטְּרָגְלָאָק.)

צַוְּשַׁרְ אַק עַנְעַן מַאֲרָךְ יְשַׁטְּיְמָעַן.
— דָוְרְכְגְּשְׁנְתְּמָעַן מִיטְ אַזְעַג!
— אַפְּנוּעִיסְמָעַן רִיפְעָן!
— נַעֲגָל אַיְן אַוְג, אַיְן נַאֲז!
— גַּעַלְעָכְעָרט, וּוּ דַי זַיְפָעָן!

בְּדַחַן.
אַבְעָר נַאֲד וּוָאָס? צַוְּ וּוָאָס?

שְׁטַיְמָעַן אַיְן מַאֲרָךְ.
— צַיְכְעָנָעַן מִיטְ בְּלֹות דָעַם וּוּעַג...
— פִּיחָלָעַן זַיְן פּוֹילָ...
— פָּאַרְשְׁטִינוּגְרָטָעַן גּוֹיָל...

(מאָנְכָע — עַמְפָעָרט; אַנְדָעָר — מִיטְ בְּקוֹוָאַונְגָּעָרָונָג.)

— אָנוֹ קִיּוֹן קְרִיזְ מִיטְ דַי צִיּוֹן!
— עַמְפָעָנט קִיּוֹן מוֹילָ!
— וּוָאָס—דָאָס—חָאָט—אַבְעָר—גַּעַלְיָטָעַן!

בְּדַחַן.
אַבְעָר וּוָאָס בְּאַשְׁטְרִימָעַן?

ח צ ו ת

(פון של ארויט).

זהה, נאט, ווי אונז דערגאנגען,
 זויט זו האסט דיזו פנים אפגעוענדט, —
 אונזערע זייחן געפאנגען,
 אונזערע מעכטער — געשענדט,
 גרייזען — צו שאנד און שפאט,
 ווען וועטט דו, גרויסער גאט,

ב ד ח ז.

ר' אין באנקראט!

(חצות — איבעריגעריסען ; א דווייראהפטע, שרעקליכע שטילקיות.)

א ש ט י מ ע פ ז נ ש ו ל.

און נאט
 ענטפערט איבובן פון שטרום;
 ווארעם,
 זאם האט זיך אונטערגענארטעלט די לענדען, —
 זיך צו מיר צו ווענדען,
 מיר צו פרענען,
 אויף מיינע פארבאָרגגען וועגען, —
 זאם וויל מיינע ציבען לעזען....
 זאו ביסט דו, ווארעם, געווועזען,
 ווען איד האב באפערסטיגט די ערַד,
 האב איזהր מאס און וואג באשערט...
 און באנריענצעט אָרוּם דעם יס...

ק ה ו י ס ט ע ר - ג ה א ק

(פלוצלונג אָרוּינפֿאָלעַנדִיג).

בַּיְמָה—בַּאֲמָמָה ! בַּיְמָה—בַּאֲמָמָה ! בַּיְמָה—בַּאֲמָמָה ?

דָּרִיְתָּעַר אַקְטָן

דער גלאק קלינגעט נאך אלען. איזן מאראק אַסְהוֹמָה, מען קווקז
זיך אום איזן אלע זויטען נאך היילך. דער צוּווֹיטָעָר שטאגָט
אייז פֿאָרְלָאַשָּׁעָן; דער דִּיכְטָעָר—פֿאָרְשָׁוֹוֹוָנְדָעָן. זאַט נְעַבְעָל—
געדייכטער. בְּדָחֵן זִיצְתָּצְוָהָסְעָנָס דַּעַם גַּעַז, פֿאָרְשָׁטְעָלָט זַיך
דעַם טִיקְגָּעְבָּוְיְגָעָנָעָם קָאָפּ מִיתְדִּי דָעַנְטָן, וּוּי אַיְוָגָעָר, וּוּאָסּ
שִׂיצְתָּזְיךָ פָּאָרְ קְלָעָפּ פָּוּן דָעַרְהָוִיךָ. נְתָן שְׁבוּרָה, פָּוּן גְּלָאָקָ
גְּעוּוּקָטָה, לְנוּיפָטָה אַרוּם אַיזָּן וּוּלְדָעָרָ שְׁרָעָקָ אַיבָּעָרָן מְאָרָקָ.
קָאָזָן נִישְׁתָּזְוִין הָוִוָּזָן דָעַרְקָעָנָעָן. קלינגעט דָאָ אָוּן דָאָרטָן,
קלָאָפָטָן, אָוּן לְוִוְּפָטָן, אָזָן מַעַן עֲפָנָטָן אַיהֲם נִישְׁתָּ
עַמְּ, אָז עַרְ קְוָמָטָ פְּלוֹצָלָוָנָגָ אַרוּםָ פֿאָרְןָמוּירָ. גָּעָלָ, גָּרְיָינָ
צָעָלָטָ, נְאָכְטָ-מִידְלָעְרִיְשָׁ-קְרָעְנָקָלָ-דִּיבָּלָ-צָעְנָדָרָגָן אַוְיָגָעָן. צִימָעָ
רְוִיגָּעָן קָנָיָן. בְּיַי זִוְּנָן בָּאוּוּיְוָעָן זַיךְ, פֿאָרְשָׁטוּמָטָ פְּלוֹצָלָוָנָגָן
דָעַרְ גָּלָאָקָ. אַלְגָּעָמָיָן שְׁמוּכָעָן. בְּדָחֵן שְׁמָעָלָט זַיךְ אַוְיָתָן.
נְתָן שְׁבוּרָה בְּלִיבָּכָתָ שְׁטָעהָן אַיְנָמִיטָעָן קלינגעט בְּיַי אָטוּירָ.

עַמְּ-יִצְעָר

(מייט אַ גְּפֶלְאָצְטָעָר אַוְיָבָרְ-שְׁטִימָעָ).

הָעָרָטָ אַוְיָתָ שְׁרָעָקָגָן צָוּ בְּרוּמָעָן!

אַיְדָן בְּיַי גַּעַקְוּמָעָן!

צָוָם לִיכְטִינְגָּעָן קוּוָאַלְעָן!

בְּיַי צְוָונְפָאַלְעָן

אָוּן האַסְטָיָגָן זְעַטְרוֹנְקָעָן

די וּוּאָנְדָעָרְ-זָאָפָט —

די לְעַבְעָנָסְ-קְרָאָפָט,

די, וואם צושטערט און שאפט. —
 די נאלדענע פונקטן —
 איד האב קראט געטראונקען;
 נאכט און נעלען פליהען פאר מיין בליך!
 באָרְזוֹנְקָעַנְעַזְנָן דָּוָא אִיד צוֹרֵיךְ!
 באָרְלָאַשְׁעַנְעַזְנָן פֶּרְיוֹדְלִינְגָּן פֶּלְאַקְעָרָעָן!
 פָּעָלוּן אַוּוֹת בִּיטָּעָן וְעַל אִיד צָאַלְעָשָׂן.
 מיט רוייזענדגליך
 פָּאָרְשְׁכּוֹרְן בָּאָרְגָּן אָוֹן טָאָל!
 מײַן בְּלוֹט — פְּלִיסְיָנְדְקָאַכְּבָּרְגָּן, שְׁטָאָל.
 (אנָנוּיוֹזְעַנְדִּיגְ אָוִיפְּךְ דִּי גְּלִיעָרָה).
 פִּים — זְוִילָעָן! וְעַנוּנוֹזְעָר — אַרְעָם!
 (זִיךְ שְׁטִיףְ אָוִיסְגָּלְיָוְכְּנָדְגָּה).
 אָוֹן אַזְלָע — צְוַנְטָר!
 הָעֵי, מָרוֹת, מַעֲרָב, צָפָן, דָּרוֹם,
 וְאוֹנְדָּעָר, —
 וְאוֹנְדָּעָר וְוִיל אִיד מַאֲכָעָן!
 (צָוָם טִיפְעָרָעָן חִינְמָעָרְגָּרָונָט אַיִן נַעֲלָעָל אַרְיוֹן).
 זָאָלָן דִּי טְוִוְוָעָעָרְזָעָן!
 זָאָלָן זִיךְ עַפְעָנָעָן קְבָּרְיָס!
 אַוְיְפָעָרְשָׁטָעָהָן! אַוְיְפָעָרְשָׁטָעָהָן!

שְׁטִיףְ יְוָנָבְיְלָדְעָר
 (איְרָאָנִישְׁ).

— וְעוֹלְמִיר זְהָוָן! וְעוֹלְמִיר זְהָוָן!

בְּדָחָן
 (פָּעָסְטְ גַּעֲבָעָנָה).

זָאָל גַּעֲשָׁעָהָעָן, זָאָל גַּעֲשָׁעָהָעָן!

(שְׁפָרְוִוְוָנָט אָוִיפְ, כָּאָפְטָ דָּאָס וּוּכְשָׁעָרְ-פִּיְפָעָרְלָן צָוָם מְוִיל; בְּלָאָזָט. עַם
 קְוּמָעָן אָרוֹיָס קְוּלוֹת פָּוָן אַשְׁוָהָר. דָּאָס נַעֲלָעָל וּוּעָרָת אַיִן מַאְרָק גְּעַזְזָעָר, דִּי וְאַנְטְּ-בִּילְדָּעָר פָּאַרְשְׁוּוֹנְדָּעָן. פָּוָן נַעֲלָעָל אַיִן חִינְמָעְרְגָּרְוָונָט
 וְוַיְקָעַלְתָּן זִיךְ אָרוֹיָס אַבְּיַתְעִילְמִין. דִּי מְצָבָות — אַפְגָּעָרוֹקָט; מְתִיחָם קָרִיבָן
 בְּעַן פָּוָן גַּעֲפָעָגְשָׁעָ קְבָּרִים אָרוֹיָס. בְּיַי עַרְשְׁתְּ-אָרוֹיָס גַּעֲקָוּמָעָן צִיטָעָרָעָן

די ברעמען, ווי פון פינסטערניש איזן ליכט אריין; אנדערע גלייבען זיך שווין די פארישטארטער אקסטעל אויט; נאך אנדערע קוקען שווין איזן מארך אריין, פארוואונדערט, צווארקען, מאנגע — פארבענטק. — אויף א בערגעל, איזן מיט ביהיעלמיין, שטעהט א גריין, קוקט זיך, מיט פארלעג טער פלאכער האנט איבער די אויגען, אומראתיג אום איזן אלע זויטען, זוכענדיג א צייכען אויף הימעל און ערדה. פאר דעם צוים וואקלען זיה, נישט האבענדיג, צום אונשפארען, קיון מצבותה, דער מ ט ר, מיט דער ארויסגעיסגעיסגער צונגה איזן דער האנט; דער ק צ ב, מיט לונג-אוונלע-בער אויפֿן החלו, און די זו ב ד י ג ע איזן סמאלע מוט פעדערען).

ק צ ב

(אנכאנפנדיג דעם מסר, מיט שרעק).

משיח ווועקט?

(שאקוולט מיט'ן מסר, וואס גלאצט אומבאחהלאפֿען די אויגען אויט.)

זאג!

ג ד י י ג

משיח ווועט ווועקטן ביטאנג!

ציינד איזן נאכט. שטאק נאכט!

עמייז האט א שווארצע קונץ געמאכט!

עם ערט זיך קיון צייכען פון וויאטען.

קיינער קומט נישט זו דיויטען —

ד ער זיינער

(פון דער לינקער זויט מארך, פון א חינטערגאט צוישען קלוייטער איזן פאבריך, הויבט אן צו שלגען צוועעלט. — ער שלאנט זעהר לאנגזאט, SHOWUR איזן שרעקיד. מתים, אויסטער די, וואס זענען אויפֿן גריין פאר קוקט, ריהרען זיך צום מארך.)

ג ד י י ז

(רוופט זיך נאך).

ニישט פון ארט!

ニישט גאטס ווארט!

ニישט זיין צייכען!

(או נאך ווועיגע שטעלען זיך אפֿ.

עס ווועט אייד דערנירויזטען

זיין שוערעד האנטו!
אייהר לוייפט בליניד!
אייהר זייחט ווינט!
שנויידען ווועט אייהר שאנד!

(דער גרייז, און אנדרער נאך איהם, לאזען זיך צוריק און די קבראים
אראפ. דאס מעתרסט לאזט זיך דאר, נאך א שוערעדן שטרויט מיט זיך,
צום מארך. זוי געהן דאר לאנגזאם, אונטערטעןיגראפרום; מומטלענדיג;
די וויבער — מהנות; די מענער — שטיקער פון סדור ערוייס. דאס
געמරמעל ווערט דאר שטילעה, די באונונגגען פאר דאס — עטווואס
ראשרו, וואס נעהנער מען קומט צום מארך. לעבענס-יעראינונגגען
וועקען זיך.—ט. ר. ק צב און הינטער זיך, ד ז נ ג ד י ג ע
שליסען דעם צוג. די מארך-שטען טרעטען אפ. ע מ י צ ע ר אנטלייפט,
(פאר זיין אינגען ואנדער ענטזעטען).

ב ד ח ז
(צום גען).

פלינק! פליינק!
פארשפורייט פון עס צו עס
דיין צויבערידינג,
ווע א פלאעך
פון שוינדזוכט אויף דער שאנד!
צוניס די ניריגע בראנד
פון מויער צו מויער, פון זואנט צו זואנט!
ע. מתים, ליעבט!

ו א ג ד ע ר ע ר

(פון שראקיגען שלאך ערוייס).

עס שפינט און עס וועבט!

(מתהים ווערטען אומORTHONGUE. איזילען צו דער של נאך היילא. די אבער,
וואס טרעטען אין גיריגרויטליךען רעד אריין, פאROLIOREN דעם וועג און
בלוייבען צוטומעלט אין מארך. א געמיישט ווילד גערוייש, געללאז
פעריי פון בוינער. נעהנמערעד צום פאודערגרונט ווערטען געהרט.)

ביונאכט אוייפן אלטען מארק

41

אָן אַל ט עָר

(האלכאנגעטער מות מיט איזן פום איזן וואָד, שטעלט זיך אָפֶן, באָטראָכֶן,
טענדיג זיך אַלְיאָזֶן).

אַ זָּבֵר, צִוְּיָה נְקַבָּה?

דָּעַם נְאָמָעָן פָּאָרְגָּעָסָעָן!

אָ צְוֹוְיְיָה טָעָר

(פָּאָרְבִּוְיְגָעָה עֲנָדִיגֶן אַוְיְסָעָרֶן וָאָלֶן).

קוֹט אַוְיָף דָּעָר מְצָבָה!

דָּעָר עָרָשׂ טָעָר.

צְוָפָרְעָםָעָן!

(באָמָעָרְקֶט וּוואָו דָעָר פּוֹם שְׁטָעָקֶט, דְּעַרְשְׁעָקֶט זִיךְן, רְיוֹסֶט זִיךְן אָפֶן,
בָּעָרְלָזְעָנְדִיגֶן אַיזְן רְאָד דָעָר פּוֹם, הַקְּטָת חָאָסְטִיגֶן אָפֶן צָו דָעָר שָׁוֹלֶן).

דָּרְדִּי טָעָר

(מייט דַּי פִּינְגָּעָר פּוֹן דַּי פִּים אַיזְן רְאָה, פָּאָרְקָוּקֶט צָוּם מַאֲגִיסְטְּרָאָט).

אַיְינָס וּוֹיל אַיְדָה דָאָר וּוֹיסָעָן!

דָעָר וּוְאִיעּוֹוָאָדָע — פָּאָרוֹזָאָט הָאָט עָר מִיר גַּעַשְׁמִיסָעָן?
אָוּמוֹשָׁוְלְדִיגֶן, — קָאָזֶן אַיְדָה שְׁוֹעָרָעָן!

פִּי עָרָטָעָר

(שְׁלַעַפְּט אִיהָם קוּיִם אַזְוּעָקֶן).

פּוֹן וּוּאָס אַ בְּרִמְמָן הָאָט צָו קְלָעָרָעָן!

גַּעַוּעַן אַ שְׁלַעַכְטָעֶר :

גַּעַשְׁמִיסָעָן מִיר, מִין וּוּיְיבָ, מִוּנָעָ טְעַכְטָעֶר — —
אָנְגָּעָלָאָפָּעָן בְּיַלְעָן ; בְּרוֹזָעָן, בְּלוֹעָן, רְוִוָּטָע — —

פִּינְסָטָעָר

(איַזְן רְאָד ; פָּאָרְצְוּוֹוְפָּעָלֶט).

אָבָּעָר וּוּ לְאָנָגֶלְעָבָּעָן טְוִוָּטָע ? וּוּ לְאָנָגֶלְעָבָּעָן טְוִוָּטָע ?

זָעָקָטָעָר

(צָוּם זְבוּנְמָעָן).

אוּבָּקָאָר זְעַדְעָנָק ?

אָטָט דָאָ אַיזְן גַּעַוּעַן מִין שְׁעַנְקָ...
אַיזְן אַזְוּגָאָזֶן קָאָט — אַ טְאָכְטָעֶר גַּעַהָאָט.

אַיְינָמָאָלֶן, כְּבִין גַּעַלְגָּעָן קְרָאָנָהָן,

אָרוֹיְסָגָעָנָאָרָט, אָפָּגָעָשָׁמָד...

זִיְבָעַנְטָעָה.
וּוֹעֲרָ ?
זַעֲקָםְטָעָה.
דָעָרְגַּת...
זִיְבָעַנְטָעָה.
לְאַנְגָּ ?
בְּדֵחָן.
ת"ר, יומם בית בשלה.

אַכְטָעָה.
מַעַן זָאַל נִישְׁטָט קָאנְגָּעָן טָוּן קַיְוָן מַצְוָה!
כָּאַטְשׁ טַיְוְלָעָן קַצְבָּה,
שַׁוְפְּרַיבְּלָאַזְעָן חָעָרָעָן...
סְ'נֻעָמָט אָנוּ אַגְּעוּוֹיָן...

בְּדֵחָן.
הָאַסְטָט טְרָעָרָעָן ?
(אַכְטָעָר פָּאַרְבְּלוֹפְט אַפְּ)

נִיְינְטָעָה.
(אַיְוָגְעָרָמָאָן).
אוִים נְזָוָן, חַלְבָּשָׁה, קַעַסְטָן,
אַ מָתְלָעָרָעָנְט לְשָׁמָה...)

בְּדֵחָן.
אוֹן פָּאַרְגָּעָסְטָן.
נִיְינְטָעָה
(מִוִּיט שְׁרוּקָן).
אַ!
אַעַחַנְטָעָה
(מִוִּיטְן טְלִיחָה אַזְיִיךְ דַי אַקְסְטָעָל, צָוָם עַלְפְּטָעָן).
תְשָׁעָה גַּאַב אַונְגָּעָר דַי טְלִיחָתִים.
(אַמוֹוַילְבָאַזְוּגָגָגָג, גַּלְיוּךְ עַר עַסְטָה).

ע ל פ ט ע ר.

געוועעו גוטע קוֹנְדִּיּוֹסִים...
איך האב געהאט א קוּבָּעַע...

צ ע ח נ ט ע ר.

איך — א זוּקָעַלְעַ...

ב י י ד ע

(אייכה-ינגן).

מיר א שטיקעלע, דיר א שטיקעלע...

צ ע ח נ ט ע ר.

בוּ—בוּ—בוּ...

(צ'ויגט אויפֿז א ווּוַיְבָעַל, ווֹאָם געהט פָּרוּם צוּ דער שוֹתָל.)

זֵי, זֵי,

די שמש'טע...

ע ל ע פ ט ע ר.

געוועזען בלְאַט!

צ ע ח נ ט ע ר.

אוֹינְגָּאנָעָם געהאט...

שטעטלט זיך איזן פָּאַלִּישׁ, איזן ווּינְקָעַל,

ד'אוֹינְגָּאנָעָם — אַ בְּלִיעַץ. אַ פְּנִיקָעַל...

ע ל פ ט ע ר.

איך ניב איךר א קנייפֿעלְעַ...

צ ע ח נ ט ע ר.

איך — א צוּוּקָעַלְעַ...

ב ד ח נ

(טראַוועַטְטוּרט דעם אייכָה-ינגן).

מיר א שטיקעלע, דיר א שטיקעלע...

ק צ ב

(אוּיסְטוּפְּעַנְדִּיג).

לוֹנְגַּן, לוֹבָעָר, לוֹבָעָר, לוֹנְגַּן!

(אוּיפֿשְׂטוּלְעַנְדִּיג זעם מְפַרְסַ' האַנט).

פריש-צאנפלעדונג צונגע !

א וו יו ב ע ๖
(בעטעלט).

א ווינטעלע, פאר א קינד א ווינטעלע...
ס'אייז דאך נאלעט, ס'אייז זאך בלויים...
אוון נישט אויסגעדריקט פון שויס...

א ר ב יו ט ע .ר.

א בעל-בתייש שויננדעלע...
קומט אוון הערט, ס'אייז מלא חן...
(ארבייטער געהן נאך; פרומער — צו דער שול).

ב ד ח ๑
(צום לעצטען).

געהטט נישט מיט ?

פ ר ו מ ע .ה.
נין !

(זיך דערמאכנדיג).
געלעט אוייפ דער פאליצע די ציון...
זעלטען געוועזען זאטם...
(נחת).

פאר דאס — א לוייה געהאט :
תשעה קביז ! דער גבאי אלין !
(שטאלץ).

מייט זילבערנע נעבעלעך די געגעל געריאניינט !
מייט איז איי נאך אויסגעטשרט...
האט מען זיך אביסעל ביום לַעבען געפיניינט.
אבער — נישט פאראפיהרט !

(עם לויפען אן קינדער).

מ י י ד ๖ ע ד
(רעכטט).

— פִּי—פִּי—פִּי...
ד'מאמע ז'גוש חי...

ביוינאכט אויפֿן אלטען מאראק

45

א נ ד ע ר ע

(לויינקם).

אליאדר די נאכט ווועט בליכען.
לאָמֵר זיך שפּוילען איזן טשייבען...
(זובען איזן געפּיגען).

— אַ שְׁטִינְדֶּלֶעֶן,

— נאָך אַ שְׁטִינְדֶּלֶעֶן...

נ א ד א נ ד ע ר ע

(אַנְגְּלוּפּעֲנְדִּיגּ פּוֹן הַינְּטֶעֶרֶגְּרוֹנְטּ).

קְוָמֵט אַחֲרָה, אַלְעָן, אַלְעָן,

לאָמֵר שְׁפִּילְעָן „חַתּוֹנְכָּה“...

— וּוּעָר די כְּלָה ?

— שְׁוִינְדֶּלֶעֶן !

— אַיזְן דָּעָר חַתּוֹן ?

— נְתָן, נְתָן !

— אָוִי, דָּעָר שְׁעַהְנָעָר, שְׁעַהְנָעָר נְתָן...

אַז עַלְטָעָר מִיְיד עַלְטָעָר

זְעַמְּיר בִּיּוֹדָע שְׁפָאַצְּרָעָן גַּעֲנָאַגְּנָעָן

צְוֹוִישָׁעָן וּוּוִוִּיז אַיזְן צְוֹוִישָׁעָן קָאָרָן ;

דְּזַוְעָגָעָן, וּזְאוֹ מְזַעְמִיר שְׁפָאַצְּרָעָן גַּעֲנָאַגְּנָעָן.

זַעְנָעָן פָּאָרוֹוָאָקְסָעָן גַּעֲוָאָרָעָן...

נְיִיעָר אָוִי פְּלָוִוִּיפּ פּוֹן קִינְדָּעָר.

צְיַגְעַלְעַדְמִינְלָעָן, רַיּוֹבּ די קְלָאַצְקָעָם,

דוּוִיטָע פָּאַמְּעָרָאַנְצָעָן ;

אוֹ דָעָר מְאַטָּע שְׁלָאָגָט די מַאְמָעָן.

גַּעַהְזָן די קִינְדָּרְלָעָךְ מְאַנְצָעָן — —

בְּדַחַן

(אַיְבָּעָרָן בְּרוֹנוּן).

הָעֵי, טְרָאַמְּפִּיטָּהָר, פִּידָּעָל, בָּאָם,

פּוֹיְקָעָן, מְאַצָּעָן — קְלִיוֹן אַיזְן גְּרוּוּם !

איַזְן אַבָּאַל אַיְנְמִיטָּעָן נְאָסָס.

אַלְסָם — פְּאָקָס ! שְׁפָרִינְגָּטָם אַרְזָוִים !

קיינדר-וילען זאל געשעהן !

(עם געשיהט : קלעזומער שפויינגען פון ברונגען ארויטט.)

ק י ג ד ע ר
(פרוייד).

— קלעזומער געההן, קלעזומער געההן...

— וואו, וואו ?

— דארטען, דארטען !

(געלוויך צו די קלעזומער.)

ב ע ל ב ב ת י ש וו וו י ב ע ג
פיינע בלים, אלע סארטען !

(בעש זיך ביי די קלעזומער.)

שפילט א טאנז, א ברונגראטאנז,

טאנצ'יך, שויז'יך, ווי א גאנז...

או "ארעמע, אלט ע מוהמע"
(חאלב זינגענדיג).

שפילט קלעזמא — אָאָרִים,

שפילט א דומע...

כָּאָאַטְשָׁ אָזֶן אַרְעַמְקָע — ע.

פארט א מוהמע...

נייד א נ געל אלט ענע קינדר ער
עלע-פעילע, בעלע-מעלע...

ס ל ע ז מ ע ר.

זע'mir אלע שכור — בעלע...

ו ו י י ב ל ע ר

(קלאַטשענדיג).

שבת, שבת ! באַמצַּיך-צַּאַק !

ס ל ע ז מ ע ר.

ווער וועט פירערן די קאָפְּעַלְעַן,

עם זאל געההן מיטין קנאָק ?

ביוינאכט איזיפֿן אלטטען מאָרכּ

47

גע פְּרוֹיְד עַנְעָ. כ'חאָכּ שווין קיון אויעערען נישט, קיון נאָז... וואָס שפִּילְטָם אַיהֲרָ נִישְׁתָּ, ווֹאָס? מִיר אַיְזָן אָזְוֵי קָלְטָם, אָזְוֵי קָלְטָם; ר'איְזָן גָּעוּוּן אָזְוֵי קָלְטָם, אָזְוֵי קָלְטָם...

(זיד דערמאָגנְעַנדִּיג, מיט עַקְעָל.)

ס'צִיטְעָרֶטֶט דָּעַר קָאָפּ, ס'צִיטְעָרֶטֶט דִּי האָנט... אָנוֹ רָעֶדֶט עַר — שִׁיט זִיד אַ זָּמָה. גַּעַתְּהָט עַר — העֶרֶט מעַן, בִּיְונָעָר קְלָאָפְּעָן... אָנוֹ קְוִים גַּעַקְעָנֶט דָּעַם אָטְמָעָם כָּאָפְּעָן, אָנוֹ עַס יָאנְטָפּוֹן אַיְהָם דָּעַר פְּרָאָסְט... אָנוֹ ד'אָונְטָעָרֶשְׁטָמָע לִיפּ אָרָאָפְּגָעָלָזָט, — ר'חָאָט מִיר דִּי נִשְׁמָה פָּאָרְקִיחְלָט.

(האָסְטִיגְג.)

שְׁפִּילְטָ, קְלָעָזְמָעָר, שְׁפִּילְטָ! לְאָמָעָן טָאנְצָעָן, לְאָמָעָן טָאנְצָעָן! לְאָמָעָן זִיד דְּרָעָהָעָן, דְּרָעָהָעָן, זָאָלָעָן דִּי "סְיוּוּוִים" וּוְעָהָעָן, וּוְעָהָעָן, — זָאָלָעָן דִּי אָוִינָעָן גְּלָאָנְצָעָן, — בְּזַ�וְעָר גַּעַפְּרוּרָעָן, בְּזַ�וְעָר גַּעַפְּרוּרָעָן...

קְלָעָזְמָעָר.

זָאָל אָנוֹן עַמִּיךְ דִּירְגִּירָעָן!

נְתָן שְׁבָדָה.

אִיד וּוּעָל פִּיהָרָעָן, אִיד וּוּעָל פִּיהָרָעָן!

אִיד בֵּין סְיוּוּוִיסִיִּי פָּאָרְלִיוּרָעָן!

(שְׁפָרִינְגְט אַיְזָן דָּעַר מִיט אָרוּזָן, רִוְּטֶט אָוִים בַּיּוֹם גַּעַז דָּעַם חָרָז, דִּירְגִּירָט.)

טְעַנְצָעָרְיַן.

וּוְאָרְפָּט אָרְאָפּ דִּי קְאָפְּקָעָם,

לְאָזָט אָרוּסָם דִּי הָאָרָן!

מְאָלָעָן, וּוּאָס מַעַן טָאָר נִישְׁטָט...

ש ט י מ ע ז.
עד, מע'טאָר, מע'טאָר!

לְיִדְעַנְשָׁא פְּטַלְיְבָע שְׂטִימָעַן
(צוקומענדיג).

טאָ—אנצָען, טאָ—אנצָען, טאָ—אנצָען...

גַּעֲפָרוֹיְרָעַנְעַ
(אַפְגַּעַהַעַנְדִּיגַּ).

קָאָ—אַלְטָ, קָאָ—אַלְטָ, קָאָ—אַלְטָ...

לְיִדְעַנְשָׁא פְּטַלְיְבָע שְׂטִימָעַן
(געַהַנְטָעַר גַּעַקְוָמָעַן).

טאָ—אנצָען, טאָ—אנצָען, טאָ—אנצָען...

גַּעֲפָרוֹיְרָעַנְעַ
(אַפְגַּעַהַעַנְדִּיגַּ).

קָאָ—אַלְטָ, רַאָ—אַלְטָ, קָאָ—אַלְטָ...

זִיְנוּמָעַר 1.
אַחֲרֵה פָּאָר לְיִיטָּ,
תְּכִירִיכִים — וּוֹי זַעַל...

עַרְנוּמָעַר 2
(זְבוּנְדִּיגַּ בְּאַקְאַנְטָאַפְּטָ).

אַבְיַיְגָאנְצָעַן, אַבְיַיְגָאנְצָעַן אַפְּלַעַק...

זִיְנוּמָעַר 1.
(וּוֹי שְׁמִיּוּכְלָעַן, בְּאַמְּרִיקָן, "עַרְ" נּוּמָעַר 1 טְאַנְצָעַט מִיט "זִי" נּוּמָעַר 2.—
אַיבְּעַרְרָאַשְׁטָ).

שְׁווֹן גַּעַטְרִיסְטָ!

(קְעַרְשָׁזֶיךָ אָוָם צָו "עַרְ" נּוּמָעַר 2. — אַוְיְגָעַן-שְׁפִילָן).

עַרְנוּמָעַר 1
הַיְינַט אַיְזָן אַונְזָעַר חַתוֹנָה;
קְלַעַזְמָעַר שְׁפִילָעַן שְׁווֹן,
אוֹן דִּי שְׁעהַנָּעַגְעַט אַרְוָם, —
לְאַמְּרִיר טְאַנְצָעַן, קְרוֹין!

ביוינאכט אויפֿן אלטען מאַראָק

49

זֶי נְוּמָעָר 2.

מייט די חופה-דשטענְגָּלְעָךְ
קומט דער שמש באַלְדְ...

עֲדָנוּמָעָר 2.

און דער רב ווועט ציטערן,
ווײַוֵּל דער רב אִיז אַלְטָט !
(טַאַזְ-עַדְבָּרוֹנְגּ)
הָאָרֶץ אָזְהָאָרֶץ, אָוִוָּגְן אָזְאָוִוָּגְן,
דְּרִיךְ דִּירְ צָו אַיְנָגָאנְצָעָן !

בְּיִידָּעָ.

הָאָרֶץ אָזְהָאָרֶץ, אָוִוָּגְן אָזְאָוִוָּגְן,—
אוֹי, אִיןְנוּטְ צָו טָאָנְצָעָן !

(עמ' קומט אָזְדִּי שְׁוֹאָרְצָעָן חָוֶת, גַּעֲמָגָעָן פּוֹן שְׁמָשִׁים, מִוְתְּ נָאָר וּוָאָס
אוֹיסְגַּעַלְאַשְׁעָנְגּ, נָאָךְ רְוִיכְעַנְגָּעָן הַבְּדָלוֹת אַיִן דִּי הָעָנָט. אַונְטָנָר דָּעָר
חוֹפָה — אַ דְּרִיזְעַתְּ-פְּיַעַצְעַתְּן יְהָרְגִּיעָן מִידְאָלָעָן; דִּי קְלָעוֹמָעָר הָעָרָעָן
פְּלָוְאַלְוָגָן אַוְיָף צָו שְׁפִילָעָן. דָּאָסְ מַאֲגַעַנְגַּיְגָעָן רָאָד שְׁמָעָלָט זָוֵךְ אַפְּרָד
בְּלִיפְטָן. אָזְ אַלְגָּעָמְיוֹן גַּעֲמָרְמָעָל פּוֹן מִוְּלָיָה. דִּי כְּלָהּ שְׁמָעָלָט זָוֵךְ אַפְּרָד
דִּי שְׁמָשִׁים בְּאַמְּרָקָעָן עַם נִישְׁטָם, פִּיהָרָעָן דִּי חָוֶת וּוּוּטָעָר.)

דִּי כְּלָהּ

(זְעַהַר קִינְדִּישָׁ).

נוּשָׂט בְּאַדוּעָרֶת מִיר,
נוּשָׂט בְּאַטוּרְיוּרֶת מִיר,—
(אַ טְרוּוּרְיוֹגּ חַנְדָּלָה).

אַיְדָהָאָבָּם נִישְׁטָם גַּעֲוָאָלָט !

(עַקְעָלָה).

געַפְאַרְכָּטָעָן, וּוי פָאָר שְׁפִינְגָּן !

(פָּאָרְ-חַלּוּמָט צְוַשְׁמַיְכְּעָלָט, אוֹיסְזָאָגְעָנְדִּיגּ אַ סָּוָה.)

אַ אַיְנָגָאנְלָעָן גַּעֲהָאָט אַיִן זְוִינְגָּן,

אַ אַיְנָגָאנְלָעָן — אַ גָּאָלָד !

(בְּאַוּעָגָט).

האטט מיך פו ז דער גויט
באפרוייט דער גוטער, גוטער טויט !

(פֿאַרטֿרֿאַכֿט אַרְיוֹינֿטֿרֿעֿטֿעֿנֿדֿיֿג אַזֿן רֶאֶד, זִוְּד אַרְוֹם אַוְמְקוּקֿעֿנֿדֿיֿג).

אַנְגָּעָר, וּוֹאו אַיז מֵיָּו אַינְגָּעָלָע,
מֵיָּו אַינְגָּעָלָע — מֵיָּו גָּאַלְד ?
(זִוְּד בְּעַטְעַנְדֿיֿג).

גּוֹטָע מְעַנְשָׁעָן, טְרֻעְפְּט אַיְחָר אַיְחָם,
זָאנְגָּט אַיְחָם : בְּ'הָאָבָ'ם הָאַלְד :
(טְאַזְּנַעַדְרוֹנוֹג).

אַזְּנַעַדְרוֹנוֹג וּוּטָט אַיְחָר אַיְחָם !
(מֵיָּט אַ זִּיסְעָן שְׂמִיכָעָל, בְּאַשְׁרַיְוּבְּנֿדֿיֿג).

אַ קְוּלְעַבְּעָל — אַ גְּלַעֲלַעָל,
צַו קְוּשָׁעָן יְעַדָּעָם לְעַקְעַלָּע,
צַו קְוּשָׁעָן יְעַדָּעָם בְּיְנַדְעַלָּע.
די אַוְיְגָלְעָד — וּוּי לְעַמְעַלְעָד —
צִיטְעַרְנָע פְּלַעַמְעַלְעָד —
יעַדְעָר בְּלִיק — אַ חְנַעַלְעָד.
(טְאַזְּנַעַדְרוֹנוֹג).

גּוֹטָע מְעַנְשָׁעָן, טְרֻעְפְּט אַיְחָר אַיְחָם,
גּוֹטָע מְעַנְשָׁעָן, זָעהָט אַיְחָר אַיְחָם,
זָאנְגָּט אַיְחָם, זָאנְגָּט, אַזְּנַעַדְרוֹלָע — —

נְתָן שְׁכָרָה

(הָאַטְּזָה זַי פְּלוֹצְלָוָג דְּרַעַקְעַנְטַ, פְּלַעַנְדִּיג אַיְחָר אַוְיְפַן חַאַלְזַן).

אַיְדַּו וּוּוִיסַּם, מִיְּדַעַלְעָלָע קְלִיּוֹנָס, אַיְדַּו יְוִיסַּם...

דַּי בְּלַה

(צְעַרְמָלְוִיכְקוֹיֶט, פְּרִיְה, שְׁטוֹינְגָּעָן, שְׁרַעַק).
איַי, דַו בִּיסְטַ אַזְוִי אַלְטַ,
איַן — אַזְוִי חַיּוֹם !

עַד

(זְעַחַר הַאַרְצִיגָּע אַוְמְרוּהִיגָּע מַוְתְּלִוִּיד).

אַזְוִי דַו — אַזְוִי קַאַלְטַ,
אַזְוִי קַאַלְטַ, וּוּי אַיזָּו... .

ז. י.

אוֹ דִיךְ בָּאַנִיסֶט אֲשֻׁוּיִים — —

ע. ר.

דיָיָן אַטְמָעָם אֵין פְּרָאַסְטָן!

(פלוצלונג ענטזועצט, דערזעה הענדיג ערפָעָם אוֹיף אַיתָהּ פְּנִים.)
אוֹ אַוְיפֿן בעקעַ ווּאַסְטָן דָוְחָאַסְטָן?

ז. י.

(שְׂמָאַל עַנְדִּיךְ).

הַאַסְטָן פְּאַרְגָּעָסְעָן?

(טרוּוּירָבְּגָן).

אַ וּעְרָעְמָעָל... אַיִינְגָּעָפְּרָעָסְעָן,

(אַזְּרוּיק אַוְמְרוּחוּיגָן).

אוֹוֹ דָוְ בִּיסְטָן אַזְּוִי רְוִיטָן...

ע. ר.

(זְוִיךְ בָּאַקְלָאַגְּעַנְדִּיךְ).

אַיד טְרִינְקָן; בָּעַנְקְשָׁאַפְּטָן, נוּוִיט...

ז. י.

(אַוְמְרוּחוּיגָן).

אוֹוֹ וּוּרְסָטָן אַזְּוִי שְׂוֹאָרְזִין!

נְתָן שְׁכָנוֹר

(חַאַסְטְּבָּגְן).

אַבְעָר דְּרִיךְ מַיְדָן, דְּרִיךְ מַיְדָן צָוָם הָאָרֶץ.

ז. י.

(אַפְּרוּקְעַנְדִּיךְ זְיוֹן קָאָפְּ).

אַבְעָר וּוּ דִיךְ אַטְמָעָם בְּרַעַנְטָן!

אַ שְׁמַיְמָעַ פְּוֹזָן שְׁוֹרַן

(יְמִימָן-גּוֹרָאִים-ינְגָנוֹן).

לְעַמּוֹד הַתְּחִתָּן

גְּתָן

בו מרדכי מפטיר...

(ער גלייטשט זיך אוים פון דער כלח'ס ארעטן.)

די בַּלְהָ

(נישט קאנענדיג איהם דערחהאלטען).

וועה מיר, וועה מיר!

ער גלייטשט זיך מיר אראויס פון די הענט!

שר עקיגע שטי מען אַרוֹם.

וואס איז דאס? וואס איז דאס?

אָז עַל טַעַרְעַ מַעֲנַעַרְ שְׂטִימָעַ
(אייראניע).

אייהר האט עם נישט דערקענט?

מַעֲנַעַרְ שְׂטִימָעַ.

— צויפט די אויערטן, די נאו!

— דערלאנט עפטעס וואס!

פְּרוֹויַעַן שְׂטִימָעַ.

— אָפְּעַדְעַר צו דער נאו!

— אָמִילְטָעַר!

די מַעֲנַעַרְ שְׂטִימָעַ.

וואס שרוייט אייהר, וואס ווילט אייהר?

(נתן שכור יוורת געדייכטער אַרוֹמְגַעַרְגָּלֶטְ)

— טויט אונטער די אויערטן!

שְׂטִימָעַ פּוֹן דָּאַהָּ.

— קָלְטָ!

— גַּעֲפְּרוֹיְרַעַן!

— אָוְאָרְעַ מַאֲכָתְ!

(מתהים מאכען אָוְאָרְעַ דער נישט גַּעֲזַעַנְעַרְ נַשְׁמָתְ)

די נְשֵׁמָה

(נגאר פון די מהים געוזעהן).

„אַלְךָ“ אַיז אָז אַדְלָעָר,

וואס ער טויט נָגָר שְׂוֻעָבָן;

א שאָטָעוּ פֿוֹ א פְּלִינְגָּל
 איז דָּאָם נַאֲנֵצָעַ לְעַבְעָן...
 בֵּית אַיְזָן אַהֲוִין,
 וּזְאוּ מַעַן אַיְזָן גַּעֲמָעָן;
 אָז מַעַן רַוְפְּטָן צָוָם מִשְׁפְּט — —

מַת יִסְ-גַּעַל עַכְתָּעָר.
 חָאָ—חָאָ! חָאָ—חָאָ!

(א ווילדיילצערען, ביונער-יקלאפֿענדִיג געלעכטער צוקאָלערט זיך איבער'ן
 גאנצען מאָרָק. בדחן גראַנט.)

פִּיעָרְתָּרְאַקְטָה.

דאם געלעכטער אין מאرك לעשטע זיך. צום הינטערגרונט געהט אָפֶן אַלוייה. פושקעס קליגגען. שימושים רופען אויס: צדקה תziel ממות. די כליה געהט נאך דער לוייה, וואט אַכָּאַל לאנגזאַמְּער, פֿאַרגֿעַטְעַנְּעָר, בּוֹזֶזֶר פֿאַרְחַאַלְטָז זיך אין ווינקלע פּוֹן גַּעֲסָעֵל, בְּלוּבְּטַ שְׁמַעַנְּן, נִישְׁתַּ וּוּסְּעַדְיָג, ווּאַט מִוּט זיך צו טוֹן.

מתהים פּוֹן שול הוייבען אָן לאַנגְזָאַט אַרְזִיסְצְּקוּמוּן פֿאַרְעָן גַּעֲסָעֵל. נאך אין שול גַּעֲבְּלִיבְּנָעַן שְׁמַעַקְעָן אַרְזִיסְצְּקוּמוּן די קָעֵפֶן פּוֹן שְׁוֹלְפֿעַנְטָהָר. אַזְוִי די, אַזְוִי יְעַנְעַן קְוַקְעָן אין מאַרְקָ אַרְיָין מִוּט צָאוֹן, מאַנְכָּעַ מִוּט שְׁרָעָק. נאך אַנדְרָעָ — קְוַקְעָן אַיְזָן הַיְמָעֵל אַרְיָין, פּוֹן ווּאַנְעָן עַס דְּרָאָפֶקֶת קְוַמְעָן די שְׁרָאָפֶקֶת פֿאַרְדִּי זִינְדִּיְגָעַ מִתְהָיִם אַיְזָן מאַרְקָ, אַנדְרָעָ וּוּאַרְמָעָן זַעַהָר אַוְטְעַרְטָעַנְיָג אָפֶן אַזְיָוְעָן פּוֹן הַיְמָעֵל צְוִירָיק זיך גַּעַהַן. זיך זַוְכָּעָן דָּעַם מַאְרְגַּעַנְשְׁטָהָרָן, אַדְעָרָהָרָעָן זיך אין אַיְזָן אַיְזָן דָּעַר לְוּפְטָ, צִי קָרְעַת נִישְׁתַּ דָּעַר הָאָן.

חֲזִין

(אנְקָוּמָעַנְדִּיָּג). צוּוִישָׁעָן אַנדְרָעָ פּוֹן שְׁוֹלְגַּעֲסָעֵל, מִוּט אַ נְּעַילָהָנְגָנוֹן).

יתְגַּדְלָ וַיְתַקְדַּשׁ שְׁמוֹה רְבָא—אָא!

וּוְיִבְּרָר

(זְעַצְעַן אַיְבָּעָרָ).

גַּעֲגַרְוִיסְט אָזָן גַּעַהַיְלִינְגָט זָאָל זְיוֹן דִּין נַאֲמָע—עַעַן!

ביוינאכט אויפן אלטען מארכ

55

ז י נ ד י ג ע

(וועס איז אמשפערטען געקומען איז געהאלטען זיך איז שאטען פון
א טויער, שפרינגעט אַרוויס, צולויענדייג צום חזון).

ער איז געקומען;

ער איז דאס...

ז י נ ד י ג ע

(באנגעגעגען זיך מײַם א געפּוּפּעַרְיוֹ).

פִּוּ—וּ—וּ—וּ...

ז י נ ד י ג ע

(צום חזון צופּאַלענדייג, היים, אַחֲן אַטְעָם).

די נאכט — שווארץ,

עם פְּלַאַטְעָרֶת דאס הארץ.

איך עפּעַנוּ די טיר,

ס'האט קיינער געהערט,

נעט מיר צו דיר,

עם שלְאַפְּטַדְעָרֶת מאן,

עם שלְאַפְּטַדְעָרֶת דאס קינד.

נעט געשווינר,

כאמפּ איז שפֿאָן,

(זיך אומקוקענדיג).

וואו איז די בויך? וואו איז דאס פערד?

ח ז נ

(גרוויזינג-שאָרָף).

אונְגַּן—טער דער ערְד!

(חַרְצִיגַּן אָוָן וּוְהַמּוֹטִיגַּן)

לעַשְׂ דֵּיךְ, קִינְד!

פאָרגְעָם.

(מייט אַ בלְיַיךְ צום הימעל).

וואָל ער אַוְיד פָּאָרְגְּעָסְעָן!

ב ו ג ר ת

(חאָסְטִיגָה, פֿאַלְעַנְדִיגָה אֵין דַי רַיְיךָ אַרְיוֹן).
ニイノ、ナーリニシテ パーランダム！
(ב'וטעה)

איוֹן חַושֶׁד גַּעֲזָעָסָעָן,
אַ לְעַבְעָנוּ פֿאַרְנָאַרְטָן !
אוֹוֶיךָ גַּלְיכָה, עַהֲרְלִיךָ גַּלְיכָה גַּעֲזָעָרְטָן...
(הענט' פֿאַרְבָּעַנְדִיגָה)
עַם טָוֶט מִיר בָּאָנְגָן,
עַם טָוֶט מִיר בָּאָנְגָן !
(זַיְךְ מַיְיךְ בָּאַקָּלָגָעַנְדִיגָה)
איוֹן זָאנְג אָוֹן קְלָאנְג,
פֿרָאַנְמָה אָוֹן פְּרָיָן,
איוֹן פְּאַרְמִיר פֿאַרְבִּי
דָּאַס לְעַבְעָנוּ איּוֹן פֿרָעָהְלִיבָעָן שְׁטוּרָעָם, —
אוֹן אַיְיר, דָעַר וּוּאַרְעָם,
בֵּין גַּעֲנְלִיבָעָן אָוֹן שְׁטוּבָן...
פֿאַרְבָּעַנְבָּלִינְדָן, קְלָאנְגָעַנְטָוִיב...
גְּרוּעַ נְעַבְעַן... טָאגָן אָוֹן נְאַכְטָן...
נִישְׁטָן גַּעֲשְׁטִוּפָטָן, נִישְׁטָן גַּעֲשְׁמִיּוּבָלָטָן, נִישְׁטָן גַּעֲלָכָטָן,
נִישְׁטָן גַּעֲשְׁפִּילָטָן, —
קיּוֹן וּוּאַרְעָם הָאנְטָן בַּיּוֹם הָאַלְוָן נִישְׁטָן גַּעֲפִיהְלָט...
טִיף נִישְׁטָן אַרְיוֹנְגַּעַקְטָקָט קִיְּנָעָם אֵין דַי אַוְינָעָן !
קִיְּנָעָם קִיְּוֹן וּוּאַרְטָן, קִיְּוֹן גַּוְתָּם, נִישְׁטָן גַּעֲזָאָנָט, —
דָּאַס הַאֲרַץ הָאַט גַּעֲצָוְגָעָן,
דָּאַס הַאֲרַץ הָאַט גַּעֲנָאָנָט, —
„נִיּוֹן“ אָוֹן „נִיּוֹן“ !
כְּרִוִּיס דַי נְעַנְעָלָן, קְרִיְיךְ מִיטָן דַי צִיּוֹן...
„עַהֲרְלִיךָ גַּלְיכָה !“ „עַהֲרְלִיךָ גַּלְיכָה !“
פְּלוֹצְלָונָג — חִיק !
(אוֹוֶיךָ אַרְיוֹנָה)

וּוְעַרְוַעַט מִיר דָאַס פֿאַרְגָּעַלְטָעָן ?
אַיד וּוּאַל שְׁרוּעָן, אַיד וּוּאַל שְׁעַלְטָעָן !
גִּיטָן מִיר אַשְׁטִינוֹן !

בײַינאכט אַויפֿזן אַלטען מַארק

57

שׁ טֵ יְ מָ עֶ נֶ

(וּוֹיְלָעַן זִי פָּאָרָהִילְבָּעָן).

שְׁפִילָטָן, שְׁפִילָטָן, שְׁפִילָטָן !

שׁוּעָבֶטֶן, שׁוּעָבֶטֶן, שׁוּעָבֶטֶן !

בְּ דְ חָנָן.

לְעָבֶטֶן,

וְאָסָם אַיְחָר הָאָט נִישְׁתָּדְעָבֶטֶן !

פִּיחָלָטֶן,

וְאָסָם אַיְחָר הָאָט נִישְׁתָּדְעָבֶטֶן !

(דָּעַר גַּעַן צְוַלְאָקָעָרֶת זֹרֶד ; קָלְעָמָעַר גַּעַהָעַן זִיךְ רָאַשׁ צְוַזָּמָעַן. אָוָם-
רוֹחַיְגָעַ שְׁפִילָן אָוָן מָאנָן).

שׁ טֵ יְ מָ עֶ נֶ

(חִיצָּוֶג).

— מָאנָצָעַן, מָאנָצָעַן !

— פְּלָאָמָטָן כָּאָטָש אַיְזָן מָאָל אַוְוָף אַיְנָגָנָצָעַן !

זָאָלָעַן דִּי אַוְנָגָעַן שְׁפְּרִיצָעַן

פָּוֹנְקָעַן, וּוּי בְּלִיצָעַן,

טוֹזְוָעָנְטָעַר גְּלָאָנָצָעַן...

זָאָלָעַן צְאָפָלָעַן דִּי חָעָצָעַר — צָוָם פְּלָאָצָעַן — —

זָאָלָעַן דִּי שְׁלִיוֹפָעַן קְלָאָפָעַן, וּוּי טָאָצָעַן !

(וּוּי-זָאוּוּי-שְׁפִילָן).

אַ בְּ חָוָה.

בָּחוֹר, בָּחוֹר, טָאָנָעַ מִיר אַקְעָגָעַן !

לְאָמִיר דָּעָרְלָעָבָעַן, וְאָסָם מְהָאָט נִישְׁתָּדְעָבֶט !

בְּ חָוָה.

מִיְּדָעָל, מִיְּדָעָל, מָאנָצָטָן נִישְׁתָּאָקָעָגָעַן,

שְׁטָעָהָסְטָט אַוְיפֿזָן אָרָט, וּוּי צְוָגָעָקָלָעָפָט !

אַ צְוָוָיָה טָעַבְתָּה.

בָּחוֹר, בָּחוֹר, לְעָבָדָיָה פְּרָעָהָלִיךְ !

אִיד בֵּין דָאָד — מַלְכָה,

זַיְיָ דָו מִיּוֹן מַלְך !

ג. ג. פרץ

צָוּוִיִּט עַד בְּחֹלֶה.

מיידעל, מיידעל, אֵין, דו זאלסטע וויסען;
מיד האט היינט דו מַה — דריי מאָל געשמיינן!

אַיְוָנֶה.

מיידעל, מיידעל, הויב אויף דאס...

מַתִּים

(עמאָרבעער פֿראָטָפֿעָט).

פּוֹי, ס'אי נישט אַיְדָעַל!

דאס אַיז נישט אַיְדָעַל!

עַדְהַ.

— דאס הארץ האט אומזיסט געבענטט אָוֹן גענאנט!

זַיְהָ.

— אַפְּגַּעַזְאַגְּטָה, אַלְזָ אַפְּגַּעַזְאַגְּטָה!

עַדְהַ.

— אַנְטָלַאֲפָעָנוּ פּוֹן גוֹטָעָן, גַּעֲמִידָעָן דָּעַם ווּגַּעַגַּע...

זַיְהָ.

— פָּאַרְזָוָאַגְּעַלְטָעָן נַעֲכָת, פָּאַרְחַוְשָׁבָטָעָן טָעַג!

עַדְהַ.

— זָוְנָעָן אַזְוִיפְּיָעָל אָוֹן שְׂטָעָרָעָן פָּאַרְלַאֲשָׁעָן!

זַיְהָ.

וּוְיַיְכְּטַלְעַד מַיְגַּרְאָשָׁעָן, וּוְיַיְכְּטַלְעַד מַיְגַּרְאָשָׁעָן!

טַעַנְצַעַד שְׂטַיְמַעַן.

— טָאנְצָעָן, טָאנְצָעָן! לְאַמְרוֹ פָּאַרְגְּעָסָעָן

די פִּינְסְטָרָעָן קְבָּרִים, די וּוּרִים, ווּאַסְטָרָעָן,

אוֹן די זְכוּרָנוֹת, ווּאַסְטָרָעָן אוֹן פְּלָאַגָּעָן,

סְ'וּעַט דָּאַךְ בָּאַלְדָּטָאַגָּעָן, סְ'וּעַט דָּאַךְ בָּאַלְדָּטָאַגָּעָן!

— מַאֲכָתָר רַעֲדָר, מַאֲכָתָר דִּינְגָּעָן,

לְאַמְעָן טָאנְצָעָן, שְׁפִילָעָן, זָוְנָעָן —

(ס'זוערט עטוואָס רַאֲשָׁעָר גַּעֲשְׁפִּילָט אֵין גַּעֲמָנָצָט. מאַנְכָּעַ מַתִּים זִינְגָּעָן צָו.)

בײַינאכט אױפֿן אלטערן מאָרָק

59

ש ט י י נ - ב י ל ד ע ר

(בָּאוּוּגָעָן זִיךְרָ מִות שְׁטוּגָעָנְדָעָר לְיִידָעָנְשָׁאָפָט).

— שעהנען וויבָלָעָר, שעהנען מַיְידָלָעָר,

— וויסע שערצען, וויסע קלְיִידָלָעָר,

פִּימָלָעָר — צָאָפָלָעָן, אוֹינְגָלָעָר — גְּלָאנְצָעָן,

בריסטען ווינְגָעָן אַוְף אָוְן אָפָ — —

בְּ דְ חַ נָּ.

ווילט זיך טאנצען ? גְּלִיטָם זיך טאנצען ?

קְוִיטָם אַרְאָפָ, קְוִיטָם שְׁנָעָל אַרְאָפָ !

(דער גִּיעֵז צְהִוִּיצֶת זיך שְׁמָאָרְקָעָבָר.)

סְלָעָבָעָן שְׁיקָט אַיְיךְ נִיעֵז מְלָאָמָעָן !

לְעֹוט אַיְיךְ אָוִים מִית זַיְזָאָמָעָן !

וּזְאָרָפָט פָּוּן זיך אַרְאָפָ דִּי שְׁטִינְנָעָר !

(אוֹ די שְׁטִינְבָּילְדָעָר ווּינְגָרָעָן זִיךְרָ, קוּקָעָנְדִּיגָּן מִות שְׁרָעָק צָוָם הַיְמָעָל.)

סְחֻרְטָם נִישְׁתָּמָעָט קִינְגָּרָעָ, סְזָעָהָט קִינְגָּרָעָ !

אַלְיאָ פָּאָרָהִילָּט דִּי שְׁוֹוָאָרְצָעָ בְּמָאָרָעָ !

(אוֹ די שְׁטִינְבָּילְדָעָר פָּאָלְגָעָן אָוּן רָוקָעָן זיך שְׁוֹועָר פָּוּן דָּעָר ווּאָנָט
אַרְאָפָ, צָוּ די מִתְּהָם.)

פְּרִיצִים גַּהֲהָעָן, מַאְכָט אַוְאָרָעָ !

דְּבָעְלִיבְּכִתִּים פָּוּן דָּעָר שְׁטָאָרָט !

שְׁנָעָל, אַרְיִין אַיְזָן רָאָר !

(עַס גַּעַשְׁיכָתָה.)

טְאָנָצָט ! טְאָנָצָט ! טְאָנָצָט !

דָּעָר מְאָרְגָּנָשָׁעָן שְׁטָעָרָן

(רוּישְׁטָדָוָךְ דָּעָם ווּאָלְקָעָן. שְׁמַיְוּבָעָלָט.)

ש ט י מ ע .

— ווּעה, דָּעָר מְאָרְגָּנָשָׁעָן גְּלָאנְצָט !

— דָּעָר מְאָרְגָּנָשָׁעָן ? אָכָט !

— עַס אַיְזָן אָוִים נַאֲכָט, אָוִים נַאֲכָט !

— אַזְוִי גַּעַשְׁווִינְדָּה, אַזְוִי גַּעַשְׁווִינְדָּה ...

— אַיךְ וּוֹעֵר טוֹיב !
 — אַיךְ וּוֹעֵר בְּלִינְדֶר !
 — נָאָט הָאָט גַּעֲפָנוּןָן אָוּנוּעָר זַיְנָד !

ב ד ח נ.

טָאנְצָט, טָאנְצָט !
 וּוֹעֵר הָאָט אַיְזָן אַיךְ דַי שְׁרַעַךְ פָּאָרְטָאָנְצָט ?
 וּוֹאָסָט צִוְּמָרָט אַיְהָר פָּאָרְטָאָנְצָט ?
 וּוֹאָשָׁט דַי קָעָפָן אַיְזָן מָאָרְגָּעָן-גָּדוֹן ...
 בָּאָדָם אַיךְ אַיְזָן פְּרִיחָה-מָאָרְגָּעָן-גָּלוֹאָגָן,
 טָאנְצָט אַדְרַיְן אַיְזָן גַּרְוִיסָּעָן מָאגָן,
 דַעַם גַּרְוִיסָּעָן טָאנְצָן !

א ש ט י מ ע
 (וּוַיְנַעֲנְדִּיגַּ).

מְעֻנָּג דָּעָן ?

ב ד ח נ.

(פָּעַסְמָן, מִיטָּא שְׁמַלְעָרְגָּעָם בְּלִיךְ).
 מְעֻנָּג !
 דִּיזְעַלְבָּעָ שְׂטִימָעָן
 עַל פִּי דָּיְן ?

ב ד ח נ.

נִישְׁט אָפְגָּעָשְׁלָאָפְט !
 (דָּרְקָלְעַיְנְדִּיגַּ).
 דָּעַוְיָרְדִּיןְטָמָט דַעַר קְרָאָפְט .
 פְּרִיעָנְגָּט נִישְׁטָן, וּוֹעֵר דַי זַיְנָר זַעֲנָעָן !
 וּוֹיְלָט נָאָר, זַיְנָט אָוֹן טָאנְצָט אַיְזָן הָעַלְעָן.

א וּ מְרוֹחִיבָּעָ שְׂטִימָעָן
 — וּוֹעַלְמִיר דָעָן קַעְנָעָן ?
 — קַעְמִיר דָעָן וּוֹעַלְעָן ?

ב ד ח נ.

וּוֹעַנְגָּג נָאָד אַיְזָן דַי קְבָּרִים גַּעֲלִיטָעָן !
 (חִיפְנָאָטְזִוְיְרַעְנְדִּיגַּ).
 רַיְוַילְט דָּאָר לִיכְטָאָוּן לְעַבְנָן !

ביוינאכט אויפֿן אלטען מאראק

61

(מייט אן אויסגעטערעקטען האנט צום הייעל.)
זאל ער די גרייבער פארשייטען,
נייע נשמות איזיד געבען.
א'ניט, — זאל ווערצען געשטרויטען!
זאלט איזחד איהם טרייצען!
אייחר האט איזן די אויגגען נאך בליעצען,
אייחר האט נאך שטאָל איזן די אַרְוּם!
געחט נישט צוֹרִיק איזן די קְבָּרוּם!
זאלט איזחד זיון רופען נישט הערען!
בלוייכט נאך איבער דער ערדר!

ש ט י מ ע נ.

מיר בלוייבען!

ב ד ח נ.

שווערט!

ש ט י מ ע נ.

מיר שווערען!

מיר בלוייבען דא אויף ליעבען און טויט!

בי דער זוּ פָּאָרְנוּמָעָן מיר זוּוּת,
פּוּ אַלְעָן בְּלֹמְעָן זוּגְעָן מיר זָאָפְּט,
פּוּ די שְׁטָאָרְקְסָטָע בְּוּיְמָע — די קְרָאָפְּט!
אַדְלָעָר פּוּ פְּלִינְגָּעָל וּוּלְעָלְמִיר באַרוּבָּעָן —

די אַרְוּם נַעֲקוּמָע גַּעַנְעָן פּוּן דָּעָר שָׂוָּג
אייחר זוּיט נישט טוּוּט?

ב ד ח נ.

איָן וָאָם מַעַן גַּלוּבֶּט —

עלְזִיסְטִירָט!

וָאָם פָּאָרְלִיּוּקָעָנט, דָּאָם פָּאָרְשָׂוּוֹנְדָּט!

ס' אֵי, פּוּ אַצְינָר

קִיּוּן טוּט נישט דָּא!

מַאְרָק - מַתִּים.

ニישט דָּא! נישט דָּא!

ה א ז

(וַיָּקֻלֶּת זִיד אֲרוֹם פָּוּן נַעֲבָל אַוִּיפָּן שׁוֹחֵל-דָּאָךְ).
קוּדְעִירִיךְוּדוּזִוּ... קוּדְעִירִיךְוּדוּזִוּ...).

ש ט י מ ע ז

(פָּוּן מַתִּים אֵין פָּאַרְשִׁידְעָנָעַ מַאְרָקִיעָעָנוּ.)

1.

ס' אַיִז וּוּרָע עַרְגָּעֵץ אַפְּנָעָנָנָעָן, —
אוֹו זַיְוִן צִיטָעָרְבִּילְד נַעֲפָנָנָעָן
הַאַלְטָט אַ וּאַסְעָרְשְׁפִּינְעָל, —
קוּמֶּט דַּי קָאָנוּ אוֹו שַׁעְפְּטָט ! —

2.

אוֹו דַּעַר וּוֹיְוִן אַיִז אַוִּיסְגָּעָנָנָעָן, —
איַיְן אַ רַּיִץ פָּוּן עַרְדְּוִינְרִינְעָל
הַאַטְמָט אַ מַרְאָפָעָן זִיד בַּאַחַלְטָעָן,
וּוּרְטָט עַר אַוִּיסְגָּעָוּעָפְּט...).

3.

לְאַנְגָּג פָּאַרְחִילְעַכְטָע גַּעַזְאָנָעָן, —
פָּוּן גַּעַזְאָנָג
הַאַטְמָט זִיד לְעַנְגָּעָר אַוִּיפָּנְהַאַלְטָעָן
אַ יַּוּסְמִיקְלָאַנְג,
טוֹיְסָט עַר אַוְיָחָן אָנוּ בְּרוּמָט,
אוֹו פָּאַרְשְׁטָמוּמָט...).

4.

אַ זָּוּן אַיִז אַוְנְטָעְרְגָעָנָנָעָן, —
פָּוּן אַפְּגָלָאַנְג רְוִיטָעָט זִיד לְיוֹיכָט
אַ נַּעֲבָלְזּוּזִים...
אוֹו — פָּאַרְבְּלִיּוֹכָט.

בְּ דְּ חָזָן

(עַקְעָל אָנוּ פָּאַרְאַכְטָוָגָן).
אַיְהָר צִיטָעָרְטָט פָּאַר אַחָן.

פֿאָר אָ טְרוֹקָעָנָעָם שְׁפֶאָן. —

(דעָהָן אַרְבִּוּט, בָּאוּיְדִיגְט, צָאָרְנוּג, מֵוִיט דַּי פְּלִינְגָּל.)

צְוַטוּמָעַל טַע מַתִּים־שְׁטִימָע

— מֵוִיט דַּי פְּלִינְגָּל שְׁרַעַקְטַּעַר!

— נַיְזַן, סְמָאָרְגָּעָנְדוּיְנְטָעַל וּוּקְעַטַּעַר!

— עַס וּוּעַט אָנוֹן פָּאָרְאָגְאָנָעַן.

— עַס הַוִּיבְטַע שְׂוִין אָנוֹ טָאָגָעַן.

— עַס הַוִּיבְטַע אָנוֹ יָאָגָעַן.

— עַס הַוִּיבְטַע אָנוֹ טְרוֹאָגָעַן...
(וּוִינְטָלָעַ יָאָגָעַן אָנוֹ, מַתִּים וּוּרְעַן גַּלְיוּבָעַן אַיְזַן דַּעַר אַזְפַּח צָוָם הַיְבָּרָעַן
שְׁוּרְגְּרוֹנְטַעַן צָוַעַן. גַּעֲוַיְזַן, יָאָמָעַר, גַּעֲבְּרוֹמְעָרִיַּעַן.)

בְּ דַחְןַן.

ニישט ווינְגָעַן, נישט קלְאָגָעַן!

ニישט טְרוֹיְעָרָעַן!

(קָאָמָאנְדִּירְעַנְדִּיְגַּעַן)

שְׁוּוֹאָכָעַן, צָוַי דַי מוּעָרָעַן!

לְיוֹכְטָעַן, צָוַי דַי וּוּנְטַעַן!

כָּאָפְטַע אִידַע אָנוֹ בַּיְיַיְדַע הַעֲנָטַע...

(צָוַי אַרְבִּיְטָעַר.)

אָנוֹ אַיְהָר, דָאָרְדָּבָאָשְׁלָעָנָעַר, בְּלָעָכָעַר,

אָנוֹ אַלְעַ, וּוָאָס שְׁטִינוּגָעַן הַוִּיךְ אָנוֹ הַעֲכָעַר,

מֵוִיט מִיר צָוַי אַיְהָם אַוְוִיפֿן דָאָר!

(לוֹפְטָעַן מֵוִיט דַי פּוֹיסְטָעַן צָוַי דַעַר שְׁוֹל. אַרְבִּיְטָעַר וּוּילָעַן גַּאַר.)

אַשְׁטִימָעַן

(רוֹפֶשׁ זְיוּ צְרוּיקַן).

קִיְיַן קָלָאָסָעַן־קָאָמָה, נִישְׁטַע אָנוֹנָעַר זָאָד : ...

(זַיְיַ בְּלִיְיַבָּעַן שְׁטָהָהָן. בְּדַחַן אַלְיַיְן אָפַע. מַתִּים פָּוָן שְׁוֹל גַּעַהָעַן גַּעֲרָכַעַן

וּוּלִיְיַג אָנוֹ אָוְגְּטָעְמָטְעַנְגַּיְג צָוַע בִּתְהַקְּבָרוֹת.)

שׁוֹל־מַתִּים,

עַד שְׁמָעֵ פֶּאֲרָטִי
 אַיִן גָּאנְגַּ; צָום חִימָלַ גַּעֲוָונְדַטַּ).
 — דַּי נַאֲכַתְּ הוֹיְבַּתְּ אָנוּ בְּלִיְיכַּעַןְ.
 אַוְיָף דִּיןְ צַיְיכַּעַןְ
 וּוְאַרְטָמַעַןְ דִּינְעַ קַנְעַבְטַםְ,
 דַּי נַאֲכַתְּ, וּוְיָאלָעַ נַעַכְתַּ!

צַוְוַיְיַתְּ עַפֶּאֲרָטִי
 זָאַל גַּעַשְׁעָהָןְ דִּיןְ וּוְילַעַןְ,
 וּוְעַטְ אָוָןְ דַּי עַרְדַּפְ אַפְּרַדְעַקְעַןְ,
 וּוְעַלְמַירְ וּוְאַרְטָמַעַןְ אַיִןְ שְׁטַילַעַןְ,
 בְּיוּ דָוּ וּוְעַטְ וּוְעַקְעַןְ!

אַלְעַ צַוְזָאַמְעַןְ
 אָנוּ אַפְּמַעַקְעַןְ
 זָאַלְסַטְ דַּו אָוְנוּעַרְעַזְ זִינְדַּ,
 וּוְיָ דַוְ מַעַקְסַטְ גַּעַשְׁוַיְינְדַּ
 אַ וּוְאַלְקַעַןְ אַפְּ...
 (טוּעַטְעַןְ אַיִןְ דַי קַבְרִיםְ אַרְיוֹןְ).

מֶאֲרָקְדַּמְתִּים
 (פָּוּןְ וּוְינְטַ צַוְ דַי קַבְרִיםְ גַּעַטְרַאַגְעַןְ).
 (מַעַנְעַרְשַׁתְיֻמָּןְ).

וּוְעַחַ צַוְ אָוְנוּעַרְ קַרְאָפְטַםְ, וּוְעַחַ צַוְ אָוְנוּעַרְ דַּוְיעַרְ!
 אָוְנוּ שִׁיצְטַמְ קִיְיןְ וּוְאָנְטַםְ, אָוְנוּ שִׁיצְטַמְ קִיְיןְ מַוְיעַרְ...
 אַ הַוְיבַּ, אַ וּוְאַרְפַּ; אַ וּוְאַרְפַּ, אַ הַוְיבַּ...
 עַסְ יַאֲגַטְ אָוְנוּ,
 עַסְ טַרְאָגַטְ אָוְנוּ,
 וּוְיָ פְּלַעְוּעַםְ, וּוְיָ שְׁטוּבַ...

(וּוְיָבְעַרְשַׁתְיֻמָּןְ).
 אָנוּ מִיטְ בְּלִוְיזַעַןְ קַעַפְ,
 מִיטְ נַאֲבַנְעַלְאַזְוַטַּעַ צַעַפְ
 אַיִןְ דַי קַבְרִיםְ אַרְיוֹןְ...
 (צַוְאַמְעַןְ).

— זעַמְזֵר זיך שולדיין אליזֶן
 — שאָטְטָעַ נאָכְנוּאָגָטָן...
 — נאָר א זייפָעַנְדְּבָלָאָז געלְאָפָעָן...
 — חאָט אָונָז זיָן האָאנָט געַטְאָפָעָן...
 — נאָר פָּאָר לְעַבְּנְדִּינְעַן מָאָגָט!

(אלע אָפָ אַיז דַּי קְבָּרוֹם: דַּאָם בִּיתְ-עַלְמִין פָּאָרְשָׁוּוֹנְדָּט אַיז חִינְשָׁעָרִי-
 גְּרוֹנְט צְוֹאָמָעַן מִיטָּן גַּעֲבָעַל; עַם בְּלוּחַת אָוָוָס אַ רְוִיטְלִיבָּעַר מָוָרָחִי-
 שְׁטוּרְיוֹף.)

בְּ דְ חָן
 (קְוֹמֶט צְוֹרִיק אָרוֹים פָּוָן שְׁוִילְ-גַּעֲסָלָעַל. דָּעַרְשָׁלָאָגָעַן. דַּעַם קָאָפָ אַרְאָפָ-
 גַּעֲהָנְגָעָן.).

נְאָרִישׂ, נְאָרִישׂ, אַלְץ אַיז אַיְוָטָעָל...
 אַ רְיִנְגָּעַל נְאָרָאָרְיִנְגָּעַל צִיחָט זַיךְ אַ קִיְּטָעָל.
 אָוָוָס טָאנָט,
 אָוָוָס וּוּעָרָט נָאָכָט...
 אָוָוָס פָּאָלָשׂ, אָוָוָס עַמִּיךְ זָאָגָט,
 נְאָרִישׂ, וּוּעָרָט עַס טְרָאָכָט:
 אַ נִּיְּסָמָעָן צְוֹאָמָעָן...
 זָיָן וּוּעָט נְאָרָדָם, וּוּאָס אַיז גַּעֲוָעָן...
 (בָּאַטְמָעָרָקְט דַּי קְלָעָמָעָר, וּוּאָס שְׁמָעָהָעָן נְאָד צְוֹאָמָעָנְגָעָשָׁטָעָלָט בַּוּסָ-
 בְּרוּנָעָן. צְוֹלְוִיְּפָעָנִידִיגְ מִיטָּן דַּי פּוּיסְטָעָן.)

אַרְאָפָ! אַרְאָפָ!

(אַיז זַיְּוָן וּוּילְעָן עַפְעָם אַיְנוּנְדָעָן.).
 אַיר זָאָגָט מִיד אַפָּ, פָּוָן אַלְעָם אַפָּ!...)

(אוֹן דַּי קְלָעָמָעָר פָּאָרְשָׁוּוֹנְדָעָן, צָו דַּי שְׁתוּנְבִּילְדָעָר, וּוּאָס דְּרָעָהָעָן נְאָרָ-
 זָד אָרוֹם פָּאָרְבָּלְאָנְדוּשָׁעָן אַיז מָאָרָק. שָׁאָרָף גַּעֲכִיטָעָנְדָ.)

אָרוֹוִיתְ, אָוִוָּס דַּי וּוּעָנָט!

פָּאָרְלָעָנְטָן דַּי הָעָנָט!

פָּאָרְשְׁטִיְּנְעָרָט וּוּעָרָט, —

אַיְהָרְ חָאָט נִישְׁתְּ נְעַזְעַהָאָ, אַיְהָרְ חָאָט נִישְׁתְּ נְעַהְעָרָט!
 (אוֹס גַּעַשְׁיכָת. אוֹן אַנְדְּרוֹגָנָט לְיוֹכָט נְאָרָעָטָס, מִיטָּשָׁרָעָק.)

לעש דיך, ווילדע זאָר!

(צום הימעל וויזענדיג.)

ער איז וויאָר! ער איז וויאָר!

(חאָרטער, קראָפֿטיגער.)

די אויגען שלים, דאס מוויל פָּארמאָר!

(עם געשיהַט. דער מאָרָק איז אויפֿגְּעוֹואָכְט. עם עפֶנְגָּעָן זיך פָּעֲנְטְּשָׁעָר
אוֹן טוֹרָעָן. פָּוֹן די גאנְקָעָם טָרָעָטָעָן אָרָאָפּ קְרָעָמָעָר, קְלִינְגְּעָנְדִּיגּ מֵיטּ די
גְּרוֹזְסָעָשְׁלִיסְלָעָן. «זִיצְעָרָקָעָס» קוּמָעָן אָרוֹוָס פָּאָר די טְוִיעָרָעָן.)

דִּי בְּטַעַר

(בָּאוּוּיָזֶט זיך אוֹפֿפְּז בָּאלְקָאָן, צום הימעל אָרוֹוִיפּ פָּאָרְקִוְּקְטּ).

איַן מְזֻרְחָדְרָאָנֶד

שָׁאָפְטָמָא פָּאָרְבָּאָרְגָּנְעָנָה האָנָטּ.

רָאַזְיָגָע פָּעַדְעַמְלָעָד בִּינְדָט זִיך,

לִיכְטִינְגָּע שְׁטָרָאָלָעָן שְׁפִינְטָז;

אַטָּאנְג וּוּרָט אַוִּיסְגָּעָוּעָבָטּ...

וְאַנְדָעַר עַר

(וּוְעַקְטָזִיךְ).

איַן חָאָרְצָעָן-דָּרָאָנֶד

שָׁאָפְטָמָא פָּאָרְבָּאָרְגָּנְעָנָה האָנָטּ,

וְאַונְדָעָר-שָׁאָטָעָן שְׁפִינְטָז;

וְאַונְדָעָר-שְׁטָרָאָלָעָן בִּינְדָט זִיך;

בְּעַנְקְשָׁאָפְטּ וּוּרָט גְּעוּעָבָטּ...

פָּאָרְחָאָבָּאָבּ

କୁଣ୍ଡଳ ନାମୀ ଶତାବ୍ଦୀ
ନୀ କଣ୍ଠର ନାମୀ ଲାଲ ପିତା
ଲୀ କଣ୍ଠର ଦୂର
କୁଣ୍ଡଳ ପିତା
କୁଣ୍ଡଳ ପିତା

ନୀ କଣ୍ଠର :

